

Ex lib. Arch. Ant. le Rose
Jct. Neapol. an: 1749

ADDITIONES
SEV ANNOTATIONES
VTILISSIMAE

Ad insignem, celleberrimumq.
TRACTATVM DE POTESTATE PROREGIS
EIVSQ. COLLATERALIS CONSILII,
ILLVSTRISSIMI MARCHIONIS MVRCONI
IO. FRANCISCI DE PONTE
PATRITII NEAPOLITANI,
Summi Feudistæ, olim Regentis supremi Italiæ Consilij, ac Decani Collateralis Regni Neapolitani.

A

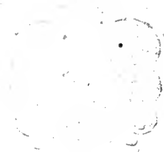
IO. BAPTISTA DE THORO
V. I. D. NEAPOLITANO,
Summo studio congestæ, atque elaboratæ.

IN QVIBVS PERBELLE OMNES MATERIAE ab eodem Auctore pertractatæ, præsertim Feudales, necnon Regiminis, ac aliarum ad vsum frequentem pertinentium nouissimis Decisionibus, ac recentiorum Regnicolarum, & Exterum Auctorum doctrinis locupletatæ videntur.

NEAPOLI, Ex Typographia Hæredum Tarquinij Longi MDCXXI.
SVPERIORVM PERMISSV.

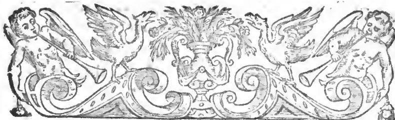
PROSPERI ANTONII ZIZZAE
SACERDOTIS, ET ACADEMICI
OCIOSI NEAPOLITANI.

PALLAS.

ECROPIIS quondam sedes mihi dulcis Athenis;
Dulcior hæc eadem Hispano mihi tradita cælo.
Iam non Imperium modo rerum Hispania victrix
Obtinet, & mundi faciles moderatur habenas,
Sed Pindo Musas, & Pallada pellicit ad se.
Testis, quæ clara ingenijs Salmantica feruet,
Testis Musarum iam nobilis hospita Concha,
Natus vbi, qui me celebrat terraq. mariq.
Doctus Ioannes sacrarum oracula legum
Pandere, & ex imis reserare arcana latebris
Et Populo, & variæ dare iura Politica genti,
Viue mihi, iam viue tuis, iam viue PHILIPPO
Viue diù Patriæ. nam te viuente vigebunt
Artes Palladiæ, diuini & munera Phœbi.

PERILLVSTRI, ET ORNATISSIMO D.

D. IOANNI BAPTISTAE
VALENZVELA VELAZQVEZ

DIGNISSIMO REGIS A LATERE CONSILIARIO,

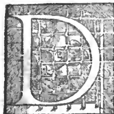
IN HOC NEAPOLIS REGNO

REGIAM CANCELLARIAM REGENTI,

Domino, ac Protectori suo Colendissimo.

Hector Soldanellus, & Ioannes Marinus S. P. D.

DVABVS impulsi causis (Clarissime, & Doctissime Regens) solent Auctores operum, vel Bibliopolæ libros Illustrissimo alicui, Primatiq. Viro dicatos in lucem prodere, vel vt à nominis splendore, generis amplitudine, & singulari Patroni illius doctrina, ab inuidorum, criticorumq. morsibus Auctores reddantur immunes. quemadmodum Cerua illa securè per Vrbem vagabatur, cui inscriptum collo: CÆSARIS SVM, NOLI ME TANGERE, vel vt animum inseruiendi Magnati Viro, cui plurimum debet, dicator ostendat; vtramque nos causam habemus. Cum enim de nouo Typis tradendum curauerimus insignem Tractatum de Potestate Proregis IO. FRANCISCI DE PONTE celeberrimi Iurisconsulti, olim Collateralis Regni Neapolis Decani, eiq. Additiones IO. BAPTISTÆ DE THORO V. I. D. Neapolitani D. T. addictissimi, adnexuerimus. cui potiùs consecrare debuimus, quàm Illustrissimo nomini tuo, quod non per Italiam modò, non per Germaniam, & Hispanias tuas, sed per vniuer-

vniuersum latè Orbem terrarum celeberrimum sonat à Bactris ad Thylen vsque, à Solis cunis ad eiusdem tumulum, & occasum editis prudentissimis Consilijs, quasi legum oraculis, & Discursibus Status, quorum comparatione taceant Taciti, sileant Politici, tua vera, ac singularis Politica perlegatur, & demùm aureis in Venetos scriptis, quæ omnia clarissima opera tua, quanti fiant, testes nos Bibliopolæ sumus, qui de ijs ab exteris, & ab eis, qui vltra Montes inhabitant postulamur, & qui aliorum Scriptorum tuorum auido desiderio afficimur, quæ ne in lucem prodeant, negotiorum tui muneris mole impeditur. Quare si tuo inscriptus nomini prodeat in lucem Tractatus hic, quasi quodam subarmatus, munitusq Clypeo tangetur à nemine. nam à quo damnabitur, Valenzuela Protegente? Generis verò tui antiqua nobilitas enarraretur à nobis, sed veremur, ne huius pagellæ ambitu clarissimum Velazquez, & Valenzuelæ familiarum decus, satis Annalibus Hispaniarum notum obscuraremus, ideò pauca dicendo, relinquamus id Famæ, relinquamus Historijs. Nec altera, eademq. potissima causa deficit, cum nos plurimis, ijsq. amplissimis obstrinxeris beneficijs. quare nunquam inseruiendi D. T. occasionem prætermittemus. Accipe igitur hilari vultu, quæ tibi dicamus, & cum ijs animum nostrum ne despicias. Interim precamur D. O. M. vt te nobis, totiq. Reipublicæ profuturum, diù seruet incolumem. Neapoli Idibus Iunij MDCXXI.

ADDITIONES
IO. BAPTISTAE DE THORO
I. C. NEAPOLITANI
Ad Tractatum de Poteſtate Proregis
IO. FRANCISCI DE PONTE
I. C. PATRITII NEAPOLITANI,
MARCHIONIS OLIM MVRCONI,
Ac Regentis Regiam Cancellariam, &c.

De Prouiſionib. fieri ſolit. &c. Tit. I.

NVm. 1. verùm eſt, quòd Prorex in hoc Regno poteſt omnia, quæ poteſt Rex, ſtante illius poteſtate, Præſ. de Franch. deciſ. 165. nu. 2. eò quia tenet locum Præfecti Prætorio, Carauit. in pragm. 1. §. 2. nu. 8. de Senatuſc. Macedon. & ſubdit Auctor: *Tum quia Vicarius de poteſtate Vicarij Regis præſente, vel abſente Rege*, loquuntur Paris in tract. de recogn. feud. cap. an Vicarius Generalis nu. 2. & in l. imperialem col. 6. verſ. an Vicarius, vbi Afflict. in 6. notab. nu. 3. de alien. feudor. proh. per Federic. & melius ibi Camerar. fol. 98. à terg. lit. V, & ſeq. vbi caſus enarrantur per eos ſpectantes ad Vicarium Regis, & nouiſſimè Capiblanc. in pragm. 1. ſub nu. 23. de Baron. vbi allegat Surgent. de Neapol. illuſtr. & Locumtenens ait Auctor: *Ideo dicitur Locumtenens Regis Hiſpaniæ Prorex ob res bellicas ab eo gerendas*, vltra Frecc. de ſubfeud. lib. 1. de offic. magn. Comeſt. nu. 23. Scacc. de Iudic. cauſ. ciuil. & crimin. cap. 13. nu. 10. tùm demum ait Auctor: *vigore ampliſſimorum titulorum, ſeu commiſſionum, quas tenet* eorumuè tenores referuntur ab eodem Surgent. in d. tract. de Neapol. illuſtrat.

Num. 2. an Prorex habeat abſolutam poteſtatem, vide Capiblanc. vbi ſupra num. 23. hinc dixit Afflict. in conſtit. ſi damna ſub nu. 174. quod Vicerex iudicium liberum exercere non poteſt, nam etſi Rex plenitudinem habeat, poteſtatem illam exercere nequit ſine iuſta cauſa, Anna allegat. 67. nu. 35. allegat. 69. nu. 46. & idem importat plena poteſtas, quàm libera, idem allegat. 52. nu. 71. & in allegat. 48 nu. 52. refert, quod plenè, & liberè idem eſt, nec pro hoc videtur hoc ius ſibi competens plenum, & ſupremum alteri con-

cedere, idem in constit. constitutionem nu. 13. nec præsumitur absoluta potestate vti velle, Andr. Gail lib. 2. obseruat. 56. num. 13. & 16.

Num. 3. si enim hoc præcipuum ad Regem spectat studere pacem inter subditos sui Regni procurare, sic pariter pacem publicam tueri, Andr. Gail in tract. de pace publ. lib. 1 cap. 3. nu 11. quanto fortius eius Vicarij hoc procurare debent, vt hic Auctor dixit: *Similiter Principes, Duces, & Marchiones sunt ad pacem obseruandam inferioribus obligatiores*, Afflict. in constit. pacis cultum nu. 72.

Num. 4. de dictis istis ratiocinatur in titulis sequentibus. & §§.

Num. 5. hoc etiam spectare videtur ad Syndicos Ciuitatum, & Rectores Prouinciarum, de quibus per Montan. in pragm. 2. nu. 48. de admin. vniuers. similiter ad Capitaneos videas Intrigl. in singul. 45.

Num. 6. idem Montan. in d. pragm. 2. nu. 49.

Regis Ferdinandi Primi, situatum inter Capit. Neapol.

Num. 7. hic nota, quod per appositionem manus Superioris est abdicata iurisdictio ab inferiore, Alber. Oliua in ritu 36. Cur. Archiepiscop. Neapol. sub nu. 2. & 26. sic appositio manus Papæ facit, quod inferior se intromittere non possit, Verall. decis. 283. nu. 5. par. 3. Mohedan. decis. 12. de sentent. & re iudic. sicuti Iudex superior cum manus apponat inferior non potest procedere, Anna allegat. 99. nu. 4.

Statu illius, Montan. vbi supra nu. 48.

Num. 8. adde Hercul. in tractat. de caution. de non offendend. cap. 9. præsertim num. 13. versus finem, vbi censet posse Iudicem cogere etiam inuitum, vt caueatur de non offendendo, at pro Reipublicæ interesse, & ne detur occasio delinquendi prouidere posse, ne tollatur hæc cautio, licet vtraque pars contentetur, quod tollatur; etenim ista cautio concernit vtilitatem publicam, quatenus pax, & quies publica priuatorum concordia conseruatur, idem in d. tract. cap. 1. num 6.

Num. 9. vide Angel. de malefic. verbo, & Andr. Mar. bannific. num. 22. & sequ. Tiraquell. in tract. de pœnis cap. 27 & iuxta opinionem Auctoris, in specie loquitur Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 60. num. 26. Menoch. optimè de arbitr. iudic. casu 598. num 40. vide etiam Andr. Gail libr. 2. de pace publ. cap. 9. num. 33. & sequent. vbi satis materiam istam examinat; nam id ex iuris dispositione comprobatum est vltra allegatos Doctores, vide Martin. Laud. in tractat. de militie §. 55. caporales.

Num. 10. hoc singulariter refert Afflict. in decis. 149. sub num. 7. ibi item fallit, nisi esset Papa, vel Rex, vbi dat plures limitationes ad regulam illam, si Iudex cogere possit ad compromittendum, vbi Vrsill. nu. 8. 9. & 10. nonnulla ad corroborationem tradit, adeò quod de iure communi nemo compromittere cogi potest, Anna allegat. 72. nu. 9. & ibi præsertim notat si esset lis inter magnates, & licet nu. 6. in d. decis. Afflict. mouetur quæstio, si hoc liceat Sacr. Consil. cogere partes ad compromittendum, demum per multas rationes concludit affirmatiuè, & sic pluries obseruatum, & practicatum fuit, vt in casu tradito per Capyc. decis. 176. dixi in meo Compend. verbo stylus, vbi plures citaui, & Carrab. in singul. 98. Muscatell. in praxi Sacr. Consil. libr. 1. part. 7. glos. condemnando num. 49.

Num. 11. nota, quod isti factiosi, & partiales possunt expelli de Ciuitate, ne perturbetur communis quies, de quo per Io. Grand. de bello exul. in spec. 95. & melius in prædic. pati q. 2. nu. 5. vbi pariter connumerat omnes personas, quæ possunt expelli de ciuitate, & maximè isti rixosi, & scandalosi, vt dixi in meo Compend. decis. Regni verbo rixosus, vbi noua decisio traditur, & in eodem Compend. verbo Princeps, hæc decisio Auctoris habetur, quam sequitur Molfes. in prohem. consuet. q. 5. nu. 14.

Nu. 12. huic conueniunt tradita in præcedenti num. 11. vt factiosi expelli debeant de ciuitate, quod satis receptum est in omnibus consimilibus, nempè contra tumultuantes in publicis concionibus, vel consilijs, Ioan. Arnon. singul. 57. ante eum Roman. singul. 680. vbi loquitur de scholare tumultuante in scholis, ad quod vltra eos vide dicta per Luc. de Pen. in l. vnica C. de stud. lib. Vrb. Rom. lib. 11. col. 6. vers. ita ve nota, quanto magis rebelles, pacisque perturbatores eijciendi sunt, Præs. de Franch. decis. 691. nu. 5. & hoc non solum verificatur in cœtu aliquorum perturbantium, aut scandalosorum, & insolentium personarum, malum proximis irrogantium: nam etsi nulla pœna contra istos scandalosos statuta reperiatur, adhuc Iudicis arbitrio relicta est, ita Menoch. de arbitr. iudic. casu 516. num 9. sed pariter in singularibus personis procedit iuxta opinionem nostri Auctoris, sic etiam Episcopus potest monachos peruersos, & improbos expellere, aliosquè in eorum loco substituere eiusdem generis, quod si defuerint potest assumere alterius Religionis, Dyn. cons. 11. nu. 1. vbi quærit, & quid si etiam ij desinant.

Num.

Num. 13. ad hoc vide Vrsill.decis.149. num. 11. Riec. in praxi variar. resolution. in resolut. 395. in fine, Hercul.in tract.de caut.de non offendend.cap.5.nu.14.& cap.22. in fin. praeterea Iudex ad populi quietem alicui certum locum interdicere potest, Afflict.in constit.cultus iustitiae num.5. & ad materiam istam satis conferunt relata per Par. de syndic.in verbo si sunt.

Num. 14. haec omnia procedere videntur quoties plenitudine potestatis Princeps vti vellet: nam licet in dubio non praesumatur, quod Princeps vti vellet plenitudine potestatis, Andr.Gail practic.obseruat.lib.2.obseruat.56.nu.13. attamen existente actu requirente vsum plenitudinis potestatis, secus esset, vt ibi sub num.16. subnectit, vel causa maxima subesset, quo circa plenitudo potestatis non debet exerceri sine iusta causa, Anna allegat.67.nu.35. aliàs peccaret, Boss. in tit.de Princip.nu.192.

Num. 15. Princeps enim in consiliarijs habendis parcus esse non debet, inquit Afflict.in constitut. vt vniuersis sub num.47. nam omnia cum consilio peragere debet; & proinde eorum consiliarij multas qualitates habere debent, relatas per Afflict. vbi supra à num. 48. & sequ. & multifariam exceduat Paris de syndicat.in princ.vers.excedunt consiliarij per totum. An autem exemplis, vel rationibus iudicandum sit, vide Anton. Mariam Corrat.in tract.de commun. opinion. libr. 2.casu 15. num.83. vbi negatiuam partem assequitur, non exemplis iudicandum esse: nam iudicans per tramites iuris, non potest dici non benè iudicasse, Franch.decis. 521. nu.21.

Num. 16. meretrices quamuis de vicinio honestarum mulierum expelli possunt, Afflict. in constitut. quae passim num. 1. Ioan.de Arnon.in singul.67.num.2. Anna in singul.338. etiam si haberent domos proprias, Consil. Rouit.in pragmat.4.num.2.de meretric.vbi num.1. ampliat id non solum procedere in hac Ciuitate Neapolis ex priuilegio ei concesso, sed etiam in toto Regno, iure constitutionis,& vbique locorum ex iure communi. De ciuitate autem nequaquam expelli possunt, nam ipsae tolerantur, vt euitentur maiora crimina, subdit Afflict. loco citato num. 3. quod limitari cernitur in casu hic citato ab Auctore in meretrice deperdente iuuenem fortè diuitem, quemadmodum meretrix rapiendo adolescentem puniri debeat, & si non poena iuris ordinarij, iuxta communem sententiam relatam per Iulium Clar. in §. raptus num.6. vbi refert Florentiae fuisse quandam meretricem combustam ob raptum adolescentuli, quod vltra cum retulit Buer. decis. 317. num. 11. à poena autem extraordinaria illaesa non erit, Riec.decis.Archiepiscop.214.num.6. Ex hac enim causa oriuntur iuuenum infortunia, nempè bonorum iactura, & multoties matrimonia indecentia inter eos, vel ob amoris excaecationem, de quibus loquitur Riec. in praxi variat.resolution.in resolut.135.vbi concludere videtur talia matrimonia esse valida, nam mensibus rettò elapsis. Accidit contractum fuisse matrimonium inter iuuenem bonae conditionis cum sua amasia citra patris assensum,& cum compertum fuisset tale matrimonium, non aliter solemnizatum fuisse per proprium Parochū, sed per alium alterius Parochiae, & sic clandestinè audiui fuisse dissolutum per Cur. Archiepisc.Neap. & hoc iure optimo cum ipsa à proprio Parocho solemnizari debeāt ipsa matrimonia, & non ab alieno, iuxta declarationem Illustriss.Cardin. de qua per Riec.in d.praxi resolut.452.nu.3 & hoc contingit non solum cum praebeant amandi occasionem,& materiam, Campag.in cap.vt fine mortalis num. 76. ob quod iuuenes ad amandum adstringuntur, cum difficilè sit iuueniles calores temperare, ideò coarctare melius est l.fin. §. filii C.de bon.quae liber. Sed quod peius aliquando sortilegijs incautos iuuenes ad se amandum inducunt, non sine maxima bonorum iactura, vt legitur de filio prodigo; sed etiam ad matrimonia ipsa contrahenda ex iuuenilibus desiderijs cōiunctā, exemplo demonstrat Felyn.cons.26.

Num. 17. ad hoc vide Hercul. in tractat. de caut. de non offendend.cap.31.per totum, Iul.Clar.§.final.quaest 47. num.3. at si fuerit praestita cautio ab vno petente sibi consimilem cautionem de non offendendo praestari, & renueret alter praestare cassabitur illa prima cautio, Franch. decis. 259. & melius in decis. 418. vbi refert decisum fuisse per Sacrum Consilium esse reciprocè cautionem praestandam, & maximè instante altero cautionem praestante ad eam praestando condemnato, & pro quibus personis sit talis cautio praestanda, iuxta mentem Auctoris, idem Hercul. in d.tractat. cap.7. per totum, ad materiam istam Carrab. in singul.188.

Num.18. vide Campag. in cap.subditorum nu. 127. & seq. vltra Foller.in praxi crimin.rubr. capiat de person. Boss. in titul.de captura.

Num.19. latè Menoch. de arbit.iudic. libr.1.q. 88. & Molfes. in Consuetud. Neapol. par.2. q.4.nu.7.

Num.20.hoc est enim verissimum cum omnes pęnę sint Principi arbitrariæ, Gramm.voto 10.nu.41.Boer.decis.254.nu.22. Si enim pęnas corporales infligere possit,quæ sunt maiores pecuniarijs:nam quęlibet pęna corporalis,etiam minima grauior est pecuniaria, Blanc.in praxi crim. §. verùm,quia nu.105. multo magis,& minores auth.multo magis C.de sacrosf.eccles. potissimùm in mandatis Principum ordinariè fiunt, sub pęna certa pecuniaria,& alia reseruata arbitrio Principis,quid autem si non fuerit expressa pęna in mandatis Principis, qua nam pęna plecti debeat contemptor mandati,seù contrauentor illius,vide Grammat.decis.40.& melius exornat Capiblanc. in pragmat. 9. num.39. & 40. de Baronib. & si fuisset adiectum nomen pęnę, non expressa eius qualitate in dubio de corporali intelligi debet, Cauens. in ritu 79. numer. 4. pœnæ appellatio corporalem continet, Carauit.in ritu prædicto num.8.non mirum si mandata ipsa fieri possint per Principes,sub pęna magna pecuniaria,adeò quod pro contemptu iurisdictionis pariter imposita est pęna publicationis bonorum,vt in constitut.eum iustitię,& ibi Afflict.nu.5.

Num. 21. similiter & tales magistratus summi pęnam confiscationis bonorum imponere possunt,Iul.Clar.in §.final.quæst.78.num.5. vltra Sebast.Guazzinum in tractat. de confiscat. bonor. conclusion. 12. per totam. In quibus casibus pęna pecuniaria imposita sit,idem Iul.Clar.in d.§.fin.q.80. in princip. quid autem in ciuilibus an Iudex pręcipiens aliquid sub pœna, possit illam pœnam infligere illi contumaci,vide Afflict.in constitut. pœnam nouem nu. 3.& nu.9. refert, quæ dixit hic Auctor, sed melius in constitut. post mundi machinam nu.44.

Num.22.Similiter pro contemptu iurisdictionis eadem pœna publicationis omnium bonorum imposita est, vt in constitut.eum iustitiæ,vbi Afflict. sed pro contumacia tàm ciuili,quàm criminali,quæ nam pęna sit imposita vltra Cauens.in ritu 220.num.2.[vide Carauit.in ritu 135.nu.1. vbi de pœna contumaciæ criminalis loquitur,& in ritu 133. nu.1.de pœna contumaciæ ciuili, vbi addita per me conferunt; & in omnibus alijs casibus à iure expressis,de quibus per eundem Sebast.Guazzin. in eod.tract. de confisc.bonor.concl.13.per totam.

Num. 23. vide addita per me infra eodem num.28.

Num.25. adde Petr.Girard.singul.79. Thomaset. in flor. legum regul. 308.

Num. 26. Princeps ex plenitudine potestatis potest rem alicuius auferre sine causa,etiam pretio non soluto, Boss. in tit.de Principe num. 190. & hoc via legis generalis subdic ibi num. 201. iuxta mentem Auctoris, cæterum autem cessante generali lege, nequit de plenitudine potestatis rem alicui auferre, quia non præsumitur alteri præiudicare, alias contrarium faciendo peccaret, latissimè Anna in allegat. 67. & in allegat.69. vbi censet teneri ad extimationem nu.49. & nu. 51. limitat iuxta Auctoris opinionem, & si pro bono publico auferret rem tertij debet ei soluere pretium, Maur. Sen. allegat. 16. num. 33.

Num.27. ad hoc videas Maur. Sen. in allegat. 16. per totam, & quid in priuilegio concesso pretio accepto, idem in allegation. 78. quid in concessionibus per eum factis, Anna in capit. 1. num. 207. de vasall.[decrepit. ætat.

Num.28. De eodemmet dubio loquuntur Marcus Anton.Surgens in tract. de Neapol.illustr.cap.15. nu.10. & seq. Io.Paul.Balzar. in cap.1. §. bona committentium, sub num.15. quæ sint regal. dixi in meo Compend.decis. Regni verbo pęna spreti.

Num. 29. Nam Princeps solutus est omnibus iuris solemnitatibus, Boss.in tit.de Princip. num.71. nec sua lege ligatur Afflict. in constitut. monarchiam num. 8. nam Princeps tantum legibus adstringitur quantum ipse vult,Loffred.cons.40.n.35. attamen secundù eas viuere debet, idem in constitut. non sine num.3. quimmo ob terribiles casus, licet ei leges transgredire, idem in d.constitut. post mundi nu 44.& sic mandare Officialibus,vt procedant,vt in cap.iuris censura,vbi Campag.Io.Grand.de bello exul.in prædic.quantitatis q 1. nu.8.

Num. 31. quæ ad iustitiam pertinent, eiusque exercitium, & in Rege potissimum, refert Afflict. in prohem.constitut. §.nos itaque, sub nu. 8. & 9. ex multorum auctoritate, & iuxta mentem Auctoris, idem in constit. iusti cultores, sub nu.1. vbi allegat S. Greg. hic citatum.

Num.32.vide Par.de Put. in tract.de syndic.in verbo crudelitas Officialis per totum,& in verbo tortura sub nu. 3. non enim esse debet nimis iustus,nam iustus perit in iustitia sua, vide Fusc.singul.117.

Num.33.vide Afflict.in constit.disputare nu.3. Iul.Clar.lib.5.q.97.nu. 3. Grammat.vot.23. num. 14.

Num.34.ad hoc dixit Boss.in titul. de Principe num. 33. proprium esse Principis facere iustitiam, & iudicium eum dulcedine temperatam, hinc Ambrosius relatus à Glossa in

in cap. si enim verbo peccatum, dixit vèh iusto si remota misericordia à Deo iudicetur, de pęn. dist. 1.

Num. 35. dixi in meo Compend. decis. Regni verbo domus, vbi allegaui Marc. Anton. Surgent. in tract. de Neapol. illustr. cap. 11. sub nu. 37. vers. & nostra etiam, vbi refert contingisse in domo cuiusdam pharmocopolæ tempore tumultus habiti in morte Tribuni plebis in anno 1584. cuius domus diruta fuit cum Auctor tumultus extiterat, & ad materiam istam vide Ioan. Grand. de bello exul. in spet. 34. & 35. Campag. in cap. nuper ad vindictam nu. 81. & in cap. item marinarij num. 9. Paris de syndicat. verbo an Iudex propter contumaciam nu. i. Carrab. in sing. 186. nouissimè Regens Valenz. in opuscul. differ. stat. & belli consider. 2. nu. 38. & sequ. per plura exempla demonstrat id seruatum contra Ciuitates.

Num. 36. vide Parid. de syndicat. in verbo an Iudex propter contumaciam nu. 2. quid in domo communi, an ex delicto socij destrui possit, idem Camp. d. cap. nuper ad vindictã nu. 83. alias verò de hac materia quæstionea vltra memoratam examinat Iul. Clar. lib. 5. sentent. §. final. q. 82. in statuto 8. vers. plerumque.

§. I.

NVm. 1. adde Afflict. in constitut. dilationes num. 40. imò Baro dicitur perpetuus Iudex vasallorum, vt ex mente Frecc. testatur Capiblanc. in pragm. 5. nu. 81. de Baron. licet non sit legitimus Iudex in causis, quas habet cum vasallis, idem in pragm. 16. num. 56. nec in cognoscendo, nec in delegando, Maurus Iun. in allegat. 87. num. 3. & sic decisum fuit per Magn. Cur. & confirmatum per Sac. Consil. vt refert Iacob. Anell. de Botris ad Bart. in reper. l. qui iurisdictioni incip. contra Comites ff. de iurisd. omn. iudic. dixi in meo Compend. verbo Baro an possit, an autem Iudex suorum vasallorum sit eo ipso, quod sunt de Castro, seu Terra sua, & si non ostendat priuilegium de sua iurisdictione sibi concessa, Consil. Rouit. in rubr. vbi de delict. quis conu. deb. nu. 15.

Num. 2. vide Foller. in praxi crimin. rubr. annot. bon. contum. nu. 2.

Num. 3. ex nouella pragmatica prima de contumac. cautum est, vt contumacea non accedant ad Curiam Regiæ Maiestatis, & non mirum si contumacibus, tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus, etiam præueniendo audientia denegatur, Franch. in decis. 271. Carauit. in ritu 220. nu. 2. & ritu 269. num. 5 nam contumacia est delictum, idem in ritu 65. nu. 4. & propterea non est iustũ, vt delinquentes, & inobedientes, imò inimici compareant ante conspectum Principis. Similiter nec proditor debet stare coram Principe, Campag. in cap. nuper apud Thranum num. 34. immò nec aliqua persona ignominiosa, Chassan. in cathal. glor. mund. part. 5. consid. 24. in priuil. 101.

Num. 4. quamplures citaui vna cum Auctore in meo Compend. in verbo iurisdictio Baronis, quid in Barone foriudicato non habente successorem in feudo, an Dominus succedat in eo, vide Franch. decis. 213. nu. 31.

Num. 5. quid in Officiale cõtumace comparente, vide Afflict. in constitut. clementiæ num. 24. & quid circa hoc decisum fuit in Continuo suæ Maiestatis contumace comparente infra annum, & Actuario Magn. Cur. refert Iordan. in addit. ad constit. dubitarionem in fine incip. quid in Officiali, dixi in meo Compend. decis. Regni verb. contumax. Sic bannitus cancellarus à banno, intelligitur restitutus etiam ad bona, vide Franch. decis. 213. num. 51. sed plenius de hoc, & alijs habetur per Andr. Gail in lib. 2. de pace publ cap. 19. per totum.

Num. 6. Barone contumace suspenditur iurisdictio, vide Io. Grand. de bello exulum in spet. 96. num. 2.

Num. 7. vide Molfes. in comment. ad Consuet. Neapol. par. 4. q. 47. nu. 29.

Num. 8. memini de ista decis. in meo Compẽd. decis. Regni verbo nominandi potestas.

Num. 9. sicuti aliud est nominare, aliud est eligere, latè Capiblanc. in pragmat. 10. de Baron. num. 50.

Num. 10. deportatus eligere potest, Alex. consil. 21. in princ. lib. 1 & Eman. Xuar. inter commun. opin. lib. 1. tit. de elect. nu. 30.

Num. 11. nota, quod dignitati, vel alicui officio dari potest ius, & potestas conferendi certum beneficium, Rebuff. in praxi benef. par. 2. rubr. de Vicar. Epise nu. 27.

Num. 12. deportari ammittunt, quæ sunt iuris ciuilis, Capiblanc. in pragm. 7. num. 7. de Baron. Menoch. de arbitr. casu 530. nu. 7. non autem ea, quæ sunt iuris gentium, Rubeus in tract. de potest. Procur. & defens. in caus. crimin. num. 226. æquiparantur mortuis, vide Iodoch. in enchirid. par. aut simil. iur. versic. deportatus, Andreas Gail, vbi supra num. 18.

§. II.

NVm. 1. regulariter nobilis suspendi non debet, Gigans in tract. de crimin. læsæ ma

ieft.lib.2. tit.de pœnis q. 1. nu. 12. fubnectit tamen num.16. non procedere fi effet proditor;tune enim altioribus furcis fufpendi deberet,& hoc fuit practicatum annis elapsis, vt dixi in Compend.decil. Regni verb.nobilitas: immò feruari vidi ijs temporibus fub regimine Ducis Offunę de anno 1618.quandam comitiuam militum aufug étium captam ob rebellionem. & eorum auctores furcis fufpenfos inter cęteros primarium à quo originem habuit per pedes fureis fufpenfum vti proditorem:nec enim furi nobilitas prodeft,Afflict.In conftit.profequentes num.31. Campag in cap. ad hoc num.70. qui in cap. placuit nu.2. & 8. etiam hoc in rapina procedere cenfuit, fimiliter ob periurium, falfum teftimonium, vel aliud delictum ammittitur, vt per Afflict. in conftit.multæ leges nu. 16. fimiliter in crimine falfi, Riec.decif. 232.par.2.nu.8.vbi nu.9 fubdit in caufis fcilicet fidei non militare nobilitatem, & ita decifum,videndus eft etiam Pafchal. in tractat.de vir.patr.poteftat.par.3.cap.2.nu.64. vbi citat hic Auctorem.

Num.2.vide Riec.in d.decif.132.nu.7.par.2.& plenius in decif.19. ead.part. vbi fic iudicatum cenfet in Curia Archiepifcop.

Num.3.vide eundem Auctorem noftrum in decif.24 & de hoc fatis dictum eft in Compēd. decif. Regni verb.nobilis an pro delicto.

Num.4. eft text. de hoc cum glof.in cap. infamibus de regul iur. in fexto, & ibi Dyn. & Io.Andr.in nouella,vbi plura recenfet, præfertim fignificationem portarum, videas etiam Riec decif.133.par.1.

Num.5. vltra Afflict. in conftit. profequentes nu.26. vide Gigant.in tract.de crim.læf.maieft.lib.2. cap.3. quod teftes infames admittuntur in ifto cafu,& melius Campagn. in cap.crefcit nu. 26.

Num. 6. & quæ fint iftæ perfonæ priuilegiatæ, vide Boff.in tit. de indit.& confid.ante tort. nu.104.cum feq. Iul.Clar. in § fin. q.64. nu. 16.& feq. Similiter Princeps poteft mandare torqueri liberum hominem abfque inditijs,Campag.in cap.fubditorum fub nu. 19. & in cap.tormenta nu.144.licet contrarium teneat Grammar.in conf.crim 45. num.3.& voto 32.num.6.fed hoc intelligitur de poteftate ordinaria,idem in voto 30.nu.13.

Num.7.idem Author in conf.7. nu.1.vol.1.fimiliter & iurifdictiones Capiblāc.in pragm. 5.nu.34. de Baron. Maur.Iun. allegat.43.nu. 2. habet enim Rex thefauros dignitatum, Anna allegat. 57. nu.2.

Nu.8.idem Auctor in d.conf.7. vol.2. hoc profequitur, & quod dignior ratione fubiecti debet habere vocem primò in electione, licet fit pofterior tempore, tradit Maur. Iun. in allegat.50.num.6.non mirum fi digniori-bus dignior locus debetur,Reg Valenz.confil.1.nu.18 & conf.34. nu. 206. & de iftis decifionibus hic adnotatis per Auctorem,memini in meo Compend. decif. Regni verbo prælatio.

Num.9. de tranflatione Metropolitana facta ab Imperatore in aliam,& fi retineat priuilegia alterius, habetur in l.1. C. de metrop. Berit. lib. 11. vbi Doctor. & Rebuff. in praxi benefic. par. 1. Rub. de erect. ecclef. in cathed. nu.5. & ibi loquitur de erectione Ecclefiæ in metropolitanam per Summ. Pont. faciendam, vbi num.7. cenfet ad Papam, & Principem fpectare ereationem vniuerfitatum, & priuilegia conferre, & quando fieri poffit tranflatio metropolitanæ de vno loco in alium. ex quibus cafibus idem in fequ. Rub.de tranflat. Epifcop.&c.vbi num.11.loquitur fi perdant priuilegia aliàs conceffa ex caufa tranflationis; cætera verò pertinētia ad feuda titulata, tradit Reg de Curt. in diuerf.feud.§.fed vnde,vbi num.17. & 18. loquitur de caftro titulo decorato vendito, fi in emptorem pariter titulus trāsferatur.

Num. 10. adde Confil. de Georg. in allegat.4. nu.8.Molfef.in confuetud.Neapol.par.2.tit. de bonis q.5.nu.15.

Num.11.adde Annam in repet. cap.1.de vafal. decrepit.ætat.nu.193. & feq. vbi articulum iftum plenè examinat,quod fecus effet fi feudum Regi deuolutum concederetur alteri; tunc enim nouum diceretur,idem Confil.de Georg. in allegat.8. nu.23. quamquam Rex concedi poffit feudum nouum iure antiqui, Anna fingul.205.& allegat.62.nu.24.

Num.12. ingratus facit fe indignum beneficio recepto,Affl.ct.in cap.vnico §.item,qui Dominum nu.1. quæ fit prima cauf.benefic. ammitt.& ob id pactum adiectum in feudo, vt propter aliquam caufam reuocari non poffit non impedit, quin reuocetur propter ingratitudinem, idem in cap.quia fupra dictum nu.7.quibus mod.feud.ammitt.ad quęfitum Auctoris, vide Maftrill.de Magift. libr.4.cap.2.num.20. citantem Auctorem noftrum hic.

Num.13.vide Iul.Clar.in §.fin.q.83.nu.11.

Num. 14. omnis pœna in Principe eft arbitraria,Caffan in cathal.glor.mundi par.5. confider.24.in 34.priuil. Grammar.voto10. nu. 41.Boff.in tit.de Principe nu.82.

Num. 16. vide in meo Compend. decif. Regni verb. tortura de iure communi col.2.

Num.17.ad materiam iftam percutiendi alapa aliquem, qua pœna fit puniendus, vide in meo Compend. decif.Regni verbo alapam,

&

& in addit. ad Compend. decis. Cur. Archiep. Neapol. in verbo alapa percussio, vbi plura ex hac percussione facta in palatio, videtur offensa persona Principis, & propterea Proreges videntur offendi ex delictis commissis in Ciuitate Neapol. inde Mag. Cur. Vic. non consueuit remictere vasallos Baroni delinquentes Neapol. vel in Casalib. vt per Præs. de Franch. decis. 129 nu. 2.

Num. 18. dixi in eodem meo Compend. decis. Regni verbo alapam.

Num. 19. vide in meo Compend. decis. Regni verbo pœna mortis, vltra Menoch. de arbit. q. 86. nu. 4.

Num. 20. vide congesta per me de hoc in eodem Compend. decis. Regni verbo incidens.

§. III.

NVm. 1. ad ornatum istius quæsiti satis conferunt hic collecta per Io. Grand. de bello exul. in prædic. sitos in 2. quæst. vbi id etiā ad Præsides Prouinciarum spectare censet, & eis salaria constituere; in Prouincijs enim sunt constituti Barricelli Campaneę, & omnes Vniuersitates contribuunt pro eorum salario, vt in pragm. 1. de dā. clandest. quod est salarium prædictum quatuor caballium æneorum pro quolibet mense soluendorum pro quolibet foculari Regio Perceptori pro salario Barricelli, seu Capitaneo campaneę, & comitiua pro malefactorum persecutione, vt per Campag. in cap. præsertim in addit. sub num. 14. idemque confirmat ibidem sub nu. 32. in addit. & in cap. pridem tibi sub nu. 20. ad quod Carauit. in pragm. 2. de exul. nu. 31. dixit Regem tenere etiam homines stipendiatos pro ordinaria persecutione malefactorum, hoc est in Prouincijs.

Num. 2. adde Iodoch. in praxi crimin. cap. 134. nu. 3. Menoch. de arbit. iudic. casu 348. nu. 1.

Num. 3. ad hoc videas August. ad Angel. de malef. verb. dicto maleficio semper sub nu. 23. Iul. Clar. §. fin. q. 90. nu. 9. Boss. in tit. de rapinis nu. 15. & tit. bann. quid ammitt. nu. 21. Menoch. de arbit. iudic. casu 348. nouissimè. Muscat. in praxi crimin. rubr. de recept. malefact. per totum, & an, & quando receptator eadem pęna puniatur sicuti delinquentes, Consil. Rouit. in pragm. 1. de recept. malefactor.

Num. 4. adde Angel. de malefic. verf. dicto malef. semper num. 23. Bonifac. in titul. de recept. fur. & c. nu. 3. & 8. vbi limitat num. 10. non procedere in ignorantibus, Andr. Gail de pace publ. lib. 2. cap. 10. nu. 6. & 7. etiam si esset receptatus Hæreticus, Ludou. Carrer. in tract. de hæret. nu. 170. & 171. ad quæsitum Auctoris, vide Boss. tit. de rapin. nu. 21. & 16. Campag. in cap. licet nu. 10. quid in sciente receptante, vide Auctorem decis. 22. per totam.

Num. 5. vltra Bonifac loco citato nu. 4. 5. & 6. Iodoch. in loco allegato n. 4. & cap. 116. Gail vbi supra nu. 19. & seq. & 25. Nell. de bannit. 3. par. 2. temp. nu. 21. Campag. in cap. licet num. 8. Menoch. vbi supra, copiosè Riec. collectan. 544.

Num. 6. adde eandem Andr. Gail d. lib. 2. de pace publ. cap. 2. nu. 35. Menoch. vbi supra nu. 17. Marcell. Calà vbi supra num. 870. Intrigl. in singul. 240.

Num. 7. vide Campag. in cap. licet nu. 6. & in addit. si per vnicam vicem dicatur receptator, in simili de blasfematore loquitur Alexand. Roman. in pragm. 1. de blasfem. nu. 84. & 85. & de furibus, & similibus loquitur Carroc. in tractat. de re furt. repert. pęn. tert. quæst. 10.

Num. 8. idem Iodoch. in d. praxi cap. 116. nu. 2. Bonifac. vbi supra nu. 1. vltra Afflict. in const. patarenorum nu. 10.

Num. 9. ad hoc vide Præs. de Franch. decis. 570. sub nu. 1. & circa fractores carcerum, vltra Pegueram decis. 1. Cathal. dixi alios citando in meo Compend. decis. Regni verbo pęna capitis, & in Compend. decis. Cur. Archiep. verb. Frangere, Riec. collect. 543.

Num. 10. idem Auctor in decis. 22. nu. 1. 2. & 15. Consil. Rouit. in rubr. de recept. malef. nu. 3. Gigant. in tract. de crim. læs. maiest. lib. 3. q. 10. Riec. collect. 1528.

Num. 11. adde Carrer. in tract. de hæret. nu. 166. Riec. vbi supra.

Num. 12. vide in meo Compend. decis. Regni verbo receptator.

Num. 14. vide Muscatell. in praxi crimin. rubr. de recept. malefact. nu. 38. & seq. vbi omnia pertinentia ad pęnas statutas contra receptatores de iure Regni potissimum pragmaticarum, recenset vltra Foller. in praxi crimin. rubr. banniantur nu. 10.

Num. 15. quomodo probetur scientia in receptante furem, vel latronem, latè Boss. in tit. de rapinis nu. 17. & ad hoc, vt receptans bannitos, & forindicatos, non puniatur pęna statuta contra ipsos, quid probandum, Marcell. Calà de modo articul. §. 2. glos. vnica nu. 867. ad 872.

Num. 16. adde Campag. in prælud. capitul. num. 33. ad illud, quod dicit, quod seruat Magn. Cur. ab omnibus alijs Curijs seruandum est adde Carau. in ritu 1. nu. 3. vbi id ampliat, & limitat multifariam, ad illud, quod in præscriptione acquirenda præsentia in Regno exquiratur, vide Annam in repet. rubr. de vasall.

vasall.decrepit.ætat.num.448.|& seq.

Num. 17. ad hoc videas Balb. in tract. de præscript. par.1. partis 4. quæst.2.num.2. & per rotam.

Num.18.adde Foller. in praxi crim. rubr.banniantur nu. 3.

Num. 19. idem in publicatione banni concludit Franch.decis.360.sub nu.6.& pragmatica sufficit publicari in Terris famosis,Campag.in cap cum ad (buiandum nu. 8. & de hoc satis loquitur Alex.Roman. in pragm.1. de blasfem.nu.59.

Num. 20. ad hoc adde Marcell.Calà de modo articul.§.2.glos.vnica nu.868. Ricc.d.collectan.544.

Num.22.vide Anto.Gabriel.in lib.6.commun. opin. tit.de regul.iur. concl.5. nu.9.10.12.& 14.exemplificat in terminis nostris Præs.de Franch. d. decis. 360. & ad hoc, vt lex liget Prouinciales debet publicari in Prouincia, Io.Andr.in cap. datum Romæ in nouell. sub nu.3. vers.in vltima glos.& sic in locis solitis alias non valeret,Grammat.decis.47.nu.9.

Num. 23. cum ista opinione concordat decis. D.de Franch.360.nam fuit decisum inquisitum debere gaudere indultu, non obstante, quod pragmatica fuerat publicata in Ciuitate Neapol. & in Ciuitate Salerni, non tamen in Terra delicti, de qua in meo Compend.decis.Regni verbo indulgentia, & iuxta relata per Auctorem,vide Grammat.decis.36. nu.20.

Num.24.Menoch.vbi supra nu.16. Ricc.collectan.544.in fine, Marcell.Calà vbi supra nu. 871.Garsia in dicto 501.

Num.25. iustus metus quando dicatur, vide Ricc.collect.943.an autem dando cibum, & potum forasciitis dicatur receptare, vide Muscatell. in praxi crimin. rubr. de recept. malef.nu.30.vbi nu.31.quærit, si receptare dicatur,qui animalia, lignamina, vel alia quæcunque necessaria subministrauerit,iuxta Auctoris opinionem hic relatam, & quid in illis, qui incolatum faciunt in Casalibus, & locis apertis,vide quæ dixi in meo Compend.decis.Regni verb receptatorea.

Num.26.vide Muscatell. in d.praxi eadem rubr.de recept.malef.nu.39.cum sequ.& quod ita practicatum refert hic Auctor, dixi in d. Compend. eodem verbo receptatores.

Num.27. ad hoc vide in meo Compend.decis. Regni verbo vasalli, vbi citaui Consil. Rouit.in pragmat.1. io fine de recept. malef & pragmat.5. num.3. vbi de delict. agi oport. Capiblanc.in pragmat.8.num.115.de Baron. & alios additos in noua impressione vltra allegatos per Viscont.& Amend.ad Franch. d.decis.479.

Num.29.vide Consil.Rouit.in pragmat.9. de empt.& vendit.Capiblanc.in pragm.8.num. 114. de Baron. dixi in meo Compend.decis. Regni verbo vasallua.

Num.30.adde Mastrill.in tract. de magist. lib. 4 cap.18.nu.4.

Num.31.vide Capiblanc. in pragm.14.de Baron. nu.36.

Num.32.inferiores à Principe nequeunt statuta condere contra ius commune, Petr. Rauen.in suo Alphab. verb.magistratus, quem citat Bonac.inter commun.opin.lib.1.tit.de legibus nu. 161.

Num.33. hinc est, quod omnes possunt condere statuta,nempè Vniuersitates, Collegia, Episcopi,Legati,& cæteri relati per Ancharan.in repet. cap. canonum statuta de constit.in 9. quæst. principali: imò quilibet populus, & qualibet Ciuitas, Grass. & Bonac. inter commun.opin.lib.1.tit.de legib. num. 162.& 163.sed hoc circa negotia ad eos pertinentia in suis locis, vt per Viuium in sylua commun.opinion.in opin.743. statuta, cæterum si vniuersalem respiceret vtilitatem, aut incommodum solum ad Principem spectaret, Cassan.in cathal.glor.mundi par. 5.consid.14. in priuil.27.

Num.34.an sit de mero, vel mixti imperij, vel iurisdictionia condere statuta, tangit Anch. in d.cap. canonum statuta in d. quæst. 9. in princ. & ad ornatum istius text. satis conferunt collecta per Ricc. collect.140.

Num.35.non solum Barones de hoc nouo delicto cognoscere possunt, reprobata Foller. opinione,refert Consil.Rouir.in pragmat.5. de administr. vniuersit. nu.2. sed etiam illos componere pro nouo delicto sic declarato, Capiblanc.in pragm.6.nu.102. de Baron.

Nu. 36. an non delictum declaratum delictum liget forenses, vide Bart.in l.cunctos populos in 2.quæst.citatum per Anchar.in d.cap. canonum statuta de constit. vlt.quæst. vers. sed de ignorantia.

Num.37.hoc tamen regulariter intelligendum esse,testatur Io. Andr. in cap.in generali de reg.iur.in nouella sub nu.2.vers.decimustertiua,&c. Quod generalitas arctatur ad præsentia tantum, nisi sint talia, quæ respiciant futura, vt lex,constitutio,priuilegium, &c. vel veniant ex rei natura, vt sunt accessiones,fructus,& vsuræ l.2.ff.de in diem adiect. l.Imperator ff.ad trebell.l.si serunsff.de furtis §.iijs, hine etiam iurisdictione concessa, censentur concessa ea, sine quibus explicari non potest,Cataiuit.in rito 295.nu.28. secus si essent aliqua penitus separata, inde concesso Castro cum toto territorio, non venit locus sterilis, nec vsus fluminum, Roman.

singul.

ſingul. 64. & conceſſo caſtro per Epiſcopum, & omnibus, quæ ibi habet non veniunt ſpiritualia, idem ſingul. 56. an & quæ veniant in generali conceſſione, vide collecta per Ricc. collect. 594.

Num. 38. vide Alph. in collect. 1298.

Num. 39. de hoc extant deciſiones traditæ per Annam in cap. 1. de vaſall. decrepit. ætat. nu. 265. & ſequ. & in allegat. 36. de quibus in meo Compend. deciſ. Regni verbo functiones, latè Conſiliar. de Geor. in allegat. 43. & Conſiliar. Rouit. in comment. ad pragm. 1. de iur. & exact. fiſcal. num. 8. & 40. Regens de Curte in diuerſ. iuris feud. §. declarata igitur num. 121. an autem ius futurum ſuperueniens veniat in generali conceſſione feudi, dixi in d. Compend. verbo ius ſuperueniens.

Num. 40. pariformiter Barones conqueri non poſſunt de pragmatica facta contra diſrobatores ſtratarum, per rationem traditam à Præſid. de Franch. deciſ. 722 num. 15. & Princeps poteſt per modum legis condendę alijs pręiudicium inferre, vt exemplificando eccſet Io. Grand. de bello exul. tit. de qualit. q. 2. nu. 3.

Num. 41. dixi aliqua ſupra eod. nu. 33.

Num. 42. nam eius eſt proprium leges vniuerſales condere, vt dixit Chaſſan in d. cathal. par. 5. conſid. 24. in 27. priuil. ſimiliter & Cōſtitutiones, Capitula, & Pragmaticas, quæ omnia nomine Regio publicantur, inquit Auctor: *Eo quod Reges, Principes, & Prælati nomina ſua legibus, & conſtitutionibus inſerere poſſunt*, Afflict. in conſtit. ad laudem nu. 1. Alex. Roman. in pragm. 1. de blaſfem. nu. 49. Adeò verùm eſt, vt allegans legem non habentem auctorem pęna falſi puniretur, Gloſ. in cap. Regni apud Foggiam, & cum publicantur, tunc inſtituuntur, Andr. in conſtit. pœnam eorum col. 6. verſ. lex erit, & modum publicationis examinat, Troyſ. in prohem. pragmat. nu. 21. & ſequ. Etenim ſi non fuerit publicata non valeret, Alexan. Roman. vbi ſupra nu. 57. quapropter dum Auctor proſequitur: *Quòd ſi verùm eſſet, quod ex contrauentione ipſe afficeretur iniuria, & conſequenter haberet vltionem, inde Barones nunquam cognoſcerent de delicto, ſed cum ipſi exerceant iuriſdictionem vti Regis miniſtri, &c.* Conſiderandū cenſui, quod lex nil aliud eſt, quàm Rex, vnde nouus Rex noua lex dicitur, Gloſ. in prohem. cōſtit. col. 2. propterea Princeps dicitur lex animata §. fin. auth. de conſul. vbi gloſ. verbo legem, Gail lib. 1. obſeruat. 42. nu. 3. non tamen principaliter per contrauentionem iniuria infertur, ſed per conſequentiam ſicuti Princeps offendi dicitur, quando ſuis ſubditis, vel particularibus iniuria, vel offenſa fit, Alex. in addit. ad Bart. in l. hoſtes ff. de capt. & poſtlim. reuerſ. verb. quære quid, verſ. item ſecūdum Bald. col. 2. & potiſſimùm ſi eſſet inſeriptis redacta, tunc etſi ei competeret vindicta, quia à Rege conſtituti ſunt Iudices, qui legis miniſtri appellantur. Exequūtur enim quæ à lege impoſita ſunt contra tranſgreſſores, vel contemptores mādatorum Regiorum, ſiuè pęna eſſet expreſſa, ſiuè non, iuxta tradita per Gramm. deciſ. 40. nu. 20. quem ſequitur Campag. in cap. item, quod prędicti Iuſtitiarij num. 18. Similiter & Barones, qui ſunt regij officiales, Franch. in deciſ. 211. nu. 7. & ſic mandatur in omnibus pragmaticis ordinariè ex ſtylo Cancellariæ obſeruari ab omnibus, & præcipitur obſeruātia omnibus officialibus, &c. & pręſertim Baronibus, Cōſil. Rouit. in pragm. 5. nu. 40. de adminiſt. vniuerſ. hinc omnia noſtra facimus, quibus noſtra impartimur auctoritas l. 2. C. de vet. iur. enucl.

Nu. 43. oſtenditur hoc in multis caſibus legum à Regibus, ſiuè Proregibus factarum, ne in aliquo Barones ſe intromittere poſſint, quos refert Capibl. in pragm. 8. pat. 1. de Baron. à nu. 109. cum ſeqq. & nu. 220. cum ſeq.

Num. 44. vide Capibl. in pragm. 1. nu. 219. de Baronib. & quando hoc procedat faciunt collecta per Ricc. collect. 392. & in collect. 1227. loquitur de conceſſione iuriſdictionis cumulatiuè, & non abdicatiuè, qui in collectan. 1020. tradit omnes Baronum iuriſdictiones.

Num. 45. hic adde eundem Capibl. in pragm. 8. par. 1. nu. 223. de Baronib.

Num. 46. Barones quamuis ex iuris diſpoſitione poſſint facere prohibitiones tempore careſtiæ, & alia remedia adhibere, vt per Conſil. Rouit. in pragm 1. de Annon. nu. 6. ſimiliter & vniuerſitates, vt latè per Muſcatell. in praxi crimin. tit. de extract. extra Regnum, &c. nu. 98. vbi proſequitur materiam iſtam, contra bannorum tamen ex communi obſeruantia deſtinantur Commiſſarij contrabannorum, nec in talibus Barones ſe immiſcere poſſint, vt ſunt in materia frumentaria, ſalis, ſerici, & ſimilium, an autem Officiales Regij Tertarum demanialium, præter Regias Audientias ſuper contrauentionibus pragmaticarum procedere poſſint, vide Foller. in pragmat. final. de adminiſtrat. vniuerſit. in princ. nu. 8. vbi etiam loquitur de Baronibus.

Num. 48. delicta atrocia, ſeù atrociſſima, vel enormiſſima, quæ dicantur, vide Muſcatell. in dicta praxi crimin. rubric. de recept. malefact.

lesa&.nu.10. & seq. & videtur esse istud delictum receptationis cum eadem pœna sicut principale plectatur, Bonifac in tit.de rapt. nu.1. Andr.Gail de pace publ.lib.2.cap.10. num.1.quamquam Auctor ex mente Foller. referat casus consimiles remissos Baronibus, de quibus etiam memini in meo Compend. decis. Regni verbo remissio, non tamen refert si in prædicto receptationis delicto remissio locum vendicet,& ob id refert Consil. Rouit.in pragm.2.nu.15. vbi de delict. quis conuen.deb. quod denegatur Baroni cognitio sui vasalli de receptatione contumacis Regij Tribunalis, de conuersatione cum similibus,aut de ope præstita eisdem,vel si esset inquisitus ratione alicuius fractæ saluaguardiæ Regiæ.

Num.49. vide Consil.Rouit. in d.pragm. 2. nu. 15. vbi de delict. quis conuen. licet contrarium postea decisum per Mag. Cur. vt infra num.52.

Num.51.adde Roech.de Curte in cap.final. de consuet.fol.31.à terg.in paruis,vers.tertium requisitum.

Num.52.hic adde,quod iuxta conclusa per Auctorem, vt sit locus remissioni in casu prædicto,iuxta decisa per Follerium bis iudicatum fuit per Mag.Cur. Vic. remittendo vasallos inquisitos de receptatione contumacium Mag.Cur. & Regiarum Audiētiarum, vt tradit Viscont. ad Franch. d. decis. 470. vers.est verùm,quod per Mag.Cur.

Num.53.vide Iul.Clar.§ fin.q.90. vbi copiosè, & Menoch.de arbitr.casu 349.plenius.

Num.54.vltra Doctor.relatos in præcedēti nu. 52. adde Boss.in tit.de homicid.nu.33.34. & 35. Iodoch.in praxi crimin.cap.133. Blanc. in praxi crimin.§.postquam fol.117. Iacob. Nouell.in praxi crimin. in §.1.nu.67. & seq. Battand.in regul.107. & copiosè Io.Grand. de bello exulum tit.de relat.quæst.1.per totam, & in spec. 2. vbi materiam istam satis declarat,quomodo versetur in materia exulum, vt locum habere possit potestas extraordinaria,vltra alios Doctores eandem materiam plenius pertractātes inter commun. opin.lib.9 tit.de malefic.nu.13. & seq.

Nu. 55. non est dubium quin statutum loquens de committentibus delicta extendatur ad auxiliantes, sicuti statutum loquens de turbatoribus pacis extenditur ad eorum auxiliatores, Io.Grand.in loco citato nu.6. autem supposita distinctione dicta in præcedenti numero existente statuto, vide Boss.in d.tit.de homicid.sub nu.33.& 34.qui loquitur in terminis statuti Mediolani,vbi allegat Socc.& Cępol hic ab Auctore citatos.

Num.56. quot modis auxilium præstari censetur vltra Battand.vbi supra nu.10. Io.Grād. ibidem num.3.vide Muscatell.ind.tit.de recept.malef.nu.27.cum seq. qui loquitur in materia ista receptationis malefactorum.

§. IV.

NVm.1. Si enim Præsidibus Prouinciarum, quorum permissum sit destinare Commissarios ad capturam informationum contra exules,Ioan.Grand.de bello exul.in spec.73. nu.1.multo magis,& Proregi,nō tamen cum potestate ipsa extraordinaria,cum nō sit delegabilis, idem in spec. 42. sicuti Ipse Princeps,& Collaterale Consilium concedit,Cā; pag. in cap. si cum sceleratis sub nu.24. in fine. Similiter & Regijs Audientijs, vnde hodie ista præeminentia dilata est ad ipsas Regias Audientias, idem Io.Grand. tit.de quālitate q.1.sub nu.13.quamquam potestas militaris sit concessa Præsidibus Prouinciarum à Prorege, vt ipse fatetur in prædicamento agere q.1.nu.1.& successiuè à Præsidibus eadem potestas delegari potest eisdemmet Auditoribus, idem eod.tit. q.3. per totam, & sic in dies videmus obseruari in casibus exemplaribus per Proreges mandari vt procedatur ad modum belli cum potestate extraordinaria, vt vidi rescriptum Regiæ Audientiæ Calabriæ citra à Prorege tunc Lemensium Comite, vt contra matricidam sic procederetur.

Num.2.Reges enim in suis Regnis locum tenēt Imperatoris, Afflict.in prælud.constit.q.13. nu.9.& num.7.censet,quod Reges liberi in suis Regnis exercere possunt iura Imperij, & sicut in Imperio Imperatoris potestas se habet Regis in Regno suo ęqua potestas, & multa ad ornatum istius text.collexit Ricc. collect.135.

Num.3.adde Minsinger.singul.obseruat.cent.1. obseru.3.nu.4. & 5.vbi quando inferiori hoc permissum esse,refert Vital.in tract.clausul. in clausul.appell.rem. Hugo Cels. in eodem tract.in clausf.rescript. vers clausf.appel.rem. vbi etiam loquitur si id cōcessum sit inferioribus à Principe,Boss.in tit.de Priue.nu.377.

Num. 4. vide Io. Grand. de bello exulum in spec.21.& videas Parid.de syndicat.in verbo latro, quem sequitur Campag. in cap. iuris censura nu.5.qui loquitur de quodam Commissario, qui de facto suspendit latrones, & igne cremauit villam:ego autem vidi obseruatum tempore Comitis Beneuenti, vt eius ordine præcedente caperetur viuus,aut mortuus quidam Moruillus bannitus, & sic exequutum,nam fuit captus,& interfectus se defendēdo,& positus super columna Mag.Cur &

& in alio bannito occiſo præuio ordine Ducis Oſſunæ.

Num. 5.leges pariter trāſgredi poſſunt ex cauſa, Campag.in cap. in Kalendis nu.15.& in cap.ſi eum ſceleratis nu.13.

Num.6.vide Io.Grand.de bello exulum in ſpet. 38. & pariter vidimus hoc practicatum in militibus delinquentibus,qui fuerunt indultati, vt ſeruirent Regi in bello citra remiſſiones partium,habetur in pragm.9.de abolit. eò quod publica vtilitas præfertur priuatę l.3.C.de primipil.lib.12. l.actione §.labeo ff.pro ſoc. cap.bonæ de elect.vide Conſil.Rouit.in pragm.2.de compoſit. nu.3. qui citat hic Auctorem, ad quod etiam videndus eſt Tartagl. in pragm. final.cap.1.nu.13. de compoſit.idem Rouit.in pragmat.12.de abolit.nu.16.

Num.7.adde Maſtrill. in tract. de magiſtr. lib. 5.cap.6. nu.148. Rouit.vbi ſupra,regulariter gratiam facere ad Dominos ſolum pertinet, non ad miniſtros, Nicol.Moron. in tract.de fide,treug.& pace par.1. q.13.nu.19. niſi facultatem haberet à Domino, vt ſunt Proreges noſtri.

Num.8.vide in meo Compend.deciſ.verb.compoſitio facta.

Num. 9. de hoc videas Par. de Puteo in tract. de ſyndic.verbo compoſitio ſub num.6.verſ. tamen iſtę compoſitiones, Fab.Montel. in praxi arbitr. in 3. quæſt. vltimæ part. num. 28. Campagn. in capit. ne peruerſorum num. 7. Afflict. in conſtit. mulier, quæ dotarium num.28.nouiſſimè Seſſe deciſ. Aragon. 178.

Num.10.idem dixit Fab.Montel. vbi ſupra, ad quod ſubdit Grammat. in d.ritu incip. quod curia ipſa, namque poſt nu. 4. quod fuit per Sac. Conſ. reuocata quædam compoſitio ſic facta,ſaluo iure partis,de qua in meo Compend.deciſion. Regni verbo compoſitio, vbi alios Doctores citaui, inter cæteros Tartagl. in pragmat.final. de compoſit.cap.1.numer.13.

Num. 11. non ſolum vetitum eſt Proregi componere abſque partis remiſſione,niſi ex cauſa publica,vt dixit Conſil.Rouit.d.pragm.2. nu.3.de compoſit. ſed etiam Regi, qui non conſueuit remittere,& indulgentiam facere niſi parte concordata, vel facta pace, ita Paris d.verbo compoſitio ſub nu.6.verſ.nam etiam eſt, tamen verùm, quod in generalibus indultis expreſſum reperitur,quod ſi infra ſex menſes inquiſiti obtinuerint remiſſiones à partibus offenſis, gaudere debeant generali indultu,vt demonſtratur in pragm. 11.& 12.de abolit. ita & taliter,quod indultus iſte catenus ſortitur effectum, quatenus à parte offenſa fuerit facta remiſſio in tempore, ſed hoc factum apparet a Rege legitima ſubſiſtente cauſa; & ante omnia,vt de delicto conſtet Camill. Larata conſil. 109. num.49.

Num. 12. quæ nam requirantur in compoſitione facienda, vt valeat, vide Fab. Montel. in praxi arbit. quæſt.2. quintæ part. per totam.

Num.13.idem Fab.Montel. in d.praxi 3.q. vlt. part. nu.4. multo fortius ſi ſæpius concederetur, vt prolixius hanc eandem materiam, proſequitur idem in 3.quæſt. vlt.part. in regula an compoſitio admittatur, Grammat. voto 35.

Num. 14. vide vltra Carauit. hic corruptè citatum in d.ritu 272.num.9. Campag in cap. exercere nu.17. & 41. nouiſſimè Capiblanc. in pragm.6.de Baron.nu.24. quid in Curia Archiepiſcop. Neapol. an fieri poſſit reſeruatio in ſententia per Vicarium, ſalua moderatione, vel commutatione Illuſtriſſimi Archiepiſcopi, Ricc. in praxi eccleſ. deciſ. 354.ſub nu.4.tenet affirmatiuè.

Num.15.ita pariter in terminis concludit Muſcatell.in praxi crimin.tit.de priuil.vuln.læthal. &c. nu.23. & ſeq. & ſic vidi ſeruari in quamplutibus Terris Baronalibus, immò & Regijs, vt audiui, quamuis id expreſsè vetitum ſit Mag.Cur.Vicar.in decretis per eam faciendis, ne dicat exulet, vel ſoluat, vt in pragm. 45. de offic.magn.Iuſtit. & ita pariter audiui in Rrgijs Audientijs indiſtinctè ſeruari.

Num. 16. de hoc extat pragm. 4. de compoſit. per quam mandatur,quod delinquentes non admittantur ad compoſitiones,niſi habita remiſſione omnium,quorum intereſt,vltra Doctor.ibi,vide Viu.in ſylua comm.opin.in opin.607. Luc.Feller.in pragm fin. de compoſit.nu.30.Tartagl.ibidem cap.1. num.14. Molfeſ.conſ.10 num.18.& ſeq. Similiter per aliam pragm.8.eod.tit.cautum eſt illis competere actionem querulandi, & remittendi, quibus ſucceſſio debetur,de qua per Franch. deciſ.611.faciunt collecta per Ricc. collect. 776.idem Feller. vbi ſupra nu.39. & ſic pragmatica iſta duo requirit copulatiuè, ſanguinem,& ſucceſſionis delationem,vt notat Conſil.Rouit.in d.pragm.nu.55. Maſtrill.in tract.de indultu cap.24.nu.56. citat hic Auctorem.

Num.17. vide Philipp. Paſchal. in tractat. de vir.patr.poteſt.par.2.cap.1.ſub nu.9. cum ſequ. vbi etiam citat Auctorem noſtrum hic.

Num. 18. vt memini in meo Compend. deciſ. Regni verbo remiſſio,ad quod addo Molfeſ.

in

in conf.10.num.7.& seq.hic allegantem Auctorem nostrum,& nouissimè Anell.de Amato in consil. 18. qui ita censet iudicatum fuisse per Collater.Consil.contra filiam,quæ renunciauerat,vel sit exclusa per statutum, vt non habeat ius remittendi.

Num.19.& sic in terminis concludit Afflict.in constit. Iustitiarij non per Kalendas sub nu. 25. vers. & per istam glos. quem sequuntur Foller. in praxi crimin.rubr.aud.excus. nu. 22.Præs.de Franch.decis.101.num.10.& Mastrill.in tract.de indultu cap.24.nu.84. vers. quæro duodecimo.

Num.20.Molfes.d.conf.10.num.13. & quando hoc ius remittendi censeatur hæreditarium, vel competere iure sanguinis, vide Phanuc. de inuent.par.6.nu.56. & 57.

Num.21.de filio renunciante hæreditatem patri,si possit vendicare eius mortem,loquitur Foller.in d.pragm.fin.num.46. de composit. Molfes.vbi supra nu.7.& 14. De filio emancipato loquitur Tartagl. in d. pragmat. fin. cap. 1. num. 22. & 25. & Paschal. vbi supra num. 3.

Num.22. vide Consil.Rouit. in d.pragm.8. de composit.in fine,alios citat Paschal. vbi supra nu.4.

Num.23.idem Paschal. loco allegato nu.7. vbi plures allegat.

Num.24.Paschal. in memorato loco sub nu. 9. vers. sed hæc opinio.

Num.25.Molfes. vbi supra nu.11.

Num.26.Molfes. vbi supra nu.17.& seq.

Num.27.vers.apparet, idem ponderat Molfes. vbi supra num.19.& 23.vbi citat hic Auctorem, & melius nu. 17.

Num.28.idem confirmat Molfes. vbi supra nu. 17.18.19.& 20.

Num.29.faciunt addita super eodem num.19. hic.

Num.30. hic nota, quod geminata verba censentur prolata cum maiori deliberatione,& faciunt comprahendi in concessione, quæ alias non compræhenderentur, Anna alleg. 127.nu.8.& 9.

Num.31. vide in meo Compend. decis. Regni, verbo ius querulandi, vbi nonnullos Doctores citaui.

Num. 32. videas eundem Paschal. vbi supra nu.76.vbi pariter citat hic Auctorem,vltra addita per me ad Carauit.in ritu 272. num. 29. & 30. & Consil.Rouit.in d.pragm.8.nu. 7.; Mastrill. in tractat. de indultu cap. 24. num. 18.

Num.33.idem Paschal.in loco allegato nu.77. vbi pariter mentionem facit de nostro Auctore, ad quod addo ad corroborationem dictorum, quemadmodum etiam in accusatione sit determinatum, vt accusatoribus præfigatur terminus à Iudicibus, ad accusationem prosequendam priusquam non audiantur, Luc.in l.si apparitor vers. vnde videmus C.de cohort.lib.11. sicuti hodie communiter practicatur prænio termino præfixo in decreto,vt citetur pars ad comparendū si intēdit facere partem in iudicio,vt per Foller.in praxi crimin.rubr.audiant. excus. num.2.quia per solam querelam, instigationem, & sollicitationem nō intelligitur querulans facere partem in iudicio,sed oportet declarari,Marant.in specul.par.6. vult par. 1.nu.12.Carauit.in ritu 202.nu.7.concludere videtur; ad instantiam inquisiti posse mandari offenso si intendit facere partem in iudicio, & licet dicat, quod non nisi præcedat diffamatio facta per offensum, adeò quod si taceat in accusando, & querulando, ratione tamen diffamationis potest sibi præfigi terminus talis,& eo non veniēte decerni, quod alias non audiatur, quæ conferunt, iuxta opinionem Auctoris nostri in compositione facienda,quod antea dixit Foller. d.pragm. final.num. 101. de composit.vide etiam Mastrill.in d.tract.de indultu cap.24.nu.23. in fine,citantem Auctorem nostrum hic.

Num.34.faciunt collecta per Ricc. collect.69. Alph.collect.228.

Num.35.ad ornatum text.in l.1.C.vt nemo inuit. faciunt collecta per Rice. collect.936.

Num.36.videas de hoc Luc.Foller.in d.pragm. fin.nu.77. Tartagl.ibidem cap.1.num.7.Carauit.in ritu 274.nu.2. Carraba sing.207.

Num. 37. dixi in meo Compend. decis. Regni, verbo remissio,vbi allegaui Ioseph.Sessē decis.Aragon. 101. id singulariter referentem, & quando tacita remissio iniuriæ resultare videatur, vide ipsum Foller. vbi supra, numer.79.

Num. 38 de hoc patet exemplum in constitut. pœnam eorum,vbi Afflict.& in nouellis pragmaticis situatis In tit.de exulibus,& Carauit.in pragm.1.de exul.prolixius materiam istam examinat,& hoc remedium ortum habuit ab Inquisitoribus hæreticorum, quando hæreticus hæreticum capit, vt dixit Andr. in d. constit. pœnam eorum, super verbo hostis publicus vers. sic consueuerunt, & sic communiter obseruatur in Regno, quod pecnliariter obseruātiæ restitutum fuit ab Excellentissimo quondam Comite Oliuariæ, tunc Prorege, quando in Regno maxima grassabatur multitudo forasciitorum, & tali remedio extincta, & consimiles indultus expediuntur in Mag. Cur. Vicar. ac Regijs Audientijs,non in alijs Tribunalibus, vt per Carauit.in d.pragm.num.50.51.& 52.videas

etiam

etiam Boss. in tit. de remed. iustit. cōtra sent. ex concess. Princip. nu. 32.

Num. 39. Similiter securitas per officiales non potest dari Exploratoribus sine licentia Regis in cap. multorum, vbi Campag. sed hic principaliter notandum est, quod præmium cōstitutum detegenti malefactorem, seu reuelanti non debetur socio reuelanti, August. ad Angel. de malef. rubr. necnon ad denunciationem nu. 31. Bertach. in repert. verbo premium il 14. Iul. Clar. in §. fin. q. 27. nu. 5. Afflict. in constit. si damna sub nu. 50. Campag. in cap. frequens nu. 105. quod limitatur nisi expressè dictum esset de socio, secūdum Angel. in l. si quis in graui §. si ex stipulatu ff. ad syllan. quem sequitur idem Bertach. in eodem repert. verb. reuelans socium, & successiuè infertur, quod sicuti denunciatores constitui possunt à quolibet Iudice, vel Vniuersitate habente merum imperium, & mixtum, l... §. quies ff. de offic. Præf. Vrb. l. diuus ff. de custod. reor. non tamen à minimis Iudicibus, nec à delegatis, secundum Bart. d. l. diuus, Salyc. l. ea quidem C. de accusat. quos citat Bertach. in d. repert. verb. denunciatores, sed an præmium constituere illis, & videtur quoque affirmandum, per ea, quæ Bertach. in seq. vers. denunciatori subsequitur, vt eis debeatur præmium. Primò, ex bonis malefactoris denunciati: secundò, ex bonis eius ad cuius vindictam fit denunciatio, tertiò, ex bonis fisci, Bart. in l. lege cornelia in princ. ff. ad syllan. nam etsi præmium statui permittatur capientibus malefactores, & transfugas, vt alios addneat præmiari, Vrsill. decis. 265. nu. 6. multo fortius ad detegēdum, non autem quoad indulgentiam concedendam sociis delinquentibus pro detectione delinquentium, cum sit proprium Principis indulgere, & restituere aduersus crimina, Affli. in cap. 1. quæ sint regal. nu. 15. & propterea solus Princeps remittit pœnam merenti, Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. consid. 24. in 46. priuil. & successiuè ipse solus concedit gratiam bannitis, deportatis, & aliter damnatis, Boss. in tit. de Principe nu. 227. imò detegenti complices, seu socios criminis parcit, & quando, ad hoc multa iura concordantia, citat idem Boss. in tit. de remed. ex sola clem. Princip. &c. nu. 32. hinc inoleuit communis praxis circa hoc, vt in delictis occultis aliquis socius ex postulat impunitatem à Principe, vt reuelet delictum, & aliquando conceditur, aliquando denegatur, iuxta tradita per Boss. loco proximè citato; aliquando enim Princeps ad detegēdum crimen occultum, impunitatem, seu indultum promittit complici pro reuelatione delinquentium, cum clausula aliquando dummodo non sint principales, & ita cōmuniter practicatur, an autem Episcopus, vel Archiepiscopus indultum concedere possit socio criminis, vt detegat crimen, vide Ricc. decis. Archiep. 271. par. 1. tenentem affirmatiuè decisum, quid autem in Baronibus, vide Capiblanc. in pragmat. 6. de Baron. nu. 74.

Num. 40. ad hoc, vt puniri ea possint inde sicuti interest Reipublicæ delicta puniri, l. ita vulneratus ff. ad l. aquil. Nouell. in prax. crimin. §. interest nu. 1. ita delicta ne impunita remaneant Reipublicæ interest, Gramm. decis. 94. nu. 5 eo quod delicta cum non puniantur publica lętitia turbatur, & ira Dei in nos prouocatur, à quo per delictorum punitionem venia speratur, ac populi incolumitas procuratur, idem in decis. 36. nu. 1.

Num. 41. est cons. 188. nu. 14. Decij, sed adde Iul. Clar. qui Decium, & alios citat in §. falsum nu. 14.

Num. 42. sed melius videas Aufrer. in tract. de reprob. rest. lit. C, vers. corrupti pretio.

Num. 43. de hoc plenius per Kireou. inter com mun. opin. lib. 4. tit. de testib. sub num. 207. vers. socius criminis in criminalibus, Battand. in regul. 30.

Num. 44. videas Præs. de Franch. in decis. 570. in quo casu cōfessio trium latronum sociorum de iure Regni sufficiat ad faciēdam plenam probationem, Consil. Rouit. in pragm. 5. de recept. malef. nu. 8. ad quod adde, quod non sufficit confessio eorum in tortura facta nisi fuerint repetiti, citato eo, contra quem fuit facta confessio, idem in pragm. 1. de perseq. malefact. nu. 9. & 11.

Num. 45. an vasalli Baronum comprehendantur in indulgentia generali, vide Consil. Rouit. in pragm. 5. de abolit. nu 47. & in quibus causis non includuntur, extat pragm. 8. de abolit. ad quod vide Catal. in tract. de indultu cap. 46. nu. 5. 32. 37. 54. & 79. Carauit. in pragm. 1. de exul. nu. 6.

Num. 46. vide Præs. de Franch. in decis. 213. nu. 36. & sic verificatur in omnibus quasi pragmaticis situatis in tit. de exulibus, & in pragmat. 48. de armis, & in multis alijs casibus relatis per Consil. Rouit. in rubr. pragm. nu. 6. de sentent. foriudic. Foller. in pragm. 1. de exulib. nu. 5.

Num. 47. intantum hoc verùm est, quod si fuerit facta foriudicatio pro aliquo delicto non merente pęnam mortis, poterit retractari dicta foriudicatio, & sic in occurrenti casu dixit Afflic. in constit. pęnam eorum sub nu. 48. quosdam iuuenes Iudices Mag. Cur. foriudicasse quēdam iuuenem, qui fecerat percussionem cum ense a iteri, pro qua percus-

sione veniebat imponēda pęna manus,& declarauerunt,quod non posset occidi,sed percuti: imò nec sententia foriudicationis statim exequi, si non mereatur pœnam mortis delictum, & propterea merita causæ prius ventilari si pro dicto delicto pęnam mortis mereatur, & ita fuit rrformara sententia Mag.Cur.foriudicationis ad pęnam tēporalem exilij,ob causas minuentes pęnam delicti,& ita exequutum,Viu.in decis.439.nu.36 quem allegaui in meo Compend. verb. foriudicatus,quare concluditur pro minoribus delictis nequaquam foriudicari deberi, vt per Campag.in cap.siuè quis nu.15.& iuxta quæsitum Auctoris,in quibus delictis locum habeat, vide Carau. in ritu 270 nu.1.

Num.48.adde Molfes.in Consuet.Neapol.par. 4. q.47. & seq.dixi in meo Compend. verbo forindicatio.

Num.49. vide Consil.Rouit. in d.rubr. de fent. forindic. nu.6. sicut & Princeps, cuius vices gerit,solus enim Princeps concedit saluum conductum, Nicol.Moron.in tract.de fide, treug.& pac. par.2. q.4.nu.3. vbi nu.2.dixit id quoque spectare ad Ducem belli.

Num.50. vide Io.Grand. de bello exul. in prædicam.quantitatis q.2.nu.4.Boss.in tit.de remed.ex sola clement.nu.58. & seq. Iul.Clar. §.fin.q.31.nu.13. & Chassan.in cathal.glor. mund.par.5.consid.24. in 195.priuil. Menoch. de arbit.iudic. cas.338.nu.3. Consil.Rouit.in pragm.1.de guidat.nu.5.

Num.51.vide Iul.Clar.vbi supra,Blanc.in praxi crimin.§.datis drfensionibus nu.15.& 14. Campag. in cap.multorum num.4. & quando Vrsill. decis.4. num. 3. & quid in fisci patrono, Campag. vbi supra num. 4. dixi in meo Compendio decision. Regni verbo Aduocatus.

Num 52. vide Io.Grand. in d.tract. in spec.11. num.2.

Num.53.adde Mastrill.de magistr.lib.4.cap.16 num.223.

Num.54.idem Consil.Rouit.in pragm.1.de gui dat.num.4.

Num.57. videtur ad hoc facere decis.Peguerz 36.per totam.

Num.58.vide Capiblanc.in pragm.8. num.77. de Baronib.

Num.60 dicam infra eodem nu.63.

Num.61.vide Carauit.in ritu 17.num.13.& ibi addita per me,Mastril.de magistr.lib.2. cap. 10.num.3.

Num 62.Carauit.vbi supra.

Nu.63.Carau.ibidem,& Capiblanc.in pragm. 8.nu.124.de Baron.

Num.64.Carau.& Capibl.locis allegatis.

Num.66.vide Afflict.in prælud.feud.§.pro nostris nu.109. facit, quod dixit Maur.Ion. allegat.50.sub nu.11.

Num.68. Barones dicuntur Regij Officiales, Franch.decis.211.nu.7

Num.69.Carauit.vbi supra.

§. V.

NVm. 1. vt habetur in pragm. 1. cum alijs seqq.de exul.& latè Carau.in d.pragm.1. nu.81.Io.Grand.de bello exul.in prædic.pati q.1.per totam,Molfes.in prohem.consuet. q.6.num.3.

Num.2.idem Carauit.vbi supra nu.79.quem etiam citat ibi Io. Grand. sub nu.2. in fine, Molfes.in Consuetud.Neapol.q.6.nu.2. & 3. ex mēte nostri Auctoris; similiter extractus potest dari personæ potenti, & suis familiaribus,ac consanguineis pro capienda informatione, Capiblanc.in pragm.5.nu.43. de Baronibus.

Num. 4. potissimum in criminibus atrocibus hoc procedere videtur, latè Boer.in tractat. de sedit. quæst.7. nu. 20. vtputa in crimine læsæ maiestatis, Afflict. in constitut. patres pro filijs num.3.quò ad interesse soluendum per consanguineos loquitur Consiliar. Rouit.in pragmat. 12.nu.2.de exul. citando hic Auctorem.

Num.5. idem tradit Ioan.Grand.vbi supra sub num.2.

Num.6.adde Campag. in cap. clandestinis numer. 10.

Num. 8. Et hoc casu debet soluere pretium, Maur. Iunior in allegat. 16. num. 31. licet contrarium teneat Boss. in tit. de Principe num. 190.

Num.9. Boss.vbi supra nu.201.

Num. 10. nam ex multitudine consanguineorum potentia suboritur, Afflict. in constitut. iuris gentium, & Paris in tract. de syndicat.vers.an Iudex, vel Officialis sub nu.4. sed melius habetur in element.causam §.verùm de elect.

Num. 12. Boss.in tit. de homicidio nu.22. Angel. de malefic. in verbo, & dictus Andreas num.4.

Num.14.ad hoc vide Caran. in d pragm.1. de exul. nu.80. & seq. Io.Grand.in d.tract.de bello exul.in prædic.pati q.2.nu.4.& seq.

Num. 15. circa consuetudinem rationabilem, & irrationabilem, multa congerie Curt.in cap.final.de consuetud. in glos.in verbo rationabilis.

Num.16. vt dixi supra eodem nu.2.

Num. 17. vide Minsinger. singular. obseruation. centur.1. obseruat.1.vbi loquitur de represalijs concessis contra personas,& de represalijs

pręſalijs rebus conceſſis abundè loquitur vltra Bart. in tract. repreſ. Iacob. à Canibus in eodem tractatu.

Num. 18. de hoc abundè loquitur Iodoch. in praxi crimin. cap. 16. Bald. in tractat. de carcer.

Num. 19. idem Iodoch. vbi ſupra nu. 3.

Num. 20. Iodoch. vbi ſupra nu. 1. Foller. in praxi crim. rubr. vel carcerentur nu. 10.

Num. 21. vide Carauit. in d. pragmat. 1. de exul. num. 83. vbi caſum in terminis recenſet de hoc, & Ioan. Grand. in d. tract. loco citato num. 7.

§. VI.

Num. 1. ſic etiam inhibitum eſt Præſidibus Prouinciarum. vt per Io. Grand. in tract. de bello exul. in ſpet. 73. & melius in prædic. habitus quæſt. 2. num. 1. & per totam, vbi regulam ipſam ampliat, & limitat multifariam.

Num. 2. de hoc habetur in deciſ. 102. Gramm. num. 109. & ſic in facto contingente ſeruatum fuiſſe iubente Prorege, vt refert Mur. Surgens de Neapol illuſtr. in addit. cap. 22. ad 42. priuileg. fol. 389. verſ. cæterum, quæ de Neapol. dixi in meo Compend. deciſ. Regni verb. contribuere, & ſucceſſiuè tales terrę ſignatę pro hoſpitijs ordinarijs, non ſubeunt onus extraordinariorum, & per tranſitum, vt in pragm. 8. de milit. §. 10.

Num. 3. & hoc tangit Bald. in d. l. neminem in princ. & ſic communiter hodie ſeruatur per Regnum, vt multoties vidi ſeruatum.

Num. 4. adde Barr. in l. qui immunitatem nu. 2. C. de muner. patrim. lib. 10. hoſpites enim recipere in domo eſt onus domus, idem in l. reſcripto §. ſciendum ff. de muner. & honor. nu. 3. ad munerum materiam, eorumquè diuiſionem, vide Andr. Gail lib. 2. practic. obſeruat. in obſeru. 52.

Num. 5 dixi in d. Compend. deciſ. Regni verbo immunitatis.

Num. 6. & ob id expreſsè inhibitum eſt, vt nullus approprict ſibi hoſpitium, in quo hoſpitatus fuit, nec ingrediatur illud inuito patrono in cap. ad Audientiam, quod confirmari dixit ibi Campag. cum cap. item, quod ſtipendiarij.

Num. 7. habetur in cap. quod ſtipēdiarij, & alij, vbi Campag. Io. Grand. vbi ſupra nu. 3. cætera verò pertinentia ad Auctoris mentem, tradit Capyc. in inueſtit. feud. verb. hoſpitiorum.

Num. 9. ad hoc facit text. in cap. Regni item ſtipendiarij, cum iuſtitiarijs, vbi Campag. & cæteri.

Num. 10. eſt pragm. 6. de Commiſſarijs.

Num. 11. hoc inquam officium Prouiditoris, & Conſeruatoris generalis præſidiorum ſiſſorum Regni inſtitutum fuit tempore Comitis Beneuenti, & ſic exequutum per Regiam maieſtatem in perſonam Io. Hieronymi Salinas maioris Prouiditoris, cui ſingulis annis conſtitutum fuit ſalarium duc. 400. prò eius ſoldo, & alij duc. 18500. pro victu, & manutentione præſidiorum, vt conſtat ex nouella ſituatione facta per Comitem Lemenſium Iuniorem anni 1612. in rubr. præſidij ſiſſi in princ. & ob id conſtituta fuerunt nonnulla hoſpitia per Regni partes pro militibus ipſis, vt patet euidenter.

Num. 14. eſt cap. item ſtatuimus, quod domus Prælatorum, vbi Campag. & in cap. ad audientiam ſub nu. 6. in noua addit. an autem ad eorum parentes extendatur iſta immunitas, & quid ſi cum eis conſanguinei habitarent, quid nam deciſum fuit, vide in d. Compend. verb. immunitas.

Num. 19. vide Conſil. Rouit. in pragm. 3. de milit. nu. 12. & ſeqq. de quo etiam memini in meo Compend. deciſ. Regni in verb. donatio in noua compilatione, vbi concordantiam ambarum opinionum retuli.

Num. 21. Conſil. Rouit. vbi ſupra nu. 13. & in pragm. 5. §. 19. de admin. vniuerſ. latè in cod. Comped. meo verb. Cameræ.

Num. 22. extat de hoc prouiſio Collat. Conſil. anni 1540. inter Capitul. Neapol. fol. 132.

Num. 23. oſtenditur ex cap. 31. magni Capitanei, ex cap. 15. Regis Catholici, ex cap. 2. Principis Oraneiæ, & demùm ex cap. 5. Cæſar. maieſt. Iſta immunitas ampliatur, vt etiā locum habeat in villis Neapol. domibus, & caſtris ſitis extra diſtrictum, ex cap. 31. dicti magni Capitanei, & cap. 16. eiuſdem Regis Catholici, & cap. 16. Cæſar. maieſt.

Num. 24. demonſtratur hoc in d. cap. 5. Cæſar. maieſt. & in cap. 70. anni 1550. fol. 149.

Num. 25. dixi in meo Compend. deciſ. Regni verb. Cameræ.

Num. 28. de hac eadem militiæ inſtitutione plenius legitur in pragm. 6. & 8. de milit. vbi patiter in §. 1. & 3. traditur modus hoſpitia recipiendi in ęſtate per Terras maritimas, &c. & in pragm. 12.

Num. 30. ad hoc videas d. pragm. 8. §. 4. 5. & 7. & in §. 18. aliàs 4. loquitur de ſtantia, & ſupellectilibus ab vniuerſitatibus militibus erogandis, & quid pro eorum equis, ibidem in §. 20. aliàs 6. cum ſequen. & hoc ſine onere gabellæ ſubnectit Auctor, quod concordat cum d. pragm §. 6. & 5. nam ſunt immunes in pragm. 9. §. 18. cod. tit. & pragm. 10. §. 55. aliàs 16.

Num. 31. vide eundem Auctorem in seq. rubr. de annon. num. 10. est verùm, quod Dominus cogi potest ad vendendum res comestibiles, & viui necessaria, Afflict. in prælud. constit. q. 3 nu. 10. & in specie de frumento loquitur Marant. in specul. par. 7. nu. 181. maximè tpe necessitatis, etiam si clerici fuissent domini, Franch. decis. 9. præuio ordine suorum superiorum, Muscatell. in prax. crim. tit. de extract. extra Regnum nu. 100. imò viliori pretio, Montan. in pragm. 2. nu. 59. de admin. ciuit. & hoc, vt omnibus succurratur, potissimum militibus, quibus etiam subueniri mandatur in necessitatibus, si pecuniam non haberent, vt in d. pragm. 8.

Num. 33. de hac eadem taxa mentio habetur in pragmat. 12. de milit. vbi solui mandatur singulis officialibus, & militibus certa summa taxata singulis, peracto hospitio.

Num. 34. dixi supra nu. 11.

Num. 38. alias supplicatum extitit, vt repartitio militum fieret per Prouincias, citra tamen territorium Neapol. exceptisquè Cameris reseruatis Baronibus, vt in cap. & Comitis Ripę Cursię fol. 66. & licet deindè supplicatum fuisset, vt in decem, vel duodecim Terris tantum fieri deberet, non tamen expressè fuit ordinatum, vt in cap. Cæsar. maiest. anni 1535. in vlt. cap. fol. 95. à terg. attamen talis repartitio conceditur per Dominum Petrum de Toleto anno 1540. in cap. 2. fol. 132.

De Abundantia Ciuitatis, &c. Titul. II.

AD huius rubricę intelligentiam scias, quid sit annona, vide Luc. in rubric. de erogat. milit. ann. lib. 12. & in l. iubemus eodem titulo, vbi eiusque appellatione vinum, & caseum contineri dixit, sed melius Fulgos. cons. 115. istud nomen, vbi explicando nomen grassiæ, tradit nonnulla contineri, an etiam lana, vide Minad. in decis. 23. vltra relata per Consiliar. Rouit. in rubric. de annon. & in pragm. 1. nu. 1. & ob id censeo principaliter annonam contineri, sub significatu frumenti, & nonmirum si istæ annonę Neapol. vocantur prouisiones, vt idem Consiliar. Rouit. aduertit, quæ vulgo *il partito* nuncupatur, & talis partita frumenti, maximè necessaria est in ciuitatibus numerosis l. 1. C. de frument. vrb. constantin lib. 11. Montan. in pragm. 1. nu. 71. de administr. vniuers.

Num. 1. principaliter enim cura annonæ spectat ad Principem; idem Montanar. in pragmat. 2. num. 75. de administrat. vniuersit. subsequenter ad Syndicos Ciuitatum, quibus incumbit onus omnia faciendi, pro quibus abundantia causatur in ciuitate, idem ibi numer. 50. & super eos præest Neapoli Grasserius sic nuncupatus nomine Protegis, ex tali enim abundantia pax in Ciuitate manutenetur, sicuti per contrarium ex penuria, cum eo tempore plus comedunt homines, quàm alio, Gloss. in l. ideò ff. de compensat. vers. edulitatis, propterea multa ex hoc mala oriuntur, vt Auctor aduertit, de quibus per Luc. in l. 1. in fine C. de quib. muner. vel præstat. libr. 10. propterea magis expedit Reipublicæ annonam conseruari, quàm pacem, seù amissas Prouincias recuperare, Muscatell. in praxi crimin. tit. de extract. &c. nu. 95.

Num. 2. copiosè Franciscus Viuius in sylua commun. opinion. in opinion. 1026. Muscatell. in praxi crimin. rubric. de extraction. num. 99. Carraba singul. 138. Officialis hinc etiam notandum est, quod Iudex ipse, tanquam prædecessor debet successori gubernium committere, vt populum alat, Amend. ad Franch. decis. 9. nu. 32. & procedere etiam contra vendentes carius, quàm est taxatum, vbi etiam plura notabilia ad ornatum huius materiæ caristiæ cumulat, quæ breuitatis causa ommitto.

Num. 4. verumtamen quando sunt in hospitijs assignatis milites ipsi, Vniuersitates vbi hospitantur tenentur omnia victualia, & alia necessaria pro alimonijs à conuicinis Terris emere, vt inter ciues, sicut dispositum est in pragmatica 8. §. 5. & 6. de militibus.

Num. 5. vide Muscatell. in d. tit. de extraction. num. 100.

Num. 6. adde Montan. in pragm. 2. de administ. vniuers. nu. 53.

Num. 7. vide Capiblanc. in pragm. 1. de Baron. sub nu. 213.

Num. 9. idem Montanar. loco citato. hinc data potestate Officialibus Ciuitatis prouidendi, super abundantia ipsius, possunt illi recipere pecuniam mutuò, & obligare ciuitatem, vt emant frumentum pro abundantia, Felyn. cons. 16. nu. 8.

Num. 12. Muscatell. vbi supra numer. 102. & 103. similiter si esset frumentum Ciuitatis superfluum Ciues compellunrur emere, Anton. Burgos in cap. 1. de empt. & vendit. num. 19.

Nu. 13. Montan. vbi supra n. 85. & Muscat. ibid.

Num. 14. vide Anton. Cortet. in singul. verbo fiscus.

Num.

Num. 15. idem Montan. loco citato sub nu. 70. de quo memini in d. meo Compendio, verbo Cives.

Num. 16. Auctor infra eod. tit. 4. §. 2. num. 50. & quod Syndici pro conducendo frumēto possint inuitis Dominis nauem, vel plaustra sumere tetigit Montan. loco proximè citato, licet de hoc sit text. expressus in l. 1. C. de naut. Tyber. lib. 11. vbi Luc. & sic pro seruitio Principis, ad quem specialiter hoc pertinet aliorum naues, & animalia, currus, & plaustra capere, Capye. in inuest. feudor. rubr. feud. clausl. verb iumentorum.

Num. 17. vide Afflict. in cap. si duo fratres nu. 192. de frater. de nouo benefic. inuesti. Anton. Burgos in cap. 1. nu. 32. de empt. & vendit.

Num. 21. vide Menoch. de arbitr. casu 381. vbi loquitur de vendentibus annonam corruptam, & Marant. in specul. par. 4. distinct. 11. num. 34. & sequent. & quot modis dicatur corrumpi annona, Muscatell. vbi supra num. 47.

Num. 22. Muscatell. vbi supra nu. 92.

Num. 23. dixi in dicto meo Compendio verbo electio.

Num. 24. dixi supra eodem nu. 1.

Num. 25. istę pragmaticæ sunt situatæ in tit. de annona, de quibus etiam meminit Muscatell. vbi supra nu. 49. vbi nu. 48. loquitur de imposturam faciente, idest pretia cariora imponente.

Num. 27. idem statutum est conducentibus sal Neapol. vt in pragmat. 2. §. 15. de sale vend. similiter & massarij Apuleæ ex causa culturæ solent impetrare moratorias, vt refert etiam Muscatell. in praxi fideiuss. par. 2. q. 9. nu. 15. & ibi quærit si ad fideiussores extendatur.

Num. 30. hoc idem practicatum fuit ijs diebus præteritis, & propriè in quatragesima huius anni 1620. Nam fuerunt ordine Ducis Ossunæ omnia bona particularia potissimū certę quātitates casei ex Insula Siciliç Neapol. transdūctæ cum regijs galeis sequestratæ, & in vsum militum erogatæ, vt audiui.

§. I.

NVm. 1. Montan. in pragm. 2. nu. 75. de administr. ciuit.

Num. 2. Anna in allegat. 130. nu. 10. Capiblanc. in pragm. 10. nu. 70. de Baron.

Num. 3. nota, quod excusatio si non fuerit iusta non admitteretur officialis electus, ideò electi excusatio, quia reperitur alius melior non erit admittenda, Montan. in pragmat. 4. nu. 5. de administr. vniuers. & ob id cessante legitima causa erit cogendus electus iuris remedijs oportunis, Capiblanc. in d. pragm. 10. sub num. 79. in fin. at si vellet electus renunciare, in cuius manus hoc facere debet, Montan. in d. pragm. 2. nu. 380.

Num. 4. dixi in meo Compend. decis. Regni verbo nobilis.

Num. 5. vide Montan. in pragm. 2. nu. 357. de administr. vniuers. & in meo Compend. decis. verb. electio 1. & 2.

Num. 6. idem Consil. Rouit. in pragm. 2. de administr. vniuers. nu. 25. in noua impressione se defendit ab ista impugnatione.

Num. 7. aliud enim est nominare, & aliud eligere, Montanar. in d. pragm. 2. nu. 358. de administrat. vniuersitat. Franch. decis. 210. num. 5.

Num. 8. idem Consil. Rouit. vbi supra, & vide infra num. 10.

Num 9. Consil. Rouit. vbi supra à nu. 25. cum seq. ab Auctoris impugnatione se strenuè defendit iuris, & decisionis auctoritate, cum sua opinione resides.

Num. 10. vltra Consil. Rouit. loco allegato, vide Maur. Iun. in allegat. 93. per totam in materia ista.

Num. 11. vide Annam in allegat. 15. & ibi addita per me.

Num. 12. vide Montan. in pragm. 5. §. 16. nu. 8. vbi in specie loquitur de Electo populi Neapol. quare continuat eius officium sæpè sæpius, & si Princeps id facere possit, vt illud continuat.

Num. 13. de hoc extat pragm. 5. §. 17. & 18. de administr. vniuers. & ibi Montan. & Zappull. in §. 16.

Num. 14. hine est, quod deferens comestibilia Neapol. pro grassia ciuitatis sunt immunes à gabellis si habeant literas electorum, in pragmat. 1. de annon. & simile statutum fieri posse, affirmat Montan. d. pragm. 2. nu. 54.

Num. 15. hic nota, quod Electi huius Ciuitatis iurisdictionem habent à Rege Ladislao in annonam, non mirum si prohibere poterant hominibus S. Antami ne asportarent panem Neapol. nisi frumento partiti accepto, idem Montan. in d. pragm. 2. num. 75. & 76. & successiuè iurisdictio quam ciuitas aliqua habet, dicitur esse Principis, & non Ciuitatis illam exercentis, Xuarez alleg. 7. nn. 9.

Num. 16. nam potestas Regi reseruata nunquā intelligitur concessa, cum non possit dare tantam iurisdictionem, quin sibi plus remaneat, Afflict. in cap. 1. §. item si quis num. 7 quib. mod. feud. ammit. de quo in meo Compend. verb. remissio causæ, & cum hoc sit ius supremum nunquam translatum esse videtur, Anna in allegat. 130. nu. 24. & successiuè

hoc ius superioritatis nunquam præscribitur, idem allegat. 52. num. 50 ad quod subdit Regens de Curte in diuers. feud. §. licet autem nu. 24. & seq. quod Rex nullo modo potest alienare supremam potestatem, seu dignitatem, eo quod iurisdictio suprema est de iuribus coronæ, & inseparabilis ab eo, inde Princeps non potest facere sibi parem, vel maiorem, non mirum si præscriptio cessat, & ad Auctoris quæsitum adde Mastrill. de magistr. lib. 3. cap. 4. nu. 252.

Num. 17. sic iurisdictio officialibus mercantiæ, licet specialiter tribuatur, per hoc non derogatur Iudici ordinario, Dec. cons. 3. nu. 3. sic pariter licet Prælati inferiores iurisdictionem in istos de collegio habeant; non tamen excluditur Episcopus, sed accumulatiuè ad ipsum habet, Minsinger. singul. obseruat. cent. 6. obseru. 99. num. 6. vbi in terminis loquitur de Principe concedente iurisdictionem alicui eam cumulatiuè, non priuatiuè concedere videtur, & in specie in materia ista annonaria censeo, quod si fuerit specialis iurisdictio alicui concessa in concernentibus annonam, quæ datur Præfecto annonæ, nihilominus circa eandem non intelligitur adempta iurisdictio Præfecti Vrbis, quæ generalior est, ita Roman. cons. 393. nu. 2. vbi à nu. 3. ad 11. alios consimiles casus retulit, & nouissimè Marta in voto 171.

Num. 18. Anna in d. allegat. 130. nu. 4. Franch. decis. 275. nu. 8.

Num. 19. vide Ioseph. Ludou. in suis commun. conclus. titul. de iurisdict. conclus. vnica in princip. vbi vltra Bart. hic ab Auctore citatum, alios allegat vltra Mastrill. loc. cit.

Num. 20. Anna in singul. 631. & allegat. 52. nu. 83. Carauit. in ritu 295. nu. 17. idem Ioseph Ludouic. vbi supra, & Marta in d. voto 171. Ricc. decis. 213. nu. 13. par. 1.

Num. 21. idem Regens de Curte loco citato num. 26.

Num. 22. adde Afflict. in constit. ea, quæ ad decus nu. 9. Iurisdictio ordinaria alicui à Principe concessa per eundem reuocari potest, Afflict. in d. cōstit. ea, quę ad decus nu 3. inde Princeps per quamlibet concessionem iurisdictionis non videtur à se abdicare potestatem supprimendi, vel moderandi ad libitum, Maur. Iun. alleg. 72. nu. 1.

Num. 23. adde Verall. decis. 409. par. 2. nu. 3. sic etiam Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat, vt possit prouidere, idem decis. 61. nu. 4. ead. par. 2. hinc est, quod si aliquid concedat, vel mandet, maior tamen potestas ad ipsum semper remanet, Mohedan. decis. 21. de pręsumpt. num. 2.

Num. 24. ex hoc notandum est, quod delegata causa per superiorem censetur auocata ab Ordinario, Marant. in specul. par. 4. distinct. 16. nu. 58. vbi in specie loquitur de Principe delegante causam spectantem ad Ordinarium.

Num. 25. hic nota pro declaratione finalium verborum, quando iurisdictio dicatur concessa in officium, vel in feudum, seu in administrationem, ad quod vltra Franch. decis. 370. nu. 5. vide Camill. de Curt. in diuers. iur. feud. §. potest quoque nu 8.

Num. 26. similiter & omnes Regni vniuersitates nequeunt accipere nummos super cambijs, etiam ex causa vrgentissima, vt habetur in pragm. 11. de administr. vniuers. nec accipere pecunias secundum vocem frumenti, olei, seriei, & similium, sicut in seq. pragmat. 12. eiusdem tituli demonstratur, vbi etiam in fine vetantur fieri venditiones annuorum introituum per administrationes vniuersitatum, eum obligatione particularium sine assensu Regio; an autem possint accipere pecuniam mutuo pro emendo frumento, & pro expeditione publicę annonæ, vide Montan. in d. pragm. 2. nu. 53. eod. tit.

Num. 27. hic nota, quod vasalli exempti à iurisdictione Baronum, ratione alicuius priuilegij non sunt exempti à reuerentia, Capiblanc. in pragm. 8. nu. 24. de Baron. sicuti seu datarius licet sit exemptus, ratione iurisdictionis, tamē est subditus ratione feudi, Curte in diuers. feud. §. absoluta nu. 24.

Num. 28. idem tradit Roch. de Curt. in cap. fin. de consuet. vers. quarto amplia in princ. fol. 13. à terg. Curtil. de nobil. par. 2. nu. 41. adde, quod licet choreæ, siuè tripudia non sint expressè prohibita, quamquam permissæ ex communi obseruantia, concurrentibus tamen requisitis traditis per Angel. Clau. in summa verbo chorea; quia verò, vt plurimum de nocte celebrantur potissimum in domibus Principum, vt experientia docet, propterea eum in talibus conuiuijs, & choreis nocturnis plures petant inhonesta, & sic improbos se demonstrat, inquit Silu. Nupt. lib. 4. nu. 63. Ideò non parendum, sicuti vasalli non debent obedire iniustis ordinationibus Baronum, Capiblanc. in pragmat. 14. de Baron. nu. 47.

§. I I.

NVm. 3. vide Afflict. in cap. 1. quæ sint reg. nu. 37. Auend. de exequ. mandat. par. 62. cap. 6.

Num. 4. ante eum idem retulit Luc. in rubr. C. de delict. & itin. cust. lib. 11. vers. an autem

Rex

Rex possit, Afflict.in cap.1.§.vię publicę,quę sint regal.nu.3. & hoc iure cōmuniter vtuntur Principes, vt in dies videmus, & tanto fortius denegari debet transitus exercitui, non obstante pacto si pretium pro victualibus non offerat, Angel.in l.venditor §.si cōstat ff.commun.prædior. & quatenus transire debeat per territorium,trāsire debet per locum minus damnosum,latè Cępoll.de seruit.vrban.prædior. cap.23.nu.2. & sic de facto Bononię accidit, dùm inciuiliter exercitus se haberet impunè offendi poterat, Flor. in l.si cui de seruit.& in l.si mihi ff.de seruit. rustic.prædior.ad illud autem, quod Auctor tradit ibi: *Et exteros in Regno suo conuersari, &c.* Hac ratione olim inhibita fuerunt matrimonia contrahi per Regnicolas cum exteris,ne mores ipsorum corrumperentur, vt in constit.cum hęreditarium,vbi Afflict.

Num. 5. solent etiam Principes concedere saluumconductum, seù moratorias euntibus ad habitandum in aliqua ciuitate, prout est priuilegium Brundusij sic concessum à Regibus,de quo per Grammat.in cons.ciuil.16. quem citat Vrsill.decis.5.nu.1.an autem Ciuitas, quæ concessit immunitatem venientibus de nouo in ciuitate ad habitandum possit per contrarium statutum illam reuocare,vide Ias.in cons.1.vol.1.col.7.in fin. & immunitas concessa aliquibus venientibus de nouo ad habitandum in aliquam Ciuitatem, non potest amplius reuocari, quia transiuit in speciem contractus, Abb.in cap.peruenit de immunit. eccles. num. 24. nouissimè hoc practicatum fuit de hoc præsenti anno 1620. de mense Augusti in casu Ciuitatis Maufredoniæ, nam vt restauraretur fuit à Prorege, vltra hæc certum quid habitare volentibus elargitum.

Num. 7. plenius de hoc habetur per Præs. de Franch.decis.56.præsertim nu.26.vbi censet collectas in Ciuitate Neapol. olim solui loco,quorum fuisse datam Curię gabellam boni denarij, per Regnum verò soluuntur functiones fiscales,seù focularia, de quibus latè per Regent.de Curt.in diuers.iur.feud.§.redeundo igitur nu. 22. & seq. vbi satis materiam istam examinat.

Num.8.& maximè stante prohibitione, vt est Ferrariæ,de quo per Anchar. q.48. par.2. & pariter in Regno in constitut.quisquis, imò ciuitas potest vendicare ciuem suum,vel comitatiuum existentem in alia ciuitate, glos. in §.oportet auth.de mandat.Princip.verb. agricolas,& ideò Bartol.in l.1. §.per hanc il primo in fin.ff.de rei vendic.annuit,quod villa potest massarios suos obligatos ad onera vendicare adiecta causa, de quo per Bertach.in repert.verb.ciuitas potest vendicare alleg. Bald.in cap.1. de maior.& obed. idem dicentem, quando sunt rustici obligati ad perpetua seruitia, vel si sunt ciues adstricti recedere non possunt,vbi Bertach.subdit, & facit pro hominibus talliabilibus, & ligijs obligatis ad certa seruitia, qui vadunt moraturi extra, quid in vasallis angarijs, & perangarijs instante Barone decisum fuerit, vide Capyc. decis.168. & in meo Compend. verb. vasalli, quid in Episcopo an possit inhiberi Parocho,vt habitet in Parochia,vide Ricc.decis.145.par.1.vltra Afflict.in constit. quisquis sub nu.10. de vasallis à Terra recedentibus loquens, vt possint à Domino reuocari.

Num. 9.ciuis expulsus à ciuitate, non dicitur amplius ciuis,Fely.in cap.ex literis de constit. col. 4. similiter si ciuitatem periclitantem deseruerit perderet priuilegium ciuitatis,& desineret esse ciuis,Petr.Girard.singul. 2.nu.10.Boer.decis.260.nu.34.

Num. 10. Bannitus vbique stare potest nisi in ciuitate,ex qua bannitus est,Iacob.de Aren. in tract.de bannit.nu.2. an desinat esse ciuis suæ ciuitatis,Nellus in eodem tract.par.1.2. temp. nu.45. & bannitus dicitur esse extra protectionem ciuitatis, separatusque à beneficijs alijs ciuibus competentibus, Carauit.in ritu 220. nu.4.

Num. 11. quando duo concurrunt domicilia naturale, & accidentale, tunc potius naturale,quàm accidentale attendi debet, Socc. cons. 288. circa primam vol. 2. vers. primo quia, hinc alias me degente in ciuitate Cusentina audiui altercationem excitatam inter vniuersitatem Malleorum,& Antonium Cauarectam petentem ipsum cogi ad solutionem onerum personalium,&patrimonialium,non obstante asserta eius habitatione peracta in territorio Donnici, iuxta Cosentinam Vrbem, ac prouisionibus Regiæ Cameræ mandantibus non molestari ex causa dictæ habitationis,nam Turrim locasse constabat, vt territoria ibi coleret, licet ipsius animum erat redeundi ad patriam, qui verificabatur ex emptione stabilium in dicta Terra ex parentela ibi residente,&quotidiano accessu,& emendi,& vendendi causa dies festus ibi celebrando,ad quod fuit allegatus text.in l.eius §. si quis negotia ff. ad municip. quare ex ijs facta relatione in Audientia per tunc Auditorem Salinas die 23.Martij 1613. fuit iudicatum in beneficium Vniuersitatis, vide Martam in voto 37.

Num.13.facit solemne cons.Soccin.Sen.79.volum.4. num.21. an & quando attendi debeat domicilium originis data pluralitate domiciliorum

ciliorum,nouissimè Maur. Sen. in allegat.4. nu.3. & istud est potentius, Aseia determin. 289.nu.8. latè per Anchar. in q.48.par.2. vbi quærit si euocatus fuerit ciuis à Domino do micilij ob munera, & alibi habitauerit, cui parendum erit, Marta d.voto 37.

Num.14. vide Andr. Gail lib.2. practic.obseru. in 36. obseruat. nu.2. nouissimè Ioseph Ludou.decis.Perusin.76.nu.11. & seq.

Num. 15. de hac eadem materia extat constit. Regni quisquis de burgensibus, vbi Afflict. & hic nota statutū, quod quis ciuis habitet ciuitatem suam est Reipublicæ summè fauorabile, Rub. Alex.cons.9. nu.7.

Num.16.hęc est optima cautela,& potissimum obseruari consuetum est in omnibus Terris, & Ciuitatibus, vbi suspitio aliqua imminere belli,vel cum effectu bellum esset in actu, tunc isti exploratores præsunt in portibus ciuitatū pro custodia illius,colligitur ex l.3. §.is,qui in exploratione emanet,&c.ff.de re milit.& in l. omne delictum §.exploratores eiusdem tituli,& sic vidi obseruari in castris huius ciuitatis, adeò quod custodes illorum explorant semper transeuntes in ea, an antem forensis teneatur ad custodiam ciuitatis,tangit Luc.in l.4.C.de incol.lib.10. multa autem pertinentia ad custodiam ciuitatis, congerit Montan. in pragm.2.nu.89. & seq. de administr. vniuers. & ad custodiam clauium illius portarum,nouissimè Marta voto 62.& de officio custodis ciuitatis multa recollexit idem Luc.in rubr.de lit.& itin. cust.lib.12.vbi in fine allegando S. Bernard. concordat cum dicto Auctoris.

Num.17. hoc contingere potest in ciuitate nostra Neapol. quæ inter ciuitates populosas non tenet vltimum locum,inquit Amat.decis.Aneon.60. nu.4. & ob id hæc ciuitas repræsentatur per quinque sedilia, & plateam populi,Franch.decis.207.nu.8. Montan.in pragm.2.de admin.vniuers. nu.317.

Num.18.de hoc extant pragm.1.& 2.de ędific. prohib.& de eadem causa Ducis Seminariæ loquitur idem Auctor supra eod.§.4.nu.6.

Num.19.in specie tradit Boer.decis.44.num.4. Felyn. in cap. consuluit de iudic. & in cap. cum accessissent in 15.col.de constit.ad quod allego text.in l.fin. §. illud C. de iudic. & l. non contra hic ff.[ad l. iul.maiest. de hoc vide Lanecll.de attent.par.2.cap.4. limitat.1. num.41.

Num.20.facit ad hoc optima decis.Afflict.392 hinc est, quod ad hoc, vt acquiratur iuspatronatus Ecclesiæ dirutæ, exquiritur non tantum necessaria refectio, sed quod Ecclesia sit totaliter diruta,nam videtur de nouo facere, vel ędificare, & sic decisum refert Ricc.collect.decis.1559. & ad quæsitum Auctoris vide Lanecll.de attent.par.2.cap.4.limit.1. nu.43.

Num. 22. hic nota, quod quando ędificia sunt de genere prohibitorum, vt puta ędificare castra,vt in constit.castra, quæ sine licentia Regis nequeunt ędificari, similiter & Turres,vt in casu Afflict. d.decis.392. tunc censetur etiam prohibita refectio, quæ videtur prohibita sicut constructio castelli,Bald.in l.si vt proponis la seconda in fin.C.de nupt. plenius per Alex.in l.1. §.si is ędificium ff.de oper.non.nunc.licet contrarium teneat Anchar.in cap.consuluit de iudeis.

Num.23. reficere quid sit, latè Menoch.de retin.possess.remed.7.num.7.sed melius in remed.3.nu.104.cum seq. istam materiam refectionis explicat, & quomodo differ à facere ibi per eum.

§. III.

Num.1.patent prohibitiones istæ in pragmat.1.& 2. de ędif prohib.

Num.2. nota, quod ędificans postquam est sibi nouum opus nunciatum,dicitur attentare, & illius renocatio, & demolitio sit per viam attentati,vltra Grammat.cons.ciuil.83. nu. 4.vide Lanecll.de attent.par.3.cap.28.num. 78.an autem prohibitio legis inducat nullitatem actus contra eam facti,idem in 2.par. cap.20.in præfat.num.16. quod actus factus contra legem,vel statutum sit nullum, vide Gail de pac.publ.lib.2.cap.12.nu.7.

Num. 3.volenti enim non sit iniuria l. t. §. vsque adeò ff. de iniur. successiuè nec præiudicium, vt in l. meuiana C.de ędific.priuat. ad quod vide Io.de Amic.cons.76. nu.2.

Num.4.verùm est, quod contrauerciens incurrit pœnas in prohibitione contentas, vide Lanecll.de attent.d.par.2.cap.20.in præfat. num.18. vbi id declarat, & ad quæsitum Auctoris allegantis Bart.in l.prætor §.1. ff. de nou.oper.nunc.vide Aym.Crauett.cons.93. nu.7. tom.1. & quod annullatio actus ratione prohibitionis sit pœna,tradit Alex. cons. 36.nu.4 & cons.90.nu.3.vol.7. & Carauit.in pragm.1.§.17.nu.1.de Senatusc.Macedon.an autem per talem contrauentionem factam ab ędificantibus inferatur præiudicium Dominis censuum territoriorum pro annullatione contractuum fuit varijs modis decisum,de quo per Camill.de Laratha cōs.6.vt in meo Compend.verb.fabricæ.

Num.6.Crauett.d.cons.93.nu.7.vol.1.

Num. 8. extant de hoc in Regno pragmaticæ situatæ in rubr.de vest. & calig.moder. prohibentes mulieribus vti talibus vestibus, & concor-

concordare videntur cum dispositione iuris communis in l. 1. & 2. C. de vest. & olob. lib. 11. vbi Luc. latè Tiraqu. de leg connub. l. 3. nu. 16. & seq. de hac eadem materia loquitur Chassan. abundè in cathal. glor. mundi par. 2. confidet. 37. an autem mulieres huic statuto obedire teneantur, vide Io. Andr. in regul. ea, quæ à Iudice de regul. iur. in nouella nu. 11. & seq.

Num. 10. nam est dictio vniuersalis, Carauit. in pragm. 2. de fals. nu. 172. latè Bertach. in verbo quicumque.

Num. 11. vide Ant. Gabriel. lib. 6. commun. opinion. tit. de regol. iur. conclus. 3. nu. 61. & seq. Rebuff. in praxi benefic. par. 1. rubr. de non toll. ius quæsit. glos. 5. in fin.

Num. 12. vide Rebuff. loco citato vers. imò quãdo, nam quando tertio præiudicaret non admitteretur talis declaratio, Anton. Gabriel. vbi supra nu. 65.

Num. 13. hic nota, quod quando Iudex verè dubitat iudicare, siuè interloquendo, siuè diffiniendo, Rex erit consulendus sicut inter cæteros casus in quibus Rex consulendus est, tradit Afflict. in constit. hac lege nu. 11. exemplũ colligitur ex casu isto, eo quod regula est, vbi repugnantia inter se in eodem testamento inueniuntur neutrum ratum est l. vbi repugnantia ff. de regul. iur. & ob id Principem adeundum esse in quæstionibus perplexis, censet Menoch. de retin. possess. remed. 3. nu. 775. & in resp. 3. causæ Finar. in art 7. & 8. nu. 5.

Num. 14. rescriptum contra ius commune non valet, nec ei obediendum quousque secunda iussio fiat à Principe, Gulielm. de Ludo singul. 52. & de hoc extat solemnis decis. Auctoris 23. & maximè si tertio præiudicaret, nam rescripta ita intelligenda sunt, vt saluo iure tertij, iustitia fiat Andr. Gail lib. 2. obseruat. 76. nu. 10. & lib. 1. in obseruat. 33. nu. 6. Minsinget. cent. 4. obseruat. 8. nu. 6. Afflict. in constit. probationum sub nu. 14. & sic interpretari debent, vt non lædant ius partis, Alex. cons. 108. nu. 4. lib. 6. non mirum si rescriptum in aliquo esset ambiguum, non debet aliquid procedi, donec declaratum sit per Scribentem, idem cons. 136. nu. 21. lib. 2. & sic expectanda erit secunda iussio, cui omninò parendum erit, Andr. Gail lib. 1. obseru. 35. nu. 6. & 7.

Num. 16. adde Annam in allegar. 52. nu. 58. vbi nu. 62. subnectit, quod Princeps declarando verba in præiudicium tertij, dicitur de nouo concedere, & requiritur citatio.

Num. 17. adde Afflict. in prælud. constitut. q. 4. nu. 1. 2. 3. & 6. vbi pluta de hoc.

Num. 18. vide Muscatell. in praxi Sac. Cons. lib. 2. par. 3. glos. prouocare num. 57.

Num. 19. adde hic iuxta mentem Auctoris, quę tradit singulariter Roder. Xuares in allegat. 15. num. 7. quod pragmatica quadam, & lege ab Alphonso Rege Madrid facta expressè cauetur plantatum in alieno termino destruendum esse, & ad pristinum reducendum, & subdit nu 8. quod ædificium quando non nocet vsui publico ne ciuitas deformetur fuisse iudicatum, vt tales ædificantes tenerentur ad certum censum, seu salarium, quod videtur concordare cum dispositione iuris communis, quo cautum est, vt qui in solo publico ædificauerit ad præstationem pensionis cogendus sit, Luc. in l. 1. C. de diuers. præd. lib. 11. & ita cum Excellentissimus Comes Lemensium Iunior tunc Prorex, voluisset istos ædificantes compellere ad exsolutionem censuum, seu concordiam cum Curia, ob causam ædificiorum iussit demoliri quædam ædificia, & sic cęptum fuit domum cuiusdam demoliri, licet aliqui se concordauerint cum Curia huius timore, nec vlterius processum, & quod non debeat deuastari ædificium factum in loco publico, sed annua pensione grauari recolit, Bart. in l. 2. §. si quis nemine ff. ne quid in loco publico, licet possit destrui ædificium super alieno solo factum propria auctoritate Domini soli, vt ex mente multorum Doctorum, concludit Bertach. in repert. verb. ędificium, sed in casu de quo agebatur non erat ædificatum in solo publico, sed proprio ipsorum Dominorum, vel censui suppositorum, & tãto magis destructio non procedere poterat, sed per viam exactionis pœnæ ex contrauentione, quæ adhuc exigi non poterat ex communi errore ædificandi, quæ facit ius, l. barbarius ff. de offic. Præs. nec est nouum in Regno, vt omnes leges Regni sint in communi obseruantia, nam multæ ipsarum non seruantur; imò oportet aliquando illas iterum seruari facere, præuijs alijs edictis per successores Proreges, vt multis exemplis patet in tit. de annon. in tit. de vest. moder. de armis, &c. & in nostri facti serie ostenditur multiplicatio pragmaticarum prohibẽtium ædificia in tit. de ædific. prohib. & in summa concludit Cępoll. in tract. de seruit. vrban. præd. cap. 30. nu. 13. quod quando ædificatur in loco publico, & vsui publico noceret, tunc facilè destrui debet ædificium, ita Afflict. in constit. Iustitiarius num. 8. de domo propè mœnia loquens, ne sit defensio inimicorum; secus si non noceret, nam eo casu annua præstatio imponi debet, Losęus in tractat. de iure vniuers. par. 3 cap. 1. nu. 2.

Num. 22. vide Minsinger. cent. 6. obseru. 4. nu. 5. Berta-

Bertach.latè in suo repertor. verb. incontinenti.

Num.23.adde Franc.Cremenf.fingul.83.& Tiraquell.de legib.connub.l.3.nu.20.

Num.25. aduerfatur ifta ratio fiscalium difpofitioni iuris cõmunis, adeò quod dixit text. in l. 1. ff. folut. matrim. Nam & Reipublicæ intereft dotes mulierum conferuari, cum dotatas effe fœminas ad fobolem procreandam,replendamque liberis ciuitatem,maximè neceffarium,cum autem hæc noftra ciuitas Deo duce multiplicata fit,& in dies multiplicatur, condecens eft,vt ædificia pariter multiplicentur, fine enim habitatione quis viuere non poteft,Glof.in l.legatum in fine ff.de capit. dimin. Ideò oportet prius domũ compaginari,& fic habitatorem induci cap. Moyfes 32.q.2.qua de re ficuti impiũ eft ciui relicta ciuitate habitare in rure, Glof.in l.1. C.fi curial.relict.ciuit. lib. 10. Patriæ enim, & parentibus obedire cõpellimur l.veluti ff. de inftit.& iur. quibus liberum eft,non tantum in ruribus,fed per loca vniuerfa Regni, abfque metu habitare, vt in conftitut. quifquis, vbi Afflict. fed impijffimum effet permittere eos habitare extra propriam patriam occafione habitationis, quæ non effet omnibus fufficiens ex multiplicatione ciuiũ, quod nil aliud effet nifi ciues expellere de ciuitate,quæ fiquidem expulfio eft pœna, vt dixi in Compend.verb.rixofus, & fic citra delictum pœnam fubftinerent, aduerfatur etiam difpofitioni iuris municipalis, hóc eft pragm.1.de immunit.Neapol.qua cautum eft,vt vxores Neapol. ducentes domicilium ementes, aut ædificantes, vt Ciues Neapol. oriundi reputentur, ad quod ponderentur verba illius text.ibi, eamque magis inde repleri liberis hominibus, ac fieri populofam vrbis diuerforum hominum fuas Prouincias,& Ciuitates relinquentium ad habitandam hanc noftram inde concurrentium,&c. Hinc Ciuitas Neapolitana inter ciuitates populofas non tenet vltimum locum,Amat. decif.Ancon.60.nu.4.& gloria Regis eft in lata gente, Syln.Nupt.lib.4. nu.153. vnde ex ifta populofitate magnum Regi commodum refultat ex gabellarum,& arrendamentorum multiplicatione, ex gentium multiplicatione, quæ fi non haberent ædificia facilius alibi fe conferrent,& fucceffiuè iura regalia minuerentur, & propterea non obftat, quod id actum eft ne Baronum vafalli derelictis eorum Terris ad habitãdum Neapol.facilius fe conferrent,nam fi vni hoc expediret,non tamen omnibus expedit, vltra quod repugnat naturali rationi,cum fit dulcis amor patriæ,alterum eft, quod Baronibus licitum eft renocare fuos vafallos ad habitandum in eorum Terris,vt in d.conftitut. quifquis, de quo in meo Compend.verb. vafalli. Similiter nec Vniuerfitates, nec Rex frandari videntur eorum iuribus, etenim pro focularibus etiam fi Neapolim habitarent compellerentur, vt fuit decifum in Regia Camera,in d.Cõpend.verb.focularia facis habetur, fed multitudo populi, non tantum ex hominibus Regni,fed extra Regnum in dies augetur,vt experientia docet,quibus nullum datur impedimentum habitandi, & commorandi, ficut in alijs partibus Orbis, nec opitulari videtur ratio illa afferta, vt propter multitudinem populi difficilè prouifiones fieri poffunt, ita vt improuidibilis efficeretur, eo quia cum ciuitas ifta propè litus maris ædificata fit ex nauigatione facilius prouideri poteft ob facilitatem itineris maritimi, ficut experientia docet, hinc adagium illud in ore vulgi fæpè fæpius enunciatur *Terra de marina, quello che non ci è la fera vi è la mattina*. Nec fecundo obftat illud de regimine, eo quod, vt dixit Auctor fupra eodem §.2.nu.17. quod ciuitas nimiæ magnitudinis cuftodiri facile non poteft, hoc tamen procedit propter humanam fragilitatem, nifi Dominus cuftodierit ciuitatem fruftra vigilat, qui cuftodit eam Pfalm.126. Hæc dixi ad corroborationem opinionis Auctoris noftri, non aliter motus aliqua paffione, cum domos in dictis locis non poffideam,fed vt veritati locus fit refpectu ædificiorum iam factorum, nam multa iam facta tenent, quæ impediunt facienda l.patre furiofo ff.de his,qui funt fui,vel alieni iuris,faluo faniori Iudicio.

Num. 26. notandum eft ad propofitum, quod peccatum in tantum eft, quod à lege prohibitum eft, fic dictante Apoftolo ad Roman. 7. peccatum non cognoui nifi per legem, nam concupifcentiã nefciebam, nifi lex diceret non concupifces cap.nam concupifcétiam,vbi Glof.de conftitut. potiffimum in verf. nota, quod licet aliquid non noceat, fi tamen nocere poffit prohiberi debet,& licet delictum differat à peccato,vt dixit Gloff.in cap.fi peccatum verf.fi peccatum de pœnit. diftinct.1. tamen ibi Gloff. dixit fecundum Gregorium idem effe, vnde refultare videtur, quod aliqua funt prohibita, cum fint de per fe mala, & nociua, vt funt peccata per legem Euangelicam, & veteris Teftamenti prohibita,eo quod non fuerunt à Deo creata,Glof.in cap.ad hinc verf.foluatur de pœnit. diftinct. 3. peccator inde peccando per pœnitentiam obtinet remiffionem à Deo, iuxta illud Luc. 7. dimittite, & dimittetur

cap.

cap. dixit ead. distinct. vbi Glos. notat, quod peccati dimissio eiusdem dimissio fit simul, & non tantum semel bis ter, &c. Sed septuaties septies, Glos. in cap. septies de pœnit. distinct. 3. non per hoc censetur esse permissum, nam saperet hæresim, eo quod ne homo impediatur ab accipiendo vitam æternam, peccatum dimittitur, Glos. in cap. quem pœnitet de pœnit. distinct. 1. vers. Sacerdotis, & regula illa, quod res facilè reddit ad suam naturam, non procedit in remissione peccati, vt censeatur permissum, eo quia non sunt ex instinctu naturæ, & sic naturalia, sed voluntaria, & sic præter naturam, quinimo nos ducunt ad non esse, eadem Glos. in cap. conuertimini vers. velut ead. distinct. & per pœnitentiam ad pristinam naturam homo reddit, cum ipsa nouum parturiet hominem, ead. glos. in cap. tres ead. dist. vers. parturit, sed ea, quæ de per se non sunt mala, nec nociua, quamuis prohibita ob aliquem finem obtenta reuocatione prohibitionis facilliмè redeunt ad pristinam naturam et regula illa vulgata, res facilè reddit ad primæuam naturam, de qua per Annam allegat. 70. num. 54.

Num. 27. exemplum aliud de hoc habetur in d. decis. 392. Afflict. vbi nu. 14. notat, quod Turres in demanio fabricatæ, & collapsæ non possunt reparari sine noua licentia, ædificare in littore maris, an cuique liceat, vide Cepoll. de seruit. rustic. præd. cap. 26 sub nu. 3. & Afflict. in cap. 1. vers. armadie, quæ sint regal. nu. 3. an ædificium iuxta plateam auctoritate publica, si destruatur an platea am pliatur, & vtrum via iuxta illud ædificium destructum desinat esse, & incipiat esse platea, an via remaneat sicut erat primo, Cæpoll. de seruit. rustic. præd. cap. 3. nu. 11. quid si ciuitas domum priuati caperet pro ampliatione murorum, an iterum facta ampliatione illorum, domus redire debeat Domino, vide Annam singul. 84. ciuitas.

§. IV.

NUm. 3. adde Boer. decis. 320. num. 17. vbi ædificare in loco publico permittit consuetudo.

Num. 4. adde eundem Boer. loco citato, Afflic. in cap. 1. § viæ publicæ, quę sint regal. nu. 17. similiter & ciuitas, eo quod ædificari nō potest in riuo sine licentia vniuersitatis, Aym. cons. 204. num. 1. & an licentiam concedere possit faciendi molendinum in flumine, Gomes. in l. 46. tauri nu. 11.

Num. 5. Boer. vbi supra.

Num. 6. idem Auctor supra eodem §. 2. nu. 28.

Num. 8. adde Staphil. in tract. de litter. grat. expect. in princ. nu. 11. vbi censet in specie in materia ædificandi, quod si quis à Principe impetrauerit gratiam ædificandi in loco publico, non videtur cōcessum cum incommodo alterius, seu præiudicio, per text. in cap. super eo de offic. delegat. & in d. §. si quis à Principe hic allegat. ab Auctore, ad quod videas Pinell. in rubr. de rescind. vend. cap. 2. nu. 8. Gramm. decis. 103. nu. 25. Afflict. decis. 334. Socc. in. 10 regul. 190 beneficium, vbi additio Bened. de Vad. Princeps enim non potest tollere iura alterius, nec valet lex contrarium disponens, Afflic. in constit. violentias nu. 10. & constit. instrumentorum num. 15. in constit. pœnam parum nu. 10. in constit. probationum nu. 7. & faciunt ad ornatum d. §. si quis à Principe, collecta per Riccollect. 1010.

Num. 9. adde Afflict. in constit. dignum nu. 4. & seq. & in constit. mulier dotarium num. 25. & 26.

Num. 10. verùm est, quod statuta quantumuis generalia non ligant, neque comprehendunt ecclesias, & ecclesiasticas personas, nisi ab eis approbata fuerunt, Socc. cons. 24 r. nu. 2. vol. 2. nec eos ligare dixit idem cons. 46. nu. 3. & 8. vol. 4. quapropter infertur ad statutum, siuè prohibitionem, vel ordinationem in præiudicium Ecclesiæ, aut laicorum, etiam subditorum molendina habentium, seu de nouo constructionum facta, vel factum, etiam per indirectum nō valet, Kirecou. inter commun. opin. lib. 3. tit. de seruit. & aqu. nu. 54.

Num. 11. verùm est, quod statutum cōtra libertatem ecclesiasticam, vel ecclesiasticarum personarum inductum est ipso iure nullum, Seruff. cons. 12. nu. 23. & seq.

Num. 12. quando statutum respiceret publicam vtilitatem, secus esset, exemplo demonstratur pęnes, Franch. decis. 9. vel quando non tanquam priuilegiati, sed vt cuilibet de populo, vel quò ad patrimonialia, tunc etiam comprehenderentur exempti, Tiraqu. de retract. §. 1. glos. 13. nu. 4.

Num. 13. hic adde Roman. in singul. 827. tu scis, vbi Pignol. Tiraquell. de retract. §. 31. glos. vnica nu. 54. Corset. in singul. verbo emptio num. 1.

Num. 14. de hoc latè per Vinium in sylua commun. opin. opin. 252. Bellac. & Vezin. inter commun. opin. lib. 4. tit. si quis alteri, vel sibi sub alter. nom. vel alien. pec. emer.

Num. 15. Minsing. singul. obseru. cent. 5. obser. 47. adde Felyn. in cap. quæ in ecclesiarum nu. 44. de constit. & Reg. de Curt. in diuers. feud. §. videndum est modo num. 53. censet quod Prelatus possit res Ecclesiæ consanguineis

neis infeudare, non sine scrupulo procedere, ideò tutius abstinere, vide Iul.Clar. in §.feudum q.13. n.4. vide Villalob & Phicard. inter commun.opinion. tit. de natur.feud. nu.17. & 18.

Num.17. articulum istum examinat Ias. in cap. 1. col.5. vers. quinto, vltra eos, qui feud.dar. poss. Bald. in cap.1. in princ. col.vlt. si de inuest. inter Domin. & agnat. lis oriat. Felyn. in cap. ad audientiam de præscript. & præ ceteris Iul.Clar. in §.feudum q.13. nu.4. Reg. de Curt. vbi supra.

Num.18. vicinus an teneatur vendere domum, vel agrum pro ampliatione Ecclesiæ, Grammat. decis.75. & pro ampliatione cappellæ, Ricc. decis. Archiep. 147. par.1. Reg. Valenz. cons.18. nonnullos citaui in meo Compend. verb. vicinus, an pro ampliatione hospitij, idem Ricc. decis.138. par.1. de quo in Compend. decis. Cur. Archiepisc. verb. vicinus, & pro ampliatione viæ, vide infra tit.4. in principip. num.66.

Num.19. dixi in dicto Compend. decis. Regni, & Cur. Archiepisc. eod. verb. vicinus.

Num.20. quemadmodum si operarius meus, si cum præstet mihi operas, infert damnum tibi, ego tibi teneor, sed post recuperare possum ab ipso Specul. in tit. de iniur. & damn. dat. §.2. vers. in summa, & licet operarij conducti ad opus illicitum agant contra conductorem actione iniuriarum pro damno, quò passi sunt ex eo, Bald. in l. qui sepulchra C. de sepul. viol. Alex. in l. de pupillo §. nunciationem ff. de nou. oper. nunc. & in l. in rem §. signum ff. de rei vend. attamen existente nouella pragmat.3. de ędific. proh. contra eos mandans illis sub pęna triremium ne fabricare audeant in locis per aliqua banna prohibita, conductores exclusi sunt, sed eorum periculo cedere debet, & propterea vidi eos aliquando carcerari, sed non aliter pęnam istam exequi.

§. V.

NVm.1. certum est, quod tempore caristiæ plus comedunt homines, quàm alio tempore, vt dixit Glos. l. idrò ff. de compens. vers. edulitatis, & eo tempore nō solum cogi possunt habentes frumentum illud vendere, Paris de syndic. verb. Iudicis supremi nu.8. Luc. in l.1. C. de quib. mun. vel præst. lib.10. in princip. Cappell. Tholos. decis.447. Marant. in specul. par.6. nu.181. Couarr. var. resol. lib.3. cap.14. num.3. Surd. decis.275. nu.4. etiam si essent clerici, Franch. decis.9. præuio ordine superiorum suorum, & successiuè tenere magazena aperta, vt in pragm.21. cum seq. de annon. & hoc iusto pretio mediante, idem Paris in verbo Officiales non possunt col.2. imò minus iusto pretio, Boss. in tit. de extraord. crim. nu.7. Afflict. in prælud. constit. q.3. nu.9. & multo fortius pretio viliori, idem Franch. d. decis.9. Montan. in pragm.2. nu.59 de administr. vniu. quod procedere videtur, quando essent requisiti vendere, tunc pęna locum habebit quò ad contrauentionem, Afflict. determ.113. sed quia tales frumenta habentes eo tempore ea occultant, vt cariori pretio vendant, sicut experientia docet, eo tamen casu si contingerit frumenta in dictis locis emi, vel alibi, succedente tempore prædicto, tunc frumentum partiri ciuitas debet distribuere inter ciues, idem Montan. vbi supra nu.89 pro eo tamen pretio quo illud emit, quia non debet esse in lucro, nec in damno, vt iustissimè prouisum esse refert hic Auctor: nam tempus venditionis erit attendendum, in tantum, quod si venditor frumēti acceperit pecuniam, & frumentum non statim tradidit, sed per mensem, & ita si mēsura aucta fuerit, vel diminuta, quod nam tempus attendi debeat, & determinatum fuit tempus venditionis esse attendendū, Io. Becc. inter singularia Capuę sing. 40. & propterea dixit notabiliter Montan. vbi supra sub nu. 71. quod si ciuitas tempore penuriæ emerit frumentum carius, si inde ex vbertate superueniente pretium diminutum esset, & exteri pro abundantia ciuitatis frumentum, vel panem asportarent vtique prohiberi posset ne illud adducant, dum granum, panem, & farinam partiri habent, quod nunquam comederetur, & esset damnum notabile.

Num.2. hoc etiam tangit Bonifac. in tract. malefic. rubr. ad l. Iul. de annon. nu.4. Loseus in tract. de iure vniuers. par.1. cap.3. nu.64.

Num.3. exemplis hoc demonstrat Nicol. Boer. in tract. de sedit. in 1. quæst. per totam, & ibi nu.13. suadet nonnullos fugere seditiones ex malarum occasionum delinquendi causa.

Num.4. ad ista vide Reg. Valenzu. in suo disc. stat. & belli par.1. consid.4. nu.4. vbi plura notatu digna hic conferentia dixit.

Num.6. dixi in meo Compend. decis. Regni verbo seditiosi, & verbo saccomani, licet extet pragm.10. de abolit.

Num.7. vide Molfes. in prohem. consuetud. q.4. num.25.

Num.8. vita hominis est res inestimabilis, Afflict. in constit. si damna nu.11.

Num.9. nota, quod massariæ, quæ fiunt per massarios Curiæ, fieri debent in Terris Curiæ, Campag. in cap. item, quod prædicti massarij.

Num.

Num. 10. verùm est, quod frumentum quâti valet inspicitur, quanti vendi potest in loco fori publici, non alibi, Ant. Corset. in sing. verbo venditio il 2. & ob id præter notata supra eodem nu. 1. ad conualidationem huius dicti censeo, tempore caristiæ potissimum cogi posse ciues ad collectam pro modo substantiæ, vt frumentum, & cæteræ species emantur, Luc. in l. 1. C. vt nem. liceat in empt. lib. 10. in 1. glos. sequitur Montan. in d. pragm. 2. nu. 53. inde quocumque pretio, aut vile, aut magno emptum fuerit frumentum erit populo erogandum, multo fortius si citra collectam eadem ciuitas suo sumptu emerit, & illud erogauerit populo, eodemque pretio, quo emerit alias esset satis iniquum, & videretur quodammodo locupletari cum aliena iactura, quod non est ferendum l. cum de indebito ff. de condit. indeb. & in specie id tangit Muscatell. in praxi crimin. rubr. de extract. extra Regnum, &c. nu. 106.

Num. 11. facit text. in capit. Regni nouis, & ibi Campag.

Num. 15. & si regulariter populus clementer tractandus sit, & sic seruit, duris autem exasperatur, & rebellat, Luc. in l. 2. C. de exact. tribut. lib 10. colum. 4. in medio, attamen, vt hic Auctor ex mente eiusdem Lucæ seueritati locus esset, quoties ad reparandam Rempublicam ageretur, quemadmodum bellorum metu populi reprimantur, de quo per Domin. Regent. Valenz. in d. tract. par. 2. cap. 17. num. 27. & per totum, hinc Sicilia, Sardinia, & Corsica semper habuerunt Tirannos, propter eorum prauus mores, Capyc. decis. 130. nu. 39. quapropter seueritas ordinariè contra rebelles exercetur, & eis securitatem solus Princeps largitur, Afflict. decis. 4. nu. 4.

Num. 17. ad materiam istam extractionis prohibitæ frumenti, vltra Montanar. in dicta pragmat. 2. num. 66. de administrat. vniuersit. copiosè Muscatell. prosequitur in praxi crimin. rubr. de extraction. extra Regnum contra bann. &c. Ad quod ibi Montanar. num. 63. censet Syndicos posse facere statuta, seu banna, quod nemo extrahat victualia de ciuitate, an propter necessitatem licitum sit, Girard. singul. 100.

Num. 18. ad hoc vide Muscatell. vbi supra nu. 99. & seq.

Num. 19. Chassan. in cathal. glor. mundi part. 5. consid. 24. in priuil. 166.

§. VII.

Num. 1. Muscatell. in praxi crimin. rubr. de extract. extra Regnum nu. 92.

Num. 3. de pertinentibus ad officium illud Paglieminutæ extant pragmat. 1. & 2. de salubritatis.

Num. 5. hic facit, quod dixit Boss. in tit. de aqu. & fluminibus nu. 2. quod aqua non potest extrahi è flumine regali sine licentia Regis, vel Principis, quamuis è publico tantum, & non regali possit, nisi Princeps vetet, vel extractio sit contra vsum publicum, &c.

Num. 6. aquæ publicæ, vt sunt flumina ad Principem spectant, cum sint de regalibus cap. 1. §. flumina, quæ sint regal. Capyc. in sua inuestitur. rubr. feud clausul. vers. aquis, & aquarum decursibus in principio, latè Marta voco 174. num. 3. & successiuè ad ipsum spectat earum concessio, sicut ibidem notat Capyc. in specie loquens de hac nostra aqua Neapol. ibi, quod nota contra illos, qui impetrant à curia fontes ab aqua Neapol. eo quod cum talis aqua sit publico vsui deputata, non potest à Principe impetrari, nec valeret impetratio secundum Andream ibi §. flumina, & si concederetur, vtique sine præiudicio alterius intelligeretur, sicuti aqua solo Principis priuilegio per viam publicam ducitur, absque tamen alicuius præiudicio, Xuarez in allegat. 15. num. 5. & ipsemet Princeps illas Baronibus in priuilegiis concedit, vt tradit ibi Capye hinc aquæ, & flumina non videntur concessa in generali concessione, Capibl. in pragmat. 8. par. 1. nu. 202. de Baron.

Num. 7. hic nota, quod dixit Andr. in constitut. cum per partes in princip. quod si Dominus pascuorum vellet ea pro suo vsu, & vicinorum, poterit alijs denegare si non sufficerent, quia omnis charitas incipit à seipso, ad quod facit cap. licet de suppl. negl prœl. in glos. in verb. spiritualibus, & in cap. petitio de iureiuran. vbi etiam allegat illud Matth. 25. ne fortè non sufficiant nobis, & vobis, &c.

Num. 8. concessio à Principe facta interpretari debet sine alterius præiudicio, Xuarez allegat. 7. nu. 3.

Num. 9. hic etiam vltra notata supra eodem nu. 7. pro conualidatione quæstionis, aduotandum est, quod licet Dominus cogi possit ad vendendum res comestibiles, & vsui necessaria ad alimenta, tamen deducto vsu pro se, & suis, Afflict. in prælud. constit. q. 3. num. 10. similiter & in venditione frumenti procedere dixit Marant. in specul. part. 6. numer. 181.

Num. 10. hic dici poterat, quod cum sint Officiales ipsi delegati in negotijs ciuitatis benè salariū consequi poterint, ex traditis per Azon. in summa C. de sportul. & per Guid.

Pap.decis.68.in fine, & ita aliàs in personam Io.Andr. de Curte, & Regentis Marchos iudicatum fuisse, retuli in meo Compend. verbo salarium, vt duplicatum salarium consequatur Officialis duplex officium gerens, licet autem dici posset, hoc benè procedere in delegato, qui salarium non habet, & pariter in eo, qui officium duplicatum exercet compatibile, sed in hac delegatione causarum, & deputationum ciuitatum aliter dicendum erit, eo quod si Syndici, & Electi ipsarum ciuitatum nil pro salario consequuntur, vt ex mente Guid. Pap. vbi supra concluditur quem sequuntur Franch. decis.122. Ricc. decis. 85.par.1. Montanar. in pragm.1.nu.48. & pragm. 3. de administrat. vniuers. Ergo nec tales delegati salaria consequi debent, præterea ex lectura capitulorum Regis Ferdinandi Secundi hic citatorum ab Auctore ostenditur dictos Officiales fuisse ordine dicti Regis constitutos in dictis negotijs, non tamen ad postulationem ciuitatis, quia tunc fortius esset asserendum ea illis deberi salaria, ego autem vidi aliquando obseruari in ciuitatibus Regni aliqua munuscula pro laboribus Syndicis, & Electis erogari, potissimũ in ciuitate Ariani, & Theani, quapropter non erit indecens ijs Officialibus aliquid pro laboribus donari: nam omnis labor optat præmium, cum ita permissum sit ob defectum salarij §. scriptum authent. vt iudic. sine quoqu. suffrag. sed quia lex resistit, nam expressè hoc est vetitum in pragm. 7. de offic. & quę eis.

Num.11.adde Mastrill. de magistr. libr.1. cap. 21.nu.74.

Num.12.ad hoc allego Roman.cons.25.viso facto, vbi Mandos. vltra alios per me citatos in d.Compend. eod.verb.salarium.

Num.14.qnod Decanus Sac.Cons.ob absentiã, seu mortem Pręsidis supplicationes audit, & decretat colligi cernitur ex pragm.8. de offic. Sac.Cons.§.1. vbi mandatur non licere alijs Consiliarijs nisi Præsidi, vel in eius absentia capiti de rota proponere, vel respondere, sed melius demonstratur expressè de hoc stylo in pragm.73. eiusdem tituli, & sic dixit obseruatum in eius personam, Præs. de Franch.decis.472. nu.2. sed quando suspirio adesset in personam Præsidis, licet possit supplicationes decretare, & distribuere inter Consiliarios in causis suspectorum, non tamen quando suspitio imminerer ex causa inimicitiæ, vel ex eo, quia ageretur de suo interesse proprio, & sic decisum refert Camill. de Laratha cons.32. sub n.11. vt in meo Compend. verb. Præsidens, & hoc casu, quando per Decanum aulæ, vel alia capita Rotæ legendæ, & decretandæ sint supplicationes ostenditur in d.pragm.73. quo verò ad ordinem seruandum in Reg. Camer. absente Locumtenente, habetur in pragm.9.§.1. de offic. Procur. Cæsar.

Num.16. salaria inconsulto Principe non constituuntur, Montan. in pragm.1. nu.2. de administr. vniuers. & successiuè Decuriones nequeunt constituere salaria, vt ibi subnectit, Montan.num.11. & seq. ponendo regulam cum limitation.

Num. 17. est conforme decretum dispositioni Reg.pragm. aliàs super hoc editæ in pragm. 7.de official. & quæ eis prohib.

Nu.18. qualiter Decuriones representent ciuitatem, Montan. in pragm.2.nu.153. eiusd.tit. Similiter & Barones possunt arctare commissionem suis officialibus minuendo eis iurisdictionem, Capibl. in pragm.6.nu.94. de Baron. & de potestate Decurionum satis loquitur Losęus in tract. de iure vniuers. par.1. cap.3.nu.46.

Num.19. Capibl. in d. pragm.6.num.95. de Baron. alia consimilia tradit.

Num.20. videtur ad hoc facere text. in l.2. §.1. ff. ne quid in loc. publ. fiat, ibi, loca enim publica vtique priuatorum vsibus deseruiunt, iure s. ciuitatis non quasi propria cuiusque, & tantum iuris habemus ad obtinendum, & ibi Gloss. super d.verb. obtinendum, residet in fine cum sua vltima opinione ad nostrũ propositum, ibi, vel dic quarto, tantum ius habet vnus ad vtendum loco publico, vel obtinendum scilicet ædificãdo; non enim dubitatur, quin bona vniuersitatis possideãtur per Syndicos, Regentes, & Electos, vt ex mente Socin.cons.95.nu.18. & cons.134. nu.53. vol.3. tradit Montan. in pragm.2.nu 101. de admin. vniuers. quò fit, vt dum ciuitas ipsa sic per Syndicos, & Electos representata, Frãch.decis.253.nu.8. possit bona publica, quæ publico vsui sunt destinata liberè alienare, ita Cępoll. in tract. de seruit. rust. præd. cap.3. sub num.22. multo fortius, & illa concedere, per quę aliàs mihi contingit decidere in querela facta contra Angelillum de Sciacca in curia Rochæ Monfinæ de occupatione viæ publicę instituta à quadã muliere de vicinio, cui ius prohibendi competebat ex d.l.2.§.3. cum sic populare tale interdictũ d.l.2.§. hoc interdictum il 4. ostensa inde concessione facta per Syndicos illius casalis de dicta via per dictũ inquisitum iussi ciuiliter procedi, tanto fortius cum per talem viam nõ dabatur exitus ad aliud publicum opus, sed ad priuatas eius domos, propterea claudi omni iure poterat, vt singulariter ibi Cępoll. nu. 27. concludit, nec dubitatur eas concedi posse à ciuitate, pul-

pulchrè Cap.in inuest.feud. rubr. feud.clauf. verf.vijs publicis,vbi loquitur etiam de muris, & fossatis ciuitatis adnostrum propositum Auctoris,Rendell.de iure prothom.in glos.via publica nu.10. & vltra eum Luc.iu l.1. verf. quarto quæritur C.de diuerf.præd. lib.11. vbi plura Confiliar.Rouit.in pragm. ne quid in loc.publ.in rubr.nu.16.

Num.21. & Cępoll. in d.tract. de feruit. rustic. præd.cap.3.num. 3. censet stratam appellari viam matonatam lapidibus viuis, vel coppis, Afflict.in cap.1. §.viæ publicæ, quæ fint regal.nu.14.

Num.22.regulariter enim via constitui, & destrui potest per ciuitatem, sicuti etiam per Principem l.prætor §.viam, vbi Bart. ff.ne quid in loc.public. Luc.in d.l.1. C. de diuerf. præd. lib.11. verf.quarto quæritur, & similiter per Dños domorum ex dispositione l.ædiles §. construat ff.de via publ. imo eas reficere debent Domini domorum,non solùm ex iuris communis dispositione,Roman.fingul.817.Bertach.in repert.verb.via, Cępoll. de feru.rust.præd. cap.3.sub nu.45.verf.quæro 25. Affli.in d.cap.1.§.viæ publicæ nu.10. quæ fint regal.sed etiam de iure Regni,vt in pragm. 1.de falub.aer. *§.item, che ciascheduna persona*,tamen istæ viæ,quæ conficiuntur à ciuibus, dicuntur etiam publicę,cum illas ex eorum agris cõferant, vel agrum emant, vt eas construant,glos.in l.3.ff.de loc.& itin. publ. non tamen dicuntur de regalibus, in tantum,quod si talis via fuerit à Curia mattonata efficeretur de regalibus, hinc ciues cautelati non folent eas mattonibus confici facere, sed signa quædam in eis apponi, vt propria iudicentur.

Num.23. est verùm quò ad refectionem, vt teneantur ciues Domini domorum ex dispositione iuris, non tamen illas infilicare, vel mattonare:nam alia est via,alia est strata, secundum Cępoll.vbi supra num.2.& 3.licet huic obstet d.pragm.1.de falub. aer. *§.item, che ciascheduna persona*, vbi loquitur in specie, vt Domini teneantur infilicari facere viam ante eorum domos, quamquam hodie id spectat ad ciuitatem Neapol.eo quod fuit eidem concessa gabella boni denarij quò ad proprietatem, & de ea percipit annuos ducatos mille pro reparatione murorũ,& stratarum,vt in cap.7.& 8.Regis Ferdinandi,& cap.11.Regis Federici,hinc dixit Afflict.in d.§.viæ publicæ nu.14.quod statutũ loquens de strata,non verificatur in via publica:nam strata dicitur mattonis facta,&c.& per contrarium argumentum facit pro ciuibus.

Nu.24.facit text.in l.2. §.hoc interdictum il 3. ff.ne quid in loc.publ. vbi glos.in verf.exemptus, nocet arctata via in parte,propterea alienius ædificium, ita quod ire non potest, vbi præcipitur magistratus adiri,quanquam id aliquando permissum sit fine iniuria conuicinorum accedente Principis licentia d. l. 2. §.merito hoc est Portulani in Regno, de cuius officio diffusè loquitur Consil. Rouit. in pragm. 3.ne quid in loc.publ.fiat.

Num.25. adde Confil.Rouit.in d.pragm.3. nu. 18.ne quid in loc.publ.fiat.

Num.26. de hoc extant nonnullæ pragmaticæ in Regno fituatæ in tit. ne quid in loc. publ. fiat per totum, & ibi Confil. Rouit. super 1. & 3.pragmat.copiosius.

Num.28. vide Confil.Rouit.in d.pragm.3. ne quid in loc.publ.fiat,vbi plura de hoc,& in pragm.11.nu.7. de fuspit.Offic. meminit de eodem Magistro Portulano.

§. VII.

NVm.1. verùm est ad Decuriones spectare legatos mittere,Montan.in pragm 4.nu. 13.de admin.vniuerf. & Loseus in tract.de iure vniuerf.par.1 cap.3.nu.57. & fuccessiuè ad ciuitatem per eos repræsentatam,imò fine auctoritate confilij ambasciatores mitti non possunt à prioribus,Bart.in l.quoties C. de legat.lib.10.idem quod tradit Montan.loco citato nu.17 quando legatio est mittẽda ad Principem cõfilium magnum,& generale requiritur,& consensus superioris,vbi in specie tradit, quod nullus potest ire ad Regem nisi obtenta licentia à Prorege, pari modo Decuriones ciuitatis subditi Principi non possunt mittere legatum ad alium Principẽ, fine licentia sui Principis, Martin.Laud.in tractat.de legat.max.Princip.§.25. ad illud, quod Auctor tradit multos captos fuisse, & carceratos legatos missos à ciuitate absque licentia hoc memini contingisse tempore Comitis Oliuariæ, licet illico excarceratos ordine suæ maiestatis, & benè cum aduersus Proregem illum mittebantur, & ne sua detegerentur secreta noluit licentiam impartiri,qua de re prudentissimus Rex noster, qui tenetur clamores populi audire, & facta,ac gesta perpendere ex debito iustitię, omnibus rectè ruminatis decernere solet, si locus pęnę sit eis, de quo per Auctorem infra eodem nu.9.

Num.2. veluti contemptor mandati Regis, Gramm.decif.40.nu.20.& feq.& quod nemo Regem adire potest fine licentia Proregis, Capibl.in pragm. 3.nu.128.de Baron.

Num.3. & ob id dixit Luc. in l.vnica C. de pistor. libr.11. verf.item nota, quod is, qui ex Prouincijs venit ad Principem iustitiam petiturus

C 2 titurus

giturus debet in sua petitione adijcere, sępius Præsidem adijsse,& ab eo iustitiam non impetrasse, alias nisi hoc exprimat non meretur responsum à Principe obtinere.

Num.5. indignationis Principis effectus quis, Menoch.de arbit.iudic.cas.365.nu.4. & quid sit indignationem Principis incurrere, idem casu 320.nu.5. Mastrill.in tract. de magistr. lib.3.cap.1.nu.443. citat Auctorem, hic vltra eos adde Intrigl. in sing. 114.

Num 6. vide Rebuff. in praxi benefic par.1. rubr. form. prouis. vers. nulli hominum, Staphil.in tract. de liter. grat. rubr. de vi, & effect.clausul.nu 28. Hugn Cels.in tract.clausul. rubr. claus. rescript. in vers. indignationem apostolorum, Chassan. in cathal. glor. mundi par.5.consid.24. in 41.priuil.

Num. 7. licentia petita, & non obtenta apponi solet in prouisionibus Vniuersitatum se congregantium ex causis relatis per Frãch. decis. 446. num. 2. similiter ad transferendum monachum licentia petita, & non obtenta sufficiat, Rebuff. in d.praxi benefic. part.1.rubr.de translat.monach.nu 6.

Num.8. cogi enim potest quis ambasciatam suscipere, Ant.Corset. in singul. verbo Ambasciator il primo, & successiuè legationis munus quis cogitur acceptare, cum sit munus necessarium, Loseus in d.tract.d.part.1. cap.3.nu.59.

Num.9 dixi in meo Compend.decis.Regni ver bo salarium.

Num. 10. quemadmodum etiam nec licentia exquiritur in congregatione vniuersitatis facienda, quoties ageretur de causis tractantis contra Baronem, vel eius Officiales, vt per Franch. decis.446. vbi Addent. & Capiblanc. in pragm. 10. nu.57. de Baron. vt dixi in eodem Compend.verb. vniuersitas.

Num.12. an gabella solui debeat pro cadauere, vel homine ossibus dissoluto, Ferret. in tract.de mun.& hon.nu.96. tenet,quod non.

Nu.13. Ciuitas Neap. repræsentatur per quinque sedilia nobilium,& platea populi, Franch.decis.207.nu.8. Montan.in pragm.2.de admin.vniuers.nu.317. vbi nu.288. loquitur de maioris partis consensu Electorum in negotijs pertractandis exigendo,sicut vltra capitula hic ab Auctore citata adest prouisio Collater. Consil.de anno 1534.inter capitula,& priuileg. Neapol.fol.97.à terg. & 98. vbi expressè loquitur in materia grassiæ, vt exequatur id, quod à maiori parte Electorum statutum sit.

Num. 14. appellari potest à decretis Decurionum ciuitatis ad Officialem ipsiusmet ciuitatis habẽtem merum,& mixtum imperium, Losens de iure vniuers.par.3.cap.3.nu.97.

Num.16.Capibl.in d.pragm.10.n.59.de Baron.

Nu.17.ex iuris debito patriæ tenemur l. veluti ff. de iustit.& iur. vbi glos. citat illud Catonis, *pugna pro patria*, & ille dicitur populus liber, qui habet liberam linguam, & potest liberè absque metu loqui Vrsill. decis. 282. num.13.

Num.19.adde Mastrill.in tract. de magistr.lib. 2.cap.2.num.39.August.Caput.in nouissimo tract.de regim.Reipubl. cap.4.nu.28.

Num.20.Caputus vbi supra nu. 30.

Num. 21. nobiliores regere debent ciuitates, Anna in alleg.21.nu.8.& assumendi ad honores,& magistratus,Ricc. in praxi variar.resol.in resol.446.nu.9.vbi nu.10. loquitur de isto more Venetorum.

Num. 22. nota, quod Christus noster paucos nobiles,S.Paulum,& Bartholomeum elexit, sed plures ignobiles scientiæ,& vitæ sufficiẽtes in regimine Ecclesiæ, Abb.in cap. venerabilis nu.7.de præbend.

Num.23.vltra eum Bon.de Curtil. in tract.de nobil.par.5.num.33.in 10.priuil. & hic animaduertendum est ad id quod Auctor concludit,eum Doctor. ab eo citati, nobiles solos gubernare satis Reipubl.interesse, quod verum esse existimo, duobus tamen concurrentibus requisitis,hoc est scientia gubernãdi,seu aptitudine: tunc enim nobiles literatæ,& sublimę personæ magis honorantur ab Ecclesia,& Prælatis,quàm aliæ,Abb.in cap. de multa nu.5.& 7.de præb. si tamen citra scientiam nobiles eligerentur tantum, nõne Respublica periclitaretur,& ob id, & si non sãguinis nobilitate præditus esset homo, sed scientia adhuc nobilis diceretur ex sentẽtia Senecæ,relata per Napod.in prohem.Caroli nu.275. nemo enim altero nobilior est nisi cui rectius ingeniũ est,& actibus bonis abundat,vbi exemplo Ciceronis demonstrat, qui cum esset filius fabri ex Arpino oppido natus ob meritum prudentię,& scientię sụę consulatum obtinuit,& sic intelligit omnia iura loquentia de nobilibus admittendis ad regimina vrbium,alterum est,vt euitetur distinctio inter homines, ac causa malignandi, & occasio discordiæ inter ciues, postquam nobiles regulariter sunt superbi,& popularium inimici,ita Carau.ex mente Luc.de Pen.in rit. 160.nu.2.Si enim nobiles tantum gubernarẽt facilius oriretur inter ciues discordia, & bella ciuilia orirentur inter eos; præterea hoc iustum non est cum nobilitas pariat acceptationem personarum,Bart.io l.1.C.de dignit. num. 88. lib. 12. si nobiles tantum regimen haberent acceptatio oritetur, eo quia ciuitas repræsentatur per ciues, Loseus in d.tract.de iure vniuers.par.5. cap.1. nu.

nu. 16. hinc populi appellatione vniuersi ciues significantur, connumeratis etiam patritijs, & senatoribus ff. plebiscitum, instit. de iure nat. gent. & ciuil. hinc nobiles sunt de corpore ciuitatis sicut alij, Franch. decis. 253. nu. 9. & ciuitas, quæ vacat pauperibus non dicitur perfecta ciuitas, Montan. in pragmat. 5. §. 13. nu. 22. de admin. vniuers. Iustitiæ decet, & onera, & honores communia esse, & tanto fortius hoc militare debet in ciuitatibus famosis, magnis, & præclaris, vt est Neapol. vbi degunt populares diuites, literati in omni scientia præclari, & honesti, virtutibusquè omnibus præditi ex preterito in præsenti, & Deo dante in futurum, quinimò ex his nobilibus comparantur; id enim, quod pro nobilibus præsumitur locum vendicat in honestis viris, Glos. in cap illud 40. dist. quo fit, vt ciuis supremæ ciuitatis præferatur ciui primario medioeris ciuitatis ex mente aliorum Doctorum, tradit Fusc. in singul. 68. ciuis, vbi infert ad Neapolitanos, qui de hoc dicto se gloriant, quod dixit procedere in ista Ciuitate Neapol. nec possunt de hoc nobiles conqueri, cum etiam Populares Neapol. titulis Comitatus, Baronalis, & alijs decorati, similiter in omnibus Regijs Tribunalibus vti officiales benemeriti præfuerunt, & præsunt, sed ad decisionis ornamentum eoniecio id, quod dictum est, quod omnis Christi actio est nostra instructio, & à boue maiore discit arare minor, non ne Christus noster Redemptor in electione regiminis Ecclesiæ, alios nobiles, & alios ignobiles elexit, quamuis scientia, & honestæ vitæ sufficientes, vt dixit Abb. in cap. venerabilis nu. 7. de præbēd. ad cuius similitudinem vniuersalis, & particularis Respublica gubernari debet, & sic communiter vsu receptum est, non tantum Neapol. sed per totum Regnum regimina vniuersitatum, & nobilibus, & ignobilibus committi, quod bonum esse, & laudabile arbitror, nec obstat nostri Auctoris conclusio de popularibus loquentis, cum Doctores ab eo citati, loquantur de plebeis non de honestioribus personis, scilicet medioeribus, qui pro tēpore etiam Tribunatus officium populi in ciuitate gesserūt, & inde ad maiora officia ascendi præmeruerunt; de dicto Anacarsij hic ab Auctore memorato, & Platonis sententia, loquitur Montan. in pragm. 4. nu. 14. & 15. de administrat. vniuersit.

Num. 14. nota, quod actus an fiant ab vniuersitate, seu ab hominibus, vt vniuersis, an verò à pluribus, et à singulis maxima est differentia, Losœus in tractat. de Iure vniuers. par. 1. cap. 1. nu. 11. & propterea maior pars vniuersitatis præfertur in iis, quæ sunt communia pluribus, vt vniuersis, & quādo statuit, quod est vtile, & necessarium, Capye. decis. 148. num. 6.

De election. Official. Tit. III.

Num. 1. Officiales debent esse annales, refert Frāch. decis. 469. nu. 2. Anna allegat. 15. Molfes. in Consuet. Neapol. par. 1. cap. 5. nu. 15. Carauit. in rit. 295. nu. 6. & ibi addita per me, Capiblan. in pragm. 5. nu. 2. de Baron. Anna singul. 560. Capyc. decis. 121. nu. 5. & quod olim ingrediebantur officia Kalend. Ianuar. & stabāt in officio per annum. refert idem Franch. decis. 211. num. 12. hodie verò quocūque tempore ingrediuntur, & sic obseruatur, ad quod vide Capibl. in pragm. 5. nu. 10. de Baron. vbi etiam loquitur de Officialibus Vniuersitatum, quando ingrediantur de mense Septembris, similiter & Regij Officiales olim creabantur, Afflic. in constit. clerici num. 3.

Num 2. adde Capiblan. in pragm. 5. nu. 7. de Baron. Mastrill. de magistr. lib. 1 cap. 23. nu. 50.

Num. 3. vide in meo Compēd. decis. Regni verbo magistri Actorum, verb. delicta, & verb. remissio, de quo etiam per eundem Capibl. in d. pragm. 5. nu. 39.

Num. 4. adde Carau. in rit. 2. nu. 25. & ob id officium perpetuum iudicatur ex forma inuestituræ, etiam si datum esset ad arbitrium, vel beneplacitum dicitur perpetuum, quousque non reuocatur, Maur. Sen. in allegat. 19 nu. 1. conferunt hic collecta per Ricc. collect. decis. 2011. & vide Afflict. in cap. item illud de fendo guardiæ nu. 17. Capyc. decis. 116. nu. 6. Amanell. singul. 119.

Num. 5. similiter nec ab officio erit remouēdus Officialis durante officio, ob querelas Principi porrectas, Afflict. in constit. statuimus nu. 45. Item nec deponi debet Officialis perpetuus, nisi depositionem culpa inducat, vt quia deliquit in officio, Capyc. decis. 121. nu. 20. quod etiam ad Barones extenditur, vt nequeant eorum Officiales expellere sine causa, Capibl. in pragm. 5. sub nom. 40. de Baron. & nō solum Princeps, & Barones Officiales sine causa expellere non possunt, sed etiam inceratores, vt per Annam in singul. 54. Barones, & ibi addita per me.

Num. 6. vide Parid. de syndic. verb. & primo videndum est, sub nu. 5. vers. hodie autem.

Num 7. Campag in cap granamina nu. 76.

Num. 8. vide Consil. Rouit. in pragm. 2. nu. 1. de

Official. & quæ ijs prohib. & nostrum Auctorem in decis.16.nu.26.& decis.37. nu.13. & 14. Boss. vbi supra nu.3.

Num.9.idem Paris loco citato nu.2.& 3. Molfes.in consuet.Neapol.par.1.cap.6. nu.6.

Num.10 Paris vbi supra sub num.6.in fin.Principi non decet officia vendere, Afflict. in constit. volumus sub nu.5.

Num.11.Mastrill.de magistr.lib.1.cap.20.num.12. citat Auctorem hic, & Campag. in cap. item recipiant nu.15.& cap.item,quod prædicti nu.2.Molfes.in consuet.Neapol par.1. cap.6. nu.8. extat de hoc pragm. 1. de Official. & quæ ijs prohib. vbi Consil.Rouit. similiter in Baronibus officia vendentibus locum habet ex particulari pragm.5. eod. tit. & pragm.4.de Baron.vbi Capiblan.nu.10.& melius nu.40. Campag in cap.grauamina nu.76. & præter eos Afflict. in constit. Iudices, vbiq. sub nu.3. vide Boss.in tit. de ambit. in princ. dicentem officia, & dignitates conferri debere ob virtutes,& merita, non autem causa pecuniarum, & memini id fecisse Comitem Lemensium Iuniorem huius Regni Proregē officia benemerentibus contulisse, sicut Dux ille Franciscus Sfortia faciebat, vt memor est, Boss. vbi supra numer.8.

Num.12. Capibl. loco citāto, quid de Officiali emente officia contra formam pragmat. an perdat pretium, vide Rouit. in pragmat.11. nu.4.de empt.& vend.vltra Boss. vbi supra nu.8.asserentem triplici pœna affici, & Menoch.de arbit. iudic. cas.401.nu.12.

Num.13.idem Boss.loco citato nu.1. & Menoch.de arbit.iudic.cas.401.nu.15.allegat præceptum Theodosij de eligendo magistratu, asserentis ob oculos habere deberent, qui viros non ambitione,vel pretio, sed probatæ vitæ, & disciplinarum testimonio ad honoris insignia debere promoueri, reliqua refert Campag. in cap.item, quod prædicti nu.8. & 11.

Num.14.ad hoc facit illud Alexandri præceptū de non vendendis magistratibus, relatum per Menoch. loco citato nu. 16. quod nimirum redundat in oppressione subditorum, Campag.in cap grauamina num.76.Molfes. vbi supra nu.9.citat hic Auctorem.

§. I.

NVm.1. vide Mastrill. in tract. de magistr. lib.2.cap.2.nu.94.verùm quò ad Officialem vendere compulsum,loquitur idem Regens decis.16.& cons.36.nu.50.vol.1.de Baronibus malè tractantibus vasallos, extat decis.Grammat.104.Andr.Gail lib.1. obseruat.17.nu.4.Capibl.in pragm.3.num.52.de Baron.dixi in meo Compend. verb.Baro, & quid hoc Iudex ex officio agere possit, idem Auctor meminit in d. decis.16. nu.35. Campag.in cap grauamina nu.33.Curt.in diuers. feud.§.licet autem num.45.& in alio §.licet autem 2.nu.8. Molfes.in Consuetud. part.1. cap.6.nu.13.

Num.2. vide Par.de syndicat. verb crudelitas Officialis num.1.& iurisdictio potest auferri propter nimiam crudelitatem, Auctor d.decis.16. nu.34. & nu.35. loquitur de Officiali crudeli,idem in Barone concludit Campag. d.cap.grauamina nu.33.Carrab.sing.140.

Num.4. idem Auctor in d.decis.16. & cons. 36. nu.50.volum.1. de quo in eodem meo Compend.decis. verb.Officialis, Carrab. d.singular. 140.

Num.5.vide Campag.d.cap grauamina nu.26.

Num.7.nota, quod officium licet pecunia emptum sit, adhuc tamen dicitur ex gratia, Maur.Iun.in allegat.72. nu.5. & successiue officium,quod Princeps confert accepta pecunia dicitur perpetuum, nec potest reuocari nisi ex culpa, Maur. Sen. in allegat.19. num.2.quo verò ad feudum emptum si dicatur verè feudum,latè Curt.in d.diuers.feud. §.tenor ergo nu.42. & 43. & §. reliquum est nu.4. an verò allodium, idem in §. licet autem multi nu.5.

Num,8.adde Vrsill.decis.265.nu.15.& 16.vltra alios citatos supra eodem nu.1.vide Regēt. Valenz.in cons 41.vbi num.28. dicit iudicatum fuisse per Sac.Cons. contra Dominum ob iniurias vasallo illatas, vt priuetur pro pietate,imò aliquos in Insulam relegatos,vt dixi in eodem Compend.verb Baro,at si cōtingerit adulterium commitri in vasallam priuabitur iurisdictione respectu illius,& sic iudicatum dixi ex mente Io. Thom. de Matin.in d.Compend.verb.Baro.

Num.9. adde Annam singul.458. Rex, vbi additio eius filij, quod secus est in Baronibus, Fuller.in pragm.final.de composit. num.97. Fuscus singul.14.Baro,& Præs.de Franch.decis. 370. de quo in meo Compend. in verbo Barones, vbi plures alios citaui, nisi in specie id concessum esset à Rege in inuestitura, Capyc.in inuestit.feud.rubr.feud.claus.vers. facultate commutandi, &c. etiam post sententiam, &c.

Num.10. quod abolitio generalis dumtaxat ad Principem spectet, multos allegat Consil. Rouit.in rubr.de abolit.nu.10. & successiue ad Proreges, qui solent cum assistentia Collateralis Consilij, aliquando in diebus Pascalibus,aut Natiuitatis Domini nostri generaliter visitando carceratos abolitiones fa-

cere

cere,Molfes.in prohem.consuetud.q.7.nu.8. quamuis respectu visitæ carceratorum faciendæ per Officiales statuta sit pragmatica vnica de visit.faciend.quæ concordat cum pragm.39. §.3. de offic.magn. Iustit. quæ siquidem desumptæ sunt ex iuris communis dispositione, vt ponderat idem Consil. Rouit.in §.8.§.3.de offic.magn.Iustit. per quas mandatur singulis diebus Saturnis fieri per Iudices Mag.Cur.Vic.cum interuentu vnius ex Regentibus Regiam Cancellariam, hoc est mensatim ab vno ipsorum celebrari, & de hac visitatione memor est Muscatell.in praxi Sac.Consil.lib.2.par.3.glos.detinebitur n.77. similiter ex iuris dispositione mãdatur cuilibet Iudici in diebus festiuis videre carceratos, & exquirere,an eis aliquid desit,& prouidere, vt eis alimẽta non desint,& Iudices negligentes puniuntur, Paris de syndic. verb.Iudex,qui ibi condemnatio sub num.3. qui in verb.an carcerarius, loquitur de pane carceratis dando ex iuris dispositione,sicuti etiam patet confirmatum ex pragm. 3. de carcerat. & pragm.3. de offic. Iustit. vt vnicuique carcerato detur per Regiam Curiam duæ libræ panis quotidie,siuè panis crescat, siuè decrescat, sicuti per aliam pragm.6. de carcer.statutum est, & hoc quo ad carceratos criminales, vt subdit ibi Paris, cæterum pro debitis ciuilibus non habentibus in ære tenentur creditores eos alere, Scagl.in pragmat.3.de ceff.bonor.nu.24.& sic decisum, Affli&.decis.71.ibi Vrsill. quem sequitur idẽ Scagl.in ric.163.nu.34. vbi refert alimenta ipsis debitoribus ciuilibus esse ad rationem denariorum 20.pro quolibet die, sed si esset nobilis statur arbitrio Mag.Cur.Vic.sicue in Doctore paupere,aliàs liquidauit alimẽta ad rationem caroleuorum duorum singulis diebus,& in hoc versatur arbitrium Iudicãtis,attenta qualitate carcerati nobilis,similiter Barones tenẽtur alere carceratos pauperes,Capibl.in pragm.19.nu.26.de Baron.

Num.11.vide Fab.Ann. in addit.ad d.sing.458. eius patris,vt in d.meo Compend. verb.Barones,vbi nonnullos allegaui.

Num.12.Molfes.vbi supra nu.18.

Num.13. Barones dicuntur habere feudum in dominium,Officiales verò in administrationem,Capibl.in pragm.6. nu.75.de Baron. & quod iurisdictio, aut in feudum, vel in officium cõcedatur,vide Annam alleg.44.nu.6. Capibl.in pragm.8.par.1.de Baron. num.93. posuit differentiam de hoc, & num.19. quod iurisdictio tripliciter conferri potest, Curte in diuers.feud. §.potest quoque nu.8.

Num.14.& sic remissio rancoris, & odij differt à remissione vindictæ sanguinis, quæ tendit ad satisfactionem iniuriæ, Rouit. in pragm. 8.de composit.nu.12. & 14.

Num.15. an valeat gratia à Principe facta sine partis remissione,vide Nunt.Tartagl.in pragmat.siu.cap.1.de composit.nu.7.Carauit.in ritu 173.nu.2.& ibi addita per me.

Num.16.Tartagl. vbi supra.

Num.17.Tartagl.& Carauit. in locis citatis,& quid fuerit decisum circa compositiones factas à Proregibus sine partium remissionibus,retuli in meo Compend.verb.remissio.

Num.19.vide Capibl.in pragm.8.par.1.de Baron.nu.232.dixi in meo Compend.decis.Regni verb.remissio causæ, Reg. de Curte vbi supra nu. 12.

Num.20.idem Capibl.d.pragm.8.par.1.nu.92.

Num.21. Anna Iunior in addit. ad singul. 631. eius patris,& proinde prohibere possunt vassallis eorum ne adeant Regia Tribunalia, vt per Annam singul.62.Capibl.in pragm.3. de Baron.nu.127.vt dixi in d.Compend.verb. Baro, Reg.de Curte vbi supra nu 8.

Num.22.vide Annam in singul.110. contumax, & ibi addita per me,Capibl.in pragm.8.par.1.de Baron. nu.227.

Num.23. conferuntur addita supra eodem nu.13.

Num. 24. licet iurisdictio concessa Baroni non possit de iure ab ipso auocari,ex causa tamẽ secus est, vt plories seruari vidisse refert Curte, vbi supra nu. 11. & in multis casibus enarratis per d. Capibl.in d.pragm.8.par.1. nu.232. cum seq. auocatio fit non obstante petita remissione,potissimum,quando publica immineret vtilitas,vt ibi exemplificando demonstrat.

Num. 25. de custodia ciuitatis tempore belli extat decis.Gapyc.27.per totã, & quod possit Dominus feudi, etiam inuito vasallo ponere custodes in castro feudali,refert Afflic. in cap.1.§.quid ergo nu.24. de inuest.de re. alien.fact. Boer.decis.212. num.11. Capyc. vbi supra nu.6. Andr.Gail in tract. de Arrestis Imper.cap.10.sub nu.6.Guid.Pap. singul. 266. Imò pro defensione sui status Princeps tempore belli ponere potest custodes super campanile Ecclesiæ,si illud habeat fortilitiũ, Mart.Laud.in tract.de castell.& cast.q.30.& in tract.de bello q.36.Afflict.vbi supra num. 25.& hoc eius impensis,Girard.in singul. 37. nu.3.& quod Dominus directus tẽpore guerræ potest custodire castrum sui vasalli,Anna alleg.94.nu.9.& alleg.130.nu.14.

Num.26. adde Martin. Laud. in d.tract. de castell.& castr.q.6. Princeps multo fortius in solo priuati poterit fortilitium construere, & ponere gentes tempore guerræ, & in pace locus ille erit Dominus sine solutione pretij illius fabricæ,vt voluit Afflict.vbi supra, sub nu.

nu. 25. sicuti etiam Dominus castri non tenetur reddere Principi expensas factas pro fortificatione castri, quod ceperat ad manus suas tempore guerræ, Bald. in l. si aliquam ff. de offic. Proconl & leg. Quid si Princeps finita guerra vellet expensas factas ab eo ex fortificatione facta in re particulari, vt spolli de feruit. vrb. præd. tit. de solo, vel area cap. 39. in fine.

Num. 27. adde Io. Grand. de bello exul. in spec. 35. n. 2. vbi allegat ad hoc Capye. decis. 27. nu. 7. sic pariter de mus, quæ nat propè murum ciuitatis, vel castri debet dirui, quia ex ea posset dari aditus inimicis l. ædificia, quæ vulgo ff. de oper. publ. Bart. in l. fin. ff. eodem, quem citat Bertach. in verb. domus. vbi dicit non esse in vsu, pariformiter suburbia ciuitatis tempore belli dirui possunt. Andr. Gail pract. quæst. lib. 2. obseru. 56. nu. 18. pari modo, & vineæ, & segetes comburi solent, Io. Andr. & cæteri in cap. commissum de decimis, vbi quærunt, si in conscientia destruentes illas teneantur ad decimas, Bertach. in verb bellū si iustum, Martin Laud. in d. tract. de bello q. 46. ad quod singulariter Petr. Iacob. in sua praxi tit. de refect. mur. sub nu. 6. vers. item eadem ratione imminente necessitate propter guerram poterit de proximis nemoribus scindere arbores, & de domibus capere ligna, & locum palis munire, & palinas facere, vide etiam Carrab. in singul. 175.

Num. 28 vide copiosius Campag. in cap. Castellanos num. 48. & seq. vbi plures quæstiones istam materiam complectentes adduxit.

Num. 29. etiam si esset campanile Ecclesiæ, vt dixi supra eodem nu. 25. Capye. d. decis. 27. sub num. 6.

Num. 30. adde Campag. loco citato nu 50. cum addit.

Num. 31. quemadmodum castrum ædificatum in fundo feudali per vasallum est vasalli durante feudo, Bald in cap. 1. §. si quia demanso col. 1. vers. secundo oppono de controu. inuest. eo quod castellum factum in solo alieno cedit Domino soli, Specul. in tit. de relig. domib. vers. quid si petatur, Innoc. in cap. pisanis in glos. 1. vers. non poterat, de rest. spol. Paul. Castr. in l. 2. C. de seruit. Cępoll. de seru. vrb præd. cap. 119. infertur ex hoc ad quæstionem illam, an castro diruto ob guerram, si aliud in alio loco per Dominum ædificetur habebitur in omnibus pro primo, vide Iacob de S. Georg. in tract. feud. tit. de roij. dis num. 50.

Num. 32. adde Montan. in pragm. 2. de admin. vniuers. nū 97. Campag. in cap. grauamina nu. 73. & Capibl in pragm. 19. nu. 28. de Baron. vbi censet id spectare ad Barones, vers

& pro insigni, &c. quod reseruata Regi non censeatur concessa, vide optimam decis. de Franch. 275. nu. 5. vbi addentes, Capiblanc. in pragm. 8. par. 1. de Baron. nu. 104.

Num 34. vide in meo Compend. decis. Regni verb. vniuersitates, Mastril. de magistr. par. 2. lib 4 cap. 16. nu. 38.

Num. 35. de hoc plenius per Petr. Iacob. in d. sua praxi tit. de refect. mur. alios citat Montan. in d. pragm. 2. nu. 95. Fab. de Anna latè cons. 72. Capiblanc. vbi supra nu. 28. dixi in meo Compend. verb. mœnia.

Num. 36. Per. Iacob. vbi supra nu. 2. Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. consid. 24. in 190. priuil.

Num. 37. memini in eodem Compend. codem verb. mœnia.

Num. 38. alias in confectione murorum huius ciuitatis Neapol. ex speciali gratia suæ maiestatis mandatum fuit, vt datium per totum Regnum imponeretur, vt patet in duabus literis Regis Catholici inter Capit. Neapol. fol. 55. à terg. & hoc iure optimo cum sit caput Regni, vt in pragmat. 1. de immunit. Neapol.

Num. 39. adde Petr. Iacob. vbi supra nu. 7. aliàs per suam Maiestatem Cæsarē fuerunt dati duc. 20000. pro fortificatione murorum Ciuitatis Neapol. vt legitur in cap 6. expedito in anno 1533. fol. 144. à terg.

Num 40. adde Mōtan. vbi supra nu. 96. Vezzin. inter commun. opin. tit. de sacros. eccl. num. 20. vbi loquitur de Ecclesia, si teneatur ad contributionem, & Viu. in opin. 102. Eman. Xuar. inter comm. opin. tit. de episc. & cler. nu. 54. loquuntur de clericis, si teneantur ad reparationem murorum, de quo infra tit. 4. in princ. nu. 61.

Num 41. ad hoc vide Montan. vbi supra nu 95.

Num. 42. an Baro possit augere pœnam, vide Consil. Rouit. in pragm. 1. nu. 11. de Baronib. cum alijs ab eo relatis, quod limitatur ratione publicæ vtilitatis, vt Auctor censet, ad quod vide Capibl. in pragm. 14. de Baronib. sub nu. 40.

Num. 43. hic nota, quod Iudices non habentes imperium merum nequeūt mulctare principaliter, sed ad defensionē suæ iurisdictionis, & sic minores Iudices minorem imponunt mulctā, maiores verò maiorem, vt exemplis demonstrat Affl. in cap. 1 §. mulctarum nu. 7. quæ sint regalia, & successiuè ad Barones quoque spectare bannorum emanationes, cum habeant merum, & mixtum imperium, latè Capibl. in pragm. 14. sub nu. 35. de Baron. vbi istam materiam pœnarum bānorum satis exornat in sequētibus numeris, & quomodo practicetur, an autem Baro possit in-

banno

panno maiorem pęnam imponere, quam augustalis, vide eundem Auctorem in conſ. 53.nu.1.3.& 7. vol.2. licet pro contumacia vaſalli non poſſit ipſum punire niſi vſque ad Auguſtalem tantum, Affli&.in capit.1.§. ſi quis aliquem nu.13.de pac.ten.

Num.44.idem Capibl. vbi ſupra nu.37. cum ſequent.

Num.45.Capibl.in pragm.16.nu.54. de Baron. vide in meo Compend.verb.pęna ſpreti.

Num. 46. vſurpantes iuriſdictionem qualiter teneantur, vide Campag. in cap.cōtra effrę natas num.3.27.71.& 72. & in cap. electionem num.18.& qualiter puniantur,idem in cap.quia de Vicarijs nu.6.

Num.47. idem ſi eſſet vnum grauamen ex pluribus propoſitis verificatum, & ſic deciſum retuli in meo Compend.verb.appellatio, Index enim appellationis efficitur Iudex totius cauſę, Carauit.in rit.297.num.17.Iudex enim,qui grauat non erit amplius Iudex, & proinde ſuperior cauſam tollit à Iudice grauante, Franch.deciſ.88.ſub num.7.vbi cenſet id non procedere in Sacr.Conſil. in decretis grauaminum Mag.Cur. nam ſolet eidem Mag. Cur. remittere prouidendo circa grauamina per rationem ab eo traditam,& per aliam relatam à Conſil.Rouit.in pragm.18. nu.4.de offic. Sac.Conſ.

Num.48.hic adde Capibl.In d.pragm.8. par.1. nu.89.& 90.de Baron.vbi alios Doctor.allegat,ſecus ſi ſecundas haberet cauſas, vt ibidem num.89. refert, ſed hodie etiam ſi illas non haberet ad eos appellatur, Conſil.Rouit. in pragm.1. de offic.Baiuli nu.26.

Num.48.adde eundem Capibl.loco citato nu. 88. vltra Affli&.in conſtit.officiorum nu.11. in terris verò demanialibus licet ordinariè ad Officialem Regium appelletur à ſententijs Baiulorum olim ad Iuſticiarium, vel Camerarium, Affli&.in d.conſtit.officiorum nu.2.in aliquibus partibus appellatur ad Regias Audientias, vt eſt Ariani, vt fundatur per Affli&.in conſtit.Iuſtitiarij num.11. aliquando ad Mag.Cur.Vic.vt & Auerſę,Neapoli verò à ſententijs eorum appellatur ad magiſtros Rationales Regię Siclę, & ab eis ad R.C.S. Cāpag.in cap. ad quietem ſub nu. 13.in fin. quid in ſententijs Catapanorum,& Syndicatorum, idem Capibl.in pragm.5.nu. 97.eod.tit.& in d.pragm.8.nu.98.

Num.49.adde Capibl.& Conſil.Rouit.in citatis locis numeri praecedentis.

Num. 50. ſic etiam appellatio emittitur à ſuffraganeis Epiſcopis ad Archiepiſcopum, Alber.Oliua in ritu Cur.Archiep.36. nu.2.

Num.51.adde Carauit.in ritu 258.nu.5. & ibi addita per me,de quo etiam habetur in meo Compend. verbo fiſcus, idem Franch. deciſ. 722. nu.19.

Num. 52. eſt pragm.8. de appellar. dixi in eodem Compend.deciſ. verb.appellatio.

Num.53.adde Conſil.Rouir.in pragm.8.de appell.nu 1. vbi citat Auctorem noſtrum.

Num.54. Barones antiquitus viſitabantur per Regem,qui inquirebat,quomodo vaſalli tractabantur, Capibl.in pragm.3. de Baron.nu. 41.& vide Maſtrill.in tract.de magiſtr. lib.4. cap.16. num.47. citantem Auctorem hic,ad quod cenſet Piſanell.in pragm.1.de ſalar.vaſall.num.1. quod in die S.Catharinæ in anno 1525.fuerūt deputati Iudices per Cęſaream Maieſtatem circa grauamina vaſallorum.

Num.55.an Rex poſſit conſtituere Regias Audientias in Terris Baronum, vide eundem Capibl.in d.pragm.3.nu.145.de Baron.quod ſecus eſt in præſidibus procedentibus ad modum belli, quoniam ipſi poſſunt perambulare,ſtare,& commorare per Terras Comitū, Baronum,& aliorum Magnatum ad iuſtitiā miniſtrandam, Io.Grand.de bello exulum in prædic.vbi q.1.ſub nu. 3. Imò etſi eis conceſſum ſit commorari in Terris Baronū ad adminiſtrandam iuſtitiam, & ibi officia eorum exercere,non tamen ſe intromittere in cauſis ſpectantibus ad Barones, Campag.in cap. item quia num. 2.

Num.56.hic nota,quod dixit Affli&. in conſtit. capitaneorum ſub nu.7. quod antiquitus ſolemne curiæ bis in anno per ſingulas Prouincias Regni indicebātur per diuerſas partes Regni pro iuſtitię adminiſtratione, nempè in Sicilia apud Placiam,in Calabria Terræ Giordanis, & Vallis Cratis apud Coſentiam, in Apulea Capitinata, Baſilicata apud Grauinam, in Principatu Terræ Laboris à Comitatu Moliſij vſque ad Sorā apud Salernum, in iuſtitiatu Aprutij apud Sulmonam, ad præſens verò diſtinctè ſunt huiuſmodi,nempè in Principatu citra,& Baſilicata Regia Audientia reſidet in Salerno, in Calabria citra in ciuitate Coſentię,in Calabria vltra in ciuitate Catanzarij, in Principatu vltra in Terra Montis Fuſculi, In Capitinata, & Comitatu Moliſij in ciuitate Luceriæ,in Terra Bari in ciuitate Thrani,in Terra Hydruntina in ciuitate Licij, in Aprutio in ciuitate Theatina, adeò quod antiquitus eorum arbitrio conceſſum erat, vt in pinguioribus,& melioribus ciuitatibus, ſeu locis Prouinciarum nidum eorum ſtationum firmare poterant,vt in cap.hac edictali, quid autem in Terris Baronum non ſibi ſubiectis, vide Campag. in cap. vt exercitium nu.12. & quid in Prouincia Terræ Laboris ſtaturū ſit,quia Neapol. eſt caput Regni, & Prouinciæ

cia Terræ Laboris, vt dixit Frãch. decis. 360. nu. 4. ideò Regens Mag. Cur. Neap. moram trahit ordinariè, sed an teneatur discurrere Prouinciam, vel commorari Neapol. vide Campag. in cap. insuper nu. 6.

Num 57. ex dispositione d. capitul. non poterant moram trahere magis duorum, aut triũ dierũ, quod est conforme dispositioni d. cap. Regni hac ædictali in fin. ibi vltra tres dies, aut quatuor ad plus, quod hodie cessat ex stabilita eorum habitatione, sed benè discurrere per Prouincias, si necessitas haberetur.

Num. 58. hic nota, quod Barones tenentur constituere Auditores pro scenndis causis, & sic iudicatum, Campag. in cap. grauamina nu. 102. & successiuè parum extra locum iurisdictionis, & ita decisum, Anna in singul. 560. cum alijs à me allegatis in Compend. verb. Auditores, qui debent esse biennales, prout ita decisum refert Capibl. in pragm. 5. num. 82. de Baron. vt in d. Compend. verb. Auditores, & iterum in verb. Baro.

Num. 59. antiquitus Barones visitabantur, vt dixi supra nu. 54. hodie verò contra eos destinantur Cõmissarij per Proregem, eo quod vasalli grauati ad Principem accedere debent, Campag. in cap. grauamina nu. 7. & officium Iudicis pariter implorare, vt releuẽtur Paris de syndic. verb. excedunt autem Barones nu. 2. & ibi Campag. nu. 26. Mastrill. vbi supra nu. 263. Carraba singul. 140.

Num. 60. adde Campag. d. cap. grauamina, sub num. 53.

Num. 61. meminit etiam Campag. vbi supra, Paris de syndic. rubr. de excess. imper. verb. post Imperatorum nu. 59.

Num. 62. adde Mastrill. de magistr. lib. 6. cap. 4. nu. 12. & lib. 4. cap. 16. nu. 265. & videbatur esse totum oppositum, cum etiam Barones dicantur Regij Officiales, Franch. in decis. 211. num. 7. & Barones in eorum Terris sunt Iusticiarij, idemq. possunt, quod Imperator in suo Regno, Carauit. in ritu 49 num. 9. verùm quia ipsi nequeunt exercere iustitiam, sed tenentur eam demandare, Capiblanc. in pragm. 3. de Baron. num. 106. & Visitatores potissimum constituti sunt, & constituuntur contra Officiales iustitiam ministrantes, vt legitur in Regia decretatione capitulorum, alias expeditorum de anno 1532. Cæsar. maiest. inter capit. Neapol. fol. 91. à terg. in cap. 36. ibi placet Reg. maiest. vt huiusmodi officia nonnisi ad Regium beneplacitum, deinceps concedantur, quodq. tàm Regentes regiam cancellariam, quã Consiliarij, Officiales, & Ministri aliorum omnium Tribunalium, singulo quoque triennio visitentur, &c. & sic benè processit hæc Regia declaratio, vt Barones non comprehendantur, eo quia non sunt Officiales Tribunalium, nec iustitiam ministrant, Barones enim non sunt eorum Locumtenentes, sed opera Comitum, & Baronum exercentes, Afflict. in cap. 1. §. similiter nu. 115. de capit. qui cur. vend.

§. II.

NVm. 1. ad hoc videas Præf. de Franch. decis. 197. nu. 1. 3. & 20. vbi censet, quomodo id intelligatur, Capibl. in pragm. 11. de Baron. nu. 75. & pragm. 12. nu. 25. vbi nu. 30. explicat illud, quomodo intelligatur, quod Baro sit primus ciuis.

Num. 2. vide Capibl. in pragm. 12. de Baron. Lanar. cons. 98. nu. 9. dixi in meo Compend. ver bo vasalli.

Num. 3. Capibl. vbi supra nu. 23.

Num. 4. vide Franch d. decis. 197. nu. 1. àd quod nota, quod licet Baro habeat, vti primus ciuis vsum in bonis demanialibus vniuersitatis, non tamen, vt absorbeat commoditatem aliorum ciuium, & licet secundum vnam opinionem tantum quantitates percipiat, quantum duo ex ditioribus, contraria est tamen sententia, vt sit arbitrio Iudicis considerantis quantitates pascui, & qualitatem, & sic inter ciues repartiri, prout ita iudicauit Sac. Cons. Anna singul. 80. Capibl. vbi supra nu. 21.

Num. 5. adde quod decisum fuit per Sac. Cons. in causa Marchionis del Ziro post secatas segetes posse Baronẽ depasci facere animalia, & successiuè fidare exteros, si potestatem id faciendi haberet, Capibl. in pragm. 11. nu. 19. de Baron. dixi in Cõp. verb. Baro, an habeat, aliàs secus esse, & sic decisum lite pendente respectu fidę faciendæ, Amend. ad Frãch. decis. 86. nu. 13. & decis. 301. nu. 11. & in eodem Compend. in alio verb. Baro an possit, ad quod etiam vide Consil. Rouit. in pragmat. 1. de offic. Baiuli nu. 13.

Num. 7. hic singulariter nota, quod non semper ciuis habebit vsum in bonis vniuersitatis, adeò quod si vniuersitas simpliciter emeret pascua, & nemora, nõ adiecto, neque expresso, vt particulares personæ de illa vniuersitate ius pascendi, & nemora incidendi habeant; tunc enim illa pascua, & nemora essent propria vniuersitatis, nec singulares personæ eiusdem ius pascendi, & ligna incidendi haberent, vt ex mente Bart. refert Loseus in tract. de iure vniuersitatis par. 3. cap. 1. nu. 6. vbi n. 7. subnectit: cæterùm si pascua, & nemora essent communia singularibus personis, ad eorumq. vsum destinata, tunc vnusquisque vti eis possit moderatè, vbi cõcludit,

cludit, quod singulares ipsæ personæ, nec vsum, nec vsumfructum habere dicuntur in eis sed tantum quandam facultatem.

Num. 8. adde Capiblanc. in pragm. 11. num. 18. de Baronib.

Nu. 9. est iuris determinata conclusio, vt vsuarius non possit vsum alteri locare §. in eodem quoque, instit. de vsu, & habit. Alex. in l. more maiorum ff. de iurisd. omn. iudic. l. locare, & ibi Paul. Castr. ff. locati, latè Caroce. in tract. de locat. par. 2. gradu 3. de vsu, & habit. nu. 1.

Num. 10. conductor enim ad longum tempus, dicitur Dominus, Anna in alleg 104. nu. 13.

Num. 11. ita in terminis tradit Capibl. in pragmat. 12. nu. 25. de Baron. & sicuti ciues nequeunt præiudicare vsui capiendo animalia ad socidam, ita & Barones, Capibl. vbi supra nu. 23. quamuis enim ex generali consuetudine vasalli pascua, terras incultas, & heremos feudales in emphyteosim dare possint, Iul. Clar. in §. feudum q. 33. num. 4. quoties enim præiudicium alicui afferret, qui ius haberet in eis facere non possent, & sic vniuersitas non potest pascua vendere, vel locare in præiudicium ciuium, idem Capibl. in pragm. 11. cod. tit. nu. 4. sic è contra.

Num. 12. vide Pract. Papiens. in forma libel. pro leg. rei sing. glos. 1. nu. 57.

Num. 13. & sic absens non perdit dominium, Bald. in l. 1. num. 1. C. de rei vendic. sed verius hic aduertendum est, quod vniuersitatum pascua, nemora, & alia bona, quando sunt communia singularibus personis, tunc nec vsum, nec vsumfructum dicuntur propriè habere ciues, sed quandam dumtaxat facultatem, Loseus in tract. de iure vniuers. par. 3. cap. 1. nu 8. quæ quidem facultas dum in libera sit potestate, & in facto consistet nullo vnquam tempore præscribitur, Balb. in tract. de præscript. in 4. part. q. 1. nu. 3. & 4. nisi longissimo tempore, Bald. in l. eum qui in fin. C. si quis ommiss. caus. test. tanto fortius, quia vsus importat tantum victum, Anna allegat. 48. num. 46. quo fit, vt vsus pascendi, aut aquam accipere, vel ligna ex nemore vniuersitatis, nullo iure denegari potest, idē Anna vbi supranum. 17. & idem si fuerit præsens, vel absens.

Num. 14. vide supra nu. 11.

Num. 15. multos Doctores allegat Alphan. collect. 1462.

Num. 17. adde Villalob. inter commun opin. lib. 3. tit. de vsufructu nu. 40. & ibi Vezzin. nu. 27. ex consl. Bell. 49 nu. 11.

Num. 19. quando esset sylua de longinquo, vide Bellon. in d. consl. 49. nu. 11.

Num. 21. Imò vsuarius licet fructus vendere non possit, tamen si locus esset remotus, vt vti non possit nisi vendat, vtique vendere illos posset, Florian. in l. arboribus in fin. princip. ff. de vsufruct. præterea si vsufructuarius non possit ire ad prædia, debet hæres redimere, & facere, quod possit vti, & frui suo vsufructu, Cauale. in tract. de vsufr. mul. rel. num. 46.

Num. 22. quemadmodum Baro in bonis demanialibus vniuersitatis habet vsum, Capiblan. d. pragm. 11. num. 18. sic vasalli vsum habent in demanialibus feudi, subdit ibidem nu. 75. inde alienatione rerum demanialiū per eos facta subsequuta non potest inferri præiudicium alteri, hinc cōcessa Terra Baroni cum montibus, non per hoc ciues excluduntur ab vsu montium, Anna alleg. 48. nu. 28 eo quod habens aliquid iure seruitutis potest illud locare, secus si iure victus, & necessitatis, idem ibi nu. 8. hinc Baro non debet fidare, ita vt impediatur vsus, Franch. decis. 301. num. 9. sic & vniuersitas non potest pascua vendere, & locare in præiudicium ciuium, Capibl. in d. pragm. 11. nu. 4. an autem vsum quem habent Barones in bonis vniuersitatis possint alteri cedere, vel vendere, idem in pragm. 8. nu. 25.

§. III.

NVm. 1 istam quæstionem examinat Capibl. in pragm. 11. nu. 66. de Baron. ex mente Luc. in l. fin. C. de locat. prædior. ciuil. lib. 10 Mormil. in constit. consuetudinem.

Num 2. innumeros Doctores ad hoc citat Vin. in sylua commun. opin. in opin. 144. emphyteosi, vltra Afflict. in l. imperialem in 12. notab. nu. 55. de prohib. feud. alien. per Feder.

Num. 3. eum sequitur Barius ad Afflict. in constit. constitutionē lit. B, la 2. certum est enim esse Baronibus concessum excadentias locare, Anna in repet. rubr. de vasal. decrep. ætat. n. 62. Franc. Amic. in c. 1. de his, qui feud. dar. poss. §. ex istis n. 56. similiter & terras etiam demaniales parum vtiles, vt subdit ibi n. 64. easq. cōcedere alijs, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. sed vnde digressi n. 28. quod est in libera eius facultate, adeò quod si finita concessione vellet renouare concessionem excadentialium nullo iure prohibetur, sed ad hoc eo gi nō debet: sicuti enim fisci procurator excadentialia locare potest ad postulationem petentium, vel citra postulationem, vt in constit. si quando, vbi Afflict. nu. 3. quod est in libera eius voluntate, si vtile esset Domino, quemadmodum Prælatus, quando bona solita concedi per Ecclesiam semel deuenerint ad Ecclesiam, nequit illa sine legitima causa

causa, & solennitatibus à iure requisitis concedere, Maur.Sen.in alleg. 31.nu.9. sic & Baro, qui dicitur Regis Procurator sicut Auctor testificatur supra eod.tit.1.§.4. num.67. hinc est, quod si semel ea incorporasset Baro non possent amplius concedi, quia essent effecta de demanio feudi, Anna vbi supra nu. 63. accedente ipsius expressa declaratione velle tenere in demanium, vel per cursum 30.annorum non concessis, ita Afflict in capit.1. in 3.not. nu.71. de prohib.alien.feud. per Feder.sicut in rebus Ecclesię solitis concedi, concludit idem Reg. de Curt. in d.diuers. feud.§.videndum est modo nu.55.& 56. vbi nu.58.dixit vnum verbum ad nostrum propositum, quod etsi Baronibus concessa sit facultas concedendi sterilia feudi ad partem fructuum, si is, qui hæc accipit moriatur sine hærede, & bona per ipsum renta sunt meliorata, & sic deuoluta feudo, non possit illa feudatarius alteri concedere, quamquam ipsemet de hoc dubitet, quia res illa effecta fuit semel alienabilis, & propterea semper durat alienabilis, colligo esse in potestate Baronis, velle iterum ea concedere, notat etiam id Capyc. in inuest.feud. rubr. infeudant etiam vers. limita sexto.

Num.4.& Bart.sequitur Paris.cons.22.vol.1.nu. 36.& infra num.34.Velasc.in tract.de iure emphyt cap.38. nu.17.

Num.6.vide Iacob.de Franch.in tit. si de inuestit.feud.controu.fuer.§.rursus nu.3.Capyc. in inuestit.feud. rubr.feud. dant. vers.infeudant etiam in 3.limit.

Num.7. in alienatione feudi subinfeudati, requiritur etiam consensus prioris, & directi Domini, nec sufficit consensus Domini posterioris, qui subinfeudauit, Matth.Cherian. inter commun.opinion.in tract.feud. tit. de feud.alien.prohib. nu.131. ex mente Iacob. in tract de feud. §.& cum pacto, vers.quæro de quæstione quotidiana.

Num.8.idem Auctor in repet.feud.lect.16. nu. 14.& 15.

Num. 9. quomodo, & quo ordine, & actione agnatus renouationem petere debeat à Domino inuestiente, prosequitur Iacob. in tractat.feud.vers.qui quidem per totum, & Capyc.in inuest.feud.rubr.feud. inuest. ad quod aduertendum est, quod agnatus debet honorificè adire Dominum, & petere renouationem, Iacob.vbi supra nu. 75. quod si recusauerit ad interesse teneretur, vt ibidem firmat nu.54. Afflict.in cap. inuestitura de noua forma fidel. num.1. vbi loquitur, quando Dominus promiserit inuestire, & noluerit inuestire, eo enim casu pariter ad interesse teneretur.

Num.10. Iacobut. de Franch. in tit. de iis, qui feud.dar.poss.nu.28.Reg.de Curte §.sed vnde digressi nu.28 cum alijs citatis supra nu. 3.& vltra eos vide eundem Auctorem in repet.feud.lect.6.nu.31.& 33.39.& 43.

Num.11.an autem possit Baro excadentialia sub consueto seruitio vendere, vel permutare, aut aliter alienare, vide Afflict. in constit. constitutionem nu.63.vbi in seq.num. plura dixit concernentia materiam excadentiarum, ex quibus resultat ea potius assimilari burgensaticis, quàm feudalibus ob liberam disponendi facultatem, quam Baro de illis habet.

Num. 12. Reg.de Curt.in d.diuersor.§.semper autem nu.2. & ante eum Capyc.decis. 1. nu. 8. inde Baro repraesentat feudum, quod nescitur loqui Afflict. decis.324.nu.16.

Num.13.& Auctor noster in repet.feud.de success.feud.lect 7.alias 16.nu.19.20.& 22.

Num. 16. est certum, quod de iure communi feudatarius subinfeudare possit, vt quoque tradit Reg de Curt. in d. diuersor. §.datur etiam nu.1.vbi prosequitur istam materiam quomodo, & quando procedat, & nu.12.tangit hoc resoluto iure infeudantis resolui ius infeudati, qua nam alia ratione procedat in Ecclesia, & ad propositum Auctoris, vide Guzzad.cons. 11.nu.9.

Num.17.idem Reg.de Curt.vbi supra nu.15.

Num.18. idem Regens Auctor noster in repet. feud.lect.9.nu.32.

Num 19.noster Auctor in lect.3.nu.7. num.39 lect.4.nu.14. & Regens de Curte loco citato num.1. quod secus est de iure Regni, nisi in certis bonis feudalibus solitis subinfeudari, idem Auctor noster lect.1.nu.55.& 81.Afflic. in cap.natura feudi, de nat.feud.nu.47.Anna alleg.124.nu.4.

Num.20. intantum est verùm, quod facta subinfeudatione non nocebit Domino directo, & propterea si moriatur primo inuestitus, & feudatarius sine herede masculo, vel quomodolibet aperiatur feudum Domino, etiã adhuc superstite secundo feudatario feudum prædictum, cum omni incremento ad directum primum concedentem Dominum reuertitur, ita Reg.de Curr. in d.diuers.§.datur etiam nu.2.

Num.22. adde Tiraq.de retract.conuent. §. 1. glos.7.nu.3.& 4.

Num. 23. hinc est, quod Dominus nequit auferre feudum subinfeudato, si sibi fidelitatis iuramentum, & seruitia præstentur, Reg.de Curr.d.§.datur etiam nu.3.

Num.24. Dominus enim non tenetur in vasallum alium recipere quem ipse nolit, idem Auctor noster lect.9.nu.50.

Num.

Num. 26. sic concessio feudi simpliciter facta intelligitur, prout ius intelligit, Maur. Iun. in alleg. 6. nu. 5.

Num. 27. multas limitationes ad doctrinam Bart. posuit Gozzad. in cons. 39. col. pen. & final.

Num. 29. vltra adducta supra nu. 1. vide Paris. d. cons. 22. nu. 27. lib. 1. vbi allegat Bald. hic citatum, & quid in Ecclesia an possit pro se retinere feudum deuolutum, nec alteri infeudare, vide Villalob. inter commun. opinion. in tractat. de feud. rubr. de natur. feud. nu. 17. & 19. Dec. cons. 131. in princ.

Num. 30. nota, quod feudum finita linea reddit ad fiscum ex lege concessionis, vna cum dominio, & possessione, Maur. Iun. in allegat. 2. num. 20. & succesiuè ad Dominum ex lege contractus, Auctor in cons. 42. nu. 18. vol. 2. eritquè arbitrio suo reseruatum feudum ad se reuersum alteri concedere, Paris. dicto cons. 22. nu. 29.

Num. 31. vide Roman. cons. 70. visis themate num. 3. cum addition. Paris. dicto cons. 22. num. 36.

Num. 32. confirmatur hæc nostri Auctoris opinio ex traditis per Paris. cons. 23. num. 244. & seq. volum. 1. nam etsi verùm sit, vt Dominus feudi deuoluti, & ad se reuersi teneatur illud concedere agnato, alias iniuriam faceret illi, ex doctrina Bartol. allegata, hoc ipse putat procedere, quando de descendentia agnationis constaret, & pariter de aditione hæreditatis, vt sit hæres illius prædefuncti, aliter cessaret talis doctrina, & non mirum eum feudum mortuo feudatario videatur apertum Domino, & ab eo retrodonatum successori, Georg. allegat. 19. nu. 19. vbi num. 17. censet feudum deberi successori ex quadam necessaria restitutione, & propterea subnectit ex mente Andr. idem Georg. allegat. 4. num. 10. quod feudum deuolutum ob rebellionem, si de nouo concederetur eidem, & si noua concessio fit, ita vt maius seruitium debeatur, quod non debebatur vti antiquum, adhuc concessum videtur, vt antiquum seruiet, vt prius licet minus seruiebat, secus tamen esset si alteri agnato fortè concederetur de nouo, qui non fuisset hæres, nec constaret de agnatione, tunc noua indigeret inuestitura, cum feudum deuolutum Curiæ, si alteri reconcedatur nouam assumeret naturam, idem in allegat. 8. nu. 23.

Num. 33. hinc benè dixit Paris. d. cons. 22. num. 79. quod infeudatio confirmatiua non est noua, sed potius executio primæ, & in specie, quod renouatio non facit feudum nouum, sed conseruat antiquum, refert Alexand. cons. 30. num. 6. lib. 1.

Num. 34. quod opinio Bart. sit valde dubia, affirmat Paris. d. cons. 23. nu. 247. vbi alios citat.

Num. 35. quod Princeps facit iniuriam non concedendo quæ solita sunt concedi, vide Pet. Bellug. in specul. fol. 88. §. restat nu. 12.

Num. 36. videas Euerard. in Topica iuris loco à feudo ad emphyt nu 9. Ant. Corset. in addit. ad Abb. in d. cap. bonæ el 2. lit. B, incip. renouationem.

Num. 37. idem Corset. vbi supra.

Num. 38. vide Gozzad. d. cons. 39. nu. 21. & Viu. in d. sylua commun. opin. in opin. 244. vbi omnia congerit.

Num. 39. consuetudo infeudandi spatio triginta annorum, de iure ciuili præscribitur, de iure canonico verò spatio quadraginta annorum, Reg. de Curte in diuers. iur. feud. §. videndum est modo nu. 44. vbi nu. 56. loquitur, quando res solita infeudari præscribatur spatio triginta annorum, vt sit de mensa.

Num. 40. vide Iacob. de Franch. in rubr. de iis, qui feud. dar. poss. nu. 28. & seq.

Num. 42. sicuti dispositio loquens in patre habet locum in eo, qui loco patris est, Anna in allegat. 33. num. 19 & sicuti Rex pater patriæ appellatur, Afflict. in constitut. pessimam sub num. 12. ita & Baro, eo quia Baro tenetur commoda vasallorum inuestigare, vti pater, & protector eorum, Capiblanc. in pragm. 12. n. 13. de Baron. Imò Baro tenetur tractare vasallos vti filios, aliàs nomen Domini non meretur, idem in prægmat. 3. num. 50. eodem titulo. Ideireò pater dicitur Baro, quia erga suos subditos gerere se debet, sicut pater erga filium, Franch. decis. 197. num. 17.

Num. 43. vide Campag. in cap. Ill. Viceregi, & c. grauiter, & c. sub num. 9. vbi loquitur de lege particulari facta in beneficium alicuius, si ex ea, attenta ratione vniuersali ad alios porrigatur, & licet aliquando lex promulgatur in beneficium, vel in odium alicuius loci particularis, adhuc diceretur generalis, ex eo, quia locus est causa impulsiua, ita Afflict. in constitut. eum per partes nu. 1. sic pariter lex generalis dicitur, & si alicui particulari dirigatur, Franch. decis. 43. num. 3.

Nu. 44. extensio in correctorijs fit ex legis scriptæ ratione, Franch. decis. 11. nu. 8. latè Euerard. in sua topica iuris, loco à ratione legis lat.

Num. 46. faciunt addita suprà eod. nu. 3.

Num. 47. noster Auctor in repet. feud. lectur. 7. nu. 11. & 12.

§. IV.

NVm. 1. adde Iul. Clar. in §. feudum q. 33. nu. 4. vbi præter Doctor, hic ab Auctore allegatos, citat Curt. in tract. feud. & vltra eos Capye. in inuest. feud. rubr. feud. alienat, vers. limita quinto.

Num. 2. vide Reg. de Curte in diuers. feud. §. videndum est modo nu. 58. vltra Petr. Iacob. in sua praxi tit. de condit. ex l. imperialem, &c. nu. 5.

Num. 3. dixi in meo Compend. decis. Regni verbo concessiones.

Num. 4. videas Capibl. in pragm. 11. de Baron. nu. 53. vbi alios allegat.

Num. 5. Capibl. vbi supra alios congerit nouissimè Molfes. in consuet. Neapol. par. 2. tit. de bonis q. 10. nu. 2. vbi etiam allegat hic Auctorem.

Num. 7. vide Foller. in prax. censual. rubr. huiusmodi census nu. 3. Velasc. in tract. de iure emphyt. q. 32.

Num. 8. de decisione Capye. memini in eodem Compend. verb. censualis, vbi alios Doctor. allegaui.

Num. 12. videas de hoc decisiones relatas per me in eodem Compend. verb. res consistens, & in verb. res redditicia, vbi alios Doctores citaui.

Num. 13. vide Capibl. in pragm. 11. de Baron. nu. 48. Molfes. in consuet. Neapol. par. 2. tit. de bonis q 9. nu. 3. & q. 10. nu. 2.

Num. 14. Capiblanc. in d. pragm. 11. nu. 39. vbi eam declarat, & vide vltra alios Doctor. per me citatos in dicto Compend. verb. territorium, Hieronym. de Monte in tractat. de fin. regen. cap. 96. quid in fundis priuatis, quod est intra fines præsumitur illius, cuius sunt fines, & quomodo intelligatur, Maur. Sen. allegat. 16. num. 7. allegat. 35. num. 5. allegat. 62. num. 4. An autem res feudalis præsumatur, eo quia est redditicia feudo, idem allegat. 14. num. 11. & allegat. 19. num 4. & seq. Capiblanc. vbi supra nu. 42. Sic an feudum, quod est in tenimento feudi quaternati, præsumatur quaternatum, Maur. Sen. alleg. 35. num. 4.

Num. 16. Capiblanc. vbi supra num. 46. Boccat. in tractat. de censibus part. 2. num. 21. & 153.

Num. 17. idem Capiblan. vbi supra.

Num. 19. dixi in dicto Compend. verb. censualis res, vbi plures citaui cum Auctore hic, aliosuè citat Masull. ad Capye. in d. decis. 103.

Num. 20. quod feudum sit vniuersitas facti, Consiliar. Georg. allegat. 6. num. 17 & allegat. 50. num. 2. & vniuersitas rerum, idem allegat. 4. num. 6. de quo latè relatis opinionibus hinc inde examinatis, concludit Reg. de Curte in dicto diuers. §. reliquum est nu. 36. & successiuè feudum continere potest sub se bona burgensatica, & aliarum specierum, idem d. allegat. 50. nu. 5. & 6. Capibl. ibi nu. 71. & seq.

Num. 21. faciunt addita supra eodem nu. 2. circa principium huius dicti Auctoris, & quò ad reliqua si feudalia concedi possint sub annuo redditu, quæ si ita concessæ fuerint quis contractus erit, Capiblanc. vbi supra nu. 62. & seq.

Num. 23. An & quando concessio fendi facta cum alteratione eius naturæ valeat, vel non vide Annam in allegat. 41. à num. 23. cum seq.

Num. 24. vide Capye. in inuestit. feud. rubrica feud. dant. in vers. infeudant etiam in sexta limit. vbi tradit quæ nam bona possint concedi cum assensu, & quæ nam citra assensum Domini, & Auctorem nostrum in lect. 6. nu. 31. ad 39. in repet. feud.

Num. 25. dixi supra eodem nu. 2.

Num. 26. quod sit prohibita alienatio rerum emphyteoticarum Domino irrequisito, tradit Iulius Clarus in §. emphyteosis quæst. 13. & sequent. In rebus verò feudalibus potissimum in Regno absque assensu non tenet, etiam per viam subinfeudationis, Maur. Iun. in allegation. 4. num. 1. Similiter de iure communi feudorum, de vtrisque loquitur Consil. Georg. allegat. 10. num. 1. censualia verò alienantur irrequisito Domino, Foller. in praxi censual. rubric. huiusmodi cens. numer. 49.

Num. 27. nota, quod ex iuris dispositione caducitas, deuolutio, aut laudemia non cadunt in contractu censuali, Manent. in tractat. de contract. liuell. quæst. 1. num. 39. & de laudemijs etiam non debitis, loquitur Boccat. in tractat. de cens. part. 1. num. 59. & si in commissum incidatur ob non solutionem factam per triennium, vide Foller. dicta rubric. huiusmodi cens. &c. num. 88. & 89.

Num. 28. idem Foller. vbi supra nu. 93. & Capibl. ibi nu. 46. Marcell. Calà de modo artic. §. 2 glos. vnic. nu. 847.

Num. 29. Foller. ibidem nu. 89.

Num. 30. idem Capiblanc. vbi supra num. 46. & seq.

Num. 31. consuetudo, quod res solita sit infeudari quando dicatur, Regens de Curte in diuers. feud. §. videndum est modo num. 37. & sequent. & quæ nam dicatur res solita concedi, Maur. Sen. in allegation. 31. num. 5. & sequent. res vt dicatur solita infeudari

quia-

quinque cōsiderantur, nempè tempus, actus, consensus, consuetudo, & bona fides, idem Reg. de Curte nu. 36. loco citato, an autem credendum sit Baroni asserenti bona esse excadentialia, & solita concedi, Maur. Iun. in alleg. 4. nu. 19.

Num. 32. vltra alios citatos supra nu. 14. vide Vrsill. decis. 129.

§. V.

NVm. 1. Officialis delinquens in officio nūquam ad illud redibit, Paris de syndicat. verb. delinquens in officio, Carrab. in singul. de syndic. 143. Officialis, vbi allegat hic Auctorem. Similiter nec ad aliud Afflict. in constitut. eos tantum num. 7. Carrab. vbi supra.

Num. 2. vide Afflict. d. constit. eos tantum nu. 7. qui tenet contrarium.

Num. 3. de hoc satis habetur in cap. omnipotēs, vbi Doctor. de accusat. Viuius in sylua opin. opin. 25. sed an pendente inquisitione suspēdatur ab officio, vide Annam singul. 370. & dixi in Compend. verb. Officialis, & in quibus casibus veniet suspendendus, Auctor noster in decis. 7.

Num. 4. malum nomen semper facit oriri sinistram suspitionem, Fuscus singul. 14. lit. N, non mirum si nominari non debeat, cum male meritus debeat publica egestate laborare, idem in singul. 6. lit. M.

Num. 5. adde, quæ dixit Paris de syndicat. verbo excedunt Consiliarij num. 12. quod Consiliarij debent esse viri optimi, ad quod subdit Afflict. in constit. peruenit nu. 4. eos debere esse fideles, bonos, & sapientes, & in constitut. vt vniuersis num. 48. dixit, quod Consiliarius Regius debet esse vir timens Deum, & veritatis amator, & num. 51. subinnxit, quod debet esse iuris peritus, & non ignarus, similiter grauis, sapiens, prudens, & fidelis, vbi alia dixit, quæ omnia sunt in consideratione habenda in electione ipsorum, idem in constitut. magistri Camerarij sub num. 7. sic enim fecit Franciscus Sfortia Secundus Dux Mediolani, qui viros in Senatu suo Mediolanensi elegit, tàm sapientes, quàm doctos, & celebres, Boss. in titulo de Princip. num. 207. vbi in præcedenti num. 206. admonet Principes ad eligendum Consiliarios sapientes, peritissimos, & Deo deditos, & de hoc extat particularis pragmat. 2. de offic. Sac. Cons. in Regno, vbi ita fieri mandatur, quod etiam ad omnes alios Officiales extenditur, vt sint habiles, & idonei, conuenientes, & apti, vt in cap. 34. Item quod prædicti Officiales, & ibi Campag. & præsertim, quod non sint infames, attenta eorum præterita vita, iuxta mentem Auctoris, refert Afflict. in constitut. vt vniuersis num. 50.

Num. 6. hoc exemplo Regis Ferdinandi Primi demonstratur, qui habebat libellum cum nominibus, & cognominibus virorum bonæ opinionis aptorum ad diuersa officia, Afflict. in constitut. cordi num. 3. quem citat Campag. in d. cap. 34. num. 10. annuens num. 8. quod officia virtuosis committi debeant, & qualiter Officialis esse debeat, ibi etiam habetur.

Num. 7. adde Angel. Clauas. in summa verbo electio sub num. 21. & Luc. de Pen. notabiliter in l. Exactores C. de suscept. Præpos. & Archia. libr. 10. censet Episcopum mortaliter peccare eligēdo indignum, & subnectit hæc verba ad propositum nostrum, hæc attendite plurimi Officialium Electores, qui nec iustitiæ zelo promoti, nec eligendorum virtutes, vitam, vel merita comparantes, quod caro, & sanguis vobis reuelat ex agitis, & reliqua, & hoc iure optimo, quia electio mala est in culpa, Specul. in tit. de exequut. vers. est autem tit. de salar. §. 4. vers. quid si reus, Bart. in l. si soluturus de solut. Glos. ordinaria in l. videamus in princ. ff. locat.

Num. 8. adde Mastrill. in tract. de magistrat. lib. 5. cap. 6. num. 190. Ex quo adnotari cernitur, non solum in electionibus Officialium faciendis per Proregem adhiberi debeat concursus, & discussio Collateralis Consilij, vtputa in electionibus Iudicum Magnæ Curiæ, Auditorum Prouincialium, Assessorum Terrarum Regni, vt antiquitus consuetum erat, & sic nouissimè concessum ad supplicationem huius Regni, sicuti demonstratur in capit. 9. Cæsar. Maiestat. anni 1554. fol. 153. à terg. inter capitula huius Ciuitatis, sed multo fortius in electionibus, seù nominationibus Officialium perpetuorum, adeò quod ex dispositione iuris nominationes, quæ sine tractatu fiunt non valent, Specul. in tit. de elect. §. 2. sub nu. 6. in fine.

Num. 9. vide Paschal. in tract. de vir. patr. potestat. par. 4. cap. 2. num. 83. qui vltra Auctorem hic alios citat Doctores, sic pariter inter Doctores data paritate ipsorum præfertur nobilior, Carauit. in ritu 101. sub num. 6. vbi alia consimilia recenset, nobilibus personis debetur præstatio honoris, Afflict. in constitut. vt vniuersis num. 6. vide etiam Mastrill. de magistr. lib. 2. cap. 8. num. 24. hic citantem Auctorem, Apicell. in suo Turam. pauper. tit. 3. nu. 661.

Num. 10. certum est enim scientiam mundum illuminare, obedientiamquè Deo, & Superioribus inducere, authent. habita. C. ne fil. pro patr. Quapropter Iustinianus Imperator eernẽs Rempublicam nullatenus tempore pacis absque legibus, & tempore belli absque armis gubernari posse in prohem. Instit. initium proponendo dixit Imperatoriam maiestatem, non solum armis decoratam, sed legibus oportet esse armatam, vt vtrumque tempus bellorum, & pacis rectè gubernari possit tuitio Reipublicæ consistit in armis,& armorum ministris, Signorol. cons.82. nu.6. vnde bene ad corroborationem præmissorum, dixit ex mente aliorum, Reg. Valenzuel. in tractat. de stat. ac belli rat.seru.par. 2.introduct.nom.14.quod Respublicæ salua sit, cum vigent consilia senum, & arma iuuenum, infert etiam in dicta part. 2. cap. 20. num. 17. Respublicæ tunc feliciter gubernari si Principis peritis vtitur Consiliarijs,nec absque ratione Principes,sicut Papa dicuntur habere omnia iura in scrinio pectoris, & hoc propter assistentes Consiliarios, Afflict.in constitut. vt vniuersis sub num.46. vbi plura ad hoc, & in constitut. statuimus num. 12. Eo quia ipsi Consiliarij multas bonas conditiones habere debent,quas refert Afflict. in d.constitut. vt vniuersis à num.48.& sequent. & præsertim, vt sit sapiens, & iuris peritus, idem ibidem num. 48. & 51. vbi sub num. 58. in fine dicit, quod Rex Consiliarios eligere præsumitur, prout facere debet, quapropter Rex omnia faciens cum Consilio,sapientia regitur, idem in constitut. disputare nu. 6. sic è contra Rex illiteratus dicitur asinus coronatus, idem in constitut.non sine grandi sub num. 8. & potissimum si malos eligeret Consiliarios potissimum ignaros, vt suæ voluntatis arbitrio pareret facillime ex ipsa ignorantia Reipublicæ iactura oriretur, adeò quod ex ignorantia iniustitia deriuatur, inde Regna nil aliud sunt quam latrocinia, remota iustitia, idem in constit.super incisionibus sub nu.2. & ob id cum iniustitia faciat vacillare corda hominum,Afflict.in constit. magister Iustitiarius sub nu.5. non mirum si Regnũ aliquando de gente in gentem transfertur ob Regis iniquitatem,idem in prælud.constit.q.26. sub nu.22.

Num.11. vide Afflict.in d.constit. vt vniuersis num.51.

Num.12. & quas pœnas incurrit de vtriusque iuris dispositione,vide Parid.de syndic.verb. contra magistratum per totum.

Num.13.adde Luc.de Pen.in rubr.C.de dignit. lib.11.in medio.

Num.14. vide Luc.de Penna in l.omnes C. de decurion. lib.10. in princip. vbi quandam Iudicum instructionem notabilem commendat, & in modo iudicandi quomodo versari debeat Iudex, latè Paris de syndicat. verbo iudicare, & verbo an si Iudex, & in arbitrarijs potissimum iudicijs, quomodo se habere debeat, latius Menoch. de arbitr. iudic. libr. 1. quæst. 11. quibus autem modis Iudex superiorem agnoscens peccare cernitur, copiosè Nauarr. in manual. cap.25.nu. 12. & seq.

Num.17. ad hoc videtur facere text. in l.2.C. de pericul. nomin. libr. 11. vt nominator teneatur pro nominato Officiali, in quantum ipse conuenitur ex persona sua, quem text. commendat Glos. vltima in l.4. C.quo quisque ordin.conuen.eod.lib.11.

Num. 18. an nominans Ministros, & Officiales, seu subofficiales teneatur ex facto ipsorum, & an illos exhibendo liberetur, vide Maur.Iun.alleg.93.nu.14.

Num.19. latè Afflict. in prælud. constit. quæst. 26. sub num. 22. & iustitiæ violatio est ciuitatum destructio, Luc. in l.vnica C. vt null. ex vic.pro alien.&c. lib.11. in medio.

Num. 20. vide Afflict. in prohem. constit. post mundi num. 35. Item, quod Rex debet Regnum in statu pacifico retinere,refert Campag. in cap.post corruptionis num. 4. & inuigilare pro commoditatibus populorum, idem in cap. regimina num. 6. & cogitare circa opportunitatem, & commoditatem subditorum, idem in cap. inter belli num. 1. & subdit in cap.scire nu.1.& 2. quod Rex debet cogitare pro bono statu fidelium, & pro conseruanda iustitia.

Num.21. Hic pariter notandum est, quod Rex debet querulantibus audientiam præbere, Campag. in dicto capit. post corruptionis num. 11. & inde diligens esse debet ad remouendum grauamina, idem in cap. regimina num.5. cum ex debito Rex tàm viuis, quàm mortuis oppressis pro posse debeat subuenire, Afflict. in constit. si quis aliquem num.3.

Num.24 vide Afflict. in d. constit. vt vniuersis sub num.53.

Num. 25. & si verum esse conspiciatur, quod potentioribus pares esse non possimus,Glos. in leg. 1. §. potentiori, ff. si ex noxal. caus. agat. & in l. quia, ff. de alien. iudic. mut. caus. fact. & successiuè potentes non esse, secundum Iustitię rigorem puniendos, Luc. in leg. missi in fine, C. de exaction. tribut. libr. 10. Nam in plerisque ciuitatibus potentiores regnant, qui iustitiam euertunt, & opprimunt,ea propter magis potentibus, quam

quam iuftitiam poftulantibus Iudices deferunt,Paris de fyndic.verb.iuftitia nu. 1. quia enim iuftum non eft, vt potentiores in iuris afficiant humiliores l.illicitas §.2. ff. de offic.Præfid.Ideò conftituti funt Iudices ne potentiores imbecilles opprimant curare debeant l.nec quicquam §. obferuare ff. de offic. Proconf. & in fpecie Afflict. in d.conftit. vt vniuerfis fub nu.60.loquitur de Confiliarijs agitatis à potentibus,quomodo fe gerere debeant.

Num.26.idem Paris loco citato.

Num.27. vide Caranit.in rit.49. nu.22. & feq. Confil. Ronit. in rubr. de official. & quæ eis prohib. nu.4.

Num.28. de hiftoria huius Pontificis, vide Afflict.in cap.1.de nat.feud. fub nu.12.

Num.29.quod iuftitia vtilior eft fubiectis, quã fertilitas temporis, Afflict. in conftit.pacis cultum nu.5.quapropter cum Rex dictus fit à regendo,idem in prælud.conftitut.q.1. fub nu.6. nam alios regit, & à nemine regitur, Paris de fyndic.verb.Rex autem nu.16.& 21. peculiare tamen eius officium eft facere iuftitiam,vt dixit ibidem Paris nu.13.& 14. & fpecialiter Reges ex iuftitia commendantur, & laudantur per varia exempla à Chaffan.in cathal.glor.mund.par.5.confider.5. à quo remota iuftitia non aliter Rex diceretur, qui iuftitiam non facit, Afflict. in conftit.magifter Iuftitiarius fub nu.5. & fucceffiuè Regna femota iuftitia nonnifi latrocinia funt,vt dixi fupra nu.10.

§. VI.

NVm.1.vide Maftrill.de magiftr.lib.6.cap. to.nu.110.& Foller.in praxi crimin. in princ. rubr.ftnd. fe orn.bene viuen.mor. fub nu.50.vbi hęc omnia tradit.

Num.2.& ratio illa effe confpicitur eo,quod ex reuerẽtia,& honore,queeis tribuitur eidem Regi videtur redundare, nam qui honorat fubditum meum me honorare videtur,vt dicit Iacob.Beluif.in prax.crim. rubr.de iniurijs col.9.verf.fed nunquid poterit,ficuti qui honorat Sanctos Deum honorat, Alex. Roman. in pragm.1. de blasfem.nu.76. & iure merito Officiales honorari debent à priuatis in affurgendo, & falutando aliàs puniri,Caran.in rit.5.nu.12.

Num.3.adde Gigant. in tract.de crim.læf.maieft. lib.1. q.14. nu.2. & ideò dicuntur Confiliarij militare ad latus Principis, Paris de fyndic.verb.exceduut Confiliarij nu.9.

Num. 4. nota, quod Officialium copia in Regno effe debet pro adminiftranda iuftitia, Afflict.in conftit. cum iuftitia nu.1.

Num.5.vide Io.Montai gu.in tract.de auctorit. magni Confil.fub nu.146. poft decif. Boerij, vbi auctoritate Domini noftri id comprobare videtur in verf. nam apoftoli, & fingulariter Afflict. in conftit. capitaneorum nu. 24.dixit,quod Rex bonis, & iuftis Officialibus, non folum debet tradere falarium, fed debet eos præmijs decorare.

Num.6.fuadentur effe patientes Officiales in ijs Afflict. in conftit. vt vniuerfis nu. 64.

Num.7. addc Campag. in cap. caftellanos numer.11.

Num.8.eft prągm.7. §.7. de offic.magn. Iuftit. vltra quod antea fic difpofitum erat per Rit. Magn. Cur.7. vbi Carauit. de hoc prolixius verba facit.

Num.9.confert pragmat.4.§.3.4.& 5. de offic. magn.Iuftit.vbi per certas horas mandatum fuit Iudicibus de mane,& fero femper adeffe in palatio Mag. Cur. licet de mane tàm quò ad Iudices ciuiles,quàm criminales obferuetur,& quò ad criminales tantum de fero in palatio adeffe mandatum fuit, attamẽ ordinariè vnus ex Iudicibus criminalibus ipfius Magn.Cur.in palatio eiufdem Magn. Cur. continuò inhabitat pro faciliori expeditione eorum, quæ noctis tempore occurrunt.

Num.10.quamuis Luc.de Pen.in l.1.C.de palat. & domib.Domin.lib.11. dicat Iudices deberet habitare in palatijs confuetis, & publicis, nec domus priuatorum veluti publicas vendicare,hoc eft verùm quando domus publicę adeffent in ciuitate, & effent capaces pro omnibus Officialibus, adeò quod licet fint conftituta tribunalia in hac Ciuitate Neapol.in Caftro Capuano,vbi refidẽt S.C. R.C.S. M.C.V. & Curia Sicla, & Baiuli pro iuftitiæ adminiftratione,vbi omnes Officiales diebus non feriatis conueniunt, non tamen omnes ibi habitare poffunt,fed folus Regens Mag.Cur.cum vno ex Iudicibus ipfius Mag.Cur. cæteri autem Officiales conducũt fibi domos ipfis melius vifas, fed quid in Terris demanialibus Regni, in omnibus quafi cõftitutæ funt domus Prætoriæ, & paffim in alijs Terris Baronalibus, quas dare Barones tenentur, Capibl.in pragm.19. de Baron.nu.24. Similiter Officiales,qui eligũtur ad regimen ciuitatis debent habitare in palatijs publicis, Paris de fyndic.verb.Officialis num.1.

Num.11.prohibitio ifta accipiendi munera ab Officialibus multis iuribus comprobatur, nouifsimè à Camill.de Laratha cõf.114. circa rogatam nu.89.ad 95.vltra Confil.Rouit. in pragm.de mun.offic.& Boff.in tit.de offic. corrupt.pecun.Mufcat.in prax.crim.rubr.de iudic.

D 3

is. sic.corrup. Campag. in cap. hac edictali in in princ. Io. Grand. de bello exulum in prædic. habitus q. 5 Officialis tenetur gratis iustitiam facere, nec aliquid petere, vel donatum accipere, Maur. Sen. alleg 33. nu. 4. allegat. 32. nu. 2.

Num. 12. ergo secus in Officiali non habente salarium à publico, ita Paris de syndic. verbo an si tempore nu. 3. etenim si salarium haberet prohibitio militaret vtique Consil. Rouit. in pragm. 1. nu. 3. de muner. offic. & nu. 8. quid si haberet tenue salarium, Capiblanc. in pragm. 4. nu. 14. de Baron.

Num. 13. vltra Carrab. in singul. 162. Officialis, videas Camill. de Laratha d. consil. 114. nu. 97. & seq. ad quæ omnia restituenda in foro conscientiæ compelluntur, vt tradit idē Consil. Rouit. in d. pragm. 1. nu. 12. vbi nu. 16. subnectit, quando Officiales contraueniendo ijs pragmaticis incurrāt peccatum mortale, vel veniale, & restituere teneantur, excusarentur aliquando ex tolerantia Principis, vel Viceregis, Maur. Iun. alleg. 22. nu. 9. alias limitationes ponit Ricc. collect. 1150.

Num. 14. extat pragm. 2. de muner. official. vbi per interpositas personas munera accipere prohibentur, de qua meminit idem Laratha vbi supra, antea Afflict. in constit. apud Iustitiarios num. 4. in medio, Campag. in cap. item nullus iustitiarios num. 7. nisi in comestibilibus subnectit Auctor hic, pro quo extat pragmat. 4. §. veluti volatilia eod. tit. ad quod vide Boss. in tit. de corrup. offic. sub n. 5. quāquàm Iudicis arbitrio relictum fit, quæ nam dicantur esculenta modico duratura, Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cas. 347. nu. 38. Afflict. in constit. capitaneum nu. 30. & constit. apud Iustitiarios num. 1. & 14. Tiraq. in tract. de Iudic. in reb. exig. vers. octuagesimosecundo licet fol. 46. & vide Viu. in opin. 667. nu. 2. plenè Moscat. in prax. crim. rubr. de Iudic. corrupt. nu. 7.

Num. 15. Campag. in cap. subditorum sub nu. 13 & facit cap. Regni ad audientiam, vbi Campag. sub nu. 6. in additione notat, quod Officiales nequeunt hospitari in domibus priuatorum, vbi extant sacra palatia, vel prætoria, & an inuitis Dominis, vide in cap. quod stipendiarij, & istam materiam plenius examinat Io. Grand. de bello exul. in prædic. habitus q. 2. per totam, vbi ponit ampliationes, & limitationes, inter alias non procedere in Principe, iuxta Auctoris dictum.

Num. 16. de hoc extat pragm. 6. sub tit. de Commissar. vbi ad tollendam vexationem hospitiorum vniuersitatum statutum fuit salariū omnibus ministris Regijs, iuxta eorum qualitatem, & vbi hospitari debent Auditores, Io Grand. in d. prædic. habitus q. 2. sub nu. 4. in fi. censet in domo Regis, vel in monasterijs, non autem in domibus priuatis; an autem Auditores ducentes equos, birruarios, & caualeatas, ac Notarios vicesiscales, & alios Officiales in commissionibus præsumantur de mandato Gubernatorum egisse, vide Ioseph. Ludou. decis. Perusin. 104. nu. 11. & 12. sic affirmantes, an autem per transitum accipere possint esculenta, & poculenta, habetur in pragm. 1. de offic. Iustit.

Num. 17. circa cautionem prēstandam ab Officialibus de bene administrando, sic passim in Regno seruari, refert Paris in tractat. de syndic. in verb. fideiussor Officialium sub nu. 5. vers. tamen in Regno, vbi similiter subnectit, & stando ad syndicatum, quem sequitur Campag. in cap. item statuimus sub nu. 53. in additione, quæ siquidem cautiones in Regia Curia olim prēstabantur, vt dixit ibi Paris nu. 6. hodie tamen in Reg. Cam. Summ. vt in pragm. 42. de offic. Procur. Cæsar. & hoc quò ad Officiales, & ministros Regios, ceterum respectu Officialium Baronalium præstantur in loco administrationis, & in subsidium in Tribunali Regio, Capibl. in pragm. 5. de Baron. sub. nu. 93. in fin. Similiter iuramentum præstabant antiquitus in manibus Principis, latè Paris verb. iuramentum Officialis, sed hodie præstant iuramentum, non aliter officium prece, vel pretio consequutū fuisse, vt in pragm. 2. de offic. & quæ eis prohib. quod similiter procedit in Officialibus Regijs, quoniam iurant in manibus alicuius ex Regentibus, vt aduertit Rouit. in pragm. 4. de Official. & quæ eis proh. secùs respectu Officialium Baronalium, nam hoc iuramentum non præstant, nec exigitur ab vniuersitatibus, sed tantum iuramentum obseruandi leges, capitula, & consuetudines vniuersitatum, vt idem Capibl. refert in pragm. 4. de Baron nu 2. & 3. & tale iuramentum etiam præstant omnes Officiales Regij in Terris destinatis, & vltra prædicta videas Viu. in sylua commun. opinion. in opin. 298. num. 2. vbi plenè.

Num. 18. nota, quod sicut Regij Consiliarij satisdare non coguntur, quia animi virtus pro satisdatione habetur, Afflict. in constitut. vt vniuersis sub num. 58. sic pariter, & alij Officiales perpetui, & publici, Paris de syndic. in verb. subijcio subtilem nu. 10.

§. VII.

NVm. 1. vide Mastrill. de magistr. lib. 6. cap. 2. nu. 19. & cap. 13. nu. 13. non est dubium Vicereges in Regno posse omnia, quæ potest Rex stante eorū potestate, Franch. decis. 165. nu. 2.

n 2 & successiuè visitare Officiales, eo quod cui competit administratio, competit visitatio, ita Mōtan.in pragm.5.§.9.nu.10.de administ. vniuers.ex mente Bald.cōs.157.lib.3. & latius Aym.cons.238. & nos experientia vidi nus nonnullos Proreges aliquos officiales visitasse, & cōtra eos informationes capi fecisse, attamen quia hoc particulare onus videtur iniunctum Visitatori, pro quo supplicatum fuit suæ Maiestati pro parte huius Regni, vt quolibet triennio fieret visitatio contra Officiales, vt in cap.36. Cæs.Maiest. videtur quodāmodo sic diuisum imperium.

Num. 2. adde Phicar.inter commun.opin.lib.4. tit. de probat. & præsumpt. nu. 319. Bonac. inter commun.opinion.in tit.de crim.pecul. Vin.in sylua commun.opinion.in opin.1058. nu.6. Capyc.in inuest. feud. rubr.feud.offic. verb.Officialis Regius, Paris de syndic.verbo præsumptio Officialis sub nu.2.Mangrel. ad Bartol. in l. si defunctus C. arb.tutel.in princ.

Num. 3. hic adde, quod cum fuisset sequestrata certa quantitas olei, eo quod erat mercatura cuiusdam Officialis perpetui fuit tandem dissequestrata per Collateral.Consil.Lanar. cons.43.nu.32. quem refert Molfes. cons.16. nu.18.dixi in meo Compend.verb.mercaturam, quod de iure communi sit permissum, vide Consil.Rouit.in pragmat.1. de mercat. num.6. & Afflict.in constit. communiter sub nu.1.in fin.exceptuat Consiliarios, & Præsides cum sint perpetui, vt possint mercaturam exercere, ergo secus officiales temporales, vt voluit Stracca in tract. de mercat. in 3.part.rubr.de ijs, qui mercat.exerc. non possunt nu. 17. Osasc.decis.144. nu.13.

Num.4.idem Osasc.vbi supra nu.14.an & quando liceat Officialibus mercaturam exercere, idem Stracca vbi supra nu.16.& 17. Afflict.in d.constit.communiter, Paris in verb. Officiales non possunt, ad dictum Auctoris, vide Afflict.in cap.1.§.si verò de feud.castal. nu.22.& 11.

Num.5 negotiatio Officialibus est prohibita non solum de iure communi l. 1. C. de contract.iudic.vbi Doctor.sed de iure Regni, Paris vbi supra, & in verb. contrahere, de quo habemus specialem pragm.1.de mercat.vbi Rouit.& Molfes.d.cons.16.nu.17.

Num.6.videas Doctor.citatos supra nu.2.

Num.7.vide Molfes.cons.16.nu.1.

Num.8.vide Cotram in memor.verb.concubina vers. nunquid autem, & qualiter etiam articulando probetur Officialem non quæsiuisse ex bonis fisci, vide Marcell.Calà de modo articul.§.2.glos.vnica num.1388. vbi etiam allegat Mascard.secus tamen si in officio emerit fortè prædium officialis, quod non habebat ante officium, vide Bos. in tit. de fisco nu. 50.

Num. 9. licet autem regula sit in iure verissima, vt pauper hodie retro fuisse pauper præsumatur, Aleiat.in tract. præsumpt. in præsumpt.26.regul.2.num.5.& similiter pauper olim hodie præsumitur, idem in regul.2. sub præsumpt.27.nu.3. attamen vt ipsemet concludit, refert contrarium esse verum, nam præsumitur ditari in futurum, sic intelligitur illud Petri Apostoli, quod omnia dimisit propter Christum, ecce nos relinquimus omnia, &c.& nonnisi nauiculam habebat, nam non ob quæ habebat, sed propter quærenda dixit, ita Glos.in l.pen. vers.& si nihil C. qui bon. ceder.poss. inde pauper in dubio nemo præsumitur, nam quilibet præsumitur industriosus, ita Afflict.in constit.intentionis nu. 39. accedat ijs occasio officiorum, & vera redditur præsumptio, sicuti bona quæsita per Prælatum præsumuntur quæsita ex bonis Ecclesiæ, Marcell.Calà de modo artic.§. 2.glos.vnic.num.805.& 806.ita & bona Officialium, præmissa distinctione relata.

Num.10. emens officium tenetur in syndicatu, quia commisit defectum, quia contra legem Iuliam de ambitu, Afflic.in constit. volumus nu.5.Paris de syndic.in verb.& primo videndum est, & propterea officium, vt quis habeat si pecuniam dat habet animum malefaciendi, & indebitè lucrandi, Consil.Rouit. in pragm.2. nu. 5.de offic. & quæ ijs prohib. ementes officia præsumuntur omnia male agere, Paris de syndic.verb.præsumptio Officialis nu. 4. Similiter Officialis si officium habere procurat præsumitur habere animū malè se gerendi, Alex.ad Bart. in l. vniuersi C.de legat. lib.10. verb.adde etiam in fine col. 2. Accedat etiam, quod expendens pecuniam, cum ante esset pauper homo, nec reperitur, vnde habeat, indicium habet contra se, Blanc.in tract.de indit.nu.421.

Num. 11. Si enim Officialis antea esset homo industriosus, diligens, & diues, ex illis præsumeretur acquisiuisse, aliàs si esset negligens, & pauper secus esset, vide Marcell. Calà de modo articul.§.2.glos.vnic. n.1388.vbi alios citat, & cum ista diligentia Visitator procedere possit audiui aliquos Officiales cautos ante officij susceptionem inuentarium fecisse omnium eorum bonorum, nam officialunculi quidam per phas, & nephas quærunt superlucrari, Lodou.decis.Perus.80.nu. 23. hinc est, quod Officialis præsumitur ex bonis Reipublicæ quæsiuisse quando tēpore promotionis nō appareret aliquod habuisse patrimonium, Roman.cons.415.nu.3.

Num,

Num.12. testibus credere, vel non, quando sit in arbitrio Iudicis, Menoch.de arbitr. lib.2. cas.90 num.8.& ad ornatum huius dicti Authoris, multa scripsit Cartab.in sing.174. de syndicatu incip.Officiales Regij.

Num.13.antiquitus enim in Regno constitutus erat magnus Cancellarius Archiepiscopus Capuanus, qui Scolares doctoratos extra Regnum iterum examinabat, quos si idoneos non reperiebat eos reprobabat, secundum Nicol. de Neapol. & Parid. quos refert Marin. Frecc. de subfeud. lib. 1. tit. de offic. magni Cancell.nu.9. Afflict.in constit.in locis demanij sub nu. 21. Similiter & Prothonotarius Regni examinabat Indices,& assessores, quando promouebantur ad officia, si studuerant constitutionibus,& capitulis Regni.licet hodie non seruetur, idem Frecc. in d.tract. eod.lib.1. tit.de offic. Logot. & Prothon.num.8.vtinam hæc omnia obseruarentur, non enim esset hoc Regnum tot litibus expositum; de officio verò Visitatoris gerēdo contra Officiales,loquitur Carrab.d.singul.174.Officiales in principio,allegans hic Auctorem.

Num.14 emere officia iurisdictionalia est grauissimum delictū,vt dixi supra eod.nu.10.& condigna pęna plectendum, de quo per Menoch.de arbit.iudic.lib.2. cas.401. & patitur triplicem pęnam, vide Boss. in tit. de ambitiosis nu.8.

Num.15. de isto Scipione Aretio deinde clerico regulari effecto, inde Cardinale, & Archiepisc.Neapol.meminit etiam Anna sing. 81.ciues, & quod absque licentia Regis non possit clericari officialis Regis, eo quia nequit exercere officia iurisdictionalia,vt iam in Regno extat sancitum, de quo per Frāch. decis.479.dixi in Compēd.in verb.clericus, fuit etiam obseruatum in personā Francisci Aluarez de Ribera tunc Regentis Regiam Cancellariam, de quo meminit etiam Regens Carolus Tapia.

§. VIII.

NVm.1.videas Reg.Valenz. consi.44.nu.50. hinc Doctor factus Notarius,aut Comes non perdit priuilegia Notarij, seu Comitis, sic de Comite effecto Abbate, & Colono effecto cine, refert Anchar. in q.48.nu.8. par. 2. Capiblanc. in rubr.de Baron.sub nu.19.& seq.

Num.2.& hoc ideò,quia sunt officia incompatibilia,nam non potest Consiliarius officium alind Præsidis, vel è contra gerere, & licet habeat vtriusque dignitatem, non tamen administrationem vtriusque, sed vnius tantum, vt iuris esse demonstrat Bald.in l. vnica §. ideò C. de nou. eod. facien. sed melius Carau.in rit.2.nu 30. cum seq. vbi ponit regulam cum ampliationibus, & limitationibus, retinebit dignitatem quò ad honorem, non quò ad onera,Mart.Laud.in tract.de dignit.§.19.

Num.3.hoc dictum Auctoris licet in se verissimum sit, limitatur tamen quoties Consiliarius Regius, vel Præsidens Regiæ Cameræ crearetur Regius Præsidens, vel Locumtenens,tunc non perderet iurisdictionem causarum fabricæ,gabellarum,redemptionum, & similium, per Illustr. Proregem per prius ei concessam, ita Præs.de Franch. decis.445. num.1.

Num.4.dixi in meo Compend.decis.Regni verbo Officialis,sic pariter practicatum in personam olim D. Bernardini de Barrionouo Secretario Regni, deinde ad Regentis Cancellariam officium euecti, eo quod tale officium Secretarij est vendibile.

Num.5. vide in meo Compend.decis.Regni in 2.impres. verb.salarium, vbi retuli contrarium decisum in terminis, ad quod vltra ibi adducta,vide Bald.in l binos C.de aduoc.diuers.iudic.nu.4.& 5.

Num.6.idem refert Frecc.de subfeud.lib.2.rubr.quis dicatur Dux nu.56.

Num.7.colligitur ex hoc regula illa, quod gerens magistratum, cæteris præfertur Chassan.in cathal.glor.mund.par.7. consid.24. & successiuè omnia priuilegia consequitur honoribus, ac prærogatiuis potitur, & tanto fortius si ad maiorem dignitatem ascenderit,& priuilegia,prærogatiuas,omniaq; alia sibi condecentia consequetur,etiam contenta in minori dignitate, Viu.in opin.754. nu. 4.cum maius dignum trahat ad se minus dignum,Glos.in cap.quod in dubijs de consec. eccles. vel altar. & successiuè dignitas adhibita dignitati auget dignitatem, Socc.cons. 128.præstantissimi vers.primo quia par.1.& cons.288.circa primum, vers.sed ad præmissa par.2. & successiuè auget commodum l. si longius in fin. ff.de iudic. non enim dignitas maior facit cessare minorem, Glos. in cap. honoratus 74. distinct. totum enim oppositum operatur ex contrario, vtputa si magistratus officio finem imposuerit, vel ad minus officium deuentus dignitas pariter diminueretur,& successiuè commodum,priuilegia, & prærogatiuas,dumtaxat quædam honorificentia ratione pristinæ dignitatis remaneret, nam Officialis non dicitur, qui non habet iurisdictionem, Maur.Iun. alleg. 77.nu.13.etenim in proprio significatu Officialis dicitur,& intelligitur de habente me-

rum,

rum, & mixtum imperium, Afcia determin. 107. num. 8, & ob id si officium absque administratione haberet Officialis esset Titularis tantum, & sic honorarius, & hoc casu habens administrationem præfertur honorario, idem Chassan. in d. cathal. par. 6. considerat. 5. Ideircò maior honor administrantibus eis debetur, quam honorarijs tantum, idem in consid. 3. tales enim honorarij habent nomen officij, & dignitatis, non tamen administrationem, nec salaria assueta, vt idem Chassan. in d. part. 6. consider. 5. vers. honorarij verò, vbi subnectit eos præcedere alios inferiores magistratus, sed respectu eorum, qui fuerunt Officiales, licet vacantes ab eodemmet Chassan. nuncupentur in 4. consid. quos dicit præferri inter vacantes, qui priori tempore vacauerunt, quo fit, vt dum de electione Officialium ereandorum ageretur coram Rege, vt ipsi præponi possint, attenta eorum experientia, & illis potius, quàm aliis Rex assentire debet, vidimus hoc multoties practicatum in electionibus officialium huius Regni Neapolitani, infertur secūdo, quod facta electione officialium, data æqualitate inter eos, præfertur ille, qui prius aliàs officium exercuerit, vt in terminis decidit Præs. de Franch. in decis. 144. vt dixi in Compend. verb. præcedere, vbi alias decisiones citaui, prętcrea respectu offensionis, adeò quod intuitu pristinæ dignitatis, non solum actiuè ei pęna mitigatur, sed passiuè à contrario erit magna inquisito, seu offensori: ex ijs clarificatur, quod Officialis maior ad minus officium deuentus, hæc tantum præcarrata consequetur, sed si minus officium esset temporale, & maius perpetuū sicuti exemplo demonstratur, vt duo Consiliarij debeant præesse in Mag. Cur. Vicar. sic dictante Regia pragmat. 2. §. 5. de offic. Sac. Cons. & isto casu dixit Consil. Rouit. in pragmat. 6. de commiss. non destin. num. 8. quod Consiliarij existentes in causis criminalibus in Mag. Cur. in accessibus habent salarium vti Consiliarij non vti Iudices Mag. Cur. licet tempore relationum faciendarum in Sac. Cons. sedeant vti Iudices, non vti Consiliarij, & ibi rationem assignat, quid autem in Regente effecto Præside Sac. Cons. vt quotidie videmus, vt in facto proprio refert Franch. decis. 475. nu. 2. & 3. & successiuè de alijs subsequentibus Præsidibus Sacr. Consil. prius ad Regentis officium electis, vt fuit Camillus de Curte, & nunc Marcus Antonius de Ponte Marchio S. Angeli, videbatur dicendum nullam esse differentiam, quia Præses Sac. Cons. repræsentat personam Regis, & ei in supplicationibus inscribitur Sac. Reg. Maiest. vt dixi in præfat. Compend. ex mēte Reg. Tappiæ, sed est totum oppositum Regētes Collateralis Consilij tanquam corruscantes Principis radijs vti pars corporis illius sunt maiores dignitatis cæteris omnibus, Consil. Rouit. in pragm. 11. nu. 2. de offic. & quæ eis prohib. & sic militabit eadem ratio, nouissimè autem quid decisum fuit de Consiliario Regio effecto Gubernatore alicuius Terræ, sic ex Regali priuilegio sancitum, retuli in eodem Compend. verbo appellatio.

Num. 8. ex relatis superius numeri antecedentis rei veritas elucescit, adeò sic nouissimè practicatum est in personam D. Bernardini Montalui Locumtenentis Regiæ Cam. Sum. qui similiter officium Regentis consecutus fuit ex speciali priuilegio suæ Maiestatis, & titulum Marchionis S. Iuliani, cum omnibus prærogatiuis, & emolumentis.

Num. 9. Isti dicuntur officiales vacantes, qui renūciauerunt officium, de quibus per Chassan. in d. par. 6. consid. 4. sed videndus est ad materiam istam Consiliar. Rouit. in pragm. 1. de titul. abusu, & c. nu. 42. cum seq. vbi alia iura concordantia ad hoc ponderat.

Num. 10. idem Chassan. in d. cathal. eadem par. 6. consid. 5.

Num. 11. vide Consil. Rouit. in d. pragm. 1. nu. 33. cum seq. de titul. abusu, & c. sed copiosius de hac eadem materia habetur per Tiraqu. in tract. cess. causa cess. eff. par. 2. in 15. limit. per totam, vbi consimiles quæstiones examinat præter memoratam, & sic decisum refert Guid. Pap. decis. 377. in fortioribus terminis, nempè in officiali officio priuato, vbi Additio subnectit, dummodo non sit priuatus pro aliqua enormi causa, quæ omnia dixit procedere ibi Tiraqu. num. 11. in officio habente annexam dignitatem, secus in mero officio, potissimum credo procedere in officio perpetuo, non autem in temporali, quo fit, vt dignitas ex eo non remanet, eo finito si officium esset temporale ita Bart. in l. vnica nu. 14. C. de mul. & in quo loc. lib. 10. quod etiam in militibus potissimum in dignitate positis, vulgo veteranis, procedere arbitror l. 1. C. de veteran. lib. 12. ibi quiete post labores suos perenniter perfruantur, sicuti etiam Notarij Cancellariæ post depositionem officij propter senectutem, vel aliam causam honestam immunitatem ab exactione census, & non debēt eis iniungi discutiones, aut perequationes, nec aliud onerosum, quæ ipsorum non deceant dignitati, Paris de syndic. verb. iuramentum num. 3.

Num. 12. adde, quod etiam officiales cum licētia

tia discedentes debent percipere stipendia sua, vt post Luc. in hac citata l. hac lege C. de præpos. sacr. scrin. col. vlt. vers. quid ergo si stipendiarij, tradit Paris de syndic. in verbo Rex concessit sub nu. 3. vers. & si cum licentia, & in verbo si Officialis decedat sub nu. 10. vers. vbi autem, quod quomodo eum actu practico procedat, respectu omnium Officialium, copiosius refert Carau. in rit. 7. vltra Boer. decis. 7. maximè nu. 8. vltra Capyc. decis. 125. nu. 9. ad propositum nostrum.

Num. 13. satis confert decis. Boer. 7. & decis. Mayn. Tholos. 8.

Num. 14. de hoc patet etiam exemplum in personam Marcelli de Mauro olim Præsidis Regiæ Cam. Summ. pro quo sua Maiestas literas directas Proregi transmitit, quò ad immunitates sibi debitas post officij depositionem, ob malam valetudinem, vt in volumine eius allegat. in princ.

Num. 15. hic etiam notandum duxi principaliter, quod non solum Regentes absentes, & penes consilium suæ Maiestatis existentes gaudere debent honoribus, emolumentis, & lucris, sicut gaudent omnes de collegio præsentes, sicut fuit mandatum seruari in personam Regentis Annibalis Moles, vt patet in litera Regis inserta in volumine Iuris Regni Regẽtis Tappiæ tit. de offic. magn. Cancell. fol. 419. incipit Philippus, &c. Ill. & magnifici viri, el Re7, Ill. Duque, ex rationibus illis non videntur præsentes absentes ex causa Reipublicæ, vt multis auctoritatibus cõprobaui in meo Compend. decis. Regni verbo alimenta, sed pariter post depositum officium, vt hic Auctor dixit decisum in almo Collegio, & non mirum, nam emolumenta collegij ei competebant vti Doctori Neapolitano de collegio, non vti Regenti.

Num. 16. Officiales in hoc Regno Neapol. demane ordinariè causas agunt in Tribunalibus vnanimiter, & collegialiter. & sic iustitiam de sero pariter hoc est in Iudicibus criminalibus tantum, vt in pragm. 4. §. 3. de offic. magn. Iustit. & per Carau. in rit. 12. in fin. in alijs verò de sero audientiam præstare debent partibus in incidentibus causarum, vt consuetum est seruari Neapol. quapropter dum tales Officiales electi sint ob bonum publicum ad institiæ administrationem, non possunt alijs vacare ne subtrahatur debitum Regis soluẽtis eis salaria, quæ non aliter deberentur, si non adimpleuerũt, vt per Parid. de syndic. verb. si Officialis decedat sub nu. 9. vers. an officialis, & quia in doctorando aliquem requiritur præsentia Doctoris de collegio. & hæc omnia essent incompatibilia ne tandem damno afficiantur officiales Rex mandauit eis deberi emolumenta, etiam si personaliter non adessent in doctorando eo, quia præsentes censentur, dum causa Reipublicæ sint impediti; vtilitas enim publica præferri debet priuatæ.

Num. 17. est enim certissimum in Orbe collegia Doctorum doctores creare, quod potissimũ Neapol. ab antiquo tempore institutum esse fertur à Ioanna Regni huius Regina almum collegium Neapolitanum, de quo latè per Frece. de subfeud. lib. 1. tit. de offic. magn. cãcell. num. 17. & 18. Ronit. in rubr. de scholar. doctor. nu. 8. regiturq; per quattuordecim Doctores, Afflict. in constit. Aduocatorum in fin. vltra Vicecancellarium, & melius in rubr. cõstit. vt iust. hab. cert. aduoc. & in cap. 1. §. conuenticulas de pac. iur. firm. nu. 17. vbi etiam eorum nomina describit, vbi subdit aliquos esse ordinarios, & alios supernumerarios, quod sequitur Franch. decis. 234. qui licet adhibiti esse videantur etiam loco testium, & testimonium perhibeant de peritia iuuenis ad doctoratum promonendi, & tanquam periti ad hoc adhibiti iurare debeant, licet non seruetur, vt per Frece. loc. cit. nu. 8. quod etiam confirmat Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. cas. 192. nu. 5. vbi num. 6. obseruantias Patauij, & Pisis refert, promouentes nõ iurare, sed bene idonei testes promouentes scholarem existimantur, Abb. in cap. nemo de simonia nu. 3. sed verius omnes Doctores iudicant, & votum præbent si mereatur doctoralibus insignis decorari, vel nõ, exceptis tamen compromotoribus, qui non aliter iudicant, sed exequantur ordinem Vicecancellarij conferendo insignia doctoralia, vt aduerrit ibi Frece. & Muscat. de doctor. auct. & dec. par. 2. nu. 47. & quia tales Promotores sunt ordinariè quatuor, & eliguntur per doctorandum, non obstante statuto aliàs facto per dictũ almum collegium restrictiuum, vt non valeret eligere Promotorem nisi numerarium, & seniorem, nam fuit reprobatũ tale statutum, vt aduertit Afflict. in d. §. conuenticulas nu. 16. & hoc iure vtimur, prout expertus fui in meo doctoratu, nã tres Promotores sunt voluntarij, & vnus necessarius, qui erit ille, qui licentiam doctorandi dedit auditis punctis ab eo scholari traditis; verumtamen quoties aliquis Regens Regiam cancellariam cõtingerit esse de collegio ob eius præeminentiam, & ex speciali gratia erit semper compromotor, prout vidi etiam temporibus meis obseruatum in personam Annibalis Moles Regentis Regiam Cancellariam.

Num. 18. nam etsi regula sit, quod qui noluit concedere id, quod est minus credẽdum non est

eſt, quod voluit concedere, quod eſt maius, Franch. decif.192. num. 12. Sic è contra cui conceditur quod eſt maius cenſetur conceſſum etiam, quod eſt minus. Ideò cui licet maius vtique,quod eſt minus,Io.Andr. in regul.qui licet de regul.iur,nu,2.in nouella.

Num.19.eſt verùm, quod Comes titularis dicitur,quando Rex aliquem creat Comitem, Marchionem,Ducem,aut Principem vti côceſſionarium honoret, nullam concedens ei adminiſtrationem,aut quando fuit à Rege creatus cum Terra,ſed ex aliqua cauſa Terram amiſit remanet Comes titularis, quia hæc dignitas ſemel à Rege collata remanet ſemper affixa oſſibus, ita quod euelli nô poteſt, vt ex mente Afflict. dixit Curte in diuerſ.iur.feud.§.ſed vnde digreſſi nu.6.& poni etiam poteſt exemplum in refutatario,vt hic per Auctorem, qui quidē titulares amiſſa Terra ſedent cum alijs proceribus in aula titulatorum,ſubnectit ibidem Curte, ſed an præcedant alios habentes Terram, iuxta Auctoris opinionem, cenſeo, quod cum ſint honorarij tantum titulati, & abuſiui, non aliter præcedere,quemadmodum ſemper habens adminiſtrationem præfertur honorario,vt per Chaſſan.in cathal.glor.mund.par. 6.conſid.5. prout etiam hic decidit aliàs Sacr.Conſ.in Comite Palatino,teſte Frāch.decif.115.& de hac eadem Auctoris deciſione memini in Compēd.verb.titulatus, ad quod addo Conſil. Rouit. immemorem de noſtro Auctore in pragm.1.nu.28.de titul.abuſ.&c. vbi de hoc rationes aſſignat, & num. 32. loquitur de Comite priuato dignitate, vt vita eius durante retinere valeat nomen dignitatis, & habere prærogatiuas in ſeq.num. & non mirum ſi omnibus, iuxta eorum merita locus ab Vſcerio in aula aſſignatur,Carrab. in ſingul. 125.vbi allegat hic Auctorem.

Num. 20. quia virtutes, & merita regulariter nobilitant homines, vt per Rebuff. in praxi benef.par.3.rubr.de reſcript.legitim. mixto nu.3. Chaſſan.in cathal. glor.mund. part.8. conſid.9.& 17.quò fit,vt digniores,& idonei cenſeantur ad conſequenda beneficia, officia,& dignitates,& hoc ex iuris debito,nam boni præmiorum exhortatione efficiuntur l.1.ff.de iuſtit.& iur.cuius effectus eſt, vt ius vnicuique tribuatur l.iuſtitia ff.eodem,facit ad hoc auth. habita C.ne fil.pro patre ibi,vt cum omnes bona facientes noſtram laudem & protectionem omninò mereantur, &c. Quemadmodum enim prēmia virtutum merentibus ſint tribuenda,Afflict.in conſtit.nihil veterum nu.3.& hoc per officiorum elargitiones, atque dignitatum, etenim officia, & dignitates conferri debent, propter virtutes, & merita, non autem cauſa pecuniarum,Boſſ.in tit.de ambit. in princ. ante eum Luc.in l.vnic.in fin.C.de comit.& tribun. lib. 12. hinc hodie, & communiter videmus Doctores ad Regentis, vel Præſidentis Sacr. Conſil.aut Locumtenentis Reg.Cam.officia promoti, titulati etiam dignitate fulciri ex virtutum meritis, ſicuti etiam ex cauſa bellorum, ob ſeruitia nonnulli nobiles ad nobilitatis gradum aſcenderunt, & nobiles ad titulorum dignitatis promoueri ex regali benignitate, hinc Reges ſubditorum debent ſeruitia ponderare, & eos digne remunerare,quia obligatio naturalis, & vt benefacientibus benè faciamus, Afflict.in conſtit.ſicut accepimus nu.1.vbi ſubnectit, non tantum eſſe iſtam obligationem quandam aſtrictionem,eo quia præmio incitantur homines ad ſeruitia regia,Carau.in pragm.2.nu.16.de exul. hinc feudorum conceſſiones originem habuerunt, quæ à publico proceſſerunt, & à munificentia Regum, & Imperatorum, Afflict.in prælud.feud.§.pro noſtris nu.50. non ſolum, vt feudatarij Dominum defendant, idem in cap.ſiquis miles nu.28. Imperat.Lothar. & hac ratione inuenta cenſet Curt. in diuerſ.feud.§.cum igitur nu.30.ſed etiam in remunerationem ſeruitiorum præſtitorū pro publica vtilitate à ſtrenuis militibus, Anna alleg.69.nu.32.ex quibus nobilitas reſultat Chaſſan.d.par.8. conſid.15. quibus ex regali munificentia adijci ſolent reliquæ dignitates,ſcilicet Ducatus,Comitatus,Marchionatus,& Principatus, Bald.in rubr.quis dicatur Dux, & talia feuda nuncupantur titulata, quorum priuilegia multa recenſentur à D.Curte in d.§. ſed vnde per totum, quo circa etſi feuda ipſa eſſe poſſint venalia, Afflict.in cap.quia de feud.§.notandum nu. 1. de ijs,qui feud.dar. poſſ. de quo latius habetur per D. Reg. de Curt. in §. tenor ergo nu.48.& ſeq. vbi multa notabilia collexit ad materiam feudi empti, non tamen per hoc titulus in feudo permanens trāſit in emptorem,Conſil.Rouit.in pragm.14.nu.111.& 121. de feud. quia dignitas eadem non poteſt eſſe penes duos,Afflict.in cap.de Marchia nu.11. de feud.March.niſi Dominus expreſsè fic voluerit, etenim ex communi abuſu hodie tituli iſti venduntur à Rege, & feudatarij facillimè emunt, quia non recipiunt aliam iuriſdictionem, ſeu adminiſtrationem officij, ſed tantum quandam dignitatem quodammodo permiſſum eſſe videtur,quemadmodū etiam diuitijs conſequatur nobilitas,Chaſſan.d.p.8.conſid.22.ita & dignitas ſuprema, nouiſſimè Anguſt.Caput. in tract.de regim. Reipubl.cap.1. §.1.nu.4.

Num.

Num.21. videas ibidem Fab. Ann. in addit. ad singul.eius patris 166. vbi alia similia tradit vltra meas adnotationes eodem loco.

Num.22. conferunt hic notata superius nu.20.

Num.23. ad hoc Tuntul. allegat in iudicio 14. nu.3.glos.not.in l.si quid in bello ff. de capt. & postlim.reuers.omnes virtutes penè nobilitati famulantur,Chassan.in d.cathal.d.p.8. consid 3a.ideò præfertur nobilis scientia nobilitati generis,Roman.sing.650.

Num.24. Chassan.in cathal.par.8.consider.28. & 29.

Num.25.est verùm,quod qualitas personæ auget probationem in qualitate, Affli&.in cōstit.quæstiones nu. 1. sed inter æquales semper qui vitæ merito,nobilitate, aut scientia antecellit cæteris præferendus erit,Chassan. in d.cathal.par.7.in consid.47.Carau.in ritu 101.nu.6.& 7.

Nu.26. hic nota, quòd Baro titulatus si intraret aliquam Audientiam,siuè Rotā Officialium Regni debet sedere cum illis licet inferius, Carauit.in rit.101.sub nu.5.vers.seruatur tamen,& Franch.decis.138.num 6. quod est satis notandum, quia vidi id pluries seruatum in Regijs Tribunalibus,nobiles enim perhonorantur, Girard.singul.33. nobilibus viris debetur præstatio honoris, Affli&. in constit. vt vniuersis num.6. & maximè viris istis titulo decoratis,quorum effectus honoris,ibidem Affli&.nu.a.recenset,& in specie Chassan.in cathal.par.8. consid.38. loquitur quando nobilitati desetendum sit quò ad honores, salutationem, & sedis inter Iudices assignationem.

Num.27.verùm est,quod plebei non debent honore nobilium decurionum fungi, Affli&.in constit.constitutione præsenti nu.6.vbi nu.7. infert ad officium Iudicaturæ, quod vilibus personis non sit committēdum,& viles personæ sunt pauperes,glos.§.si tibi authent.de mand. Princip. sed aliter in popularibus dicendum, est honestioribus, & benemerentibus,& diuitibus, præsertim ciuibus popularibus Neapolitanis, eo quia eius supremæ ciuitatis,præfertur eius primario medioeris ciuitatis,vt ex mente Decij refert Fuse.singul.68. lit C, vbi infert in specie ad Neapolitanos, qui de hoc satis gloriantur, vltra Chassan.in cathal.par.10.consid.14. vbi in seqq.considerationibus ipsorum ciuium,cæteris paribus prælationes intuetur, & propterea non mirandum,si nonnullis popularibus Neapolitatis,& Regni,titulorum dignitates conferuntur à Rege, attentis eorum meritis,nam si secus esset ligarentur manus Regis,cui ex suprema eius potestate dici nō possit, cur ita facis, Chassan.in cathal.glor. mund.par.5.consid.24.in 62.priuil.

Num.28.ista petitio in se bona cernitur,sed nō fuit interposita decretatio,vt video,nam videretur quodammodo auferri potestas à Rege,qui inter cætera potest de inhabili facere habilem,& de indigno facere dignum,Chassan.in cathal.glor.mund. par. 5.consid.24. in 33.priuil. & in 51.priuil. subnectit, quod solus Princeps cum dignitatis donatione omnem maculam abstergit,& in priuil.91. censet solo verbo creare doctorem ; similiter & nobilem creare, Anna Iun. cons. . . . . . . & in priuil.168. Chassan.loc cit. ad nostrum propositum concludit ad solum Principem spectare honorem conferre,& licet honor sit præmium virtutis,tamen in arbitrio Principis est cui , & quando conferre placuerit ex mente Lue. in l. nemini C. de consul. libr.11. sicuti enim apud Deum nulla est differentia inter homines, Glos.in §. illud auth. de monach. vers.non est, ita apud Imperatores, & Reges esse debet,& ita ibi Imperator facere profitetur, asserendo omnes enim in Christo vnā mercedem percipere , idcircò Princeps à quo omnes descendunt dignitates , inquit Bald.in cap.1.nu.1.quis dicatur Dux, &c. semota generis differentia, & perpensis meritis subiectorū debet dignitates elargiri gratiosè,& gratis conferre,aliàs omnia mala sequerentur,cum à radice procedant auaritiæ, vt inquit text.in §.1. auth.vt Iudic.sine quoq. suffrag. alias si non omnibus dignitates indifferenter à Rege elargirentur,subsequeretur magnum absurdum , eo quia nobiles nunquam efficerentur, & nobiles extantes, paulatim deficientes extingueretur nobilitas,at si origo humanæ cōditionis intuatur,quæ citra generis differentiam processit æqualitatem omnibus hominibus dedit, sed differentia ipsorum, merita, & virtutes initium dederunt,quemadmodū vitijs per contrarium homines minorantur,ita per virtutes,& merita exaltantur, iuxta illud vulgatum Poeticum,relatum ab Affli&.in constit. post mundi sub nu.15.

Si pater est Adam, si mater cunctis, & Eua,
Cur non omnes sumus nobilitate pares ,
Degenerant homines vitijs, fiuntq. minores,
Exaltat virtus,nobilitatq. genus.

& aliud Iodoch.de nobilit. cap.5. relatum à Chassan.d.par.8.consid. 6.

Omne hominum genus in terris simili surgit ab ortu ,
Vnus enim rerum pater , est vnus cuncta ministrans,
Ille dedit Phœbo radios, dedit & cornua Lunæ ,
Ille homines & terris dedit, & sydera Cœlo,

Hic

Hic clausit membris animos celsa sede ?itos,
Mortales igitur cunctos edit nobile germen.

Num. 30. de hac eadem Aula titulatorum loquitur etiam Reg. de Curt. in d. §. sed vnde digressi nu. 7. & quomodo sedeant titulati in Regno, vide Præs. de Franch. decis. 365. numer. 2.

Num. 31. vide vltra Boss. in tit. de ambit. Menoch. de arbit. iudic. cas. 401. sed melius Martin. Laud. in tract. de dignit. §. 8.

Num. 32. Menoch. vbi supra num. 12. plures pœnas eis irrogatas refert, sed melius Iodoch. in praxi crimin. cap. 131. nu. 11. vbi connenit cum opinione Auctoris nostri; non enim licet pecuniam dare pro dignitate eum administratione, idem Martin. Laud. in d. tract. §. 68.

Num. 33. ista dignitas Principatus de iure communi non erat cognita, sed bene de iure Regni, Afflict. in constitut. scire volumus num. 1. quem sequitur Curt. in diuers. feud. § sed vnde nu. 10. & de hac cadem dignitate loquitur Chassan. in cathal. glor. mund. par. 5. consid. 54. vbi censet esse dignitatem post Regiam dignitatem, non mirum si ex prosapijs magnatum eligendi sunt, honor enim maior, & dignitas non dantur nisi prius habuerit minorem, Martin. Laudens. in tract. de dignit. §. 61.

Num. 34. Princeps honorare debet Episcopum, Chassan. in cathal glor. mund. par. 5. consid. 38. & alias dū fuisset Episcopus creatus Regius Consiliarius, fuit ei concessus locus immediatè post Præsidē Sac. Cons. refert Franch. decis. 138. num. 4. de quo in meo Compend. verb. Episcopus, vbi alios citaui Doctores.

Num. 35. de hoc memini in meo Compend. decis. Regni verb. Præsidens, & de vtriusque officijs, scilicet Præsidis Sac. Cons. ac Locumtenētis Mag. Cam. loquitur specificè Muscatell. in tract. de doctor. dec. & author. nu. 54. & 57. & ego in præfatione Compend. decis. Regni, quo verò ad vnionem tribunalium Sac. Cons. Reg. Cam. & Magn. Cur. quando contingerint vniri, quodnam eorum præcedere debeat, videas in eodem meo Compēd. verb. tribunal, vbi citaui Marc. Anton. Surgent. in tract. de Neapol. illustrat. cap. 27. sub num. 24.

Nu. 36. memini de ista decisione in meo Compend. verb. Aduocatus, vbi etiam retuli ex mente Carauit. in rit. 2. num. 15. antiquitus vnum fisci patronum fuisse in ijs Tribunalibus, deinde duo electi, vnum in Mag. Cur. & alter in Reg. Cam. & non est dubium, quin magna sit eius auctoritas, vocatur enim clarissimus Aduocatus fiscalis, Carauit. in rit. 142. nu. 8. & sedebat in salutatione Principis inter Comites, filij illustrabantur in folijs clarissimorum, Seagl. in rit. 18. nu. 9. & præfertur cæteris Aduocatis, idem ibi nu. 9. sed melius Chassan. in cathal. glor mūd. par. 7. consider. 33. & debet præcedere omnes Indices eiusdem dignitatis, quando agit causas Regis, non quando suas, vel priuatorum, Franch. dec. 138. nu. 5.

De Regal. imposit. Tit. IV.

Num. 1. adde Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. consid. 24. in 14. & 48. priuil. Boss. in tit. vectig. qui poss. impon. num. 1. vbi ad alios Dominos Terrarum, an procedere examinat, potissimum ex antiquata consuetudine, Signorol. cons. 108. nu. 8. & de alijs habentibus potestatem imponendi noua vectigalia, Ferret. de publ. & vectig. nu. 203. & seq.

Num. 2. Boss. vbi supra nu. 12. & super quibus rebus imponenda sit, idem Ferret. loco citato nu. 204. An autem citra legitimam causam imponi possint istæ talliæ, impositiones, & reliqua, & conclusiuè tenendum est minimè fieri posse l. 1. C. noua vectig. vbi Doctor. alias mortaliter Princeps peccaret, & ad restitutionem teneretur, Nauarr. in manual. cap. 23. in princip. num. 6. Ex hoc enim populi grauarentur, & ipse excederet, Paris de syndicat. verbo post Imperatorum num. 27. vide etiam Mastrill. hic citantem Auctorem in tractat. de magistr. libr. 5. cap. 6. numer. 94.

Num. 3. hoc idem in specie tangit Luc. de Pen. in l. 1. C. de superindicto lib. 10. colum. pen. vers. contingit inde aliquando, & Iacob. de Gello in tract. de iure adhoę nu. 40. 45. & 46. posuit de hoc alia exempla notanda, nouissimè Mastrill. vbi supra.

Num. 4. quò ad primum caput respectu, quod redditus Regni non sufficiant, vide Iacob. Ayell. in dicto tractatu de iure adhoę num. 40. & num. 46. sicuti etiam Rex capit bona aliena quando fiscalia non sufficiunt, Anna in allegat. 69. nu. 23. & respectu secundi capitis tempore guerræ, vltra ipsum Iacobum Ayellum nu. 16. & Afflict. in constitut. si vasallus nu. 15. vide Annam allegat. 86. num. 3. Campagn. in cap. item statuimus, quod Comites, & Barones num. 5. vbi etiam tradunt, si in hoc casu requiratur submonitio, & hoc intelligit Curte in diuers. feud. §. cum igitur num. 45. quando guerra esset in Regno, secus

si esset extra Regnum nisi necessitas aliud suaderet, idem Gell. vbi supra nu. 21. & Curte. ibi subnectit nu. 43. quod Baroni pro seruitio debetur adiutorium à subfeudatario, ad quod siquidem seruitium, seu taxam ob causam belli etiam Ecclesiasticæ personæ tenentur pro corom ratis. vltra Iacob. Ayell. loco citato nu. 46. vide Martin. Laudens. in tract. de Princip. §. 433. vbi censet Prælatum debere subuenire Principi suo laico, puta Regi, vel Duci, tempore necessitatis ad vtilitatem publicam.

Num 5. Semel enim seruitium taxatum non debet alterari, Consiliar. Georg. allegat. 4. num. 1. singulariter Reg. de Curt. d. §. eum igitur nu. 59.

Num. 6. adde quòd taxa duplex facta fuit in omnibus feudis Regni, altera in anno 1504. & altera in anno 1564. & qua ratione videas Regent. de Curte vbi supra num. 55. vbi num. 61. subnectit, quod taxa in feudis, licet adsit noua, & vetus, semper fuit vnica, quanquam seruitium debeatur ex reconcessione feudi deuoluti, proue per prius censet ibi Consiliar. de Georg. dicta allegat. 4. num. 14. hoc procederet quando eidemmet feudatario reconcederetur, vt ipse prosequitur, secus quando alteri concederetur, tunc auctis fructibus fiat noua taxa maior, sed ad eandem rationem, vt hic Auctor tradit, hinc idē Reg. de Curt. loco citato nu. 57. dixit, quod feuda debent taxari vt valeat tempore concessionis, & proinde istud seruitium personale in Regno fuit redactum in pecuniam, & vocatum adhoa, idem Curte vbi supra num. 46. vbi num. 47. & sequen. taxationem adhoarum cuiuslibet feudi posuit vltra Iacob. de Gello in dicto tract. num. 53. Anna in repetit. cap. 1. de vasall. decrepit. ætat. num. 150. & Regens de Ponte in repet. feud. lectur. 2. num. 46. & seq. & decis. 5. num. 11. idem dixit, quod loco seruitij personalis sit subrogata, & originem ipsius intuetur, & ex quibus feudis debetur.

Num. 7. videas Reg. de Curte in d. §. eum igitur num. 61. vbi hoc singulariter declarat, vbi nu. 39. quid de iure communi statutum refert.

Num. 8. idem Reg. de Curte loco citato num. 57. & 58. Anna in repet. cap. 1. de vasall. decrep ætat. nu. 151.

Num. 9. Tenor enim inuestituræ semper attendendus, quia demonstrat qualitatem, & essentiam feudi, Reg. de Curte in diuers. feud. §. vt igitur num. 35. ex mente Bald. in cap. 1. de duob. fratr. Nam ipsa alterat naturam feudorum, sicut ibidem subnectit num. 36. & inuestituræ tenor cuilibet feudorum naturę derogat, Afflict. decis. 245. num. 103.

Num. 10. nam seruitium est onus reale, & comitatur feudi possessorem, Reg. de Curte d. §. cum igitur num. 68. vbi num. seq. subdit seruitium integrum posse Dominum petere à possessore partis feudi, & sic decisum refert, & in conductore aliam decisionem refert Ayell. in d. tract. nu. 59.

Num. 11. ad corroborationem præmissorum inquit Iacob. de Gello in d. tract. nu. 63. quod feudatarius, qui habuit feudum à Rege post impositionem adhoæ non tenereeur soluere adhoam, vel ei Rex remiserit adhoam, idem nu. 60.

Num. 12. taxationem adhoarum etiam tradit Regens de Curte, vbi supra num. 59. & 62. ad quod facit illud, quod tradit Afflict. in cap. 1. §. similiter num. 86. de cap. qui eur. vendid. Si adhoa solui debeat à feudatario Baroni, & non Regi, pro feudo quaternato existente in Baronia, & adhoa, quæ soluitur Baroni fuit in minori quantitate, quam sit adhoa, demum illud feudum Regi iuste deuolutum est, & alteri sub consueto seruitio concessit dictum feudum, quod est augmentatum, an sit pariter adhoa augmentata, & solueretur, proue in præteritum, & concludere videtur affirmatiuè, ex quibus adnotari debet, quod adhoa taxatur de nouo per Regiam Curiam, iuxta redditus in feudis nouis, Consiliar. Rouit. in pragmat. 19. de offic. Proc. Cæsar. num. 5. & in pragmat. 1. num. 51. de fide memor. dixit adhoarum onus in omnibus introitibus, & bonis feudalibus inesse, & eum hoc onere æstimari ad rationem quatuor pro centenario, & vltra eum vide Annam in d. cap. 1. nu. 150. de vasall. decrep. ætat.

Num. 13. quantum spectat ad materiam releuiorum, quæ nam sit, quando, & quomodo soluatur, & quantum solui debeat sunt loca topica pęnes Iacob. Ayell. de iure adhoæ num. 70. & seq. Franch. decis. 121. Consiliar. Rouit. in pragmatic. 2. de offic. Proc. Cæsar. verùm circa hypothecam tacitam fisco cōpetentem, dico ei competere in bonis sui debitoris, tām ex contractu, quàm ex maleficio, Afflict. in cap. si duo de fratr. de nou. benef. inuestit. nu. 45 Boss. in tit. de fisco, & eius priuil. num. 29. Fiscus enim habet bona eius cum quo contrahit tacitè obligata, Nicol. Moron. in tract. de fid. treug. & pac. par. 1. q. 21. num. 6.

Num. 14. adde Capyc. in sua inuest. feud. rubr. feud. in ram. col. 5. vers. item non currit, Consil. Rouit. in pragm. 26. num. 33 de feud. vbi multos allegat.

Nu. 15. est pragm. 19. de feud. Mastrill. vbi supra eadem

ea d.par.6.nu.265. citat Auctorem hic.

Num.16. idem Consil.Rouit.in d.pragmat.26. num. 27. de feud. & per totam, memini de ista decisione in meo Compend. decis.Regni verb. assensus.

Num. 17. ista donatiua, quæ fiunt Regi inter extraordinaria munera computantur, Capiblanc. in pragmat. 10. de Baronib. num.15. vbi num. sequent. dixit, Regnum non esse obligatum donare in necessitatibus Regi, sed fit ex liberalitate, & qui sint conuocandi in talibus parlamentis ibidem recensentur, vbi plures allegat Doctor. sed præter eos vide Iacob. de Gello de iure adhoæ num. 38. fit autem donatiuum ad taxam adhoæ singulis duobus annis, & eius exactione durante adhoa non debetur, Curte vbi supra num.54.

Num.18. articulum istum plenè discutit in terminis nostris Iacob. de Gello in d.tract.de iure adhoæ, & sic concludit, iuxta hic decisa, vltra Auctorem infra eodem titulo §.8. num.37.

Num.19 idem Iacob. Ayell. vbi supra allegat ad hoc eundem Innocent. & alios.

Num.20.ad id allegat Iacob.de Ayell. ibidem, quia factum maioris partis maiorum Regni censetur factum ab omnibus de Regno.

Num.21. ad hoc videas Couarr.in tract.veter. collat.numism.cap.7. versus finem vers.mutatio verò pecuniæ, vbi allegat Innoc.& Doctor.citatos ad hoc per Auctorem.

Num. 22. An Rex possit monetam mutare, cum consensu totius populi, vide Afflict. in prælud.constitution.quæst.16. sub num.4. vltra Boer.decis.327.num.6. & 7. copiosè Viuius in sylua commun. opinion. in opinion. 518. vbi in contrarium dixit se habere communem opinionem, vt citra consensum populi id facere posse, & sic practicatur, Consiliar. Rouit. in pragmat.1.de monetis num. 9. & 23. vbi allegat Luc. in rubr.C.de veter. numism.potest. libr.11. in fine, satis ad propositum Auctoris notandum, quod Rex non potest mutare monetam sine consensu populi, licet ad hoc sufficiat consensus maioris partis maiorum Regni, quod non seruatur, vt dixi in praxi, vt est videre in pragm.2. 4. & seq.de monet. eo quod augetur, & minuitur valor monetæ ad libitum Proregis adhibito voto collateralis consilij.

Num.23.vide Marcag.Azeg.lib.1.de commun. opinion. cap.6.num.3. & adde, quod maior pars aliquando dicitur vnus, qui contradicit, vt exemplis demonstrat Bonac.inter commun.opinion. tit.si contra ius, vel vtil.publ. num. 41. & 42. vt in confirmatione Officialium, de quo etiam per Franch.decis.2.num. 21. Montan.in pragm.2.de administ.vniuers. nu.288. vbi de hoc rationem assignat, & facit, quod dixit Abb.in cap.2.nu.2.de ijs, quæ fiunt à maior.par. quod vox vnius ex collegiatia potest esse potentior, vel ponderosior ratione maioris scientiæ, vel dignitatis, vel tempore receptionis.

Num.24.adde Mastrill.de magist.lib.5.cap.15. nu. 50. est verùm, quod parlamentum regale vniuersaliter, vt consuetùm est fieri per Regni Barones, & personas magnates, Capiblanc.in pragmat.10.de Baronib.num.16. vt vulgo nuncupatur *il baronaggio*, vt fuit seruatum tempore Regis Alphonsi Primi, & sic de singulis quoties tractatur de negotijs pertinentibus ad Regni regimen, ipsi enim sunt capita singularum terrarum Regni, sicuti quoties capitula generalia celebrantur per monachos, ac clericos regulares fiunt conuocatis capitibus Ecclesiarum Orbis, hoc est Abbatibus, vel Prioribus, aut Præpositis; similiter, & concilia generalia, vt indies videmus inter Prælatos, & hoc principaliter ad euitandam confusionem gentium, nam frustra fit per plura, quod potest fieri per pauciora l. generaliter, C. de instit. sub condit. §.1. Institut.quod cum eo, &c. Similiter aliquando per deputatos platearum, vt demonstratur in cap.Regni, vt sine mortalis in fine. Similiter, quia non tantum Barones dicuntur Regij Officiales, Franch.decision. 211.num.7. & decis.274. num.3. sed funguntur Vicedefensoris, & Præsidis in eorum Terris, Campag. in cap.ad quietem num.8. & 11. Anna allegat. 52. num.74. & propterea non tantum Baro poterit comparere pro suo interesse, quando vasalli molestarentur, idem in singul. 61. sed etiam quando interesse ipsorum versaretur, vt multis exemplis comprobat Capiblanc. in pragmatic. 3. num. 80. de Baronib. & sicuti Baro representat feudum, quod nescitur loqui Afflict.decis. 324. nu.16. ita pariter omnes eius vasallos cum dicatur primus ciuis, Franch.decis.197.num.18. quemadmodum, & Syndicus, qui totam vniuersitatem representat, Montanar.in pragmat.2.num.7. de administrat. vniuersit. dicitur pariter ciuitatis defensor, Anna allegat. 130. num.9. & primus omnium, cum sit caput ciuitatis omnia nomine vniuersitatis gerit, administrat, & comparet pro ipsius defensione, latè Losæus in tractat. de iure vniuersit. par.2. cap. 1. per totum, non mirum si possint comparere, sed an donare bona ipsorum, quia cum non sit prohibitum donare Principi vasallis, nec vniuersitatibus, idem Capiblanc.dicta pragmat.10.num.26. & maximè in casu isto

sic solito in Regno versari, sicuti tutor consueta munera mittendo excusatur, Franch. decis. 178 num. 8. Sic & Barones, qui ad hoc censentur habere tacitum mandatum ex cõsensu tacito vasallorum ad similia agendum & hoc iure vtimur, nam consensus tacitus idem operatur sicut expressus, Maur. Iun. allegat. 30. nu. 9.

Num. 25. Hinc singulariter dixit Loseus in dicto tractat. de iure vniuersit. part. 1. cap. 3. num 68. quod concilium vniuersitatis quando non extat Magistratus, cuius præsentia requiritur, vel alius superior potest conuocari. & congregari de auctoritate antiquioris Decurionis, vbi num. 75. & sequent. materiam ipsam prosequitur, quando censeatur gestum à maiori parte conuocatorum, vt censeatur maior pars Consiliariorum, seu Decurionum Vniuersitatis, quod limitat num. 83. quoties consensus populi vnanimiter inesset sufficeret, licet primates reluctentur, & dissentiant.

Num. 26. Hic nota, quod magna est differentia inter Barones, & Syndicos, seù Officiales Vniuersitatum, adeò quod Barones habent iurisdictionem sine administratione, Syndici è contra administrationem sine iurisdictione, Montanar. in pragmatic. 2. sub num. 64. de administrat. vniuersit. Ideò inspecta iurisdictione ipsorum Baronum, cum sint Patres, & Protectores vasallorum tenentur inuestigare commoda ipsorum, Capiblanc. in pragmat. duodecima num. 13. de Baronib. eo quia, vt ipse subnectit veri boni pastores eorum, etiam curam habere, potissimum, vt introitus vniuersitatis iustè erogentur, idem ibi nu. 14. & computa reddantur, ac reuideantur, idem Montanar. in dicta pragmatica §. 9. sub num. 5. cæterum in bonis prædictis aliud ius habere non præsumuntur nisi iurisdictionis, & protectionis, Capiblanc. in pragmat. 11. de Baronib. quo verò ad personas eorum vasallorum, nequeunt ipsi Barones se interponere in pertinentibus ad regimina Ciuitatis, & Terræ, Capiblanc. dicta pragmatic. 12. num. 12. vbi num. 15. subdit, nec se intromittere in officijs spectantibus ad Vniuersitates, nec alia facere, tàm bonis, quàm personis, ex quibus resultarent grauamina, vt in cap. grauamina, ibi Campag prolixius, quo verò ad Syndicos, & eorum officia, satis, superque pertractatur per ipsum Montanar. in dicta pragmat. 2. & Loseum in tract. de iure vniuersit. par. 2. cap. 1. per totum, ex quibus omnibus colligitur differentia inter eos.

Num. 27. quæ nam dicatur consuetudo irrationabilis, vide Rocch. de Curt. in cap. fin. de consuet. super glos. rationabilis vers. septimo aduertendũ est, sed verius ea esse dicitur irrationabilis, quæ à lege reprobata est, Afflict. in constit. præsentes sub nu. 12. Nicol. de Milis in suo repert. verb. consuetudo, in vers. tamen veritas est, licet hoc sit relictum arbitrio Iudicis, quando sit rationabilis, vel irrationabilis, Vezin. inter commun. opin. tit. de leg. & constit. nu. 324. non mirum si non valet consuetudo ipsa, quamuis iurata, ad quod in terminis nostri Auctoris allego Oldrad. cons. 259. vbi loquitur tam de statuto iurato, quàm de cõsuetudine iurata vocandi canonicos absentes in electionibus faciendis, quod iuri contrarium est, vt ibi per eum.

Num. 28. de hoc videas Kireou. Michael. Graff. & alios Doctor. inter comm. opin. tit. si contra ius, vel vtil. publ. nu. 37. & seq. an & quando maior pars minori præiudicet, latè Montan. in d. pragm. 2. nu. 285. cum seq. Loseus in d. tract. de iure vniuers. d. par. 1. cap. 3. nu. 76. & seq. vbi etiam loquuntur quando sint vocandi.

Num. 29. ideò ad hoc notandum est, quod tunc maior pars præiudicat absentibus, quando circa actus vniuersitatis, secus si circa negotia singulorum, Marcag. Azoguid. in tract. de commun. opin. lib. 3. cap. 9. nu. 9. nam tunc consensus omnium sigillatim exquirendus erit singulariter, Loseus vbi supra nu. 84. non mirum si compositio non valuit, nec pariter transactio, etenim nec Officiales vniuersitatum hoc agere possunt, scilicet trãsactiones, Montan. in pragm. 5. §. 13. nu. 8. eod. tit.

Num. 30. verùm est, quod istud de duobus partibus habet locum, quando omnes essent vocati, de quo standum est nuncio, Capyc. decis. 4. nu. 3. quem etiam sequuntur Kireou. & Graff. in loc. cit. nu. 38. in fin. & Cherian. ibidem sub nu. 39. vers. debent tamen, imò nec sufficit omnes fuisse vocatos, nisi dictæ duæ partes interuenian, subdit Montan. in dicta pragm. 2. nu. 285. An autem particulariter, vel generaliter sint conuocandi, nam vt Auctor tradit quoties negotium vniuersitatis ageretur sufficerent maiores Ciuitatum, & Rectores, si verò negotium singulorum omnes citandi essent, in hoc erit attendenda consuetudo Regionum, nam vel sono tubæ, vel præconis, vel campanæ, vel per cartellam affixam in loco publico, & consueto conuocari solent omnes, vt testificatur ibidem Montanar. num. 248. benè verùm est, quod in actibus tangentibus pluries, vt vniuersos non sufficit dare voces separatim, sed in communi est dandus consensus, secus tamen in actibus expediendis pluribus, vt singulis, quia tunc voces separatim

alijs

alijs non conuocatis dari solent, vt post Aymon. cons. 63. sequitur ibi Montan. nu. 299. & nouissimè Loseus vbi supra nu. 84.

Num. 31. hoc etiam notat Loseus in d. tract. de iure vniuers. loc. cit. nu. 78. quod concilium ciuitatis, quando possit publica negotia expedire, licet non interueniant duæ partes ex tribus totius ordinis decurionum, si modo omnes consiliarij vocati sunt, vbi nu. 79. refert, an & quando decuriones absentes specialiter vocandi sunt, & Festas. in tract. de collect. & æstim. par. 3. rubr. qui collect. imp. nu. 36. & 37.

Num. 32. hoc tangit Turzan. inter commun. opinion. in d. tit. si contra ius, vel vtil. publ. num. 46.

Num. 33. est immunis ciuitas Neapol. etiam à donatiuis ex capit. 27. magni Capitanei, & cap. 32. Regis Catholici, interuenit in parlamentis vti caput totius Regni, ita demonstratur in pragm. 1. de immunit. Neapol. ibi in hanc nostram ciuitatem Neapol. quæ caput nostri Regni est, Franch. decis. 360. nu. 4.

Num. 34. Decuriones repræsentant ciuitatem, Montan. in d. pragm. 1. num. 153. hoc est per Syndicum, Electos, & Consilium, Franch. decis. 253. nu. 8. hoc est respectu illarum regiminum, vt possint pro illis comparere, nam ciuitas ordinariè per ciues repræsentatur, ita Loseus in d. tract. par. 5 cap. 1. nu. 16. hoc est, quò ad reliqua sic Barones repræsentant totum Regnum, & ideò in istis donatiuis conuocandis, Capiblanc. in d. pragm. 10. de Baronib. num. 16. Barones solent pro se, & suis Terris assentire donatiuo Regi soluendo, Reg. Valenz. cons. 99. nu. 61.

Num. 35. vide Capibl. in pragm. 12. de Baronib. per totam, vbi explicat in quo consistit ista ciuilitas Baronũ, & ibi Consil. Rouit. nu. 24. & circa primam limitationẽ hic traditam, sublimitatur non procedere quò ad donatiua facienda Proregibus ab eis procurata à vasallis, nam expressè vetitum est in pragm. 6 de mun. offic.

Num. 36. vide addita supra eodem num. 22. & quod teneatur damna resarcire, Afflict. in prælud. constit. q. 15. sub nu. 4.

Num. 37. vide Couar. in tract. vet. collat. numis. cap. 7. vers. mutatio verò pecuniæ.

Num. 38. vide Annam in alleg. 69. nu. 51.

Num. 39. est text. in l. pretia rerum ff. ad l. falcid. quem ornat Anna sing. 528.

Num. 40. imò tempore D. Petri de Toleto fuit valor argenti auctus, vt in pragm. 2. de monetis, & nouissimè tempore Ducis Offune, vt in pragm. 17. eod. tit.

Num. 41. istam regulam cum ampliationibus, & limitationibus posuit Ant. Gabriel. libr. 3. commun. opin. tit. de solut. concl. 1. & melius Xuarez inter commun. opin. tit. si cert. pet. num. 143. vbi in specie loquitur in pecunia mutuata, iuxta Auctoris dictum, ad quod allegat plures Doctores.

Num. 42. interest non tantum Reipublicæ diuites habere subiectos, inquit Campag. in cap. Comites nu. 9. sed etiam Principi, seu Regi, Andr. Gail de arrest. cap. 8 num. 4. ad hoc, vt de facultatibus eorum subuenire possint eorum Dominis in opportunis causis, vt colligitur ex d. cap. Comites, & sic attenta opportunitate pro tempore exigẽda, solet aliquando Rex noster serenissimus subuentionem aliquam à Regno expetere, non aliter certam summam statuendo, quapropter tale augmẽtum non procedit ex parte Regis, sed ipsorum Baronum, ad quod verè debent esse circumspecti, dum pastores constituti sunt, & patres, & protectores vasallorum, tenentur commoda eorum inuestigare, Capiblanc. in pragm. 12. num. 13. & perpendere eorum necessitates. An ipsi Barones contribuant in donatiuo, idem Valenz. vbi supra num. 56.

Num. 43. quamuis feuda adinuenta sint causa militiæ ob speratam fidem, Curte in diuers. §. multoties concedens nu 93. & successiuè, vt Domini defendantur, idem in §. cum igitur nu. 30. & propterea vltra seruitium militare, siuè adhoam debitam per feudatarios adhue ipsi tenentur ad extraordinariam collationem, quando Principi mota est guerra in Regno, vel ipse alteri iustè mouet, Afflic. in cap. vnic. nu. 3. in § extraordinariam, quæ sint regal. secus tamẽ extra Regnum si bellũ esset exortum, vt dixi supra eod. nu. 4. Attamen vrgentibus necessitatibus Regis solent isti fidelissimi Barones eidem Regi subuenire aliquo donatiuo, & benè, sed gratuitè, in quo aduertendum est ne feuda cum feudatarijs in deteriorationem perueniãt ob immoderationes, & onerum impositiones allegantes onera grauiora, & insopportabilia, cum feuda gaudia afferre videantur, ita specificè loquitur Luc. in l. 1. col. 7. vers. ad vtriusque, nam quod C. ne rust. ad vll. obseq. lib. 11.

Num. 44. vide Luc. de Pen. in l. 3. col. 5. C. de quib. muner. vel præst. lib. 10. vbi causam soluendi tributum tradit, sed per quos soluitur in Regno, & ad quem finem, idem in l. 1. C. ne rustic. ad null. obseq. & c. lib. 11. col. 6. vers. tertio quæritur.

Num. 46. quamuis Afflic. in constit. Monarchiã nu. 6. & seq. concludere videatur Regem faciendo pragmaticam, per illam non posse se ligare, attamen nu. 8. ex mente Andr. in constit. pacis cultũ in fin. dixit, quod Rex, quod

alijs statuit debet ipse seruare, nam irrationabile videtur vnum statuere pro se,& aliud pro subditis, & an & quando Princeps, qui suis legibus solutus sit illis obedire teneatur, vide Thomasett.in regul.233. Princeps, vbi id declarat singulariter.

Num.47.videas Iacob.de Gello in tract. de iure adhoæ num.21.& seq. vbi posuit istam, & alias consimiles quæstiones, Reg.de Curt.in diuers.feud. §.cum igitur num.45. & antecum Afflict.in decis.265. nu.50.

Num.48.videas Capibl. in pragm.19. à nu.34. cum seq.de Baron. vbi articulum istum plenè examinat, si ad Principem,vel Barones, aut ad vniuersitates hoc onus iniunctum sit, non solum in Regno,sed extra Regnum.

Num. 49. ex hoc principaliter notandum est, quod sicuti quis cogi potest ad exercendam artem aliquam, vt postea exerceat, & vniuersitas illos eligere ad tale ministerium,sic pariter eos compelli ad illam exercendam, ita Luc. in l. mechanicos col.1. vers.an sicut C.de excus. artif. lib.10. hinc Medicus cogi potest ad medendum, sic Doctor ad consulendum,Viu.in sylua comm.opin.opin.27.& ad aduocandum Doctor.in l.si quis C.de aduoc. diuers.iudic.& sic de singulis,iuxta eorum artificium, Ambros.de Vignat.in tract. de vsuris nu.158. non tamen ad vile artificium personæ honestæ cogendæ,sed viles ad ministerium vile, vt in manigoldo exemplificat Paris de syndic.verb.manigoldus, quem sequitur Campag. in cap.grauamina nu.100. nam aliter esset grauare illos, hinc decisum patet per S.C.vasallos Baronũ solitos,& habiles præstare operas cogi posse, Franch.decis.526.vt dixi in meo Comp.in verb.vasalli, imò ẽt extra territorium, & ita decisum ait Amend. ad Franch.decis.211.nu.9. vt in eodem Compend. sub dicto verb. vasalli, memini, quanto magis, & Regi hoc licere cernitur, qui dicitur Dominus personarum, vt in constit.fidelium,accedente etiam necessitate,sic Rex potest Tirones,&milites ad hoc idoneos ex ciuitatibus eligere, vt accepto stipendio de suo Aerario,militent pro seruitio Regis,aut bellum gerant, Iacob.de Gellò de iure adhoæ nu.43.vbi à nu.39.cum seq. alia vtilia exempla ad hoc conferentia cumulat; & proinde quantum spectat ad milites nouæ militiæ,vulgo nuncupati *del battaglione*, de quorum institutione habetur in pragm. 2. de milit. tales enim milites non continuò vacant militiæ, sed constituti sunt ad requestam vrgente occasione, ob defectũ militum ordinariorum,& ad omnem ordinẽ Principis, & sic pluries vidi seruatum temporibus Comitis Lemensium, Ducis Ossunæ, & ad presens audito clamore aduentus Turcarum,eos in maritimis Regni collocari, & aliquando per mare cum vasellis trascurri; hinc pariter ob defectum militũ ordinariorum hispanorum, qui per mare custodiam peragebãt,& in persecutionem inimicorum destinati,dicti milites fuerunt ad custodiam nocturnam, & diurnam Regalis palatij adscripti, & aliorum locorũ custodiæ deputatorum per ciuitatem,sicuti ad præsens tempore Illustrissimi Cardinalis Borgię iam nostri Proregis in actu practico obseruatum fuit; quò verò ad istas personas vulgo nuncupatas *bonauoglia*, censeo regulariter non nisi condemnati pro facinoribus inseruire teneantur in Regijs triremibus, vt ostenditur in pragmat.1. de condemn. pro delict. & pragm. 1. de remigibus. Similiter in galea damnari possunt rixatores frequentes,delatores armorum, lusores, publici frequentatores tabernarum,& non ducentes vitam ex artificijs,vt ex mente Parid. & Afflict. testificatur Campag in cap.item prædicti admirati nu.7. & isti sunt propriè vagabundi, vt clarificatur in pragm.1. de vagabundis,vulgo nuncupantur *disuteli*, quibus imposita est pęna triremium per quinque annos regulariter,sicut habetur in pragm.2.eiusdem tituli, isti tales cum non habeant artes, nec bona, sunt venenum ciuitatis, proni ad libidines,seditiones,turbas,& inuidiam,Consil. Rouit.in rubr.de vagab.nu.3. solent aliquando Proreges quando opus habet istis remigibus destinare Commissarios per Regnum contra eos, & captos,& constito de eorum vita mala ad triremes condemnare, iuxta dispositionem dictæ Regiæ pragmaticæ, ad quod aduertendum duxi,vt contra eos iuridicè procedatur per Commissarios destinatos ad capiendas informationes ipsorum,ne sub isto colore inimici ad tollendum eos aliquos testes,vel pretio corruptos, aut precibus deponentes innocentes vexant, & quod peius in defensionibus faciendis aures non præstant audiendo eorum defensiones, etenim eũ hoc contingisset peragi in Prouincia Calabriæ,& per Reg.Aud.fuerũt capti plusquam centũ homines similes, & contra eos sic processum, transmissiq; ad istam ciuitatẽ audito tali reclamore fuerunt iustissimè per Comitem Beneuẽti tunc Prorege omnes dimissi,& sic insti,& iniusti pertrãsierunt inulti, solet pariter Prorex rescribere (quando ijs hominibus opus habet) omnibus Regiis Audientijs, & Curijs Regni, vt condemnati ad triremes quamcitius transmittant, nam nequeunt officiales Regni ad alias triremes condemnare inquisitos, nisi ad regias

ex dispositione pragmatic.2.de condemnat. pro delict. Solentq; multoties aliqui homines inutiles, vitiosi voluntariè se dictis seruitijs triremium adscribere, dùm se pro certo. tempore ad pretium participandum sese venderint,quod fieri potest §. seeui autem in fine,instit.de iure person. & isti vulgo dicuntur *bonauoglia*, & possunt cogi, & compelli in necessitatibus ad inseruiendum,iuxta eorum solitum, similiter & respectu aliorum vulgo fodiatorum, seù guastatorum, etenim in bello sunt admodum necessarij, quod quidem demonstratur in bellatorum instructione, relata per Luc.de Pen. in l.tribuni col.1.vers.& hæc est C.de re milit.libr. 12.ibi,fossaq; munire, &c. quod propeium est ipsorum, & memini annis elapsis sub regimine Comitis Beneuenti fuisse nonnullos fabros, fabricatores, aliosuè artifices transmissos cum nauis onustis calce, & alijs instrumentis ad eos spectantibus,ad construendum fortilitium in loco nuncupato *Porto Longone*,sicut cum effectu actum fuit, & pariter in alijs vrgentibus necessitatibus belli eos coactos ad inseruiendum pretio, siuè salario mediante.

Num. 51. nam & omnibus indifferenter carceratis hæc praxis deponendi eos in triremibus versatur,sed in illis tantum,qui sunt certitudinaliter ex eorum facinoribus pœnam grauissimam merentibus condemnandi, & sub coloratis dilationibus causarum expeditiones protrahere nituntur, & ob hoc adinuentum fuit remedium hoc, vt deponantur interim in triremibus,nec per hoc causarum ipsorum expeditiones impediri debeāt, etenim mandatum est in pragm.5.de condemn. pro delict. vt causæ carceratorum transmissorum ad regias triremes loco depositi expediantur suo marte,prout aliorum,qui remanent in carceribus Mag.Cur.Vic. quemadmodum enim statutum est contra delinquentes guidatos,vt procedatur ad vlteriora,non obstantibus guidaticis, vt in pragm. 3.de guidat. at si ex causarum expeditione appareret eos esse triremium pœna dignos,si erit temporaliter statuta tempus, illud deducetur ex condemnatione,ita disponente d.pragm.5.in princ.sicut carcer excomputatur in tempus exilij,Capibl.in pragm.19.nu. 8.de Baron.ex mente Franch. decil.317. nu. 4.& sic decisum retuli in meo Cōpend.verb. tempus; si verò sententia absolutoria subsequeretur condignè, de salario erint satisfacti solito dari remigibus,vt ex eadem pragmatica colligitur,aut denique sentētia mortis contra eos promulgaretur, tunc quia mors omnia soluit, vlterius non erit de hoc perscrutandum, & quo ordine carcerati ad regias triremes transmitti debeant,cum diuisum Imperium cum Ione Cęsar habeat,ad hoc, vt finito tēpore Capitanei eos liberare possit, vide Afflict. in constit. ij, qui pec inquisitionem nu.9.quem sequitur Campag.in cap. itē prædicti Admirati, & Viceadmirati nu.13. & 14. solent etiam carcerati tempore visitationis faciendę in die Sabbati se cōcordare cum Regia Curia pro certo tempore inter eos conuento ad inseruiendum in regijs triremibus,& ita translacto tempore liberari pro eorum delictis,vt in praxi quotidiana receptum est.

Num. 52. & sic decisum refert Franch. decis. 526.de quo in meo Compend.verb vasalli.

Num.53.Capiblanc.in pragm.10.de Baron.sub num. 26. allegat Andr. in prohem. feud. ad hoc.

Num.55.de ista obseruantia contra capitulum ostenditur in d.pragmat.5. de condemn.pro delict.in princ.ibi:*Ordinando,che li condennati in galera, le cause delli quali pendeno per via d'appellatione si consignassero alle regie galere,come giá ne sono stati consignati, & se ne consignano, &c.* an carcerati pendente appellatione debeant stare in carcere, vide Campag.in cap.grauamina sub nu.94.

Num.56. extant de hoc pragmaticæ situatæ in tit. de vagab. quæ iustissimè cernuntur promulgatę, adeò quod Iudex ex officio inquirit contra frequentantes tabernas, lusores ludis prohibitis, & contra frequentes rixantes, & portantes arma, & contra homines deambulantes per plateas, & vicos, qui sunt iuuenes sine arte, & non laborant, nec habent redditus,& vadunt benè vestiti, nam præsumitur contra eos omne malum, & cōuicti per decem testes condemnati possunt ad galeas, vt dixit Marant. in specul.part.6. nu.100.per text.in constit.ij,qui vbi Afflict. & Paris in verb.inquisitio colum.7.qui dixit numerum testium redactum esse ad quatuor, quos citat,& sequitur Campag. in cap.item prædicti Admirati n.7.& sūt veneuū ciuitatis isti tales proni ad libidines, seditiones,& alia, vt dixit Consil. Rouit. in d.rubr.de vagab.nu.3. de quibus omnibus meminit Carrab. in singular.132. Officialis, vbi citat hic etiam Auctorem nostrum alia addendo, & vltra eum vide Tartagl.in prax.crim.cap.8. sub nu.1.col.4.

Num.57.videas Capibl.in pragm.19. de Baronib.nu.38.

Num.58.idem Capibl.vbi supra nu.35.

Num. 59. hic nota, quæ dixit Campag. in cap. præsertim in addit.quod hodie regia curia imposuit in toto Regno quatuor caballos

aneos

eneos quolibet mense pro quolibet foculari, & talis impositio soluitur Regio Perceptori pro salario Barricelli, seu Capitanei campaneæ, & comitiua, & persequūtur malefactores per totum Regnum, & proinde vniuersitates sunt releuatæ à custodia territoriorum, ita, quod si in aliquo territorio fuerit commissum furtum, vel aliud delictū vniuersitates ad nihilum tenentur, nec ad pœnam, nec ad damnum, quia custodia fit per deputatos per Regiam Curiam, & non per vniuersitates, idemquè confirmat sub nu. 32. in addit. & in cap. pridem tibi nu. 20. in fin. adcò quod Rex etiam homines stipendiatos tenet pro ordinaria persecutione ipsorum, ita Carau. in pragm. 2. de exul. nu. 31. vbi subdit edictum illud vniuersitates compelli contra exules persequendos intelligēdum esse, quando opus fuerit, & sic in practica seruatur, & ob id succedente casu, tenentur vniuersitates tenere homines certos ob dictam persecutionem, sicuti ibidem nu. 17. concludit, qui in rit. 311. num. 6. allegando pragm. 1. de damn. clandest. & potissimum nu. 14. materiam istam plenè examinat, & in rit. 340. nu. 66. quem citat Fuscus singul. 38. lit. V, pro cuius dicti corrobnratione censet Capibl. in pragm. 19. de Baron. nu. 43. quod vbi adest suspitio bannitorem vniuersitates debent facere pulsare campanam, & territorium perquirere pro eorum captura, conuocando ciues ad eorum persecutionem, vbi subdit nu. 44. quod licet ad sonum campanæ debeant omnes ciues accersiri, tamē si Officiales haberent sufficientem partem, debent esse contenti, & non molestare cæteros omnes, nisi intelligeretur maxima turba latronum, tunc omnes tenerentur, & ita iudicatum refert.

Num. 60. colligitur hoc ex pragm. 1. de damn. clandest. vbi ita dispositum est, Carau. in d. rit. 311. nu. 6. vbi nu. 5. refert ciuitatem Neapolitanam, eiusquè homines ex priuilegio non teneri pro damnis, & homicidijs clandestinis.

Num. 61. latè Cępoll. in tract. de seruit. rustic. præd. cap. 111. de seruitute viæ à nu. 46. cum seq. vbi loquitur de refectione viarum intra, & extra ciuitates facienda, vbi sub num. 50. censet pro hoc esse imponendam collectam, & de omnibus loquitur Bart. in l. omnes col. 2 C. fine cens. vel reliq. vers. specialis, nempè de refectione viarum, pontium, & murorum quem citat Festas. in tract. de æstim. & collect. par. 2. rubr. qui sol. an poss. vel descripr. num. 51. & de refectione murorum loquitur Montan. in pragm. 2. num. 95. de admin. vniuers. alios Doctor. citat Alph. collect. 112. & sic decisum, & practicari censui in meo Cōpendio in verb focularia, & de talibus solutionibus loquitur Capibl. in pragm. 10. num. 14. de Baron. & ante eum Campag. in cap. porrecta sub nu. 115. vbi quærit si ista onera imponi debeant per capita.

Num. 62. Cępoll. loc. citat. nu. 47 & 48. latè Festas. in d. tract. par. 4. nu. 50. & seq. Montan. vbi supra nu. 96. vbi alios allegat, Vezzin. inter commun. opin. tit. de sacros. eccl. nu. 10. quod similiter ad clericos extenditur, Viu. in sylua comm. opin. in opin. 102. Xuarez inter comm. opin. tit. de Episc. & cler. nu. 54. ad quod aduertendum est, iuxta dicta per Auctorem compellendos esse per suos Iudices, & non per Iudices sæculares, vide Festas. vbi supra num. 37 & optimè Bened. Capra inter comm. opin. tit. de for. compet. nu. 6. vbi plures allegat, vide supra eodem de elect. offic. in princ. nu. 40.

Num. 63. quamuis vniuersitates ad reparationem veterum castrorum teneantur, non autem ad noua ædificia construenda, ex cap. Regni item statuimus, quod ab vniuersitatibus, vbi Campag. & plenius in cap. grauaminum num. 73. cum additione, & quid in turris loquitur ibidem Campag. d. cap. itē statuimus nu. 5. sed loquitur de turribus priuatis, non autē de istis destinatis per Inca maritima pro custodia facienda in beneficium vniuersitatum ab incursibus hostium, quæ licet sine constructa, expedit aliquando reparari, de quibus etiam loquitur Capibl. in pragm. 10. de Baron. nu. 14.

Num. 64. vide Capibl. in pragm. 19. de Baronib. nu. 36. vbi censet officium Principis esse, rebelles, & publicos latrones suis sumptibus persequi.

Num. 65. facit text. in cap. Regni functionum, & ibi Campag. num. 17. Afflict. decis. 265. sub nu. 81. dixit, quod Regnorum redditus sunt stipendia pro administranda iustitia, ideircò tributa sunt Regi constituta, vt Regnum seruet sine subditorum grauamine, Luc. in l. 1. col. 7. vers. nam ideò C. de rustic. ad null. obseq. & c. libr. 11. vbi in præcedenti col. 6. disputat si Rex, vel Iudex possit data necessitate vrgente subditos cogere, vt eum proprijs adiuuent sumptibus.

Num. 66. sic limitatur regula illa, quod nemo tenetur inuitus rem suam vendere, secus ratione publicę vtilitatis, Losæus de iure vniuers. par. 3. cap. 6. nu. 17. hoc idem nouissimè practicatum fuit in præsenti anno 1620. in ampliatione plateæ S. Luciæ maris, vbi fuerunt nōnullæ domus priuatorum dirutæ, pro illins ampliatione ad ornatum ciuitatis ex concursu totius populi, quasi ad recreatio-nem

nem inimicorum ex aeris,& loci amenitate, soluto tamen pretio Dominis sub gubernio Illustrissimi Cardinal. Gasparis Borgiæ generalis Regni Locumtenentis, & de eius mandato,& hoc iure licito processit, nam etsi ad faciẽdam viam publicam domus priuati destrui potest soluta æstimatione, Afflict. in constitut. Iustitiarius nomen, & normam nu.9. quanto fortius pro illius ampliatione, ad quod singulariter Cępoll. in tract. prælleg. eod. cap. 111. de seruit. viæ nu. 11. si ædificium iuxta plateam auctoritate publica destruatur, an platea amplietur, & vtrum via iuxta illud ædificium destructum definat esse, & incipiat esse platea, an via remaneat sicut erat prius, quod fit ob statuta punientia duplicitate pœnæ delicta facta in platea, & concludit ex mente Bart. quod statim, quod illa via intrat plateam desinit esse, & platea incipit, & sic bis iudicasse, quid autem facta dicta ampliatione, si alia deinde fieret magna ampliatio, an domus illa, in qua erat via redeat Dominis, vide Annam in singul. 84. ciuitas, vbi loquitur in ampliatione murorum ciuitatis, & concludit affirmatiuè,& sic decisum, vbi alia notatu digna dixi, ad quod adde Francisc. de Celisia inter singular. Bartol. de Capua 96. nota ad quæstionem.

§. I.

NVm. 1. Imò Iudex ex officio potest exhonerare grauatos, & inquirere bona ex officio ad petitionis ciuitatis,& exactorum, Petr. Piccol. in pragm. 1. de appret. nu. 81. & 82. quinimò ex hoc colligitur, quod allegãti incumbit onus probandi, Carauit. in ritu 179. nu. 9. eo quod cum diminutio, vel augmentum in facto consistant, nũquam factum præsumitur nisi probetur l. in bello §. factæ ff. de captiu.& postlim. reuers.& sic limitatur vulgare illud dictum, relatum ab Afflict. in constit. circa violentiarum sub nu. 7. in fine, quod iuxta supplicationem videtur firmata responsio Principis, sic etiam gratia Principis erit intelligenda iuxta formam petitionis oblatę, Grammat. decis. 103. nu. 202. etenim id procedere videtur in ijs, quæ consistunt in iure, secus in ijs, quæ in facto consistunt, nam constito de facti serie, facillime ad concessionem petitionis Princeps condescenderet, & sic causa cognita, alias præsumeretur per importunitatem concessisse l. 1. C. de pet. bon. subl. Inde ad propositum nostrum dixit Mansuer. in sua praxi rubr. de tallijs,& c. in fin. vers. item talliæ, quod si cõsuetum est in aliqua ciuitate tallias diuidi per mediam partem, & contingerit in vna parte augeri, vel diminui, debet fieri mutatio, vt ęqualiter seruetur inter eos,& in terminis nostris extat pragm. 7. *§. & perche*, de commissar.

Num. 2. in sequentibus numeris veritas huius quæstionis elucescit, & in simili dixit Idem Luc. in l. 1. C. de iure reipubl. lib. 11. quem citat Campag. in cap. grauamina sub nu. 73. in addit. quod ciuitates conuicinæ tenentur ad reparationem castrorum Regis eis vicinorum inimicorum violentia destructorum, pariformiter aliquando luca, & ciuitates conuicinæ contribuunt in hospitijs militum in aliqua Terra, vbi hospitantur, ad eius relenamen,& hoc de mãdato Proregis, vt quotidie videmus in praxi seruari,& propterea immunes ab onere hospitandi non sunt immunes ab onere contribuendi in pecunia, nisi id specificè Rex concesserit, vt est in ciuitate Neapol. & gratiosè aliquando ciuitati Cosentiæ elargitum, vt dixi in meo Cõpend. decis. Regni, verb. immunitas hospitandi, & nouissimè in noua constructione præsidiorum fissorum sic nuncupatorum, hoc est pro commoditate militum per Regnum vacantium,& deambulantium, constructa fuit domus in qualibet Regni Prouincia, omnibus suppellectilibus ornata, ne singulæ ciuitates pro ijs grauentur, fuerunt aliæ Terræ conuicinæ ad contributionem dictorum præsidiorum adscriptæ, vt apparet, vt patet in noua reformatione Comitis Lemensium tunc Proregis anni 1612. in titulo Præsidij fissi.

Num. 4. ad hoc facere videtur text. in cap. Regni porrecta, de isto æstimo faciendo loquẽs ibi in omnibus, & singulis Terris Regni nostri Siciliæ,&c. Qui enim omne dicit nil excludit cap. solitæ de maior.& obed.

Num. 5. vide Campag. in cap. porrecta sub nu. 113.& 30. vbi loquitur de viduis, de pauperibus loquitur Girard. in singul. 73. quem sequitur ibidem Campag. sub nu. 73. Petr. Piccol. in pragm. 1. de appret. nu. 41.& ibidem Card. Paris. num. 28.& 47. qui loquuntur de appretio faciendo, licet autem Auctor noster prosequendo dicat ex mente Afflict. in verb.& planstorum nu. 45. quod villa teneatur pro focularibus mortuis sicut pro viuentibus.

Num. 6. hoc est iuri consonum, vt singulariter tradit Bart. in l. a. nu. 2. C. de apoc. publ. lib. 11. quem etiam sequitur Iacobin. in tract. de homagijs nu. 38. vers. addatis ad istam materiam, qui sub distinctione procedendo, an debitor collectatus non valẽs soluere teneatur ciuitas, vel ciues, & censet, quod si esset

onus

onus personale, & tunc, aut consistit in labore personæ tantum, & quod per vnum non potest expediri expeditur per alium l. honor §. fin. ff. de mun. & hon. & hoc casu, vel consistit in præstatione pecuniæ, vel alterius rei, & eo casu imponitur onus ciuitati simpliciter, aut cuilibet de ciuitate, primo casu non est dubium, quod illud, quod non potest soluere vnus soluat tota ciuitas, quia adhuc hęc eadem ciuitas remanet obligata, l. proponebatur ff. de iudic. & l. sicut ff. quod cuiusque vniu. Secundo casu vnus pro alio non tenetur ipso iure l. legatorum in princ. ff. de leg. 2. l. 1. C. vt null ex vic. pro alio, &c. quod etiã sequitur Campag. in d. cap. porrecta nu. 76. vt si vnus de vniuersitate non possit soluere alij pro eo non tenentur, ex hoc etiam infertur, quod si Rex immunitatem, siuè exemptionem alicui ciui concesserit de collectis, poterit hoc agere in sui præiudicium, non quod cæteri ciues soluant illius partem, ita Mansuer. in sua praxi tit. de tall. & collect. vers. item Dominus potest, & prolixius quęstionem istam examinat Iacobin. loc. cit. nu. 38. quos citat, & sequitur Boer. decis. 213. nu. 3. & 4. ad illud, quod dicit Auctor, quod facta est impositio cuilibet foculari ad certam rationem, & vt soluant carolenos decẽ pro quolibet foculari, Reg. de Curte in diuers. feud. §. redeundo igitur nu. 23. exceptis epirotis, & illiricis, qui soluunt carolenos vndecim, Capibl. in pragmat. 10. de Baronib. num. 17.

Num. 7. idem Reg. de Curt. loc. cit. nu. 26. Capibl. in d. pragm. 10. nu. 17. licet ex speciali cõcessione cautum sit, vt singulis triennijs fieret numeratio ex cap. 7. Regis Alphõsi Primi inter capit. & priuileg. Neapol. fol. 6. sed quomodo fiat ista numeratio focagiorum per domos, vide Boer decis. 212. nu. 4. vbi plerè materiam istam prosequitur.

Num. 8. ad hoc etiam vide Bart. in d. l. 2. C. de apoc. public. lib. 11. nu. 2. & ibi Alex. in addit. & sic intelligitur Bart. in l. actores C. de exacť. trib. lib. 10. nu. 1. dùm vult, quod propter non soluentes tributa, cęteri grauantur quãdo in vniuerso solutio erit facienda, secus si in particulari.

Num. 9. ostenditur hoc ex pragm. 7. in princ. de commiss. vbi datur ordo commissarijs, quomodo exequi debeant contra vniuersitates pro fiscalibus, nam licet bona ciuium sint hypothecata, & seruituti subiecta pro collectis debitis, vt dixit Piccol. in d. pragm. 1. de appret. num. 78. Boss. in tit. de Principe nu. 107. non tamen pro debitis aliorum, ideò non exequenda, quod expresse vetitum est in d. pragmat. 7. *§. & detti commissarij*, attamen contra ciues fiet executio in subsidium, vt in d. pragmatic. *§. & per facilitar*, & sic obseruatur.

Num. 10. de hac eadem materia pertractant Doctor. in d. l. ab omnibus ff. de leg. 1. Bart. in l. 4. §. si actor ff. de re iudic. Campag. in d. cap. porrecta nu. 76. & in cap. fiscalium nu. 22.

Num. 11. idem Bart. in d. l. 2. quem sequitur Iacobin. in cit. loc. supra nu. 6. in alio distinctionis cap. subnectit, si verò est onus reale, quia pro rebus soluitur tributum, tunc propter vnum non soluentem alij coguntur soluere, sed ei assignabitur possessio, pro qua solueret l. 1. C. de omni agro deserto lib. 11. quamuis hæc onera sequantur possessorem rei, qui si soluerit pro alio recuperabit ab eo solutum, Cãpag. in d. cap. grauamina nu. 90. sed quod vna Terra vellet pro alia soluere esset absurdum, & satis iniquum.

Num. 12. hæc fuit opinio Bart. in d l. 2. C. de apoc. publ. lib. 11. vt propter defectum non soluentium fiat superindictum nouum, & sic per consequens grauentur alij, quod tantum ad Principem spectare dixit text. in l. 1. C. de superindicto lib. 10. & maximè existente aliqua necessitate, Franch. decis. 56. nu. 3. quia tunc etiam exemptæ personæ continerentur, Chassan. in cathal. glor. mund. par. 5. contid. 24. in 163. priuil. & in specie Carol. de Graff. in tract. de effect. cleric. in 3. effectu nu. 283. vbi loquitur, si teneantur contribuere in donatiuo, quod fit Regi, licet procedere dixit in illo Regno.

Num. 13. ad hoc vide Bart. in l. actores C. de exact. trib. lib. 10. nu. 1. vbi censet propter nõ soluentes tributa cæteri grauari, & in materia donatiuorum decisum fuit per Regiam Camerã, quod omnes Terræ etiam immunes ponantur in calculo, verùm stantibus priuilegijs non teneantur ad solutionem, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. redeundo igitur nu. 31. vbi nu. 32. refert decisionem immunitatem ipsarum non aliter afficere Regiæ Curiæ, sed suppleatur ex alijs Regni Vniuersitatibus.

Nu. 15. adde Reg. de Curt. in d. diuers. iur. feud. §. redeundo igitur nu. 24. & 25. & vide Campag. in d. cap. porrecta nu. 108. quando collecta est imposita per focularia, & plura focularia in vnum habitauerint, an onus illud per quodlibet, vel per vnum tantum solui debeat, & concludit, quod si habent bona diuisa diuisim soluere debeant, alias secus si sunt in communi.

Num. 16. idem Reg. de Curt. loc. cit. num. 25. & 26. rationem de hoc posuit.

Num. 17. vide notata supra eod. nu. 2. & 6.

Num. 18. sed quomodo in ijs succurrantur vniuersita-

uersitates stante clausura nnmerationis pro focularibus ipsis morruis, vel absentibus nō est dubium, quin pro ipsis teneantur, donec alia fuerit numeratio facta, nam pro mortuis nullum datur remedium, quia mors om nia soluit § deinceps auth.de nupt. pro impotentibus verò facit regula vulgaris inanis est actio, quam exclndet inopia debitorum l.non bis ff. de dolo, sed pro absentibus, licet sit constituta pragm.8 §.*& tenendo noi*, de commissar.ad euitandum impensas inutiles mandatum fuit, vt deinceps non expediantur Commissarij contra foculares absentes ad instantiam Vniuersitatum, & propterea focularės ipsi soluere debēt, vbi habitant foculare tantum ad hoc, vt Vniuersitates ipsę assecurentur de dictis solutionibus, & vnaquęque gaudebit sua portione, quod iuri consonum mihi videtur ex traditis per Mãfuer.in d.sua praxi eod.tit.de tall. & collect. vers. item si quis recedat, vbi sic de consuetudine seruari dixit, quod vbi tenetur soluere partem suam talliarum, si ibi moram traxerit, idem in collectis procedere dixit Frãch.decis.22.nu.2. quæ siquidem pragmatica fuit per Reg. Cam. declarata ad euitandum lites sub certis capitibus, vt in meo Cōpend. verbo focularia.

Num.19. donatiuum exigitur in Regno ad taxam focularioruin ad rationem carolenorū quinque pro quolibet foculari, & in Baronibus ad rationem taxę adhoę, & talis exactio fit per Curiam, Regens de Curte in d.diuers. feud.§.cum igitur nu.51.& seq. ad 54. & ita cautum reperitur inter priuil. Neapol. Cæsar.maiest.cap.2.

Num.21.idem Reg.de Curt.loc.cit.nu.54.

Num.22.verùm est, quod seruitium personale in Regno redactum est in pecunia, & vocatur adhoa, idem Regens vbi supra nu.46.vbi subnectit, iuxta taxam exsoluendam esse, attamen respectu ipsius feudi est onus reale nō, quod feudum sit obligatum pro seruitio, sed quod seruitium sit loco conditionis in feudo, vndè Dominus cōdicet à possessore nisi seruitium soluatur, & sic tradit nu.68.& in seq.num.concludit, quod istud seruitium integrum petere poterit directus Dominus, etiam ab eo, qui partem feudi non totum feudum possidet, vbi subnectit, licet seruitiū non respiciat, nec incumbat singularibus rebus feudi, sed ipsi vniuersitati, ex mēte Glos. in constit.consuetudinem, vers.de quibus.

§. II.

NVm.1.ex dispositione text.in l.nemo carcerem C.de exact.trib.lib.10.apparet debitores tributorum non soluẽtes, non esse in carcere ponendos, aut cōpedibus affligẽdos, sed si ipsi in cōtumacia perseuerabunt, tecus erit, quare exactoribus mandatum est in obdurata nequitia ad eorū substantias accedere, bonaq; capere, & illa distrahere, inde notat Luc.in princ. d.l.quod Imperator præsumit debitores fore promptiores ad soluendū tributa; nā recusans, & denegans soluere collectas, & alia munera ordinaria dicitur inde uotus, & infidelis, Pet Piccol.in pragm.1.de appret.nu.100.& proinde succedit regula illa frangenti fidē fides frangatur eidem l.cum proponas C. de pactis cap.peruenit de iureiur. hinc inoleuit praxis, quod prius debent peti tributa, & inde exigi, vt notat Campag. in d.cap porrecta nu. 98. ex mente Luc.de Pen.in l.fin.C.de superind.lib.10.in fin.& dixit hoc seruari, sic expressè mandarur in pragm.7. §.*che tutti l'assignatarij* in fin. de commissar. & si fuerint renitentes capiantur, & carcerentur, non tamen cum compedibus, vt dixit ibi Campag.nu.100. qui allegat Luc. in dicta l.nemo carcerem, & sic hodie contra tales summariè, simpliciter, & de plano sine strepitu contra renitentes soluere, proceditur ad instantiam vniuersitatum pro fiscalibus debitis, sicut cautū est ex pragmat.5.§.11. de admin. vniuers.& ibi Montan. sub nu.3.& 4. ad propositum dixit Menoch.de arbit.iudic.q.7.nu.28. quod censeatur datum arbitrium exactoribus censuum Principis ijs verbis, compellant debitores, vt eis visum erit, licet per hanc potestatem censeatur mandare, vt teneantur legem municipalem, & cōsuetudinem in exigendo seruare, idem in q.71.num.12. etenim executiuè agitur contra eos, Festas.de collect.& æstim. par.3.in princ.nu.7.vbi non tantum nu.14.& 15.disputat an fint carcerandi, imò num.12. cōtrarium seruari, cum sit in potestate exactoris hoc facere num.17. sed alia multa ad ornatum pertractat, & præ cæteris Carau.in rit.127.nu.8.

Num.2.hinc Afflict.in decis.377.quem sequuntur Franch.decis.565.Troysi.in rit.287.num. 18. refert decisum non esse concedendam moratoriam ob aliquam causam, non proba ta qualitate paupertatis, & Ant.Fab.in eius codic.defin.Sabaud.tit.de prec.Imper. offer. defin.20.& 18.vbi specificè tradit etiam vniuersitatis nomine posse impetrari literas dilatorias, vt in praxi quotidianum est, sicut dixi in eodem Compend. verb.moratoria, quæ ex dispositione Regiæ pragm.38.§ 8.de offic.Proc.Cæsar.prohibentur fieri per Reg. Cam.absque Regio nutu.

Num.3.ad ornatum istius legis conferunt collecta

lecta per Ricc.collectan.25. Alphan.collect. 945. & in terminis nostris videas Festas.in tract. de æstim. & collect. pat.3. in quæst.8. num.54.

Num.4.idem Festas.vbi supra eodem nu.54. & 56. melius.

Num.5.dixi in meo Compend.decis.Regni verbo solutio.

Num.6.de hoc extat cap.Regni item,quod recipiatur, quem citat Campag. incip. vt quæ ab eccellentia nu.r8.

Num. 7. dixi supra. Solus enim Princeps superior cócedit immunitatem à collectis, idem Festas.in d.tract 4.par.q.13.nu.30. & 37.

Num.8. de hac eadem materia plenius pertractatur per Carol de Graff. in tract. de effect. cleric.in 3.effect.per totum.

Num.9.vide infra nu.42.

Num.10. adde Reg. de Curt.in diuers.feud. §. redeundo igitur nu.23.

Num.11. vide Præs.de Franch.decis.56. nu.25. vbi in seq.nu.26.subnectit,quod collectæ in ciuitate Neap.olim soluebantur,loco, quorum fuit data gabella boni denarij.

Num.17.Dixi supra eodem §.1.nu.7.& 16.

Num.r8. adde Petr.Piccol. in pragm.1. de appret.num.57.vbi alia consimilia tradit.& ad rem nostram,Capibl.in pragm.1.nu.84. de Baronib.

Num.19. & per text. hic allegatum dixit Petr. Piccol.in d.pragm.1. nu.95. quod licet non possit appellari ab appretio facto,poterit tamen conqueri intra annum à non debita inquisitione post confectum apprætium à tempore scientię,vbi subnectit nu.97.quod tempus prædictum currit à die insinuationis apprætij.

Num.20.Similiter,& contra appretiatores dolosè versantes in appretio,qui tenentur pat ti ad interesse,idem Petr.Piccol.in d.pragm. 1.num.57. & quid autem fuerit decisum per Reg.Cam.contra Officialem destinatum ad numerandum animalia pascua sumentia in herbagijs Regiæ Curiæ,si fraudem fecerit in numeratione illorum, videas in meo Compend.verb.Officialis destinatus.

Num.22.faciunt addita per me supra eodem num.19.

Num 25. an & quando silentium perpetuum imponi debeat,videas Moscatel.in praxi Sacr.Consl.lib.1.par.7.glos.condemnando num, 219.dixi in d.Compend.verb.silentium.

Num. 26. videas in meo Compend. verb. vniuersitas.

Num.27. an ista exceptio rei iudicatæ opponi possit contra fiscum, existente decreto Reg. Cam.Anna in allegat.26.& de hac exceptione satis,superq; loquitur Moscat.in prax.ciuil.par.4.glos.iudicatæ.

Num.28. vide Diaz regul.672. vltra Specul.in tit.de sententia §.5. nu.9. Sic pariter Iudex condemnans in accessorijs, censetur ab eis absoluere,quod peti non possunt nouo iudicio,ita Crauett.consl.320.nu.1.par.2. vbi loquitur etiam quando esset impositum perpetuum silentium,tanto magis absoluta censetur,sicut in terminis Auctoris nostri.

Num.29.vide Mansuet. in eius praxi tit. de re iudic.col.6.vers.item petebam,& vers.seq.

Num.31. Cauauit.in rit.46. & quod non debet claudicare, idem in rit.93.nu.6.

Num.32.sic etiam, & beneficia in iudicio sunt communia,latius Muscat.in prax.Sac.Consl. lib.1.par.6.glos.communis per totam, sic & terminus quilibet est cómunis vtrique parti,etiam si altera renúciauerit,ac fuerit priuilegiata,idem par.5.glos.defendendum nu. 2.ita & rescriptum,adeò quod sicuti per rescriptum cómissionis præsentatum per actorem Iudici delegato ad eius instantiam procedi potest, ita vigore illius per reum instari potest actore inuito, Bauet. in singul. verbo delegatio nu. 24.

Num.34.vltra Io.Andr.in cap.in iudicijs de regul.iur,in sexto,in nouell. videas ibi Dyn.ad rem nostram loquẽtem, vers.dicunt quidam ad ornatum,Cagnol.in l.non debet ff.eod.titul.num. 1.

Num.35.hic nota, quod exceptio rei iudicatæ, sicut transit in beneficium hæredis,ita & in damnú,Franch.decis.179.nu.1.ita exceptio, quæ obstat venditori obstat emptori, Alber.Galeot.in margarita cap.19. sub nu.19. an, & quando exceptio rei iudicatæ obstet agenti super eo, quod deductum erat in alio iudicio per viam exceptionis, vide Soccin. Sen.consl.264 nu.15.vol.2. Demùm an exceptio rei iudicatæ obstet fisco,vide Annam allegat.26.num.1. similiter si venitet ex persona vasalli victi,idem alleg.47. nu.1.

Nu.36 Maurit.Apiccll.in alleg.2.nu.125. lites enim sæpè scandalis materiam præstant,Cápag.in cap.frequens nu.1.& ex illis odia nascuntur,vt in pragm.odia de arbit.sunt enim criminum occasiones, Carau.in rit.10 nu.4. hinc lites festinantes effundunt sanguinem, multaq; mala ipsarum litium enumerantur per Carau. in rit.288.nu.31.hinc lites expediri publicè interest,idem d.rit.10 nu.3. Sic enim S.P.mandat in cap.finem litibus de dolo, & contum. obseruari, nam finis litium concernit publicam vtilitatem,Amat.decis. 58.nu.13.

Num.37.plenius de hoc habetur penes Ant.Gabr.in lib.2.common.opin. tit.de restit.in integr. concl.2. per totam.

Num.

Num. 38. hoc idem procedere dixit in æstimo, Petr. Piccol. in d. pragm. 1. de apprec. num. 56. in fine.

Nu. 39. an sententia lata per sordes, idest precẽ, timorem, vel odiũ, siuè per gratiam, aut dolum Iudicis, seù ambitionem mero iure teneat, quamuis Iudex sit puniendus, latissimè plures Doctores cumulando refert Vant. in tract. de nullit. rubr. de nullit. ex defect. process. & solem. sent. nu. 135. & an detur restitutio aduersus eam, vide Par. de synd. verb. corrumpens Iudicem in princ.

Nu. 40. si verùm est, prout verissimum affirmat Afflict. decis. 231. nu. 1. reuisionis causam esse ad instar causæ appellationis, ad quod subdit Ricc. decis. Archiepisc. 223. par. 2. nu. 3. quod reuisio concessa dicitur quædam species appellationis; imò & secundum appellationis naturam regulatur, latius Muscat. in praxi Sac. Cons. lib. 2. par. 3. glos. prouocare nu. 59. licet in multis differant secundum Marant. in specul. par. 6. in 2. actu, quem sequitur ibi Ricc. nu. 5. attamen quemadmodum appellatio est cõmunis l. ampliorem C. de appell. vbi Doctor. quod sequitur Frãch. decis. 658. sub nu. 5. ita & reuisio communis quoque esse debet.

Nu. 41. Similiter & fiscus ob bona non posita in apprezio, vltra quinquenniũ non potest mouere controuersiam secundum Bart. & Bald. allegatos per Cãpag. in cap. porrecta n. 120. & fiscus debet mandare, quod sileant lites iniustæ, Consil. de Georg. alleg. 46. nu. 7.

Num. 42. concordat cum nu. 9. ex dispositione cap. Regni item, vt tollatur cautum est, collectas, & functiones fiscales persoluẽdas esse per totum mensem Decẽb. vbi Campag. sub num. 3. notat hodie secundum ordinem Reg. Cam. Sum. ordinatum esse medietatẽ tertiæ solui debere per mensem Decembr. & aliam medietatem per medietatem per mensem Ianuar. & ibi tradit, quo tempore tributum de iure communi exigebatur, quinimò ex ijs colligitur esse annum præfixum exactoribus ad exigendum, Festas. de æstimo par. 3. q. 2. nu. 26. & 27. Montan. in pragm. 5. § 10. nu. 5. de admin. vniu. adeò quod fieri debet in tribus tertijs, vt colligitur ex pragm. 7. *§. però à rispetto*, de Commiss. vbi etiam subdit Prorex, *con darli dieci giorni dopo finita ciascuna delle tande, acciò dette Vniuersità habbiano commodità di mandar nelle casse regie destinate à pagar la Corte, & li consignatarij, & non mandando dentro detto tempo se gli possano mandar li Commissarij ad esequire*, & sic communiter obseruari vidi, & obseruatur sine aliqua interpellatione Perceptorum, nam dies interpellat pro homine, Alexand. cons. 132. num. 2. lib. 7.

Num. 43. vide Afflict. in cap. 1. §. & bona committentium nu. 169. quæ sint regal. Boss. in tit. de fisco, & priuil. eius nu. 39. Imò ratione partis habet ius offerendi æstimationem alterius partis, idem Afflict. in cap. si duo fratres num. 15. de fratre de nou. benef. inuest. & inde priuatus tenetur fisco vendere suã partem, Loseus de iure vniuers. par. 3. cap. 6. nu. 16. imò potest totam rem communem obligare, Negusant. in tractat. de pignor. par. 2. memb. 3. nu. 36. Similiter vendere potest totam hæreditatem communem cum alio, Donat. à Fina inter commun. opin. tit. de contrah. empt. nu. 18. & successiuè totum alienare ratione partis, Boss. vbi supra n. 39. & de omnibus Peregrin. de iure fisci lib. 6. tit. 4. num. 23.

Nu. 44. licet autem fiscus non possit agere ante tempus cõtra suos debitores, Loseus vbi sup. nu. 7. benè tamen põt petere debitum fiscale ante tempus, Gail pract. obseru. lib. 1. cap. 20. sub n. 7. & hoc procedere dixit idem Loseus vbi supra nu. 2. & seq. si concerneret vtilitatem, & necessitatem publicam, ante eum Ioseph Ludou. in commun. conclus. tit. de solut. concl. vnic. vers. limita secundo.

Num. 45. extat de hoc pragm. 41. de offic. Proc. Cæs. vbi Consil. Rouit. dixit sumptam esse ex l. apparitores hic citata, & Mormil. in constit. Officiales nu. 1.

Num. 46. de hoc extat pragm. 32. de offic. Proc. Cæs. quod etiam de iure communi statutum erat l. 1. C. de canon. largit. lib. 10. Chassan. in cathal. glor. mundi par. 6. cõsid. 20. vers. item Thesaurarius, ad quod vide text. in cap. Regni scite volumus §. præsenti edicto, vbi aliter olim apparet fuisse iniũctum Iustitiarijs, Portulanis, Procuratoribus, & Perceptoribus fiscalibus.

Num. 47. adde Martin. Laud. in tract. de fisco q. 153. plus enim petere, dicitur etiã si quis pro decem aureis, qui ei debebantur viginti petierit, aut si is, cuius ex parte res est totam eam, vel maiorem partem suam esse intẽderit §. plus autem, instit. de action. adeò quod diuersum est in principali, quam in Exactore, vel Procuratore, siuè Exactore, nam ciuiliter procedẽdo plus petendo causam amittebat §. si quis agens in princ. eod. tit. §. temporales de except. quod etiam in fisco procedit l. iustas C. de iur. fisc. lib. 10. Sin autem per violentiam creditor id extorqueret, puto non tantum ius crediti amittere, vt notat Afflict. in constit. violentias n. 3. quemadmodum si plus peteret, quã sibi debeatur, scienter, & perseueranter vsque ad litis contestationem, Specul. in tit. de plus petit. nu. 1. sed

F etiam

etiam criminaliter respectu violentiæ adhibitæ, hoc est in quadruplo cōputato simplo, sicut ibidem Afflic. dixit in fine, & quid in petente debito iam exacto vide in meo Cōpend. verb. petens, vbi ex mente eiusdem Afflic. dixit extraordinariè puniendum esse, & sic iudicatum, sed in exigente debitum duplicatum, alia est pœna corporalis ex pragm. 7. de fals. In Procuratore, aut Exactore, si ignoranter hoc fecerit excusaretur, secus si scienter, & tanto fortius, si violenter locum sibi vendicaret pœna dupli, vel quadrupli, iuxta hic tradita, ad quod vide Montanar. in pragm. 5. nu. 32. de administ. vniuersit. & Parid. de syndic. verb. Officialis si statutum sub nu. 1. vbi loquitur de Officiali constituto ad peræquandum, vel æstimandum, & per gratiam, aut negligentiam aliquid ommiserit in officio eadem pœna puniri debet.

Num. 48. Exactores tributorum habent anni circulum ad exigendum, vt dixi supra num. 42. & si fuerint negligentes iustam causam non allegantes de proprio tenerentur, Ferstal. in dicto tract. de æstim. & collect. par. 3. q. 2. nu. 26. & 27. Hinc subnectit Montanar. in d. pragm. 5. nu. 42. & sequent. de administrat. vniuersitat. quod vniuersitas, & fiscus prius experiuntur contra Exactores constitutos ad exigendum, deinde contra alios debitores non valentes soluere, quid si inexacta pro exactis, insoluta pro solutis ponātur ab illis Perceptoribus, quanam pœna puniri debeant, vide in pragm. 37. de offic Proc. Cæsar. vbi imposita est pœna priuationis officij.

Num. 49. de hoc videas pragm. 67. de offic. Procur. Cæsar.

Num. 50. vide supra in rubr. de abund. ciuit. nu. 16. & vltra addita ibi vide Parid. de syndic. verb an Officialis possit capere nu 3.

Num. 52. de hac materia pertractatur in rubr. C. de tractat. & stat. lib. 12. vbi Luc. Etenim antiquitus tractatorias concedebant Nuntijs, hoc est licentias in scriptis eundi cum equis tractatorijs, aut euectiones, quas Iudices cum videbant equos concedebant, has postas hodie vocamus, Menoch. de arbitr. iudic. libr. 2. casu 219. num. 4. & 5. & de origine huius officij intuetur Consiliar. Rouit. in rubric. de officio Magist. Postar. inde hodie constitutum est officium in Regno maioris Cursoris, sicuti in pragmat. 1. de offic. Magist. Postar. habetur, qui per totum Regnum equos aptos per itinera habere debet, & sequitur Menoch. vbi supra nu. 3. & antea eum Luc. in l. vnica C. de tractat. & c. lib. 12. nouissimè Reg. de Curt. in diuers. f. ud. §. ve igitur nu. 23.

Num. 53. de hoc plenius in cap. Regni, vt illorum, vbi Campag. ante eum Luc. in l. 3. C. de curs. publ. lib. 12. in princ. dixit, quod Iudices constituti sunt in Regno, qui magistri passuū dicuntur ad hoc deputati, neque militares, qui vulgariter dicuntur ad arma extrahūtur à Regno, & ad alia prohibita extrahi, idem in l. 1. C. de curios. & stat. lib. 12. & in l. 4. eodem titulo, examinat ipsorum potestatem, latè Freec. de subfeud. lib. 1. tit. de offic. magn. Admirat. num. 12. sicuti etiam testatur Capyc. in inuestitur. feudor. rubric. feud. offic. verbo magister passuum, & in Francia etiam obseruatur, Boerius decis. 178. numer. 18.

Num. 54. idem procedit in Officiali, qui pro exequutione iustitiæ animalia alterius capi facit, de quo per Parid. de syndicat. verbo an Officialis possit, vbi alia consimilia tradit, quid autem pro seruitio Reipublicæ an possit animal priuati capi, vide Luc. de Pen. in l. 2. colum. 2. vers. quid autem si Respublica indigeat C. vt rustic. ad null. obsequ. libr. 11. Campag. in cap. grauamina nu. 65. quid in Baronibus an eis licitum sit capere animalia vasallorum pro eorum seruitio soluta mercede, vide in cap. grauamina, vbi Campagn. num. 64. loquitur in Officiali capiente animalia vasallorum, & nu. 66. si pro seruitio iustitiæ fieret, multa autem tradidi in meo Compend. verb. animalia.

Num. 55. de hoc videas pragmatic. 57. de offic. Procurat. Cæsar. & de norma dara carrugijs, habetur in pragmatic. 3. §. 6. de offic. Quæst.

Num. 56. vide aliqua de hoc per Regent. de Curte in diuers. iur. feud. §. cum igitur num. 52. 53. & 54.

Num 57. sufficit hodie, vt omnis pecunia Regis perueniat in posse Thesaurarij ex dispositione pragmat. 2. §. 2. 3 & 4. de offic. Quæstor. ita vt, quod pœnes numularios nequaquam deponatur, sed recta via in posse Thesaurarij pragm. 1. §. 5. eod. tit. cuius onus erit illam custodire, & quælibet vniuersitas debet habere arcam, in qua reponantur pecuniæ communes, Montanar. in pragm. 5. nu. 12. de administrat. vniuersit. quamquam id specificè mandatum sit vniuersitatibus pecuniam ipsam destinatam pro functionibus fiscalibus reponi in arca cum duabus clauibus, vt in pragm. 5. in princip. de administr. vniuersit. quod hodie malè leruatur, vt vidi in pluribus locis Regni, sed benè qualitatem monetæ, scilicet æquis ponderibus, & mensuris, Campagn. in cap. item, quod recipiatur nu. 2. & quantitatem annotare præcipitur Syndicis vniuersitatū, prout in citata pragm.

pragmat. 5. Similiter, & Thesaurario Regni cum alagijs,&c. vt in pragmat.1.& 2.de offic.Quæst. quod similiter malè seruatur, sed tantum annotatur quantitas recepta à debitoribus per Perceptores, vel Syndicos, & vnico contextu fit apoca recepti,& annotare partitam in libro, Montanar. vbi supra sub num. 12. & 13. cum seq. ad quod extat pragm.31. de offic.Procur.Cæsar. & pragm. 2.§.3.in fin. eiusdem tituli, & inde computa reddere Reg. Cam. Summ. vt in seq.num.ex dispositione d.pragm.1.de offic. Quæst.præcipiunt iura rationes eis reddere,ita Festas.de æstim.& collect.par. 3.in princ.nu.49. cum sequent.

Num.58.licet ex dispositione pragm.2. §.3. in princ.de offic.Proc.Cęsar.sit statutum,vt de tertio in tertium Thesaurarius, Dohanerij, cæteriq; Officiales,& ministri pecuniarij teneantur distincta computa Reg.Cam.præsẽtare, sed infimi ministri pecuniarij quolibet mense bilãcium introitus, & exitus ad Reg. Cam.cum cautelis mittere compelluntur,vt in pragm.41.eiusdem tituli,& de hac eadem materia plenius habetur in cap. Regni nostis morbis,& Thesaurarius Regis anno quolibet debet reddere rationem, ita Valenzu. cons 9.num.14.

Nu.59. Sic etiam in personali seruitio concluditur, cum licet sit redactum hodie in pecunia,& vocatum adhoa, inquit Reg.de Curte in diuers.feud. §.cum igitur num.46. quærit nu.61.Si Dominus possit petere seruitium in pecunia, si vasallus velit personaliter seruire,& è contra, & concludit id esse in facultate Domini,non feudatarij.

Num.60.An autem ludorũ publicorum expensæ possint per Præsidem in vsum publicum conuerti, vide Petr.Iacob.in sua praxi rubr. de refect.muror.nu.3. Sic legatum factum Ecclesiæ ad aliquid faciendum, non tamen necessarium poterit ab Episcopo commutari in opus necessarium,& sic decisum esse testatur Ricc.in collect.decis.1266.sicuti etiam exemplo demonstrat Maur.Sen.alleg.15.nu. 5.legatum factum pro canendis missis, si illę cani non possunt ob interdictum non acquiritur legatum Ecclesię,sed debet conuerti in alium pium vsum, & sic obseruatum vidi in legato certæ summæ facto per Scipionem Longum construendi monumentum, cum marmorea ejus statua in Ecclesia S. Mariæ Nouæ huius ciuitatis,nam ex necessitate illius Ecclesiæ,quæ indigebat scalarum ornamento ante maiorem ianuam illius, & ob paupertatem monachorum ipsius de obseruãtia S.F. fuit legatum ipsum commutatum in vsum gradiatæ prędictæ, & fuit facta scala marmorea ante ianuam, cum insignis, & titulo ipsius testatoris de ordine S. P. & Loseus in tract.de iure vniuers.par.5.cap.1. nu. 11.disputat si legatum factum alicui Reipublicæ ad certum vsum, possit de illius pecunia legata expendi,& conuerti in alium vsũ, & hoc præcipuè spectat ad Papam mutare voluntatem testatoris, & disposita vno modo mutare in alium, Felyn.cons.41. nu.9.an autem sine Papæ licentia possit legatum factum ad vnum in alium conuerti, vide Iacob.Nouell.in regul.70.nu.1. legatum.

§. III.

NVm.1.vide Festas.in tract.de ęstim.& collect. par.3.q.5.nu.30. latissimè Montan. in pragm.5.nu.30.de admin.vniu. vltra Auctorem in decis 7. nu.18. & 19. vbi loquitur de pecunia priuati in vsum propriũ exactoris redacta, & Mormil.in constit. Officiales num.4. citat Auctorem, & qualiter de iure communi puniatur, Menoch.cas.586.nu.12. de arbitr. iudic.

Nu.2. idem Montan.vbi supra nu.22. & nu.24. vbi ponit cui lucrum debeatur ex fęnore facto per casserium cum nu.seq.Marta vot.2. nu.3.Bellac.inter comm.opin. tit.de vectig. & commiss,nu.50.vbi id declarat, quomodo procedat.

Nu.3. sic mandatum est Thesaurario ne soluat pecuniam regiam nisi de mandato Proregis, vt in pragm.33.de offic.Procur.Cęsar.& in pragm.4.§.4.de offic. Quæst.similiter & Casserius vniuersitatis nequit quicquã soluere absque ordine Syndici,& Electorũ,Montan. in pragm.5.§.3.& 4.nu.1.de admin.vniu. sic pariter solutiones faciendæ in Prouincijs sic ri debent de mãdato regio,vt in pragm.6.de offic.Quæst.

Num.4. Exactor pecuniæ Principis illam non potest commutare,vel impedire,quia parata apud cum continuò esse debet pro necessitate Principis,ita dixit Festas.in d.tract.de æstim.& collect. d.p.3.sub q.4.nu.41.& 42.

Num.5.idem Festas.vbi supra nu.32.in 4.quæst. quem etiam citando sequitur Montanar. in d.pragm.5.nu.22.

Nu.6. ex pragm.2.§.7. de offic.Proc.Cæs.apparet ordinatum,quod exacta summa duc.500. à Perceptoribus destinetur ad Regiam Thesaurariã, vel pro maiori quãtitate expectetur alius mensis,& nonaliter:imò pecuniam fiscalẽ retinentes pęnam soluunt, iuxta pragm.47. de offic.Proc.Cæs. nec de ea mercaturas facere, sicut Auctor dixit, de quo in pragm.18.§.2.eod.tit.quod in specie cõmemorat Boss.in tit.de fisco nu.50.

Num.7. similiter Dec. hic citatus impugnatur à Montan. in d.pragm.5. sub nu.17.& 21. & de decisione hic citata per Auctorem habetur in decis.7 eiusdem, vt in meo Compend. verb. suspensio, vbi alias decisiones attuli de Officialibus conuertentibus Regiam pecuniam in proprios vsus, quid inde fuerit decisum.

Num.8. vide Auctorem in d.decis.7. nu.1. & se alias iudicatum fuit per Sac. Cons. in consimilibus significatorijs introituum superantium exitum, nam videtur pars confiteri, data & accepta, & in confessum nullæ sunt partes Iudicis, nisi in exequendo, Capibl. in pragm.16.nu.64.de Baron. optimè Muscat. in praxi S.C. lib.2 par.1.glos. sententia nu.175. & seq dixi in Compend. verb. significatoriæ.

Num.9. sic pariter fiscus non condemnatur in expensis, nec eas obtinet, Boer.decis.324.nu.7. & de hac eadem Auctoris materia habetur latius in §.seq.

Num.11. quò ad reliquas significatorias statutum est, vt auditis partibus in plena banca expediantur ne retardetur executio, ex pragm.38.§.14.de offic.Proc.Cæsar. vbi Consil. Rouit. in princ. censet hoc esse sumptum ex dispositione iuris communis, allegat text. in l.2.§.frumentariæ ff. de admin.rer. ad ciuit. pertin. ac alios Doctores.

Num.12. vltra Afflict. in cap. si duo fratres de nou.benef.inuest.nu.25. vide Alphan. in collect.1258. faciunt collecta per Ricc.collect. 63.& 263. nouissimè Consil. de Georg. in alleg.39.nu.10.& 11. vbi istam materiam plenius examinat, Peregrin. in d.tract.lib.6. tit. 6 num.6.

Num.13. idem Consil. Georg. vbi supra.

Num.14. copiosè Peregr. in tract. de iure fisci lib.6. cod.tit.6. nu.44. cum seq. quid in Procuratore specialiter constituto, & altero generaliter ad exigendum, nam prius contra specialiter constitutum agendum, deinde contra alium generalem, licet exactio in solidum eis cōmissa fuisset, Montan. in pragm. 5.nu.44 de admin. vniuers.

Nu.15. videas Peregr. in tract. de iure fisci lib. 4.tit.5.nu.46.& melius in tit.7. eiusdem libri num.26. & seq. vbi id declarat, quomodo & quando procedat, & vltra cum Balb. decis. 418. Roder. Xuarez in leg. fori l.1. tit. de las arras num.14.

Num.17. consimilia refert Tiraq de retract. cōsang §.32.glos.1.nu.10.cum seq. Viu. in opinion.252.Bellac.& Vez.n. inter comm.opin. tit. si quis alteri, vel sibi, &c.

Num.18. fiscus non agit contra nomen debitoris, nisi facta excussione de alijs bonis, Carrocc. de excuss.bon par.2.q.7.nu.5.

Num.19. ad ornatum l. si me, & Titium, aliqua collexit Alphan. collect. 1335.

Num.22. vide Montan. in d.pragm.5. sub nu.41. fiscus, & respublica idem sunt, Capyc.decis. 130.num.14.

Num.23. idem Montanar. loco citato.

§. IV.

NVm.1. idem Auctor supra eod.§.3.nu.9. ad quod vide Consil. de Ann.cons.48 nu.16.

Nu.2. adde Boss. in tract.crim.rubr. de fisco nu. 33. Boccat. in tract. de ećiib.par.2.nu.163. an autē fiscus teneatur de euictione ex facto superueniente post venditionem, & successiuè ad interesse, vide Maur. Iun. alleg.5.per tot.

Num.3. est cons. Alex.168.nu.4.vol.2.

Num.4. interesse reputatur idem cum ipso facto, Dec.cons.2.nu.8.

Num.5. interesse differt à pretio, Mant. Iun. alleg.47.nu.2. vltra Specul. in tit. de interesse in princip.

Nu.6. & quod pretium attendatur euicta, vide Franch.decis.297.nu.1.& an sequuta euictione sufficiat emptori, si à suo Auctore offeratur eadem res non deteriorata cum interesse, idem decis.145.nu.1. & an & quādo locum sit euictioni, latè Costa in praxi cōuent.par. 2. claus.73. nu.7. & quid importet ista promissio euictionis, idem ibi in claus.38. & hoc interesse importat rei æstimationem, Anna allegat.125.nu.21.

Num.7. duplex actio oritur ex contractu stipulato, nempè vna ex ipso contractu, altera ex stipulatu, Costa in praxi conuent.par.1. nu. 47. de actione ex stipulatu, plura tradit Gomes. in §. in personam, instit. de actio. sed hic notādum est, an ista pęna dupli promissa, ad quos casus referatur stāte clausula, quæ omnia, &c. vide Costam in praxi conuent. par. 2. claus.121. nu.5. quo verò ad actionem ex empto, vt attendatur æstimatio tpe euictionis, vide Franch.decis.297. vbi Addentes.

Num.8. de hacmet regula, quod in obligatione facti succedit obligatio ad interesse, videas Kirc. Villal. Xuar. & Donat. à Fina inter cōmun.opin.tit. de fideiuss.nu.82.cum seq. Vin. in opin.559. vbi ponunt limitationes, & idē in contrauentione facti procedere dixerunt, Andr. Gail lib.2.pract.obseru.obsern.16.n.6. Costa in d.praxi conu.par.2. claus.12. nu.5. quid si contrauenerit vni capitulo, an teneatur in totum, stante clausula, quę omnia, &c. idem Costa ibidē claus.121.nu.1. tenet affirmatiuè, faciūt collecta per Ricc.collect.952. quando interesse succedat in obligationibus faciendi, Corras miscel.iur.lib.2.cap.3. Ant. Burgos in rubr. de empt. & vend.nu.4. vers. sed considerata.

Num.

Num. 10. vide Bald. in l. 1. C. de hæred. vel act. vend. nu. 5. in fin. quem sequitur Mart. Laud. in tract. de fisco q. 111.

Num. 11. videas Io. Crisp. de Montibus in suo nomencl. act. sub tit. de action. rubr. actio ex empto, alia ad ornatum d. l. emptor de euict. tradit Alphan. coll. 1312. & in quo hæc actio ex empto consistat, videas Specul. in tit. de empt. & vendit. §. 4. num. 1. de ista pęna dupli promissa in stipulatione, an exigi possit, Io. Pet. de Ferrar. in eius praxi in forma libell. in causa vendit. glos. pro pretio nu. 7.

Num. 12. vide Matthesil. in singul. 46. nu. 3. & de hac eadem materia habetur in § omnes autem instit. de action. vbi Iason ad ornatum verò l. non dubitatur C. de euict. faciunt cōgesta per Ricc. collect. 28. & quod venditor tenetur de euictione etiam, quod nō sit promissa, vltra Iacob. Nouell. regul. 230. Franch. decis. 239. num. 2. & quæ veniant ex ista actione ex empto secuta euictione, Minsing. singul. obseru. cent. 1. obseru. 54. an interesse, vide Annam in constit. constitutionem diu. mem. nu. 84.

Num. 13. ad hoc videas notabilem decis. Præs. de Franch. 297. num. 1. vbi examinat quando ex stipulatu ageretur, attenditur valor temporе contractus, sed si actione ex empto attenditur tempus euictionis, siuè res sit melior, vel deterior facta, vbi refert decisionem de hoc.

Num. 15. adde Amendol. ad Franch. decis. 148. nu. 4. vbi allegat hic Auctorem.

Num. 16. & propterea interesse non liquidatū æstimatur per Iudicem, Alex. conf. 172. nu. 20. lib. 6. & quomodo æstimatur interesse, seù damnum, vt resarciatur, Maur. Iun. alleg. 47. nu. 3. & 4.

Num. 17. adde Boer. decis. 324. nu. 7.

Num. 18. vide Boccat. in tract. de censib. par. 2. nu. 163 vbi loquitur de dispositione text. d. l. si procurator de iure fisci, quomodo procedat, & vsura à fęnore in quo differat, Peguera decis. 30. nu. 4. & à fructibus qualiter differant, Franch. decis. 358. nu. 12.

Num. 20. verum est, quod emptor resoluta emptione habet omnia, quæ erogauit eum interesse, Anna in alleg. 42. nu. 8. quid autem in emptore feudi absque assensu, an recuperet pretium, idem in constit. constitutionem diu. mem. nu. 103. & 190. & ibi addita per me.

Num. 21. quod vsura sit non tantum prohibita de iure Diuino, & Pontificio, sed etiam ciuili, copiosius prosequitur Andr. Gail libr. 2. obseru. 5. nu. 5. Peguer. decis. catal. 30. nu. 9. & seq. vltra Scagl. in tit. 20. Interesse autem est permissum potissimum ex pretio non soluto, tàm de iure ciuili, quàm canonico debetur, Afflict. decis. 20. num. 4. & ex mora an debeatur interesse potissimū lucri cessantis, quod licet non possit promitti, Marta voto 165. num. 2. an in solito negotiari procedat, late Ant. Gabr. in tit. de solut. concl. 10. inde recipi non ambigitur interesse lucri cessantis, & damni emergentis, vt voluit ibi Mart. nu. 5. sed an in mutuo procedat, idem Peguera decis. 32. nu. 22. Etenim regulariter ex mora procedit, Amat. decis. 24. nu. 5.

Num. 22. vide Socein. consl. 176. num. 4. vol. 2. & Aretin. consl. 149. nu. 10. Duen. regul. 2 nu. 44. est verùm, quod vsura, vt dā tum, & interesse peti potest ex dispositione vtriusque iuris, vbicumque sua mora, vel dolo debitor inducit, vt quis alteri soluendo grauetur, Viuius opin. 1048. nu. 1. quinimò vsuræ cursus, mox post lapsum diei solutioni destinatæ incipit, Minsing cent. 3. obseru. 95. nu. 5. & successiuè peti possunt ratione retardatæ solutionis, quod etiam in dote procedere dixit Osasc. decis. 132. nu. 1. vbi plures allegat Doctor. verùtamen in actionibus bonæ fidei vsuræ prędictæ debentur officio Iudicis ex mora contracta, Matthesil singul. 90. vbi Saray. id declarat plurifariam, at benè dixit Maur. Iun. alleg. 101. nu. 16. quod vsuræ recompensatiuæ, etiam de iure diuino sunt permissæ, de quibus loquitur text. in l. curabit C. de act. empt. Socein. consl. 133. nu. 3. vol. 1. & possunt excedere fructus rei venditæ, Ioseph. Ludou. decis. 53. nu. 3. tamen secus in fructibus subnectit ibi Matthesil. quia quando fructus veniunt possunt peti iure actionis bonæ fidei, sicut res ipsa principalis, ad quod singulariter Benint. decis. Bonon. 29. num. 6. dixit, quod interesse, quod consequitur contra emptorem ad fructus pro parte, debet æstimari secundum verum valorem fructuum, & dicitur interesse compēsatorium cum fructibus, & in effectu exclusiuum ab ipsis fructibus, & sic vsura permittitur in recompensationem vsusfructus, quando naturaliter ipsa res erat cōmoditatem allatura, Capyc. decis. 65. nu. 6. & hoc insuper interesse recompensatiuum ad fructus, debetur tantum ratione moræ, Socein. consl. 130. nu. 6. vol. 4.

Nu. 23. vide Afflict. decis. 20. nu. 4. potissimum interesse lucri cessantis, & damni emergentis, Socein. Sen. consl. 25. nu. 18. par. 4. an istą peti possint, si fuerit apposita pęna, Anan. consl. 31. nu. 3.

Num. 24. circa hoc interesse quanti plurimi faciunt collecta per Ricc. collect. 788. & 1892. hoc interesse succedit loco rei, & debetur ex mora, Amat. decis. Ancon. 25. nu. 17.

Num. 25. nota, quod fructus, & interesse magis

debentur, quam vsuræ, idem Franch.d.decis. 558. num 9.

Num.26.dixi in Compend. verb. interesse.

Num.27.dixi in eodem Compend. eodem verbo interesse an debeatur.

Num.28.de ista materia an si possessor condemnatus, sicut tenetur ad restitutionem, an ita teneatur ad restitutionem omnium fructuũ, loquitur diffusè Pract.Papiens.in form.libel. action.real.glos.simul cum fructibus nu.4.& ibi Addentes plures Doctores citant, vbi nu. 7.intuetur, appellatione fructum, quid veniat, cum etiam interesse fructus ciuiles dicantur,& veniant appellatione fructuum, Franch.decis.254.nu.14 Bombin.cons.17.nu. 8.idem Papiens.in cit.loc.in glos. & in florenis decem, diffusè prosequitur istam materiam interesse, vna cum addent. ibi, & vsuræ non solutæ fructuum loco habentur, Franch.decis.49.nu.8.

Num. 29. interesse peti potest ratione moræ, Dec.cons.166 num.8.,& ad hoc, quod aliquis constituatur in mora interpellatio requiritur, idem cons.516.nu.21.Ancharan.q 54.par. 1. num.13. quod limitatur multipliciter per Riec.collect. 1190.latissimè Viuius in sylua commun.opin. opin.523 non tamen quando dies esset apposita, quoniam tunc ex diei adiectione interpellatio oriretur, Minsing. 4.cent. 3.obseru.95.per totam, Anchar.q.67. par.2.num.13.

Num. 30. adde Plotum in tract. de in litem iurando §.10.nu.20.ad 22.vbi diffusè loquitur de interesse intrinseco, & extrinseco debito ex pecunia,& in depositario idem procedere dixit Carroc.in tract.de deposit.par.1.rubr. de in lit.iuran. nu.57. an autem in rebus id procedat, iuxta mentem Auctoris negatiuam, vide Viu.in sylua comm.opin. in opin. 389 & 390.

Num. 31. ad ornatum istius text. vide Alphan. collect. 1311. & de ista decis. Præs.de Franch. dixi in Compend. verb.interesse, vbi aliam decisionem consimilem citaui.

Num. 32. omni iure sunt prohibitæ vsuræ, vt dixi supra num.21. sunt enim vsuræ contra ius diuinum, naturale, & positiuum, Tutius alleg.49.nu.2.

Num.34.in finalibus verbis, quod interesse in mutuo à tempore moræ debeatur, vide And.Gail lib 2.obseru.5. nu.5.

Num.35.vide Tiraquel.de retract.consang.§.1. glos.11. nu.54. ad propositum Auctoris, Parit.cons.114.nu.12.vol 4 & cons.47. num.85. vol.3.Soccin.cons.51.num.7.vol.4. Bombin. cons.36.nu.15.

Num 38.dixi supra num.21. & 22. vbi allegaui nonnullos Doctores.

Num.40.similiter verba intelligi debent de naturali non ciuili actu, Alex.cons.2. nu.1.lib. 1.cons.4. nu.3. lib.4. & verba naturaliter secũdum debitum ordinem,& non iuris fictiones erint intelligenda, vide Anchar.cons.82. nu.7.sicuti etiam verba, quæ ex sua generalitate ad plura tempora se habere possunt capiuntur secũdum tempus, quod prius euenerit, Bero. q.53 nu.8.& quando plures habent sensus, quæ significatio sit accipienda, Amat.decis.41.nu.22.

Num. 41. verba enim accipi debent propriè, Alex cons.4.nu.5.lib.4.& cons.38.nu.6 lib.6. cons.207.nu.6.lib.6.

Num.42.adde Capye.decis.159.nu.9. Alexand. cons.115.nu.6.lib.2.Soccin.cons.123.num.6. volum.4. Bombin.cons.18. nu.9. & cons.32. num.19.

Num 43.& interpetratio, quæ alias fieri non deberet, quandoq; fit ne quis damnum indebitè patiatur, Berous q.117.nu.7. Dec.cons. 374. nu.7. & ob id potius verba impropriari debent, quam quod tertio præiudicium inferatur, idem in cons.580. nu.3. & cons.689. nu.9. Sicuti etiam verba improprientur, vt libellus substineatur, Iacob.Maehel.patroc. 29. nu. 18. sic etiam interpetratio verborum fit secundum naturam contractus, etiam illã impropriando ne quis indebitè patiatur, Berous q.53.num.4. item ratione euitandæ impossibilitatis, Afflict.decis.275.nu.4.& decis. 307.nu.26.

Num. 44. quod mora irregularis contrahatur re ipsa, ad quod fructus obligat morosum, Soccin.cons.133.num.11.vol.1. & cons.174. nu.9. vol.2.

Num.45.diuersitatem in iure, & in facto significat, Dec.cons.386. nu.7. & repetit qualitates præcedentis dispositionis, idem consil. 335.nu.3.

Num.47.Soccin.cons.57.nu.43.vol.4. Gezzad. cons.69 nu.10. adde Annam alleg 70 nu.24. Roman. singul. 117. Euerard.in topica loco à minore ad Ecclesiam nu.3 faciunt ad hoc collecta per Riec.collect.1190.vltra Carau. in ritu 23.nu.6.

Num.48.idem Euerard.vbi supra.

Num.49. Euerard.in topica loco à fisco ad minores.

Num.50.vide Franch.decis.21. & in decis.227. nu. 6. subiunxit eas deberi quasi per sententias legis.

§. V.

NVm.2. vide Ant.Gabr.in lib.3. commun. opinion.tit.de empt. & vendit. conclus. 1.nu.21.& 22.

Num.

Num.3.concordat cum ſeq.nu.34.

Num.4.dixi in meo Compend. verb.læſio, quæ nam.

Nu.5.reſpectu primi capitis ſi remedium l.2.C. de reſc.vend.habeat locũ in venditione facta cum iudicis decreto, vide Eman.Xuar.inter commun.opin. tit.de reſcind.vendit. nu.41. Ant.Gabr.in tit.alleg. concl.1.nu 57. & quò ad aliud caput ſi locum habeat in venditione facta ſubhaſta, videas Viuium in ſylua commun.opinion.in opin.1017. venditio, & Ricc.collect.deciſ.81.ad hoc allegat Gamn.ã deciſ.95.vbi plura congerit,& collect.340.& Alphan.collectan.30.Anton.Gabr.vbi ſupra num.61.

Num.6. adde eundem Præſ. de Franch. deciſ. 214.nu.2.

Num.7. hoc procedit in foro ciuili, & canonico,vt dixit Cępoll.in tract.de ſimul.cõtract. nu.23. vbi rationem de iis aſſignat, non autem de iure diuino, ſicuti in præcedenti nu. 22.concludit,conferunt addita infra eodem num.14.

Num.8. ad ornatum iſtius doctrinæ Bart. nonnulla collexit Ricc.collect.772.& de memorata deciſione hic per Auctorem memini in eodem Compend.verbo læſio,vbi aliam deciſionem nouiſſimam citaui.

Num.9.vide Franch.deciſ.531. nu.3.

Num.10.vide Peregrin.in tract.de iure fiſci lib. 6.tit.4.nu.5.& ſeq. vbi ponit omnia requiſita neceſſaria in venditione rerum fiſcalium, & inter cætera num. 8. vt iuſto pretio vendantur.

Num.11.faciunt addita ſupra eodem nu.5.

Num.12. adde Villalob. inter commun. opin. tit.de reſcind.vendit.num.55.Ant.Gabr.vbi ſupra nu.68.Ricc.d.collect.81. allegat Gammam deciſ.Luſitan.10.& ibi plura congerit.

Num.13.vide Minſinger. ſingular.obſeru. cent. 1.obſeruat.33.per totam.

Num.14. de iſta regula plenius per Duenam in regul.148.Oſaſc.deciſ.41.num.8.& deciſ.95. nu.1. vide Diaz in regul.151.contrahentibus, Eman. Xuarez inter commun. opin. tit.de reſcind.vendit.nu.16.& quomodo procedat, vide Ant.Borgenſ.in cap.cum dilecti de empt.& vendit.num.22. Gulielm.Bont.de vſur. num.61.

Num.15.latè Ant.Gabr.in commun.opin.lib.2. tit.de reſtit.in integr.concl.1.& in terminis l.2.C.de reſcind.vendit.ſi locum habeat pro modica læſione, idem Ant.Gabr. in d.tit.de reſcind.vendit.concluſ.1.nu.69.& num.59.& Xuarez inter commun. opin. tit.eodem de reſtit.in integr.nu 8. copioſè loquitur ſi pro minima re reſtitutio concedatur.

Num.17.aduerte,quod iſtud remedium cõcurrit cum remedio reſtitutionis in integrum, vt ex mente Abb. in cap. dilecti de empt. & vend. concludit Ant.Gabr.d.tit.de empt. & vend.nu.12.ſed quomodo hæc remedia competant, idem ibidem nu.11. ex mente Aym. conſ. 7. dixit tunc competere minori remedium l. 2.quoties eſſet læſus in pretio, cæterum ſi in contractu læderetur, reſtitutio in integrum ſibi locum vendicaret, & ſucceſſiuè an minori competat remedium huius l.2. dùm reſtitutionis in integrum remedio iuuari poteſt,& quid inde deciſum fuit,tradit Præſ.de Franch. deciſ. 248. vbi Addentes, & Borrell.conſ. 100.colum.penul. verſ.ſed motiuum.

Num. 18. de hac eadem deciſione memini in meo Compend.deciſ. verbo reſtitutio, & ad materiam iſtam vide Theſaur. deciſ.165.nu. 4. vbi eius filius in lit. B. alios citat, vltra alios Doctor relatos per Viſcont.& Amend. ad Franch.d.deciſ.248.

Num.19.vide in meo Compend.verb.fiſcus, vbi alios Doctores citaui,ſed pręter eos Muſcatell.in praxi Sac.Conſ.lib.2.par.3. gloſ.venduntur nu 55.& ſeq.

Num.24.vide Muſcat.in praxi Sac.Conſ. lib.2. par.3. gloſ.venduntur nu.46. vt dicam infra eodem nu.30.& 31.

Num.26.vide Carauit.in ritu 17.nu.5.& 6.cum ſeq. Chaſſan.in cath.glor.mundi par.7.cõſid. 15.verſ.& iſte Procurator,& Fiſcus.& Aerarius, in quo differant Andr.Gail practic. obſeru.lib.1.obſeru.20.nu.3. Auctor noſter in repet.feud.lect.8. nu.13.

Num.27.quę autem pertinent ad officium Procuratoris Cæſaris, vide Conſil.Rouit. in rubr pragm.de offic.Procur.Cæſar.nu.2.& quæ ad officium Procuratoris fiſci habetur in conſtit.Regni,inter multas vbi latè Afflict.

Num.29.maior eſt poteſtas data à lege, quam hominis, Andr.Gail lib.2.obſeru.78.nu.4. & de poteſtate Procuratoris cum libera, multa collexit Ricc.collect 410. & 1730.

Num.30.ſupra eodem nu.24. & Molſeſ.in conſuet.cap.6.nu.5. in addit.

Num.31. vide in meo Compend. Deciſ. Regni, verbo ſubhaſtationes, vbi plures Doctores citaui de hoc.

Num.32. vide ſupra eodem nu.10.

Num.34.idem ſi dolus ineſſet Ant. Burgos in cap.cum dilecti de empt.& vend.nu.21.

Num. 35. nota hic, quod reſolutio contractus retrotrahitur ad tempus ipſius contractus, Tiraquell.de retract.conſang.in fin.nu.14.an autem reſciſſo contractu ex remedio l.2. C. de reſcind. vend. in reſtitutione rei fieri debeat,vna cum fructibus, vel cum intereſſe in Regione cõſueto, vide Franch.deciſ.496 nu.

3. &

3.& conferunt hic collecta per Ricc.collect. 881. sic & venditor vendita re sub adiectione in diem oblata meliori conditione tenetur restituere pretium cum vsuris,& emptor rem cum fructibus,Anna allegat.41.num.4. vbi nu.5.dixit,quod venditor rescissa venditione actione redhibitoria habet restituere pretium cum vsuris.

Num.37. vide Bonacoss. inter commun. opin. tit.de rescind.vendit.nu.36.

Num. 38. nota, quod dolus re ipsa, & dolus ex proposito æquiparantur, Capyc.decis.159. nu.21.Andr.Gail practic.obseru.lib.2.obseruat.147.nu.11.& obseru.77.num.13.hinc est, quod dolus præsumitur in enormissima læsione,non solum re ipsa,sed ex proposito Ioseph Ludou.decis.Prrusin.18. nu.55.& seq. & sic æquiparantur dolus re ipsa, & dolus ex proposito,Anna alleg.9.nu.2.& alleg.17. nu. 6. & hoc data enormi læsione, Cherian. inter commun.opinion.eod.tit.de rescind.vendit.num.47.

Num.39.dixi in meo Compend. verbo læsio.

Num.40. vide Viuium in sylua commun.opin. in opin.1015.vendens,& inter commun.opinion.tit.de rescind.vendit. nu.29.

Num.41.hic nota,quod venditiones fiscales nō subiacent moderationi l.2.C.de rescind.vendit.Peregrin.in tract.de iure fisci lib.6. tit.4. num.8.

Num. 42. solemnitates à iure requisitæ in venditionibus rerum fiscalium, an requirantur in venditionibus rerum debitorum fiscaliū, Peregrin.d.lib.6.tit.4. nu.4.& per totum, & an requiratur Principis commissio, ibidem nu.3. refertur.

Num.43.nota, quod priuilegia fisci sunt communia ad Augustum,& Augustam, idem Peregrin.in d.tract.lib.6.tit.2.nu.4. Boss.in tit. de fisco nu.4.& priuilegium datum Regi non extenditur ad Reginam,nec ad filios,nisi exprimantur, Dec.cons.516.nu 28.

Num.45. vide Reg.de Curte in diuers.feud. §. licet autem verissima num.3. vbi refert Regem habere duo genera bonorum, nempe patrimonialia, & demanialia, & de quibus disponere potest, sicut duæ sunt hæreditates allodialis,& feudi, Camer. in cap.1. de success.feud.nu.39.

Num.46. vide Pugnat. in pragm.4. de fals.test. nu.157.dixi in meo Compend. verb.restitutio, & quid si venderet subhasta, an haberet restitutionem, vide Franc.Amic.in cap.1. §. dubitaui fol.209. nu.1. de ijs,qui feud.dare possunt.

Num.47.declarat hoc Reg.de Curte,vbi supra, & Auctor noster in repet.feud.lector.8.num. 10.& 11.

Num 48.vide notata supra eodem nu 8. & vltra ea vide Clapper. in suis decis. caus. 4. q. vnica nu.3.& caus.5.q.2.in princ.& caus.101. q. vnica, singulariter Boer. decis.248. Montanae.in pragmat.5.§.8.de adminis.vniuers. num. 10.

Num.49.& in ijs terminis loquitur Boer. dicta decis. 248.

Num. 50. Boss. in tit.de fisco, & eius priuileg. num.22.

Num.51. Arnald.Ferron. in consuet.Burdegal. tit.de subhast.§.1.circa finem, quid autem si vnus offerret plus altero, an erit liberatus primus si non inueniretur, vide Boer.decis. 248.Boss.in tit.de vectig.conduct.nu.3.Montanac.in d.§.8. nu.11. Muscatell. vbi supra nu.70.& candela extincta, & lapso tempore melior oblatio hastæ fiscalis non nocet, Maur.Iun.in alleg.51 nu.3.vbi nu.seq.refert, an sit locus gratificationi duobus æqualiter offerentibus.

Num.52.Muscatell.vbi supra nu.59.

Num.53. Muscatell.loco citato à nu.64. ad 67. articulum istum plenè examinat Ricc. collect.decis.67. allegat Clapper. decis.2. causa 5.

Num. 54. an primus conductor præferatur secundo conductori in re locata pro eodem pretio, vide Franch. in decis.406. cum alijs per me citatis in Compend.verb.conductor, & in conductoribus fisci, loquitur Peregrin. de iure fisci lib.6.tit.5.nu.5.

Num.55. idem Muscatell. in præallegato loco num.61 & 63.

Num.57. Muscatell.ibidem nu.60. & infra eodem num. 60.

Num.58. Peregrin.in dicto tract. eodem lib.6. tit.5.num.5.

Num.59.ad ornatum istius legis conferunt collecta per Ricc.d.collect 67.

Num.60. vide supra eodem nu.57.

Num.62 memini de ista decisione in meo Cōpend.verb.oblatio,an autem oblatio melior sit admittenda candela extincta,& oblatione inde sequuta super licitatione,& oblatione inde sequuta,quādo tractatur de interesse creditorum, decisum fuit affirmatiuè, ita Masull.ad Capyc.decis.36.nu.6.quem sequitur Ricc.collect.1726.vbi plura de hoc.

Num.63 contractus isti vitalitij ex Regiæ pragmaticæ dispositione redacti sunt ad rationem ducatorum quatuordecim pro centenario,vt habetur in pragm.2.de censib. Hodie verò per aliam nouellam pragm.5. eiusdem tituli redacti sunt ad rationem ducatorum decem per centenario isti census extinguendi in vita,seu ad certum tempus, & ob id dum liquidari instrumentum contingerit, an

an non existente corpore pro capitale, & tertijs liquidari possit, vide quid obseruatum fuit in Curia Archiepisc Neapol penes Genuens. in eius praxi cap. 16. num. 6. & in foro saeculari quid fuerit decisum retuli in meo Compend. verb contractus vitalitij, & verb. instrumentum. Respectu verò illorum creditorum, qui cum Reg. Cur. contraxerunt super donatiuo, cum certum corpus non haberetur, licet emptio redituum super incertis fundis, adeò quod obligatione sola personali substinetur, Andr. Gail lib. 2. obseru. 7. nu. 13. attamen nouissimè translata sunt eorum credita super alijs regalibus introitibus, & ita certificati sunt de corpore, & tales venditiones recesserunt ab aula, an autem isti contractus vitalitij in iure subsistant, articulum istum prolixius pertractauit Guliel. Bont. in suo tract. de vsuris per totum, & sic demum concludit valere reiectis rationibus in contrarium facientibus num. 58. vers. istis sic eũ seq. latissimè Tiraq. de vtroq. retract. glos. 6. §. 1. nu. 15. Ambr. de Vignat. in tract. de vsuris nu 242. cum seq. Andr. Gail lib. 2. obseru. 8 per totam.

Num. 64. istam quaestionem ex professo examinat Anchar. in quaest. 33 venditor par. 2. vbi loquitur etiam respectu interesse conuenti, & non cõuenti, seù expressi, nouissimè Marta voto 165. an autem pro rata pretij non soluti vide Benint. decis. Bonon. 29. nu. 2.

Num. 65. adde Maur. Iun. in alleg. 101. nu. 16. & 17. an autem interesse ex mora irregulari debeatur, latè Thesaur. decis. 258. circa declarationem l. curabit, vide Ioseph Ludou. decis. Perusin. 53. faciunt collecta per Alph. collect. 28. Ricc. collect. 199.

Num. 66. interesse sine mora non debetur, Morot. cons. 9. num. 28. & sic mora operatur interesse, Amat. decis. 24. nu. 5. ad quod aduertendum est, quod si fuerit mora irregularis, non aliter interesse oriretur, cum ea citra interpellationem hominis, vel diei non contrahatur, Maur. Iun. alleg. 101. num. 17. secus tamen in mora regulari, tunc per eam interpellationem in mora debitor constituitur, idem in alleg. 95. nu. 1. quid autem in debitore, qui tenetur pecuniam ad certum locum asportare, nec fuerit interpellatus à creditore forte absente, an mora contrahatur, vt interesse locum habeat, vide Maur. Sen. alleg. 72. respectu autem illorum, qui sunt soliti lucrari, an debeatur interesse lucri cessantis, copiosè Anton. Gabr. in tit. de solut. concl. 10. per totam, Marta vbi supra nu. 9. Andr. Gail dicto lib 2. obseru. 6. vide in meo Compend. verb. interesse.

Num. 67. vsurae quando petuntur non tanquam vsurae, sed tanquam interesse omni iure debentur, Kireou. inter commun. opin. tit. de vsuris num. 35. & vsurae petuntur à moroso tanquam interesse, Roman. cons. 517. nu. 13. Viu. in opin. 1048.

Num 68. adde eundem Anchar. loc. cit. nu. 10.

Num. 70. vsurae praestantur secundum morem Regionis, vide Donat. à Fina inter comm. opin. eod. tit. de vsuris nu. 10. vt est in Italia ad rationem quinque pro centenario, Manent. in tract. de iure contract. liuell. q. 5. nu. 51. & has licitas esse censuit Bellac. inter comm. opin. eod. tit. de vsuris nu. 36 quamquam in Regno ex bullę Apostolicae dispositione cautum sit, vt vsque ad summam ducatorum decem, possit fieri emptio citra vsurae suspitionem, latè Viu. in opin. 1052. & sic in pluribus causis liquidatum, refert Anna singul. 261. interesse, aduerte quod quando non fuisset pretium promissum solutum in tempore ex causa forte imminentis euictionis, si non fuisset taxatum ab initio liquidatum fuit per Sac. Cons. ad rationem ducatorum quinque pro centenario, Anna Iun. cons. 15. nu. 15. dixi in Cõpend. verb. interesse, sed si esset taxatum tunc secus, & taxari potest vsque ad decem pro centenario, vt in pragm. 1. de censib. & ibi Doctores, circa reliqua vide Ofasc. decis. 143. in fine.

Num. 72. interesse quod praestatur ab emptore ratione pretij non soluti, vt iuris est, Duen. regul. 244. excedere non potest fructus rei, latè Manent. in d. tract. de iure contract. liuell. q. 5. nu. 79. ad quod Aym. cons. 105. num. 11. dixit, quod vsura toleratur tanquam interesse, & illud interesse commensuratur ad valorem fructuum, non ad pretij quantitatem, pro cuius corroboratione Bellac. vbi supra nu. 37. allegat Bursat. cons. 11. lib. 1. nu. 2. qui tenet pactum, quod debeantur vsurae pretij, iuxta taxationem si probetur illam non excedere valorem fructuum, eo quia dicitur interesse compensatiuum, Benint. decis. Bonon. 29. nu. 6. an autem vsura, quae debetur ab emptore ratione pretij non soluti possit excedere fructus rei venditae, vide Ioseph. Ludou. d. decis. Perusin. 53. nu. 3. eum lex ista curabit det interesse, pro modo fructuũ, Georg. allegat. 49. nu. 9. vbi num. 10. quaerit, si fructus essent maiores, & quid citra moram.

Num. 73. sic vsura permittitur ex consuetudine, quando esset dubium in iure, an actus, vel contractus esset vsurarius, Reech. de Curt. in cap. fin. de consuet. 3. notab. in 3. limit. fol. 15. & proinde contractus intelligitur celebratus secundum vsum frequentiorem, Manent. in d. tract. q. 3. num. 71. similiter secundum

dum contrahentium consuetudinem censetur celebratus, idem ibidem q.1. nu.44.

Num.74. dixi supra nu.70.

Num.75. adde Benintend. decis. Bonon. 29. numer. 3.

Num.76. interesse dotis non solutæ, licitè potest à marito peti, Bellac. vbi supra num.38. Vin. in opin. 524. mora, & quando debeatur genero, latè Maur. Iun. d. alleg.74. quomodo autem taxetur hoc interesse dotis, & antefati Neapol. latè Molfes. in consuet. Neapol. par.7. q.12. num.1.2. & 4. tom.2. & quid soluto matrimonio an debeatur interesse vxori viduæ ab hæredibus viri, vide Thesaur. decis. 43. & quid inde decisum fuit per Sac. Consil. Nunt. Pellic. in consuet. Auersæ cap.9. num. 593. dixi in meo Compend. verb. interesse dotis.

Num.77. vide Martam vbi supra num.3. & seq. vbi omnes Theologos allegat.

§. VI.

NVm.1. ad hoc allegat infinitos Doctores Alphan. collect.118. & Ricc. collect. 288. Duen. in regul. 238. emens, vbi limitant, & ampliant istam communem conclusionem plurifariam, & inter commun. opin. tit. de contrah. empt. Donat. à Fina nu.67. Peregr. de iure fisci lib.6. tit.4. num.16. & seq. an autem ex noua causa superueniente fiscus teneatur de euictione, sicut hic Auctor dixit, vide Maur. Iun. in alleg.5. per totam, nonnulla ad ornatum istius legis, nouissimè tradit Reg. de Curt. in diuers. feud. §. declarata igitur nu.33. & seq. Chassan. in cathal. glor. mund. par.5. consid 23. in 124. priuil.

Nu.2. quāquam hæc eadem exceptio l. bene à Zenone fuerit, vel ante litis contestationem, vel post reseruāda sit ad merita causæ, & sic iudicatū censet Franch. decis. 377. vt in meo Compend. verb. exceptio legis, & circa exceptionē, quem de euictione tenet actio, &c. impediatur litis ingressus, & alia, vide Maur. Sen. alleg.7. nu.1. Secus tamē est in exceptione pragmaticæ editæ Thori, quæ non potest reseruari ad merita causæ, idē Reg. de Curte vbi supra num.54. Mastrill. de magistr. lib.3. cap.4. nu.399. citat Auctorem.

Num. 3. de ista clausula loquitur Anna singul. 123. Maur. Iun. alleg.28. num.3. & Auctor in 2. lect. feud. nu.40. & in cons.60. nu.20. vol.2. Consil. Rouit. in pragm.1. num.16. vbi de delict. quis conuen. deb.

Num.4. Ant. Gabr. lib.5. commun. opin. tit. de acquir. possess. concl.2. num.26. vbi quamplures citat Doctores ad hoc, & vltra eos Rodet Xuar. in alleg.11. nu.2. Reg. de Curte in diuers. feud. §. declatata igitur sub num.35. Auctor noster in cons.20. nu.48. vol.2.

Nu.5. Duen. Alph. & Donat. à Fina citati supra nu.1. vltra Ant. Gabr. vbi supra varijs modis limitant dispositionem d. l. bene à Zenone.

Num.6. vide infra eodem nu.8.

Num.7. vide Tiraquell. de retract. consang. §.1. glos.2. nu.41. Andr. Gail pract. obseru. lib.2. obseru.15. nu.4. quod tamen limitat Auctor nisi fuerit habita saltim fides de pretio, ita Roman. singul. 310. nu.1. incip. l. quod vendidi, & ibi Pignol. alios citat, & hoc sufficeret, quando fides de pretio fuerit habita, Alex. cons.173. nu.16. vol. 6. tunc enim fides de pretio non solū expresè, sed tacitè aliquando præsumitur, quoties fuerit concessus terminus ad soluendum, idem cons.92. nu.2. lib. 1. Xuarez inter commun. opin. tit. de cōtrah. empt. nu.68. sicuti per contrarium non præsumitur fides habita de pretio per patientiā detinēdi, idem cons.86. nu.6. lib.6. Iura enim volunt, aut expresè fidem de pretio, aut veram solutionem, Xuarez inter commun. opinion. tit. de contrah. empt. num.152. eo quod emptori habita fide de pretio censetur ex mera, ac sola rei venditæ traditione, & Gail vbi supra multa ad hoc.

Num.8. ita etiam refert Montan. in pragm. 5. §.13. nu. 18. de admin. vniuers. Villal. & Cherian. inter commun. opin. tit. de priuil. fisci nu.8. Peregrin. de iure fisci loc. cit. nu.9. Boss. in tit. de fisco nu.37.

Num.9. idem Montan. loc. cit. Consil. de Georg. alleg.49. num.7. Similiter vendere coactus à lege, vel statuto non tenetur habere fidem de pretio, Tiraquel. de retract. consang. glos. 3. num.1. An Baro cogere possit vasallum ad habendum fidem de pretio, vide Capibl. in pragm.1. nu.137. de Baronib.

Num.11. vide supra nu.9. & hac ratione attenta pariter confessio facta per tutorem non liberat debitorem pupilli in eius detrimentum, si non appareat aliundè de numeratione, aliud enim est habere mandatum à lege, aliud ab homine, de quo per Caualc. in tract. de tutore nu.274.

Num. 12. ad hoc vide Bertacch. in suo repert. verb. Procurator ad negotia in 4. versic. vbi alios citat, & conclusionem istam declarat, & quomodo intelligatur.

Num. 13. quod dies solutionis sit pars contractus, vide Tiraquell. de retract. consang. §.1. glos. 18. nu.38.

Num. 15. vltra Bertacch. in repert. in verb. executorum testamēti potestas vers. exequutor vendens, vbi hoc satis declarat quando procedat, videas Iacob. à Canibus in suo tract. de execut. vltimar. voluntat. in 2. particul. §. con-

§. consultis autem collegis num.35.

Num.16. adde notabilem allegationem Mauri Iunioris quintam per totam.

Num.17. multa ad ornatum istius legis collexit Alphan.collect.95. Ioseph Ludou. in suis commun.conclus.tit.de hæred. in 1.conclus. col.24. vers.& id,quod scribit cum seq. Ant. Gabr.in tit. de regul.iur. conclus.11. per totam, vbi limitat multifariam istam conclusionem.

Num.19.vltra Bellon.cons.24. nu.12.13. & 14. vide Maur.Sen. in alleg.7. per totam,Tiraquell.de retract. consang. §.1. glos.9. nu.47. vbi etiam loquitur in retractu faciendo per filium, vel hæredem, sed in materia euictionis, de qua per Auctorem facit distinctio Roland. à Vall. in tract. de inuent. confect. par.4. §.quid si pater nu.4. & seq.

Num.20. vide Io. Bapt. Costam in praxi conueut.par.2.claus.79. vbi plenius examinat si successores contineantur in stipulatione facta pro se, sine dictione extetata, & plures allegat, similiter in concessione feudi simpliciter facta alicui,an cēteatur facta etiam filijs, & hæredibus, Reg.de Curte in diuers. feud.§.nunc de altera nu.131.& seq.

Num.21.idem Tiraquell.vbi supra loquitur in hærede volente retrahere rem venditam à testatore etiam ex propria persona, Rolād. vbi supra, vel in transactione rei filiorum facta per patrem, de quo per Franch.decis. 665.nu.2. cum seq.

Num.22 vide Cremens.singul.32. Osasc. decis. Pedemont. 47. singulariter Marta in voto 129. per totum, vbi materiam istam explanat, quomodo intelligatur, ante eum Roland. vbi supra nu.12. Tiraquell. vbi supra num.5. quid autem si euictio causaretur ab alio,quàm à promittente an teneatur restituere pretium, vide Asciam in determ.132. copiosè.

Num.24. notabiliter Ioseph Ludou. in loc.cit. col.26. vers.sexto limitatur.

Num.25.vide Andr.Tiraq. de retract.conuent. §.1.glos.6. à nu.2. cum seq. vbi articulum plenè examinat, si per dictionem taxatiuam adiectam in venditione rei excludantur hæredes, ita vt eis retrahere liceat, sed in terminis nostris copiosè Phanucc.de inuentar. par 7.nu.220.& 221.

Num.26.idem Marta dicto voto 129. nu.2. faciunt notata supra eodem nu. 19.

Num.27.Phanucc.vbi supra nu.205.& seq. Ioseph Ludou. vbi supra col. 25. vers. quando tamen.

Num.28.idem Phanucc in d.tract.par.5 nu.19. ad quod singulariter Marta vbi supra nu. 3. in materia euictionis censet quod inuentarium præseruat hæredem, ac si hæreditatem non adijsset, & sequitur num. sequ. quod inuentarium non prodest in ijs, quæ habentur à defuncto,& titulo lucratiuo, vbi nu.6. pariter in materia confusionis hic tacta, quod inuentario finguntur actiones non confusæ, quatenus confusio afferret damnum hæredi, & quæ nam actiones confundantur in confectione inuentarij, & quæ non, vide Monticul. de inuent. §.nono principaliter nu.147. alia in materia separationis congerit Anna alleg.30.sed melius Prece. ad rem nostram loquens de subfeud.lib.3.in 3.formula nu.8. & separatio bonorum idem operatur,quod inuentarium,Georg.alleg.18.nu.7.

Num.29. in feudo hæreditario expressè loquitur Roland.à Valle in d.tract.par.4. §.numquid hæres per totum, & de eodem, ac de feudo ex pacto iuxta mentem Auctoris prolixius Reg.de Curt.in diuers.feud. §.multoties concedens nu.113.& seq.

Num.30.vide supra eodem nu.20.

Num 31. idem Tiraquell. vbi supra nu 4.

Num.33 quid si actum sit,quod venditor non teneatur de euictione nisi ex facto suo tantum,& si ex facto alieno nō teneatur aliquo modo, an teneatur ad restitutionem pretij, vide Afflict.in l.imperialem nu.19. de proh. feud. alien.

Num.34.vltra Carau.in rit.127. nu.4. Peregr. de iur.fisc. lib.5. tit.1.nu.186. ad hoc videas Carroc.in tract.de sequestro par.2.q.12. per totam, pari modo ista bonorum annotatio prohibita censetur,cum arrestis assimiletur, Andr.Gail in tract.de arrestis cap.1.nu.4.an autem spoliare de facto ei licitum sit, non tantum in officijs, vt per Annam alleg. 103. sed etiam in feudis,vide in cap.Regni ex præsumptuosè, vbi Campag.

Num 35. annotatio bonorum cum arrestis assimiletur, Gail in tract. de arrest.cap.1.nu.4.

Num. 36. regulariter feuda alienari prohibita sunt, hanc regulam cum limitationibus posuit Duen. in regul.317. feudum, latissime Capyc.in sua inuest.feud. rubr.feud. alienat per totam, & quod feudum licet alienari nō possit sine assensu,tamen poterit possideri sine assensu,& successiuè spoliatus debet restitui,Anna alleg 1.nu.29. verùm quò ad spiritualia aduertendum est,quia beneficia non possidentur sine canonica institutione,Anna alleg.38.nu.2.

Num.37.regulariter enim feuda quæsūtur priuilegio,successione,& inuestitura præsūpta, vt quia quis tenuit feudum per 30.annos faciendo seruitium, Capyc.decis.77.nu.13. Similiter quò ad regalia,quę solis Regibus cōpetunt, non alijs inferioribus, de quo per

Chas-

Chassan.in cathal.glor.mundi d.par.5. consider.24.in 164.priuil. quinimò illarum possessor tenetur ostendere titulum suæ possessionis, alias priuabitur, Peregr. de iute fisci lib.7.tit.3.nu.20.cum seq.

Num.38.ex vulgata l.cogi C. de petit.hæredit. nemo tenetur titulum suæ possessionis ostendere, quam regulam exornat Alphan.collectan.1184 Ricc collect.61. Iacob.Nouell.in regul.217. vbi nu.1. dixit non procedere in feudalibus, Socc.regul.430.& in feudis idem affirmat Capibl. in pragm.11.nu.17. de Baronib.licet contrarium teneat Campag.in cap prædicti magister nu.14.in praxi tamen aliter receptum est, quid autem in alijs iuribus non tamen feudalibus, an fisco instante cogi possit ostendere titulum possessor, dixi in eodem Compend. verbo titulus, vbi multa vltra Peregrin.in loc.cit.nu.13.& seq. vbi plura de hoc.

Nu 39.vide Annam in alleg.1.vbi satis materiā istius capit. ex præsumptuosè pertractat, & alia pertinentia ad eandem decisionem retuli in meo Compend.verb.sequestrum, conferunt collecta per Ricc. in collect. 367. vltra Auctorem in cons.1.vol.2.per totum.

Num.40.Anna vbi supra num.25.videtur contrarium tenere, dixi in meo Compend.verb. sequestrum, vbi extat decisio.

Num.41.idem Anna loc.cit.nu.33.& seq.an autem facto sequestro infra annum de bonis feudalibus detur aliquod interdictum possessorium, an locum super petitorio, & iure rei procedatur, vide Campag.in cap.dudum nu.3.14.& 17.vbi plura in materia sequestri agit.

Num 42. quod dispositio cap. ex præsumptuosè sit exorbitans à iure communi, refert Anna d.alleg.1. nu.15. & in exorbitantibus non datur extensio, vide Euerard.in topica loco à ratione legis ad extens. &c. nu. 41. cum sequent.

Num. 43. vide in meo Compend. decis. Regni verb. sequestrum, vbi alios cum Auctore citaui.

Num.44. adde Campag.in cap.frequens nu.48. & sic decisum retulit Vrsill. decis.351. nu.5. de quo satis in d.meo Compend.verb.sequestrum.

Nu.45.vide Carroc.in tract. de sequestro par. 2. q.2.in princ. nouissimè id decisum retulit Camill.Laratha cons.81. vt in eodem Compend.verb.sequestrum.

Num.46.idem Carroc.loc.cit.nu.14.& 18.

Num. 47. vide Peregr.in tract. de iure fisci lib. 5.tit.1.nu.196 latè & hic nota, quod ponens signa Principis in domo sua, vel bonis videtur illa incorporare dominio Principis, vt ex mente Bart. d.l.facultas, meminit Chassan.vbi supra in 201.priuil. quanto fortius si id à Principe fuerit actum, vel ab eius fisco, vt communiter videtur in domibus Neapol. à fisco sequestratis, vel ei incorporatis, depingi arma fisci, hoc est in medio scuti sic dici, *Regia Corte*, ex quibus colligitur ædes ipsas dominio fisci esse adscriptas.

Num.48. multa in materia sigilli notauit Carauit.in rit.277.circa scripturas, Campag.in cap.item statuimus, & multa alia pertinentia generaliter ad materiam sigilli, & sigillationis, refert Bertacch.in repert. verbo sigillatio, & quò ad hostiorū, atque capsarum sigillationem, vt hic Auctor censet Neapol. dumtaxat in capsis ex ciuitate asportandis sigilla apponi per Regiam Dohanam seruatur, sed quò ad hostia non aliter, sed in quibusdam Regni partibus vidi seruari, vt Foggiæ, & Castro maris, quoties debitores soluere reuenerint.

Num.49.latè Foller.in praxi crimin. rubr.annotat.bona contum.& Franch. in decis.515. multa circa istam annotationem faciendam deduxerunt.

Num.50. vide Peregr. in tract. de iure fisci lib. 4.tit.7.nu.18.vltra Amanell. de Clar. aquis singul.163.& Auctorem in decis.7.nu.5. vbi id nu.32.declarat.

Num.51.nota, quod bona secuta confiscatione statim quæruntur fisco, quò ad ius dominij, non quò ad possessionem, Peregr. in d.tract. lib.5.tit.1.nu.52. vbi nu.140. subnectit, quod fiscus non capit bona vti confiscata nisi præcesserit sententia, hinc Foller.in d.praxi crimin.rubr.& si confitebuntur nu.77.quod bona non vendicantur fisco nisi lata sententia, quo circa sententia declaratoria opus erit, Boss.in tit.de crim.læs.maiest.nu.63.& 133.

Num. 52. an autem, vt quæratur ista possessio requiratur scientia eius, ad quem spectabat, vide Capyc.decis.57. nu.1. Maur.Sen.alleg. 80. nu.6. & sententia declarat quem Dominum, Anna in cap.1.nu.230. de vasall.decrepit.ætat.

Num. 53. de hac re plenius habetur penes Peregrin.in d.tract.de iure fisci lib.6. tit.8. per totum, præsertim num. 40. & quomodo in Regno versetur circa istam præscriptionem bonorum non incorporatorum, vide Reg. de Curte in diuers. feud. §. declarata igitur num. 97.

§. VII.

NVm.1. an ius superueniens locum habeat in feudis, vide Consil.de Georg.allegat. 6.nu.33.

Num.

Num.2. Molfeſ.conſil.7. num.22. & conſil.42. num. 35. verùm eſt, quod actus contra legem factus eſt nullus, Anna in repet. conſtit. conſtitutionem num. 228. cum antecedentibus,& ſubſequentibus numeris, vbi loquitur de hac eadem Auctoris materia circa alienationẽ feudorum, & talis nullitas iuris inducitur ipſo iure,quia contra legem directè, vel indirectè agitur, vt ipſe refert per l. non dubium C. de leg. ad quod ſingulariter Afflict.in conſtit.ſi quis poſt litem nu.26.dixit, quidquid fieri contra formam traditam à lege,maximè quando lex annullat expreſsè,vt ibi dicit eſſe nullum ipſo iure,ſed quan do actus eſſet nullus propter defectum alicu ius ſolemnitatis requiſitæ in fauorem certæ perſonæ,& determinatæ,& quæ illius fauore reſpicit,vel propter aliquod impedimẽtum, quod perpetuò nõ durat,poterit de eiuſdem conſenſu ſuprruenienti ratificari, & confirmari,Vezzin.inter commun.opin.tit.ſi maior fact rat.hab.&c.nu. 7.tunc enim actus ille validaretur,prout ex nunc, non prout ex tunc,ita Maur.Iun.alleg.5.nu.5.

Nu.4.vide Alph.collect.764. vbi plures allegat Auctores,ad hoc Pariſ.conſ.104.n.12.vol 1.

Num. 5. de hoc videas congeſta per Bertacch. in verb.ius ſuperueniens,& quid in iudicijs, latè Ant.Gabr.in tit.de iudicijs concl.3. an autem ius ſuperueniens conualidet contractum rei alienæ nullum, quando ex tali actu quis non obligatur,vide Cranet.ſuper quęſtion.ſtatuti Ferrarienſ.nu.41 t.13.14. & 24. & iuxta mentem Auctoris hoc notat Boer. deciſ.23.nu.14.

Num.6. vide Cagnol. vltra Dec. in l. quod ab initio ff de reg. iur. potiſſimum nu.6. rationem Auctoris noſtri confirmat.

Num.7. idem Regens noſter deciſ. 38. num.5. Molfeſ.d.conſ.7.nu.23.& conſ.42.nu.35.

Num.8. vide Molfeſ.d.conſ.7.nu.24. & in conſuetud.Neapol.par.4.q.35.num.7.& 8. inter cæteras limitationes relatas per Capyc.in inueſtit.feud. rubr. feud.alien. verſ. limita ſexto, refertur feudum vendi poſſe neceſſitate cogente, puta per ſententias latas contra vaſallum conuentum, & ita iuxta mentem Auctoris alias deciſum per S.C. iudicatum fuit,quod bona fideicommiſſo ſubiecta, quę minantur ruinam non obſtãte fideicommiſſo facto per fideicommiſſariũ vendantur cum pacto, quod ſubrogentur cenſus eidem fideicommiſſo, Reg.de Ponte conſ.46.vol.1. dixi in meo Compend.verb.cenſeri, & verb. res prohibita, vbi patent aliæ deciſiones, & iuxta materiam Auctoris vide Reg.de Curte in diuerſ.feud.§.in hoc igitur nu.8.ſi pecunia ex feudo vendito ad inſtantiam creditorum dicatur feudalis, & an creditoribus habentibus aſſenſum tantum liberari debeat.

Nu.9.vide notabilem allegationem Maur.Iun. 107.præſertim nu.4.& ſic in dubio præſumi, teſtificatur Alex. conſ.63. nu.5.lib 6.& Auctor noſter d deciſ.38.num.6.Molfeſ.in conſuetud.Neapol.par.3.q.23.in fin & donando quis bona cenſetur donare ſolum ius, quod habet in illis bonis. Bellæ.inter cõm.opin. tit.de donat.nu.53.Alex.conſ.47.vol.3.

Num.10.an ex hoc legato debeatur æſtimatio, Anna in conſtit.conſtitutionem nu.143. an legato vſufructu cenſeri debeat inuẽtarium, idem ſing. 109.& inueſtitura rei alienę inſtar legati valida cenſetur, Auctor in lectur.13. num.18.

Num.11. vltra Reg de Curt.in diuerſ.iur.feud. §.in hoc igitur nu.40.& ſeq. adde quod Rex tantum concedit feudum deuoluendum,Anna in alleg.45. nu.23. intantum quod quærit Afflict. in cap.1. §.ſed & res nu.59. per quos fiat inueſt. & in conſtit. poſt mortem nu. 20. an releuium debeatur ſi Rex inueſtituram fecisſet de caducitate ſucceſſionis feudi,an autem inueſtitura feudi vacaturi poſt mortem iure feudorum permittatur, & præcisè obliget inueſtientẽ, vt ſoluẽdo intereſſe non liberetur,Auctor in conſ.131. nu.1. vol.1.

Nu.12.videas Parid. de Put.in tract.de recogn. feud. eſp. an Vicarius generalis, & melius Auctorem noſtrum in repet. feud.lect.11.nu. 13.& Conſil.de Georg.in repet.feud.eſp.13. nu. 13. refert practicatum fuiſſe in Baronia fluminis Muri, quæ viuente vtili Domina ſenio cõfecta abſque alio legitimo ſucceſſore fuit conceſſa Principi Scillę,quando vacauit per mortem illius.

Num.13.ſimiliter cedi põt iuri de futuro,Reg. de Curt.in diuerſ.feud. §.in hoc igitur n.36.

Nu.14.hæc iura allegat Marta in voc.225.nu.6. ad conualidandũ ſi Prælatus ſucceſſor teneatur inueſtire realiter inueſtitum verbaliter à prædeceſſore,vbi nu.4. quærit,ſi inueſtitus verbaliter in caſum mortis, quando debeat petere ſe inueſtiri realiter,ad materiam Auctoris vide Reg.de Curt.in diuer.feud.§.in hoc igitur nu.30.verſ.hic text. vide Annã in ſing.264.inueſtitura,vbi allegat Andr.hic ab Auctore citatum circa inueſtiturã feudi vacaturi,quãdo poſtea vacat ſi cenſeatur facta quando fuit,à principio, & non quando vacauit, eo quod retrotrahitur ad diem factæ inueſtituræ, idem Auctor in conſ.131. nu.4. vol.2.ante eum Afflic.in d.conſtit.poſt mortem ſub num 20.

Nu.15. vide Affl ct.in d.conſtit.poſt mortẽ nu. 20.vbi declarat,quando inueſtitura de caducitate ſucceſſionis intelligatur, & qualiter

fiat,& in cap.1. §. sed & res nu.59. per quos fiat inuest.& ad huius Auctoris materiam singulariter Reg.de Curt.in diuers.feud.§.in hoc igitur nu.30.

Nu.17.tunc enim Dominus pro re data in feudum,poterit dari aliud in cambium quoties consensus.seu voluntas vasalli interueneri , Iacob.de Franch. in cap.1. §.cum autem nu. 8.si de inuest.feud.&c.

Num. 18. an autem inuestitura feudi facta per clericum,sub conditione mortis Titij valeat, Anna in repet. cap.1. de vasall.decrep.ætat. num. 228. distinguit si tempore existentis conditionis erat mortuus non valeret, secus si erat viuus , etenim concessio feudi deuoluendi à morte Titij habet effectum , idem Anna in alleg.45.nu.9.

Num.19. multos casus in quibus venditor de euictione non tenetur, refert Tiraqu. de retract.consang.§.1.glos.9.num. 34.& euictio, quæ venit ex natura rei non censetur exclusa,Anna alleg.48. nu.30.

Nu.20.placet mihi in hoc opinio Reg.de Curt. in d. §.in hoc igitur nu.38. quod istud pactū de futura successione non militet,sed potius est de caducitate successionis, tūc enim esset pactum de futura successione,quādo tractaremus de succedendo illi , qui tenet feudum ex iure,quod habet ipse in feudo,de quo plenius per Afflict.in cap.si quis inuestierit de feud.dat. in vicem legis commiss.

Num.21.vide Reg.de Curt.in diuers.feud. §.vt igitur nu.32.

Nu.22.adde eundem Reg.de Curt. in d.diuers. §.declarata igitur nu.11. & in quo alio casu Dominus pro re data in feudū,poterit aliud dare in cābium,Iacob.de Franch.in cap.1.§. cum autem n 8. si de inuest.feud.contr.fuer. aut interesse, Minsing.cent. 4.obseru.61.

Num.23.vide Boer.d.decis.23. n.13.& seq. & in specie de emptore venditori succedente non agit ad euictionem, loquitur Afflict.in cap. quia supra dictum §.rursus, quib.mod.feud. amitt. nu.44.

Nu.24.adde Villal.& Vezin.inter comm.opin. tit.de euict.nu.3 & ibi Phieard. Viu.in opin. 1024.venditor, imò cogi potest vigore constituti ad tradendum,nec liberatur præstādo interesse, Aneh.q.2.par.2.nu.11. secus si non posset rem tradere,nam eo casu nō tenetur, Alex.cons.69.nu.1. vol.4. ita pariter & Dominus si non haberet facultatem rei tradendæ præstando interesse liberabitur, Iacob.de Franch. in rubr.si de inuest.feud contr.fuer. nu.15.an autem liberetur præstādo interesse Dominus facultatem habens tradēdi possessionem feudi, vide Afflict.in prælud.feud. §. pro nostris nu.148.sed si potens erit tradere feudum præcisè cogitur illud tradere, idem in cap. si autem nu.11. de contr.inuest. quid autem si promiserit tantum inuestire, si non vult inuestire , an teneatur ad interesse tantum,vide eundē in cap.inuestitura facta nu. 1.de form. fidel. & quid si stetisset per vasallū,quominus feudum Dominus traderet,ibidem nu. 15.& quid si esset facta verbalis tantum inuestitura , an teneatur ad tradendam possessionem feudi , ita quod non liberetur præstando interesse , idem in cap. si facta si de feud.fuer.contr.int.Dom.& vasal.nu.1.

Nu.27.hic nota, quod traditio contractum ipsum perficit,Glos.l.1.verb.post perfectum C. de peric.& cōmod.rei vēd.quam citat Maur. Sen.in alleg.5.nu.2.vbi nu.4.subnectit,quod traditio, quæ permutationem perficit non ex tunc , sed ex nunc actum perficit , & in quo casu noua traditio exquiratur,vide de Franch. in decis.665.in fin.nu.6.

Num.26.respectu Domini concedentis feudum deuoluendū,aliqua notaui supra eod.nu.11. quo verò ad vasallum concedentem dixi supra sub nu.14.

Vers. hic text. verumtamen assensus non extenditur de re ad rem, de persona ad personam, de casu ad casum , nec de tempore ad tempus, Auctor in decis. 8. num. 11. Anna allegat.36.num.10. Franch.decis.153. num. 23.& decis.105.nu.2.[& quod assensus nō extenditur de re ad rem , de persona ad personam, nec de contractu ad contractum, cum sit stricti iuris,ex vi tamen comprehensiua extenditur ad consecutiua,& quæ de natura verborū venire possunt , refert Maur. Iun.in alleg.47.nu.7.& seq.Maur.Sen.alleg.48.nu.1. Apicell.in alleg.24.nu.288. citat Auctorem.

Nu. 27. quemadmodum enim emptor cogitur pretium tradere,ita & venditor rem, Afflict. in cap.si facta nu.5.si de feud.fuer.contr.int. Dom.& agnat.& hoc quoties præuio assensu regio fuisset venditum feudum,alias si citra assensum cessaret ista coactio Auctoris , eo quod emens feudum scienter sine consensu Domini, perdit pretium, & venditor perdit feudū,Affli.in cap.1. de proh.feud.alien.per Lothar. n.33.& 71.Anna in constit.constitutionē n.103.& in rubr.de vasal.decrep.ætat. nu.13.vbi id limitat,nisi ignoranter hoc fecerit emptor,tunc enim pretium non amitteret,sed vēditor careret re,pretio restituto emptori,Afflic.in l.imperialem in 13.notab. nu.95.de proh.feud.alien.per Feder.an autē emptor bonæ fidei dicatur,qui emit feudum sine assensu Domini, sed tenetur consentire, idem ibidem nu 106.& an emptor bonę fidei feudo euicto possit agere contra vēditorem ad pretium,& ad interesse, ibidem nu.110.

Num.

Num. 28. affenfus regulatur ex actu, nec alterat eius naturam, intelligitur enim, prout ius intelligit, Maur. Sen. alleg. 75. nu. 3. Anna alleg 67. nu 5. regulatur enim à difpofitione iuris, idem in alleg. 95. nu. 11. fic etiam conceffio feudi fimpliciter facta, intelligitur, prout ius intelligit, Maur. Ion. alleg. 6. nu. 5.

Num. 29. vide Auctorem in conf. 14 nu 53. vol. 2. quod contractus feudalis abfque affenfu fit nullus, Afflict. in conftit. conftitutionem diu. memor. nu. 20. & quando contractus eft nullus, vel omninò nullus, & in quo differat, vide Camerar. in l. imperialem de prohib. feud. alien. per Feder. fol. 705. in paruis verf. quamobrè dicimus, adeò quod ex actu nullo benè poffeffio tranfertur, Maur. Sen. alleg. 5. nu. 2. non tamen effectum, & licet feudum venditum transferatur emptori, non tamen eius dominium, eo quod dominium fine affenfu non transfertur, ita Anna in repet. rubr. de vafall decrep. ætat. nu. 111. vigore tamen illius traditionis emptor agere poterit, nam fine ea non ageret, fubnectit ibidem Anna nu 336. hoc eft actione perfonali contra venditorem, ficut Auctor ex mente Andr. fubaudit, quemadmodum emptor, qui nõ poteft agere de euictione contra venditorem poteft actione ex empto contra venditorem, vel eius hęredes agere, Afflict. in cap. vnic. num. 7. fi de feud. vafal ab aliq fuer. interp & fic competet actio ei ad pretium recuperandum, Auctor in repet. lect. 16 nu. 13.

No. 30. Anna in repet. conftit. conftitutionem nu. 158.

Num. 31. locus Afflict. in d. conftit. conftitutionem nu. 22.

Num. 32. idem Auctor in repet. feud. lect. 22. num. 20.

Num. 33. idem Reg. de Curt. in d. §. in hoc igitur nu. 40. cum feq.

Num. 34. adde Maur. Sen. in alleg. 77. num. 6. fic pariter conceffio feudi, feu beneficij vacantis de iure nõ valet, fi non vacabat de facto, Confil. de Georg. alleg. 37. nu. 9. vbi nu. 15. & Auctor in cõf. 131. nu. 119. vol. 2. tenet, quod conceffio facta fub expreffione, quod vacet ex vna caufa, fi re vera vacet ex alia conceffio non tenet, fic etiam conceffio in emphyteofim, quæ fundatur ex aliquibus caufis, fi illæ veræ non fint corruit, idem Maur. Sen. alleg. 76. nu. 2. fed conceffio feudo qualitercumque vacet includit omnem vacationem, Anna alleg. 41. nu. 19.

Num. 37. vide fupra nu 5. & adde, quod venditor non tenetur de euictione, quando euictio veniret ex iure orto poft venditionem, Anna alleg. 87. nu. 13.

Num. 38. hic nota, quod iura communia inducuntur, quando non eft decifum per feudalia, Ann. in repet. rubr. de vafal. decrep. ætat. num. 399.

Num. 39. adde Frecc. de fubfeud. lib. 2. q. 4 nu. 5. circa alias extenfiones affenfus dixi fupra num. 26.

§. VIII.

NVm. 3. vide Molfef. in proæm. cõfuet. q 4. nu. 25. officium Thefaurarij generalis, intuetur Chaff. in cath. glor. mund. par. 6. confid. 18. per tot. vltra Veftr. in praxi, Roman. lib. 2. cap. 3. nu. 1. alij enim ex Quæftoris nomine originem duxiffe referunt auctoritate Luc. de Pen. in rubr. C. de Quæftor. lib. 12. quẽ fequitur Afflict. in cõftit. Iuftitiarius fub nu. 6. & Boer. in tract. de auctor. magn. Confil. nu. 9. Montan. in pragm. 5. num. 2. & 3. de admin. vniu. & hæc opinio mihi non placet, eo quia, vt dixit Boer. loc. cit. ifti tales Quæftores ex plebeis, fiuè ignobilibus eligebantur, quem fequitur Chaffan. d. par. 6. confid. 17. & tamen videmus Thefaurarios huius Regni electos viros nobiliffimos in dignitate conftitutos, imò titulari dignitate præditos, vt fuit Marchio Griptalia nũ. & Marchio Cerfę Maioris, & alij, quin imò nec Primipilus dici poterit ex ejus definitione, relata per Corraf. lib. 5. mifcel cap. 4. nu. 1. nec pariter me fubfcriberem opinioni Granatij ad Veft. in praxi Cur. Rom. lib. 2. cap. 3. nu. 5. Thefaurarium æquiparari Vrbano quæftori ex ratione fupra addita per Boer. & Chaffan. mihi tandem placet opinio eiufdem Chaffan. dicta confid. 17. col. 4. verf. officium verò, vbi omnia, quæ & perfonæ, & minifterio, feu officio Comitis facrarum largitionum conueniunt Thefaurario applicari poffunt.

Nu. 2. Corraf. vbi fupra, Hugo Donell. in tract. de pignor. rubr. quib. in cauf. pign. tac. contrah. verfus finem, verf. eft enim primipilus.

Num. 4. Corraf. loc. cit. plenius nu. 5. Hugo Donell. vbi fupra, Franc. Balduin. in tract. de pignor. & hypoth. cap. 7. col. 4.

Num. 5. vltra Corraf. vt fupra, vide Bertacch. in fuo repert. verb. primipilarius, vbi ad hoc allegat Abb. in cap. ex parte col. 2. de confuet. & in cap. ex literis in princ. de pignor. Franc. Balduin. vbi fupra col. 3.

Num. 12. de fifci debitore volente bonis cedere loquitur Confil Rouit. in pragm. 3. nu. 4. de ceff. bon. & in fpecie de volente cedere bonis pro collectis. loquitur Matth. Brun. de ceff. bon. in 9. quæft. 4. par.

Num. 13. videas addita per me fupra eod. §. 2. nu. 44. & vltra eos Boff. in tit. de fifco nu. 51. fic etiam debitores vniuerfitatum, Carroc.

de locat. par. 3. in quæst.19. per totam, Losæus de iure vniu.par.3.cap.6. nu.2.

Num.14.vide Carroc.in tract.de locat.& cond. par.3. tit. de locat.vctig. q 13. num.9. Peregr.de iur.fisc.lib.6.tit.5.nu.6. similiter cogere veteres conductores reconducere prædia fiscalia, Minsinger.cent.4. obseru.23.& multa alia priuilegia fisci enumerat Ricc. collect.447.

Num.16.vide Maur.Iun.alleg.51.nu.4. & gratificationi cæteris paribus locus est, Tiraquel. de retract.consang.§ 11.glof.10.nu.2.& gratificandi ius non habet locum nisi in casibus à iure concessis, Reg. Valenzuel. consil. 34. nu. 45. vbi plura de hoc in numeris antecedentibus, & Bertacch. in suo repert. verbo gratificatio.

Nu.17.vide Apiccll.in tutam.paupert.in addit. tit.4.nu.686. licet cōtrarium teneat Guliel. delodo sing.44. n.1.attamen iuxta opinionē Auctoris concordare videtur Brun. in tract. de ceff.bonor. q.9. 4.quæst.princip.in princ. Similiter nec cōtra vniuersitates pro affictu gabellarum,vt fuit decisum per S. C. Amat. cons.50.nec contra Neapolitanos,vt in Cōpend.meo verb.dilatio,de quæsito Auctoris vide Consil. Rouit. in pragm.3.de ceff.bon. nu.4.vbi multos allegat,& Ferrett. in tract. de publ.& gabell.nu.285.

Num 18. de hac quæstione an fiscus,vel mulier præferenda sit in hypotheca tacita, vel expressa, copiosè Neguf.in tract.de pignor, 4. memb.par.2.num,108.cum seq.vbi quid in primatis, & administratoribus statutum sit refert.

Nu.20. extat de hoc notabilis allegatio in terminis Officialium destinatorum à Thesaurario Regni Maur.Iun.93. & ibi Abb.Maur. in addit.tradit de ijs decisionem,de qua in meo Compend. verb.Officialis.

Num.21.demonstratur ex pragmat.1. de offic. Scribæ Portion. vbi Rouit.

Num.22.adde Carroc. in tract. de execuff. bon, par.2.q.9. idemq; in fideiussoribus debitorū vniuersitatum procedere, dixit Losæus de iure vniuerf.par.3.cap.vlt.nu.26.

Num.23. an & quando libris credendum sit, & eis fides adhibēda,vide Ioseph Ludon.in suis commun.conclus. tit.de lib.mercat. vbi copiosè ponit ampliationes, & limitationes, præsertim in 7.ampliat.loquitur de libris eorum, qui auctoritate publica ad recipiēdum gabellas proponuntur, & cum Auctore concordat Ferret.in tract.de publ.&gab. n.582.

Num.24.nota hic,quod isti caratarij, vt vulgo Neapol. nuncupantur sunt participantes in Arrendamentis Reg.Cur.tā pro lucro,quā pro damno, eo quia vnus est Arrendator arrendamenti, & duo, aut tres constituuntur Gubernatores pro illius regimine, & in eorum posse exactiones,solutiones, & omnia alia perueniunt, de quibus rationem reddere tenentur fisco.& caratarijs participantibus pro eorum interesse,qui quidem pro eorum caratis fideiussiones præstant, non mirum si contra eos fiscus directas, & benè actiones exercet,quia socij dici possunt, qui insolidum tenentur regulariter, nisi de consensu fisci onera inter se diuiserint,vt exemplificando singulariter demonstrat Ferret.in tract.de publ.& gabell.num.140.in socijs gabellarum à fisco conductarum loquēs,vt teneantur in solidum nisi de consensu fisci facta fuerit diuisio ex mente Imolæ, & aliorū hinc Caratarij se subscribere solent in albaranis conductionis arrendamentorum, vnus pro vna,vel duabus, vel tribus caratis,& sic de singulis, pro quibus fideiussiones penes acta præstant de soluendo,& fisco,& assignatarijs hoc iure vtimur indifferenter.

Num. 25. de istis libris rationum continentibus data, & recepta loquitur Benuen.Strac. in tract. de mercat par.2. nu.56. & pro scribente faciunt semiplenam probationem, latè Grammatic.consil.ciuil.82. & ad hoc, vt probent, quæ nam requirantur, latè Marcell.Calà de modo articul. §.2. glof.vnica, num. 1045. ad 1049. sed contra eos plenè probant Vezin.latè inter commun.opinion. tit.de probation. nu.171. cum sequent. Viu. inter comm.opin. in opin. 309.at si essent aliquæ notæ priuatæ à personis publicis factæ difficillimè eis crederetur,hinc notule quinterni Magistri actorum non creditur, Anna. singular.418. vbi conferunt addita per me, ibi cæterūm si essent à personis priuatis cōfectæ, vtpura à mercatore, tunc sola comparitione cōmprobarentur, attenta multitudine partitarum exiguam summam continentium, vt decisum refert idem Anna. singular. 374. partitæ, & in terminis librorum Aromatariorum continentium data, & recepta absque exhibitione receptarum Medicorum decisum refert Ricc.decil. Archiepiscop.106, par.1. vbi plura de hoc sicut descripta in libro priuato ab h mine probatæ fidei sunt tenenda pro vera, Maur.Iun. allegat.37. nu.5.

Num.26.ad hoc videtur facere pragm.12. de milit.

Num.27.vide in cap.Regni 79.incip.item prædicti Admirati, & Protonotarij,&c. vbi mandatur solui statutas comminantias marinarijs conductis in armata,& contribui panaccia,statuta,&c.vbi Campag.nu.15.explicādo nomen illud cōminantiæ dixit,quod olim

Curia

Curia vltra panaticam solitam,& statutam eis dabat pro emendis rebus comestibilibus pro victu certum quid quando erant in galeis, & dicitur comminantia, quasi communio,siuè societas,eo quia communiter in societate emebant, & communiter comedebant, prout faciunt hodie in galeis, & nauibus, quia partim infimul comedunt in prora,partim in puppi, partim in medio propè arborē, vbi subnectit, quod hodie Reg.Cur. nō dat comminātiam in pecunia,sed vnicuique dat portionem de panatica, & vino, & alijs comestibilibus, & sic hodie seruatur, etiam quò ad milites in triremibus vagantes,vt hic Auctor dicit.

Num.28. & per hæc iura hic citata tradit Roman.in singul.601.quo tempore peri possint vestes æstiuæ,aut hyemales legatę,& pariter Ant.Corset.in singul. verb.vestis, quo tempore famulis vestes ipsę debeantur,& in specie in militibus idem procedere dixit Martin.Laudens.in tract.de milite §.45.

Num.29. adde Grammat.in cons.ciuil.1. num. 6. & 7.

Num.30.adde Martin.Laudens. in d.tract. de milite §.41.

Num.31.vltra Martin.Landen.in d.tract.§.44. vide Roman. in singul. 380.

Num.32.vide ad hoc Luc.in l.3. in fine, C. de pasc.publ.lib.11.& de hoc habemus pragm. 3. §.7. de milit.vbi Consil.Rouit.nu.7. & 8. an autem liceat stipēdiarijs paleam, fenum, & ligna auferre, vide Campag. in cap. item stipendiarij, & in cap. de palea, vbi plura circa istam materiam.

Num.33. videas ad hoc Consil. Rouit. in pragmat.1.nu.1.de iur.& exact.fiscal. & Reg.de Curt. in diuers.iur.feud. §. redeundo igitur nu.25.& 24. loquitur de solutione focularis, quomodo in praxi versetur in Regno.

Num. 35. quorum tempora collectæ in Regno inceperunt vltra Iacob.de Gello de iure adhoar nu.37.vide Franch.decis.56.nu.25.

Num.36. idem Consil. Rouit. vbi supra nu.65. Reg.de Curt.in diuers.iur.feud. §.redeundo igitur nu.22.& seq.

Num.37.idem Franch.vbi supra nu.17. loquitur de collectis,quæ olim dona dicebantur, & erant voluntaria, in quorum loco hodie impositiones successerunt, & in necessarium debitum,vt dixit Iacob. de Gello vbi supra, & de hoc donatiuo voluntario satis apparet supra eod.tit. in rubr. nu.18. sed melius per Auctorem in decis.3.nu.14.

Num.38. vide supra eodem in rubr. Auctorem nostrum nu. 17.24.& 18. vbi addita per me, Mastrill.de magistr.lib.5.cap.15.nu.50.

Nu.40.Rex enim dictus est à regendo,qui alios regit,& à nemine regitur Par.de synd.verbo Rex autem nu. 16. & 21. eiusq; officium est Iustitiam facere,idem ibidem num.13.& 14. vbi plura de Rege, eiusq; officio intuetur, dicitur enim Rex pater quò ad gubernationem,& dilectionem,idem in eodem tractat. verb.post Imperatorum nu.77.hinc etiam pater patriæ nuncupatur, & personas miserabiles tueri debet, Afflict.in constit. pessimam post nu.12.Campag.in cap.pro publici num.5.similiter tutor,maritus &c. inde Regum facta in manu Dei sunt, Afflict. decis. 391.ante nu.2. & Deo rationem redditurus, Campag in cap.post corruptionis nu.3.

Num. 41. & audiui dum tempore Comitis Mirandæ huius Regni Proregis sepulchra ipsius Alphonsi Regis, & aliorum Regum Neapol. in sacrario S.Dominici Neapol.inuoluerentur,eiusq; ossa in condecentiori loco conderentur repertus fuit liber in eius monumento, cum quo voluit sepeliri ad corroborationē dicti Auctoris,Reges enim ex sapientia collaudātur,quæ maximè in eis exigitur, Chassan.in cathal.glor.mund.par.5.consi.10.Rex sapiens stabilimentum populi est, Pat. de syndic.verb.Rex autem nu.15, hinc commutitet Rex Robertus collaudatur,qui fuit alter Salamon, & ob eius sapientiam meruit habere Regnum, pro quo iudicauit S.P. hac præcipua ratione,vt dixit Grammat. decis. 1.nu.19. Campag.in prælud.capitul.nu.20.

Num.42.de hac re,an,& quando liceat vniuersitatibus collectas imponere, latissimè Losceus in suo tract. de iure vniuers.par.3. cap. 9.per totum,Montan.in pragm.5.§.vlt.nu.6. de admin.vniuers. extat cap. Regni item, quod Iustitiarij, & Iudices, vbi Campagn. prolixius.

Num. 43. possunt enim conqueri infra annum à tempore scientiæ, Piccol.in pragm.1. de appret. nu.97.& in hoc Iudicis officium expetere, Campag.in cap.porrecta sub nu.111.

Num.44. & Campag.in d. cap.porrecta nu.12. ponit exemplum in Domino habente magnam turrim, vel pulchrum ædificium magni valoris modici feudus, vel redditus, & quomodo in hoc versari debeant æstimatores si respectu fructuum, aut æstimationis turris, seù ædificij arbitrari debeant, & Cardin.Paris.in pragm.1. de appret. sub nu. 14.& quomodo praxis Sac.Cons.in se habeat circa diuersitatem appretiorum bonorum feudalium,ac aliorum stabilium,vide Freec. de subfeud.lib.2. in 3.author.nu.33.

Num.45. videas Montan. in pragm.2. nu.296. de admin.vniu.vbi allegat Capyc.decis.152. de quo in meo Compend. decis.Regni verbo territorium,vbi alios citat.

Num. 46. verùm est in iure, quod Principis sunt herbę publicæ, campestria, & alia regalia, Io. de Amic. cons. 8. nu. 55. & licet pascua sint de Regalibus, ita & taliter, quod possideri nequeant in locis demanij per alium sine Principis licentia, latè Capyc. in inuestit. feud. rubr. feud clauś. in verb. planis, & pascuis, at cum in Regno nostro multitudo pascuorum esset in partibus Apuleæ, vt habetur in constit. cum per partes, Rex autem pro fida animalium pascua sumentium in loco prædicto tribunal Regiæ Dohanæ menepecudum instituisse fertur, in quo præest Regius Dohanerius, vna cum eius Auditore, ac duobus credenzerijs, actuario, & scribis, qui inter cætera locant herbagia, siuè loca ibi existentia pro pascuis animalium hominum particularium singulis annis, & de hoc extant capit. 5. & 6. Maiest. catholic. fol. 109. & de Officialibus prædictis habetur in pragmat. 1. de offic. ad Reg. maiest. collat. spect. §. 12. de institutione verò ipsius Dohanæ menepecudum, & quomodo processit, vide Frecc. de subfeud. in lib. 2. author. 46. nu. 15. & 16. vbi plene.

Num. 47. hic adde, quod pensio soluenda pro animalibus prędictis Regiæ Dohanæ solita augmentata fuit, non tantum pro numero animalium, quantum pro loci qualitate, vt dixit Frecc. vbi supra sub num. 16 hinc communiter per Dominos animalium conducentes loca prædicta asserere solent pro numero tot animalium, quæ in veritate sunt minoris numeri, & cætera dicuntur aerea animalia, & hoc fit pro qualitate loci aptioris, & commodioris pro vsu ipsorum, & licet de hoc esset supplicatum non dispensari herbagijs particularium maiorem numerum pecudum, quam solitum erat tempore Regis Ferdinandi Primi, non fuit aliter super hoc prouisum, vt in cap. 17. Cæsar. Maiest. fol. 130. quamquam in contrarium se habeat obseruantia, vt dixi supra, vlterius aduertendum est, quod Regia Dohana pro affidatura prædicta non tantum loca sua locare possit, sed imò aliorum particularium ipsa conducere, & Dominis animalium sublocare si eis opus habeat, & sic mandatur declarari per Dohanerium per totum diem S. Luciæ, vt habetur in d. cap. 6. Cæsar. maiestat. eodem fol. 109. quapropter extraordinaria herbagia cessante necessitate Dohanæ vendi possunt per Dominos ipsorum, vt cautum est in cap. 28. Comitis Ripæ Cursiæ fol. 68. de hoc extat prouisio Cæsar. Maiest. in cap. 23. anni 1554 fol. 155. sicut antea concessum erat ad libitum herbagia vendi pro vsu pecudum, non tamen minori pretio, quã solita fuerant vendi tempore Ladislai, vt in cap. 3 Regis Alphonsi fol. 5. à te. g. demum locatoribus herbagiorum prædictorum mãdatum fuit Dohanerio ipsius dohanæ solutiones facere, vt ex cap. 61 fol. 47. Regis catholici, & de primis pecunijs antequam dohana recedat ab Apulea in cap. 18. eiusdem Regis anni 1507. fol. 59. eiusdem cap. 27 anni 1540. Cæsar. Maiest. fol. 131. & cap. 22. anni 1544 fol. 155. sicuti conductores ipsius regię dohanę in mense Aprilis soluunt pensiones, sicut in cap. 7. Reg. cathol. fol. 109. statutum est, quod hodie in mense Maij ordinariè fit tempore nundinarum.

Num. 48. hic adde, quod antiquitus pertinebat ad officium procuratoris fisci frumenta fiscalia, piscatiæ, & herbagia in locis demanij, & pecudes, & boues, equi, & iumenta, & alia animalia Regiæ Curiæ per curatulos, idest per illos, qui habent curam animalium cum summa diligentia curari facere, ita Afflict. in constit. inter multas sub nu. 11.

Num. 49. si verum est, quod dixit Author infra eod. nu. 52. quod cauallarij dicuntur milites ex iuris dispositione determinatũ est milites subesse magistro militũ, & in eos habere iurisdictiones l. magisteriæ C. de iurisd. omn. iudic. Franch. decis. 88. nu. 6. Ricc. collect. 95. sic ẽt & Dohanerius iurisdictionem habet super iam dictos cauallarios, & alios dohanatos ex amplissimis priuilegijs ei concessis à Rege, non solum in causis ciuilibus, sed ẽt criminalibus, tàm actiuè, quàm passiuè, vt audiui, & vidi obseruatum dum annis elapsis Fogiæ assiderem fuisse quendam Arianensem per Auditorem Regiæ dohanę laqueo suſpẽsum, eo quod certos Dohanatos in campanea cum alijs disrobauerat, & tũ erat aliter subditus Regię dohanæ, quinimò etiam contra Neapol. vtuntur eorum priuilegijs, vt patet hic decisum, de quo in meo Compend. verb. Neapolitani, quemadmodum conductores fiscales priuilegio fori potiuntur, ita Paregr. de iur. fisc. lib. 6. tit. 5. nu. 15.

Num. 51. & quid in alienis territorijs particularium habetur in constit. cum per partes, vbi prolixius Afflict. & Consil. Rouit. in pragma. 1. de offic. Baiuli, & de vastantibus pascua publica, vide Mart. Laud. in tract. de milite §. 20.

Num. 53. & hoc vidi, sed malè obseruari indifferenter in dicto tribunali menepecudum, vt etiam extraordinarij cauallarij, immò & quod peius alguzerij extraordinarij gaudeant priuilegio fori, & de consimilibus supernumerarijs si debeant gaudere, vide in meo Compend. verb. doctores, & vltra prædicta, nota, quod alij Dohanati in dicta Re-

gia

gia dohana menepecudum Apuleę non gaudent niſi maiorem partem animalium poſuerint in dicta dohana, & paſcua ſumerent in Apuleā, & ſic deciſum refert Amend. ad Franch.deciſ.175.vt dixi in eodem Cōpend. verb.dohanati,Maſtrill.de magiſt.lib.1.cap. 11.nu.95.allegat hic Authorem.

Num.54.vide in dicto Compend. in verb. Doctores. vbi alios Doctores citaui ad hoc, ad quod animaduertas,quod deciſio hic allegata D.de Franch.eſt 234.

Num. 55. quò ad primum dubium ſi Domini animalium cogi poſſint ad ſumendū paſcua, ſtante deſcriptione ipſorum in libris Regiæ Dohanę,hoc videtur eſſe ſpeciale priuilegiū fiſci,ſicut multis exemplis comprobat Luc. in l.congruit C. de locat. præd. ciuil. lib 11. quemadmodum enim coloni ad colendos agros idonei retrahi poſſunt l. colonos C. de agricol.& cenſit.eod.lib. ſic pariter, & conductores reconducere, de quo per Peregrin. de iur.fiſc.lib.6.tit.5.nu.6. adhibitis requiſitis per eum relatis, quæ non cōueniunt huic quæſtioni, alias eſſet liberum arbitrium impedire, & ſucceſſiuè grauamen, per quam rationem,ita concludit Campag.in cap.grauamen num. 83. vaſallos non poſſe cogi ad vendendum, & emendum in fundaeia Baronum,ſinè dohanis, niſi eſſent ſoliti hoc agere, quoniam tunc ratione ſoliti cogi poſſunt oſtenditur in conſimilibus in pragm.14. de Baronib vbi Capibl.& in pragm.1.nu.127.in ſimili facit quod dixit Frecc.de ſubfend.lib. 2.in 41.author. in fin. reſpectu verò territoriorum particularium à Regia Curia pro eius ſeruitio recipiendorum, aliqua notaui ſupra eodem nu.47.

Num.56.dixi ſupra nu.46.

Num. 57. ſatis per me apparet circa tribunal iſtud Reg.Cur. enunciatum in præfat. Compend.deciſ.Regni colum.6.verſ.quo verò ad tertium tribunal.

Num.58 de iſta materia inundationis,tàm reſpectu publicæ vtilitatis, quàm priuatæ, vide Cępol.in tract. de ſeruit.ruſtic. præd.cap. 37. & habemus particularem ſanctionem in Regno pro conſeruatione aeris,vt aqua ſeruari debeat incorrupta, ne per commixtionem rei fętidę corrumpatur in conſtit. ſalubritatem,& ibi Afflict.nu.1.vbi nu.3. loquitur de Officialibus negligentibus in puniendo eos,qui aerem corrumpunt,vt puniri poſſint,de quo plenius in pragm.1.de ſalubr.aer. vbi ad hoc ſtatutum eſt officium, vulgo dictum *pagliaminuta* in ciuitate ad purgandas vias, ſicut ex iuris diſpoſitione eaurum erat,Ant,Corſet.in verb.munitio,& Cępoll. de ſeruit.ruſtic.præd.cap.3.nu.61. & circa commoda,& incommoda aeris latè Tiraqu. de nobilit.cap.31.nu.58 1.verumtamen circa reparationem, ac reædificationem turrium extat capit.Regni item ſtatuimus, quod ab vniuerſitatibus,& ibi Campag.nu.5. de quo ſupra ead.rubr.in princ.nu.63.

De tractis,&c.   Tit. V.

Num. 1. comprobatur diſpoſitio iſta iuris communis ex capit. & pragmat. ſituatis in tit.de extract. animal. &c. De quaquidē materia plenius noniſſimè pertractatur omiſſis alijs Doctor.à Muſcatell.in prax.crimin. rubr.de extract. extra Regnum per totam, hocmet ſtatutum extare dixit Boer.deciſ.178.in Regno Franciæ,an iſti extractores contra formam pragmaticarum includantur in generali indulto,vide in meo Compēd.deciſ.Regni verb. extrahentes.

Num.2. hic principaliter notatur extractionē, non ſolum prohibitam eſſe auri,argēti, conflati, aut in maſſa,vt in pragm.1.2.3 8.13.& vltim. de extract. animal. ſed etiam animalia,vt in pragm.4.7.& 9. quod etiam erat de iure ſancitum abſque literis euectionis ea extrahere l.iubemus C. de curſ.publ. lib. 12. vbi Luc.dixit notandum eſſe pro capitaneis paſſuum Regni, quid debent continere literæ,quæ conceduntur ijs,qui Regnum cum equis prohibitis exire volunt, & in l.2. C.de curſ.& ſtat.lib 12 vbi alia notat pro cuſtodibus ipſis,an autem tacita,vel expreſſa licentia exquiratur,vide Ant.Corſet.in ſingular. verb. licentia. Item frumenta extrahi prohibetur, oleum, & alia legumina extra Regnum, Moctan.in pragm.2.nu.63. & ſeq. de adminiſtr. vniuerſ. pariformiter ſal nitrum, & puluis in pragmat.13.eodem tit.ſimiliter & puluerē extrahere nequeunt in pragm.14. eiuſd.tit.demùm monetas aureas,vel argenteas in pragmat.8 11.13.15.& 16.de quibus omnibus plenè per Muſcatell.vbi ſupra, ſed an ad omnem ſpeciem monetarum extendatur iſta prohibitio,vide in pragm.9. §.19. de monetis, quid ſi pro commoditate viſus proprij argentum extrahatur,vide quid fuerit deciſum in meo Compēd.verb.extractio, an autem iſta prohibitio liget clericos ibidem,& an forenſes ibi patet deciſio.

Num.3. ad hoc vide Campag. in cap. perpenſa num.7.

Num.5.ſic in terminis dixit Afflict.in cap.poſt natale de pac.iuram.firm.&c.nu.9.quod tractæ frumenti non debent à Rege cōcedi pro extra

extra Regnum, quando est modicum frumentum in Regno, quia prima charitas incipit à se ipso, nouissimè Reg. de Curte in diuers. feud. §. redeundo igitur num. 54. vbi quando Regnum indiget, tracta concedi non debet, vbi plura de tractis, & Maur. Iun. in allegat. 38. vbi Abb. Io. Hieronym. in addit. allegat hic Auctorem.

Nu. 6. & propterea sicuti ciuis moderatè pascit nemora demanialia ne tollatur fida Baroni, ita è conuerso Baro ne tollat vsum ciuium, & sic pluries in contingenti casu decisum fuisse in materia pascuis per Sac. Cons. refert Anna singul. 80. Capibl. in pragm. 12. de Baronib. nu. 28. & pragm. 11. nu. 75. eod. tit. dixi in Compend. verb. Baro.

Num. 7. vltra allegata superius vide eundem Capibl. in d. pragm. 11. nu. 76. vbi dixit, quod vsus non debetur alteri, si vix Domino supperat, nam isto casu præiudicium generatur tertio, quod alios secus esset, & ita intelligo, quod tradit Cępoll. de seruit. rustic. pręd. capit. 9. nu. 32. quod si vni debetur seruitus iuris pascendi pro certo numero pecudum, & ipse vsus est ampliori numero, non per hoc ammittit ius pascendi.

Num. 8. vide Moles. in consuet. Neapol. par. 5. cap. 5. nu. 27. & 28. Imò solent denegari tractæ iam concessæ, ne remaneat Regnum exhaustum frumento, ita Maur. Iun. d. alleg. 38. nu. 9. postquam dictę tractæ solent concedi tempore magnæ fertilitatis, idem Reg. de Curt. vbi supra nu. 57. Imò si suspectatur sterilitas anni sequentis, adhuc tractæ concessę denegantur, idem Maur. Iun. allegat. 106. num. 3.

Num. 9. vltra Reg. de Curt. loc. cit. num. 51. qui sic iudicatum censet, de quo in meo Compend. verb. extractio, vide eũdem Maur. Iun. in d. alleg. 106. nu. 2. & alleg. 107. nu. 6. & subnectit ibi Reg. de Curt. nu. 61. quod feudo super tractis vnius anni concesso, si non fiat exactio ex defectu fructuum, vel ex prohibitione Principis nil debetur, & num. 62. quod tracta vno anno prohibita non debetur pensio in anno sequenti, nisi adsit clausula refectionis.

Num. 10. vide August. Caput. in tract. de regim. Reipubl. cap. 7. §. 14. nu. 18.

Num. 11. vide Auctorem in rubr. de regal. imposit. nu. 65. vbi addita per me, Mastrill. de magistr. lib. 3. cap 1. nu. 39.

Num. 12. hic nota, quando salarium debeatur Officiali, an à die expeditionis priuilegij, seu commissionis, vel à die susceptæ administrationis officij, vide Frecc. de subfeud. lib. 2. rubr. quis dicatur Dux nu. 56. & quemadmodum Rex sit obligatus ad iustitiã faciendam, Afflict. in decis. 263. nu. 80. & successiuè Officiales constituere, quibus mandat iustitiam ministrari sicuti Barones, qui nequeunt iustitiam ministrare, sed tenentur eam demandare, Capibl. in pragm. 3. nu. 106. de Baronib. & successiuè prouisionem eis dare, idem in pragm. 19. nu. 27. eod. tit. etiam de Camera, Carau. in rit. 9. num. 3. & sic iudicatum retuli in d. Compend. verb. salarium, ita multo magis, & Rex constituere debet Officiales distinctos, nam optimè iustitia expeditur per eos, Afflict. in constit. non sine grã dis sub num. 10. eo, quia iustitia benè administrata auget regale fastigium, idem in constit. cum circa sub nu. 7. vbi subnectit nu. 16. & eis salarium constitui de iustis Regni introitibus, & sic de camera, prout ita mandatur solui Gubernatoribus, Auditoribus, & fisci patronis Audientiarum in cap. 4. anni 1532. Cæsar. Maiest. fol. 88. eo quod cæteri Officiales Neapol. residentes salaria eis debita consequuntur à Thesaurario generali, exceptis Iudicibus Mag. Cur. Vic. qui à Perceptore prouentuum ea percipiunt.

Num. 14. hoc est enim præcipuum Regis officium iustitiam facere, latè Par. de synd. verb. Rex autem nu. 13. & 14. vbi dictum officium declarat, in quo consistat, sed vtinam Principes iustitiam opere complerent, quam ore se asserũt diligere, inquit Afflict. in prohem. constit. §. nos itaque nu. 9. hinc etiam ad corroborationem præmissorum dixit idem Par. loc. cit. nu. 12. ad quid enim subditi tributa, & fiscalia onera persoluunt, nisi vt eorum fruantur præsentia, & cum res se ingerit exaudiantur, qui si præsentia Regis priuantur videntur omni spe iustitiæ, & gratia destituti.

Num. 16. licet autem traditione res efficiatur eius, cui traditur Specul. in tit. de success. ab intest. vers penult. tamen quando res illa esset aliena non diceretur vera traditio secundum Bald. in l. alienum vers. reuoco in dubiũ C. de furt. maximè si res nullo modo ad eum spectabat l. quædam de rei vendic. sed si aliquod ius in ea haberet illud censetur concedere, prout in venditione exemplificauit Auctor supra tit. præted. §. 7. nu. 9. pari modo si cum onere, nam omnis res transit cum onere suo, Campagn. in cap. item statuimus nu. 2. ad quod singulariter dixit Anna in alleg. 128. num. 1. quod res eo iure, quo est apud concedentem est apud concessionarium, & concessio ad omnia bona, an comprehendat quod prius alteri fuit concessum, Afflict. decis. 361. nu. 19.

Num. 17. adde Tiraquel. de retract. consang. §. 1. glos. 9. nu. 110. & glos. 10. nu. 13.

Num. 18. origo, & causa inspicitur, Tiraqu. de retract. §. 19. glos. 2. nu. 4.
Num. 19. vide Annam alleg. 128.
Num. 20. idem Auctor in tit. præcedenti §. 7. nu. 7. vbi addita, priuilegium generale non includit casum publicæ necessitatis, Minsing. cent. 4. obseru. 70. nu. 7.
Num. 21. vide Auctorem nostrum in decis. 1. nu. 20. & decis. 3. num. 4. vbi id ampliat habere locum etiam in priuilegijs, & fusè in decis. 39. nu. 27. multa autem ad ornatum l. tale pactum §. fin. ff. de pact. cum glos. refert Alphan. collectan. 169. & Rex concedendo aliquid generaliter videtur concedere illud, quod si interrogatus fuisset in specie concessisset, Anna alleg. 65. nu. 1.
Num. 22. adde Mastrill. de magistr. lib. 3. cap. 4. nu. 427. est cons. Alex. 216. incip. nec arguendi vol. 2. Sicuti enim Princeps imponit manus Regias rebus alienis, quando bona fisci non sufficiunt, Anna in allegat. 69. nu. 23. vbi latius materiā istam multis rationibus corroborat, & ob publicam vtilitatem iuri tertio derogare potest, Auctor in cons. 121. nu. 8. vol. 2. vbi id declarat, quomodo procedat, & donator teneatur potest grauamen in præiudicium tertij, Donat. à Fina inter com mun. opin. tit. de donat. nu. 56. Imò donationes factæ à Rege enormiter Regnum lædente successor eas reuocare potest, Duen. reg. 293. in vlt. limit.
Num. 23. quomodo intelligatur hoc in quātum facere potest, an deducto ære alieno, vel deducto ne egeat, vide Napodan. in consuetud. vbi dos nu. 43. de iure dotium, & quod donator habet priuilegium, vt non ab eo exigatur, vltra quam facere potest, dixit Donat. à Fina inter comm. opin. eod. tit. de donat. nu. 62. latè Viu. in sylua commun. opin. in opin. 215. donator, & inter commun. opin. eod. tit. nu. 223. Tiraquell. in l. si vnquam verb. donatione largitus nu. 50. C. de reuoc. donat. vbi loquitur in donatore remunerationis causa, quod ei non competat istud beneficium.
Num. 24. donatio facta à Rege in maximum præiudicium Regni ob remunerationem seruitiorum non potest reuocari, Maur. Sen. in alleg. 30. nu. 4. an gratiæ ob merita concessæ possint per Principem reuocari, vide Carauit. in rit. 301. nu. 3. & seruitia impediunt reuocationem priuilegiorum, Anna in reper. cap. 1. de vasall. decrep. ætat. nu. 198. inducunt perpetuitatem beneficij seruitia Regibus præstita, Anna alleg. 50. nu. 12.
Num. 25. collaudantur Reges inter cætera ex liberalitate, vt multis auctoritatibus, & exēplis demonstrat Chassan in cathal. glor. mūdi par. 5. consid. 8. Princeps liberalis solet esse, & debet, Afflict. in constit. vt de successionibus nu. 51. Reges enim subditorum debent seruitia ponderare, Afflict. in constitut. sicut accepimus nu. 1. vbi subnectit, & eos dignè remunerare, quia obligatio naturalis est, vt benefacientibus benefaciamus, eo quod premio incitantur homines ad seruitia Regia, Carau. in pragm. 2. num. 16. de exul. Imò illi, qui sunt ad seruitia Regis, licet habeant salarium ab eo, pro seruitijs tamen Rex debet eos priuilegiare vltra alios priuatos, qui nō habent salarium à Rege, idem Afflic. in constit. vt participatio nu. 1. vbi exemplo Magistrorum Rationalium confirmat, & vti debitum à Rege potest quisque de eo protestari ob tarditatem remunerationis seruitiorum Regi factorum, Afflict. decis. 307. & ob istam causam seruitiorum præstitorum pęna minorari debet, Grammat. decis. 43. quem sequitur Campag. in cap. ad peruersorum nu. 29. Imò eis pęnas legales remitti Carauit. d. rit. 301. nu 1. & lex præsumit seruitia remunerari, Maur. Iun. allegat. 63. nu. 4. item Princeps ex causa remunerationis seruitiorum potest dominium alterius quæsitum de iure gentium tollere, Grammat cons. 66. nu. 2. Similiter, & rem alterius auferre, idem consil. ciuil. 8. nu. 8. & præsertim feudum, Gozzad. cons. 1. nu. 17. & cons. 26. nu. [illegible]
Num. 26. Tiraquell. hic falsò allegatur nu. 104. sed est nu. 92. ad cuius comprobationem facit elegans decis. Præs. de Franch. 428. de legato facto vxori ob seruitia recepta, si reputetur lucratiuum, vel onerosum, attentis iam dictis seruitijs præstitis, vbi notat nu. 3. quod donatio remuneratoria non venit appellatione remunerationis, quia est species permutationis, quod secus esset in ija, qui non aliter seruire coguntur, vt considerat Dec. cons. 366. sub nu. 10. & 11. & faciunt collecta per Alphan. collect. 883. ad ornatum huius legis si donatione hic citata C. de collāt. & quod sit ista donatio remuneratoria quædam compensatio, siuè permutatio, refert Duen. nonnullos citando in regul. 224. in 4. limit. Afeia determ. 90. nu. 18.
Num. 27. an donans remunerationis causa teneatur de euictione, vide Alex. cons. 47. nu. 8. lib. 3. Ias. in l. ex hoc iure col. 13. de inst. & iur. & in l. Iulianus §. 1. ff. de verbor. obligat. & in cons. 34. lib. 1. in fine, melius Tiraquell. in l. si vnquam verb. donatione largitus nu. 51. C. de reuoc. donat. Grammat. consil. ciuil. 157. nu. 8. vbi in specie loquitur de Principe donante propter benemerita, si teneatur ad euictionem.
Num. 28. Auctor noster copiosè in cons. 59. vol. 1. nu. 26. & 23. Fab. Anna cons. 93. nu. 29. dixi an

dum contrahentium [consuetudinem censetur celebratus, idem ibidem q.1. nu.44.

Num.74. dixi supra nu.70.

Num.75. adde Benintend. decis. Bonon. 19. numer. 3.

Num.76. interesse dotis non solutæ, licitè potest à marito peti, Bellac. vbi supra num. 38. Viu. in opin. 524. mora, & quando debeatur genero, latè Maur. Iun. d. alleg. 74. quomodo autem taxetur hoc interesse dotis, & antefati Neapol. latè Molfes. in consuet. Neapol. par.7. q.12. num.1.2.& 4. rom.2. & quid soluto matrimonio an debeatur interesse vxori viduæ ab hæredibus viri, vide Thesaur. decis. 43. & quid inde decisum fuit per Sac. Consil. Nunr. Pellic. in consuet. Auersæ cap.9. num. 393. dixi in meo Compend. verb. interesse dotis.

Num.77. vide Martam vbi supra num.3. & seq. vbi omnes Theologos allegat.

§. VI.

NVm.1. ad hoc allegat infinitos Doctores. Alphan. collect. 118. & Ricc. collect. 288. Duen. in regul. 238. emens, vbi limitant, & ampliant istam communem conclusionem plurifariam, & inter commun. opin. tit. de contrah. empt. Donat. à Fina nu.67. Peregr. de iure fisci lib.6. tit.4. num.16. & seq. an autem ex noua causa superueniente fiscus teneatur de euictione, sicut hic Auctor dixit, vide Maur. Iun. in alleg.5. per totam, nõnulla ad ornatum istius legis, nouissimè tradit Reg. de Curt. in diuers. feud. §. declarata igitur nu.33. & seq. Chassan. in cathal. glor. mund. par.5. consid 23. in 114. princil.

Nu.2. quãquam hæc eadem exceptio l. bene à Zenone fuerit, vel ante litis contestationem, vel post reseruãda sit ad merita causæ, & sic iudicatũ censet Franch. decis. 377. vt in meo Compend. verb. exceptio legis, & circa exceptionẽ, quem de euictione tenet actio, & c. impediatur litis ingressus, & alia, vide Maur. Sen. alleg.7. nu.1. Secus tamẽ est in exceptione pragmaticæ editæ Thori, quæ non potest reseruari ad merita causæ, idẽ Reg. de Curte vbi supra num.54. Mastrill. de magistr. lib.3. cap.4. nu.399. citat Auctorem.

Num. 3. de ista clausula loquitur Anna singul. 123. Maur. Iun. alleg. 28. num. 3. & Auctor in 3. lect. feud. nu.40. & in cons. 60. nu. 10. vol. 2. Consil. Rouit. in pragm. 1. num. 16. vbi de delict. quis conuen. deb.

Num.4. Ant. Gabr. lib.5. commun. opin. tit. de acquir. possess. concl. 2. num. 26. vbi quamplures citat Doctores ad hoc, & vltra eos Roder Xuar. in alleg. 11. nu. 2. Reg. de Curte in diuers. feud. §. declarata igitur sub num. 35. Auctor noster in cons. 20. nu.48. vol. 2.

Nu.5. Duen. Alph. & Donat. à Fina citati supra nu.1. vltra Ant. Gabr. vbi supra varijs modis limitant dispositionem d. l. bene à Zenone.

Num.6. vide infra eodem nu.8.

Num.7. vide Tiraquell. de retract. consang. §. 1. glos.2. nu.41. Andr. Gail pract. obseru. lib.2. obseru. 15. nu.4. quod tamen limitat Auctor nisi fuerit habita saltim fides de pretio, ita Roman. singul. 310. nu.1. incip. l. quod vendidi, & ibi Pignol. alios citat, & hoc sufficeret, quando fides de pretio fuerit habita, Alex. cons. 173. nu.16. vol. 6. tunc enim fides de pretio non solũ expressè, sed tacitè aliquando præsumitur, quoties fuerit concessus terminus ad soluendum, idem cons. 2. lib. 1. Xuarez inter commun. opin. tit. de cõtrah. empt. nu. 68. sicuti per contrarium non præsumitur fides habita de pretio per patientiã detinẽdi, idem cons. 86. nu. 6. lib.6. iura enim volunt, aut exprefsè fidem de pretio, aut veram solutionem, Xuarez inter commun. opinion. tit. de contrah. empt. num. 152. eo quod emptori habita fide de pretio censetur ex mera, ac sola rei venditæ traditione, & Gail vbi supra multa ad hoc.

Num.8. ita etiam refert Montan. in pragm. 5. §.13. nu. 18. de admin. vniuers. Villal. & Cherian. inter commun. opin. tit. de priuil. fisci nu.8. Peregrin. de iure fisci loc. cit. nu.9. Boss. in tit. de fisco nu.37.

Num.9. idem Montan. loc. cit. Consil. de Georg. alleg.49. num.7. Similiter vendere habere coactus à lege, vel statuto non tenetur habere fidem de pretio, Tiraquel. de retract. consang. glos. 3. num.1. An Baro cogere possit vasallum ad habendum fidem de pretio, vide Capibl. in pragm. 2. nu 137. de Baronib.

Num. 11. vide supra nu.9. & hac ratione attenta pariter confessio facta per tutorem non liberat debitorem pupilli in eius detrimentum, si non appareat aliunde de numeratione, aliud enim est habere mandatum à lege, aliud ab homine, de quo per Caualc. in tract. de tutore nu. 274.

Num. 12. ad hoc vide Bertacch. in suo repert. verb. Procurator ad negotia in 4. versic. vbi alios citat, & conclusionem istam declarat, & quomodo intelligatur.

Num. 13. quod dies solutionis sit pars contractus, vide Tiraquell. de retract. consang. §.1. glos. 18. nu.38.

Num.15. vltra Bertacch. in repert. in verb. executorum testamẽti potestas vers. exequutor vendens, vbi hoc satis declarat quando procedat, videas Iacob. à Canibus in suo tract. de execut. vltimar. volunrat. in 2. particul. §.con-

§. consultis autem collegis num. 35.

Num. 16. adde notabilem allegationem Mauri Iunioris quintam per totam.

Num. 17. multa ad ornatum istius legis collexit Alphan. collect. 95. Ioseph Ludou. in suis commun. conclus. tit. de hæred. in 1. conclus. col. 24. vers. & id, quod scribit eum seq. Ant. Gabr. in tit. de regul. iur. conclus. 11. per totam, vbi limitat multifariam istam conclusionem.

Num. 19. vltra Bellon. cons. 24. nu. 12. 13. & 14. vide Maur. Sen. in alleg. 7. per totam, Tiraquell. de retract. consang. §. 1. glos. 9. nu. 47. vbi etiam loquitur in retractu faciendo per filium, vel hæredem, sed in materia euictionis, de qua per Auctorem facit distinctio Roland. à Vall. in tract. de inuent. confect. par. 4. §. quid si pater nu. 4. & seq.

Num. 20. vide Io. Bapt. Costam in praxi conuent. par. 2. claus. 79. vbi plenius examinat si successores contineantur in stipulatione facta pro se, sine dictione caterata, & plures allegat, similiter in concessione feudi simpliciter facta alieni, an cēseatur facta etiam filijs, & hæredibus, Reg. de Curte in diuers. feud. §. nunc de altera nu. 131. & seq.

Num. 21. idem Tiraquell. vbi supra loquitur in hærede volente retrahere rem venditam à testatore etiam ex propria persona, Rolād. vbi supra, vel in transactione rei filiorum facta per patrem, de quo per Franch. decis. 665. nu. 2. cum seq.

Num. 22 vide Cremens. singul. 32. Osasc. decis. Pedemont. 47. singulariter Marta in voto 129. per totum, vbi materiam istam explanat, quomodo intelligatur, ante eum Roland. vbi supra nu. 12. Tiraquell. vbi supra num. 5. quid autem si euictio causaretur ab alio, quàm à promittente an teneatur restituere pretium, vide Afeiam in determ. 132. copiosè.

Num. 24. notabiliter Ioseph Ludou. in loc. cit. col. 26. vers. sexto limitatur.

Num. 25. vide Andr. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. à nu. 2. cum seq. vbi articulum plenè examinat, si per dictionem taxatiuam adiectam in venditione rei excludantur hæredes, ita vt eis retrahere liceat, sed in terminis nostris copiosè Phanucc. de inuentar. par 7. nu. 220. & 221.

Num. 26. idem Marta dicto voto 129. nu. 2. faciunt notata supra eodem nu. 19.

Num. 27. Phanucc. vbi supra nu. 205. & seq. Ioseph Ludou. vbi supra col. 25. vers. quando tamen.

Num. 28. idem Phanucc in d. tract. par. 5 nu. 19. ad quod singulariter Marta vbi supra nu. 3. in materia euictionis censet quod inuentarium præseruat hæredem, ac si hæredit: tum non adijsset, & sequitur num. sequ. quod inuentarium non prodest in ijs, quæ habentur à defuncto, & titulo lucratiuo, vbi nu. 6. pariter in materia confusionis hic tacta, quod inuentario finguntur actiones non confusæ, quatenus confusio afferret damnum hæredi, & quæ nam actiones confundantur in confectione inuentarij, & quæ non, vide Mōticul. de inuent. §. nono principaliter nu. 147. alia in materia separationis congerit Anna alleg. 30. sed melius Precc. ad rem nostram loquens de subfeud. lib. 3. in 3. formula nu. 8. & separatio bonorum idem operatur, quod inuentarium, Georg. alleg. 18. nu. 7.

Num. 29. in feudo hæreditario expressè loquitur Roland. à Valle in d. tract. par. 4. §. numquid hæres per totum, & de eodem, àe de feudo ex pacto iuxta mentem Auctoris prolixius Reg. de Curt. in diuers. feud. §. multoties concedens nu. 113. & seq.

Num. 30. vide supra eodem nu. 20.

Num 31. idem Tiraquell. vbi supra nu 4.

Num. 33 quid si actum sit, quod venditor non teneatur de euictione nisi ex facto suo tantum, & si ex facto alieno nō teneatur aliquo modo, an teneatur ad restitutionem pretij, vide Affl. & in l. imperialem nu. 19. de proh. feud. alien.

Num. 34. vltra Caran. in rit. 127. nu. 4. Peregr. de iur. fisc. lib. 5. tit. 1. nu. 186. ad hoc videas Carroc. in tract. de sequestro par. 2. q. 12 per totam, pari modo ista bonorum annotatio prohibita censetur, cum arrestis assimiletur, Andr. Gail in tract. de arrestis cap. 1. nu. 4. an autem spoliare de facto ei licitum sit, non tantum in officijs, vt per Annam alleg. 103. sed etiam in feudis, vide in cap. Regni ex pre sumptuosè, vbi Campag.

Num 35. annotatio bonorum cum arrestis assimiletur, Gail in tract. de arrest. cap. 1. nu. 4.

Num. 36. regulariter feuda alienari prohibita sunt, hanc regulam cum limitationibus posuit Duen. in regul. 317. feudum, latissime Capye. in sua inuest. feud. rubr. feud. alienat per totam, & quod feudum licet alienari nō possit sine assensu, tamen poterit possideri sine assensu, & successiuè spoliatus debet restitui, Anna alleg. 1. nu. 29. verùm quò ad spiritualia aduertendum est, quia beneficia non possidentur sine canonica institutione, Anna alleg. 38. nu. 2.

Num. 37. regulariter enim feuda quæsuntur priuilegio, successione, & inuestitura præsūpta, vt quia quis tenuit feudum per 30. annos faciendo seruitium, Capye. decis. 77. nu. 13. Similiter quò ad regalia, quę solis Regibus cōpetunt, non alijs inferioribus, de quo per Chas.

Chassan. in cathal. glor. mundi d. par. 5. consider. 24. in 164. priuil. quinimò illarum possessor tenetur ostendere titulum suæ possessionis, alias priuabitur, Peregr. de iure fisci lib. 7. tit. 3. nu. 20. cum seq.

Num. 38. ex vulgata l. cogi C. de petit. hæredit. nemo tenetur titulum suæ possessionis ostendere, quam regulam exornat Alphan. collectan. 1184 Ricc collect. 61. Iacob. Nouell. in regul. 217. vbi nu. 1. dixit non procedere in feudalibus, Socc. regul. 430. & in feudis idem affirmat Capibl. in pragm. 11. nu. 27. de Baronib. licet contrarium teneat Campag. in cap prædicti magister nu. 14. in praxi tamen aliter receptum est, quid autem in alijs iuribus non tamen feudalibus, an fisco instante cogi possit ostendere titulum possessor, dixi in eodem Compend. verbo titulus, vbi multa vltra Peregrin. in loc. cit. nu. 13. & seq. vbi plura de hoc.

Nu. 39. vide Annam in alleg. 1. vbi satis materiã istius capit. ex præsumptuosè pertractat, & alia pertinentia ad eandem decisionem retuli in meo Compend. verb. sequestrum, conferunt collecta per Ricc. in collect. 367. vltra Auctorem in cons. 1. vol. 2. per totum.

Num. 40. Anna vbi supra num. 25. videtur contrarium tenere, dixi in meo Compend. verb. sequestrum, vbi extat decisio.

Num. 41. idem Anna loc. cit. nu. 33. & seq. an autem facto sequestro infra annum de bonis feudalibus detur aliquod interdictum possessorium, an locum super petitorio, & iure rei procedatur, vide Campag. in cap. dudum nu. 3. 14. & 17. vbi plura in materia sequestri agit.

Num 42. quod dispositio cap. ex præsumptuosè sit exorbitans à iure communi, refert Anna d. alleg. 1. nu. 15. & in exorbitantibus non datur extensio, vide Euerard. in topica loco à ratione legis ad extens. &c. nu. 41. cum sequent.

Num. 43. vide in meo Compend. decis. Regni verb. sequestrum, vbi alios cum Auctore citaui.

Num. 44. adde Campag. in cap. frequens nu. 48. & sic decisum retulit Vrsill. decis. 351. nu. 5. de quo satis in d. meo Compend. verb. sequestrum.

Nu. 45. vide Carroc. in tract. de sequestro par. 2. q. 2. in princ. nouissimè id decisum retulit Camill. Laratha cons. 81. vt in eodem Compend. verb. sequestrum.

Num. 46. idem Carroc. loc. cit. nu. 14. & 18.

Num. 47. vide Peregr. in tract. de iure fisci lib. 5. tit. 1. nu. 196 latè & hic nota, quod ponens signa Principis in domo sua, vel bonis videtur illa incorporare dominio Principis, vt ex mente Bart. d. l. facultas, meminit Chassan. vbi supra in 201. priuil. quanto fortius si id à Principe fuerit actum, vel ab eius fisco, vt communiter videtur in domibus Neapol. à fisco sequestratis, vel ei incorporatis, depingi arma fisci, hoc est in medio scuti sic dici, *Regia Corte*, ex quibus colligitur ædes ipsas dominio fisci esse adscriptas.

Num. 48. multa in materia sigilli notauit Carauit. in tit. 277. circa scripturas, Campag. in cap. item statuimus, & multa alia pertinentia generaliter ad materiam sigilli, & sigillationis, refert Bertacch. in repert. verbo sigillatio, & quò ad hostiorũ, atque capsarum sigillationem, vt hic Auctor censet Neapol. dumtaxat in capsis ex ciuitate asportandis sigilla apponi per Regiam Dohanam seruatur, sed quò ad hostia non alter, sed in quibusdam Regni partibus vidi seruari, vt Foggię, & Castro maris, quoties debitores soluere renuerint.

Num. 49. latè Foller. in praxi crimin. rubr. annotat. bona contum. & Franch. in decis. 515. multa circa istam annotationem faciendam deduxerunt.

Num. 50. vide Peregr. in tract. de iure fisci lib. 4. tit. 7. nu. 18. vltra Amanell. de Clar. aquis singul. 163. & Auctorem in decis. 7. nu. 5. vbi id nu. 32. declarat.

Num. 51. nota, quod bona secuta confiscatione statim quæruntur fisco, quò ad ius dominij, non quò ad possessionem, Peregr. in d. tract. lib. 5. tit. 1. nu. 52. vbi nu. 140. subnectit, quod fiscus non capit bona vti confiscata nisi præcesserit sententia, hinc Foller. in d. praxi crimin. rubr. & si confiscabuntur nu. 77. quod bona non vendiantur fisco nisi lata sententia, quo circa sententia declaratoria opus erit, Boss. in tit. de crim. læs. maiest. nu. 63. & 131.

Num. 52. an autem, vt quæratur ista possessio requiratur scientia eius, ad quem spectabat, vide Capyc. decis. 57. nu. 1. Maur. Sen. alleg. 80. nu. 6. & sententia declarat quem Dominum, Anna in cap. 1. nu. 339. de vasall. decrepit. ætat.

Num. 53. de hac re plenius habetur penes Peregrin. in d. tract. de iure fisci lib. 6. tit. 8. per totum, præsertim num. 40. & quomodo in Regno versetur circa istam præscriptionem bonorum non incorporatorum, vide Reg. de Curte in diuers. feud. §. declarata igitur num. 97.

§. VII.

Num. 1. an ius superueniens locum habeat in feudis, vide Consil. de Georg. allegat. 6. nu. 33.

Num.

Num.2. Molfes.consil.7. num.22. & consil.42. num. 35. verùm est, quod actus contra legem factus est nullus, Anna in repet. constit. constitutionem num. 228. cum antecedentibus,& subsequentibus numeris, vbi loquitur de hac eadem Auctoris materia circa alienationẽ feudorum, & talis nullitas iuris inducitur ipso iure, quia contra legem directè, vel indirectè agitur, vt ipse refert per l. non dubium C. de leg. ad quod singulariter Afflict. in constit. si quis post litem nu. 26. dixit, quidquid fieri contra formam traditam à lege, maximè quando lex annullat expressè, vt ibi dicit esse nullum ipso iure, sed quando actus esset nullus propter defectum alicuius solemnitatis requisitæ in fauorem certæ personæ, & determinatæ, & quæ illius fauore respicit, vel propter aliquod impedimẽtum, quod perpetuò nõ durat, poterit de eiusdem consensu superuenienti ratificari, & confirmari, Vezzin. inter commun. opin. tit. si maior fact. rat. hab. & c. nu. 3. tunc enim actus ille validaretur, prout ex nunc, non prout ex tunc, ita Maur. Iun. alleg. 5. nu. 5.

Nu. 4. vide Alph. collect. 764. vbi plures allegat Auctores, ad hoc Paris. cons. 104. n. 11. vol. 1.

Num. 5. de hoc videas congesta per Bertacch. in verb. ius superueniens, & quid in iudiciis, latè Ant. Gabr. in tit. de iudiciis concl. 3. an autem ius superueniens conualidet contractum rei alienæ nullum, quando ex tali actu quis non obligatur, vide Crauet. super quæstion. statuti Ferrariens. nu. 4. 11. 13. 14. & 24. & iuxta mentem Auctoris hoc notat Boer. decis. 23. nu. 14.

Num. 6. vide Cagnol. vltra Dec. in l. quod ab initio ff. de reg. iur. potissimum nu. 6. rationem Auctoris nostri confirmat.

Num. 7. idem Regens noster decis. 38. num. 5. Molfes. d. cons. 7. nu. 23. & cons. 42. nu. 35.

Num. 8. vide Molfes. d. cons. 7. nu. 24. & in consuetud. Neapol. par. 4. q. 35. num. 7. & 8. inter cæteras limitationes relatas per Capyc. in inuestit. feud. rubr. feud. alien. vers. limita sexto, refertur feudum vendi posse necessitate cogente, puta per sententias latas contra vasallum connentum, & ita iuxta mentem Auctoris alias decisum per S. C. iudicatum fuit, quod bona fideicommisso subiecta, quę minarentur ruinam non obstãte fideicommisso facto per fideicommissariũ vendantur cum pacto, quod subrogentur census eidem fideicommisso, Reg. de Ponte cons. 46. vol. 1. dixi in meo Compend. verb. censeri, & verb. res prohibita, vbi patent aliæ decisiones, & iuxta materiam Auctoris vide Reg de Curte in diuers. feud. §. in hoc igitur nu. 8. si pecunia ex feudo vendito ad instantiam creditorum dicatur feudalis, & an creditoribus habentibus assensum tantum liberari debeat.

Nu. 9. vide notabilem allegationem Maur. Iun. 107. præsertim nu. 4. & sic in dubio præsumi, testificatur Alex. cons. 63. nu. 5. lib 6. & Auctor noster d. decis. 38. num. 6. Molfes. in consuetud. Neapol. par. 3. q. 13. in fin & donando quis bona censetur donare solum ius, quod habet in illis bonis, Bellac. inter cõm. opin. tit. de donat. nu. 53. Alex. cons. 47. vol. 3.

Num. 10. an ex hoc legato debeatur æstimatio, Anna in constit. constitutionem nu. 143. an legato vsufructu confici debeat inuẽtarium, idem sing. 309. & inuestitura rei alienę instar legati valida censetur, Auctor in lectur. 13. num. 18.

Num. 11. vltra Reg de Curt. in diuers. iur. feud. §. in hoc igitur nu. 40. & seq. adde quod Rex tantum concedit feudum deuoluendum, Anna in alleg. 45. no. 23. intantum quod quærit Afflict. in cap. 1. §. sed & res nu. 59. per quos fiat inuest. & in constit. post mortem nu. 20. an releuium debeatur si Rex inuestituram fecisset de caducitate successionis feudi, an autem inuestitura feudi vacaturi post mortem iure feudorum permittatur, & præcisè obliget inuestiẽtẽ, vt soluẽdo interesse non liberetur, Auctor in cons. 131. no. 2. vol. 1.

Nu. 12. videas Parid. de Put. in tract. de recogn. feud. cap. an Vicarius generalis, & melius Auctorem nostrum in repet. feud. lect. 11. nu. 13. & Consil. de Georg. in repet. feud. cap. 13. nu. 13. refert practicatum fuisse in Baronia fluminis Muri, quæ viuente ccili Domina senio cõfecta absque alio legitimo successore fuit concessa Principi Scillę, quando vacauit per mortem illius.

Num. 13. similiter cedi põt iuri de futuro, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. in hoc igitur n. 36.

Nu. 14. hæc iura allegat Marta in voc. 225. nu. 6. ad conualidandũ si Prælatus successor teneatur inuestire realiter inuestitum verbaliter à prædecessore, vbi nu. 4. quærit, si inuestitus verbaliter in casum mortis, quando debeat petere se inuestiri realiter, ad materiam Auctoris vide Reg. de Curt. in diuer. feud. §. in hoc igitur nu. 30. vers. hic text. vide Annã in sing. 264. inuestitura, vbi allegat Andr. hic ab Auctore citatum circa inuestiturã feudi vacaturi, quãdo postea vacat si censeatur facta quando fuit à principio, & non quando vacauit, eo quod retrotrahitur ad diem factæ inuestituræ, idem Auctor in cons. 131. nu. 4. vol. 2. ante eum Afflic. in d. constit. post mortem sub num 20.

Nu. 15. vide Afflict. in d. constit. post mortẽ nu. 20. vbi declarat, quando inuestitura de caducitate successionis intelligatur, & qualiter

fiat,

fiat,& in cap. 1. §. sed & res nu. 59. per quos fiat inuest.& ad huius Auctoris materiam singulariter Reg. de Curt. in diuers. feud. §. in hoc igitur nu. 30.

Nu. 17. tunc enim Dominus pro re data in feudum, poterit dari aliud in cambium quoties consensus, seu voluntas vasalli interuenerit, Iacob. de Franch. in cap. 1. §. cum autem nu. 8. si de inuest. feud. & c.

Num. 18. an autem inuestitura feudi facta per clericum, sub cōditione mortis Titij valeat, Anna in repet. cap. 1. de vasall. decrep. ætat. num. 228. distinguit si tempore existentis conditionis erat mortuus non valeret, secus si erat viuus, etenim concessio feudi deuoluendi à morte Titij habet effectum, idem Anna in alleg. 45. nu. 9.

Num. 19. multos casus in quibus venditor de euictione non tenetur, refert Tiraqu. de retract. consang. §. 1. glos. 9. num. 34. & euictio, quæ venit ex natura rei non censetur exclusa, Anna alleg. 48. nu. 30.

Nu. 20. placet mihi in hoc opinio Reg. de Curt. in d. §. in hoc igitur nu. 38. quod istud pactū de futura successione non militet, sed potius est de caducitate successionis, tūc enim esset pactum de futura successione, quādo tractaremus de succedendo illi, qui tenet feudum ex iure, quod habet ipse in feudo, de quo plenius per Afflict. in cap. si quis inuestiterit de feud. dat. in vicem legis commiss.

Num. 21. vide Reg. de Curt. in diuers. feud. §. vt igitur nu. 33.

Nu. 22. adde eundem Reg. de Curt. in d. diuers. §. declarata igitur nu. 11. & in quo alio casu Dominus pro re data in feudū, poterit aliud dare in cābium, Iacob. de Franch. in cap. 1. §. cum autem n 8. si de inuest. feud. contr. fuer. aut interesse, Minsing. cent. 4. obseru. 61.

Num. 23. vide Boer. d. decis. 23. n. 13. & seq. & in specie de emptore venditori succedente non agit ad euictionem, loquitur Afflict. in cap. quia supra dictum §. rursus. quib. mod. feud. amitt. nu. 44.

Nu. 24. adde Villal. & Vezin. inter comm. opin. tit. de euict. nu. 3 & ibi Phicard. Viu. in opin. 1024. venditor, imò cogi potest vigore constituti ad tradendum, nec liberatur prestādo interesse, Anch. q. 2. par. 2. nu. 11. secus si non posset rem tradere, nam eo casu nō tenetur, Alex. cons. 69. nu. 1. vol. 4. ita pariter & Dominus si non habeteт facultatem rei tradendæ præstando interesse liberabitur, Iacob. de Franch. in rubr. si de inuest. feud contr. fuer. nu. 15. an autem liberetur præstādo interesse Dominus facultatem habens tradēdi possessionem feudi, vide Afflict. in prælud. feud. §. pro nostris nu. 148. sed si potens erit tradere feudum præcisè cogitur illud tradere, idem in cap. si autem nu. 11. de contr. inuest. quid autem si promiserit tantum inuestire, si non vult inuestire, an teneatur ad interesse tantum, vide eundē in cap. inuestitura facta nu. 1. de form. fidel. & quid si stetisset per vasallū, quominus feudum Dominus traderet, ibidem nu. 15. & quid si esset facta verbalis tantum inuestitura, an teneatur ad tradendam possessionem feudi, ita quod non liberetur præstando interesse, idem in cap. si facta si de feud. fuer. contr. int. Dom. & vasal. nu. 1.

Nu. 27. hic nota, quod traditio contractum ipsum perficit, Glos. l. 1. verb. post perfectum C. de peric. & cōmod. rei vēd. quam citat Maur. Sen. in alleg. 5. nu. 2. vbi nu. 4. subnectit, quod traditio, quæ permutationem perficit non ex tunc, sed ex nunc actum perficit, & in quo casu noua traditio exquiratur, vide de Franch. in decis. 665. in fin. nu. 6.

Num. 26. respectu Domini concedentis feudum deuoluendū, aliqua notaui supra eod. nu. 11. quo verò ad vasallum concedentem dixi supra sub nu. 14.

Vers. hic text. verumtamen assensus non extenditur de re ad rem, de persona ad personam, de casu ad casum, nec de tempore ad tempus, Auctor in decis. 8. num. 11. Anna allegat. 36. num. 10. Franch. decis. 153. num. 23. & decis. 105. nu. 2. & quod assensus nō extenditur de re ad rem, de persona ad personam, nec de contractu ad contractum, cum sit stricti iuris, ex vi tamen comprehensiua extenditur ad consecutiua, & quæ de natura verboŭ venire possunt, refert Maur. Iun. in alleg. 47. nu. 7. & seq. Maur. Sen. alleg. 48. nu. 1. Apicell. in alleg. 24. nu. 288. citat Auctorem.

Nu. 27. quemadmodum enim emptor cogitur pretium tradere, ita & venditor rem, Afflict. in cap. si facta nu. 5. si de feud. fuer. contr. int. Dom. & agnat. & hoc quoties præuio assensu regio fuisset venditum feudum, alias si citra assensum cessaret ista coactio Auctoris, eo quod emens feudum scienter sine consensu Domini, perdit pretium, & venditor perdit feudū, Affli. in cap. 1. de proh. feud. alien. per Lothar. n. 33. & 71. Anna in constit. constitutionē n. 103. & in rubr. de vasal. decrep. ætat. nu. 113. vbi id limitat, nisi ignoranter hoc fecerit emptor, tunc enim pretium non amitteret, sed vēditor careret re, pretio restituto emptori, Affli. in l. imperialem in 13. notab. nu. 95. de proh. feud. alien. per Feder. an autē emptor bonæ fidei dicatur, qui emit feudum sine assensu Domini, sed tenetur consentire, idem ibidem nu 106. & an emptor bonę fidei feudo euicto possit agere contra vēditorem ad pretium, & ad interesse, ibidem nu. 119.

Num.

Num.28. assensus regulatur ex actu, nec alterat eius naturam, intelligitur enim, prout ius intelligit, Maur. Sen. alleg. 75. nu. 3. Anna alleg. 67. nu 5. regulatur enim à dispositione iuris, idem in alleg. 95. nu. 11. sic etiam concessio feudi simpliciter facta, intelligitur, prout ius intelligit, Maur. Iun. alleg. 6. nu. 5.

Num.29. vide Auctorem in cons. 14 nu 53. vol. 2. quod contractus feudalis absque assensu sit nullus, Affl. in constit. constitutionem diu. memor. nu. 20. & quando contractus est nullus, vel omninò nullus, & in quo differat, vide Camerar. in l. imperialem de prohib. feud. alien. per Feder. fol. 705. in paruis vers. quamobrē dicimus, adeò quod ex actu nullo benè possessio transfertur, Maur. Sen. alleg. 5. nu. 2. non tamen effectum, & licet feudum venditum transferatur emptori, non tamen eius dominium, eo quòd dominium sine assensu non transfertur, ita Anna in repet. rubr. de vasall decrep. ætat. nu. 111. vigore tamen illius traditionis emptor agere potest, nam sine ea non ageret, subnectit ibidem Anna nu 336. hoc est actione personali contra venditorem, sicut Auctor ex mente Andr. subaudit, quemadmodum emptor, qui nō potest agere de euictione contra venditorem potest actione ex empto contra venditorem, vel eius heredes agere, Affl. in cap. vnic. num. 7. si de feud. vasal ab aliq fuer. interp & sic competet actio ei ad pretium recuperandum, Auctor in repet. lect. 16 nu. 13.

Nu.30. Anna in repet. constit. constitutionem nu. 158.

Num.31. locus Affl. in d. constit. constitutionem nu. 22.

Num.32. idem Auctor in repet. feud. lect. 22. num. 20.

Num.33. idem Reg. de Curt. in d. §. in hoc igitur nu. 40. cum seq.

Num.34. adde Maur. Sen. in alleg. 77. num. 6. sic pariter concessio feudi, seu beneficij vacantis de iure nō valet, si non vacabat de facto, Consil. de Georg. alleg. 37. nu. 9. vbi nu. 15. & Auctor in cō. 131. nu. 119. vol. 2. tenēt, quod concessio facta sub expressione, quod vacet ex vna causa, si re vera vacet ex alia concessio non tenet, sic etiam concessio in emphyteosim, quæ fundatur ex aliquibus causis, si illæ veræ non sint corruit, idem Maur. Sen. alleg 76. nu. 2. sed concesso feudo qualitercumque vacet includit omnem vacationem, Anna alleg. 41. nu. 19.

Num.37. vide supra nu 5. & adde, quod venditor non tenetur de euictione, quando euictio veniret ex iure orto post venditionem, Anna alleg. 87. nu. 13.

Num.38. hic nota, quod iura communia induuntur, quando non est decisum per feudalia, Ann. in repet. rubr. de vasal. decrep. ætat. num. 399.

Num.39. adde Frecc. de subfeud. lib. 2. q. 4 nu. 5. circa alias extensiones assensus dixi supra num. 26.

§. VIII.

NVm.1. vide Molfes. in prohem. cōsuet. q 4. nu. 25. officium Thesaurarij generalis, intuetur Chass. in cath. glor. mund. par. 6. consid. 18. per tot. vltra Vestr. in praxi, Roman. lib. 2. cap. 3. nu. 1. alij enim ex Quæstoris nomine originem duxisse referunt auctoritate Luc. de Pen. in rubr. C. de Quæstor. lib. 12. quē sequitur Affl. in cōstit. Iustitiarius sub nu. 6. & Boer. in tract. de auctor. magn. Consil. nu. 9. Montan. in pragm. 5. num. 2. & 3. de admin. vniu. & hæc opinio mihi non placet, eo quia, vt dixit Boer. loc cit. isti tales Quæstores ex plebeis, siuè ignobilibus eligebantur, quem sequitur Chassan. d. par. 6. consid. 17. & tamen videmus Thesaurarios huius Regni electos viros nobilissimos in dignitate constitutos, imò titulati dignitate præditos, vt fuit Marchio Gripalti a i & Marchio Cerse Maioris, & alii, quin, mò nec Primipilus dici poterit ex eius definitione, relata per Corras. lib. 5. miscel cap. 4. nu. 1. nec pariter me subscriberem opinioni Granatij ad Vest. in praxi Cur. Rom. lib. 2. cap. 3. nu. 5. Thesaurarium æquiparari Vrbano quæstori ex ratione supra addita per Boer. & Chassan. mihi tandem placet opinio eiusdem Chassan. dicta consid. 17. col. 4. vers. officium verò, vbi omnia, quæ & personæ, & ministerio, seu officio Comitis sacrarum largitionum conueniunt Thesaurario applicari possunt.

Nu.2. Corras. vbi supra, Hugo Donell. in tract. de pignor. rubr. quib. in caus. pign. tac. contrah. versus finem, vers. est enim primipilus.

Num.4. Corras. loc. cit. plenius nu. 5. Hugo Donell. vbi supra, Franc. Balduin. in tract. de pignor. & hypoth. cap. 7. col. 4.

Num.5. vltra Corras. vt supra, vide Bertacch. in suo repert. verb. primipilarius, vbi ad hoc allegat Abb. in cap. ex parte col. 2. de consuet. & in cap. ex literis in princ. de pignor. Franc. Balduin. vbi supra col. 3.

Num.12. de fisci debitore volente bonis cedere loquitur Consil. Rouit. in pragm. 3. nu. 4. de cess. bon. & in specie de volente cedere bonis pro collectis loquitur Matth. Brun. de cess. bon. in 9. quæst. 4. part.

Num.13. videas addita per me supra eod. §. 2. nu. 44. & vltra eos Bost. in tit. de fisco nu. 33. sic etiam debitores vniuersitatum, Carroc.

G 2 de

de locat. par. 3. in quæst. 19. per totam, Loseus de iure vniu. par. 3. cap. 6. nu. 2.

Num. 14. vide Carroc. in tract. de locat. & cond. par. 3. tit. de locat. vectig. q 13. num. 9. Peregr. de iur. fisc. lib. 6. tit. 5. nu. 6. similiter cogere veteres conductores reconducere prædia fiscalia, Minsinger. cent. 4. obseru. 23. & multa alia priuilegia fisci enumerat Ricc. collect. 447.

Num. 16. vide Maur. Iun alleg. 31. nu. 4. & gratificationi cæteris paribus locus est, Tiraquel. de retract. consang. § 11. glos. 10. nu. 2. & gratificandi ius non habet locum nisi in casibus à iure concessis, Reg. Valenzuel. consil. 34. nu. 45. vbi plura de hoc in numeris antecedentibus, & Bertacch. in suo repert. verbo gratificatio.

Nu. 17. vide Apicell. in tutam. paupert. in addit. tit. 4. nu. 686. licet cōtrarium teneat Gullel. deludo sing. 44. n. 1. attamen iuxta opinionē Auctoris concordare videtur Brun. in tract. de cess. bonor. q. 9. 4. quæst. princip. in princ. Similiter nec cōtra vniuersitates pro affictu gabellarum, vt fuit decisum per S. C. Amat. cons. 50. nec contra Neapolitanos, vt in Cōpend. meo verb. dilatio, de quæsito Auctoris vide Consil. Rouit. in pragm. 3. de cess. bon. nu. 4. vbi multos allegat, & Ferrett. in tract. de publ. & gabell. nu. 285.

Num 18. de hac quæstione an fiscus, vel mulier præferenda sit in hypotheca tacita, vel expressa, copiosè Negus. in tract. de pignor. 4. memb. par. 2. num. 108. cum seq. vbi quid in priuatis, & administratoribus statutum sit refert.

Nu. 20. extat de hoc notabilis allegatio in terminis Officialium destinatorum à Thesaurario Regni Maur. Iun. 93. & ibi Abb. Maur. in addit. tradit de ijs decisionem, de qua in meo Compend. verb. Officialis.

Num. 21. demonstratur ex pragmat. 1. de offic. Scribæ Portion. vbi Rouit.

Num. 22. adde Carroc. in tract. de excuss. bon. par. 2. q. 9. idemq; in fideiussoribus debitorū vniuersitatum procedere, dixit Loseus de iure vniuers. par. 3. cap. vlt. nu. 26.

Num. 23. an & quando libris credendum sit, & eis fides adhibēda, vide Ioseph Ludou. in suis commun. conclus. tit. de lib. mercat. vbi copiosè ponit ampliationes, & limitationes, præsertim in 7. ampliat. loquitur de libris eorum, qui auctoritate publica ad recipiēdum gabellas proponuntur, & cum Auctore concordat Ferret. in tract. de publ. & gab. n. 582.

Num. 24. nota hic, quod isti caratarij, vt vulgo Neapol. nuncupantur sunt participantes in Arrendamentis Reg. Cur. tām pro lucro, quā pro damno, eo quia vnus est Arrendator arrendamenti, & duo, aut tres constituuntur Gubernatores pro illius regimine, & in eorum posse exactiones, solutiones, & omnia alia perueniunt, de quibus rationem reddere tenentur fisco, & caratarijs participantibus pro eorum interesse, qui quidem pro eorum caratis fideiussiones præstant, non mirum si contra eos fiscus directas, & benè actiones exercet, quia socij dici possunt, qui insolidum tenentur regulariter, nisi de consensu fisci onera inter se diuiserint, vt exemplificando singulariter demonstrat Ferret. in tract. de publ. & gabell. num. 140. in socijs gabellarum à fisco conductarum loquēs, vt teneantur in solidum nisi de consensu fisci facta fuerit diuisio ex mente Imolæ, & aliorū hinc Caratarii se subscribere solent in albaranis conductionis arrendamentorum, vnus pro vna, vel duabus, vel tribus caratis, & sic de singulis, pro quibus fideiussiones penes acta præstant de soluendo, & fisco, & assignatarijs hoc iure vtimur indifferenter.

Num. 25. de istis libris rationum continentibus data, & recepta loquitur Benuen. Strac. in tract. de mercat par. 2. nu. 56. & pro scribente faciunt semiplenam probationem, latè Grammatic. consil. ciuil. 82. & ad hoc, vt probent, quæ nam requirantur, latè Marcell. Calà de modo articul. §. 2. glos. vnica num. 1045. ad 1049. sed contra eos plenè probant Vezin. latè inter commun. opinion. tit. de probation. nu. 171. cum sequent. Viu. inter comm. opin. in opin. 309. at si essent aliquæ notæ priuatæ à personis publicis factæ difficillimè eis crederetur, hinc notule quinterni Magistri actorum non creditur, Anna singular. 438. vbi conferunt addita per me, ibi cæterum si essent à personis priuatis cōfectæ, vtputa à mercatore, tunc sola comparitione comprobarentur, attenta multitudine partitarum exiguam summam continentium, vt decisum refert idem Anna singular. 374. partitæ, & in terminis librorum Aromatariorum continentium data, & recepta absque exhibitione receptarum Medicorum decisum refert Ricc. decis. Archiepiscop. 106. par. 1. vbi plura de hoc sicut descripta in libro priuato ab homine probatæ fidei sunt tenenda pro vera, Maur. Iun. allegat. 37. nu. 5.

Num. 26. ad hoc videtur facere pragm. 12. de milit.

Num. 27. vide in cap. Regni 79. incip. item prędicti Admirati, & Protonotini, &c. vbi mandatur solui statutas comminantias marinarijs conductis in armata, & contribui panatica, staeuta, &c. vbi Campag. nu. 11. explicādo nomen illud cōminantiæ dixit, quod olim

Curia

Curia vltra panaticam solitam,& statutam eis dabat pro emendis rebus comestibilibus pro victu certum quid quando erant in galeis, & dicitur commioantia, quasi communio,siuè societas,eo quia communiter in societate emebant, & communiter comedebant, prout faciunt hodie in galeis, & nauibus, quia partim insimul comedunt in prora,partim in puppi, partim in medio propè arborê, vbi subnectit, quod hodie Reg.Cur. nō dat comminātiam in pecunia,sed vnicuique dat portionem de panatica, & vino, & alijs comestibilibus, & sic hodie seruatur, etiam quò ad milites in triremibus vagantes,vt hic Auctor dicit.

Num.28. & per hæc iura hic citata tradit Roman.io singul.601.quo tempore peti possint vestes æstiuæ,aut hyemales legatæ,& pariter Ant.Corset.in singul. verb.vestis, quo tempore famulis vestes ipsę debeantur,& in specie in militibus idem procedere dixit Martin.Laudens.in tract.de milite §.45.

Num.29.adde Grammat.in consi.ciuil.1. num. 6.& 7.

Num.30.adde Martin.Laudens. in d.tract. de milite §.41.

Num.31.vltra Martin.Lauden.in d.tract.§.44. vide Roman. in singul.380.

Num.32.vide ad hoc Luc.in l.3. in fine, C.de pasc.publ.lib.11.& de hoc habemus pragm. 3.§.7.de milit.vbi Consil.Rouit.nu.7.& 8. an autem liceat stipēdiarijs paleam, fenum, & ligna auferre, vide Campag. in cap. item stipendiarij, & in cap. de palea, vbi plura circa istam materiam.

Num.33. videas ad hoc Consil. Rouit. in pragmat.1.nu.1.de iur.& exact.fiscal. & Reg.de Curt. in diuers.iur.feud. §. redeundo igitur nu.23.& 24. loquitur de solutione focularis, quomodo in praxi versetur in Regno.

Num. 35. quorum tempora collectæ in Regno inceperunt vltra Iacob.de Gello de iure adhoæ nu.37.vide Franch.decis.56.nu.25.

Num.36. idem Consil. Rouit. vbi supra nu.65. Reg.de Curt.in diuers.iur.feud. §.redeundo igitur nu.22.& seq.

Num.37.idem Franch.vbi supra nu.17. loquitur de collectis,quæ olim dona dicebantur, & erant voluntaria, in quorum loco hodie impositiones successerunt, & in necessarium debitum,vt dixit Iacob. de Gello vbi supra, & de hoc donatiuo voluntario satis apparet supra eod.tit. in rubr. nu.18. sed melius per Auctorem in decis.3.nu.14.

Num.38. vide supra eodem in rubr. Auctorem nostrum nu.17.24.& 18. vbi addita per me, Mastrill.de magistr.lib.5.cap.15.nu.50.

Nu.40.Rex enim dictus est à regendo,qui alios regit,& à nemine regitur Par.de synd.verbo Rex autem nu.16.& 21.eiusq; officium est Iustitiam facere,idem ibidem num.13.& 14. vbi plura de Rege, eiusq; officio intuetur, dicitur enim Rex pater quò ad gubernationem,& dilectionem,idem in eodem tractat. verb.post Imperatorum nu.77.hinc etiam pater patriæ nuncupatur, & personas miserabiles tueri debet, Afflict.in constit. pessimam post nu.12.Campag.in cap.pro publici num.5.similiter tutor,maritus,&c. inde Regum facta in manu Dei sunt, Afflict. decis. 392.ante nu.2. & Deo rationem redditurus, Campag in cap.post corruptionis nu.3.

Num.41. & audiui dum tempore Comitis Mirandæ huius Regni Proregis sepulchra ipsius Alphonsi Regis, & aliorum Regum Neapol. io sacrario S.Dominici Neapol.inuoluerentur,eiusq; ossa in condecenti loco conderentur repertus fuit liber in eius monumento, cum quo voluit sepeliri ad corroborationē dicti Auctoris,Reges enim ex sapientia collaudātur,quæ maximè in eis exigitur, Chassan.in cathal.glor.mund.par.5.consi.10.Rex sapiens stabilimentum populi est, Par. de syndic.verb.Rex autem nu.15. hinc communiter Rex Robertus collaudatur,qui fuit alter Salamon, & ob eius sapientiam meruit habere Regnum, pro quo iudicauit S.P. hac præcipua ratione,vt dixit Grammat. decis. 1.nu.19. Campag.in præiud.capitul.nu.20.

Num.42.de hac re,an,& quando liceat vniuersitatibus collectas imponere, latissimè Losæus in suo tract. de iure vniuers.par.3. cap. 9.per totum,Montan.in pragm.5.§.vlt.nu.6. de admin.vniuers. extat cap. Regni item, quod Iustitiarij, & Iudices, vbi Campagn. prolixius.

Num. 43. possunt enim conqueri infra annum à tempore scientiæ, Piccol.in pragm.1. de appret. nu.97.& in hoc Iudicis officium expetere, Campag.in cap. porrecta sub nu.111.

Num.44. & Campag.in d. cap.porrecta nu.12. ponit exemplum in Domino habente magnam turrim, vel pulchrum ædificium magni valoris modici fructus, vel redditus, & quomodo in hoc versari debeant æstimatores si respectu fructuum, aut æstimationis turris, seù ædificij arbitrari debeant, & Cardin.Paris.in pragm.1. de appret. sub nu. 14.& quomodo praxis Sac.Consi.in se habeat circa diuersitatem appretiorum bonorum feudalium,ac aliorum stabilium,vide Frecc. de subfeud.lib.2. in 3.author.nu.35.

Num.45. videas Montan. in pragm.2. nu.296. de admin.vniu.vbi allegat Capyc.decis.152. de quo in meo Compend. decis.Regni verbo territorium,vbi alios citaui.

Num.46. verùm est in iure, quod Principis sunt herbę publicæ, campestria, & alia regalia, Io. de Amic. cons. 8. nu. 55. & licet pascua sint de Regalibus, ita & taliter, quod possideri nequeant in locis demanij per alium sine Principis licentia, latè Capyc. in inuestit. frud. rubr. feud claus. in verb. planis, & pascuis, at cum in Regno nostro multitudo pascuorum esset in partibus Apuleæ, vt habetur in constit. cum per partes. Rex autem pro fida animalium pascua sumentium in loco prædicto tribunal Regiæ Dohanæ menepecudum instituisse fertur, in quo præest Regius Dohanerius, vna cum eius Auditore, ac duobus credenzerijs, actuario, & scribis, qui inter cætera locant herbagia, siuè loca ibi existentia pro pascuis animalium hominum particularium singulis annis, & de hoe extant capit. 5. & 6. Maiest. catholic. fol. 109. & de Officialibus prædictis habetur in pragmat. 1. de offic. ad Reg. maiest. collat. spect. §. 22. de institutione verò ipsius Dohanæ menepecudum, & quomodo processit, vide Freec. de subfeud. in lib. 2. author. 46. nu. 15. & 16. vbi plene.

Num. 47. hic adde, quod pensio soluenda pro animalibus prædictis Regiæ Dohanæ solita augmentata fuit, non tantum pro numero animalium, quantum pro loci qualitate, vt dixit Freec. vbi supra sub num. 16. hinc communiter per Dominos animalium conducentes loca prædicta asserere solent pro numero tot animalium, quæ in veritate sunt minoris numeri, & cætera dicuntur aerea animalia, & hoc fit pro qualitate loci aptioris, & commodioris pro vsu ipsorum, & licet de hoc esset supplicatum non dispensari herbagijs particularium maiorem numerum pecudum, quam solitum erat tempore Regis Ferdinandi Primi, non fuit aliter super hoc prouisum, vt in cap. 17. Cæsar. Maiest. fol. 130. quamquam in contrarium se habeat obseruantia, vt dixi supra, vlterius aduertendum est, quod Regia Dohana pro affidatura prædicta non tantum loca sua locare possit, sed imò aliorum particularium ipsa conducere, & Dominis animalium sublocare si eis opus habeat, & sic mandatur declarari per Dohanerium per totum diem S. Luciæ, vt habetur in d. cap. 6. Cæsar. maiestat. eodem fol. 109. quapropter extraordinaria herbagia cessante necessitate Dohanæ vendi possunt per Dominos ipsorum, vt cautum est in cap. 28. Comitis Ripæ Cursiæ fol. 68. de hoc extat prouisio Cæsar. Maiest. in cap. 23. anni 1554 fol. 155. sicut antea concessum erat ad libitum herbagia vendi pro vsu pecudum, non tamen minori pretio, quã solita fuerant vendi tempore Ladislai, vt in cap. 3 Regis Alphonsi fol. 5. à tergo. demum locatoribus herbagiorum prædictorum mãdatum fuit Dohanerio ipsius dohanæ solutiones facere, vt ex cap. 61. fol. 47. Regis catholici, & de primis pecunijs antequam dohana recedat ab Apulea in cap. 18. eiusdem Regis anni 1507. fol. 59. eiusdem cap. 27. anni 1540. Cæsar. Maiest. fol. 131. & cap. 22. anni 1544 fol. 155. sicuti conductores ipsius regię dohanę in mense Aprilis soluunt pensiones, sicut in cap. 7. Reg. cathol. fol. 109. statutum est, quod hodie in mense Maij ordinariè fit tempore nundinarum.

Num.48. hic adde, quod antiquitus pertinebat ad officium procuratoris fisci frumenta fiscalia, piscariæ, & herbagia in locis demanij, & pecodes, & boues, equi, & iumenta, & alia animalia Regiæ Curiæ per curatulos, idest per illos, qui habent curam animalium cum summa diligentia curari facere, ita Afflict. in constit. inter multas sub nu. 11.

Num.49. si verum est, quod dixit Author infra eod. nu. 52. quod cauallarij dicuntur milites ex iuris dispositione [determinatũ est] milites subesse magistro militũ, & in eos habere iurisdictiones l. magisteriæ C. de iurisd. omn. iudic. Franch. decis. 88. nu. 6. Ricc. collect. 91. sic ẽt & Dohanerius iurisdictionem habet super iam dictos cauallarios, & alios dohanatos ex amplissimis priuilegijs ei concessis à Rege, non solum in causis ciuilibus, sed ẽt criminalibus, tàm actiuè, quàm passiuè, vt audiui, & vidi obseruatum dum annis elapsis Foggiæ assiderem fuisse quendam Arianentem per Auditorem Regiæ dohanę laqueo suspẽsum, eo quod certos Dohanatos in campanea cum alijs disrobauerat, & tñ non erat aliter subditus Regię dohanæ, quinimò etiam contra Neapol. vtuntur eorum priuilegijs, vt patet hic decisum, de quo in meo Compend. verb. Neapolitani, quemadmodum conductores fiscales priuilegio fori potiuntur, ita Peregr. de iur. fisc. lib. 6. tit. 5. nu. 15.

Num.51. & quid in alienis territorijs particularium habetur in constit. cum per partes, vbi prolixius Afflict. & Consil. Rouit. in pragma. 1. de offic. Bauli, & de vastantibus pascua publica, vide Mart. Land. in tract. de militec §. 20.

Num.53. & hoc vidi, sed malè obseruari indifferenter in dicto tribunali menepecudum, vt etiam extraordinarij cauallarij, immò & quod peius alguzerij extraordinarij gaudeant priuilegio fori, & de consimilibus supernumerarijs si debeant gaudere, vide in meo Compend. verb. doctores, & vltra prædicta, nota, quod alij Dohanati in dicta Regia

gia dohana menepecudum Apuleę non gaudent nisi maiorem partem animalium posuerint in dicta dohana, & pascua sumerent in Apulea, & sic decisum refert Amend. ad Franch.decis.175.vt dixi in eodem Cõpend. verb.dohanati,Mastrill.de magistr.lib.1.cap. 21.nu.95.allegat hic Authorem.

Num.54.vide in dicto Compend. in verb. Doctores, vbi alios Doctores citaui ad hoc, ad quod animaduertas,quod decisio hic allegata D.de Franch.est 234.

Num. 55. quò ad primum dubium si Domini animalium cogi possint ad sumendū pascua, stante descriptione ipsorum in libris Regiæ Dohanę,hoc videtur esse speciale priuilegiū fisci,sicut multis exemplis comprobat Luc. in l.congruit C. de locat. præd. ciuil. lib 11. quemadmodum enim coloni ad colendos agros idonei retrahi possunt l. colonos C. de agricol.& censit.eod.lib. sic pariter, & conductores reconducere, de quo per Peregrin. de iur.fisc.lib.6.tit.5.nu.6. adhibitis requisitis per eum relatis, quæ non cõueniunt huic quæstioni, alias esset liberum arbitrium impedire, & successiuè grauamen, per quam rationem,ita concludit Campag.in cap.grauamen num. 83. vasallos non posse cogi ad vendendum, & emendum in fundacis Baronum,siuè dohanis, nisi essent soliti hoc agere, quoniam tunc ratione soliti cogi possunt ostenditur in consimilibus in pragm.14. de Baronib vbi Capibl.& in pragm.1.nu.127.in simili facit quod dixit Frecc.de subfeud.lib. 2.in 41.author. in fin. respectu verò territoriorum particularium à Regia Curia pro eius seruitio recipiendorum, aliqua notaui supra eodem nu.47.

Num.56.dixi supra nu.46.

Num. 57. satis per me apparet circa tribunal istud Reg.Cur. enunciatum in præfat. Compend.decis.Regni colum.6.vers.quo verò ad tertium tribunal.

Num.58 de ista materia inundationis,tàm respectu publicæ vtilitatis, quàm priuatæ, vide Cępol.in tract. de seruit.rustic. præd.cap. 37. & habemus particularem sanctionem in Regno pro conseruatione aeris,vt aqua seruari debeat incorrupta, ne per commixtionem rei fętidę corrumpatur in constit. salubritatem,& ibi Afflict.nu.1.vbi nu.3. loquitur de Officialibus negligentibus in puniendo eos,qui aerem corrumpunt,vt puniri possint,de quo plenius in pragm.1.de salubr.aer. vbi ad hoc statutum est officium, vulgo dictum *paglia minuta* in ciuitate ad purgandas vias, sicut ex iuris dispositione cautum erat,Ant.Corset.in verb.munitio,& Cępoll. de seruit.rustic.præd.cap.3.nu.61. & circa commoda,& incommoda aeris,latè Tiraq. de nobilit.cap.31.nu.58., verumtamen circa reparationem, ac reædificationem turrium extat capit.Regni item statuimus, quod ab vniuersitatibus,& ibi Campag.nu.5. de quo supra ead.rubr.in princ.nu.63.

De tractis,&c. Tit. V.

NVm. 1. comprobatur dispositio ista iuris communis ex capit. & pragmat. sitnaris in tit. de extract. animal. &c. De qua quidē materia plenius nouissimè pertractatur omissis alijs Doctor.à Muscatell.in prax.crimin. rubr.de extract. extra Regnum per totum, hoc met statutum extare dixit Boer.decis.178.in Regno Franciæ,an isti extractores contra formam pragmaticarum includantur in generali indultu,vide in meo Compēd.decis.Regni verb. extrahentes.

Num.2. hic principaliter notatur extractionē, non solum prohibitam esse auri,argēti, conflati, aut in massa,vt in pragm.1.2.3 8.13.& vltim. de extract. animal. sed etiam animalia,vt in pragm.4.7.& 9. quod etiam erat de iure sancitum absque literis eiectionis equos extrahere l.iubemus C. de curs.publ. lib. 12. vbi Luc.dixit notandum esse pro capitaneis passuum Regni, quid debent continere literæ,quæ conceduntur ijs,qui Regnum cum equis prohibitis exire volunt, & in l.2. C.de curs.& stat.lib 12. vbi alia notat pro custodibus ipsis,an autem tacita,vel expressa licentia exquiratur,vide Ant.Corset.in singular. verb. licentia. Item frumenta extrahi prohibetur, oleum, & alia legumina extra Regnum, Mot.tan.in pragm.2.nu.63. & seq. de administr. vniuers. pariformiter sal nitrum, & puluis in pragmat.12.eodem tit.similiter & puluerē extrahere nequeunt in pragm.14. eiusd.tit.demùm monetas aureas,vel argenteas in pragmat.8 11.13.15.& 16.de quibus omnibus plenè per Muscatell.vbi supra, sed an ad omnem speciem monetarum extendatur ista prohibitio,vide in pragm.9. §.19. de monetis, quid si pro commoditate vius proprij argentum extrahatur,vide quid fuerit decisum in meo Compēd.verb.extractio, an autem ista prohibitio liget clericos ibidem,& an forenses ibi patet decisio.

Num.3. ad hoc vide Campag. in cap. perpensa num.7.

Num.5.sic in terminis dixit Afflict.in cap. post naralè de pac.iuram.firm.&c.nu.9.quod tractæ frumenti non debent à Rege cõcedi pro

extra-

extra Regnum, quando est modicum frumẽtum in Regno, quia prima charitas incipit à se ipso, nouissimè Reg. de Curte in diuers. feud. §. redeundo igitur num. 54. vbi quando Regnum indiget, tracta concedi non debet, vbi plura de tractis, & Maur. Iun. in allegat. 38. vbi Abb. Io. Hieronym. in addit. allegat hic Auctorem.

Nu. 6. & propterea sicuti ciuis moderatè pascit nemora demanialia ne tollatur fida Baroni, ita è conuerso Baro ne tollat vsum ciuium, & sic pluries in contingenti casu decisum fuisse in materia pasculi per Sac. Cons. refert Anna singul. 80. Capibl. in pragm. 12. de Baronib. nu. 21. & pragm. 11. nu. 75. eod. tit. dixi in Compend. verb. Baro.

Num. 7. vltra allegata superius vide eundem Capibl. in d. pragm. 11. nu. 76. vbi dixit, quod vsus non debetur alteri, si vix Domino suppetat, nam isto casu præiudicium generatur tertio, quod alios secus esset, & ita intelligo, quod tradit Cepoll. de seruit. rustic. præd. capit. 9. nu. 32. quod si vni debetur seruitus iuris pascendi pro certo numero pecudum, & ipse vsus est ampliori numero, non per hoc ammittit ius pascendi.

Num. 8. vide Molfes. in consuet. Neapol. par. 5. cap. 5. nu. 27. & 28. Imò solent denegari tractæ iam concessæ, ne remaneat Regnum exhaustum frumento, ita Maur. Iun. d. alleg. 38. nu. 9. postquam dictę tractæ solent concedi tempore magnæ fertilitatis, idem Reg. de Curt. vbi supra nu. 57. Imò si suspectatur sterilitas anni sequentis, adhuc tractæ concessę denegantur, idem Maur. Iun. allegat. 106. num. 3.

Num. 9. vltra Reg. de Curt. loc. cit. num. 51. qui sic iudicatum censet, de quo in meo Compend. verb. extractio, vide eũdem Maur. Iun. in d. alleg. 106. nu. 2. & alleg. 107. nu. 6. & subnectit ibi Reg. de Curt. nu. 61. quod feudo super tractis vnius anni concesso, si non fiat exactio ex defectu fructuum, vel ex prohibitione Principis nil debetur, & num. 62. quod tracta vno anno prohibita non debetur pensio in anno sequenti, nisi adsit clausula refectionis.

Num. 10. vide August. Caput. in tract. de regim. Reipubl. cap. 7. §. 14. nu. 18.

Num. 11. vide Auctorem in rubr. de regal. imposit. nu. 65. vbi addita per me, Mastrill. de magistr. lib. 3. cap 1. nu. 39.

Num. 12. hic nota, quando salarium debeatur Officiali, an à die expeditionis priuilegij, seu commissionis, vel à die susceptæ administrationis officij, vide Frecc. de subfeud. lib. 2. rubr. quis dicatur Dux nu. 56. & quemadmodum Rex sit obligatus ad iustitiã faciendam, Afflict. in decis. 265. nu. 80. & successiuè Officiales constituere, quibus mandat iustitiam ministrari sicuti Barones, qui nequeunt iustitiam ministrare, sed tenentur eam demandare, Capibl. in pragm. 3. nu. 106. de Baronib. & successiuè prouisionem eis dare, idem in pragm. 19. nu. 27. eod. tit. etiam de Camera, Carau. in rit. 9. num. 3. & sic iudicatum retuli in d. Compend. verb. salarium, ita multo magis, & Rex constituere debet Officiales distinctos, nam optimè iustitia expeditur per eos, Afflict. in constit. non sine grãdi sub num. 10. eo, quia iustitia benè administrata auget regale fastigium, idem in constit. cum circa sub nu. 7. vbi subnectit nu. 16. & eis salarium constitui de iustis Regni introitibus, & sic de camera, prout ita mandatur solui Gubernatoribus, Auditoribus, & fisci patronis Audientiarum in cap. 4. anni 1532. Cæsar. Maiest. fol. 88. eo quod cæteri Officiales Neapol. residentes salaria eis debita consequuntur à Thesaurario generali, exceptis Iudicibus Mag. Cur. Vic. qui à Perceptore prouentuum ea percipiunt.

Num. 14. hoc est enim præcipuum Regis officium iustitiam facere, latè Par. de synd. verb. Rex autem nu. 13. & 14. vbi dictum officium declarat, in quo consistat, sed vtinam Principes iustitiam opere complerent, quam ore se asserũt diligere, inquit Afflict. in prohem. constit. §. nos itaque nu. 9. hinc etiam ad corroborationem præmissorum dixit idem Par. loc. cit. nu. 12. ad quid enim subditi tributa, & fiscalia onera persoluunt, nisi vt eorum fruantur præsentia, & cum res se ingerit exaudiantur, qui si præsentia Regis priuantur videntur omni spe iustitiæ, & gratia destituti.

Num. 16. licet autem traditione res efficiatur eius, cui traditur Specul. in tit. de success. ab intest. vers penult. tamen quando res illa esset aliena non diceretur vera traditio secundum Bald. in l. alienum vers. reuoco in dubiũ C. de furt. maximè si res nullo modo ad eum spectabat l. quædam de rei vendic. sed si aliquod ius in ea haberet illud censetur concedere, prout in venditione exemplificauit Auctor supra tit. præced. §. 7. nu. 9. pari modo si cum onere, nam omnis res transit cum onere suo, Campagn. in cap. item statuimus nu. 2. ad quod singulariter dixit Anna in alleg. 128. num. 1. quod res eo iure, quo est apud concedentem est apud concessionarium, & concessio ad omnia bona, an comprehendat quod prius alteri fuit concessum, Afflict. decis. 361. nu. 19.

Num. 17. adde Tiraquel. de retract. consang. §. 1. glos. 9. nu. 110. & glos. 10. nu. 13.

Num.

Num. 18. origo, & causa inspicitur, Tiraqu. de retract. §. 19. glos. 2. nu. 4.
Num. 19. vide Annam alleg. 128.
Num. 20. idem Auctor in tit. praecedenti §. 7. nu. 7. vbi addita, priuilegium generale non includit casum publicae necessitatis, Minsing. cent. 4. obseru. 70. nu. 7.
Num. 21. vide Auctorem nostrum in decis. 1. nu. 20. & decis. 3. num. 4. vbi id ampliat habere locum etiam in priuilegijs, & fusè in decis. 39. nu. 27. multa autem ad ornatum l. tale pactum §. fin. ff. de pact. cum glos. refert Alphan. collectan. 169. & Rex concedendo aliquid generaliter videtur concedere illud, quod si interrogatus fuisset in specie concessisset, Anna alleg. 65. nu. 1.
Num. 22. adde Mastrill. de magistr. lib. 3. cap. 4. nu. 427. est cons. Alex. 216. incip. nec arguendi vol. 2. Sicuti enim Princeps imponit manus Regias rebus alienis, quando bona fisci non sufficiunt, Anna in allegat. 69. nu. 23. vbi latius materiã istam multis rationibus corroborat, & ob publicam vtilitatem iuri tertio derogare potest, Auctor in cons. 121. nu. 8. vol. 2. vbi id declarat, quomodo procedat, & donator reuocare potest granamen in praeiudicium tertij, Donat. à Fina inter com mun. opin. tit. de donat. nu. 56. Imò donationes factę à Rege enormiter Regnum lędente successor eas reuocare potest, Duen. reg. 293. in vlt. limit.
Num. 23. quomodo intelligatur hoc in quãtum facere potest, an deducto ære alieno, vel deducto ne egeat, vide Napodan. in consuetud. vbi dos nu. 43. de iure dotium, & quod donator habet priuilegium, vt non ab eo exigatur, vltra quam facere potest, dixit Donat. à Fina inter comm. opin. eod. tit. de donat. nu. 62. latè Viu. in sylua commun. opin. in opin. 315. donator, & inter commun. opin. eod. tit. nu. 223. Tiraquell. in l. si vnquam verb. donatione largitus nu. 50. C. de reuoc. donat. vbi loquitur in donatore remunerationis causa, quod ei non competat istud beneficium.
Num. 24. donatio facta à Rege in maximum praeiudicium Regni ob remunerationem seruitiorum non potest reuocari, Maur. Sen. in alleg. 30. nu. 4. an gratiæ ob merita concessæ possint per Principem renocari, vide Carauit. in tit. 301. nu. 3. & seruitia impediunt reuocationem priuilegiorum, Anna in repet. cap. 1. de vasall. decrep. ætat. nu. 198. inducunt perpetuitatem beneficij seruitia Regibus præstita, Anna alleg. 50. nu. 12.
Num. 25. collaudantur Reges inter cætera ex liberalitate, vt multis auctoritatibus, & exẽplis demonstrat Chassan. in cathal. glor. mũdi par. 5. consid. 8. Princeps liberalis solet esse, & debet, Afflict. in constit. vt de successionibus nu. 51. Reges enim subditorum debent seruitia ponderare, Afflict. in constitut. sicut accepimus nu. 1. vbi subnectit, & eos dignè remunerare, quia obligatio naturalis est, vt benefacientibus benefaciamus, eo quod premio incitantur homines ad seruitia Regia, Carau. in pragm. 1. num. 16. de exul. Imò illi, qui sunt ad seruitia Regis, licet habeant salarium ab eo, pro seruitijs tamen Rex debet eos priuilegiare vltra alios priuatos, qui cõ habent salarium à Rege, idem Afflic. in constit. vt participatio nu. 1. vbi exemplo Magistrorum Rationalium confirmat, & vti debitum à Rege potest quisque de eo protestari ob tarditatem remunerationis seruitiorum Regi factorum, Afflict. decis. 307. & ob istam causam seruitiorum præstitorum pęna minorari debet, Grammat. decis. 49. quem sequitur Campag. in cap. ad peruersorum nu. 29. Imò eis pęnas legales remitti Carauit. d. tit. 301. nu. 1. & lex præsumit seruitia remunerari, Maur. Sen. allegat. 63. nu. 4. item Princeps ex causa remunerationis seruitiorum potest dominium alterius quæsitum de iure gentium tollere, Grammat cons. 66. nu. 2. Similiter, & rem alterius auferre, idem consil. ciuil. 8. nu. 8. & præsertim feudum, Gozzad. cons. 1. nu. 17. & cons. 26. nu. ...
Num. 26. Tiraquell. hic falsò allegatur nu. 104. sed est nu. 92. ad cuius comprobationem facit elegans decis. Præs. de Franch. 428. de legato facto vxori ob seruitia recepta, si reputetur lucratiuum, vel onerosum, attentis iam dictis seruitijs præstitis, vbi notat nu. 3. quod donatio remuneratoria non venit appellatione remunerationis, quia est species permutationis, quod secus esset in ijs, qui non aliter seruire cognoutur, vt considerat Dec. cons. 366. sub nu. 10. & 11. & faciunt collecta per Alphan. collect. 883. ad ornatum huius legis si donatione hic citata C. de collat. & quod sit ista donatio remuneratoria quædam compensatio, siuè permutatio, refert Duen. nonnullos citando in regul. 224. in 4. limit. Afeia determ. 90. nu. 19.
Num. 27. an donans remunerationis causa teneatur de euictione, vide Alex. cons. 47. nu. 8. lib. 3. Ias. in l. ex hoc iure col. 13. de iust. & iur. & in l. Iulianus §. 1. ff. de verbor. obligat. & in cons. 34. lib. 1. in fine, melius Tiraquell. in l. si vnquam verb. donatione largitus nu. 51. C. de reuoc. donat. Grammat. consil. ciuil. 157. nu. 8. vbi in specie loquitur de Principe donante propter benemerita, si teneatur ad euictionem.
Num. 28. Auctor noster copiosè in cons. 59. vol. 1. nu. 26. & 23. Fab. Anna cons. 93. nu. 29. dixi

an

dum contrahentium consuetudinem censetur celebratus, idem ibidem q.1. nu.44.

Num.74. dixi supra nu.70.

Num.75. adde Benintend.decis.Bonon. 29. numer.3.

Num.76. interesse dotis non solutæ, licitè potest à marito peti, Bellac. vbi supra num.38. Vin.in opin. 524. mora, & quando debeatur genero, latè Maur.Iun.d.alleg.74. quomodo autem taxetur hoc interesse dotis, & antefati Neapol.latè Molfes.in consuet.Neapol. par.7.q.12.num.1.2.& 4.tom.2. & quid soluto matrimonio an debeatur interesse vxori viduæ ab hæredibus viri, vide Thesaur. decis. 43.& quid inde decisum fuit per Sac.Consil. Nunt.Pellic.in consuet. Auersæ cap.9. num. 293. dixi in meo Compend. verb. interesse dotis.

Num.77. vide Martam vbi supra num.3. & seq. vbi omnes Theologos allegat.

§. VI.

NVm.1. ad hoc allegat infinitos Doctores Alphan.collect.118.& Ricc.collect.288. Duen. in regul. 238. emens, vbi limitant, & ampliant istam communem conclusionem plurifariam, & inter commun.opin. tit.de contrah.empt. Donat.à Fina nu.67. Peregr. de iure fisci lib.6.tit.4.num.16.& seq. an autem ex noua causa superueniente fiscus reneatur de euictione, sicut hic Auctor dixit, vide Maur.Iun.in alleg.5.per totam, nõnulla ad ornatum istius legis, nouissimè tradit Reg. de Curt. in diuers. feud. §. declarata igitur nu.33. & seq. Chassan.in cathal. glor. mund.par.5.consid 23.in 114.priuil.

Nu.2. quãquam hæc eadem exceptio l. bene à Zenone fuerit, vel ante litis contestationem, vel post reseruãda sit ad merita causæ, & sic iudicatũ censet Franch.decis.377. vt in meo Compend. verb. exceptio legis, & circa exceptionẽ, quem de euictione tenet actio, & e. impediatur litis ingressus, & alia, vide Maur. Sen.alleg.7.nu.1. Secus tamẽ est in exceptione pragmaticæ editæ Thori, quæ non potest reseruari ad merita causæ, icẽ Reg.de Curte vbi supra num.54. Mastrill.de magistr.lib.3. cap.4.nu.399. citat Auctorem.

Num. 3. de ista clausula loquitur Anna singul. 123. Maur.Iun.alleg.28.num.3.& Auctor in 2.lect.feud.nu.40.& in cons.60.nu.10. vol.2. Consil.Rouit.in pragm.1.num.16. vbi de delict.quis connen.deb.

Num.4. Ant.Gabr.lib.5. commun.opin. tit. de acquir.possess.concl.2.num.26. vbi quamplures citat Doctores ad hoc, & vltra eos Roder.Xuar.in alleg.11. nu.2. Reg.de Curte in diuers.feud. §. declarata igitur sub num.35. Auctor noster in cons.20.nu.48. vol.2.

Nu.5. Duen.Alph.& Donat.à Fina citati supra nu.1. vltra Ant.Gabr. vbi supra varijs modis limitant dispositionem d.l.bene à Zenone.

Num.6. vide infra eodem nu.8.

Num.7. vide Tiraquell.de retract.consang.§.1. glos.2.nu.41. Andr.Gail pract.obseru. lib.2. obseru.15.nu.4. quod tamen limitat Auctor nisi fuerit habita saltim fides de pretio, ita Roman.singul. 310.nu.1.incip.l.quod vendidi, & ibi Pignol.alios citat, & hoc sufficeret, quando fides de pretio fuerit habita, Alex. cons.173. nu.16. vol. 6. tunc enim fides de pretio non solũ expresse, sed tacitè aliquando præsumitur, quoties fuerit concessus terminus ad soluendum, idem cons.92.nu.2.lib. 1. Xuarez inter commun.opin.tit.de cõtrah. empt.nu.68. sicuti per contrarium non præsumitur fides habita de pretio per patientiã detinẽdi, idem cons.86.nu.6.lib.6. iura enim volunt, aut expressè fidem de pretio, aut veram solutionem, Xuarez inter commun.opinion.tit.de contrah.empt.num.152. eo quod emptori habita fide de pretio censetur ex mera, ac sola rei venditæ traditione, & Gail vbi supra multa ad hoc.

Num.8. ita etiam refert Montan. in pragm. 5. §.13.nu. 18.de admin.vniuers. Villal.& Cheriao. inter commun.opin. tit. de priuil. fisci nu.8. Peregrin.de iure fisci loc.cit.nu.9. Boss. in tit.de fisco nu.37.

Num.9. idem Montan.loc.cit. Consil.de Georg. alleg.49.num.7. Similiter vendere coactus à lege, vel statuto non tenetur habere fidem de pretio, Tiraquel.de retract.consang.glos. 3.num.1. An Baro cogere possit vasallum ad habendum fidem de pretio, vide Capibl.in pragm.1.nu 137.de Baronib.

Num.11. vide supra nu.9. & hac ratione attenta pariter confessio facta per tutorem non liberat debitorem pupilli in eius detrimentum, si non appareat aliunde de numeratione, aliud enim est habere mandatum à lege, aliud ab homine, de quo per Caualc.in tract.de tutore nu.274.

Num. 12. ad hoc vide Bertacch. in suo reperr. verb. Procurator ad negotia in 4.versic. vbi alios citat, & conclusionem istam declarat, & quomodo intelligatur.

Num. 13. quod dies solutionis sit pars contractus, vide Tiraquell. de retract.consang. §.1. glos.18. nu.38.

Num.15. vltra Bertacch.in reperr.in verb.executorum testamẽti potestas vers. exequutor vendens, vbi hoc satis declarat quando procedat, videas Iacob. à Canibus in suo tract. de execut. vltimar. volunrat. in 2. particul. §.con-

§. consultis autem collegis num. 35.

Num. 16. adde notabilem allegationem Mauri Iantoris quintam per totam.

Num. 17. multa ad ornatum istius legis collexit Alphan. collect. 95. Ioseph Ludou. in suis commun. conclus. tit. de hæred. in 1. conclus. col. 24. vers. & id, quod scribit eum seq. Ant. Gabr. in tit. de regul. iur. conclus. 11. per totam, vbi limitat multifariam istam conclusionem.

Num. 19. vltra Bellon. cons. 24. nu. 12. 13. & 14. vide Maur. Sen. in alleg. 7. per totam, Tiraquell. de retract. consang. §. 1. glos. 9. nu. 47. vbi etiam loquitur in retractu faciendo per filium, vel hæredem, sed in materia euictionis, de qua per Auctorem facit distinctio Roland. à Vall. in tract. de inuent. confect. par. 4. §. quid si pater nu. 4. & seq.

Num. 20. vide Io. Bapt. Costam in praxi conuent. par. 2. claus. 79. vbi plenius examinat si successores contineantur in stipulatione facta pro se, sine dictione caetera, & plures allegat, similiter in retractu feudi simpliciter facta alieni, an cēseatur facta etiam filijs, & hæredibus, Reg. de Curte in diuers. feud. §. nunc de altera nu. 131. & seq.

Num. 21. idem Tiraquell. vbi supra loquitur in hærede volente retrahere rem venditam à testatore etiam ex propria persona, Roland. vbi supra, vel in transactione rei filiorum facta per patrem, de quo per Franch. decis. 665. nu. 2. cum seq.

Num. 22 vide Cremens. singul. 32. Osasc. decis. Pedemont. 47. singulariter Marta in voto 129. per totum, vbi materiam istam explanat, quomodo intelligatur, ante eum Roland. vbi supra nu. 12. Tiraquell. vbi supra num. 5. quid autem si euictio causaretur ab alio, quàm à promittente an teneatur restituere pretium, vide Afciam in determ. 131. copiosè.

Num. 24. notabiliter Ioseph Ludou. in loc. cit. col. 26. vers. sexto limitatur.

Num. 25. vide Andr. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. à nu. 2. cum seq. vbi articulum plenè examinat, si per dictionem taxatiuam adiectam in venditione rei excludantur hæredes, ita vt eis retrahere liceat, sed in terminis nostris copiosè Phanuec. de inuentar. par 7. nu. 220. & 221.

Num. 26. idem Marta dicto voto 129. nu. 2. faciunt notata supra eodem nu. 19.

Num. 27. Phanucc. vbi supra nu. 205. & seq. Ioseph Ludou. vbi supra col. 25. vers. quando tamen.

Num. 28. idem Phanuec in d. tract. par. 5 nu. 19. ad quod singulariter Marta vbi supra nu. 3. in materia euictionis censet quod inuentarium præseruat hæredem, ac si hæredit: tem non adijsset, & sequitur num. sequ. quod inuentarium non prodest in ijs, quæ habentur à defuncto, & titulo lucratiuo, vbi nu. 8. pariter in materia confusionis hic tacta, quod inuentario finguntur actiones non confusæ, quatenus confusio afferret damnum hæredi, & quæ nam actiones confundantur in confectione inuentarij, & quæ non, vide Mõtiel: de inuent. §. nono principaliter nu. 147. alia in materia separationis congerit Anna alleg. 30. sed melius Frecc. ad rem nostram loquens de subfeud. lib. 3. in 3. formula nu. 8. & separatio bonorum idem operatur, quod inuentarium, Georg. alleg. 18. nu. 7.

Num. 29. in feudo hæreditario expressè loquitur Roland. à Valle in d. tract. par. 4. §. numquid hæres per totum, & de eodem, ac de feudo ex pacto iuxta mentem Auctoris prolixius Reg. de Curt. in diuers. feud. §. multoties concedens nu. 113. & seq.

Num. 30. vide supra eodem nu. 20.

Num 31. idem Tiraquell. vbi supra nu 4.

Num. 33 quid si actum sit, quod venditor non teneatur de euictione nisi ex facto suo tantum, & si ex facto alieno nō teneatur aliquo modo, an teneatur ad restitutionem pretij, vide Afflict. in l. imperialem nu. 19. de proh. feud. alien.

Num. 34. vltra Carau. in tit. 127. nu. 4. Peregr. de iur. fisc. lib. 5. tit. 1. nu. 186. ad hoc videas Carroc in tract. de sequestro par. 2. q. 12. per totam, pari modo ista bonorum annotatio prohibita censetur, cum arrestis assimiletur, Andr. Gail in tract. de arrestis cap. 1. nu. 4. an autem spoliare de facto ei licitum sit, non tantum in officijs, vt per Annam alleg. 103. sed etiam in feudis, vide in cap. Regni ex præsumptuosè, vbi Campag.

Num 35. annotatio bonorum cum arrestis assimiletur, Gail in tract. de arrest. cap. 1. nu. 4.

Num. 36. regulariter feuda alienari prohibita sunt, hanc regulam cum limitationibus posuit Duen. in regul. 317. feudum, latissimè Capye. in sua inuest. feud. rubr. feud. alienat per totam, & quod feudum licet alienari nō possit sine assensu, tamen poterit possideri sine assensu, & successiuè spoliatus debet restitui, Anna alleg. 1. nu. 29. verùm quò ad spiritualia aduertendum est, quia beneficia non possidentur sine canonica institutione, Anna alleg. 38. nu. 2.

Num. 37. regulariter enim feuda quætuor priuilegio, successione, & inuestitura præsūpta, vt quia quis tenuit feudum per 30. annos faciendo seruitium, Capye. decis. 77. nu. 13. Similiter quò ad regalia, quę solis Regibus cōpetunt, non alijs inferioribus, de quo per Chas-

Chassan. in cathal. glor. mundi d. par. 5. consider. 24. in 164. priuil. quinimò illarum possessor tenetur ostendere titulum suæ possessionis, alias priuabitur, Peregr. de iure fisci lib. 7. tit. 3. nu. 20. cum seq.

Num. 38. ex vulgata l. cogi C. de petit. hæredit. nemo tenetur titulum suæ possessionis ostendere, quam regulam exornat Alphan. collectan. 1184 Ricc collect. 6t. Iacob. Nouell. in regul. 217. vbi nu. 1. dixit non procedere in feudalibus, Socc. regul. 430. & in feudis idem affirmat Capibl. in pragm. 11. nu. 17. de Baronib. licet contrarium teneat Campag. in cap prædicti magister nu. 14. in praxi tamen aliter receptum est, quid autem in alijs iuribus non tamen feudalibus, an fisco instante cogi possit ostendere titulum possessor, dixi in eodem Compend. verbo titulus, vbi multa vltra Peregrin. in loc. cit. nu. 13. & seq. vbi plura de hoc.

Nu 39. vide Annam in alleg. 1. vbi satis materiã istius capit. ex præsumptuosè pertractat, & alia pertinentia ad eandem decisionem retuli in meo Compend. verb. sequestrum, conferunt collecta per Ricc. in collect. 367. vltra Auctorem in cons. 1. vol. 2. per totum.

Num. 40. Anna vbi supra num. 25. videtur contrarium tenere, dixi in meo Compend. verb. sequestrum, vbi extat decisio.

Num. 41. idem Anna loc. cit. nu. 33. & seq. an autem facto sequestro infra annum de bonis feudalibus detur aliquod interdictum possessorium, an locum super petitorio, & iure rei procedatur, vide Campag. in cap. dudum nu. 3. 14. & 17. vbi plura in materia sequestri agit.

Num 42. quod dispositio cap. ex præsumptuosè sit exorbitans à iure communi, refert Anna d. alleg. 1. nu. 15. & in exorbitantibus non datur extensio, vide Euerard. in topica loco à ratione legis ad extens. &c, nu. 41. cum sequent.

Num. 43. vide in meo Compend. decis. Regni verb. sequestrum, vbi alios cum Auctore citaui.

Num. 44. adde Campag. in cap. frequens nu. 48. & sic decisum retulit Visill. decis. 351. nu. 5. de quo satis in d. meo Compend. verb. sequestrum.

Nu. 45. vide Carroc. in tract. de sequestro par. 2. q. 2. in princ. nouissimè id decisum retulit Camill. Laratha cons. 81. vt in eodem Compend. verb. sequestrum.

Num. 46. idem Carroc. loc. cit. nu. 14 & 18.

Num. 47. vide Peregr. in tract. de iure fisci lib. 5. tit. 1. nu. 196. latè & hic nota, quod ponens signa Principis in domo sua, vel bonis videtur illa incorporare dominio Principis, vt ex mente Bart. d. l. facultas, meminit Chassan. vbi supra in 201. priuil. quanto fortius si id à Principe fuerit actum, vel ab eius officio, vt communiter videtur in domibus Neapol. à fisco sequestratis, vel ei incorporatis, depingi arma fisci, hoc est in medio scuti sic dici, *Regia Corte*, ex quibus colligitur ædes ipsas dominio fisci esse adscriptas.

Num. 48. multa in materia sigilli notauit Caranit. in rit. 277. circa scripturas, Campag. in cap. item statuimus, & multa alia pertinentia generaliter ad materiam sigilli, & sigillationis, refert Bertacch. in repert. verbo sigillatio, & quò ad hostiorũ, atque capsarum sigillationem, vt hic Auctor censet Neapol. dumtaxat in capsis ex ciuitate asportandis sigilla apponi per Regiam Dohanam seruatur, sed quò ad hostia non alter, sed in quibusdam Regni partibus vidi seruari, vt Foggię, & Castro maris, quoties debitores soluere renuerint.

Num. 49. latè Foller. in praxi crimin. rubr. annotat. bona contum. & Franch. in decis. 515. multa circa istam annotationem faciendam deduxerunt.

Num. 50. vide Peregr. in tract. de iure fisci lib. 4. tit. 7. nu. 18. vltra Amanell. de Clar. aquis singul. 163. & Auctorem in decis. 7. nu. 5. vbi id nu. 32. declarat.

Num. 51. nota, quod bona scenta confiscatione statim quæruntur fisco, quò ad ius dominij, non quò ad possessionem, Peregr. in d. tract. lib. 5. tit. 1. nu. 52. vbi nu. 140. subnectit, quod fiscus non capit bona vti confiscata nisi præcesserit sententia, hinc Foller. in d. praxi crimin. rubr. & si confitebuntur nu. 77. quod bona non vendieantur fisco nisi lata sententia, quo circa sententia declaratoria opus erit, Boss. in tit. de crim. læs. maiest. nu. 63. & 131.

Num. 52. an autem, vt quæratur ista possessio requiratur scientia eius, ad quem spectabat, vide Capyc. decis. 57. nu. 1. Maur. Sen. alleg. 80. nu. 6. & sententia declarat quem Dominum, Anna in cap. 1. nu. 230. de vasall. decrepit. ætat.

Num. 53. de hac re plenius habetur penes Peregrin. in d. tract. de iure fisci lib. 6. tit. 8. per totum, præsertim num. 40. & quomodo in Regno versetur circa istam præscriptionem bonorum non incorporatorum, vide Reg. de Curte in diuers. feud. §. declarata igitur num. 97.

§. VII.

NVm. 1. an ius superueniens locum habeat in feudis, vide Consil. de Georg. allegat. 6. nu. 33.

Num.

Num. 2. Molfes. consil. 7. num. 22. & consil. 42. num. 35. verùm est, quod actus contra legem factus est nullus, Anna in repet. constit. constitutionem num. 228. cum antecedentibus, & subsequentibus numeris, vbi loquitur de hac eadem Auctoris materia circa alienationē feudorum, & talis nullitas iuris inducitur ipso iure, quia contra legem directè, vel indirectè agitur, vt ipse refert per l. non dubium C. de leg. ad quod singulariter Afflict. in constit. si quis post litem nu. 26. dixit, quidquid fieri contra formam traditam à lege, maximè quando lex annullat expressè, vt ibi dicit esse nullum ipso iure, sed quando actus esset nullus propter defectum alicu ius solemnitatis requisitæ in fauorem certæ personæ, & determinatæ, & quæ illius fauore respicit, vel propter aliquod impedimētum, quod perpetuò nō durat, poterit de eiusdem consensu superuenienti ratificari, & confirmari, Vezzin. inter commun. opin. tit. si maior fact. rat. hab. & c. nu. 3. tunc enim actus ille validaretur, prout ex nunc, non prout ex tunc, ita Maur. Iun. alleg. 5. nu. 5.

Nu. 4. vide Alph. collect. 764. vbi plures allegat Auctores, ad hoc Paris. cons. 104. n. 22. vol 1.

Num. 5. de hoc videas congesta per Bertacch. in verb. ius superueniens, & quid in iudicijs, latè Ant. Gabr. in tit. de iudicijs concl. 3. an autem ius superueniens conualidet contractum rei alienæ nullum, quando ex tali actu quis non obligatur, vide Cranet. super quæstion. statuti Ferrariens. nu. 4. 12. 13. 14. & 24. & iuxta mentem Auctoris hoc notat Boer. decis. 23. nu. 14.

Num. 6. vide Cagnol. vltra Dec. in l. quod ab initio ff. de reg. iur. potissimum nu. 6. rationem Auctoris nostri confirmat.

Num. 7. idem Regens noster decis. 38. num. 5. Molfes. d. cons. 7. nu. 23. & cons. 42. nu. 35.

Num. 8. vide Molfes. d. cons. 7. nu. 24. & in consuetud. Neapol. par. 4. q. 35. num. 7. & 8. inter cæteras limitationes relatas per Capyc. in inuestit. feud. rubr. feud. alien. vers. limita sexto, refertur feudum vendi posse necessitate cogente, puta per sententias latas contra vasallum conuentum, & ita iuxta mentem Auctoris alias decisum per S. C. iudicatum fuit, quod bona fideicommisso subiecta, quę minantur ruinam non obstāte fideicommisso facto per fideicommissariū vendantur cum pacto, quod subrogentur census eidem fideicommisso, Reg. de Ponte cons. 46. vol. 1. dixi in meo Compend. verb. censeri, & verb. res prohibita, vbi patent aliæ decisiones, & iuxta materiam Auctoris vide Reg. de Curte in diuers. feud. §. in hoc igitur nu. 8. si pecunia ex feudo vendito ad instantiam creditorum dicatur feudalis, & an creditoribus habentibus assensum tantum liberari debeat.

Nu. 9. vide notabilem allegationem Maur. Iun. 107. præsertim nu. 4. & sic in dubio præsumi, testificatur Alex. cons. 63. nu. 5. lib 6. & Auctor noster d. decis. 38. num. 6. Molfes. in consuetud. Neapol. par. 3. q. 23. in fin. & donando quis bona censetur donare solum ius, quod habet in illis bonis, Bellac. inter cōm. opin. tit. de donat. nu. 53. Alex. cons. 47. vol. 3.

Num. 10. an ex hoc legato debeatur æstimatio, Anna in constit. constitutionem nu. 143. an legato vsufructu confici debeat inuētarium, idem sing. 309. & inuestitura rei alienę instar legati valida censetur, Auctor in lectur. 13. num. 18.

Num. 11. vltra Reg. de Curt. in diuers. iur. feud. §. in hoc igitur nu. 40. & seq. adde quod Rex tantum concedit feudum deuoluendum, Anna in alleg. 45. nu. 23. intantum quod quærit Afflict. in cap. 1. §. sed & res nu. 59. per quos fiat inuest. & in constit. post mortem nu. 20. an releuium debeatur si Rex inuestituram fecisset de caducitate successionis feudi, an autem inuestitura feudi vacaturi post mortem iure feudorum permittatur, & præcisè obliget inuestientē, vt soluēdo interesse non liberetur, Auctor in cons. 131. nu. 2. vol. 1.

Nu. 12. videas Parid. de Put. in tract. de recogn. feud. cap. an Vicarius generalis, & melius Auctorem nostrum in repet. feud. lect. 11. nu. 13. & Consil. de Georg. in repet. feud. cap. 13. nu. 13. refert practicatum fuisse in Baronia fluminis Muri, quæ viuente vtili Domina senio cōfecta absque alio legitimo successore fuit concessa Principi Scillę, quando vacauit per mortem illius.

Num. 13. similiter cedi pōt iuri de futuro, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. in hoc igitur n. 36.

Nu. 14. hæc iura allegat Marta in vot. 225. nu. 6. ad conualidandū si Prælatus successor teneatur inuestire realiter inuestitum verbaliter à prædecessore, vbi nu. 4. quærit, si inuestitus verbaliter in casum mortis, quando debeat petere se inuestiri realiter, ad materiam Auctoris vide Reg. de Curt. in diuer. feud. §. in hoc igitur nu. 30. vers. hic text. vide Annā in sing. 264. inuestitura, vbi allegat Andr. hic ab Auctore citatum circa inuestiturā feudi vacaturi, quādo postea vacat si censeatur facta quando fuit, à principio, & non quando vacauit, eo quod retrotrahitur ad diem factæ inuestituræ, idem Auctor in cons. 131. nu. 4. vol. 2. ante eum Afflic. in d. constit. post mortem sub num 20.

Nu. 15. vide Affl ct. in d. constit. post mortē nu. 20. vbi declarat, quando inuestitura de caducitate successionis intelligatur, & qualiter

fiat,& in cap.1. §. sed & res nu.59. per quos fiat inuest.& ad huius Auctoris materiam singulariter Reg.de Curt.in diuers.feud.§.in hoc igitur nu.30.

Nu.17.tunc enim Dominus pro re data in feudum,poterit dari aliud in cambium quoties consensus,seu voluntas vasalli interuenerit, Iacob.de Franch. in cap.1. §.cum autem nu. 8.si de inuest.feud.&c.

Num. 18. an autem inuestitura feudi facta per clericum,sub conditione mortis Titij valeat, Anna in repet. cap.1. de vasall.decrep.ætat. num. 228. distinguit si tempore existentis conditionis erat mortuus non valeret, secus si erat viuus, etenim concessio feudi deuoluendi à morte Titij habet effectum, idem Anna in alleg.45.nu.9.

Num.19. multos casus in quibus venditor de euictione non tenetur, refert Tiraqu. de retract.consang.§.1.glos.9.num.34.& euictio, quæ venit ex natura rei non censetur exclusa,Anna alleg.48. nu.30.

Nu.20.placet mihi in hoc opinio Reg.de Curt. in d. §.in hoc igitur nu.38. quod istud pactū de futura successione non militet,sed potius est de caducitate successionis, tūc enim esset pactum de futura successione,quādo tractaremus de succedendo illi, qui tenet feudum ex iure,quod habet ipse in feudo,de quo plenius per Afflict.in cap.si quis inuestierit de feud.dat. in vicem legis commiss.

Num.21.vide Reg.de Curt.in diuers.feud. §.vt igitur nu.32.

Nu.22.adde eundem Reg.de Curt. in d.diuers. §.declarata igitur nu.11. & in quo alio casu Dominus pro re data in feudū,poterit aliud dare in cābium,Iacob.de Franch.in cap.1.§. cum autem n 8. si de Inuest.feud.contr.fuer. aut interesse, Minsing.cent.4.obseru.61.

Num.23.vide Boer.d.decis.23. n.13.& seq.& in specie de emptore venditori succedente non agit ad euictionem, Inquitur Afflict.in cap. quia supra dictum §.rursus, quib.mod.feud. amitt. nu.44.

Nu.24.adde Villal.& Vezin.inter comm.opin. tit.de euict.nu.3 & ibi Phicard.Viu.in opin. 1024.venditor, imò cogi potest vigore constituti ad tradendum,nec liberatur præstādo interesse, Anch.q.2.par.2.nu.11. secus si non posset rem tradere,nam eo casu nō tenetur, Alex.cons.69.nu.1. vol.4. ita pariter & Dominus si non haberet facultatem rei tradendæ præstando interesse liberabitur, Iacob.de Franch. in rubr.si de inuest.feud contr.fuer. nu.15.an autem liberetur præstādo interesse Dominus facultatem habens tradēdi possessionem feudi, vide Affl.ct.in prælud.feud. §. pro nostris nu.148.sed si potens erit tradere feudum præcisè cogitur illud tradere, idem in cap. si autem nu.11. de contr.inuest. quid autem si promiserit tantum inuestire, si non vult inuestire, an teneatur ad interesse tantum,vide eundē in cap.inuestitura facta nu. 1.de form. fidel. & quid si stetisset per vasallū,quominus feudum Dominus traderet,ibidem nu.15.& quid si esset facta verbalis tantum inuestitura, an teneatur ad tradendam possessionem feudi, ita quod non liberetur præstando interesse, idem in cap. si facta si de feud.fuer.contr.int.Dom.& vasal.nu.1.

Nu.25.hic nota, quod traditio contractum ipsum perficit,Glos.l.1.verb.post perfectum C. de peric.& cōmod.rei vēd.quam citat Maur. Sen.in alleg.5.nu.2.vbi nu.4.subnectit,quod traditio, quæ permutationem perficit non ex tunc, sed ex nunc actum perficit, & in quo casu noua traditio exquiratur,vide de Franch. in decis.665.in fin.nu.6.

Num.26.respectu Domini concedentis feudum deuoluendū,aliqua notaui supra eod.nu.11. quo verò ad vasallum concedentem dixi supra sub nu.14.

Vers. hic text. verumtamen assensus non extenditur de re ad rem, de persona ad personam, de casu ad casum, nec de tempore ad tempus, Auctor in decis. 8. num.11. Anna allegat.36.num.10. Franch.decis.153. num. 23.& decis.105.nu.2.]& quod assensus nō extenditur de re ad rem, de persona ad personam, nec de contractu ad contractum, cum sit stricti iuris,ex vi tamen comprehensiua extenditur ad consecutiua,& quæ de natura verborū venire possunt, refert Maur. Iun.in alleg.47.nu.7.& seq.Maur.Sen.alleg.48.nu.1. Apicell.in alleg.24.nu.288. citat Auctorem.

Nu. 27. quemadmodum enim emptor cogitur pretium tradere,ita & venditor rem, Afflict. in cap.si facta nu.5.si de feud.fuer.contr.int. Dom.& agnat.& hoc quoties præuio assensu regio fuisset venditum feudum, alias si citra assensum cessaret ista coactio Auctoris, eo quod emens feudum scienter sine consensu Domini, perdit pretium, & venditor perdit feudū, Affli.in cap.1.de proh.feud.alien.per Lothar. n.33.& 71.Anna in constit.constitutionē n.103.& in rubr.de vasal.decrep.ætat. nu.113.vbi id limitat,nisi ignoranter hoc fecerit emptor,tunc enim pretium non amitteret,sed vēditor careret re,pretio restituto emptori,Afflic.in l.imperialem in 13.notab. nu.95.de proh.feud.alien.per Feder.an autē emptor bonæ fidei dicatur,qui emit feudum sine assensu Domini, sed tenetur consentire, idem ibidem nu 106.& an emptor bonę fidei feudo euicto possit agere contra vēditorem ad pretium,& ad interesse, ibidem nu.119.

Num.

Num. 28. assensus regulatur ex actu, nec alterat eius naturam, intelligitur enim, prout Ius intelligit, Maur. Sen. alleg. 75. nu. 3. Anna alleg. 67. nu. 5. regulatur enim à dispositione iuris, idem in alleg. 95. nu. 11. sic etiam concessio feudi simpliciter facta, intelligitur, prout ius intelligit, Maur. Iun. alleg. 6. nu. 5.

Num. 29. vide Auctorem in cons. 14. nu. 53. vol. 2. quod contractus feudalis absque assensu sit nullus, Afflict. in constit. constitutionem diu. memor. nu. 20. & quando contractus est nullus, vel omninò nullus, & in quo differat, vide Camerar. in l. imperialem de prohib. feud. alien. per Feder. fol. 705. in parnis vers. quamobrē dicimus, adeò quod ex actu nullo benè possessio transfertur, Maur. Sen. alleg. 5. nu. 2. non tamen effectum, & licet feudum venditum transferatur emptori, non tamen eius dominium, eo quòd dominium sine assensu non transfertur, ita Anna in repet. rubr. de vasall decrep. ætat. nu. 111. vigore tamen illius traditionis emptor agere poterit, nam sine ra non ageret, subnectit ibidem Anna nu. 336. hoc est actione personali contra venditorem, sicut Auctor ex mente Andr. subaudit, quemadmodum emptor, qui nō potest agere de euictione contra venditorem potest actione ex empto contra venditorem, vel eius hęredes agere, Afflict. in cap. vnic. num. 7. si de feud. vasal ab aliq fuer. interp & sic competet actio ei ad pretium recuperandum, Auctor in reprt. lect. 16 nu. 13.

No. 30. Anna in reper. constit. constitutionem nu. 158.

Num. 31. locus Afflict. in d. constit. constitutionem nu. 22.

Num. 32. idem Auctor in repet. feud. lect. 22. num. 20.

Num. 33. idem Reg. de Curt. in d. §. in hoc igitur nu. 40. cum seq.

Num. 34. adde Maur. Sen. in alleg. 77. num. 6. sic pariter concessio feudi, seu beneficij vacantis de iure nō valet, si non vacabat de facto, Consil. de Georg. alleg. 37. nu. 9. vbi nu. 15. & Auctor in cōs. 131. nu. 119. vol. 2. tenēt, quod concessio facta sub expressione, quod vacet ex vna causa, si re vera vacet ex alia concessio non tenet, sic etiam concessio in emphyteosim, quæ fundatur ex aliquibus causis, si illæ veræ non sint corruit, idem Maur. Sen. alleg. 76. nu. 2. sed concessio feudo qualitercumque vacet includit omnem vacationem, Anna alleg. 41. nu. 19.

Num. 37. vide supra nu. 5. & adde, quod venditor non tenetur de euictione, quando euictio veniret ex iure orto post venditionem, Anna alleg. 87. nu. 13.

Num. 38. hic nota, quod inter communia induntur, quando non est decisum per feudalia, Ann. in repet. rubr. de vasal. decrep. ætat. num. 399.

Num. 39. adde Freec. de subfeud. lib. 2. q. 4 nu. 5. circa alias extensiones assensus dixi supra num. 26.

§. VIII.

NVm. 1. vide Molfes. in proœm. cōsuet. q. 4. nu. 25. officium Thesaurarij generalis, intuetur Chass. in cath. glor. mund. par. 6. consid. 18. per tot. vltra Vestr. in praxi, Roman. lib. 2. cap. 3. nu. 1. alij enim ex Quæstoris nomine originem duxisse referunt auctoritate Luc. de Pen. in rubr. C. de Quæstor. lib. 12. quē sequitur Afflict. in cōstit. Iustitiarius sub nu. 6. & Boer. in tract. de auctor. magn. Consil. nu. 9. Montan. in pragm. 5. num. 2. & 3. de admin. vniu. & hæc opinio mihi non placet, eo quia, vt dixit Boer. loc cit. isti tales Quæstores ex plebeis, siuè ignobilibus eligebantur, quem sequitur Chassan. d. par. 6. consid. 17. & tamen videmus Thesaurarios huius Regni electos viros nobilissimos in dignitate constitutos, imò etiam illustri dignitate præditos, vt fuit Marchio Gripaltiatū & Marchio Cersę Maioris, & alij, quin imò nec Primipilus dici poterit ex eius definitione, relata per Corras. lib. 5. miscel cap. 4. nu. 1. nec pariter me subscriberem opinioni Granatij ad Vest. in praxi Cur. Rom. lib. 2. cap. 3. nu. 5. Thesaurarium æquiparari Vrbano quæstori ex ratione supra addita per Boer. & Chassan. mihi tandem placet opinio eiusdem Chassan. dicta consid. 17. col. 4. vers. officium verò, vbi omnia, quæ & personæ, & ministerio, seu officio Comitis sacrarum largitionum conueniunt Thesaurario applicari possunt.

Nu. 2. Corras. vbi supra, Hugo Donell. in tract. de pignor. rubr. quib. in caus. pign. tac. contrah. versus finem, vers. est enim primipilus.

Num. 4. Corras. loc. cit. plenius nu. 5. Hugo Donell. vbi supra, Franc. Balduin. in tract. de pignor. & hypoth. cap. 7. col. 4.

Num. 5. vltra Corras. vt supra, vide Bertacch. in suo repert. verb. primipilarius, vbi ad hoc allegat Abb. in cap. ex parte col. 2. de consuet. & in cap. ex literis in princ. de pignor. Franc. Balduin. vbi supra col. 3.

Num. 12. de fisci debitore volente bonis cedere loquitur Consil. Rouit. in pragm. 3 nu. 4. de cess. bon. & in specie de volente cedere bonis pro collectis loquitur Matth. Brun. de cess. bon. in 9. quæst. 4. part.

Num. 13. videas addita per me supra eod. §. 2. nu. 44. & vltra eos Bess. in tit. de fisco nu. 33. sic etiam debitores vniuersitatum, Carroc.

de locat. par. 3. in quæst. 19. per totam, Losfeus de iure vniu. par. 3. cap. 6. nu. 2.

Num. 14. vide Carroc. in tract. de locat. & cond. par. 3. tit. de locat. vectig. q. 13. num. 9. Peregr. de iur. fisc. lib. 6. tit. 5. nu. 6. similiter cogere veteres conductores reconducere prædia fiscalia, Minsinger. cent. 4. obseru. 23. & multa alia priuilegia fisci enumerat Ricc. collect. 447.

Num. 16. vide Maur. Iun. alleg. 51. nu. 4. & gratificationi cæteris paribus locus est, Tiraquel. de retract. consang. § 11. glos. 10. nu. 2. & gratificandi ius non habet locum nisi in casibus à iure concessis, Reg. Valenzuel. consil. 34. nu. 45. vbi plura de hoc in numeris antecedentibus, & Bertacch. in suo repert. verbo gratificatio.

Nu. 17. vide Apicell. in tutam. paupert. in addit. tit. 4. nu. 686. licet cōtrarium teneat Guillel. delodo sing. 44. n. 1. attamen iuxta opinionē Auctoris concordare videtur Brun. in tract. de cess. bonor. q. 9. 4. quæst. princip. in princ. Similiter nec cōtra vniuersitates pro affictu gabellarum, vt fuit decisum per S. C. Amat. cons. 50. nec contra Neapolitanos, vt in Cōpend. meo verb. dilatio, de quæsito Auctoris vide Consil. Rouit. in pragm. 3. de cess. bon. nu. 4. vbi multos allegat, & Ferrett. in tract. de publ. & gabell. nu. 285.

Num 18. de hac quæstione an fiscus, vel mulier præferenda sit in hypotheca tacita, vel expressa, copiosè Negus. in tract. de pignor. 4. memb. par. 2. num. 108. cum seq. vbi quid in priuatis, & administratoribus statutum sit refert.

Nu. 20. extat de hoc notabilis allegatio in terminis Officialium destinatorum à Thesaurario Regni Maur. Iun. 93. & ibi Abb. Maur. in addit. tradit de ijs decisionem, de qua in meo Compend. verb. Officialis.

Num. 21. demonstratur ex pragmat. 2. de offic. Scribæ Portion. vbi Rouit.

Num. 22. adde Carroc. in tract. de excuss. bon. par. 2. q. 9. idemq; in fideiussoribus debitoris vniuersitatum procedere, dixit Losfeus de iure vniuers. par. 3. cap. vlt. nu. 26.

Num. 23. an & quando libris credendum sit, & eis fides adhibēda, vide Ioseph Ludou. in suis communi conclus. tit. de lib. mercat. vbi copiosè ponit ampliationes, & limitationes, præsertim in 7. ampliat. loquitur de libris eorum, qui auctoritate publica ad recipiēdum gabellas proponuntur, & cum Auctore concordat Ferret. in tract. de publ. & gab. n. 582.

Num. 24. nota hic, quod isti caratarij, vt vulgo Neapol. nuncupantur sunt participantes in Arrendamentis Reg. Cur. tām pro lucro, quā pro damno, eo quia vnus est Arrendator arrendamenti, & duo, aut tres constituuntur Gubernatores pro illius regimine, & in eorum posse exactiones, solutiones, & omnia alia perueniunt, de quibus rationem reddere tenentur fisco, & caratarijs participantibus pro eorum interesse, qui quidem pro eorum caratis fideiussiones præstant, non mirum si contra eos fiscus directas, & bene actiones exercet, quia socij dici possunt, qui insolidum tenentur regulariter, nisi de consensu fisci onera inter se diuiserint, vt exemplificando singulariter demonstrat Ferret. in tract. de publ. & gabell. num. 140. in socijs gabellarum à fisco conductarum loquēs, vt teneantur in solidum nisi de consensu fisci facta fuerit diuisio ex mente Imolæ, & aliorū hinc Caratarii se subscribere solent in albaranis conductionis arrendamentorum, vnus pro vna, vel duabus, vel tribus caratis, & sic de singulis, pro quibus fideiussiones penes acta præstant de soluendo, & fisco, & assignatarijs hoc iure vtimur indifferenter.

Num. 25. de istis libris rationum continentibus data, & recepta loquitur Benuen. Strac. in tract. de mercat par. 2. nu. 56. & pro scribente faciunt semiplenam probationem, latè Grammatic. consil. ciuil. 82. & ad hoc, vt probent, quæ nam requirantur, latè Marcell. Calā de modo articul. § 2. glos. vnica num. 1045. ad 1049. sed contra eos plenè probant Vezin. latè inter communi opinion. tit. de probation. nu. 175. cum sequent. Viu. inter comm. opin. in opin. 309 at si essent aliquæ notæ priuatæ à personis publicis factæ difficillimè eis crederetur, hinc notule quinterni Magistri actorum non creditur, Anna singular. 418. vbi conferunt addita per me, ibi cæterūm si essent à personis priuatis cōfectæ, vtpute à mercatore, tunc sola comparitione comprobarentur, attenta multitudine partitarum exiguam summam continentium, vt decisum refert idem Anna singular. 374. partitæ, & in terminis librorum Aromatariorum continentium data, & recepta absque exhibitione receptarum Medicorum decisum refert Ricc. decis. Archiepiscop. 106. par. 1. vbi plura de hoc fient descripta in libro priuato ab homine probatæ fidei sunt tenenda pro vera, Maur. Iun. allegat. 37. nu. 5.

Num. 26. ad hoc videtur facere pragm. 12. de milit.

Num. 27. vide in cap. Regni 79. incip. item prędicti Admirati, & Protonotarij, &c. vbi mandatur solui statutas comminancias marinarijs conductis in armata, & contribui panatica, statuta, &c. vbi Campag. nu. 15. explicādo nomen illud cōminantiæ dixit, quod olim Curia

Curia vltra panaticam solitam,& statutam eis dabat pro emendis rebus comestibilibus pro victu certum quid quando erant in galeis, & dicitur comminantia, quasi communio,siuè societas,eo quia communiter in societate emebant, & communiter comedebant, prout faciunt hodie in galeis, & nauibus, quia partim insimul comedunt in prora,partim in puppi, partim in medio propè arborē, vbi subnectit, quod hodie Reg.Cur. nō dat comminātiam in pecunia,sed vnicuique dat portionem de panatica, & vino, & alijs comestibilibus, & sic hodie seruatur, etiam quò ad milites in triremibus vagantes,vt hic Auctor dicit.

Num.28. & per hæc iura hic citata tradit Roman.in singul.601.quo tempore peti possint vestes ęstiuę aut hyemales legatę,& pariter Ant.Corser.in singul. verb.vestis, quo tempore famulis vestes ipsę debeantur,& in specie in militibus idem procedere dixit Martin.Laudens.in tract.de milite §.45.

Num.29. adde Grammat.in consf.ciuil.1. num. 6. & 7.

Num.30.adde Martin.Laudens. in d.tract. de milite §.41.

Num.31.vltra Martin.Landen.in d.tract.§.44. vide Roman. in singul. 380.

Num.32.vide ad hoc Luc.in l.3. in fine, C. de pasc.publ.lib.11.& de hoc habemus pragm. 3. §.7. de milit.vbi Consil.Rouit.nu.7. & 8. an autem liceat stipēdiarijs paleam, fenum, & ligna auferre, vide Campag. in cap. item stipendiarij, & in cap. de palea, vbi plura circa istam materiam.

Num.33. videas ad hoc Consil. Rouit. in pragmat.1.nu.1.de iur.& exact.fiscal. & Reg.de Curt. in diuers.iur.feud. §. redeundo igitur nu.23.& 24. loquitur de solutione focularis, quomodo in praxi verseturin Regno.

Num. 35. quorum tempora collectæ in Regno inceperunt vltra Iacob.de Gello da iure ad hoæ nu. 37.vide Franch.decis.56.nu.25.

Num.36. idem Consil. Rouit. vbi supra nu.65. Reg.de Curt.in diuers.iur.feud. §.redeundo igitur nu.22.& seq.

Num.37.idem Franch.vbi supra nu.17. loquitur de collectis,quæ olim dona dicebantur, & erant voluntaria, in quorum loco hodie impositionea successerunt, & in necessarium debitūm,vt dixit Iacob. de Gello vbi supra, & de hoc donatiuo voluntario satis apparet supra eod.tit. in rubr. nu.18. sed melius per Auctorem in decis.3.nu.14.

Num. 38. vide supra eodem in rubr. Auctorem nostrum nu.17.24.& 18. vbi addita per me, Mastrill.de magistr.lib.5.cap.15.nu.50.

Nu.40.Rex enim dictus est à regendo,qui alios regit,& à nemine regitur Par.de synd.verbo Rex autem nu. 16. & 21. eiusq; officium est Iustitiam facere,idem ibidem num.13.& 14. vbi plura de Rege, eiusq; officio intuetur, dicitur enim Rex pater quò ad gubernationem,& dilectionem,idem in eodem tractat. verb.post Imperatorum nu.77.hinc etiam pater patriæ nuncupatur, & personas miserabilea tueri debet, Afflict.in constit. pessimam post nu.12.Campag.in cap.pro publici num.5.similiter tutor,maritus,&c. inde Regum facta In manu Dei sunt, Afflict. decis. 392.ante nu.2. & Deo rationem redditurus, Campag in cap.post corruptionis nu.3.

Num. 41. & audiui dum tempore Comitis Mirandæ huius Regni Proregis sepulchra ipsius Alphonsi Regis, & aliorum Regum Neapol. in sacrario S.Dominici Neapol.inuoluerentur,eiusq; ossa in condecenti loco conderent tur repertus fuit liber in eius monumento, cum quo voluit sepeliri ad corroborationē dicti Auctoris,Reges enim ex sapientia collaudātur,quæ maximè in eis exigitur, Chassan.in cathal.glor.mund.par.5.consi.10.Rex sapiens stabilimentum populi est, Par. de syndic.verb.Rex autem nu.15, hinc communiter Rex Robertus collaudatur,qui fuit alter Salamon, & ob eius sapientiam meruit habere Regnum, pro quo indicauit S.P. hac præcipua ratione,vt dixit Grammat. decis. 1.nu.19. Campag.in prælud.capitul.nu.20.

Num.42.de hac re,an,& quando liceat vniuersitatibus collectas imponere, latissimè Losens in suo tract. de iure vniuers.par.3. cap. 9.per totum,Montan.in pragm.5.§.vlt.nu.6. de admin.vniuers. extat cap. Regni item, quod Iustitiarij, & Iudices, vbi Campagn. prolixius.

Num. 43. possunt enim conqueri infra annum à tempore scientiæ, Piccol.in pragm.1. de apprет. nu.97.& in hoc Iudicia officium expetere, Campag.in cap.porrecta sub nu.11.

Num.44. & Campag.in d. cap.porrecta nu.12. ponit exemplum in Domino habente magnam turrim, vel pulchrum ædificium magni valoris modici fructus, vel redditus, & quomodo in hoc versari debeant æstimatores si respectu fructuum, aut æstimationis turris, seù ædificij arbitrari debeant, & Cardin.Paris.in pragm.1. de appret. sub nu. 14.& quomodo praxis Sac.Cons.in se habeat circa diuersitatem appretiorum bonorum feudalium,ac aliorum stabilium,vide Frecc. de subfeud.lib.2. in 3.author.nu.33.

Num.45. videas Montan. in pragm.2. nu.296. de admin. vniu.vbi allegat Capyc.decis.152. de quo in meo Compend. decis.Regni verbo territorium,vbi alios citani.

Num. 46. verùm est in iure, quod Principia sunt herbę publicæ, campestria, & alia regalia, Io. de Amic. cons. 8. nu. 55. & licet pascua sint de Regalibus, ita & taliter, quod possideri nequeant in locis demanij per alium sine Principis licentia, Iacob. Capyc. in inuestit. feud. rubr. feud claus. in verb. plania, & pascuis, at cum in Regno nostro multitudo pascuorum esset in partibus Apuleæ, vt habetur in constit. cum per partes, Rex autem pro fida animalium pascua sumentium in loco prædicto tribunal Regiæ Dohanæ menepecudum instituisse fertur, in quo præest Regius Dohanerius, vna cum eius Auditore, ac duobus credenzerijs, actuario, & scribis, qui inter cætera locant herbagia, siuè loca ibi existentia pro pascuis animalium hominum particularium singulis annis, & de hoc extant capit. 5. & 6. Maiest. catholic. fol. 109. & de Officialibus prædictis habetur in pragmat. 1. de offic. ad Reg. maiest. collat. spect. §. 22. de institutione verò ipsius Dohanæ menepecudum, & quomodo processit, vide Frecc. de subfeud. in lib. 2. author. 46. nu. 15. & 16. vbi plene.

Num. 47. hic adde, quod pensio soluenda pro animalibus prędictis Regiæ Dohanæ solita augmentata fuit, non tantum pro numero animalium, quantum pro loci qualitate, vt dixit Frecc. vbi supra sub num. 16. hinc communiter per Dominos animalium conducentes loca prædicta asserere solent pro numero tot animalium, quæ in veritate sunt minoris numeri, & cætera dicuntur acrea animalia, & hoc fit pro qualitate loci aptioris, & commodioris pro vsu ipsorum, & licet de hoc esset supplicatum non dispensari herbagijs particularium maiorem numerum pecudum, quam solitum erat tempore Regis Ferdinandi Primi, non fuit aliter super hoc prouisum, vt in cap. 17. Cæsar. Maiest. fol. 130. quamquam in contrarium se habeat obseruantia, vt dixi supra, vlterius aduertendum est, quod Regia Dohana pro affidatura prædicta non tantum loca sua locare possit, sed imò aliorum particularium ipsa conducere, & Dominis animalium subloeare si eis opus habeat, & sic mandatur declarari per Dohanerium per totum diem S. Luciæ, vt habetur in d. cap. 6. Cæsar. maiestat. eodem fol. 109. quapropter extraordinaria herbagia cessante necessitate Dohanæ vendi possunt per Dominos ipsorum, vt cautum est in cap. 28. Comitis Ripæ Curiæ fol. 68. de hoc extat prouisio Cæsar. Maiest. in cap. 23. anni 1554 fol. 155. sicut antea concessum erat ad libitum herbagia vendi pro vsu pecudum, non tamen minori pretio, quã solita fuerant vendi tempore Ladislai, vt in cap. 3 Regis Alphonsi fol. 5. à terg. demum locatoribus herbagiorum prædictorum mãdatum fuit Dohanerio ipsius dohanæ solutiones facere, vt ex cap 62. fol. 47. Regis catholici, & de primis pecunijs antequam dohana recedat ab Apulea in cap. 18. eiusdem Regis anni 1507. fol. 59. eiusdem cap. 27. anni 1540. Cæsar. Maiest. fol. 131. & cap. 22. anni 1544 fol. 155. sicuti conductores ipsius regię dohanę in mense Aprilis soluunt pensiones, sicut in cap. 7. Reg. cathol. fol. 109. statutum est, quod hodie in mense Maij ordinariè fit tempore nundinarum.

Num. 48. hic adde, quod antiquitus pertinebat ad officium procuratoris fisci frumenta fiscalia, piscariæ, & herbagia in locis demanij, & pecudes, & boues, equi, & iumenta, & alia animalia Regiæ Curiæ per curatulos, idest per illos, qui habent curam animalium cum summa diligentia curari facere, ita Afflict. in constit. inter multas sub nu. 11.

Num. 49. si verum est, quod dixit Author infra eod. nu. 52. quod cauallarij dicuntur milites ex iuris dispositione determinatũ est milites subesse magistro militũ, & in eos habere iurisdictiones l. magisteriæ C. de iurisd. omn. iudic. Franch. decis. 88. nu. 6. Ricc. collect. 95. sic ẽt & Dohanerius iurisdictionem habet super iam dictos cauallarios, & alios dohanatos ex amplissimis priuilegijs ei concessis à Rege, non solum in causis ciuilibus, sed ẽt criminalibus, tàm actiuè, quàm passiuè, vt audiui, & vidi obseruatum dum annis elapsis Foggiæ assiderem fuisse quendam Arianensem per Auditorem Regiæ dohanę laqueo suspẽsum, eo quod certos Dohanatos in campanea cum alijs disrobauerat, & nõ erat aliter subditus Regię dohanæ, quinimò etiam contra Neapol. vtuntur eorum priuilegijs, vt patet hic decisum, de quo in meo Compend. verb. Neapolitani, quemadmodum conductores fiscales priuilegio fori potiuntur, ita Peregr. de iur. fisc. lib. 6. tit. 5. nu. 15.

Num. 51. & quid in alienis territorijs particularium habetur in constit. cum per partes, vbi prolixius Afflict. & Consil. Rouit. in pragma. 1. de offic. Baiuli, & de vastantibus pascua publica, vide Mart. Land. in tract. de milite §. 20.

Num. 53. & hoc vidi, sed malè obseruari indifferenter in dicto tribunali menepecudum, vt etiam extraordinarij cauallarij, immò & quod peius alguzerij extraordinarij gaudeant priuilegio fori, & de consimilibus supernumerarijs si debeant gaudere, vide in meo Compend. verb. doctores, & vltra prædicta, nota, quod alij Dohanati in dicta Re-

gia

gia dohana menepecudum Apuleę non gaudent nisi maiorem partem animalium pofuerint in dicta dohana, & pascua sumerent in Apulea, & sic decisum refert Amend. ad Franch. decis. 175. vt dixi in eodem Cōpend. verb. dohanati, Mastrill. de magistr. lib. 1. cap. 21. nu. 95. allegat hic Authorem.

Num. 54. vide in dicto Compend. in verb. Doctores, vbi alios Doctores citaui ad hoc, ad quod animaduertas, quod decisio hic allegata D. de Franch est 214.

Num. 55. quò ad primum dubium si Domini animalium cogi possint ad sumendū pascua, stante descriptione ipsorum in libris Regiæ Dohanę, hoc videtur esse speciale priuilegiū fisci, sicut multis exemplis comprobat Luc. in l. congruit C. de locat. præd. ciuil. lib 11. quemadmodum enim coloni ad colendos agros idonei retrahi possunt l. colonos C. de agricol. & censit. eod. lib. sic pariter, & conductores reconducere, de quo per Peregrin. de iur. fisc. lib. 6. tit. 5. nu. 6. adhibitis requisitis per eum relatis, quæ non cōueniunt huic quæstioni, alias esset liberum arbitrium impedire, & successiuè granamen, per quam rationem, ita concludit Campag. in cap. granamen num. 83. vasallos non posse cogi ad vendendum, & emendum in fundacis Baronum, sinè dohanis, nisi essent soliti hoc agere, quoniam tunc ratione soliti cogi possunt ostenditur in consimilibus in pragm. 14. de Baronib vbi Capibl. & in pragm. 1. nu. 127. in simili facit quod dixit Frecc. de subfeud. lib. 2. in 41. author. in fin. respectu verò territoriorum particularium à Regia Curia pro eius seruitio recipiendorum, aliqua notaui supra eodem nu. 47.

Num. 56. dixi supra nu. 46.

Num. 57. satis per me apparet circa tribunal istud Reg. Cur. enunciatum in præfat. Compend. decis. Regni colum. 6. vers. quo verò ad tertium tribunal.

Num. 58 de ista materia inundationis, tàm respectu publicæ vtilitatis, quàm priuatæ, vide Cępol. in tract. de seruit. rustic. præd. cap. 37. & habemus particularem sanctionem in Regno pro conseruatione aeris, vt aqua seruari debeat incorrupta, ne per commixtionem rei fętidę corrumpatur in constit. salubritatem, & ibi Afflict. nu. 1. vbi nu. 3. loquitur de Officialibus negligentibus in puniendo eos, qui aerem corrumpunt, vt puniri possint, de quo plenius in pragm. 1. de salubr. aer. vbi ad hoc statutum est officium, vulgo dictum *pagliaminuta* in ciuitate ad purgandas vias, sicut ex iuris dispositione cautum erat, Ant. Corset. in verb. munitio, & Cępoll. de seruit. rustic. præd. cap. 3. nu. 61. & circa commoda, & incommoda aeris, latè Tiraqu. de nobilit. cap. 31. nu. 58 1. verumtamen circa reparationem, ac reædificationem turrium extat capit. Regni item statuimus, quod ab vniuersitatibus, & ibi Campag. nu. 5. de quo supra ead. rubr. in princ. nu. 63.

De tractis, &c. Tit. V.

Num. 1. comprobatur dispositio ista iuris communis ex capit. & pragmat. situatis in tit. de extract. animal. & c. De qua quidē materia plenius nouissimè pertractatur omissis alijs Doctor. à Muscatell. in prax. crimin. rubr. de extract. extra Regnum per totam, hocmee statutum extare dixit Boer. decis. 178. in Regno Franciæ, an isti extractores contra formam pragmaticarum includantur in generali indulto, vide in meo Compēd. decis. Regni verb. extrahentes.

Num. 2. hic principaliter notatur extractionē, non solum prohibitam esse auri, argēti, conflati, aut in massa, vt in pragm. 1. 2. 3 8. 13. & vltim. de extract. animal. sed etiam animalia, vt in pragm. 4. 7. & 9. quod etiam erat de iure sancitum absque literis euectionis ea extrahere l. iubemus C. de curs. publ. lib. 12. vbi Luc. dixit notandum esse pro capitaneis passuum Regni, quid debent continere literæ, quæ conceduntur ijs, qui Regnum cum equis prohibitis exire volunt, & in l. 2. C. de curs. & stat. lib 12 vbi alia notat pro custodibus ipsis, an autem tacita, vel expressa licentia exquiratur, vide Ant. Corset. in singular. verb. licentia. Item frumenta extrahi prohibetur, oleum, & alia legumina extra Regnum, Moctan. in pragm. 2. nu. 63. & seq. de administr. vniuers. pariformiter sal nitrum, & puluis in pragmat. 12. eodem tit. similiter & puluerē extrahere nequeunt in pragm. 14. eiusd. tit. demùm monetas aureas, vel argenteas in pragmat. 8 11. 13. 15. & 16. de quibus omnibus plenē per Muscatell. vbi supra, sed an ad omnem speciem monetarum extendatur ista prohibitio, vide in pragm. 9. §. 19. de monetis, quid si pro commoditate viua proprij argentum extraharur, vide quid fuerit decisum in meo Compēd. verb. extractio, an autem ista prohibitio liget clericos ibidem, & an forensea ibi patet decisio.

Num. 3. ad hoc vide Campag. in cap. perpensa num. 7.

Num. 5. sic in terminis dixit Afflict. in cap. post narale de pac. iuram. firm. & c. nu. 9. quod tractæ frumenti non debent à Rege cōcedi pro exitu

Num. 18. origo, & causa inspicitur, Tiraqu. de retract. §. 19. glos. 2. nu. 4.

Num. 19. vide Annam alleg. 128.

Num. 20. idem Auctor in tit. praecedenti §. 7. nu. 7. vbi addita, priuilegium generale non includit casum publicę necessitatis, Minsing. cent. 4. obseru. 70. nu. 7.

Num. 21. vide Auctorem nostrum in decis. 1. nu. 20. & decis. 3. num. 4. vbi id ampliat habere locum etiam in priuilegijs, & fusè in decis. 39. nu. 27. multa autem ad ornatum l. tale pactum §. fin. ff. de pact. cum glos. refert Alphan. collectan. 169. & Rex concedendo aliquid generaliter videtur concedere illud, quod si interrogatus fuisset in specie concessisset, Anna alleg. 65. nu. 2.

Num. 22. adde Mastrill. de magistr. lib. 3. cap. 4. nu. 427. est cons. Alex. 216. incip. nec arguendi vol. 2. Sicuti enim Princeps imponit manus Regias rebus alienis, quando bona fisci non sufficiunt, Anna in allegat. 69. nu. 23. vbi latius materiā istam multis rationibus corroborat, & ob publicam vtilitatem iuri tertio derogare potest, Auctor in cons. 121. nu. 8. vol. 2. vbi id declarat, quomodo procedat, & donator renocare potest granamen in praeiudicium tertij, Donat. à Fina inter communi. opin. tit. de donat. nu. 56. Imò donationes factę à Rege enormiter Regnum lædente successor eas reuocare potest, Duen. reg. 293. in vlt. limit.

Num. 23. quomodo intelligatur hoc in quātum facere potest, an deducto ære alieno, vel deducto ne egeat, vide Napodan. in consuetud. vbi dos nu. 43. de iure dotium, & quod donator habet priuilegium, vt non ab eo exigatur, vltra quam facere potest, dixit Donat. à Fina inter comm. opin. eod. tit. de donat. nu. 62. latè Viu. in sylua commun. opin. in opin. 215. donator, & inter commun. opin. eod. tit. nu. 223. Tiraquell. in l. si vnquam verb. donatione largitus nu. 50. C. de reuoc. donat. vbi loquitur in donatore remunerationis causa, quod ei non competat istud beneficium.

Num. 24. donatio facta à Rege in maximum praeiudicium Regni ob remunerationem seruitiorum non potest reuocari, Maur. Sen. in alleg. 30. nu. 4. an gratiæ ob merita concessæ possint per Principem reuocari, vide Caranit. in tit. 301. nu. 3. & seruitia impediunt reuocationem priuilegiorum, Anna in repet. cap. 1. de vasall. decrep. ætat. nu. 198. inducunt perpetuitatem beneficij seruitia Regibus præstita, Anna alleg. 50. nu. 12.

Num. 25. collaudantur Reges inter cætera ex liberalitate, vt multis auctoritatibus, & exēplis demonstrat Chassan in cathal. glor. mūdi par. 5. consid. 8. Princeps liberalis solet esse, & debet, Afflict. in constit. vt de successionibus nu. 51. Reges enim subditorum debent seruitia ponderare, Afflict. in constitut. sicut accepimus nu. 1. vbi subnectit, & eos digne remunerare, quia obligatio naturalis est, vt benefacientibus benefaciamus, eo quod premio incitantur homines ad seruitia Regia, Caran. in pragm. 2. num. 16. de exul. Imò illi, qui sunt ad seruitia Regis, licet habeant salarium ab eo, pro seruitijs tamen Rex debet eos priuilegiare vltra alios priuatos, qui nō habent salarium à Rege, idem Afflic. in constit. vt participatio nu. 1. vbi exemplo Magistrorum Rationalium confirmat, & vti debitum à Rege potest quisque de eo protestari ob tarditatem remunerationis seruitiorum Regi factorum, Afflict. decis. 307. & ob istam causam seruitiorum præstitorum pęna minorari debet, Grammat. decis. 23. quem sequitur Campag. in cap. ad peruersorum nu. 29. Imò eis pęnas legales remitti Carauit. d. tit. 301. nu 1. & lex præsumit seruitia remunerari, Maur. Iun. allegat. 63. nu. 4. item Princeps ex causa remunerationis seruitiorum potest dominium alterius quæsitum de iure gentium collere, Grammat cons. 66. nu. 2. Similiter, & rem alterius auferre, idem consil. ciuil. 8. nu. 8. & præsertim feudum, Gozzad. cons. 1. nu. 17. & cons. 26. nu. 10.

Num. 26. Tiraquell. hic falsò allegatur nu. 106. sed est nu. 92. ad cuius comprobationem facit elegans decis. Præs. de Franch. 428. de legato facto vxori ob seruitia recepta, si reputetur lucratiuum, vel onerosum, attentis iam dictis seruitijs præstitis, vbi notat nu. 3. quod donatio remuneratoria non venit appellatione remunerationis, quia est species permutationis, quod secus esset in ijs, qui non aliter seruire coguntur, vt considerat Dec. cons. 366. sub nu. 10. & 11. & faciunt collecta per Alphan. collect. 883. ad ornatum huius legis si donatione hic citata C. de collāt. & quod sit ista donatio remuneratoria quædam compensatio, sivè permutatio, refert Duen. nonnullos citando in regul. 224. in 4. limit. Afcia determ. 90. nu. 19.

Num. 27. an donans remunerationis causa teneatur de euictione, vide Alex. cons. 47. nu. 8. lib. 3. Ias. in l. ex hoc iure col. 13. de inst. & iur. & in l. Iulianus §. 1. ff. de verbor. obligat. & in cons. 34. lib. 1. in fine, melius Tiraquell. in l. si vnquam verb. donatione largitus nu. 51. C. de reuoc. donat. Grammat. consil. ciuil. 157. nu. 8. vbi in specie loquitur de Principe donante propter benemerita, si teneatur ad euictionem.

Num. 28. Auctor noster copiosè in cons. 59. vol. 1. nu. 26. & 23. Fab. Anna cons. 93. nu. 29. dixi

in meo Compend. verb. euictio, an autem euictio debeatur pro feudo, si seruitia pro eo debita essent æquinalentia feudo, & non erit simplex donatio, sed ob causam, vbi causa correspondet donationi, secus si feudum esset magni valoris, & redditus seruitiorum consisterent in modico, decisum fuit in fauorem donationis, vide Freec. de subfeud. libr. 2. in 3. author. nu. 17. & Mastrill. de magistrat. lib. 4. cap. 33. nu. 4. 9. & 30. citat hic Auctorem.

Num. 29. adde Iacobin. in tract. de feud. verbo & eum pacto nu. 7. Surd. in tract. de aliment. tit. 1. q. 55. per tot. Fuscus in singul. 37. lit. F. sic etiam in patrono ab Ecclesia alimentando, Ricc. collect. 554.

Num. 30. an & quæ bona, & in quibus casibus Rex alienare possit, copiosè Reg. de Corte in dinersf. feud. §. licet autem verissima, Anna alleg. 69. nu. 1. & per totam.

Num. 31. priuilegium intelligitur secundum ea, quæ sunt tempore priuilegij, Anna allegat. 64. nu. 3. & quod priuilegium semper in se contineat clausulam rebus in eodem statu permanentibus, refert Auctor. cons. 151. num. 10. vol. 2. alias datur ipsius reuocatio, & respectu personarum intelligitur, quare nus in eadem habilitate, & statu permanserint, idem in cons. 131. nu. 36. eod. vol.

Num. 32. immunitatum priuilegia reuocanda sunt, si postea incipiunt esse iniqua, Boss. in tit. de Principe nu. 165. & priuilegium quando incipit esse iniquum, & noua causa superueniens illud reuocat amittitur, ita Loffred. cons. 4. nu. 21.

Num. 33. facit cap. Regni priuilegia in princ. & ibi exemplo demonstratur vrgente causa posse reuocari priuilegia, prout etiam firmat Dec. cons. 285. num. 4. quod priuilegia possint reuocari.

Num. 34. de ista regula videas Thomasett. in suo flore legum regul. 189. vbi ipsam declarat.

Num. 35. vide Ioseph Ludou. in suis commun. conclus. tit. de consuet. conclus. vnic. vers. inferrur 90. Iul. Ferret. in tract. de publ. & gabell. num. 530. an superueniente necessitate seruanda, vide Minsinger. centur. 4. obseruat. 70.

Num. 36. latè Anna alleg. 69. num. 39. vbi dixit pretium esse soluedum, & ibi latius, & etiam pretio non soluto de plenitudine potestatis, Boss. in tit. de Principe num. 190. & pro bono publico auferri ius tertio, & ei soluere debet pretium. Maur. Sen. alleg. 16. nu. 33. similiter auferre bona priuatorum ob dictam causam Andr. Gail lib. 2. obseru. 56. nu. 1. Grammat. consil. ciuil. 102. nu. 20. etiam feudalia respectu burgensaticorum soluere pretium, Afflic. in cap. 1. §. similiter de Cap. qui eur. vend. vbi nu. 21. dixit, quod tempore guerræ potest recipere cruces, calices argenteos, sed facta pace pretium restituere, similiter necessitate vrgente alia bona priuatorum capere, subnectit nu. 59.

Num. 37. vltra addita supra eodem nu. 30. vide Peregr. in tract. de iure fisci lib. 1. tit. 3. num. 94. vbi dixit, quod Princeps nequit alienare regalia, & demanialia Regni, si ea alienatio cederet in magnam Imperij diminutionem, nisi essent modica fiscalia, quæ donare potest, Afflict. in l. imperialem in princ. in 12. notab. de prohib. feud. alien per Feder. & in cap. vnic §. sed quia nu. 37 quæ sit prim. caus. benef. amitt.

Num. 38. Rex grauiter excedit, qui Regnum suum destruit, Par. de syndic. verb. Rex autem num. 18. vbi in seq. num. ponit exemplum.

Num. 40. sic in simili dixit Reg. de Corr. in diuers. feud. §. cum igitur nu. 8. propterea feuda deputata sunt pro vita militum ad defensionem Regni, & propulsationem hostium, & custodiã subiectorum, illaq; destinatione Principis concedentis procedunt, non mirũ si possideri non possunt nisi beneficio Principis, & consequenter alienari l. imperialem de proh. alien. feud. per Feder. vbi Doctor.

Num. 41. an feudum cameræ debeatur si nihil est in eis, vel deduci debeat es alienum, Iacob de Franch. in prælud. feud. rubric. spect. feud. &c. nu. 47. & 48.

Rubr. de Assens. Reg. super dotibus, &c. Tit. VI.

Vm 1. vltra Marcell. Bonum in addit. ad Barthol. de Capua in cap. Regni ité statuimus, quod licitum sit, quamplures alios Doctores de hoc allegat Duena regul. 40. in 8. ampliat. Fusc. singul 46 lit. F. latissime Anna in repet. constit. constitutionem nu. 29. & seq. multa autem ad ornatum doris circa feudalia congerit Vrsill. decis. 111. an autem feudum insolutum dari possit per Tutorem vltra legitimã taxatam non aliter impetrato assensu, nec decreto interueniente in tali distractione, & quid fuerit super hoc decisum, videas in meo Compend. in 2. compilat. verb. feudum insolutum, vide Molfes. in consuet. Neapol. par. 4. q. 13. nu. 10.

Num. 3. adde eundem Annam in d. constit. constitutionem nu. 19. & 20. an autem possit dotarium

tarium ſibi conſtitutum in re feudali dare in dotem ſecundo viro, Campag.in cap.mulier dotarium nu.47. allegat Afflict. in conſtit.mulier, quæ dotarium col. 4. in 6.dubio dicentem deciſum fuiſſe negatiuè, & de hoc eſt text.expreſſus in cap. Regni dotarium.

Num.4.vide Neguſant.in tract. de pignor. in 1.memb. 3.par.nu.17.vbi ex mente Bart.in l.1.ff.de pignor.in conſimili diſtinguit,an ſit locus retentioni, ſi obligatio hypothecaria non valet, & licet videatur negandum per text.in l.cum vitioſe ff.de pignor.attamen ſi hypotheca non valeat, quia res non erat debitoris, ſi poſtea ipſius efficeretur vitium, quod obſtabit inuenitur purgatum, ſi datur retentio autem ex alia cauſa vitioſa, tunc ſecus, ſic verificari poteſt in caſu noſtro cum res feudalis non propriè dicatur ipſius feudatarij, nam eſt vtilis Dominus, vt in ſequ. nu.6.inquit Auctor, eo quod de illo diſponere non poteſt l.imperialem de prohib. feud. alien. per Feder. ſed ſi bona fide proceſſerit iſta contractatio, ſeu diſtractio, puto ei competere retentionem, quemadmodum emptor rei prohibitæ alienari, poteſt illam retinere, donec ſibi pretium reſtituatur ſi poſſideat, ſin autem non poſſideat, nequit agere ad illius retentionem, Maur.Iun.in alleg.54. nu. 7.quanto magis fauore dotis, Anna allegat. 136.nu.13, quæ in burgenſaticis competere agnoſcitur, donec ſibi reſtituatur, Ioſeph Ludon. deciſ. Peruſin. 109. nec contra eam admittitur aliqua retentio, Franch.deciſ.642. imò condemnatus ad reſtitutionem feudi, poteſt illud retinere pro debito vitæ, & militiæ, Capye. deciſ. 11. quem ſequitur Ricc. collect.191.& 1917. vbi plura cumulat circa materiam retentionis, ſic pariter venditor feudi, qui recepit pretium, ſi renocat debet reſtituere illud, & interim poteſt retinere illudmet Anna alleg. 136. nu.17. & venditor pro pretio poteſt retinere feudum, Frecc. de ſubfeud.lib.2.in 41.quæſt. nu.9.

Num.5. videas de hoc Afflict.in conſtit. in alibus nu.40. Campag.prolixius in cap.item ſtatuimus.

Num. 6. in ſacramento matrimonij acceptio perſonarum non eſt, ſed libera eſſe debent, Oſaſc.deciſ.154.nu.11.& Ricc.in collect.deciſ. 1568. nonnulla poſuit ad huius rei, ſiuè quæſiti oſtẽſione reſpectu prohibitionis matrimonij prohibiti contrahi eum certis perſonis, vel in certo loco, & Philip.Paſch.meus obſeruandiſſimus amicus nunc Iudex in criminalibus Mag.Cur. Vicar.in tract.de virib. patr.poteſt.par.3.cap.2.ſub nu.30. in fin.allegat Auctorem hic.

Num.7. vide ad hoc Annam in conſtit. conſtitutionem num. 23. & 24.

Num.11. hic nota, quod nec Barones poſſunt arctare commiſſionem ſuis Officialibus minuendo eis iuriſdictionem, Capibl. in pragmat.6.de Baronib.num.94.ſicut habens poteſtatem donandi debet purè, & liberè donare, & non cauſa mortis, nec apponere conditiones, Maur.Iun.alleg.6.nu.7. vbi num.8. dicit, quod habens poteſtatem donandi de feudo non poteſt apponere fideicommiſſum tanto magis facta alienatione.

Num.12. iſta capitula ſituata ſunt inter capit. & priuileg.Neapol. hoc eſt capit. 20. & 21. Regis Catholici fol. 42. à tergo, & cap. 14. Cæſar.Maieſt. anni 1536. fol.105. & in pragmat.2.& 3.de feud.

Num.13. vide Molfeſ.conſ.3. nu.4. Philip.Paſchal. de virib. patr. poteſtat. par. 2. cap. 7. num 26.

Nu.14.de iſta deciſione memini in meo Compend.verb.aſſenſus.

Num.15. de hoc vide Annam in repet.conſtit. conſtitutionem nu.240.Conſil.Rouit.in pragmat.9.de feud.dixi in meo Compend. verbo aſſenſus.

Num.16.vide in d.Compend.verb.bona feudalia, verb.ceſſio, & verb.fiſcus.

Num.17. vide addita ſupra nu.15.

Num. 18. eſt veriſſimum, quod executio in feudis fit in ſubſidium, Anna ſingul. 208. & alleg. 141.num.9.ſic & creditor cum aſſenſu nequit exequi ſuper feudo, niſi in ſubſidium feudo ad Regẽ deuoluto ob lineam finitam, Maur.Iun.in alleg.1.nu.26.

Num.19. adde, quod creditor ſine aſſenſu poteſt ſibi ſatisfacere ſuper fructibus feudi in ſubſidium viuente feudatario, Maur.Iun.alleg.1.nu.25.

Num.20. ſic etiam intelligitur aſſenſus Regis Catholici pro reſtitutione dotium, iuxta formam inſtrumenti dotalis, Frecc. de ſubfeud.lib. 2.in 13.quæſt.

Num.22.Anna alleg.67. num.4. Frecc. de ſubfeud.lib.2.in 2.quæſt. nu.14. & Auctor conſ. 26.vol.2. nu.1.

Num.24. Feudum dicitur eſſe in commercio, quia alienatur, & venditur, Reg.de Corte in diuerſ.feud. §.multoties concedens num. 88. & Auctor melius in conſ.14.num.14.volum.1.

Num.26.vide Annam in alleg.66. nu.17. 18.& 19. faciunt collecta per Ricc. collect. 1802. Conſil.Georg.alleg.46.nu.28.

Num.27.vide Maur.Iun.alleg.6.num.6. vbi loquitur de aſſenſu generico, quid operetur, imò ſimpliciter conceſſus intelligitur, prout ius intelligit, Auctor conſ.14.num.22. conſ. 150. nu.25. cod.vol.

Num.

Num. 28. & quæ sunt eius priuilegia latè Tiraquell. de priuil. piæ causæ in priuil. 158.

Num. 29. Auctor noster in cons. 18. nu. 1. vol. 2. & cons. 124. num. 4. eod. vol. Consil. Rouit. in pragm. 8. nu. 7. de feud.

Num. 30. vide etiam Auctorem in cons. 17. nu. 63. vol. 2. & quomodo procedat eius dispositio, vide Reg. de Curt. in diuers. feud. § sed vnde digressi num. 18. & Molfes. vbi supra num. 13.

Num. 31. hic adnotatur consilium Auctoris factum in causis hic ab eo citatis, quod est 28. actio proposita in 2. vol. vbi satis de hoc loquutus est.

Num. 32. est situatum in pragm. 23. de feudis, & inter capit. Regni fol. 179 à tergo.

Num. 34. memini de ista decisione in meo Compend. verb. assensus, Rice. collect. 743. quid autem si essemus extra materiam assensus Capitul. Neapol. an per hoc iudicetur subreptitius, & si forte contractus inde sequeretur validus, si non fuisset expressum leontrahentem, vendentem, vel donantem carere legitimo successore, vide eundem Reg. in cons. 2. vol. 1. vbi nu. 60. & 61. præsertim decisionem ponit, de qua in d. Compend. verbo assensus, an valeat, vbi retuli aliam nouissimam decisionem, & de eadem materia loquitur Auctor in repet. feud. lect. 11. num. 12. cum seq.

Num. 35. Auctor in repet. feud. lect. 6. num. 18 & 19. lectur. 11. nu. 15. Habet enim Prorex in ijs limitatam potestatem, Consil. de Georg. in alleg. 13. nu. 6. sed si præstaret assensum in vtilitatem Domini, assensus valeret, idem Reg. in cons. 23. nu. 40. vol. 2.

Num. 36. nota, quod feuda titulata sub simplici feudorum denominatione non continentur, Reg. noster in cons. 72. nu. 18. vol. 2. & talia feuda dignitatum habent multa alia specialia in alienatione, obligatione, & successione ipsorum, Reg de Curte in diuers. feud. §. sed vnde digressi nu. 12. & subdit nu. 19. quod gratia Regis, quod Prorex possit dispensare super venditione feudorum titulatorum, non includit Terram titulo decoratam, vbi nu. 20. & seq. alia de hoc dixit, an autem ad subfeuda extendantur ista capitula, dixi in d. Compend. verb. assensus.

Num. 37. vide in d. meo Compend. verb. feuda titulata, vbi alios citaui Doctores.

Num. 38. Dixi in eodem Compend. verbo electio competens.

Num. 39. idem Auctor in cons. 75. nu. 34. & consil. 101. nu. 3. vol. 2.

Num. 40. vide Afflict. in d. l. imperialem in 12. notab. nu. 22. & assensus impetratus ab emptore super venditione feudi non expresso, quod pro solutione pretij feudum remanserat obligatum, non tenet etiam respectu venditionis, Frecc. de subfeud. lib. 2. in 41. quæst. num. 14. ita assensus impetratus à Rege per venditorem, & emptorem super venditione feudi, nō facta expressione obligationis pro pretio, tenet solum quò ad venditionem, idem ibidem nu. 16. sicuti assensus impetratus super venditione feudi, non facta mentione de pacto de retrouendendo est nullus, & vtrumque corruit, & quomodo intelligatur, Maur. Iun. alleg. 8 nu. 5. & 33.

Num 41. vide supra de elect. offic. §. 3. nu. 18.

Num. 42. vide supra de regal. imposit. §. 7. sub nu. 26. Apicell. alleg. 24 nu. 288.

Num. 44. faciunt notata in additionibus ad capit. 20. & 21. Regis Catholici, Consil. Rouit. in d. pragm. 8 & multos casus extensiuos, aut limitatiuos dictorum capitulorum decisos, retuli in meo Compend. verb. assensus, vbi videre poteris copiosè.

Num. 45. adde Frecc. de subfeud. lib. 2. in 12. quæst. num. 2. disputantem quæstionem istam Auctoris, quem sequitur Rouit. d. pragma. 8. num. 3.

Num. 46. vide supra eodem nu. 22.

Num. 47. vide Consil. Rouit. in dicta pragm. 8. num. 2.

Num. 48. solent fieri ista mandata, quoties inter feudatarios matrimonium contraheretur, non aliter ad impediendum illud, sed quia feudum, quod spectat ad Dominum in dotem datur, & propterea fieri poterat lex illa, cum quilibet in re sua sit moderator, & arbiter, de quo latè per Afflict. in cap. 1. §. præterea nu. 20. & 21. quib. mod. feud. amitt. sed vbi feudorum interesse cessat, cessat prohibitio, eo quod libera esse debeant matrimonia, intantum quod etiam Baronibus expressè prohibitum est per Regem, ne aliquo modo inter vasallos circa matrimonia contrahenda se ingerere debeāt, vt in pragm. 9. de Baronib. & propterea magnum grauamē vasallis inferretur, si Barones maritare vellent filias ad eorum libitum, Campagn. in capit. grauamina num. 77. multa circa hoc prosequitur Capiblanc. in d. pragmat. 9. per totam, subsequenter cēset Frecc. de subfeud. lib. 3. in differentia inter feud. quaternata, & plana num. 22. quod matrimonium non contrahit feudatarius habens feudum quaternatum sine licentia Regis, secus si feudum esset planum, imò matrimonium non contrahitur inter habētes feuda volubia nisi de licentia Regis speciali, idem Frecc. vbi supra in 28. differ. hodie tamen liberè contrahuntur, sed non datur feudum sine consensu Regis, Anna in constit. constitutionē n. 24,

Num.

Num. 49. Ego autem semper solitus sum allegare constit. Regni maiestati nostræ ad consimilis decisionis corroborationem, quæ in dies per Regni Tribunalia ventilantur, eo quod certum est Baiulum esse Iudicem competentem damnorum datorum, ex pragmatic. 1. de offic. Baiul. ita quod nullus alius Officialis de eo cognoscere possit, intantum, quod si damno dato violentia aliqua intercesserit, de illa tantum violentia ordinarius Iudex cognoscere potest, remittendo reliqua Baiulo, sic pariter deciditur in dicta constit. respectu cognitionis adulteriorum, postquam cum talis cognitio ad Ecclesiasticum Iudicem pertineat, ad eum cognosci mandatur, hoc est quoad separationem Thori, verumtamen si aliqua in ijs violentia interuenerit pro illa tantum violentia cognoscet Iudex sæcularis, vbi notat Afflict. nu. 6. quod eatenus Iudex laicus cognoscet de matrimonio, quoties esset quæstio facti, secus iuris, vbi ponit exempla, quando potissimum timetur scandalum metus, violentia, & alia, quia matrimonia libera esse debent, c. ipit. gemma de sponsal. nec hostili more contrahi, inquit Frecc de subfeud. libr. 2. in 2. author. in quæst. 2. num 5. & sic Iudex sæcularis, si in causa incidat matrimonij facti materia, potest de illa cognoscere, vt authoritate Couarr. Ias. & Ambr. de Vign. comprobat Villalob. inter commun. opinion. tit. de Iudic. num. 114.

Num. 50. causa matrimonialis est Ecclesiastica, & spiritualis, & ius Canonicum obseruatur vbique circa matrimonium, Bellac. inter commun. opinion. tit. de sponsal. num. 90. & propterea eius cognitio spectat ad Iudicem Ecclesiasticum notabilis est decisio Franch. 36. vbi refert, quo casu laicus Iudex in eo se intromittere potest, & ibi Addentes copiosè.

Num. 52. ad hoc vide Capibl. in d. pragm. 9. nu. 4. latè Carroc. in tract. de sequestr. par. 1. q. 1. nu. 1. & 2. ex nostratibus sic decisum refert Consiliar. Rouit. in pragm. 9. nu. 2. de Baronib. de quo etiam in meo Compend. verb. sequestratio, vbi alios citani, sic etiam in foro Ecclesiastico decisum tradit Ricc. collectan. decis. 1816. & de hoc Anna Iun. in addition. ad eius Patris singul. 395. sed in quo loco reponi debeat, consimiles decisiones in materia educationis tradit Anna d. sing. 395. vbi conserunt ibi addita per me, quid vsu receptum sit hodie, nam in domibus non suspectis consanguineorum, aut officialium fieri solent repositiones, prout ita in Germania practicari dixit Andr. Gail lib 2. practic. obseruat. in obseru. 45. nu. 7.

Num. 53 Gail vbi supra optimè, & lib. 1. obseruat. 112.

Num. 56. exceptiones contra personas Aduocatorum refert Iodoch. in praxi ciuil. cap. 119. eorumq; conditiones, & portamenta in omnibus refert Io. de Deo in suo specul. aduoc. lib. 1. cap. 3. & seq.

§. I.

Num. 1. adde Annam in alleg. 115. nu. 2. & allegat. 66. num. 5. Præs. de Franch. in decis. 86. num. 1. & in decis. 610. num. 9. an autem in antefato procedat, vt impetrari possit post mortem, idem ibidem nu. 13.

Num. 2. videas Kopin. in decis. 99 lib. 2. de hoc quem sequitur Ricc. collectan decis. 1818. vbi allegat etiam Io Aloys. Mo: mill. in singular. ad dicta constit. constitutionem num. 4. referentem sic decisum, iuxta postremam opinionem, de qua in meo Compend. verbo reuocatio.

Num. 3. in terminis ita concludit Anna in repet. constitut. constitutionem num. 235. vbi num. 241. tradit beneficium l. si ego §. 1. de iure dotium, competere etiam hæredi mulieris, & de hoc Authoris quæsito sic decisum retuli in meo Cōpend. verbo reuocatio, ex mente Affl. ct. vbi alios Doctores citani.

Num. 4. Auctor noster in decis. 4. num. 31. Rex quandoquè tenetur assentire, Anna in dicta constitut. constitutionem num. 46. at personis benemerentibus non debet assensus denegari, Maur. Iun. allegat. 17. num. 5. & allegat. 18. num. 2. aliàs diceretur fieri iniuria, idem dicta alleg. 17. nu. 6. & 18. num. 3. & sic habetur pro præstito renuente Domino, qui debet consentire, Franch. decis. 310. nu. 2.

Num. 5. Licet regulariter assensus, qui in dies concedantur non intelliguntur in subsidium, vt per Auctor. in hac nostra rubric. num. 19. quid autem in assensu Capitul. Neapol. idem Auctor ibidem num. 15. & sequ. limitatur in casu isto Auctoris nostri, ante eum Anna dicta allegat. 66. num 11. & successiuè assistentia petita super bonis feudalibus pro dotibus præstari debet in subsidium super feudo, & sic decisum retulit Ann dicta alleg. 66. de qua in meo Compend. verbo assistentia.

Num. 6. vide vltra Addentes ad dictam decis. 126. in meo Compend. verbo assensus super feudalibus, vltra Annam in dicta repet. constit. constitutionem nu. 142.

Num. 7. vide supra num. 1.

Num. 9. alienatio rei feudalis de iure feudali Regni, & communi, omnis prohibetur, idem Auctor cons. 59. nu. 6. vol. 2. vbi id limitat nu. 8. & potissimum causa dotis, nam non potest in dotem dari, Anna in d. constit. constitutio-

 nem

nem nu.19.& Duen. in regul.40.ponit regulam cum ampliationibus, & limitationibus.

Num.10. clarum est, quod contractus feudalis sine assensu sit nullus, Anna in constit. constitutionem nu.158.nam feudum nequit possideri sine assensu,idem ibidem nu 19.& successiuè venditio feudi absque assensu nulla, idem in allegat.1.num.26.ob quod Regi,aut Domino reuertebatur de iure communi, sic pariter hodie feudum amittitur,si tradatur sine assensu,idem Anna d.alleg.66.nu.7.vide Molfes.in consuet.Neapol.par.2.tit.de bonis q.7.& 8.nu.10.vbi errat hic Auctorem.

Nu.11.Dominus directus elapso tempore dato vtili Domino reuocat, Anna in d.constitut. constitutionem num.262.vbi in antecedenti nu.257.& 263.quęrit quis præferendus sit in reuocando, an vtilis Dominus, vel directus, vltra Auctorem decis.6.nu.9.

Num.12. vide Auctorem in cons.157 num.19. vol.2.an autem assensus iuuet contractum reuocatum, etiam si reuocatio fuerit post assensus impetrationem, at impetratus post reuocationis reuocationem, & primæ conuentionis confirmationem vtrique contractũ firmitatis præsidio innetur, Auctor decis.6. nu. 22. an autem in reuocatione reuocationis alienationis rei feudalis assensus requiratur, Vrsill.decis.335.num.10.& 11.vbi casum in facto ponit.

Num.13.idem Auctor d.cons.157.nu.30.& vide infra nu.20.an debeat esse consensus hæredis nouus approbatiuus, vel translatiuus dominij,vide Annam singul.105.consensus,dixi in Compend. verb.consensus.

Num.14.vide Annam in dicta constit.constitutionem nu. 269. & aduerte ad hoc,quod Afflict.in dicta constit. constitutionem sub nu. 44. vers. sed aduerte dixit, quod in Regno non est sic prohibita alienatio feudorum, sicut est prohibita de iure communi feudorũ, vt glos.ibi,& Andr.dicunt,quasi diceret Andr.quod ex quo venditor iure proprio, idest speciali; potest reuocare alienationem feudi,&c. an autem reuocatio facta per alienãtem rem redditiciam feudo vigore d. cõstit. militet, quemadmodum in alienante rem feudalem iure proprio, concluditur negatiuè,eo quia isti alienantes sine assensu, & habentes res particulares redditicias feudo,& qui soluunt collectas nequeunt iure proprio reuocare, & si reuocarent non valeret, sed Dominus reuocare,& sic iudicatũ, Affli.cap. 1.in 12.not.nu.18. de proh.alien.per Feder.

Num.15.& sic decisum tradit Anna in d.cõstit. constitutionem n.240. de quo in meo Compend. verb. reuocatio, an autem fieri possit talis reuocatio de contractu cessionis feudi deinde venditi subhasta, ad instantiam creditoris cedentis,quasi per reuocationem antecedentis cessionis reuocetur venditio consequens stante assensu desuper expedito,non tamen registrato conueniente lapsu temporis, iudicatum fuit in fauorem cessionarij, Lanar. cons.83. Auctor cons.5.vol.1. & quomodo talis decisio intelligatur, Rouit in pragm.1.de fide instrum. nu.2. dixi in eodem Compend.eod.verb.reuocatio.

Nu.16. an autem reuocatio alienationis feudi spectet ad vtilem Dominum, vel ad directũ, iuxta constit.Regni decisum fuit spectare ad vtilem, Ann.in d.reper.constit.constitutionẽ n.240. de quo in d. Cõpend.verb.reuocatio.

Nu.17. Auctor noster in repet.feud.lect.11. nu. 34.& lect.17.nu.8.latè Alphan.collect.62.faciunt collecta per Ricc. collect.469.

Nu.18.vide etiam ad hoc Ann. alleg.66.nu.17. 18.& 19. & alleg.69.num.66. & alia ad hoc tradit Franch.decis.126.num.6.& 8. faciunt collecta per Ricc.collect.1802.

Nu.19.quod assensus sit mera gratia refert Anna in alleg.39.nu.7. Franch.decis.693. nu.5. quo circa non extenditur,idem in const.constitutionem nu.28.licet benè ad æquipollẽs, idem alleg.41. nu.20. & propterea si Dominus requisitus recusauerit,nisi insta causa id fecerit adhuc præstitus reputatur, Auctor in cons.25.nu.72.vol.2.& quanam ratione gratia nuncupetur, Auctor in decis.5.num.4. & iuxta mentem Auctoris nostri, vide Consil. Rouit.in pragmat.9.de feud.num.4. Apicell. etiam in alleg.14.nu.15.

Nu.20. & idem Anna in rubr.de vasall. decrep. ætat.nu.105. Auctor decis.34.nu.14.& in lect. 9 nu.53.sed expressus exquiritur, idem in d. const.constitutionem n.43. Auctor vbi supra vbi cẽset secus esse de iure communi feudorum, Afflict. in cap.1.de proh.feud.alien.per Loth. nu.45. nec iuuat relatio ad aliud præcipuè, quando non motu proprio Regis,sed ad partis postulationem conceditur, Auctor cons.136.nu.116.vol.2.

Num.21.dixi in meo Compend.verb.assensus.

Nu.22.de hac ead.decis.memini in meo Comp. Decis.verb.heres,quomodo autem executio facienda sit aliquo condemnato ad præstandum assensum, vide Pręs.de Frãch.decis.310. vbi n.2.inter cętera remedia dixit,quod assensus habetur pro præstito renuente Domino,qui debet consentire,dixi in Comp.verb. assensum renuẽs,& ob id assensus post mortẽ contrahentium expeditus heredum ratificationem requirit,& super illam alius assensus impetrari debet, Auct.in cons.72. n.8.vol.2. & sic nouus assensus exquiritur super nouo consensu heredis,idẽ cons.75.n.41.eo.vol. Ea

quod

quod assensus nequit expediri post mortem alienantis in præiudicium hæredis, in quem est translatum dominium feudi, etiam hæreditarium sine nouo consensu hæredis dispositiuo, idem cons. 150. nu. 58. & de hac eadem materia satis loquitur Grammat. decis. 103. nu. 110. 184. & 242.

Num. 23. assensus an retrotrahatur ad contractum, vide Auctorem cons. 17. nu. 25. 34. 37. vol. 2. an autem in tertij præiudicium, idem cons. 25. nu. 9. eod. vol. & Maur. Iun. alleg. 8. nu. 2. alleg. 29. nu. 1. an autem, & quando assensus retrahi debeat ad diem contractus in concursu creditorum prætendentium anterioritatem, vide in Compend. verb. assensus quamuis.

Num. 24. Assensus impetratus post mortem disponentis non valet absque consensu hæredis, etiam in feudo hæreditario, Auctor cons. 75. nu. 37. vbi limitat num. 38. non procedere fauore dotis, & sic quatenus valeret assensus expeditus super testamento post mortem testatoris in eius præiudicium valeret; secus verò respectu successorum non consentientium, idem cons. 157. nu. 34. vol. 2. dixi in Compend. verb. assensus, eo quod assensus in dispositione facta in beneficium hæredis successori in feudo hæreditario non requiritur respectu ipsius hæredis: secus autem respectu tertij, qui emit subhasta, & super emptione habet assensum, Franch. decis. 48. nu. 28. an autem consensus nouus hæredis censeatur interpositus si fuerit supplicatum pro assensu super testamento nullo pro parte hæredum, vide Frecc. de subfeud. lib. 2. in 24. quæst. in fin. quem sequuntur nonnulli Doctor. per me citati in d. Compend. verb. consensus, vbi tradidi nouissimam decisionem, si consensus dispositiuus hæredis requiratur ad hoc, vt assensus post mortem expeditus teneat, quid autem si præiudicium Regis tantum versaretur, an denegandus sit assensus quando feudum esset legatum in testamento, vide in Compendio verbo assensus an sit.

Num. 25. etiam in feudo ex pacto procedit dispositio istius text. vt per Auctorem cons. 24. nu. 7. vol. 2.

Num. 26. dixi supra eodem nu. 24.

Num. 29. licet de feudo testari possit, non tamen in extraneum, vide Annam in dicta constit. constitutionem nu. 88. benè tamen in fauorem proximi successuri subnectit ibidem num. 134. non mirum si denegari debeat assensus respectu dispositionis faciendæ in extraneum à lege non aliter vocatum, adde etiam Mastrill. de magistr. lib. 5. cap. 6. nu. 65. citant. hic Auctorem.

Num. 30. An autem assensus denegandus sit, quando feudum esset legatum in testamento, vide Loffred. in paraf. feud. in cap. 1. §. donare, vers. vidi aliquando colum. 5. qualit. olim poter. feud. alien. quem registraui in meo Compend. verb. assensus an sit, vbi alios citaui, Mastrill. vbi supra.

Num. 31. vide in meo Compend. Decis. Regni, verb. alienatio feudi, vbi plures alios citaui Auctores ad corroborationem istius decisionis.

Num. 32. verbi commercij lata est significatio, Anna allegat. 127. num. 2. vbi num. 1. dixit super feudis nullum commercium fieri posse, & ibi in mea additione nonnulla dixi, & idem Anna in d. constitut. constitutionem nu. 168.

Num. 34. memini de ista decis. in meo Compend. verb. constit. constitutionem, vbi alios citaui.

Num. 35. est decis. 156. Capyc. num. 19. & idem Auctor noster infra eod. tit. de refutat. feud. §. 1. num. 19. vbi id limitat nisi initium esset eum proximo successore.

Num. 37. adde Calean. in cons. 25. num. 21. pactum de non petendo debitum liquidum non valet nisi illud sit insinuatum, Capra inter commun. opinion. titul. de pactis numer. 6.

§. II.

NVm. 1. de eodemmet quæsito loquitur Auctor noster in consil. 73. num. 1. volum. 2. Eo quod de pretio non est dubium, vt late idem prosequitur in dicto cons. 73. num. 4. & cons. 72. num. 6. an autem agnati reuocare possint feudi alienationem soluto pretio, vel eo oblato tàm in vita alienantis, quàm in morte, vide Iacob. Mandell. cons. 76. per totum, vbi plura circa istam materiam discurrit.

Num. 2. vltra Annam in d. constit. constitutionem nu. 103. sed melius nu. 190. & 191. Auctor d. cons. 73. nu. 4. & 72. nu. 6. & Afflict. in cap. 1. §. rurius nu. 15. quib. mod. feud. amitt. Molfes. in consuet. Neapol. par. 4. q. 25. nu. 7. citat Auctorem hic.

Num. 3. vide Auctorem supra de regal. imposit. §. 6. nu. 29. & ibi addita per me, & vltra ea nota, quod interesse venit ex natura in actione ex empto, Anna in d. constit. constitutionem nu. 154.

Nu. 4. adde, quod emptor sciens, & emens rem, quæ alienari non potest, non agit ad restitutionem pretij si contractus rescindatur, nisi expresse promissum sit de euictione, vel de pretio restituendo, Afflict. in cap. inuestitu-

12 §. sed & res num. 25. per quos fiat inuestit. eo quod emens rem subiectam periculo reuocationis de euictione non agit, Maur. Iun. in allegat. 106. num. 6. & propterea emptor malæ fidei non recuperat pretium, quid si ipse emptor malæ fidei expressè stipulatus est pretium sibi reddi, & contingat cum feudo priuari, an recuperet pretium, idem Afflict. in l. imperialem in 13. notabil. num. 98. de prohib. feud. alien. per Feder. vbi num. 10. & 96. quærit, si emptor malæ fidei ipsius feudi expressè sibi cauit de euictione si perdit rem, & pretium, an possit de euictione contra venditorem agere, quid autem hodie cum semper reseruetur assensus Domini, vide Annam vbi supra nu. 191. sic contracto principali nullo, etiam accessorium nullum est, Afflict. in l. imperialem in 13. notab. num. 101. de prohib feud. alien. per Federic. & sic fit restitutio rei cum fructibus, & pretij cum interesse, vt fuit decisum, teste Anna loc. cit. nu. 230.

Num. 5. est verùm, quod prohibito vno censetur prohibitum, & eius simile, Afflict. in cap. Dominus Obertus num. 32. de feud. cogn. & prohibito vno censetur prohibitum omne id, per quod peruenitur ad illud, si est eadem ratio, Alex. cons. 194. nu. 14. lib. 2. & cons. 95. nu 5. eod. vol. & sic etiam prohibito maiori censetur prohibitum id, quod est minus, Afflict. in constit. officia nu. 3. & consequenter veniunt sequentia prohibita, sicuti è contra, prout in hac eadem materia dicitur, quod assensus super sorte extenditur ad interesse contra opinionem Freec. & ita iudicatum refert Auctor decis. 8. nu. 32. & 38. & in specie prohibito actu prohibetur omne illud, quod ex eo sequitur, idem Anna in d. constir. nu. 147. & 213.

Num. 6. Assensus præstitus super venditione feudi an comprehendat obligationem ipsius quam emptor fecit venditori pro residuo pretij, vide Freec. de subfeud. lib. 2. in 41. quæst. num. r vbi latè, qui num. 14. ad propositum dixit, quod assensus impetratus ab emptore super venditione feudi sibi facta non expresso, quod pro solutione pretij feudum remanserat obligatum, non tenet etiam respectu venditionis, & è contra, quamuis contractus feudalis sine assensu non sit omninò nullus, quia pendet spes à conualescentia, vt secundum Camer. tradit Anna in d. constit. constitutionem nu. 158. negari tamen non potest, quin si assensus non interponatur sit nullius momenti, ita quod stante nullitate principali eius accessorium nullum est, vt dixi supra eod. nu. 4. & an assensus pro matrimonio præstitus censeatur pro obligatione feudorum, Afflict. d. l. imperialem quæst. 24. num. 37.

Num. 7. quod si contractus principalis non teneat, neque accessorium, & ita appositio pęnę, vide Annam in d. constit. constitutionem num. 229. an autem assensus impetratus super obligatione bonorum feudalium, pro principali debito extendatur ad pęnam, & interesse, Afflict. in l. imperialem in 12. notab. num. 23. de prohib. feud. alien. per Federic.

Vers. & rursus, assensus intelligitur præstitus in illis euentis, in quibus Dominus assentire tenetur, & requisitus negligit, Auctor decis. 4. num. 35. Franch. decis. 310. num. 2. Camerar. in dicta l. imperialem fol. 225. in paruis, vers. verum quia, & per hæc ad Auctoris propositum facit, quod dixit Afflict. in dicta l. imperialem in 16. notab. sub num 36. Item alio respectu illa promissio de impetrando regium assensum, per ipsum emptorem regium primogenitum, & Vicarium Regni valuit, & tenuit, nec licuit venditionē reuocare, ex quo facta est à primogenito Regis, qui erat solitus ei complacere in maioribus, vnde præsumitur sibi complacere in minoribus.

Num. 8. videas Auctorem in cons. 73. audiui nu. 2. volum. 2.

Num. 9. De hac eadem materia, & decisionibus desuper factis, videas in meo Compendio Decision. Regni, verbo æstimatio feudi, vbi omnes decisiones hinc inde factas recensui, & alia consimilia notatu digna, & in verbo æstimatio, an debeatur legato feudo, & verbo æstimatio feudi legati, an autem debeatur æstimatio feudi, instituto hærede extraneo in illis, decisum fuit negatiuè in causa illorum de Iuriano, cum sororibus de Venato, vt dicit hic Auctor, & vltra Bammacar. Reg. de Curte in diuers. feud. §. multoties concedens num. 103. fol. 53. vt in dicto Compendio eodem verbo æstimatio, an autem æstimatio feudi, siuè excambium debeatur donatario, cui promissa fuit donatio contemplatione matrimonij iam inde contracti, vigore dictæ donationis, & quid inde decisum fuit, dixi in dicto Compend. verbo æstimatio feudi, an autem hæres in burgensaticis teneatur ad æstimationem feudi, vide Annam allegar. 126. numer. 16.

Num. 10. de istamet decisione memini in meo Compend. verb. feudum possidens.

Num. 11. adde Annam singul. 197. vbi alia addidi Consiliar. de Georg. in allegat. 20. nu. 21. debitum tamen legitimo iure, sed non eo iure, quo debetur legitima subnectit num. 30.

&

& ideò ad primogenitum deuenire non est fauor defuncti, sed ipsius Domini, vt habeat personam magis sibi gratam, & ne feudum in plures diuidatur, Frece. de subfeud. lib. 1. in princ. tit. de origin. feud. nu. 92. & vltra relata subnectit idem Frece. lib. 2. in §. superest nu. 13. fol. 173. & fauore primogeniti, vt ipse cæteris præferatur, & an, & quando feudum computetur in legitimam, idem in lib. 3. in 14. different. inter feud. ex pacto, & feud. hæredit. num. 1. hinc est, quod feudum cum consensu Domini potest reduci ad ius primogenituræ, quod alias erat inter filios indiuisibile fauore feudi, quod reducitur ad meliorem statum, & primogenitum cum melius regatur per vnum, quàm per plures, Fusc. in sing 47. lit. F, ex mente Paul. de Castr. Felyn. & Ias.

Num. 13. primogenitus in Regno succedit solus Camerar. in cap. 1. de success. feud. num. 104. in opere Pelliciæ super consuet. Auers. eo quod feudum dignitatis dicitur indiuiduum, & solus primogenitus succedit, Paris. cons. 10. nu. 10. volum. 1. & cons. 15. quem sequitur Fusc. singul. 55. lit. F, sic etiam in alijs feudis pater non tollit successionem feudi à primogenito, Anna in rubr. de vasall. decrepit. ætat. nu. 284. & ad materiam successionum in feudis dignitatum, quomodo succedatur, & multa alia ad ornatum tradit Auctor in lect. 12. in princ. in repet. feud.

Num. 14. de ista decisione memini in meo Compend. verb. pater, & est nu. 7. Minadoi hic citati, an autem pater in præiudicium primogeniti possit alienare feudum in secundogenitum, decisum fuit negatiuè in causa illorum de Bozzutis, Ioan. Aloys. Mormill. in singul. ad constitut. vt de successionibus nu. 2. vbi declarat nisi fuisset impetratus assensus Regius ex certa scientia, factaquè expressa mentione de primogenito, vt dixi in d. Compend. verb. pater, nam in casu ab eo relato fuerat denegatus assensus per Collater. Consil. & pater an posit feudum vni ex filijs assignare, quando esset hæreditarium benè posset, secus si esset nouum, Iacob. de Franch. in cap. 1. §. & quia num. 9. de ijs, qui feud. dar. poss. Intantum quod in feudo nouo possit pater illud dare primogenito, dando precium fratribus ex mente Andr. censet Fusc. singul. 43. lit. F, & sic iudicatum censet, sed feudum hæreditarium licèt possit vendere in præiudicium primogeniti extraneo, non tamen potest illud donare secundogenito, & rationem diuersitatis assignat Frece. de subfeud. lib. 2. in d. §. superest num. 12. fol. 173. & ob id alias decisum fuit per Sac. Cōs. quod pater possit feudum nouum, & etiam antiquum, dummodò sit hæreditarium assignare vni ex filijs, & in totum legare cum consensu Domini, alias secus si esset ex pacto, ita Pisanell. ad Afflict. decis. 119. col. 3. vers. sic mihi.

Num. 15. Infeudatio dicitur contractus, Auctor in cons. 44. nu. 15. vol. 2. vltra, citroque obligatorius, Afflict. in cap. si facta nu. 11. si de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. eo quod infeudans dominium directum retinet, idem in cap. vnico §. prædictis num. 13. quæ sit prima caus. benefic. amitt. & vtile transfertur in infeudatum, sed hoc procederet si bona fide, & sincerè fieret, vt hic dicit Auctor, cæterùm si esset facta in fraudem ipso iure esset nulla, idem in cap. inuestitura nu. 44. per quos fiat inuestit. & quando dicatur facta in fraudem, idem in cap. beneficiū nu. 6. si de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. sed melius in cap. vnico §. similiter num. 3. de lege Corradi, sic etiam in refutatione, vt dicemus in titul. infra de refutat. feud.

Num 17. adde Auctorem in cons. 73. audiui nu. 2. vol. 2. vbi rationem assignat, quare legato feudo debeatur æstimatio, non autem in venditione, & sic in contractu inter viuos.

Num. 19. adde hic, quod contractus feudalis est de iure gentium, Leonard. inter consil. Bruni 113. nu. 106. & successiuè bonæ fidei, Afflict. in cap. vnico §. ad hoc nu. 8. hic finit. lex vltro citroque obligatorius, Carol. Ruyn. consil. 7. num. 20. vol. 1. idem Afflict. in cap. 1. in princ. de pac. iuram. firman. num. 31. Auctor cons. 131. nu. 10. vol. 2. nimirum si stricti iuris sit, idem in cap. si autem num. 2. de controu. inuestit. & rectè concipitur inter tres personas, eo quod cum de re aliena, & de Principis tractetur assensus eius exquiritur, quæ est tertia persona, alias diceretur contractus nullus ipso iure vti improbatus à lege, & consequenter licitè rescindi possit, Frece. de subfeud. lib. 2. §. à Regnicolis nu. 6. fol. 148. Excepto si in augmentum feudi esset contractus super feudo interpositus, nam eo casu etiam sine assensu Domini celebrari potest, Afflict. in l. imperialem in 24. quæst. num. 103. de prohib. feud. alien. per Feder. & ob id feuda emuntur, & venduntur, ideò non dicitur contractus nullus, sed donec adest spes assensus Domini dicitur stare in suspenso propter spem reconualidationis ex superuenienti assensus, Auctor in cons. 14. nu. 14. vol. 2.

Num. 20. hanc quæstionem posui in meo Compend. verb. æstimatio feudi in 2. compilat. vbi in consimili casu allegationes factas prolixius adnotaui, quas breuitatis causa

omitto ibi me remittendo, Molfes. in consuet. Neapol. par. 2. tit. de bonis q. 7. & 8. nu. 19. vbi citat hic Auctorem.

Num. 21. istam decisionem Guid. Papæ sequuntur Consil. Rouit. in pragmat. 1. de tit. abusu nu. 167. & Maur. Iun. alleg. 35. nu. 13. nonnulla eclexit Ricc. ad ornatum donationis contemplatione matrimonij in collect. 467. & alia circa eam tradidi in d. Compend. verb. annui redditus in fine, vbi punctualiter has easdem rationes Auctoris ponderaui alios superaddendo Doctores, & de decisionibus Franch. hic citatis, vide in meo Compendio verb. donatio, & verb. donationes, an autem reuocari possint, iuxta tradita hic per Auctorem, an per vitium ingratitudinis, vide Molfes. in consuet. Neapol. par. 4. q. 25. nu. 7. an autem per superuenientiam filiorum ibidem, & in addition. alia cumulat, & in addit. ad cons. 1. nu. 3. & ad cons. 9. num. 8. & in cons. 11. nu. 2. citat hic Auctorem, & ad hoc vide Martam voto 220. vbi examinat stante clausula nihil releuans, an conferenda sit confratribus.

Num. 22. sicuti dos, quæ datur pro oneribus matrimonij, quod concernit etiam substentationem filiorum, Franch. decis. 472. nu. 14. & quod donatio contemplatione matrimonij dicatur ob causam, tradit Moror. in respons. 43. num. 7. & seq. quo fit, vt donatio ob causam censeatur onerosa, non lucratiua, Auctor cons. 117. nu. 19. vol. 2.

Num. 23. adde Corset. in singul. 18. quem sequitur Ioseph Ludou. in suis commun. opinion. titul. de gabellis conclus. vnica vers. infertur 15.

Num. 24. sic enim nouissimè decisum retuli in meo Compend. verb. æstimatio feudi, siuè excambium in causa Ludouici Galeoti cum D. Fabio Iesualdo in specie circa donationem feudi factã contemplatione matrimonii, vbi aliæ adducuntur auctoritates, & doctrinæ, & quid in dotario si maritus constituat vxori quartam super feudo, si non tenet constitutio an debeatur æstimatio, vide Reg. de Curte in diuers. feud. §. multoties num. 84.

Num. 25. memini de ista decisione in d. meo Compend. verb. æstimatio an debeatur, & ibidem adduxi aliam decisionem Consiliar. Rouit. in pragm. 1. de tit. abus. num. 147. referentis contrarium decisum in causa Camilli della Magna, cum creditoribus Marchionissæ Padulæ, vbi erat facta donatio feudi dicto Camillo à dicta Marchionissa absque assensu, & non obtento fuit exclusus tam à feudo, quàm ab eius æstimatione, & idem decisum in causa Troiani, & Fabritij de Acciapaccia, cum Principe Bisiniani.

Num. 26. Dixi in dicto Compendio verb. æstimatio, vbi omnes decisiones cumulantur.

Num. 27. adde Afflictum in repet. rubr. de vasall. decrep. ætat. num. 181. & seq. & vltra eum Io. Iacob. de Leonard. inter cons. Bruni 113. nu. 328. Bald. cons. 351. in princip. vol. 1. Fulgos. cons. 32. col. 1. Abb. cons. 31. colum. 2. Soccin. Sen. cons. 252. col. 2. vol. 2. Marian. Soccin. cons. 76. nu. 50. vol. 1. & cons. 115. nu. 2. vol. 2. cons. 160. nu. 41. eod. vol. & maximè si fuerit facta in extraneum, Ioan. Camp. inter consil. Bruni 10. nu. 10. Paris. cons. 3. num. 19. & seq. vol. 1. nisi esset feudum nouum, tunc etiam inuitis agnatis tenet Alber. Brun. cons. 105. nu. 1. Paris. in cons. 2. nu. 9. vol. 1. item nisi esset feudum francum, Soccin. Iun. dicto cons. 115. nu. 32. vol. 2. & in quibus alijs casibus sit valida, vide Freec. de subfeud. lib. 3. in 3. formula num. 13. fol. 408. & quid in feudo ex pacto accedente assensu, Auctor cons. 75. num. 21. & 22. vol. 2.

Num. 28. est decisio Auctoris nostri 6. de qua in meo Compend. verb. assensus, & verb. dinisio, an autem reuocatio fieri possit pendẽte impetratione assensus, decisum fuit negatiuè, Aloys. Mormil. in singul. ad dictam constit. constitutionem num. 4. sicut in dicto Compend. verb. reuocatio, an autem talis reuocatio debeat esse verbalis, vel realis præuia oblatione recepti, fuit decisum verbalem tantum sufficere, Maricond. in dicta constit. incipit, an autem si petatur, an autem fieri possit talis reuocatio propria auctoritate, an porrecto memoriali pro assensu, licet assensus adhuc non fuerit præstitus decisum fuit negatiuè in causa Marchionis Vallis Siculæ, cum Vniuersitate Longobardorum, Auctor cons. 14. vol. 2. nu. 20. reliqua circa istam materiam reuocationis retuli in d. Compend verb. reuocatio.

Num. 29. adde singulariter Reg. de Curte in diuers. iur. feud. §. licet autem verissima nu. 48. vbi num. 49. & 50. loquitur de emphyteota, Domino directo, ac de Rege Domino directo feudi, eo quod prælatio Domino directo competit nedum in contractu emphyteosis, sed etiam in contractu submissionis, Maur. Inn. in allegat. 9. num. 5. & sic in feudis, vt dixit ibi Reg. de Curte, quæ est personalis, nec potest alteri cedi, ad quod faciunt collecta per Ricc. collect. 1395. & melius in prælatione venditionis feudi in collectan. 2059.

Num. 30. de hac eadem materia, quando concedatur prælatio agnato, & in quibus feudis abundè loquitur Auctor noster in decis. 11. per totam.

Num.

§. III.

NVm.1. adde. quod filius sicut tenetur hæres esse in feudo hæreditario, sic pater ipsum instituere, Anna alleg.127.num.30.& feudum hæreditarium non potest quis habere, nisi sit hæres in ipso feudo, Reg. de Curte in diuers.feud.§.multoties concedens nu.61.nouissimè Consil. de Georg. in repet. feud.cap.47.nu.15.

Num.2. istam quæstionem ex professo examinat vtriusque opinionis concordantiam adducendo, Reg.de Curt.in diuers.iur.feud.d. §.multoties sub nu.60. cum seq.

Num.3.idem Regens vbi supra vers.alij sequuti, & sic decisum tradit Anna allegat.96. num.2.

Num.4. filius etiam, quod non sit patris hæres in allodialibus habebit feudum ex pacto, & prouidentia,idem Reg.de Curte in d.diuers. §.nunc de altera nu.23. vbi limitat num.18. secus esse in feudo ex pacto nouo, nam feudum ex pacto nouum in omnibus,& per omnia habet vim hæreditarij, sicuti in antecedenti nu.17.demonstrat. Secundo limitat in feudo ex pacto,& prouidentia paterno, siuè antiquo,quod habere non potest, nisi sit hæres patris in allodio, ad quod agnatus non obligatur ibidem nu. 20. & ita filius in feudo, quod est ex pacto, & prouidentia hæres patris esse tenetur, per inuentarij tamen confectionem hoc casu à paternis debitis redditur immunis,Franch decis.525.nu.9.

Num. 5. vide Rolandin.in suo flore testament. par.1. rubr.11. nu.16. & ibi Molert. in addit. nu.17.Turzan.inter commun.opin.tit.de instit.& substit.nu. 36.faciunt collecta per Alphan.in collect.1593.

Num.6.& sic bona feudalia castrensibus, & allodialia paganicis æquiparantur, Reg. de Curte in diuers.feud.in §. cum igitur nu.9.

Num.7.infra eodem nu.18. duæ sunt hæreditates,scilicet feudi,& allodij,Camerar.in cap. 1.de success. feudi nu.96.

Num.8.latissimè Anna in allegat.96. de quo in meo Compend.decis. Regni verb, primogenitus,vbi multos Doctores allegaui, an etiã id procedat in legatis,decisum fuit affirmatiuè, de quo per Auctorem in cons.13. vol.1. num.26. in eodem Compend. verb.onera,& quatenus onera prędicta essent soluenda pro rata bonorum existentibus hæredibus in feudalibus, & in burgensaticis diuersis, an facta venditione per testatorem in feudalibus,& in defectum super alijs bonis cum pacto de retrouendendo cum promissione soluendi, etiam de pecunia propria teneatur dumtaxat hæres in feudalibus excluso alio hærede in burgensaticis pro eius rata, decisum fuit ad omnes spectare, Franch. decis. 159.& ita pluries decisum testatur Ant. de Alex. in consuet. si quis, vel si qua incip. ad intellectum, de quo in dicto Compend. verbo onera hæreditaria, vbi alios Doctores citaui.

Num. 9. idem Reg. de Curte in d. diuers. iur. feud. §.multoties concedens nu.29. quæstionem istam examinat,conciliando opiniones ante eum Camerar.in cap.1.de success.feudi num.67.

Num.10. idem Regens in d.§. nunc de altera num. 20.

Num, 11. adde Præs. de Franch in decis. 525. num 9.

Num.12. hæres feudi propriè dicitur, quando feudum est cum qualitate hæreditaria, idem Reg.vbi supra d.§.multoties nu.23. & nu.24.subnectit,quod dictio hæres, quandoque est qualitas accidens, quandoque est qualitas cohærens substantiæ, vt ibi per eum.

Num.13.idem Regens d.§ multoties nu.24.

Num. 14. idem Regens de Curte vbi supra num.23.

Num.16.Regens de Curte latissimè in dicto §. multoties nu.48& seq.Phanuuc.in tract.de inuent par.6.à nu.15.cum seq.

Num 17.Reg.de Curte vbi supra nu.73. & 81.

Num. 18. hæres in feudo differt ab eo, qui est hæres in burgensaticis,Camer.in d.cap.1.nu. 107.de success.feudi.

Num. 19. an autem inuentarium prosit successori in feudo hæreditario, ex eo quod transfertur à moriente in hæredem, vide Reg.de Curt.in diuers.feud.§.multoties cõcedens nu.25. & num.27.subnectit, quod inuentarium in successione feudi hæreditarij operatur, sicut in qualibet successione, an autem operetur inuentarium in feudo hæreditario,Franch.decis.1.nu.34.Inuentarium in feudis operatur,vt hęres aduersus defuncti factum venire possit, Alex. cons.34. in 4.vol.col 4. cons.13.col.pen. vol.5. cons.26. col.3. eod.volum. Grat.cons.4.num.39.vol. 1. & an inuentarium prosit in feudo hæreditario, cui vera qualitas hæreditaria in ipsa substantia feudi inest, Camerar. in l. imperialem §. præterea Ducatus fol.789. in paruis, & quid operetur in feudo hęreditario inuentarium, idem in d.l.imperialem fol.141.vers.vnum tamen, qui in d. §. præterea fol.816.dixit,quod confectio inuentarij, neque nocet,neque prodest,de veritate articuli præsentis vide Phanuce. de inuent. par. 6 à nu.8.cum seq. hæres enim cum beneficio legis, & inuentarij, non dicitur verè hæres, Anna

Anna allegat. 233. sed propriè hæres est, qui est scriptus in testamento, idem in alleg. 10. num. 21.

Num. 20. & sic intelligitur regula illa tradita in feudo hæreditario, quod debeat esse hæres, qui succedit quando potest esse hæres, cæterum si non possit venire ad successionem feudi iure successorio feudorum à lege feudali vocatus, ex mente Capyc. refert Regens de Curte in d. §. multoties num. 75. successor in feudo illud capit, non ex testamento, nec ab intestato, sed successorio iuris feudorum, Camerar. in cap. 1. nu. 62. de success. feud.

Num. 21. satis de hoc loquitur idem Reg. de Curte loco citato supra num. 2. & 3. qui quidem Reg. nu. 68. declarat quando hæres in feudo hæreditario ad onera teneatur, & ad quæ onera, & hæres feudorum quando teneatur soluere debita hæreditaria burgensatica pro rata, Anna latè in alleg. 98. nu. 1. & alleg. 126. nu. 11.

Num. 22. ad istam materiam onerum hæreditariorum inter hæredes, & fideicommissarios, & legatarios diuidendorum, & quomodo satis copiosè scripsit Peregrin. in tract. de fideicommissis art. 4. per totum.

De Assensibus Regijs, &c. Tit. VII.

Num. 1. vide in meo Compend. decis. Regni, verb. assensus an præstari possit, vbi omnes decisiones cumulaui, ac modernos Doctores allegaui.

Num. 2. affirmatiua sententia vera esse perspicitur, & quod Baronia sit, quid vniuersale videas Franch. decis. 1. num. 42. quemadmodum etiam Baronis nomen genericum est, & sub eo includuntur omnes species Baronum, vt tradit Capibl. in rubr. pragm. de Baron. nu. 18. Includuntur pariter omnes titulati, siuè titulo aliquo decorati, vt sunt Comites, Duces, Marchiones, & Principes, vt ibidem in antecedenti nu. 17. concludit, & insuper feuda titulata, non penitus regulantur eo modo, quo alia castra, & feuda, refert Afflict. in constitut. si aliquis Baro num. 5.

Num. 3. quod Baronia sit feudum testatur Afflict. in cap. vnico in princ. de capit. qui cur. vend. nu. 86. & in quo differat à feudo, idem in cap. 1. num. 12. in princ. de lege Corrad. & quid sit baronia, idem Auctor noster in repet. feud. lect. 1. nu. 82.

Num. 4. Baro est, cui Rex dat feudum in baroniam, Consil. Georg. alleg. 5. nu. 5. & quomodo Baro quis efficiatur, Auctor noster in d. repet. ead. lect. 1. nu. 79. cum seq. & Baro de allodio potest erigere feudum secundum Andr. an autem rusticus eandem prærogatiuam consequatur, idem Auctor in lect. 3. nu. 21. & lect. 4. nu. 21. & ita etiam Baro dicitur ille, cui Rex concedit feudum non habens subfeudatarios ex clausula in inuestitura apposita, facimus vos propterea Baronem Regni, Afflict. in cap. 1. §. similiter nu. 108. de capit. qui cur. vend.

Num. 5. non tamen dicitur dignitas, licet dicatur habere maiestatem Baro, ita vt eorum subditi in eum conspirantes dicantur crimine læsæ maiestatis teneri, vide Chassan. alia cumulantem in cathal. glor. mundi part. 5. consid. 56. in princ. & licet dicatur dignitas baronia, non tamen regalis, eo quia filius Baronis patre viuente, non dicitur Baro sicut filius Comitis per rationem allegatam, ita Frecc. de subfeud. lib. 1. tit. de orig. Baron. nu. 17. & in præcedenti nu. 15. dixit, quod Baronalis dignitas non est Regalis, quia baronia diuiditur inter successores.

Num. 6. vltra Mastrill. in tract. de magistr. lib. 4. cap. 13. nu. 89. adde sic procedere in alijs dignitatibus, prout ampliando notat Auctor noster in lect. 6. nu. 48. & in præcedenti num. 46. quomodo constituantur, hoc est de natura inuestituræ, cum à Rege feuda concedantur insimul cum titulis ipsorum, & ita Capyc. in sua inuest. feud. prosequendo tenorem inuestituræ, subnectit in illa rubr. & cum titulo Principatus, ad quod singulariter Capibl. in d. rubr. de Baron. nu. 9. annectit duobus modis Baronem creari posse Primò, si Terra cum vasallis concessa esset à Rege in baroniã, & hac qualitate baroniæ expressa adiecta, quia cum Regis sit dignitates conferre, cum ab eo fluant, & refluant, nil aliud quærendum est, sed ille constitutus Baro diceretur, sed si citra illam baroniæ qualitatem terra esset concessa, & si Ciuitas esset magna ad hoc non aliter Baro, sed simplex feudatarius diceretur, hinc est, quod Baro non dicitur ille, qui tenet baroniam de facto, Anna in repet. constit. constitutionem nu. 283. vltra Afflict. in d. §. similiter num. 118. Altero modo Baro creari potest à Rege, si Rex permitteret, quod quis aliquam ex Terris sibi infeudatis ipse alteri subinfeudaret, tunc ob subfeuda, quæ ab eo tenentur quaternata, ille tandem diceretur effectus Baro, vt ibidem Capiblan. in seq. num. tradit, & ita diceretur baronia, Gramm. consil. ciuil. 68. nu. 2. alias insuper obseruantias in Regno Frãciæ approbatas retulit, & melius ante eum Frecc. di-

cto tract.de subfeud.lib.i. rubr.de origin.Baron.nu.26.& seq.& nu.39.& 45. quem etiam sequitur Reg. de Curte in diuers.feud. §.sed vnde num. 15.16. & 17. An autem aliud sit concedere feudum in Comitatum, vel Comitatum in feudum, vltra eundem Reg. de Curt.vbi supra n.23. vide Consil.de Georg. alleg.8. num.13. & 26. ita quoque Princeps, Marchio, Dux,& Comes, dicuntur, qui à Rege, vel alio supremo Principe de tali dignitate inuestiuntur, idem Reg.in eodem diuers. feud.§.sed vnde digressi nu.9.vbi nu.23.subsequitur possessor ducatus,&c.non aliter dici nisi ei dignitas collata sit.

Nu.8.& in quibus differant inter se tradit Franc. de Curt.in tract.feud.par.2.in 2.quaest. princip. num.4. & melius Afflict.in constit.si aliquis Baro nu.4.

Num. 9. non est dubium, quin feudum sit quid vniuersum continens sub se plura membra, de quo latè per Consil.de Georg. in allegat. 50.nu.1.& ibidem nu.4. dixit feudum ad instar corporis humani muti reputari, quapropter non tantum res diuersę speciei continere cernitur, sed etiam bona burgensatica, vt ibi per eum, & in ijs cadit caput baroniae, quod cum sit principalius nunquam in generali sermone continetur, nisi specificè de eo mentio fiat non ab re, qui habet caput baronię magis honorandus est, cum vi deatur, quod ille solus nō alij habentes partem in baronia reputari Baro, vt dixit Chassan. loc.cit. multo magis in alienatione, seu obligatione feudi, nisi de capite specificè mentio fieret non militaret alienatio, neque assensus eo, quod esset peruersio ordinis, vt membra caput cō:inere videretur, quod sanè ferendum non est: quinimò attenta capitis feudi dignitate concludit Bald. in cap.ad hoc de pac. iur. firm. quod venditio capitis castri comprehendit totum castrum, quod etiam notatur in cap. in ecclesiastico 23. q. 2. & multa autem ad ornatum istius materiae notat Afflict.in d.constit. si aliquis Baro in 5.notab.Insuper an subfeudatarius tenens feudum in territorio alterius Baronis, debeat ei soluere releuium, vel Comiti, qui est caput feudi, vide Iacob.de Gello in tract.de iure adhoae nu.90.

Num.10. vide notata supra eod. nu.6.

Num. 11. Quamquam Comitatus dignitas sit vniuersitas castrorum,& villarum, quemadmodum feudum, quod est vniuersitas agrorum, sic & baronia, vt refert Consil.Georg. alleg.5.nu.3. & sic aequiparantur, sed vt Auctor aduertit differunt Comitatus, & baronia, aut Comes à Barone vti diuersi, sicuti Curt.vbi supra notat, eo quod diuiditur baronia inter plures successores, quia non est posita inter regàles dignitates, quod secus est in alijs dignitatibus, scilicet Comitatus, Ducatus, Marchionatus, vel Principatus, vt quoque multos congerendo prosequitur Iul. Clar. in §. feudum q.44. & ibi optima additio; quamuis etiam,& Comitatus consistens in pluribus castris possit in ipsis diuidi secundum opinionem Socein.& aliorum, quos cōprobat idem Consil.Georg.d.alleg.8. nu.15. at pro concordia videndus est idem Iul. Clar. vbi supra, in Regno tamen nostro talis diuisio non procedit, & successiuè talis differentia, eo quod non diuiditur feudum, sed primogenitus tantum succedit in eo, qui tenetur ad vitam, & militiam caeteris fratribus, ex vulgat.constit. Comitibus, vbi Afflict. & Frecc.singulariter in lib.3.de subfeud.in different.inter feud.regal.titul.& alia nobilia, nu. 3. vbi dixit procedere in viuentibus in Regno iure Francorum.

Num.12. vltra Iul. Clar. vbi supra notandum est quod dixit Camerar. in l. imperialem §. praeterea fol. 811. in paruis de prohib. feud. alien.per Feder.quod feuda in quantum feuda diuidenda sunt, sed dignitas ipsa, quae indiuidua est, efficit vt ipsa indiuidua efficiantur, quo fit dum baronia in Regno censeatur dignitas ex relatis supra per Auctorem nu.5. subnectitur pariter esse indiuiduam, sicuti caeteras dignitates, nimirum si feuda Regalia, Ducatus, Marchionatus,& Comitatus inter haeredes non diuiduntur, sed vni haeredum in subsidium applicantur, vt per Frecc.de subfeud.lib. 3.in differēt.inter feud. regal.& alia,&c. in d.different.nu.1.vbi nu.2. censet feuda, quae non sunt regalia, nec titulata diuidi inter haeredes iure feudorum, ergo secus de iure Regni, respectu autem dignitatis Principatus ab Auctore hic notatę, videas Chassan.in eodem catbal.par.5. consid.54. vltra Capyc. in d.inuestit. feud. rubr. feud.claus. ibi cum titulo Principatus, quae siquidem dignitas Principatus de iure communi feudorum erat incognita, Regens de Curte in diuers.feud. §.sed vnde digressi numer.10.

Num.13. adde Mastrill. in d. tract. de magistr. lib.4.cap.2. nu.15. Princeps enim est, qui dignitates facit, ita Loffred.cons.29.num.1. eo quia habet thesauros dignitatum, Anna alleg.57.nu.2.Maur.Iun.alleg.7.nu.2. non mirum ad ipsum solum spectat conferre honores, quamuis honor sit premium virtutis, est tamen in arbitrio Principis, cui, & quando conferre placuerit Chassan.in d.carbal.par. 5.confider.24.in 168.priuil. similiter & conferre nobilitatem, idem Maur.Iun. vbi supra nu.

nu.1. & tanto magis nouas dignitates creare, sicuti ipsi Regi solo in Regno competit ius de nouo infeudandi, idem Reg. de Curte d.§. sed vnde nu.27. similiter & nouam formam succedendi in feudis, Nicol. de Agat. inter consf.Bruni consf.5. nu.9. pariterq́, & si dignitas non debeat diminui, sed augeri, & dignitatis diminutio est diminutio famæ, Neniz.inter d.consf.Bruni consf.12. num.109. non tamen procedit in Principe, seu Rege, qui eas dignitates non tantum augere potest, quemadmodum ipse potest duas dignitates, vel duo officia vnire, Maur.Sen.alleg. 18.nu.7.sic etiam & duo feuda, vel vnum diuidere, idem in allegat.20. num. 7. similiter & illas diminuere, sicut potest etiam inferiorum iurisdictiones supprimere, ita Afflict.in constit.ea,quæ ad decus num.9. & hic côferunt alia huic quæsito principaliter relata ab Auctore supra de prouisf.fier.solit.§. 2. per totum, sed melius ad rem nostram ipsemet Auctor in repet. feud. lect.8. nu.1. dixit Regem posse infeudare, item non concedenda concedere, ac nouas erigere dignitates, & quomodo intelligatur declarat num. 39. vbi pariter id limitat, nisi infeudationes tales essent, ex quibus diminueretur honor Regis,vel coronæ,ante eum Luc.in l.vnica C.de metrop.berit.lib.11.vers.item collige.

Num.14.Aduerte tamen,quod filij omnes maximè de iure feudorum ad successionem vocantur,& inuitati sunt ad successionem, Afflict.in cap.quidam vasallus nu.37.de vasall.decrep. ætat. & successiuè feudum diuidi potest inter fratres,& agnatos, sicut potest diuidi hæreditas inter hæredes etiam, quod sit feudum nouum,idem in cap 1. §.itê si fuerit nu.6. quib.mod.feud.amitt. non tamen procedit in feudo Regali, scilicet Ducatus, Marchionatus, & Comitatus, in quibus feudis de iure isto non succedunt omnes filij æqualiter,& sic non sibi locum vendicat diuisio, sed tantum maior natu succedit, vt ibi nu.9.subdit, quod etiam nouissimo iure comprobatum est, de quo per Frecc.de subfeud.in d.3.different.inter feud.titul. & alia nu.1. nisi tamen esset in hoc consuetudo vetustissima,sicut est in Lombardia, vt ipsemet Afflict. in cap. omnes filij num. 2. si de feud, fuer.contr. inter Domin. & agnat. & subdit nu. 9. quod filij Comitis in Lombardia omnes in Comitatu succedunt, & Comites dicuntur, vt quoque notat Auctor in lect. 12. nu.5.quod pariter dixit Frecc. immemor de Afflict. in libr. 1. de subfeud. in tit. de antiqu.stat. Regn. num. 68. vbi censet antiquis temporibus ex historijs vno, eodemq́; tempore in eodem Comitatu, duos, vel plures præfuisse Comites in Comitatu Theani, in Comitatu Venafri, & Aquini, & aliorum, sic pariter & baronia inter successores diuiditur,cum non sit Regalis,ita Frecc.d.lib. 1. tit.de origin.Baron.num.15. vt tandem Auctoris opinioni satisfaciam hæc recollexi, sed mihi aliter visum est circa hoc perscrutari, hanc siquidem æquiparationêm non rectè procedere in omnibus,nam feuda titulata non penitus regulantur, eo modo, quo alia castra, & feuda, Afflict.in constit.si aliquis Baro nu.5. adeò quod licet ex lege feudorum omnes filij succedant,non tamē procedit ex dispositione Iuris Francorum, sed tantum primogenito defertur feudum, & potissimum feudum Regale titulo decoratum; intantum quod feudum Principatus, vel Ducatus,aut Comitatus totum censetur legitima primogeniti, Frecc. d. lib. 3. in d. different.inter feud.titul.& alia in 39. different. & quamuis aliter seruetur in Lombardia,non tamen ad exemplum trahenda sunt aliorum feudorum, nam feuda dignitatum multa habent specialia,in alienatione,nempè obligatione,& successione ipsorum,Reg. de Curt.in eodem diuers.d.§.sed vnde digressi nu.12.imò idêmet Frecc.d.lib.3.d.tract.de different.inter feud.titul. & alia, multas recollexit differentias inter ea, & ob id iura loquentia de ipsis feudis Regalibus non porriguntur ad alia,nisi dicamus, quod attenta dignitate baroniæ videantur sibi inuicem pacificari & ita iura feudalia militare, quinimò sicuti in Lombardia succedunt in Comitatu, ita quod omnes Comites dicantur, sic etiam in baronia omnes dicuntur Barones, quemadmodum in Regno è contrario primogenitus est maior natu,sicuti solus succedit in feudis Regalibus dignitatem habêtibus, vt supra dixi, ita pariter in baronia cum de iure Francorum solus primogenitus succedat,Afflict.in cap.1.§.& quia de ijs,qui feud.dar.poss. nu.8. non solum in maioribus feudis,vt ipse testatur in cap. natura nu.55. de nat.feud.sed indifferēter in omnibus alijs feudis solus ipse succedit, Anna in rubr. de vasall.decrep.ætat. nu.98. & sicuti potissima est successio feudorum dignitatum primogenitis,ita vt legitima ipsorum rectè appelletur; ita pariter quodlibet feudum dicitur legitima primogeniti, idem Anna sing.197. & non mirum si totum peruenire debeat, apud vnum,idem in alleg.41.nu.2. Intātum, quod si Dux haberet castra in Frâcia, & alia in Lombardia, primogenitus succedit in totum in Francia, in castris verò Lombardiæ vna cum alijs, Neuiz. inter consf.Bruni feud.consf.12.nu.89.& feudum reduci potest

ad ius primogenituræ, quod alias esset inter filios diuisibile fauore feudi, quia reducitur ad meliorem statum, & primogenitum, eo quia melius per vnum, quàm per plures regatur, Fusc. sing. 47. lit. F.

Num. 15. quò ad æquiparationem istam Baroniæ cum Comitatu aliqua notauit Afflict. in d. constit. si aliquis Baro in 5. notab. vbi particulariter notat, quod Baro sicuti denominatur, & nomen assumplit ex capitis baroniæ possessione, ita & Comes ex capite Comitatus, in quibus dotarium constitui non potest, & sic subnectit castrum, vel terra, quę nominatur titulus Baroniæ, vel Comitatus, vt est Caserta gaudet ista prærogatiua, vbi supra num. 5. alijs comprobat exemplis, ex quibus vna cum dictis hic per Auctorem colligitur pragmaticam istam nouem capitum fuisse intellectam, & interpretatam, quando cum conditione terræ transferebatur titulus in emptorem, tunc enim assensus à Rege impetrandus erat, ita Reg. de Curte d. §. vnde digressi nu. 18. & vltra hæc vide Mastrill. in d. tract. de magistr. lib. 5. cap. 6. nu. 70. citantem hic Auctorem.

Num. 16. adde circa dubitationem casus Marchionis Casalberis hic tacti ab Auctore, Regens de Curte eundem casum discutientem in dicto tract. §. sed vnde digressi nu. mer. 20.

Versic. ijs non obstantibus, quod Baronia concedi debeat in titulum, sicuti etiam alia regalia feuda, dixi supra eodem nu. 6.

Versic. quæ redduntur, vide Consil. Rouit. in pragm. 4. nu. 3. de feud.

§. I.

NVm. 1. de hac eadem materia locutus est Auctor supra in rubr. de assens. Reg. super dotium, præsertim nu. 5. vbi alia retuli.

Num. 2. idem Auctor in loco supra citato nu. 7. explicat cap. hic citatum, an autem in dotario procedat hic Auctor tenet sententiam affirmatiuam, & ante eum sic concludit Cãpag. in cap. mulier, quæ dotarium nu. 12. & 13. & de hac eadem re loquitur Nunt. Pellic. in consuetud. Auers. cap. 5. nu. 171. cum seq.

Num. 3. vltra Auctorem in cons. 157. n. 19. vol. 2. Est enim certissimum in iure assensum requiri in alienatione feudi quaternati simpliciter, vel secundum quid, vt dixit Auctor in cons. 72. nu. 4. vol. 2. Non enim sufficit Baronis assensus, dixit Anna in rubr. de vasall. decrep. ætat. nu. 145. similiter nec Regis assensus in feudis quaternatis secundum quid sufficeret, Anna in alleg. 45. nu. 67. sed verius assensus Regis, & Baronis exquiritur in ista alienatione feudi quaternati, quod à Barone tenetur, Præs. de Franch. decis. 154. nu. 3. in tantum verum est, quod assensus Regis, & Baronis difformes in feudo quaternato secundum quid concessionem vitiant, idem Auctor d. cons. 72. nu. 5. & 19. & sic neutram valere concessionem, refert idem Anna in repet. d. constit. constitutionem nu. 40. Maur. Iun. alleg. 4. nu. 18. & sic decisum Auctor refert in lectur. 8. num. 41. quamuis Rex possit conferre feuda quaternata secundum quid, & ipsemet eligere personam, quæ in feudum à Barone teneat, cęterum secundum capitula Papæ Honorij electio, & præsentatio debet esse Baronis, & confirmatio dumtaxat Principis, Auctor in lect. 6 nu. 39. & 42. an autem reuocari possit alienatio feudi quaternati existentis in baronia, si solus Regis assensus interuenerit, non tamen assensus Baronis, vide Affl. ct. in l. imperialem in 12. notab. nu. 47. de prohib. feud. alien. per Feder. tenentem fieri posse.

Num. 4. adde Auctorem in repet. feud. lectur. 1. nu. 61. & melius num 71. & 72. vbi hic se remittit concludendo, assensus vtriusque requiri in feudo mixto secundum quid.

Num 5. assensus præstitus cum ista clausula iuribus nostris semper saluis, quid operetur, vide Fusc. sing. 103. lit A. vbi plura, & Auctor noster in d. repet. lect. 1. nu. 30. loquitur de ista clausula iuribus nostris, &c. & nu. 39. de alia clausula, feudi natura in aliquo non mutata, & melius in cons. 20. nu. 54. & cons. 65. nu. 5. cons. 60. nu. 20. cons. 155. nu. 32. vol. 2. insuper de eadem clausula iuribus nostris, &c. loquitur Anna alleg. 67. num. 21. & alleg. 41. nu. 12. singul. 123. Maur. Iun. alleg. 28. num. 3. similiter de clausula, feudi natura, & vltra Auctorem in cons. 27. nu. 17. & cons. 42. num. 26. eod. vol. Anna d. alleg. 41. nu. 36.

Num 6. de hac clausula vide Fusc. singul. 87. lit. C. vbi plures citat, & melius Auctorem nostrum cons 5. no. 10. cons 131. nu. 25. vol. 2.

Num. 7. vltra Annam in repet. cap. 1. de vasall. decrep. ætat. nu. 103. cum seq. videas Auctorem in repet. feud. lect. 1. nu. 70. & seq. vbi hic se refert, sed melius in lect. 21. nu. 25. & lect. 22. sub nu. 29. articulum istum plenè examinat, ad quod adde Freec. de subfeud. in differenti. inter feud. quat. & alia nu. 26. vbi aliter sentire videtur de iure Regni, quid autem in feudo ex pacto, an aperiatur Domino in pręiudicium successorum, vide eundem Auctorem nostrum in lect. 17. nu. 15. & Iul. Clar. in §. feudum q. 66. & quid in Prælato habente feudum à Rege, & contra eum culpam commiserit, an Ecclesiæ præiudicabit, vt feudum

Domino

Domino deuoluatur, vide Carauit.in rit.52. sub nu.6. verf.licet autem, & ibi addita per me, Iul.Clar.in d.§.feudum q.67.latissime, respectu verò deuolutionis ob alienationem factam fine assensu Regis, vel Baronis, & cui applicabitur feudum prosequitur Anna in repet. constit. constitutionem num. 195. & 196.

Num.8.adde Freec.de subfeud.d.lib.3.in different.feud.quatern.& alior.nu.26. & lib.2. in 29.author.nu.1. & ratio est illa secundum eundem Auctorem nostrum, cur deuolutio ad Baronem spectet de feudo quaternato, nam si feudum quaternatum cum Regis assensu in subfeudum concedatur, adiecta clausula, vt immediatè, & in capite à Barone recognoscatur, indicabitur vt feudum planum & sic nequaquam permanebit sub dispositione constit.post mortem, sed iuris communis feudorum, vt testificatur Auctor in d.repet.lect.1. num 93. vide quoque Consil. de Georg. in repet.feud.par.1. cap.7. sub nu.9. vbi citat Auctorem.

Num. 10. & quod feudum ob lineam finitam reddat ad fiscum, vna cum dominio, & possessione, refert Maur.Iun.alleg.1.nu.20.similiter & feudum nouum tenetur illud ad Dominum per mortem feudatarij illud tenentis, siuè descendenti, Affl. in cap. 1. an apud Iud. vel cur.dom. &c. nu.2. quomodo autem feudum ad Dominum reuertatur, vide Reg. de Curte in d.diuers.feud. §. cum igitur numer.32.

Num.11. memini de ista decisione glos. hic citatæ in meo Compend. Decis. Regni verbo feudum.

Num.13.idem Auctor in d.repet.lect.1. nu.56. & quod Papa directum dominium habeat in vniuerso, tamen in singularibus, & particularibus rebus in Regno habet Rex, refert Auctor d.lect.1.num.57.& 58.& in decis.33. nu.13.Reg.de Curte in eodem tract. §.licet autem nu.17.& potissimum Rex Siciliæ, qui est Dominus directus feudorum in Regno, idem Reg.in §. multoties concedens nu.98. quid autem in Barone respectu feudorum suorum vasallorum, vide Affl.in prohem. constit.q.23.per totam, & ob id an Baro possit præstare assensum validum super alienatione rerum particularium suorum subfeudorum; quando disgregantur à corpore feudi, & quid si interueniat consensus Regis, vide Affl. in cap. vnico §.ex eadem lege nu.28.de lege Corrad.nam feudum ex pluribus membris, & iuribus consistit, vt dixit Paris de reintegrat.feudor.quem citat Addens ad Troys. in rit.50. nu.5. & dominium directum in rebus singularibus quale sit, & quale in vniuersali, refert Marta vot. 240. numer.3.

Num.14 feudum, vt dicatur eius collatio pertinere ad Regem sufficit semel collatum esse, ita Affl. in cap.si inter num.51. de controu. apud par. term. & feuda quaternata sunt, quæ pertinent ad collationem Regis, idem in constit. post mortem nu. 6. & decis. 282. in 1.dubio.

Num.15.idemq; tradit Auctor in d.repet. feudor.in lect.6.nu.43.

Num.16.idem Auctor in d.repet.lect.21. num. 26.& decis.23.n.7.& de ista decisione Freec. habetur in meo Compend.verb.feuda deuoluta, vbi alios citaui, & pariter in verb.feudum, multa autem ad ornatum istius text. collexit Alphan.collect.an.806. & an habeat locum in feudis, nouissimè idem Reg. de Curte in d.tract. §. nunc de altera nu. 51. & quid in fideicommissis an habeat locum d. §.Cornelio felici, vide Vrsill.decis.282.num. 21.faciunt etiam collecta per Consil. Annam Ion.in sua collect.185.

Num. 17. adde Auctorem in d. repet. lect.17. nu.15.& lect 22 nu.11.& 15.cum seq. vltra Iul.Clar.in §.feudum q.66.latè Reg.de Curte d.§.nunc de altera num.37. & seq. de hac autem decisione memini in eodem Compend.verb.feudum, vbi plura notaui.

Num.18. ob contumaciam iurisdictio etiam suspenditur, Mormill.in constit. grandis nu. 1. nota, quod feudum ammittitur ob contumaciam, sicut & aliæ res, ita Affl. in cap. sancimus nu.102.quo temp.mil. nam contumax infidelis reputatur idem in cap. vnico vers.condemnatorum, quæ sint regal. nu. 32. & quomodo ex ijs contrahatur contumacia diffusè idem Affl.in cap.vnico de mil. vasal.qui cont.est, & Capyc.in inuest.feud. rubr. fend. amitt. vers. septuagesimo octauo si vasallus, & vide Freec.de subfeud lib.2. in 29.author.sub nu.1. vers.dubitauit Andr.vbi examinat quando ob contumaciam feudatarij fiscus vendicat feudum, vita tamen durante, Marta in vot. 204. & an in præiudicium agnatorum amittatur, idem in voto 168.

Num.19.an autem Rex, cui feudum ob culpam vasalli reuersum est, teneatur ad debita ipsius, & sic absque onere, vide Præf. de Franch.decis.192.nu.1.vbi plura, verùm respectu onerum feudi, aliqua notauit Cametar. in l.imperialem in princ.fol.82.in parnis, vers. ad quod elucidandum, potissimum quænam sint, & contra quos transeant, vbi pariter loquitur, quando feudum deuolueretur, & aperiretur, ad quem spectabunt onera, & fol.85.vers.alia verò sũt onera, & quod one-

ra

ra feudi tranſeunt contra quoſcumque poſſeſſores feudi, vt ſunt decimæ in beneficijs, idem ibidem fol. 151. verſic. primo modo, & fol. 392. verſic. pro contraria, ſimiliter tranſeunt onera, ſi feudum à vaſallo ipſi Domino donetur, idem ibidem fol. 138. verſ. confirmatur hoc, an autem onera ſeruitij tranſeant aperto feudo Domino, Auctor noſter conſ. 155. nu. 64. vol. 2. an autem feudo deuoluto ob lineam finitam poſſit creditor, licet cum aſſenſu exequi ſuper illo potiſſimum in ſubſidium, vide Maur. Iun. alleg. c. num. 26. quid ſi ob mortem feudatarij aperiretur feudū Domino, an teneatur Dominus ad onera interim contracta, vide eundē Præſ. de Franch. decif. 64. nu. 14. tenentem partem negatiuam, niſi vaſallus refutaret poſt debita, & quid ſi aliquo titulo particulari tranſiret feudum Domino, an teneatur ad debita, vide Auctorem decif. 3 nu. 25. & ſeq.

Num. 20. de hoc latè habetur per Iul. Clar. in d. §. feudum q 66. & Caran. in rit. 52. ſub nu. 6. verſ. licet autem, & ibi addita per me, Cōſil. Rouit. in pragm. 4. nu. 2. de feud.

§. II.

NVm. 1. adde Auctorem noſtrum latè diſputantem iſtam quæſtionem in repet. feud. lect. 1. nu. 94. & ſeq. & quæ nam dicantur feuda plana, & de tabula, latè Capyc. in inueſtit. feud. rubr. feud. gen. in verb. planum, Iacob. de Franch. in prælud. feud. tit. ſpec. feud. nu. 178. de excadentialibus verò, quæ, & an poſſint concedi, ſatis loquitur Capiblanc. in pragm. 11. num. 64. de Baron. vltra alios Doctor. antiquos, & idem Iacobut. de Franch. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poſſ. nu. 23. & ſeq. & Auctor noſter in lect. 6. nu. 31. 33. & 43. loquitur de feudis planis, & de tabula, vt infra num. 16.

Num. 2. idem Auctor in d. lect. 1. nu. 96. de eadē re ſatis loquitur, & plenius in lect. 6. & Reg. de Curt. in diuerſ. feud. §. videndum eſt modo num. 42. & 43. vbi materiam iſtam proſequitur, quod nam tempus exquiratur ad inducendā præſcriptionem infeudandi, & quid in re burgenſatica poſſeſſa per 30. annos, vt feudalis, refert Maur. Sen. alleg. 21.

Num. 3. adde Auctorem in eadem lect. 6. nu. 1. cum ſeq. vbi copiosè, ad quod etiam videas Reg. de Curt. in d. diuerſ. feud. §. videndum eſt modo nu. 44. vbi iſtam materiam pertractat, & quot actus requirantur ad hoc, vt inducatur conſuetudo infeudandi; & ibidem multa concernentia materiam conſuetudinis, & de conceſſione perſcrutatur à nu. 36. ad ſeq.

Num. 4. idem Auctor in d. lect. 1. num. 86. allegando Afflict. in cap. 1. de controu. feud. volentem ex ſolo Regia aſſenſu feudum non quaternari, niſi vlterius apponatur clauſula illa, vt teneatur ab eo, & ſub eo, id declarat num. 89.

Num. 5. vide in meo Compend. Decif. Regni verb. feudum quaternatum, vbi vltra Auctorem hic, allegaui Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poſſ. §. ſecunda autem nu. 2. fol. 29. & §. tertia differentia fol. 56. & propterea hic notandum cenſui, quod feuda quaternata dicuntur illa, quorum collationes ad Regem pertinent, & ſunt deſcripta in quinternionibus Curiæ, de quibus per Capyc. in d. inueſtit. ead. rubr. feud. gen. verbo quaternatum, Iacob. de Franch. in d. rubric. ſpec. feud. nu. 176. Frecc. de ſubfeud. lib. 2. in 59. auctorit. Baron. nu. 3. Caran. in rit. 50. nu. 3. ibidem Cauenſ. nu. 1. & 2. & in rit. 2. Maur. Sen. alleg. 21. num. 1. & ſic concludit Auctor noſter in lect. 1. nu. 59. & lect. 7. nu. 9 cum ſeq. & nu. 12. rationem aſſignat, cur quaternata dicantur, nam vt dixit Capyc. loc. cit. talis ſpecies feudi in Regno non reperitur mētio in iure feudorum, & ita indifferenter quaternatur, feudū præuio aſſenſu, vt meminit Auctor d. lect. 1. num. 62. & 73. ad 93. at quando feudum eſſet quaternatum mixtum, ſeu ſecundum quid, cuius occaſione amborum aſſenſus requiritur, ſiuè Regis, ſiuè Baronis, & tunc ſi Rex daret conſenſum Baroni infeudanti, ſiuè quaternatum ſit id quod infeudatur, ſiuè non, eo ipſo Rex dicitur quaternare feudum, quod per Baronem conceditur, nam Rex confirmans videtur donare, vt putat Capyc. loc. cit. verſ. ponit Andr. & aſſenſus Principis operatur vim cōceſſionis, idem Maur. d. alleg. 21. nu. 9. quod non eſt totaliter firmum, cum in contrarium multi Feudiſtæ inſurgerūt, licet enim in alienatione Regis aſſenſus impetretur, non propterea talis aſſenſus quaternabit feudum; quia aſſenſus, qui impetratur ad tollendum obſtaculum prohibitiuum alienationis non alterat naturam feudorum, nec aliquid de nouo inducit, ita refert idem Auctor in d. lect. 1. num. 75. & quod remouet tantum obſtaculum, tenuit Anna in alleg. 67. nu. 8. & ſequitur Præſ. de Franch. decif. 540. nu. 10. idcirco feuda plana, quorū conceſſio à ſolo Baronis aſſenſu pendet, ſi alienentur etiam cum Principis beneplacito, non per hoc tranſibunt in quaternata, & pulchra adducitur ratio per Auctorem in d. lect. 1. nu. 74. ſed ratio illa mihi potiſſima eſſe videtur ab Auctoribus feudorum, firmata cum feuda quaternata, ſeu caſtra dicātur nobilia, quia paradogium, ſiuè nobilitatem tribuunt, ſuntq; à publico ſicut militia,

& de publico, idest de Regis patrimonio, & fuat veluti peculia castrensia secundũ Andr. relatum ab Auctore in d. lect. 7. nu. 6. & 8. & insuper quod talia feuda quaternata nobilitant, refert Cauens. in d. rit 50. nu. 2. inde nobilis dicitur, qui habet feudũ quaternatum, Affl in constit. post mortem sub nu. 1. & propterea omnia feuda, siuè castra sint, siuè non, quæ tenentur in capite à Rege sunt feuda quaternata, & nobilitant, vt secũdum Andr. refert Capyc. in d. inuest. feud ead. rubr. verbo minus nobile feudum, vers. in Regno dicimus, quod secus est in Barone, nisi essent castra, vt subdit ibidem Capyc. vbi in princ. allegat Andr. in cap. 1. §. fi. col. 1. de capit. qui cur. vend. quod non solum feudum nobile est si tenetur à Rege, sed etiam si teneretur à Barone, licet loqui videatur in feudo habente vasallos, quod de per se nobilitatem dat, seu paradogiũ, adeò quod Rex tantum nobilitatem cõfert, non priuati homines, Maur. Iun. alleg 7. nu. 1. & propterea si assensus Regis simpliciter cõcessus in feudo mixto quaternaret, induceret quandam nobilitatem præter mentem Regis, dùm concurrit cum assensu Baronis concedentis subfeudum suo subfeudatario, & successiuè Rex priuaretur, etiam iure suo, etenim feuda quaternata, ideò dicebantur, eo quia in quinternionibus registrabãtur, vt inde redditus ipsorum certi efficerentur, sicuti testatur allegati Doctor. quod potissimum fit pro solutione releuiorum, vel adhoarum, non mirum igitur si ad hoc, vt feudum mixtum quaternetur ex causa Regis assensus exquiratur, vt alia clausula adijciatur, nempè vt expressè dicatur in inuestitura, vt describatur in quinternionibus, iuxta decis. Affli. alleg. & ibi Vrsill. in princ. vel vt dicat Rex, vt feudũ teneat immediatè ab ipso Rege in capite, & non à Barone, sicut Auctor dixit in d. lect. 7. nu. 86.

Num. 7. vltra Consil. Rouit. in rubr. de feud. nu. 79. & 82. vide Auctorem nostrum hoc met explicantem in d. lect. 7. nu. 8. an autem assensus Regius quilibet impetratus in subinfeudatione facta à Barone produceat talem effectum, vt feudum quaternatum secundum quid efficiatur, vide eundem Consil. Rouit. in pragm. 1. de priuil. intra ann. præst. nu. 53. ad 81. & Frãc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss §. secunda autem quæstio fol. 29.

Nu 8. verùm est enim, quod possessio, vel quasi quæritur ex vnico actu correspondenti officio, ita Maur. Iun. alleg. 45. nu. 1. sicq; consuetudo infeudandi vnico actu inducitur, Reg. de Curte in diuers. feud. dicto §. videndum est modo nu. 46. nam licet regulariter assensus Regis, & Baronis in concessione, vel alienatione feudi mixti exquiratur, vt supra dictum est, attamen aliquando contingi posset posse Regem solum assentire citra assensum Baronis, sed hoc iusta causa suadente ob denegationem fortè assensus à Barone factam, & ex alijs causis relatis ab Anna in constit. constitutionem num. 200. & seq. vel inesset consuetudo infeudandi talia per Regem, vel per Baronem legitimè præscriptam spatio 30. annorum de iure ciuili, aut 40. de iure canonico, vt censet ibi Curt. nu. 44. quemadmodum è contra possidens feudum per triginta annos, cum præstatione seruitij diceretur securus, vt voluit Anna vbi supra num. 98. nam diceretur legitimè inuestitus, Maur. Sen in allegat. 35. num. 2. & ij sunt effectus possessionis, hoc est assentire, sicuti creare Officiales sunt actus iurisdictionis, idem Maur. Sen. allegat. 2. num. 11. sic etiam possessio triginta annorum cum præstatione releuij, & adhoæ sufficit in petitorio, idem Anna alleg. 144. nu. 5.

Num 9. adde eundem Auctorem in d. lect. 1. nu. 73. cum seq. vbi eãdem materiam prosequitur, & quæ nam dicantur feuda plana, vide Capyc. in d. verb. planum.

Vers. sic ergo, adde Freec. de subfeud. lib. 6. in tit. quis dicatur Baro, Capibl. in rubr. de Baron. nu. 8.

Num. 10. licet autẽ Barones in Regno habeant quædam demanialia, in quibus de iure habent fundatam intentionem, quæ possideri non possunt absque assensu, Capibl. in pragmat. 11. num. 13. de Baronib. & hæc sunt fidę, vel diffidę, aut iura pasculandi, vt ipse prosequitur, vel similiter ipsi Barones in Regno demanialia quædam habent ex consuetudine, & priuilegio, inter quæ demanialia adsunt collectæ Baronum, Franch. decis. 56. nu. 12. tanto fortius illa alienare vetantur, citra Regis assensum, in tantum est verum, quod Baro potest concedere rem demanialem feudi Regio assensu reseruato, facta tamen mentione, quod res sit demanialis, & talis concessio facit feudum esse quaternatum, idem Præs. de Franch. decis. 154. nu. 1. similiter oec bona feudalia suæ baroniæ alienare potest, sine assensu Baro ipse, Maur. Iun. in alleg. 4. num. 1. de quibus etiam loquitur Mormil. in constit. constitutionem nu. 36. & seq. & allegat etiam Auctorem hic.

Num. 11. videas Consil. Rouit. in pragmat. 4. num. 34. de feud. eandemq; opinionem sequendo Andr. tenere, videtur Freec. de subfeud. lib. 2. tit. quis dicatur Baro num. 3. ibi, vel habeat subfeudatarios, qui ab eo, vel sub eo teneat feuda quaternata, de quo etiam meminit in titulo de origin. Baron.

&

& inſuper; quod aſſenſus Regis impetratus non aliter quaternet feudum, ſed vt tollet obſtaculum prohibitiuum alienationis, nec alterat naturam feudi, refert noſter Auctor conſ.73.num.15.volum.2. & in lect.1.nu.75. de quo ſupra eodem nu. 5. ad quod ſingulariter dixit Maur.Iun.in alleg.8.num.4. quod Rex aſſentiendo roborat ea,quæ faciunt cōtrahentes, non autem quid præter, vel contra eorum voluntatem inducit.

Num. 12. quæ nam ſit differentia quando in capite dictum ſit in inueſtitura, & quando immediatè teneri à Rege feudum, videas Auctorem in repetit.feud.lect.6. num.40. & quod Rex poſsit concedere Baroni feuda quaternata, vt ſub eo teneantur immediatè, & in capite, latè proſequitur Maur.Iun.in allegat.85. num.1. ſed an ipſe Rex poſſit vaſallum tenentem ab eo feudum quaternatum, & in capite ſubmittere alicui Baroni, vt Baronem, & non ipſum Regem recognoſcat, idem in alleg.44.nu.1. tenet, quod non, ſed in feudis quaternatis ſecundum quid, in quibus vtriuſque conſenſus exquiritur, nempè Regis, & Baronis, vt hic Auctor cenſet, & in lect.1.nu.91. & 92. non Regis tantum, vt dixit Anna alleg.45. nu. 6. nec ſolius Baronis, idem in rubr.de vaſall.decrep.ætat.num.145. intantum quod ſi Rex aſſentiat tali alienationi, vt ab ipſo feudum teneatur in capite, & immediatè, & Baro pariter eodem modo aſſentiret, vt ab eo immediatè, & in capite teneatur, neutrum valeret; vt ex mente Camer.& Frecc. tradit Anna in d.conſtitut. conſtitutionem nu.40. & Auctor in conſ.72. num.5.& 19. vol.2.& ſic deciſum tradit Auctor in d.lect.6.num.41.& non mirum ſi ſimpliciter aſſentiendo Rex citra clauſulam, vt ab eo, & ſub eo, &c. immediatè, & in capite feudum non efficiatur quaternatum, vt dixi ſupra eod.num.5.nam licet feudum vnum, & idem teneri poſſit in capite à Rege, & Barone, vt concludit Auctor d.lect.1.nu.90. non tamen immediatè, quia eſſent duo Domini inſolidum eiuſdem rei, quod ſatis eſt abſurdum, de iure ſic in contrarium ſe habente veritate iuris in l.ſi vnum §. ſi duobus vehiculum ff.commod.etenim Rex in feudis quaternatis habet directum dominium, & Barones habent vtiliter ciuilem poſſeſſionem, Io. Criſp.inter opera Gramm.in proh.conſt.nu.5.citat Andr.in l.imperialem col.4.de proh. feud. alien. per Feder. & propterea dominium feudi apud duos eſſe non poteſt, Anna in alleg.41. nu. 5.

Num. 13. de hoc ſupra eod.nu.12.aliqua notaui; ſed ſi feudum quaternatum cum Regis aſſēſu in ſubfeudum concedatur cum clauſula, vt immediatè, & in capite à Barone recognoſcatur iudicabitur tunc inſtar feudi plani, & ſic non regulabitur à diſpoſitione conſtit.cōſtitutionem, ſed iuris communis feudorum; ita Auctor in d.lect.1.num.93.& ſeq.vbi plura, & hic nota, quod aſſenſus Regius, & Baronis requiruntur in alienationibus feudorum quaternatorum, etiam quod à Baronibus tenerentur, refert Franch.deciſ.154. numer.3.

Num. 14. adde Auctorem noſtrum in conſ. 146. num.55. vol.1. & Conſil.Rouit. in rubr.de feud.num.58.

Num. 15. idem Auctor in d.lect.1. nu.93. vbi hic ſe refert Apicell. in Tutam.pauper.tit.2.numer.507. in addit.

Num. 16. nam de iure communi feudorum hæc ſpecies feudi quaternati non reperitur, ſed tantum ex iure Regni, vt dixit Capyc. in d. inueſt.feud.ead.rubr. feud.gen. verb.quaternatum, & feuda plana, & de tabola, quæ nam ſint, & qualiter inter ſe differant, refert Affl. in deciſ. 282.num.1.& 2.vltra notata ſupra eodem nu.1.

Nu. 17. aſſenſus an dicatur quaternare feudum, vide Auctorem noſtrum quæſtionem iſtam diſcutientem in d.lect.1.nu.62.& 73.vſque ad 93.& Franc.de Amic.in cit.loc.vt ſupra num.7.

Num. 20. licet autem dominium transferatur ex infeudatione, Guid.Pap.deciſ.34.ſed vtile tantum per conceſſionem transfertur, Alex. conſ.159.vol.2.Curt.Iun.conſ.174. num.25. vol.1. Socc.Sen.conſ.66. vol. 3. & Socc. Iun. conſ.102.nu.16.vol.2.directū verò dominium habet Dominus feudi in eo, Dec. conſ.310. nu.13.Gozad.conſ.8.nu.19. ſed quomodo dominium conſideretur pęnes duos, nempè pęnes Regem, & Baronem, vel pęnes Baronem & ſubfeudatarium, vide Frecc. de ſubfeud. lib.2.rubr.quis dicatur Dux, §.ſed vt verius num.4.non enim ambigitur dominium directum eſſe pęnes Dominum, ſed vtile tantum pęnes feudatarium, Camer.in l.imperialem in princ.fol.6.in paruis, verſ.rurſum de prohib. feud.alien.per Feder.& hoc niſi per conceſſionem feudi factam fuiſſe conſpiceretur in burgenſaticum, vel in allodium: tūc enim plenum dominium cenſeretur tranſlatum, ita Præſ.de Franch.deciſ.131.nu.10.& an dominium directum transferri poſſit in accipiētem abſque eo, quod remaneat pęnes Dominum, vide Reg.de Curt.in d.diuerſ. §.tenor ergo nu.24.vbi in ſeq.num.cenſet, quod dominij directi retentio in feudis, & tranſlatio vtilis eſt de ſubſtantialibus feudi, vbi alia plura ad ornatum refert.

Num. 21. adde Auctorem in d.lect.1. n.94.regu-

lariter enim data facultate, seù potestate vasallo alienandi feudum, adhuc non intelligeretur sine consensu Domini, nisi verba ampla inessent, ita Vrsill. decis. 345. nu. 13. & vide reliqua hic concernentia infra eodem num. 35.

Num. 22. & si alienatio feudi (superueniente assensu) validetur, vt refert Anna in constit. constitutionem nu. 135. non tamen procederet post mortem venditoris, eo enim casu assensus non validaret, Franch. decis. 020. nu. 3. nisi fauore dotis, vt ibi subnectit num. 10. ad quod faciunt collecta per Ricc. collect. 1802. & Consil. de Georg. alleg. 46. nu. 29. Anna in alleg. 115. nu. 2.

Num. 23. adde in terminis Annam in alleg. 45. nu. 7. & 8.

Nu. 24. adde Afflict. in decis. 127. nu. 2. & melius in cap. si quis miles nu. 6. Imper. Loth. vbi dixit, quod causa remota sine causa proxima non tribuit successionẽ patruo in feudo nepote præmortuo; & causa proxima attenditur non remota, Reg. Valenz. cons. 10. nu. 31.

Nu. 25. & cum hac opinione pertrãsire videtur Anna in d. repet. constit. constitutionem nu. 195. cum seq. quamuis in feudis quaternatis quaternentur à Rege non sit dubium, quin constitutio ipsa locum habeat, ita Frecc. de subfeud. lib. 2. in §. pluribus autem modis nu. 39. & sic iudicatum refert Afflict. decis. 243. quem sequuntur Gramm. decis. 77. nu. 3. Vrsill. decis. 255. & decis. 265. nu. 73 de quo in meo Compend. verb. constit. Regni constitutionem.

Nu. 26. quemadmodum dominium, & possessio sub conditione transferri potest, Affli. decis. 258. nu. 2. sic etiam & dominium suspensiuè transfertur, ita Auctor in cons. 147. num. 29. vol. 2. inde dominium suspensiuè translatum, quando contractus resoluitur virtute pactorum resolutorum dicitur reddire ad sua principia attractiua, Præs. de Frãch. dec. 64. n. 11.

Num. 27. vide Auctorem in cõs. 40. nu. 22. vol. 1. & per aliam rationem dixit Anna in alleg. 67 num. 3. & 4. quod talis assensus non tenet post mortẽ impetratus, quia non alius alienantis feudum tempore assensus; & propterea dum assensus regulatur super actu, super quo interponitur, esset enim talis assensus difformis à contractu, & successiuè nullus, Maur. Ion. alleg. 8. nu. 3. & 8. & alleg. 28. nu. 8. Apicell. alleg. 24. nu. 284. allegat Auctor. hic.

Nu. 28. imò si actus esset nullus validitatur ex consensu, Anna in d. constit. constitutionem nu. 204. & nu. 114. dixit, quod actus non tenet deficiente consensu, ipso tamen interueniẽte confirmatur, & conualidatur, vt per Auctorem in lect. 8. nu. 8. & seq. & isto casu validatur actus ipse, prout ex nunc, non prout ex tunc, Maur. Ion. alleg. 1. nu. 5. licet actus stet in suspenso, donec Rex assentiat, & ob id non dicitur omninò nullus, ita Auctor infra de diuers. prouis. rubr. de decret. Collat. Consil. num. 18.

Num. 29. ad ornatum istius text. vide Alphan. collect. 1030.

Nu. 32. certum est in iure, quod alienatio feudi sine consensu Domini est nulla, ita Afflict. in cap. si quis miles num. 6. de feud. sine culpa amitt. quod etiam sequitur Auctor in cons. 24. nu. 23. vol. 2. imò & illud perderet, Iacob. de Franch. in cap. 1. §. notum autem est nu. 6. de iis, qui feud. dar. poss. & ante eos Iul. Clar. vbi alios citat in §. feudum q. 31. nu. 1. & alias pœnas lucrent emptor, & venditor, ex cõstit. Regni constitutionem, vbi Afflict. & Anna præsertim nu. 103. & 190. & in rubr. de vasal. decrepitat. nu. 112. & seq. Frecc. de subfeud. lib. 2. in 1. author. nu. 19. & in §. à Regnicolis nu. 33. & seq. sed si esset in alienatione adiecta clausula, saluo assensu Domini dicũt Doctor. nec etiam valere si fuerit traditio subsecuta, vt ex mente Bald. Iason. & Dec. comprobat Iul. Clar. vbi supra nu. 5. sequitur Roland. cons. 63. nu. 4. & in istis terminis loquitur Frecc. in d. 1. author. nu. 9. & 23. & in consimilibus etiam concludit Auctor noster infra eod. tit. de diuers. prouis. rubr. de decret. Collat. Consil. nu. 15. & seq. & propterea non operatur assensus. reseruatio tradita possessione, etiam si esset dictum nõ aliter, nec alio modo, Franch. decis. 167. nu. 1. vbi nu. 2. id limitat non procedare quando emptor litigaret vsque ad sententiam, & ibi Addentes alia recollexerunt satis ad ornatum; præterea si feudum venderetur, reseruato assensu impetrando, cum iam assensus esset impetratus, valeret si assensus esset validus ne actus pereat, aut ille assensus impetratus esset nullus, & tunc si alias non impetretur cõtractus non valeret, vltra Fulcum sing. 26. lit. F. vide Consil. de Georg. alleg. 5. num. 58. & assensus reseruatio cum potestate concessa alienandi, ad quid fiat, quiduè importet, refert noster Auctor cons. 42. nu. 9. vol. 2.

Num. 33. infeudatio fieri debet æquali personæ, Afflict. in cap. vnico §. similiter nu. 6. de lege Corrad.

Num. 34. vltra Auctorem in §. seq. nu. 13. adde Maur. Ion. in alleg. 18. nu. 4. item quod assensus habeatur pro præstito renuente Domino, qui consentire debuerat, refert Præs. de Franch. decis. 310. nu. 2. nam assensus non data iusta causa erit per Regem præstandus, idem decis. 695. num. 4. Imò quando assensus denegaretur sine iusta causa poterit

Iudex

Iudex superior permittere, quod contrahatur sine illius consensu, ita Afflict. in l. imperialem in 12. notab. n. 54. de proh. feud. alien. per Feder. & quod assensus intelligatur præstitus in illis euentis, in quibus Dominus assentire tenetur, & requisitus negligit, tenet Auctor decis. 4. nu. 35. & in decis. 6. num. 11. hoc idem Auctor commendat data potestate alienandi in concessione feudi, renuente Domino assentire pro præstito censeri debet assensus petitus.

Num. 35. concordat cum nu. 21. supra eodem, vbi alia referuntur, sicuti etiam licentia data vendẽdi per rescriptum, non est opus alio decreto, ita Auctor in cons. 75. nu. 74. vol. 2. ad quod notandum est, quod licentia vendẽdi feudum à Rege concessa ad omnem modum alienationis extenditur, Afflict. in cap. vnico num. 8. de controu. inter Dom. & empt. & an censeatur concessa eius hæredi, latè Precc. de subfeud. lib. 2. in q. 5. cum seq. vbi multa discurrit circa istam licentiam à Rege cõcessam, & lib. 3. in different. inter feud. ex pacto, &c. in 18. different. an autem ex ista concessione facta à Rege cum potestate vendendi, donandi, &c. possit feudum receptum pro hæredibus arctare ad masculos, & excludere fœminas, latè Anna in allegat. 41. & feudum concessum cum potestate alienandi, intelligitur si licentia à Domino præstetur, quæ siquidem licentia data intelligitur secundum formam legis, quæ requirit Domini consensum, Gozzadin. cons. 4. num. 29. secus ti enim licentia, & decretum alienandi diuersa sunt, Paris. cons. 100. nu. 24. vol. 2. ita & licentia, & consensus alienandi, & successiuè nequit feudatarius alienare sine licentia, qui habuit ab initio facultatem alienandi in quemlibet, Marta in vot. 32. nu. 11. vot. 221. nu. 18. vot. 205. nu. 6. & Mormil. in constitut. constitutionem nu. 12. in infeudatione secus est, vt supra eodem nu. 21.

Num. 36. & hac ratione perpensa dixit notabiliter Anna in d. repet. constit. cõstitutionem sub nu. 196. vers. ego autem, & in vers. tertiò si de iure, quod in alienatione, seù concessione feudi quaternati, mixti, secundum quid exquiratur, non tantum assensus Baronis, sed etiam Regis ne fieret concessio potentiori, aut Ecclesiæ, vel viro inobsequioso, seù odioso, Marta in vot. 32. num. 9. qui loquitur de feudo franco, sed benè debet esse æqualis concessionarius, seù feudatarius, Afflict. in cap. vnico §. similiter nu. 3. de lege Corrad. si vasalli inuicti possũt alienari pari, vel æque idoneo, Vrsill. decis. 265. nu. 36. & nota vnum singulare dictum Franc. de Amicis in cap. 1. de his, qui feud. dar. poss. §. explanatis istis

fol. 219. versus finem, quod concessa facultate aggregandi plateis nobilium, non possunt aggregare nisi nobiles aliundè, non cives, neque ignobiles, per rationem ab eo relatam.

Num. 37. hanc quæstionem examinat Marta in vot. 32. feuda, & an de eo vasallus disponere possit in vltima voluntate sine consensu Domini, vide Reg. de Cur. in diuers. feud. § cum igitur nu. 36. an autem alienare, vel pignorare, Alex. cons. 2. vol. 2. Aret. cons. 14. Socc. Iun. cons. 77. nu. 73. vol. 1. & Ruyn. cons. 143. nu. 19. vol. 3.

Num. 38. est enim cons. Oldrad. hic citatum 234. factum tale, quod etiam citat Ant. Capyc. in inuest. feud. rubr. feud. gen. verb. francum, de feudo isto franco multa verba faciens, & etiam Iacobut. de Franch. in prælud. feud. nu. 193. & Iul. Clar. in §. feudum q. 12. Reg. de Curte in d. diuers. §. cum igitur nu. 34. ad quod subnectit Io. Calder. in cons. 7. tit. de feud. inter cons. Bruni, quod feudum honorificum, liberum, nobile, & francum, vel gratiale, quę in idem sonant, reddunt vasallum ab omni seruitio liberum, & frãcum, & de solo feudo franco loquitur Camerar. in cap. 1. de success. feud. nu. 168.

Num. 39. hoc potissimum est quando alienaretur per vltimam voluntatem: tunc enim citra Domini licentiam alienatur, cum in eo censeatur translatum verum dominium, Carol. Ruyn. cõs. 18. nu. 4. vol. 1. & quid in alienatione inter viuos, an exquiratur assensus notaui supra eodem num. 37. Insuper in feudo franco adhuc assensus requiritur sicuti ibidem notaui, sed si esset per omnia francum, & sic liberum, secus esset, Marta vot. 220. nu. 26. non enim francum importat liberum ab auctoritate præstandi consensum, idem vot. 232. num. 8.

Num. 40. feudum francum quod nam dicatur vltra notata supra eodem nu. 38. vide Abb. cons. 82. volum. 1. Aret. cons. 14. & quomodo differat à non franco, vltra Doctor. supra notatos, vide Paul. Castr. cons. 79. nu. 5. vol. 1. Marta vot. 32. num. 2. & quomodo feudum francum constituatur, & quid importat Auctor decis. 3. nu. 5. an idem sit, quod liberum retuli supra eodem nu. 38. & ad hoc, vt feudum francum dicatur requiritur expressè, vt de hoc in inuestitura fiat mentio, Alexan. cons. 30. col. fin. vol. 1. Soccin. Iun. cons. 77. nu. 74. vol. 1. Capyc. decis. 64. nu. 4.

Num. 41. quamuis concessio feudi simpliciter facta intelligatur, prout ius intelligit, Maur. Iun. in alleg. 6. nu. 5. & in generali concessione semper veniant ea quæ verisimiliter esset concessurus Domini, Afflict. in cap. similiter

§. si quis de manso nu. 24. de controu. inuest. ad huc tamen, quia quilibet in re sua est moderator, & arbiter l. in re mandata C. mand. quod in Rege potissimum dixit procedere, Anna in repet. constit. constitutionem num. 279. etenim infeudandi potestatem habens apponere potest conditionem, & pactum inuestituræ, prout ipse vult Iacob. de Leon. inter consil. Bruni feud. cons. 114. nu. 488. Natura enim feudi ex pacto, ita alterari potest, vt dixit Afflict. in cap. 1. nu. 4. de capit. Corrad. & propterea concedenti in feudum multum prodest, quando aliquid sibi tacitè reseruauit, vel expressè, Afflict. in cap. quia supra dictum §. item si quis feudum num. 2. quib. mod. feud. amitt.

Num. 42. Sicut feudum concessum, vt nullum præstetur seruitium, quò ad alia censebitur iure feudi, Anna in alleg. 41. nu. 33. & expressè nu. 33. loquitur de concessione feudi facta alieni, & quibus dederit respectu alienationis feudi, in quo expressè est facta mentio, alteratio non recipitur interpretatio à natura feudi, quod aliàs sine assensu alienari nequit, & subdit nu. 34. quod concessio facta cõtra naturam feudi in expressis valet, nam in alijs non expressis natura feudi attenditur, ideircò feudum potest esse francum à seruitio, & retineri subditum in alijs, Marta vot. 160. num. 7. inde feudum datum, vt nullum præstetur seruitium quò ad alia censebitur iure feudi, idem Marta in vot. 185. nu. 25. & ante eum Loff. ed. cons. 11. nu. 30.

Num. 44. feudum francum à quo intelligitur francum, idem Marta in vot. 204. nu. 6. & voto 221. nu. 27. Non enim est liberum à fidelitate, idem vot. 232. nu. 11. feudum francum effici quò ad commodum pecuniarium, non quò ad seruitia, & obedientiam erga Dominum, Menoch. de retin. possess. remed. 3. num. 408.

Num. 45. vide Alex. cons. 2. col. 2. vol. 5. Aret. d. cons. 14. nu. 4. nouissimè Reg. de Curt. in cod. diuers. feud. d. §. cum igitur nu. 34. an autem possit illud Ecclesiæ relinqui, vide Capyc. in d. decis. 64. nu. 5. latè Carol. de Grass. in tract. de effect. cleric. in 4. effect. nu. 146. cum seq.

Num. 46. nota, quod dominium directum retinetur in concessione feudi franchi, Marta vot. 32. nu. 7. nisi castrum in feudum concessum cum facultate alienãdi, cui dederit feudatarius illud donauerit irreuocabiliter inter viuos inde factũ esset allodium, ob quod non reuerteretur ad donantem finita linea, Marta vot. 210.

Num. 47. nouissimè Marta omnes Doctor. allegans in d. vot. 32. feuda.

Num. 48. idem Marta vbi supra vers. 4. tamen Camer. qui cum Camerario tenet opinionẽ contrariam, & opinionem Auctoris etiam sequitur Morot. cons. 29. num. 1. vbi censet, quod feudum concessum cum facultate alienandi in quamcumque personam dicitur improprium, & potest alienari sine consensu Domini, nisi esset reseruatum in inuestitura, & allegat plures Doctores.

Num. 49. feudum francum per præsentationem non est liberum à fidelitate, vltra Auctorem decis. 2. nu. 6. vide Martam vot. 232. nu. 11. & successiuè nec à fidelitate, nec à seruitio liberum erit, idem vot. 204. nu. 6. quamquam in Regno feuda frãca plura sint absque onere seruitij, vt Auctor dixit in cons. 128. nu. 9. vol. 2. etenim substantia feudi est fidelitas, non autem seruitium, seu pecunia, idem in cons. 39. nu. 8. & cons. 42. nu. 12. cons. 50. num. 20. vol. 2. & prolixius in lect. 2. num. 36. vbi qua immunitate fruatur censet.

Num. 50. an concessa potestate nominandi, vel eligendi prima vice consumetur, vide Maur. Sen. in alleg. 75. nu. 5. & an semel facta liceat variare, Maur. Iun. in alleg. 41. nu. 2. & alleg. 38. nu. 6. & alleg. 90. nu. 11.

Num. 51. vide Iacob. de Franch. in prælud. feud. rubr. species feud. nu. 147. & seq. vbi declarat hoc feudum conditionatum, & quomodo à franco differat, vel conueniat.

Num. 52. adde Iacob. Mandell. in cons. 61. nu. 5. & verbum liberè quid importet, refert Anna in alleg. 48. nu. 27. & 36. & alleg. 35. nu. 9. ad quod nota, quod pro feudo franco, & libero, non tenetur feudatarius ad subsidium pecuniæ, nec ad seruitium militare, nec ad donatiuum, Auctor decis. 3. nu. 8. & 15.

§. III.

NVm. 1. istam quæstionem si ex subinfeudatione vasallus vasalli mei efficiatur meus vasallus perdoctè examinat Reg. de Curte in diuers. feud. §. datur etiam nu. 15. vbi sub veili distinctione ambarum opinionum Auctores concordat, an autem vasallus demanialis Regis esse possit ratione feudi vasallus alterius, vide Afflict. in constit. quia frequenter, & è contra an Baro possit habere feudum in Ciuitate, vel Terra, de demanio Regis, idem Afflict. in constitut. si dubitatio nu. 1. an autem appellatione feudatarij veniat subfeudatarius, notat Auctor in lect. 4. nu. 27. in repet. feud.

Vers. sed ius, adde quod subfeudatio de iure Regni est prohibita, Anna in alleg. 124. nu. 4. & quando permitteretur, non vltra tertiam vicẽ concedenda, vt euitetur infinitas, idem Reg. de Curt. in cod. diuers. loc. cit. nu. 10. li-

ett enim de iore Regni feudatarius subinfeudare nequeat, limitatur tamen non procedere in rebus particularibus feudi concedi consuetis, idem Auctor in lect. 1. nu. 55. & 81. & quid in feudo concesso Ecclesiæ, idem in lect. 3. nu. 7. & lect. 4. nu. 14.

Num. 2. idem Reg. de Curt. vbi supra nu. 11. & Auctor noster in d. lect. 1. num. 88. Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. sed vos pro vera sol. 57.

Num. 3. verùm est, quod assensus præstari debet vbi alienans habet successorem, licet postea moriatur, Msur. Inn. alleg. 17. nu. 1. & 2. quod dixit procedere tàm in alienatione feudi antiqui, quàm noui, in alleg. 18. nu. 1. etenim si filijs careret alienans non poterat assensus interponi, nec pariter id Proreges facere possent, vt noster Auctor notat in d. repet. lect. 11. nu. 14. & ibidem nu. 12. dictum Andr. in cap. 1. qui success. ten. citat afferentis assensum Domini præstitum super feudi alienatione facta à feudatario filijs carête, prolem habenti nulla mentione facta de illorum carentia innare emptori, eiusq; hæredibus, quando non erat venditor de filijs desperatus, & quid si fuisset assensus impetratus nulla facta mentione de carentia filiorum, an censeatur subreptitius, vide quid fuerit decisum in meo Compend. Decis. Regni, verbo assensus, an valeat, quid autem in refutatione an fieri possit à sene decrepitæ ætatis, vide Annam in repet. rubr. de vasall. decrep. ætat. num. 55. & seq. & in terminis nostris, quod tunc censeatur facta in fraudem feudi alienatio, quoties alienans esset senex, & filios non haberet, refert Iacob. Mandell. cõs. 78. nu. 20. & de eo meminit Auctor in lect. 6. nu. 14. cum seq. qui in lect. 4. nu. 35. loquitur de tali prohibitione alienationis feudi factæ per feudatariũ carẽtem successore ex dispositione Regiæ pragmaticæ non militare in clerico successorem habente, & habilem ad succedendum potentionaliter, & sic decisum refert, qui in cons. 75. nu. 58. vol. 3. etiam refert alienationem factam à feudatario, vt priuaret legitimum successorem dici in fraudem factam, & reliqua pertinentia ad denegationem assensus ob talem causam, referuntur ab eodem nostro Auctore infrà eod. tit. de diuers. prouis. rubr. de legitim. stũ restit. nat. nu. 8.

Num. 4. videas eundem Iacob. Mandell. d. cons. 78. nu. 19. & feudatarij absque Domini assensu subinfeudantis, vel refutantis iure resoluto, & acceptoris ius tolli necessum est, nisi subinfeudatus feruire paratus sit Domino immediato, & ita à nostris feudistis receptũ esse frequentius dixit Auctor in lect. 16. nu. 14. & 15. & nu. 19. 20. & 22. intellectum autem cap. 1. qui success. ten. examinat conciliando opiniones huius regulæ contrarias, & quod nam dominium feudatarius subinfeudando transferat, vltra Auctorem in 1. lect. nu. 52. & 54. vide Reg. de Curt. in d. §. datur num. 4. vbi alia multa cumulat ad huius rei materiam.

Num. 5. vide Auctorem supra de prouis. fier. solic. §. 4. nu. 67. & ibi notata per me.

Num. 6. Actus enim factus videtur vigore potestatis tributa, Auctor noster cons. 75. nu. 2. vol. 2. quod limitatur quando actus factus esset vigore potestatis inualidæ, Anna alleg. 27. nu. 1. Similiter si actus factus esset vigore vnius potestatis, quæ non sufficeret vtique non valeret, idem in alleg. 135. nu. 11. & alleg. 141. nu. 14. Quamuis enim in dubio actus ab aliquo factus, qui eum facere potest nomine suo, & alieno, præsumitur semper, quod fiat nomine proprio, Fuse. singul. 25. liter. A, hoc procederet quando actus ille esset in facultate concedentis, aut concessionarij, veputa emere, aliquid facere, dicere, allegare, & similia: tunc enim, quia vtilitas in ijs versatur, potiusquam damnum actus factus ab aliquo censetur factus ad sui vtilitatem, Anna in alleg 91. num. 5. tunc enim actus in potentia idem operatur, quod actus in esse, ita Auctor decis. 4. num. 16. sed quando actus ab alio dependeret, & sua interesset aliud dicendum erit: tunc actus præsumeretur factus eius nomine, ad quem negotium pertinet; Tiraqell. de retract. consang. §. 36. glos. 2. nu. 6. maximè si esset actus, quod requireret impensam, tunc etiam præsumeretur factus de mandato eius, cuius interest, Anna alleg. 89. nu. 17. Auctor cons. 17. nu. 51. vol. 2. & tanto magis intercedente aliquo interesse, vel ius, quod residere potest in persona facienti potestatem concedentis.

Num. 7. adde quod Baro potest tenere feudum suę baroniæ subditę etiam in alieno territorio, Maur. Iun. in alleg. 2. num. 14. & sic Baro habere potest feudum in Ciuitate, vel Terra demaniali Regis, Afflict. in constit. si dubitatio sub nu. 1. prout vidi in Ciuitate Theani, dum ibi iudicatus munus exercebam, quę est in dominio Excellentissimi Principis Hostiliani, in qua, & illi de familia de Baraptucio habent feudum nuncupatum *dell'Infanti*, absque tamen territorio, sed consistit in certis familijs hominum, descriptis in eorum priuilegijs habitantibus in eodem territorio Theanensi, & ipsi Domini de Baraptucio Capitaneos, & Actuarios creant pro iustitiæ administratione, & iurisdictionem exercent de consensu tamen Proregis, in quos idem Prin-

Princeps Excellẽtissimus Hostilisni nullam habet iurisdictionem, & si per eius Officiales dicti vasalli capti fuissent, qui descripti reperiantur in eorum inuestitura, remittuntur ad eosdem de Baraptneio, prout tempore meo visis prouisionibus Reg. Cam. Summ. confirmantibus eorum priuilegia, ac possessione iuridica multos remisi delinquentes, in superioribus autem puta Imperatoribus, vel Regibus, an ipsi possint habere feuda in alienis territorijs alijs subditis, ita vt Rex accipiens feudum ab aliquo Domino ei non subdito efficiatur Baro, de quo per Reg. de Curt. in diuers. feud. §. absoluta igitur num. 17. & 18. vbi plura retulit, de quo per Annã in sing. 437. vbi tradit, quod Rex potest habere subfeudum, vt Baro, & ibi aliqua notatu digna retuli, ita vt iurare teneatur Domino illius Terræ fidelitatem, & alia vti vasallus peragere, non tamen si essent bona burgensatica, quæ ibi possideret, Anna in alleg. 128. num. 3. vbi num. 4. extendit ad eius cessionarium, & Princeps si esset vasallus Domini Comitis in dicta Terra planum est, quod ipse habet vtile dominium, Signorol. in cons. 108. nu. 11.

Num. 8. concessio simpliciter facta de feudo, intelligitur facta prout iura intelligit, Maur. Iuo. allegat. 6. num. 5. & concedit Rex cum prioribus priuilegijs. Anna alleg. 62. nu. 22. & concedendo regalia cum clausula generali, videtur concedere omnia æqualia, & maiora, idem alleg. 41. nu. 16. & concedendo aliquid generaliter, videtur cõcedere illud, quod si interrogatus fuisset in specie concessisset, idem in alleg. 65. nu. 1. item feudum reconcessum à Rege videtur concedi sub ea natura, prout primus possidebat, Consil. de Georg. in alleg. 8. nu. 10. Imò Rex assentiendo videtur inuestire, idem ibidem nu. 12. & fortius assentiendo videtur donare, Anna in alleg. 67. nu. 7. & sicuti assensus à dispositione iuris regulatur, idem in alleg. 95. num. 11. sic pariter, & donatio.

Num. 9. similiter nec alienare feudum, ita disponente pragmatica, vt per Auctorem in lect. 4. nu. 35.

Num. 10. adde Auctorem idem interpetrantem in d. lect. 11. nu. 12. & seq.

Num. 11. idem Reg. in d. lect. 11. num. 14. & de hac decisione memini in meo Compendio verb. assensus, vltra Mastrill. in tract. de magistr. lib. 5. cap. 6. nu. 63. hic citantem Auctorem.

Num. 12. adde Frecc. de subfeud. lib. 2. in quæst. 4. num. 10. & assensus est mera gratia, inquit Anna alleg. 39. nu. 7. & Præs. de Franch. decis. 693. nu. 3. & ob id quemadmodum non data iusta causa assensus erit per Regem præstandus, idem in decis. 695. num. 4. ita è conuerso legitima subsistente causa, denegari potest, vt hic Auctor comprobat: intantum quod assensus, vel gratia, vt denegetur debet considerari causa, ita quod si sine causa denegetur diceretur fieri iniuria, Maur. Iun. alleg. 17. nu. 6. & alleg. 18. nu. 3. & licet Rex non faceret secundum honestatem, non tamen posset compelli, vt censet nouissimè Consil. Rouit. in pragm. 9. nu. 4. de feud. & nisi iusta causa subesset censeretur præstitus, Auctor cons. 14. nu. 72. vol. 2.

Num. 13. adde Auctorem supra eodem §. 2. nu. 34. vbi alia notaui.

Num. 14. adde eundem nostrum Auctorem in d. lect. 11. nu. 13. vbi idem confirmat, & Consil. Rouit. in pragm. 4. nu. 39. de feud. vltra Mastrill. in tract. de magistrat. lib. 5. cap. 6. num. 41.

Num. 15. vide Auctorem loc. cit. nu. 14. hoc sanè intelligitur de dispositione importante dominij translationem vti factam à Domino, secus in ea, quæ induceret actionem hypothecariam tantum ad feudum, quod hodie cessat per clausulam in assensibus apponi solitam, quatenus contrahens habeat legitimum successorem in feudo, ita Consil. Rouit. in pragm. 4. nu. 17. de feud. an autem præstari possit assensus ei, qui alienat feudum, & caret successore, qui sit in tertio gradu, iuxta constit. Regni, vt de successionibus, sed haberet successorem in quarto gradu, qui potest succedere, iuxta gratias de nouo concessas, videas eundem loc. cit. nu. 40.

Num. 16. adde Auctorem in d. lect. 11. nu. 16. & infra de refut. feud. §. vlt. nu. 19.

Num. 17. adeò verum est hoc, quod assensus per Proregem præstari potest in donationibus feudorum faciendis à parentibus filijs primogenitis successuris in feudis, & non alijs, Cõsil. Rouit. in pragm. 7. de feud. nu. 2. at si fuerit concessus assensus super donatione feudi, secundogenito, non facta mentione primogeniti an dicatur subreptitius, deducuntur decisiones ab eodem Consil. Rouit. in pragmat. 1. de titul. abus. &c. nu. 124. & 128.

Num. 18. Auctor noster in lect. 9. nu. 32. & in specie in casu nostro interesse est respectu Domini vtique considerabile, quod feudatarius habet, vel non habet successorem in feudo, idem in decis. 4. nu. 27. oritur enim assensus ex indiuiduo voluntatis, subnectit in cons. 52. nu. 5. vol. 2. quod ampliat etiam in refutatione nu. 6. 14. & 18.

Num. 19. in Principe enim voluntas attenditur, quæ est causa, quæ semper est iusta, & in eo sic præsumitur, Auctor cons. 91. nu. 3. vol. 2.

Anna

Anna alleg. 65. nu. 15. & alleg. 69. nu. 24.

Num. 20. vltra addita supra eodem nu. 12. nota quod assensus respectu Regis semper est mera gratia, etiam quod soleat passim omnibus concedi, Consil. Rouit. in pragm. 9. nu. 3. de feud. & assensus super alienationibus feudorum est consuetudinibus feudalibus conformis, hinc dicitur gratia, & manet sub dispositione l. beneficium ff. de constit. princ. Auctor decis. 5. nu. 4.

Num. 21. sed melius addita fuit clausula illa, quatenus contrahens habeat legitimum successorem in feudo, Consil. Rouit. in pragm. 4. de feud. nu. 17. & Auctor infra eod. §. 4. in princip. quare successor feudi sat sit si in potentia sit tempore, quo actus celebratur, vt sit satisfactum clausulæ supra citatæ, idem in decis. 4. nu. 20. 24. & 26. & infra eod. tit. de diuers. prouis. tit. de donis, & expensis, &c. nu. 22. dixit sufficere causam existere tempore actus gesti, & nihil interesse si postea deficiat.

Num. 22. adde Molfes. in consuet. Neapol. par. 3. q. 1. nu. 19. sic paria sunt, quem esse, vel esse impeditum, aut inhabilem, sicut quid non esse, vel nulliter esse, Auctor in cons. 44. nu. 28. vol. 2. & infra de diuers. prouis. tit. de decret. Collat. Consil nu. 16. & paria sunt non extare, vel extare, & non succedere, Dec. cons. 595. nu. 3. sic etiam paria sunt non esse, & inhabilem esse, Afflict. in cap. 1. an mutus, vel alias imperf. nu. 8.

Num. 23. vide Carau. in rit. 295. nu. 14.

Num. 24. faciunt hic addita supra eodem nu. 3. vltra ea nota, quod feudatarius disperatus de prole renunciando feudum Domino dicitur facere in fraudem proximi successuri, Anna in alleg. 55. num. 8. qui in antecedenti nu. 7. idem in donatione militare dixit.

Num. 25. confirmatur alia iuris veritate, nempè quod primogenitus, qui succedere debet in feudis esset inhabilis, & secundogenitus habilis; tunc nec etiam Princeps poterit facere gratiam primogenito inhabili in præiudicium secundogeniti habilis, vt per Afflict. in cap. 1. nu. 2. an mutus, vel alias imperf. & in feudis ordinariè primogenitus inhabilis ad successionem feudi repellitur ipse, & successiuè eius filius, idem in cap. sequitur num. 50. de success. feud. in Regni autem successione ex inhabilitate primogeniti si demens, vel fatuus esset morbus esset perpetuus, tunc secundogenitus succederet, secus si esset temporalis, tunc enim curator adhibendus erit, ita ex mente Bald. refert Afflict. d. cap. sequitur nu. 149.

Num. 26. hinc est, quod assensus extenditur ad æquipollens, Anna alleg. 41. nu. 20. & in feudis potissimum extendit Afflict. in d. cap. 1. an mutus, vel alias imperf. nu. 28. & de hoc argumento satis loquitur Euerard. in sua topica loco ab æquipollentibus, & Consil. Rouit. in pragm. 4. nu. 35. de feud. vltra Auctorem infra de refut. feud. in princ. nu. 10.

Num. 27. argumentum à simili valere dixit Afflict. in cap. vnico §. sed quia nu. 26. quæ sit prim. caus. benef. amitt. qui loquitur in feudis, quod procedit etiam in culpis, ob quas feuda deuoluuntur, eadem tamen militante ratione, Auctor in decis. 1. num. 21. & de eodem argumentandi modo plenius habetur in eadem topica Euerardi loco à simili, & per eundem Consil. Rouit. vbi supra, vltra Auctorem in tit. alleg. de refut. feud. in princip. nu. 11.

Num. 28. extensio ex mente comprehensiua an fiat, refert Anna in rubric. de vasall. decrep. ætat. nu. 186. & an & quando admittatur extensio in correctorijs, latè Euerard. in d. topic. iur. loco à ratione legis larg. nu. 6. ad 40. placet tamẽ mihi in hoc. quæ dixit Io. Bapt. de S. Blasio inter consil. Boni cons. 66. num. 19. quod extensio, vbi est eadem ratio, ibi nõ est extensio, sed eadem prouisio, qua de re aduertendum est ad id, quod tradit hic Auctor, quod assensus non solum fuit denegatus in causa hic ab eo relata, sed quia reperiebatur præstitus, & proinde fuit declaratum, non potuisse à Prorege præstari in fisci præiudicium, & ideò fuit mãdatum pretium venditionis subrogari loco feudi in aliam emptionem, quæ remaneret subiecta periculis deuolutionis, prout feudum ipsum venditum, sic pariter existente Regia pragmatica prohibente præstari assensum alienationi feudi in manus mortuas deuoluti, siuè alienati, vtputa in Ecclesiam, vel vniuersitates, decisum tamen fuit, vt vniuersitas compellatur ad vendendum bona feudalia particularibus, vel transferendum in caput particularium, excepto si fuisset confirmata admissio ad demanium per Regem, ita Consil. Rouit. in pragm. 64. §. in primis nu. 29. & 30. de offic. Procur. Cæsar. similiter quò ad bona emphyteotica fuit condemnata vniuersitas ad ponendum domos emptas in emphyteosim extra manus mortuas ob laudemia, Præs. de Franch. decis. 659. vt in meo Compend. verb. ciuitas primo, & secundo, & verb. vniuersitas.

Num. 29. qui nam senes dicantur, & valetudinarij declarantur ab Andr. citato per Ann. in singul. 464. & in qua ætate dicantur, vide Cauens. in tit. 146. nu. 2. de quo latè per Berlach. in repert. verb. senex, at in procreandis filijs potissimum senex ille dicitur, qui est

annorum

annorum 55. nam tunc non est spes procreãdi filios, ita Afflict. in constit. post mortam nu. 22. vbi limitat in facto suo non processisse, dũm in ætata sexagenaria filios tres procreauerat, & visum fuit id multoties in alijs euenisse, & supposito illo veridico fundamẽto, quod procraare filios sit donum Dai, vt dixit idem Afflict. in constit. Monarchiam nu. 12. regulariter tamen, quia senes non habent spem prolis, Sylna Nupt. lib. 2. sub num. 12. & quod consuatum ast attenditur, non autẽ quod aasu, vel inopinatè, aut raró euenit l. nam ad ea ff. de legib. In sane autem decrepitæ ætatis aliter diaandum, quia certum est filios proareare non posse, & sic constitui videtur differentia inter senem à senio, & senem decrepitæ ætaris, licet aontrahere matrimonium ei non sit denegatum, postquam etiam in dicta ætate decrepita nonnullos generasse filios, tastatur eadem Sylu. Nupt. eod. lib. 2. num. 16. & semper in ijs spes versari videtur.

Num. 31. nam actus in potentia idem operatur, quod actus in essa, hinc idem indicatur de potentia da facili reducibili ad actum, quod de ipsó actu Auctor in decis. 4. nu. 16.

Num. 32. hia nota, quod liberis carere non videtur, qui vnicum filium reliquit, val vxorem prægnantem, Cagnol. in l. si quis prægnantem num. 2. ff. de reg. iur. qua de re, & si feudatarius senex alienans feudum, vel refutans Domino, præsumatur in fraudẽ agnatorũ id fecisse, sicut nouissimè tastatur Molfes. in consuat. Neapol. part. 3. q. 1. in addit. nu. 27. non tamen locum habebit si talis feudatarius haberet successorem tempore alienationis, vel refutationis, etiam si successor esset senex, vt posset premori feudatario, & ita seruatum fuissa in facti contingentia, testatur Molfes. vbi supra num. 19. & seq. eo quod magis procedera dixit quando alienatio fieret ex iusta causa, vbi nu. 23. aam declarat, an autẽ assensus præstitus à Prorege per verbum fiat, super venditione facienda ab eo, qui habebat successorem in feudo, sed desperatum de alio successore dicatur legitime præstitus, vida Consil. Rouit. in d. pragm. 4. num. 34. da feud. & assensus præstitus super obligatione feudalium, cum clausula apponi solita, si feudatarius habeat successorem erit profectò validus iudicandus, etiam si successor sit clericus beneficiatus, & sic decisum Auctor noster tradit in lect. 10. nu. 35. vt in meo Compend. verb. clericus beneficiatus.

§. IV.

NVm. 1. adde Consil. Rouit. in pragm. 4. de feud. nu. 2.

Num. 2. nota quod assensus Domini tollit obstaculum, & Dominus assentiendo non intelligitur concedere ius suum, & potissimum spem deuolutionis, Auctor noster in lect. 16. num. 18.

Num. 3. adda aundem Consil. Rouit. in d. pragm. 4. nu. 17.

Num. 4. addas Consil. Georg. in repet. feud par. 1. cap. 7. nu. 4. non enim sufficit pro assensus validitate super alienatione feudi, quod expediatur priuilegium, cum appositiona sigilli, & registratione in registris Regiæ Cãcellariæ, sad etiam quod registretur in quinternionibus Regiæ Cameræ, aa etiam quod expediantur literæ pro præstando iuramento fidelitatis, quæ omnia sunt adimplenda infra tempus in assensibus apponi solitum, Consil. Rouit. in pragm. 1. de fida memor. nu. 5. ad quem finem ista registratio facienda sit in quinternionibus Regiæ Cameræ, vide Capyc. in sua inuest. feud. rubr. feud. verb. quaternatum, ideò non procedit registratio in obligationibus feudorum tantum, nã Dominus præstando assensum super obligatione feudalium, intelligitur, vt creditor illam obligationem in feudum habeat, Auctor cons. 64. num. 11. vol. 2. cætarum si fuerit præstitus super alienationa feudalium bonorum debet expediri in forma Cancellariæ, & registrari in Camera, Franch. decis. 663. num. 3.

Num. 5. nota, quod actio hypothecaria ast sequela actionis personalis, & ad diem, quod personalis datur, ita Auctor cons. 41. nu. 32. vol. 2. quæ quidem durat quousque debitum soluatur, Franch. decis. 331. num. 2. nec aliter nascitur sine personali, orta tamen subsistit sine personali, idem decis. 80. nu. 17. quæ siquidem super feudis non datur sine assensu, Anna in alleg. 127. num. 26. & non mirum si actio realis hypothecaria transeat de subiecto in subiectum, non taman actio personalis, vt dixit Negusant. in tract. de pignor. in 2. memb. 2. par. nu. 32. cum sit ex eorum natura institutum, & ob id transire potest sine personali.

Num. 6. vide Consil. Rouit. in d. pragm. 4. nu. 1. & de hac decisiona memor fui in meo Compend. Decis. verb. assensus.

Num. 7. addas Molfes. citatum in praecedenti §. 3. sub num. 32. qui nu. 20. casum in contingenti facto refert, hoc ast in causa cuiusdam Dominæ non aliter filios habentis, nec habere valantis, & in monastarium ingredientis, & quia duas amitas senes, & pretium voluerat conuertera in operibus pijs, fuit per Collat. Consil. assensus impartitus, & de eadem ista Auctoris decisione mentio habetur

betur in dicto meo Compend. verb. clericus an succedat, vbi aliæ consimiles referuntur decisiones de clerico potissimum succedere volente in feudo, & insuper noster Auctor in lect. 13.nu.20. quærit si amita dicatur legitima succeditrix.

Num. 8. vide in meo Compend. verb. clericus beneficiatus, vbi apparet in eo casu fuisse datum terminum ad deliberandum clerico beneficiato succedere volente in feudo, de quo latius per Auctorem nostrum in lect. 4. nu. 54.& lect. 10.num. 13.cum seq. vbi id copiosè declarat, quando procedat, maximè si esset in sacris.

Num. 9. vide in eodem Compend. Decis. verb. milites Hierosolymitani, vbi plura, latè Carol.de Graff.in tract.de effect.cleric. in 4.effectu nu. 68. & seq. Molfes.in consuet. Neapol. par.2.q.7.num.5. ad quod etiam videas Auctorem nostrum in lect. 1. nu. 122. & in decis.4.

Num.10. latissimè idem Carol. de Graff. in eodem tract. & effect. vbi omnes Doctor. de hac eadem materia alloquentes adduxit.

Num.11. idem Carol.de Graff.in d.tract.eod.4. effect.nu.117.cum seq.

Num. 12. hoc est vnum ex requisitis probandi dominium, vt debitor possideat rem aliquo modo, tempore obligationis contractæ, Negusant. in tractat. de pignor. in 3 membr. 8. part. nu.25.

Num.13. idem Carol.de Graff.in dicto 4.effect. eiusdem tractat.de effect. cleric. post relatas opiniones contrarias nu.82. demùm sic concludit nu 85. nonnullos citando Auctores.

Num. 14. latissimè idemmet Carol.de Graff.in dicto 4.effect.nu.4.& seq.& Reg.de Curt.in diuers. feud. §. vt igitur nu.10.& de hoc attuli decisionem in eodem Compend. verbo clericus an succedat, &c. si clericus reperiatur tempore mortis, & post litem motam dimiserit habitum, & clericatum.

Num.15. adde Franch.decis.719.nu. 2.

Num. 16. vltra Molfes.in consuet.Neapol.dicta par.2.q.7.nu.20. adde Maur. Sen. in allegat. 46.nu.6. vbi hoc, & alia consimilia tradit, & ita Princeps faciendo aliquid contra ius videtur dispensare, idem in alleg.70.nu.4. nam solus Princeps de inhabili facit habilem, Chassan.in cathal. glor.mund. par.5. consid. 24.in 33. priuil. & in particulari si Princeps possit dispensare, vt clericus succedat, de quo latè per Carol.de Graff. vbi supra num. 164. & seq. sed quid simpliciter cum inuestiendis an agnatis præiudicet, idem ibidem nu.215.& 218. subdit, & videas infra de prouis.diuers. tit.de alien. fier. sol. bon. vniuers. nu. 3. vbi alia consimilia referam.

Num. 17. ad hoc etiam vide eundem Carol.de Graff. in d.tract.& effect. nu.4. vbi censet, quod si quis habens feudum efficiatur clericus, vel aliter religiosus, illud statim amitteret per text. in cap. 1. §. qui clericus. si de feud.defunct. contr. & per alia iura ab eo citata, & ipso iure verbum exponitur sine tēpore exceptionis, refert Præs.de Franch.decis.327. num.5.

Num. 18. idem Carol.de Graff. vbi supra num. 18.ad 20.

Num. 19. non ab re inquit Reg. de Curte in d. diuers. feud §. multoties concedens num. 34. ex mente Bald. Nouell. quod feudum stat in hæreditate tanquam piscis in aqua, & eandem opinionem Bammac. hic citati, sequitur idem Carol. de Graff. in dicto 4. effect. num.99.& 100 per alia media, nam alias per Collat. Consil. fuit datus terminus sex mensium clerico beneficiato ad deliberandum, vt per Annam alleg.98. de quo in meo Compend. verb. clericus beneficiatus, & insuper aditione hæreditatis pendente, dominium non transit ad hæredem ab intestato, sed remanet in hæreditate iacente, quæ vicem personæ representat, Auctor in consil.147. nu. 38. vol.2.

Num.20. adde Annam in allegat.65.nu.39. an autem adita videatur eo ipso, quod quis cōstituat Procuratorem ad adeundum hæreditatem, Franch.decis.60.nu.5.& 13. vbi plura, & ibi Addentes.

Num.21. adde Peregrin. in tract. de fideicommiss.in art.43.num. 27. vbi idem refert alios referendo Doctor. ac rationes alias adducendo, & Molfes.in consuet.Neapol. tit.de bonis q.59. nu.9.

Num.22. idem Carol.de Graff. vbi supra num. 85. idem tradit, & alios Doctor. allegat cum declaratione huius rei.

Num.23. sequentia enim declarant præcedentia, & è contra, Maur. Iun. in alleg.24.nu.6. Ann.in cap.1.de vasal decrep.ætat.nu.36. vltra Dyn.consil.48.nu 1.& Boer.consil.40.nu.37.

Nu.24. & propterea tempus acquisitionis non delationis hæreditatis inspicitur, nam aliud est, quod hæreditas sit delata, & aliud, quod sit agnita, Præs.de Franch. decis.151.nu.6.& 7.

Num.25. adde Præs.de Franch.decis.64. nu.11. & vide supra eodem §. 2. nu.26. & sic in assensu demonstrat Auctor infra eodem §. vltimo nu. 4.

Num.26. vide Bart. in l. quæsitum §. possunt ff. de leg.1.& in l.fin.ff.de cond.instit. adde etiā quod tempus aditionis subauditur in tempore mortis testatoris, Bald.in l.1.q.12.C.de his quæ pœn.nom.& subsequenter ad propositum notandum est, an tempus mortis, vel

testamenti

Domino deuoluatur, vide Carauit.in rit.52. sub nu.6. vers.licet autem, & ibi addita per me,Iul.Clar.in d.§.feudum q.67.latissime, respectu verò deuolutionis ob alienationem factam sine assensu Regis,vel Baronis,& cui applicabitur feudum prosequitur Anna in repet. constit. constitutionem num. 195. & 196.

Num.8.adde Frece.de subfeud.d.lib.3.in different.feud.quatern.& alior.nu.26. & lib.2. in 29.anthor.nu.1. & ratio est illa secundum eundem Auctorem nostrum, cur deuolutio ad Baronem spectet de feudo quaternato, nam si feudum quaternatum cum Regis assensu in subfeudum concedatur adiecta clausula,vt immediatè, & in capite à Barone recognoscatur,iudicabitur vt feudum planum & sic nequaquam permanebit sub dispositione constit.post mortem,sed iuris communis feudorum,vt testificatur Auctor in d.repet.lect.1. num.93. vide quoque Consil. de Georg. in repet.feud.par.1. cap.7. sub nu.9. vbi citat Auctorem.

Num. 10. & quod feudum ob lineam finitam reddat ad fiscum,vna cum dominio, & possessione,refert Maur.Iun.alleg.1.nu.20.similiter & feudum nouum reuertitur ad Dominum per mortem feudatarij illud tenentis, siuè descendenti, Afflict. in cap. 1. an apud Iud.vel cur.dom. &c. nu.2. quomodo autem feudum ad Dominum reuertatur, vide Reg. de Curte in d.diuers.feud. §. cum igitur numer.32.

Num.11. memini de ista decisione glos. hic citatæ in meo Compend. Decis. Regni verbo feudum.

Num.13.idem Auctor in d.repet.lect.1. nu.56. & quod Papa directum dominium habeat in vniuerso,tamen in singularibus, & particularibus rebus in Regno habet Rex, refert Auctor d.lect.1.num.57.& 58.& in decis.33. nu.13.Reg.de Curte in eodem tract. §.licet autem nu.17.& potissimum Rex Siciliæ, qui est Dominus directus feudorum in Regno, idem Reg.in §. multoties concedens nu.98. quid autem in Barone respectu feudorum suorum vasallorum, vide Afflict.in prohem. constit.q.23.per totam,& ob id an Baro possit præstare assensum validum super alienatione rerum particularium suorum subfeudorum,quando disgregantur à corpore feudi, & quid si interueniat consensus Regis, vide Afflict.in cap.vnico §.ex eadem lege nu.28.de lege Corrad.nam feudum ex pluribus membris,& iuribus consistit, vt dixit Paris de reintegrat.feudor.quem citat Addens ad Troys. in rit.50. nu.5. & dominium directum in rebus singularibus quale sit,& quale in vniversali, refert Marta vot. 240. numer.3.

Num.14 feudum, vt dicatur eius collatio pertinere ad Regem sufficit semel collatum esse,ita Afflict.in cap.si inter num.51. de controu. apud par. term. & feuda quaternata sunt, quæ pertinent ad collationem Regis, idem in constit. post mortem nu. 6. & decis. 282.in 1.dubio.

Num.15.idemq; tradit Auctor in d.repet.,feudor.in lect.6.nu.43.

Num.16.idem Auctor in d.repet.lect.2 2. num. 26.& decis.23 n.7.& de ista decisione Frecc. habetur in meo Compend.verb.feuda deuoluta,vbi alios citaui, & pariter in verb.feudum, multa autem ad ornatum istius text. collexit Alphan.collectan.806. & an habeat locum in feudis, nouissimè idem Reg. de Curte in d.tract. §. nunc de altera nu. 51. & quid in fideicommissis an habeat locum d. §.Cornelio felici,vide Vrsill.decis.282.num. 21.faciunt etiam collecta per Consil. Annam Iun.in sua collect.185.

Num. 17. adde Auctorem in d. repet. lect.17. nu.15.& lect 22 nu.11.& 15.cum seq. vltra Iul.Clar.in §.feudum q.66.latè Reg.de Curte d.§.nunc de altera num.37. & seq. de hac autem decisione memini in eodem Compend.verb.feudum,vbi plura notaui.

Num.18. ob contumaciam iurisdictio etiam suspenditur, Mormill.in constit. grandis nu. 1. nota, quod feudum ammittitur ob contumaciam, sicut & aliæ res,ita Afflict. in cap. sancimus nu.102.quo temp.mil. oam contumax infidelis reputatur idem in cap. vnico vers.condemnatorum,quæ sint regal. nu.32. & quomodo ex iis contrahatur contumacia diffusè idem Afflict.in cap.vnico de mil. vasal.qui cont.est, & Capyc.in inuest.feud. rubr. feud. amitt. vers. septuagesimo octauo si vasallus, & vide Frecc.de subfend lib. 2. in 29.anthor.sub nu.2.vers.dubitauit Andr.vbi examinat quando ob contumaciam feudatarij fiscus vendicat feudum, vita tamen durante, Marta in vot. 204. & an in præiudicium agnatorum amittatur, idem in voto 168.

Num.19.an autem Rex, cui feudum ob culpam vasalli reuersum est, teneatur ad debita ipsius, & sic absque onere, vide Præs.de Franch.decis.192.nu.1.vbi plura,verum respectu onerum feudi, aliqua notauit Camerar. in l.imperialem in princ.fol.82.in paruis, vers. ad quod elucidandum, potissimum quænam sint, & contra quos transeant, vbi pariter loquitur, quando feudum deuolueretur, & aperiretur, ad quem spectabunt onera, & fol.85.vers.alia verò sūt onera,& quod one-

ra feudi tranſeunt contra quoſcumque poſſeſſores feudi, vt ſunt decimæ in beneficijs, idem ibidem fol.152. verſic. primo modo, & fol. 592. verſic. pro contraria, ſimiliter tranſeunt onera, ſi feudum à vaſallo ipſi Domino donetur, idem ibidem fol.238. verſ. confirmatur hoc, an autem onera ſeruitij tranſeant aperto feudo Domino, Auctor noſter conſ.155.nu.64.vol.2.an autem feudo deuoluto ob lineam finitam poſſit creditor, licet cum aſſenſu exequi ſuper illo potiſſimum in ſubſidium, vide Maur.Iun. alleg.1. num.26. quid ſi ob mortem feudatarij aperiretur ſeu dũ Domino, an teneatur Dominus ad onera interim contracta, vide eundẽ Præſ.de Franch.deciſ.64.nu.14. tenentem partem negatiuam, niſi vaſallus refutaret poſt debita, & quid ſi aliquo titulo particulari tranſiret ſeu dum Domino, an teneatur ad debita, vide Auctorem deciſ. 3 nu.25.& ſeq.

Num.10. de hoc latè habetur per Iul. Clar. in d. §. feudum q 66. & Carau. in tit. 52. ſub nu. 6. verſ. licet autem, & ibi addita per me, Cõſil. Roman. in pragm. 4. nu. 2. de feud.

§. II.

NVm.1. adde Auctorem noſtrum latè diſputantem iſtam quæſtionem in repet. feud. lect.1.nu.94.& ſeq. quæ nam dicantur feuda plana, & de tabula, latè Capyc. in inueſtic. feud. rubr. feud. gen. in verb. planum, Iacob. de Franch. in præluд. feud. tit. ſpec. feud. nu. 178. de exeadentialibus verò, quæ, & an poſſint concedi, ſatis loquitur Capiblanc. in pragm.11.num.64.de Baron. vltra alios Doctor. antiquos, & idem Iacobut. de Franch. in cap.1. de ijs, qui feud. dar. poſſ. nu.23. & ſeq. & Auctor noſter in lect. 6. nu. 31. 33. & 43. loquitur de feudis planis, & de tabula, vt infra num. 16.

Num.2. idem Auctor in d. lect. 1. nu. 96. de eadẽ re ſatis loquitur, & plenius in lect. 6. & Reg. de Curt. in diuerſ. feud. §. videndum eſt modo num. 41. & 43. vbi materiam iſtam proſequitur, quod nam tempus exquiratur ad inducendã præſcriptionem infeudandi, & quid in re burgenſatica poſſeſſa per 30. annos, vt feudalis, refert Maur. Sen. alleg. 21.

Num. 3. adde Auctorem in eadem lect. 6. nu. 1. cum ſeq. vbi copioſè, ad quod etiam videas Reg. de Curt. in d. diuerſ. feud. §. videndum eſt modo nu. 44. vbi iſtam materiam pertractat, & quot actus requirantur ad hoc, vt inducatur conſuetudo infeudandi, & ibidem multa concernentia materiam conſuetudinis, & de conceſſione perſcrutatur à nu. 36. ad ſeq.

Num. 4. idem Auctor in d. lect. 1. num. 86. allegando Afflict. in cap. 1. de contron. feud. volentem ex ſolo Regis aſſenſu feudum non quaternari, niſi vlterius apponatur clauſula illa, vt teneatur ab eo, & ſub eo, id declarat num. 89.

Num. 5. vide in meo Compend. Deciſ. Regni, verb. feudum quaternatum, vbi vltra Auctorem hic, allegaui Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poſſ. §. ſecunda autem nu. 2. fol. 39. & §. tertia differentia fol. 56. & propterea hic notandum cenſui, quod feuda quaternata dicuntur illa, quorum collationes ad Regem pertinent, & ſunt deſcripta in quinternionibus Curiæ, de quibus per Capyc. in d. inueſtit. ead. rubr. feud. gen. verbo quaternatur, Iacob. de Franch. in d. rubric. ſpec. feud. nu. 176. Frecc. de ſubfeud. lib. 2. in 59 auctorit. Baron. nu. 3. Carau. in tit. 50. nu. 3. ibidem Caucn. nu. 1. & 2. & in tit. 2. Maur. Sen. alleg. 21. num. 1. & ſic concludit Auctor noſter in lect. 1. nu. 59. & lect. 7. nu. 9 cum ſeq. & nu. 12. rationem aſſignat, cur quaternata dicantur, nam vt dixit Capyc. loc. cit. talis ſpecies feudi in Regno non reperitur mẽtio in iure feudorum, & ita indifferenter quaternatur, feudũ præuio aſſenſu, vt meminit Auctor d. lect. 1. num. 62. & 73. ad 93. at quando feudum eſſet quaternatum mixtum, ſeu ſecundum quid, cuius occaſione amborum aſſenſus requiritur, ſiuè Regis, ſiuè Baronis, & tunc ſi Rex daret conſenſum Baroni infeudanti, ſiuè quaternatum ſit id quod infeudatur, ſiuè non, eo ipſo Rex dicitur quaternare feudum, quod per Baronem conceditur, nam Rex confirmans videtur donare, vt putat Capyc. loc. cit. verſ. ponit Andr. & aſſenſus Principis operatur vim cõceſſionis, idem Maur. d. alleg 21. nu. 9. quod non eſt totaliter firmum, cum in contrarium multi Feudiſtæ inſurgerũt, licet enim in alienatione Regis aſſenſus impetretur, non propterea talis aſſenſus quaternabit feudum, quia aſſenſus, qui impetratur ad tollendum obſtaculum prohibitiuum alienationis non alterat naturam feudorum, nec aliquid de nouo inducit, ita refert idem Auctor in d. lect. 1. num. 75. & quod remouet tantum obſtaculum, tenuit Anna in alleg. 67. nu. 8. & ſequitur Præſ. de Franch. deciſ 540. nu. 10. ideirco feuda plana, quorũ conceſſio à ſolo Baronis aſſenſu pendet, ſi alienentur etiam cum Principis beneplacito, non per hoc tranſibunt in quaternata, & pulchra adducitur ratio per Auctorem in d. lect. 1. nu. 74. ſed ratio illa mihi potiſſima eſſe videtur ab Auctoribus feudorum, firmata cum feuda quaternata, ſeu caſtra dicãtur nobilia, quia paradogium, ſiuè nobilitatem tribuunt, ſuntq; à publico ſicut militia,

& de publico, idest de Regis patrimonio, & sunt veluti peculia castrensia secundū Andr. relatum ab Auctore in d. lect. 7. nu. 6. & 8. & insuper quod talia feuda quaternata nobilitant, refert Cauens. in d. rit. 50. nu. 2. inde nobilis dicitur, qui habet feudū quaternatum, Affl. in constit. post mortem sub nu. 1. & propterea omnia feuda, siuè castra sint, siuè non, quæ tenentur in capite à Rege sunt feuda quaternata, & nobilitant, vt secūdum Andr. refert Capyc. in d. inuest. feud ead. rubr. verbo minus nobile feudum, vers. in Regno dicimus, quod secùs est in Barune, nisi essent castra, vt subdit ibidem Capyc. vbi in princ. allegat Andr. in cap. 1. §. fi. col. 1. de capit. qui cur. vend. quod non solum feudum nobile est si tenetur à Rege, sed etiam si teneretur à Barone, licet loqui videatur in feudo habente vasallos, quod de per se nobilitatem dat, seù paradogiū, adeò quod Rex tantum nobilitatem cōfert, non priuati homines, Maur. Iun. alleg. 7. nu. 1. & propterea si assensus Regis simpliciter cōcessus in feudo mixto quaternaret, induceret quandam nobilitatem præter mentem Regis, dùm concurrit cum assensu Baronis concedentis subfeudum suo subfeudatario, & successiuè Rex priuaretur, etiam iure suo, etenim feuda quaternata, ideò dicebantur, eo quia in quinternionibus registrabātur, vt inde redditus ipsorum certi efficerentur, sicuti testātur allegati Doctor. quod potissimum fit pro solutione releuiorum, vel adhoarum, non mirum igitur si ad hoc, vt feudum mixtum quaternetur ex causa Regis assensus exquiratur, vt alia clausula adijciatur, nempè vt expresse dicatur in inuestitura, vt describatur in quinternionibus, iuxta decis. Affli. alleg. & ibi Vrsill. in princ. vel vt dicat Rex, vt feudū teneat immediatè ab ipso Rege in capite, & non à Barone, sicut Auctor dixit in d. lect. 7. nu. 86.

Num. 7. vltra Consil. Rouit. in rubr. de feud. nu. 79. & 81. vide Auctorem nostrum hocmet explicantem in d. lect. 7. nu. 8. an autem assensus Regius quilibet impetratus in subinfeudatione facta à Barone producat talem effectum, vt feudum quaternatum secundum quid efficiatur, vide eundem Consil. Rouit. in pragm. 1. de priuil. intra ann. præst. nu. 53. ad 81. & Fabr. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. secunda autem quæstio fol. 19.

Nu 8. verùm est enim, quod possessio, vel quasi quæritur ex vnico actu correspondenti officio, ita Maur. Iun alleg. 45. nu. 1. sicq; consuetudo infeudandi vnico actu inducitur, Reg. de Curt. in diuers. feud. dicto §. videndum est modo nu. 46. nam licet regulariter assensus Regis, & Baronis in concessione, vel alienatione feudi mixti exquiratur, vt supra dictum est, attamen aliquando contingi posset posse Regem solum assentire citra assensum Baronis, sed hoc iusta causa suadente ob denegationem fortè assensus à Barone factam, & ex alijs causis relatis ab Anna in constit. constitutionem num. 200. & seq. vel inesset consuetudo infeudandi talia per Regem, vel per Baronem legitimè præscriptam spatio 30. annorum de iure ciuili, aut 40. de iure canonico, vt censet ibi Curt. nu. 44. quemadmodum è contra possidens feudum per triginta annos, cum præstatione seruitij diceretur securus, vt voluit Anna vbi supra num. 98. nam diceretur legitimè inuestitus, Maur. Sen in allegat. 35. num. 2. & ij sunt effectus possessionis, hoc est assentire, sicuti creare Officiales sunt actus iurisdictionis, idem Maur. Sen. allegat. 2. num. 11. sic etiam possessio triginta annorum cum præstatione releuij, & adhoæ sufficit in petitorio, idem Anna alleg. 144. nu. 5.

Num 9. adde eundem Auctorem in d. lect. 1. nu. 73. cum seq. vbi eādem materiam prosequitur, & quæ nam dicantur feuda plana, vide Capyc. in d. verb. planum.

Vers. sic ergo, adde Frecc. de subfeud. lib. 6. in tit. quis dicatur Baro, Capibl. in rubr. de Baron. nu. 8.

Num. 10. licet autē Barones in Regno habeant quædam demanialia, in quibus de iure habent fundatam intentionem, quæ possideri non possunt absque assensu, Capibl. in pragmat. 11. num. 13. de Baronib. & hæc sunt fidę, vel diffidę, aut iura pascuandi, vt ipse prosequitur, vel similiter ipsi Barones in Regno demanialia quædam habent ex consuetudine, & priuilegio, inter quæ demanialia adsunt collectæ Baronum, Franch. decis. 56. nu. 12. tanto fortius illa alienare vetantur, citra Regis assensum, in tantum est verum, quod Baro potest concedere rem demanialem feudi Regio assensu reseruato, facta tamen mentione, quod res sit demanialis, & talis concessio facit feudum esse quaternatum, idem Præl. de Franch. decis. 154. nu. 1. similiter nec bona feudalia suæ baroniæ alienare potest, sine assensu Baro ipse, Maur. Iun. in alleg. 4. num. 1. de quibus etiam loquitur Mormil. in constit. constitutionem nu. 36. & seq. & allegat etiam Auctorem hic.

Num. 11. videas Consil. Rouit. in pragmat. 4. num. 34. de feud. eandemq; opinionem sequendo Andr. tenere, videtur Frecc. de subfeud. lib. 2. tit. quis dicatur Baro num. 1. ibi, vel habeat subfeudatarios, qui ab eo, vel sub eo teneat feuda quaternata, de quo etiam meminit in titulo de origin. Baron.

&

& insuper, quod assensus Regis impetratus non aliter quaternet feudum, sed vt tollet obstaculum prohibitiuum alienationis, nec alterat naturam feudi, refert noster Auctor cons.73.num.15.volum.2. & in lect.1.nu.75. de quo supra eodem nu. 5. ad quod singulariter dixit Maur.Iun.in alleg.8.num.4. quod Rex assentiendo roborat ea, quæ faciunt cõtrahentes, non autem quid præter, vel contra eorum voluntatem inducit.

Num. 12. quæ nam sit differentia quando in capite dictum sit in inuestitura, & quando immediatè teneri à Rege feudum, videas Auctorem in repetit.feud.lect.6. num.40. & quod Rex possit concedere Baroni feuda quaternata, vt sub eo teneantur immediatè, & in capite, latè prosequitur Maur.Iun.in allegat.85. num.1. sed an ipse Rex possit vasallum tenentem ab eo feudum quaternatum, & in capite submittere alicui Baroni, vt Baronem, & non ipsum Regem recognoscat, idem in alleg.44.nu.1. tenet, quod non, sed in feudis quaternatis secundum quid, in quibus vtriusque consensus exquiritur, nempè Regis, & Baronis, vt hic Auctor censet, & in lect.1.nu.91. & 92. non Regis tantum, vt dixit Anna alleg.45. nu. 6. nec solius Baronis, idem in rubr.de vasall.decrep.ætat. num. 145. intantum quod si Rex assentiat tali alienationi, vt ab ipso feudum teneatur in capite, & immediatè, & Baro pariter eodem modo assentiret, vt ab eo immediatè, & in capite teneatur, neutrum valeret, vt ex mente Camer.& Frecc. tradit Anna in d.constitut. constitutionem nu.40. & Auctor in cons.72. num.5.& 19. vol.2.& sic decisum tradit Auctor in d.lect.6.num.41.& non mirum si simpliciter assentiendo Rex citra clausulam, vt ab eo,& sub eo,&c.immediatè,& in capite feudum non efficiatur quaternatum, vt dixi supra eod.num.5.nam licet feudum vnum,& idem teneri possit in capite à Rege,& Barone, vt concludit Auctor d.lect.1. nu.90. non tamen immediatè, quia essent duo Domini insolidum eiusdem rei, quod satis est absurdum, de iure sic in contrarium se habente veritate iuris in l.si vnum §. si duobus vehiculum ff.commod.etenim Rex in feudis quaternatis habet directum dominium,& Barones habent vtiliter ciuilem possessionem, Io. Crisp.inter opera Gramm.in proh.const.nu. 5.citat Andr.in l.imperialem col.4.de proh. feud. alien. per Feder. & propterea dominium feudi apud duos esse non potest, Anna in alleg.41. nu. 3.

Num. 13. de hoc supra eod.nu.12.aliqua notaui; sed si feudum quaternatum cum Regis assẽsu in subfeudum concedatur cum clausula, vt immediatè, & in capite à Barone recognoscatur iudicabitur tunc instar feudi plani, & sic non regulabitur à dispositione constit.cõstitutionem, sed iuris communis feudorum; ita Auctor in d.lect.1.num.93.& seq.vbi plura, & hic nota, quod assensus Regius, & Baronis requiruntur in alienationibus feudorum quaternatorum, etiam quod à Baronibus tenerentur, refert Franch.decis.154. numer.3.

Num.14.adde Auctorem nostrum in cons. 146. num.55. vol.1. & Consil.Rouit. in rubr.de feud.num.58.

Num.15.idem Auctor in d.lect.1. nu.93. vbi hic se refert Apicell. in Tutam. pauper.tit.2.numer.507. in addit.

Num.16. nam de iure communi feudorum hæc species feudi quaternati non reperitur, sed tantum ex iure Regni, vt dixit Capyc. in d. inuest.feud.ead.rubr. feud.gen. verb.quaternatum,& feuda plana,& de tabula, quæ nam sint,& qualiter inter se differant, refert Afflit. in decis.282.num.1.& 2. vltra notata supra eodem nu.5.

Nu.17.assensus an dicatur quaternare feudum, vide Auctorem nostrum quæstionem istam discutientem in d.lect.1.nu.62.& 73.vsque ad 93.& Franc.de Amic.in cit.loc.vt supra num.7.

Num. 20. licet autem dominium transferatur ex infeudatione, Guid.Pap.decis.34.sed vtile tantum per concessionem transfertur, Alex. cons.159.vol.2.Curt.Iun.cons.174. num.25. vol.2. Socc.Sen.cons.66. vol. 3. & Socc. Iun. cons.102.nu.16.vol.2.directũ verò dominium habet Dominus feudi in eo, Dec. cons.310. nu.13.Gozad.cons.8.nu.19. sed quomodo dominium consideretur pęnes duos, nempè pęnes Regem,& Baronem, vel pęnes Baronem & subfeudatarium, vide Frecc. de subfeud. lib.2.rubr.quis dicatur Dux, §.sed vt verius num.4.non enim ambigitur dominium directum esse pęnes Dominum, sed vtile tantum pęnes feudatarium, Camer.in l.imperialem in princ.fol.6.in paruis, vers.rursum de prohib.feud.alien.per Feder.& hoc nisi per concessionem feudi factam fuisse conspiceretur in burgensaticum, vel in allodium: tùc enim plenum dominium censeretur translatum, ita Præs.de Franch.decis.131.nu.10.& an dominium directum transferri possit in accipiẽtem absque eo, quod remaneat pęnes Dominum, vide Reg.de Curt.in d.diuers. §.tenor ergo nu.24.vbi in seq.num.censet, quod dominij directi retentio in feudis,& translatio vtilis est de substantialibus feudi, vbi alia plura ad ornatum refert.

Num.21.adde Auctorem in d.lect.1.n.94.regu-

lariter enim data facultate, seu potestate vasallo alienandi feudum, adhuc non intelligeretur sine consensu Domini, nisi verba ampla inessent, ita Vrsill. decis. 345. nu. 13. & vide reliqua hic concernentia infra eodem num. 35.

Num. 22. & si alienatio feudi (superueniente assensu) validetur, vt refert Anna in constit. constitutionem nu. 135. non tamen procederet post mortem venditoris, eo enim casu assensus non validaret, Franch. decis. 020. nu. 5. nisi fauore dotis, vt ibi subnectit num. 10. ad quod faciunt collecta per Ricc. collect. 1802. & Consil. de Georg. alleg. 46. nu. 29. Anna in alleg. 115. nu. 2.

Num. 23. adde in terminis Annam in alleg. 45. nu. 7. & 8.

Nu. 24 adde Afflict. in decis. 127. nu. 2. & melius in cap. si quis miles nu. 6. Imper. Loth. vbi dixit, quod causa remota sine causa proxima non tribuit successionẽ patruo in feudo nepote præmortuo, & causæ proxima attenditur non remota, Reg. Valenz. cons. 10. nu. 31.

Nu. 25. & cum hac opinione per trãsire videtur Anna in d. repet. constit. constitutionem nu. 195. cum seq. quamuis in feudis quaternatis quaternentur à Rege non sit dubium, quin constitutio ipsa locum habeat, ita Frecc. de subfeud. lib. 2. in §. pluribus autem modis nu. 39. & sic iudicatum refert Afflict. decis. 241. quem sequuntur Gramm. decis. 77. nu. 3. Vrsill. decis. 255. & decis. 265. nu. 73 de quo in meo Compend. verb. constit. Regni constitutionem.

Nu. 26. quemadmodum dominium, & possessio sub conditione transferri potest, Affli. decis. 238. nu. 2. sic etiam & dominium suspensiuè transfertur, ita Auctor in cons. 147. num. 29. vol. 2. inde dominium suspensiuè translatum, quando contractus resoluitur, virtute pactorum resolutiuorum dicitur reddire ad sua principia attractiua, Præs. de Frãch. dec. 64. n. 11.

Num. 27. vide Auctorem in cõs. 40. nu. 32. vol. 1. & per aliam rationem dixit Anna in alleg. 67 num. 3. & 4. quod talis assensus non tenet post mortẽ impetratus, quia non illius alienantis feudum tempore assensus: & propterea dum assensus regulatur super actu, super quo interponitur, esset enim talis assensus difformis à contractu, & successiuè nullus, Maur. Inn. alleg. 8. nu. 3. & 8. & alleg. 28. nu. 8. Apicell. alleg. 24. nu. 284. allegat Auctor. hic.

Nu. 28. imò si actus esset nullus validatur ex consensu, Anna in d. constit. constitutionem nu. 204. & nu. 114. dixit, quod actus non tenet deficiente consensu, ipso tamen interueniẽte confirmatur, & conualidatur, vt per Auctorem in lect. 8. nu. 8. & seq. & isto casu validatur actus ipse, prout ex nunc, non prout ex tunc, Maur. Inn. alleg. 1. nu. 5. licet actus stet in suspenso, donec Rex assentiat, & ob id non dicitur omninò nullus, ita Auctor infra de diuers. prouis. rubr. de decret. Collat. Consil. num. 18.

Num. 29. ad ornatum istius text. vide Alphan. collect. 1030.

Nu. 31. certum est in iure, quod alienatio feudi sine consensu Domini est nulla, ita Afflict. in cap. si quis miles num. 6. de feud. sine culpa amitt. quod etiam sequitur Auctor in cons. 24. nu. 23. vol. 2. imò & illud perderet, Iacob. de Franch. in cap. 1. §. notum autem est nu. 6. de iis, qui feud. dar. poss. & ante eos Iul. Clar. vbi alios citat in §. feudum q. 31. nu. 1. & alias penas luerent emptor, & venditor, ex cõstit. Regni constitutionem, vbi Afflict. & Anna præsertim nu. 103. & 190. & in rubr. de vasal. decrep. ætat. nu. 112. & seq. Frecc. de subfeud. lib. 2. in 1. author. nu. 19. & in §. à Regnicolis nu. 13. & seq. sed si esset in alienatione adiecta clausula, saluo assensu Domini dicũt Doctor. nec etiam valere si fuerit traditio subsecuta, vt ex mente Bald. Iason. & Dec. comprobat Iul. Clar. vbi supra nu. 5. sequitur Roland. cons. 63. nu. 4. & in istis terminis loquitur Frecc. in d. 1. author. nu. 9. & 23. & in consimilibus etiam concludit Auctor noster infra eod. tit. de diuers. prouis. rubr. de decret. Collat. Consil. nu. 15. & seq. & propterea non operatur assensus, reseruatio tradita possessione, etiam si esset dictum nõ aliter, nec alio modo, Franch. decis. 267. nu. 1. vbi nu. 2. id limitat non procedere quando emptor litigaret vsque ad sententiam, & ibi Addentes alia recollexerunt satis ad ornatum, præterea si feudum venderetur, reseruato assensu impetrando, cum iam assensus esset impetratus, valeret si assensus esset validus ne actus pereat, aut ille assensus impetratus esset nullus, & tunc si alias non impetretur cõtractus non valeret, vltra Fulcum sing. 26. lit. F, vide Consil. de Georg. alleg. 5. num. 58. & assensus reseruatio cum potestate concessa alienandi, ad quid fiat, quidvè importet, refert noster Auctor cons. 42. nu. 9. vol. 2.

Num. 33. infeudatio fieri debet equali personæ, Afflict. in cap. vnico §. similiter nu. 6. de lege Corrad.

Num. 34. vltra Auctorem in §. seq. nu. 13. adde Maur. Inn. in alleg. 18. nu. 4. item quod assensus habeatur pro præstito tenuente Domino, qui consentire debuerat, refert Præs. de Franch. decis. 310. nu. 2. nam assensus non data iusta causa erit per Regem præstandus, idem decis. 695. num. 4. Imò quando assensus denegaretur sine iusta causa poterit

Iudex

Iudex superior permitterĕ, quod contrahatur sine illius consensu,ita Afflict.in l.imperialem in 11.notab.n.54.de proh.feud.alien.per Feder.& quod assensus intelligatur praestitus in illis euentis,in quibus Dominus assentire tenetur, & requisitus negligit, tenet Auctor decis.4.nu.35.& in decis.6.num.11. hoc idem Auctor commendat data potestate alienandi in concessione feudi, renuente Domino assentire pro praestito censeri debet assensus petitus.

Num. 35. concordat cum nu. 31. supra eodem, vbi alia referuntur, sicuti etiam licentia data vendĕdi per rescriptum,non est opus alio decreto, ita Auctor in cons.75.nu.74.vol.2. ad quod notandum est,quod licentia vendĕdi feudum à Rege concessa ad omnem modum alienationis extenditur, Afflict.in cap. vtrum quilibet controu.inter Dom.& empt. & an censeatur concessa eius heredi, late Freccia de subfeud. lib.2.in q.3.cum seq. vbi multa discurrit circa istam licentiam à Rege cŏcessam,& lib.3.in different.inter feud.ex pacto,&c.in 18.different.an autem ex ista concessione facta à Rege cum potestate vendendi,donandi,&c. possit feudum receptum pro heredibus arctare ad masculos,& excludere foeminas, latè Anna in allegat.41.& feudum concessum cum potestate alienandi intelligitur si licentia à Domino praestetur, quae siquidem licentia data intelligitur secundum formam legis,quae requirit Domini consensum,Gozadin.cons.4.num.2.posset enim licentia, & decretum alienandi diuersa esse,Paris.cons.100.nu.24.vol.2.ita & licentia,& consensus alienandi,& successiuè nequit feudatarius alienare sine licentia, qui habuit ab initio facultatem alienandi in quemlibet, Marta in vot.32.nu.11.vot.221. nu.8.vot.205.nu.6.& Montan.in constit.constitutionem nu.12.in infeudatione secus est, vt supra eodem nu.21.

Num. 36. & hac ratione perpensa dixit notabiliter Anna in d.repet.constit.constitutionem sub nu.196.vers.ego autem, & in verb. etiam si de iure, quod in alienatione, seu concessione feudi quaternati, mixti, secundum quid requiratur, non tantum assensus Baronis, sed etiam Regis: vel fieret concessio potentiori, aut Ecclesiae, vel viro inobsequioso, sed odioso, Marta in vot.32.num.9.qui loquitur de feudo franco, sed secus dato quod esset aequalis concessionarius, seu feudatarius, Afflict.in cap.vnico §.similiter nu.9.de lege Corrad. si vasalli inuitis possint alienari pari, vel aeque idoneo, Vestri.decis.207.nu.3.& nota vnum singulare dictum Franc. de Amicis in cap.1. §.1.qui feud.dar.poss.§.explanatio istius

Num. 36.

fol.219.versus finem,quod concessa facultate aggregandi plateis nobilium, non possunt aggregare nisi nobiles aliundè, non ciues, neque ignobiles, per rationem ab eo relatam.

Num. 37. hanc quaestionem examinat Marta in vot.32.feuda,& an de eo vasallus disponere possit in vltima voluntate sine consensu Domini,vide Reg.de Cur.in diuers.feud.§ cum igitur nu.36. an autem alienare, vel pignorare,Alex.cons.2.vol.2. Aret.cons.14. Socc. Iun.cons.77.nu.75.vol.1.& Ruyn.cons.143. nu.19.vol.3.

Num. 38. est enim cons. Oldrad. hic citatum 234.factum tale,quod etiam citat Ant. Capyc.in inuest.feud.rubr.feud.gen.verb.francum, de feudo isto franco multa verba faciens,& etiam Iacobut. de Franch. in praelud.feud.nu.193.& Iul.Clar. in §.feudum q. 12.Reg. de Curte in d. diuers. §.cum igitur nu.34.ad quod subnectit Io. Calder.in cons. 3.tit.de feud.inter cons.Bruni,quod feudum honorificum,liberum, nobile, & francum, vel gratiale,quę in idem sonant,reddunt vasallum ab omni seruitio liberum, & frăcum, & de solo feudo franco loquitur Camerar. in cap.1.de success.feud.nu.168.

Num. 39. hoc potissimum est quando alienaretur per vltimam voluntatem: tunc enim citra Domini licentiam alienatur, cum in eo censeatur translatum verum dominium,Casal.Ruyn.cŏs.18.nu.4.vol.1.& quid in alienatione inter viuos,an exquiratur assensus notaui supra eodem num. 37. Insuper in feudo franco adhuc assensus requiritur sicuti ibidem notaui, sed si esset per omnia francum, & sic liberum,secus esset,Martă vot.220.nu. 10.non enim francum importat liberum ab auctoritate praestandi consensum, idem vot. 234.num.8.

Num. 40. feudum francum quod nam dicatur vltra notatà suprà eodem nu. 38. vide Abbas cons.82.volum.1.Aret.cons.14.& quomodo differat à non franco, vltra Doctor. supra notatos, vide Paul.Castr.cons.79.nu.5.vol.1. Marta vot.32.num.2.& quomodo feudum francum constituatur,& quid importat Auctor decis.3.nu.5.an idem sit, quod liberum vasalli supra eodem nu.38.& ad hoc, vt feudum francum dicatur requiritur expresse, vt de hoc in inuestitura fiat mentio, Alexan. cons.90.col.fin.vol.1.Soccin.Iun. cons. 77. nu.74.vol.1.Capyc.decis.64.nu.4.

Num. 41. quamuis concessio feudi simpliciter facta intelligatur,prout ius intelligit,Maur. Iun.in alleg.6.nu.5.& in generali concessione semper veniant ea quae verisimiliter esset concessurus Domini, Afflict.in cap.similiter

§.si quis demanso nu.24. de controu. inuest. ad huc tamen, quia quilibet in re sua est moderator, & arbiter l.in re mandata C.mand. quod in Rege potissimum dixit procedere Anna in reper. constit.constitutionem num. 279. etenim infeudandi potestatem habens apponere potest conditionem, & pactum inuestituræ, prout ipse vult Iacob.de Leon.inter consil.Bruni feud. cons.114. nu.488. Natura enim feudi ex pacto, ita alterari potest, vt dixit Afflict.in cap.1. nu.4. de capit.Corrad. & propterea concedenti in feudum multum prodest, quando aliquid sibi tacitè reseruauit, vel expressè, Afflict.in cap.quia supra dictum §. item si quis feudum num. 2. quib.mod.feud.amitt.

Num.42. Sicut feudum concessum, vt nullum præstetur seruitium, quò ad alia censebitur iure feudi, Anna in alleg.41.nu.33.& expressè nu.33. loquitur de concessione feudi facta alieni, & quibus dederit respectu alienationis feudi, in quo expressè est facta mentio, alteratio non recipitur interpetratio à natura feudi, quod aliàs sine assensu alienari nequit, & subdit nu.34. quod concessio facta cōtra naturam feudi in expressis valet, nam in alijs non expressis natura feudi attenditur, idcircò feudum potest esse francum à seruitio, & retineri subditum in alijs, Marta vot.160.num.7. inde feudum datum, vt nullum præstetur seruitium quò ad alia censebitur iure feudi, idem Marta in vot.185. nu. 25.& ante eum Loff. ed.cons.11. nu.30.

Num. 44. feudum francum à quo intelligitur francum, idem Marta in vot.204.nu.6.& voto 221.nu.27. Non enim est liberum à fidelitate, idem vot.232.nu.11. feudum francum effici quò ad commodum pecuniarium, non quò ad seruitia, & obedientiam erga Dominum, Menoch.de retin.possess.remed.3.num. 408.

Num.45. vide Alex.cons.2.col.2.vol.5. Aret.d. cons.14.nu.4.nouissimè Reg. de Curt.in cod. diuers.feud.d.§.cum igitur nu. 34. an autem possit illud Ecclesiæ relinqui, vide Capyc.in d.decis.64.nu.5.latè Carol.de Graff.in tract. de effect.cleric.in 4.effect.nu.246.cum seq.

Num 46. nota, quod dominium directum retinetur in concessione feudi franchi, Marta vot.32. nu.7. nisi castrum in feudum concessum cum facultate alienādi, cui dederit feudatarius illud donauerit irreuocabiliter inter viuos inde factū esset allodium, ob quod non reuerteretur ad donantem finita linea Marta vot. 210.

Num.47. nouissimè Marta omnes Doctor. allegans in d.vot.32.feuda.

Num.48. idem Marta vbi supra vers.4. tamen Camer. qui cum Camerario tenet opinionē contrariam, & opinionem Auctoris etiam sequitur Morot. cons.29. num. 1. vbi censet, quod feudum concessum cum facultate alienandi in quamcumque personam dicitur improprium, & potest alienari sine consensu Domini, nisi esset reseruatum in inuestitura, & allegat plures Doctores.

Num.49. feudum francum per præsentationem non est liberum à fidelitate, vltra Auctorem decis.2.nu.6. vide Martam vot.232.nu.11.& successiuè nec à fidelitate, nec à seruitio liberum erit, idem vot.204.nu.6. quamquam in Regno feuda frāca plura sint absque onere seruitij, vt Auctor dixit in cons.128. nu.9. vol. 2. etenim substantia feudi est fidelitas, non autem seruitium, seù pecunia, idem in cons.39.nu.8.& cons.42.nu.12.cons.50.num. 20.vol.1. & prolixius in lect. 2.num.36. vbi qua immunitate fruatur censet.

Num.50. an concessa potestate nominandi, vel eligendi prima vice consumetur, vide Maur. Seo.in alleg.75.nu.5.& an semel facta liceat variare, Maur.Iun.in alleg.41.nu.2. & alleg. 38.nu.6.& alleg.90. nu.11.

Num.51. vide Iacob.de Franch.in prælud.feud. rubr.species feud.nu.147.& seq. vbi declarat hoc feudum conditionatum, & quomodo à franco differat, vel conueniat.

Num.52. adde Iacob.Mandell.in cons.61. nu.5. & verbum liberè quid importet, refert Anna in alleg.48.nu.27.& 36. & alleg.15. nu.9. ad quod nota, quod pro feudo franco, & libero, non tenetur feudatarius ad subsidium pecuniæ, nec ad seruitium militare, nec ad donatiuum, Auctor decis.3.nu.8. & 15.

§. III.

NVm. 1. istam quæstionem si ex subinfeudatione vasallus vasalli mei efficiatur meus vasallus perdoctè examinat Reg. de Curte in diuers. feud. §. datur etiam nu. 15. vbi subtili distinctione ambarum opinionum Auctores concordat, an autem vasallus demanialis Regis esse possit ratione feudi vasallus alterius, vide Afflict. in constit. quia frequenter, & è contra an Baro possit habere feudum in Ciuitate, vel Terra de demanio Regis, idem Afflict. in constitut. si dubitatio nu. 1. an autem appellatione feudatarij veniat subfeudatarius, notat Auctor in lect. 4. nu.27. in repet. feud.

Vers. sed ius, adde quod subfeudatio de iure Regni est prohibita, Anna in alleg.124.nu.4. & quando permitteretur, non vltra tertiam vicē concedenda, vt euitetur infinitas, idem Reg. de Curt. in cod. diuers. loc. cit. nu.10. lit.

get enim de iure Regni feudatarius subinfeudare nequeat, limitatur tamen non procedere in rebus particularibus feudi concedi consuetis, idem Auctor in lect. 1. nu. 55. & 81. & quid in feudo concesso Ecclesiæ, idem in lect. 3. nu. 7. & lect. 4. nu. 14.

Num. 2. idem Reg. de Curt. vbi supra nu. 11. & Auctor noster in d. lect. 1. num. 88. Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. sed vos pro vera fol. 57.

Num. 3. verùm est, quod assensus præstari debet vbi alienans habet successorem, licet postea moriatur, Maur. Iun. alleg. 17. nu. 1. & 2. quod dixit procedere tàm in alienatione feudi antiqui, quàm noui, in alleg. 18. nu. 1. etenim si filijs careret alienans non poterat assensus interponi, nec pariter id Proreges facere possent, vt noster Auctor notat in d. repet. lect. 11. nu. 14. & ibidem nu. 12. dictum Andr. in cap. 1. qui success. ten. citat asserentis assensum Domini præstitum super feudi alienatione facta à feudatario filijs carēte, prolem habenti nulla mentione facta de illorum carentia iuuare emptori, eiusq; hæredibus, quando non erat venditor de filijs desperatus, & quid si fuisset assensus impetratus nulla facta mentione de carentia filiorum, an censeatur subrepticius, vide quid fuerit decisum in meo Compend. Decis. Regni, verbo assensus, an valeat, quid autem in refutatione an fieri possit à sene decrepitæ ætatis, vide Annam in repet. rubr. de vasall. decrep. ætat. num. 53. & seq. & in terminis nostris, quod tunc censeatur facta in fraudem feudi alienatio, quoties alienans esset senex, & filios non haberet, refert Iacob. Mandell. cōs. 78. nu. 20. & de eo meminit Auctor in lect. 6. nu. 14. cum seq. qui in lect. 4. nu. 35. loquitur de tali prohibitione alienationis feudi factæ per feudatariū carētem successore ex dispositione Regiæ pragmaticæ non militare in clerico successorem habente, & habilem ad succedendum potentionaliter, & sic decisum refert, qui in cons. 75. nu. 58. vol. 2. etiam refert alienationem factam à feudatario, vt priuaret legitimum successorem dici in fraudem factam, & reliqua pertinentia ad denegationem assensus ob talem causam, referuntur ab eodem nostro Auctore infrà eod. tit. de diuers. prouis. rubr. de legitim seù restit. nat. nu. 8.

Num. 4. videas eundem Iacob. Mandell. d. cons. 78. nu. 19. & feudatarij absque Domini assensu subinfeudantis, vel refutantis iure resoluto, & acceptoris ius tolli necessum est, nisi subinfeudatus seruire paratus sit Domino immediato, & ita à nostris feudistis receptū esse frequentius dixit Auctor in lect. 16. nu. 14. & 15. & nu. 19. 20. & 22. intellectum autem cap. 1. qui success. ten. examinat conciliando opiniones huius regulæ contrarias, & quod nam dominium feudatarius subinfeudando transferat, vltra Auctorem in 1. lect. nu. 52. & 54. vide Reg. de Curt. in d. §. datur num. 4. vbi alia multa cumulat ad huius rei materiam.

Num. 5. vide Auctorem supra de prouis. fier. solit. §. 4. nu. 67. & ibi notata per me.

Num. 6. Actus enim factus videtur vigore potestatis tributæ, Auctor noster cons. 73. nu. 2. vol. 2. quod limitatur quando actus factus esset vigore potestatis inualidæ, Anna alleg. 27. nu. 1. Similiter si actus factus esset vigore vnius potestatis, quæ non sufficeret vtique non valeret, idem in alleg. 135. nu. 11. & alleg. 141. nu. 14. Quamuis enim in dubio actus ab aliquo factus, qui eum facere potest nomine suo, & alieno, præsumitur semper, quod fiat nomine proprio, Fusc. singul. 25. liter. A, hoc procederet quando actus ille esset in facultate concedentis, aut concessionarij, vtputa emere, aliquid facere, dicere, allegare, & similia: tunc enim, quia vtilitas in ijs versatur, potiusquam damnum actus factus ab aliquo censetur factus ad sui vtilitatem, Anna in alleg 91. num. 5. tunc enim actus in potentia idem operatur, quod actus in esse, ita Auctor decis. 4. num. 16. sed quando actus ab alio dependeret, & sua interesset aliud dicēdum erit: tunc actus præsumeretur factus eius nomine, ad quem negotium pertinet, Tiraquell. de retract. consang. §. 36. glos. 2. nu. 6. maximè si esset actus, quod requireret impensam, tunc etiam præsumeretur factus de mandato eius, cuius interest, Anna alleg. 89. nu. 17. Auctor cons. 17. nu. 31. vol. 2. & tanto magis intercedente aliquo interesse, vel ius, quod residere potest in persona faciendi potestatem concedentis.

Num. 7. adde quod Barò potest tenere feudum suę baroniæ subditę etiam in alieno territorio, Maur. Iun. in alleg. 2. num. 14. & sic Baro habere potest feudum in Ciuitate, vel Terra demaniali Regis, Afflict. in constit. si dubitatio sub nu. 1. prout vidi in Ciuitate Theani, dum ibi iudicatus munus exercebam, quę est in dominio Excellentissimi Principis Hostiliani, in qua, & illi de familia de Baraptucio habent feudum nuncupatum *dell'Infanti*, absque tamen territorio, sed consistit in certis familijs hominum, descriptis in eorum priuilegijs habitantibus in eodem territorio Theanensi, & ipsi Domini de Baraptucio Capitaneos, & Actuarios creant pro iustitiæ administratione, & iurisdictionem exercent de consensu tamen Proregis, in quos idem

Prin-

Princeps Excellẽtissimus Hostiliani nullam habet iurisdictionem, & si per eius Officiales dicti vasalli capti fuissent, qui descripti reperiantur in eorum inuestitura, remittantur ad eosdem de Baraptucio, prout tempore meo visis prouisionibus Reg. Cam. Summ. confirmantibus eorum priuilegia, ac possessione iuridica multos remisi delinquentes, in superioribus autem puta Imperatoribus, vel Regibus, an ipsi possint habere feuda in alienis territorijs alijs subditis, ita vt Rex accipiens feudum ab aliquo Domino ei non subdito efficiatur Baro, de quo per Reg. de Curt. in diuers. feud. §. absoluta igitur num. 17. & 18. vbi plura retulit, de quo per Annã in sing. 437. vbi tradit, quod Rex potest habere subfeudum, vt Baro, & ibi aliqua notatu digna retuli, ita vt iurare teneatur Domino illius Terræ fidelitatem, & alia vti vasallus peragere, non tamen si essent bona burgensatica, quæ ibi possideret, Anna in alleg. 128. num. 3. vbi num. 4. extendit ad eius cessionarium, & Princeps si esset vasallus Domini Comitis in dicta Terra planum est, quod ipse habet vtile dominium, Signorol. in cons. 108. nu. 11.

Num. 8. concessio simpliciter facta de feudo, intelligitur facta prout ius intelligit, Maur. Iun. allegat. 6. num. 5. & concedit Rex cum prioribus priuilegijs. Anna alleg. 62. nu. 22. & concedendo regalia cum clausula generali, videtur concedere omnia æqualia, & maiora, idem alleg. 41. nu. 16. & concedendo aliquid generaliter, videtur cõcedere illud, quod si interrogatus fuisset in specie concessisset, idem in alleg. 65. nu. 1. item feudum reconcessum à Rege videtur concedi sub ea natura, prout primus possidebat, Consil. de Georg. in alleg. 8. nu. 10. Imò Rex assentiendo videtur inuestire, idem ibidem nu. 12. & fortius assentiendo videtur donare, Anna in alleg. 67. nu. 7. & sicuti assensus à dispositione iuris regulatur, idem in alleg. 95. num. 11. sic pariter, & donatio.

Num. 9. similiter nec alienare feudum, ita disponente pragmatica, vt per Auctorem in lect. 4. nu. 35.

Num. 10. adde Auctorem idem interpetrantem in d. lect. 11. nu. 12. & seq.

Num. 11. idem Reg. in d. lect. 11. num. 14. & de hac decisione memini in meo Compendio verb. assensus, vltra Mastrill. in tract. de magistr. lib. 5. cap. 6. nu. 63. hic citantem Auctorem.

Num. 12. adde Frecc. de subfeud. lib. 2. in quæst. 4. num. 10 & assensus est mera gratia, inquit Anna alleg. 39. nu. 7. & Præs. de franch. decis. 693. nu. 3. & ob id quemadmodum non data iusta causa assensus erit per Regem præstandus, idem in decis. 695. num. 4. ita è conuerso legitima subsistente causa, denegari potest, vt hic Auctor comprobat: intantum quod assensus, vel gratia, vt denegetur debet considerari causa, ita quod si sine causa denegetur diceretur fieri iniuria, Maur. Iun. alleg. 17. nu. 6. & alleg. 18. nu. 5. & licet Rex non faceret secundum honestatem, non tamen posset compelli, vt censet nouissimè Consil. Rouit. in pragm. 9. nu. 4. de feud. & nisi iusta causa subesset censeretur præstitus, Auctor cons. 14. nu. 72. vol. 2.

Num. 13. adde Auctorem supra eodem §. 2. nu. 34. vbi alia notaui.

Num. 14. adde eundem nostrum Auctorem in d. lect. 11. nu. 13. vbi idem confirmat, & Consil. Rouit. in pragm. 4. nu. 39. de feud. vltra Mastrill. in tract. de magistrat. lib. 5. cap. 6. num. 45.

Num. 15. vide Auctorem loc. cit. nu. 14. hoc sanè intelligitur de dispositione importante dominij translationem vti factam à Domino, secus in ea, quæ induceret actionem hypothecariam tantum ad feudum, quod hodie cessat per clausulam in assensibus apponi solitam, quatenus contrahens habeat legitimum successorem in feudo, ita Consil. Rouit. in pragm. 4. nu. 17. de feud. an autem præstari possit assensus ei, qui alienat feudum, & caret successore, qui sit in tertio gradu, iuxta constit. Regni, vt de successionibus, sed haberet successorem in quarto gradu, qui potest succedere, iuxta gratias de nouo concessas, videas eundem loc. cit. nu. 40.

Num. 16. adde Auctorem in d. lect. 11. nu. 16. & infra de refut. feud. §. vlt. nu. 19.

Num. 17. adeò verum est hoc, quod assensus per Proregem præstari potest in donationibus feudorum faciendis à parentibus filijs primogenitis successuris in feudis, & non alijs, Cõsil. Rouit. in pragm. 7. de feud. nu. 2. at si fuerit concessus assensus super donatione feudi secundogenito, non facta mentione primogeniti an dicatur subreptitius, deducuntur decisiones ab eodem Consil. Rouit. in pragmat. 1. de titul. abus. &c. nu. 124. & 128.

Num. 18. Auctor noster in lect. 9. nu. 32. & in specie in casu nostro interesse est respectu Domini vtique considerabile, quod feudatarius habet, vel non habeat successorem in feudo, idem in decis. 4. nu. 27. corruit enim assensus ex indiuiduo voluntatis, subnectit in cons. 52. nu. 2. vol. 2. quod ampliat etiam in refutatione nu. 6. 14. & 18.

Num. 19. in Principe enim voluntas attenditur, quæ est causa, quæ semper est iusta, & in eo sic præsumitur, Auctor cons. 91. nu. 3. vol. 2.

Anna

Anna alleg. 65. nu. 15. & alleg. 69. nu. 24.

Num. 20 vltra addita supra eodem nu. 12. nota quod assensus respectu Regis semper est mera gratia, etiam quod soleat passim omnibus concedi, Consil. Rouit. in pragm. 9. nu. 3. de feud. & assensus super alienationibus feudorum est consuetudinibus feudalibus conformis, hinc dicitur gratia, & manet sub dispositione l. beneficium ff. de constit. princ. Auctor decis. 5. nu. 4.

Num. 21. sed melius addita fuit clausula illa, quatenus contrahens habeat legitimum successorem in feudo, Consil. Rouit. in pragm. 4. de feud. nu. 17. & Auctor infra eod. §. 4. in princip. quare successor feudi sat fit si in potentia sit tempore, quo actus celebratur, vt sit satisfactum clausulæ supra citatæ, idem in decis. 4. nu. 20. 24. & 26. & infra eod. tit. de diuers. prouis. tit. de donis, & expensis, &c. nu. 21. dixit sufficere causam existere tempore actus gesti, & nihil interesse si postea deficiat.

Num. 22. adde Molfesio consuet. Neapol. par. 3. q. 1. nu. 19. sic paria sunt, quem esse, vel esse impeditum, aut inhabilem, sicut quid non esse, vel nulliter esse, Auctor in cons. 44. nu. 28. vol. 2. & infra de diuers. prouis. tit. de decret. Collat. Consil nu. 16. & paria sunt non extare, vel extare, & non succedere, Dec. cõs. 295. nu. 3. sic etiam paria sunt non esse, & inhabilem esse, Afflict. in cap. 1. an mutus, vel alias imperf. nu. 8.

Num. 23. vide Carau. in rit. 295. nu. 14.

Num. 24. faciunt hic addita supra eodem nu. 3. vltra ea nota, quod feudatarius disperatus de prole renunciando feudum Domino dicitur facere in fraudem proximi successuri, Anna in alleg. 55. num. 8. qui in antecedenti nu. 7. idem in donatione militare dixit.

Num. 25. confirmatur alia iuris veritate, nempè quod primogenitus, qui succedere debet in feudis esset inhabilis, & secundogenitus habilis; tunc nec etiam Princeps poterit facere gratiam primogenito inhabili in præiudicium secundogeniti habilis, vt per Afflict. in cap. 1. nu. 2. an mutus, vel alias imperf. & in feudis ordinariè primogenitus inhabilis ad successionem feudi repellitur ipse, & successiuè eius filius, idem in cap. sequitur num. 50. de success. feud. in Regno autem successione ex inhabilitate primogeniti si demens, vel fatuus esset morbus esset perpetuus, tũc secũdogenitus succederet, secus si esset temporalis, tunc enim curator adhibendus erit, ita ex mente Bald. refert Afflict. d. cap. sequitur nu. 149.

Num. 26. hinc est, quod assensus extenditur ad æquipollens, Anna alleg. 41. nu. 20. & in feudis potissimum extendit Afflict. in d. cap. 1. an mutus, vel alias imperf. nu. 28. & de hoc argumento satis loquitur Euerard. in sua topica loco ab æquipollentibus, & Consil. Rouit. in pragm. 4. nu. 35. de feud. vltra Auctorem infra de refut. feud. in princ. nu. 10.

Num. 27. argumentum à simili valere dixit Afflict. in cap. vnico §. sed quia nu. 26. quæ sit prim. caus. benef. amitt. qui loquitur in feudis, quod procedit etiam in culpis, ob quas feuda deuoluuntur, eadem tamen militante ratione, Auctor in decis. 1. num. 21. & de eodem argumentandi modo plenius habetur in eadem topica Euerardi loco à simili, & per eundem Consil. Rouit. vbi supra, vltra Auctorem in tit. alleg. de refut. feud. in princip. nu. 11.

Num. 28. extensio ex mente comprehensiua an fiat, refert Anna in rubric. de vasall. decrep. ætat. nu. 186. & an & quando admittatur extensio in correctorijs, latè Euerard. in d. topic. iur. loco à ratione legis larg. nu. 6. ad 40. placet tamẽ mihi in hoc. quæ dixit Io. Bapt. de S. Blasio inter consil. Boni cons. 66. num. 19. quod extensio, vbi est eadem ratio, ibi nõ est extensio, sed eadem prouisio, qua de re aduertendum est ad id, quod tradit hic Auctor, quod assensus non solum fuit denegatus in causa hic ab eo relata, sed quia repetiebatur præstitus, & proinde fuit declaratum, non potuisse à Prorege præstari in fisci præiudicium, & ideò fuit mãdatum pretium venditionis subrogari loco feudi in aliam emptionem, quæ remaneret subiecta periculis deuolutionis, prout feudum ipsum venditum, sic pariter existente Regia pragmatica prohibente præstari assensum alienationi feudi in manus mortuas deuoluti, siuè alienati, vtputa in Ecclesiam, vel vniuersitates, decisum tamen fuit, vt vniuersitas compellatur ad vendendum bona feudalia particularibus, vel transferendum in caput particularium, excepto si fuisset confirmata admissio ad demanium per Regem, ita Consil. Rouit. in pragm 64. §. in primis nu. 29. & 30. de offic. Procur. Cæsar. similiter quò ad bona emphyteotica fuit condemnata vniuersitas ad ponendum domos emptas in emphyteosim extra manus mortuas ob laudemia, Præs. de Franch. decis. 659. vt in meo Compend. verb. ciuitas primo, & secundo, & verb. vniuersitas.

Num. 29. qui nam senes dicantur, & valetudinarij declarantur ab Andr. citato per Ann. in singul. 464. & in qua ætate dicantur, vide Cauens. in rit. 146. nu. 2. de quo latè per Bertach. in repert. verb. senex, at in procreandis filijs potissimum senex ille dicitur, qui est

annorum

betur in dicto meo Compend. verb. clericus an succedat, vbi aliæ consimiles referuntur decisiones de clerico potissimum succedere volente in feudo, & insuper noster Auctor in lect. 13. nu. 20. quærit si amica dicatur legitima succeditrix.

Num. 8. vide in meo Compend. verb. clericus beneficiatus, vbi apparet in eo casu fuisse datum terminum ad deliberandum clerico beneficiato succedere volente in feudo, de quo latius per Auctorem nostrum in lect. 4. nu. 54. & lect. 10. num. 33. cum seq. vbi id copiosè declarat, quando procedat, maximè si esset in sacris.

Num. 9. vide in eodem Compend. Decis. verb. milites Hierosolymitani, vbi plura, latè Carol. de Grass. in tract. de effect. cleric. in 4. effectu nu. 68. & seq. Molfes. in consuet. Neapol. par. 2. q. 7. num. 5. ad quod etiam videas Auctorem nostrum in lect. 1. nu. 121. & in decis. 4.

Num. 10. latissimè idem Carol. de Grass. in eodem tract. & effect. vbi omnes Doctor. de hac eadem materia alloquentes adduxit.

Num. 11. idem Carol. de Grass. in d. tract. eod. 4. effect. nu. 117. cum seq.

Num. 12. hoc est vnum ex requisitis probandi dominium, vt debitor possideat rem aliquo modo, tempore obligationis contractæ, Negusant. in tractat. de pignor. in 3 membr. 8. part. nu. 25.

Num. 13. idem Carol. de Grass. in dicto 4. effect. eiusdem tractat. de effect. cleric. post relatas opiniones contrarias nu. 82. demùm sic concludit nu 85. nonnullos citando Auctores.

Num. 14. latissimè idemmet Carol. de Grass. in dicto 4. effect. nu. 4. & seq. & Reg. de Curt. in diuers. feud. §. vt igitur nu. 10. & de hoc attuli decisionem in eodem Compend. verbo clericus an succedat, & c. si clericus reperiatur tempore mortis, & post litem motam dimiserit habitum, & clericatum.

Num. 15. adde Franch. decis. 719. nu. 2.

Num. 16. vltra Molfes. in consuet. Neapol. dicta par. 2. q. 7. nu. 20. adde Maur. Sen. in allegat. 46. nu. 6. vbi hoc, & alia consimilia tradit, & ita Princeps faciendo aliquid contra ius videtur dispensare, idem in alleg. 70. nu. 4. nam solus Princeps de inhabili facit habilem, Chassan. in cathal. glor. mund. par. 5. consid. 24. in 33. priuil. & in particulari si Princeps possit dispensare, vt clericus succedat, de quo latè per Carol. de Grass. vbi supra num. 164. & seq. sed quid simpliciter cum interstiendo an agnatis præiudicet, idem ibidem nu. 215. & 218. subdit, & videas infra de prouis. diuers. tit. de alien. fier. sol. bon. vniuers. nu. 3. vbi alia consimilia referam.

Num. 17. ad hoc etiam vide eundem Carol. de Grass. in d. tract. & effect. nu. 4. vbi censet, quod si quis habens feudum efficiatur clericus, vel aliter religiosus, illud statim amitteret per text. in cap. 1. §. qui clericus, si de feud. defunct. contr. & per alia iura ab eo citata, & ipso iure verbum exponitur sine tēpore exceptionis, refert Præs. de Franch. decis. 527. num. 5.

Num. 18. idem Carol. de Grass. vbi supra num. 18. ad 20.

Num. 19. non ab re inquit Reg. de Curte in d. diuers. feud. §. multoties concedens num. 34. ex mente Bald. Nouell. quod feudum stat in hæreditate tanquam piscis in aqua, & eandem opinionem Hammac. hic citati, sequitur idem Carol. de Grass. in dicto 4. effect. num. 99. & 100 per alia media, nam alias per Collat. Consil. fuit datus terminus sex mensium clerico beneficiato ad deliberandum, vt per Annam alleg. 98. de quo in meo Compend. verb. clericus beneficiatus, & insuper aditione hæreditatis pendente, dominium non transit ad hæredem ab intestato, sed remanet in hæreditate iacente, quæ vicem personæ repræsentat, Auctor in cons. 147. nu. 38. vol. 2.

Num. 20. adde Annam in allegat. 65. nu. 39. an autem adire videatur eo ipso, quod quis cōstituat Procuratorem ad adeundum hæreditatem, Franch. decis. 60. nu. 5. & 13. vbi plura, & ibi Addentes.

Num. 21. adde Peregrin. in tract. de fideicommiss. in art. 43. num. 27. vbi idem refert alios referendo Doctor. ac rationes alias adducendo, & Molfes. in consuet. Neapol. tit. de bonis q. 59. nu. 9.

Num. 22. idem Carol. de Grass. vbi supra num. 85. idem tradit, & alios Doctor. allegat cum declaratione huius rei.

Num. 23. sequentia enim declarant præcedentia, & è contra, Maur. Iun. in alleg 24. nu. 6. Ann. in cap. 1. de vasal decrep. ætat. nu. 36. vltra Dyn. cons. 48. nu. 1. & Boer. cons. 40. nu. 37.

Nu. 24. & propterea tempus acquisitionis non delationis hæreditatis inspicitur, nam aliud est, quod hæreditas sit delata, & aliud, quod sit agnita, Præs. de Franch. decis. 151. nu. 6. & 7.

Num. 25. adde Præs. de Franch. decis. 64. nu. 11. & vide supra eodem §. 2. nu. 26. & sic in assensu demonstrat Auctor infra eodem §. vltimo nu. 4.

Num. 26. vide Bart. in l. quæsitum §. possunt ff. de leg. 1. & in l. fin. ff. de cond. institut. adde etiā quod tempus aditionis subauditur in tempore mortis testatoris, Bald. in l. 1. q. 12. C. de his, quæ pœn. nom. & subsequenter ad propositum notandum est, an tempus mortis, vel

testamenti

testamenti facti attendatur pro capacitate, vel incapacitate hæredis, vide Coro. consl.1. lit.D,& consl.94.lit.E,par.2.& quod nam dicatur medium tempus, vide Præs. de Franch. decis.12. nu.3.

Num.28. vltra Molfes. consl.9.nu.4. adde Carol. de Graff. in cit.loc.nu.257.vbi nu.258. etiam in monacho procedere dixit, etiam si fuisset de aliquo beneficio à patre promisus, vt nouissimè retuli in meo Compend. verb.vita,& militia, sic decisum, vel quod fuisset legatum vnum feudum secundogenito, Maur. Iun. alleg.28.num.11. & alia cumulauit Auctorem hic allegando Præs. Mormil.in const. Comitibus nu.4. & seq.

Num.29. vita, & militia, licet vocetur portio secundogeniti, Anna in alleg.23.nu.3.& successiuè loco alimentorum præstetur, Maur. Iun. alleg.76. nu.2. an autem loco legitimæ, vel alimentorum succedat, vide Consil.Rouit.in pragm.24.nu.12.de feud. & cuiusmodi sit natura vita, & militia, idem Maur.in alleg. 28. nu.9. & quod vita militia non detur loco legitimæ, nec portionis feudi, refert Frecc.de subfeud.lib.4.in 19.different. inter feud.ex pacto,& hæred.nu.2.

Num. 30. vide in meo Compend. verb.adhoarum onus, & quod secundogenitus non teneatur contribuere in solutione adhoæ, vel alterius seruitij à primogenito præstandi, tradit Consil. Rouit.in d.pragm.24. num.10. de feud.

Num. 31. dixi in meo Compend. verb. vita, & militia, an autem vita, & militia debeatur, quando facta esset refutatio per viam donationis inter viuos, videas Marcam voc.220. num.34.

Num. 32. adde Consil.Rouit. in d.pragm.4. nu. 15. vbi ad hoc plures citat Auctores, & quid pro paragio, an competat actio hypothecaria super feudo contra tertios possessores, videas decisiones antiquas de hoc,& modernas recollectas in eodem meo Compendio, verb. actio contra tertios, & verb.actio pro paragio, insuper respectu seruitij præstandi per secundogenitum expensis primogeniti, refert Frecc.de subfeud.lib.2.in 2.authorit. nu. 13. & in quibus casibus clericus tenetur ser uire per substitutum, vide Carol.de Graff. in d.tract.loc.alleg.nu.230.& seq.

§. V.

Num.1. immò & præsente Prorege possunt assensus præstare absque eius interuentu, vt dicam infra nu.3. hic tamen aduertendum duxi assentire esse ius Regium,& de reseruatis Principi in recognitionem supremi dominij, idq; omnes admittunt absque controuersia, vt Auctor noster aduertit in d.repet. lect.5.nu.46. hinc est, quod assensus Viceregis in venditione feudi interpositus venditori, non opitulatur ex defectu potestatis, Franch. decis.540.nu.2. & licet assensus perficiatur per verbum fiat, idem in decis. 663. nu.2. adhuc tamen non probaret, nisi reductus fuerit in forma Regiæ Cancellariæ, vt dixit Maur. Iun. alleg.71.nu.1. hoc est firmatus manu Proregis item Regentium, sigillatus & registratus, quid autem si non fuerit sigillatus, sed firmatus manibus Regentium dumtaxat, vtrum valeat, videas Annam in repet. constit. constitutionem num. 69. quid autem si assensus Regius super alienatione feudi præstitus fuerit, vtputa si Rex solus designauerit memoriale per verbum fiat, vel requiratur, quod sit expeditum in scriptis, & sigillatum, vide Afflict. in cap.1. num.57. Imper.Lothar.& nu.63.notat, an sola signatura Principis censeatur perfectà, & quid si contractus coram Principe celebraretur, an pariter censeatur assensus præstitus, idem, Anna in d.repet. rubr.de vasal. decrep. ætat. nu.107.& Consil.Rouit. in pragm.4. sub nu. 16. de feud. fundat etiam de iure communi, Viceregem vti Regis Vicarium hanc potestatem habere assentiendi, de quo latè in præfat. Compend. mei Decis. Regn. apparet, vltra Annam in d.constit. constitutionem, nu.70.cum seq.

Num.2. notandum est hic, quod assensus gratia nuncupatur,& gratia est, vt notatum est supra eodem §.13.nu.12.& postquam gratia est, ante integra morte concedentis gratia expiret, vide Ant.Gabriel.in lib.6. commun. opin.tit.de præbend.concl.1.per totam, vbi de hoc limitationes cum ampliationibus collexit, sic & beneplacitum Regis morte ipsius non extinguitur, Carauit.in rit.2.nu. 24. & in specie quæstionem istam si assensus expiret, quando ante expeditionem priuilegij in forma Cancellariæ concedens moriatur, & nouissimè Maurit. Apicell. alleg. 24. cum, 94. vbi allegat Auctorem hic, & numer. 110.

Num.3. nota, quod absente Rege à Regno assensus interponi potest à Vicerege in alienationibus,& obligationibus feudorum, nisi haberet limitatam potestatem, vt dixit Capyc. in inuestit. feud. rubr. feud. assens. vers. Vicerex absete, vel eius Vicarij, seu Locumtenentis,& in decis.156.nu.10. In Regno autem hoc expeditum est per pragmaticam hic citatam, vt talis potestas Proregi,& Collaterali Consilio concessa sit, nam in assensu concedendo multæ possunt oriri difficulta-

tes in iure, quas Prorex sine praeiudicio Regis, vel partium decidere non posset absque voto Collateralis Consilij, ad hoc, vt euitentur fraudes, item praeiudicia, & laesiones, non mirum igitur si simplex memoriale per verbum fiat non sufficiat nisi in forma cancellariae redactum sit ex pragm.1.& seq. de fide memor. quam siquidem formam explicat Maur, d.alleg.71.potissimum, vt sit firmatum manu Regentium, &c. de quo supra eodem nu.1.at inquam nouissimè ex priuilegio Caesar.Maiest.inter capit.Neapol.anni 1554.in cap.7.fol.153.à terg.prouisum est, vt Regentes Regiam Cancellariam circa assensus, & res pertinentes ad iustitiam prouidere possint absque interuentu Proregis, & sic seruatur indifferenter.

Num.4. Ego autem obseruatum vidi tempore absentiae Excellentissimi Comitis Lemensis Senioris, quã Io Romam se contulit in anno 1600.ordine suae Maiestatis, vt inuestituram Regni huius obtineret, ac fidelitatis iuramẽtum S.P. praestaret, reliquit tandem eius Locumtenentem Ill.D.D Franciscum de Castro eius filium, de quo etiam memor est Consil. Rouit.in rubr.de admin.& quomodo person. seru.nu.23.vltra Auctorem in §.seq.nu.1.vbi etiam tradit in casu mortis eiusdem Comitis remansisse eundem Locumtenentem, nũc meritissimum Siciliae Proregem, & nouissimè existente generali Regis Locumtenente Illustrissimo Cardin.D.D.Antonio Zapatę, ex causa nouae electionis, Deo dante, faciendà noui Pontificis Romani ob mortem S.P. Pauli V. de hoc mense Ianuarij 1621. suum Locumtenentem constituit Ill. D.Petrum de Leyua in Regni administratione durãte absentia praedicta; quinimò in modica absentia parum duratura duorum, aut trium dierum semper remãsit Collaterale Consilium in administratione Regni circa iustitiae administrationem, ac alia onera inuestigare.

Vers. est benè verum, vide Praes de Franch. in decis.138.nu.6. loquentem de Principibus, Ducibus, Marchionibus, vt praecedant Cõsiliarios in Collaterali Consilio in sedẽdo, sed quando sunt in concilio pro causis proprijs, sedent in inferiori loco, & quando non sedent, & quomodo sedeant Barones titulati in hoc Regno, idem Praes. de Franch. decis. 365.nu.2.& 3. tradit.

Num.5. istas decisiones connumeraui in meo Compend. Decis.Regni, verb.magnus i.& 2. vbi alios Doctor.citaui ad earum ornatum.

Num.6. vide pariter in eodem Compend.verb. titulatus ex sanguine Regio.

Num.7. idem tradit infra de delegat.caus. nu. 16. Regentes Regiam Cancellariam libello-rum Praefecti appellantur, Freec. de subfeud. lib.1. §.alias fuit quaestio nu.2. fol.22. & ipsi fuerunt à Rege catholico instituti, & quod nam sit eorum officium, idem in eodem lib. 1 de offic.magn.Cancell.nu.29.

Num.8. videas Molfes.in comment.ad consuet. Neapol.par.10.q.22.per totam, vbi plenius examinat paritatem votorum omnium tribunalium huius Regni concordandam, vltra Carau. in rit.198. licet loquatur in votis pręstandis in Sac.Cons.& Mag.Cur.quid autem si bis contingerit in eadem causa paritas votorum, quomodo decidenda sit causa, retuli in eodem Compend. verb. votorum paritas.

Num.9. adde Auctorem supra eodem in tit. de tractis nu. 14 & quomodo sit arbitor iustitiae ibi addidi.

Num.10. ex quo vtilitas publica debet praeferri priuatae, quae sub publica includuntur per nostrum Auctorem supra in titul. 1. nu. 27. habetur.

§. VI.

NVm.1. quaestionem istam exactè disputat pro, & contra Consil. Rouit. in rubric. pragmar.de administr. & quod person. seru. à nu 8. ad finem, vbi distinguendo casus absentię, infirmitatis, & mortis antiqua, & moderna exempla in consimilibus casibus alias in praesenti Regno occursis commemorando retulit, & in pragm.24.nu.2. & 17. de offic. Sac.Cons.ad quod vide Mastrill. in tract. de magistr.lib.3.cap.6.nu.165. hic citantem Auctorem.

Num. 2. antiquitus Proreges Praefecti Praetorio nuncupabantur, de quo plenius Bernardus Graecus in pragmar.de lit.form.&c. nu. 73.& seq. tàm illius nominis concernentia, quàm etiam aequiparationem ipsius ostendit, quibus potissimum assimiletur, idemq; etiam tradit Carauit. in pragmat.1. §.2.nu. 8.de Senatusc.Maced. eiusq; officium in iure officio Proconsulis, vel Legati à Latere aequiparatur, Capiblanc.in pragmat.i. num. 21.de Baronibus.

Num. 3. Vicereges in Regno omnia possunt, quae potest Rex stante eorum potestate, Praes.de Franch.decis.165. num.2. latè Molfes.in probem.consuetud.quaest.7.per totam officium Proregis huius Regni copiosè intuetur.

Num.4. est igitur absolutissimum etiam in alijs negotijs particularibus, vt potestas concessa per Regem trahatur etiam ad casum euentum post mortem Regis, Anna in allegat.41.nu.39. quanto magis in praesenti ca-

K su,

su, adde etiam Molfes. in dicta q.7. nu.6. citantem hic Auctorem.

Nu. 5. Legatus à latere non perdit iurisdictionem sede vacante cap.1. & 2. de offic. legat. in sexto, Card. in. in element. 2. §. itricum de elect. in 3. opposit. & in element. 1. quæst. 2. de suppl. neglig. Prælat. Glos. in cap. 1. de seism. in sexto.

Num 6. vide Carauit. in titu 278. num. 1. & 2. vbi loquitur de Regente Mag. Cur. vt in casu impedimenti possit suum Locumtenentem constituere, & subdit in casu impedimenti licitam esse delegationem, & contingit hoc practicari annis proximè elapsis in Regente Mag. Cur. D. Octauio de Aragona, qui suum Locumtenentem pluries constituit Regium tunc Consiliarium Gasparem Palatium, in eius absentia.

Num 7. Ideò Procurator attenta causa prædicta necessaria, nempè infirmitatis, & absentiæ, immò etiam captiuitatis aduersus citationes in foro propositas contra reum allegare non prohibetur, late Carau. in tit. 269. num. 13.

Num. 8. vide Carauit. in tit. 2. nu. 19. vbi etiam istam regulam limitat plurisariam, quando censeatur electa industria personæ, vt non possit substitui à nu. 6. cum seq. vbi aliqua notaui, vltra Andr. Gail lib. 1. pract. obseru. in 97. obseru. nu. 4.

Num. 9. adde Carauit. vbi supra num. 20. vers. tertio limita.

Num. 10. an, & quando Præses possit delegare, vide Specul. in tit. de legat. §. excipi potest, vers. item, quod est delegatus in causa criminali.

Num. 11 adde Andr. Gail lib. 1 pract. obseru. in obseru. 97. nu. 9. sic pariter, & delegatus Sedis Apostolicæ est maior quocumque ordinario Anna in alleg. 71. nu. 10.

Num. 12. ad hoc nota, quod si pater haberet potestatem nominandi successorem in officio, si expresse non appareret nominatio, per quæ verba, vel per quos actus censeatur nominasse filium, videas Maur. Sen. in alleg. 75. nu. 1. an autem filius admitti debeat ad idem officium, quod pater exercuit infra triennium, vide Paschal. in tract. de virib. patr. potest. par. 4. cap. 10. sub nu. 1.

Num. 13. Procurator ad negotia licet possit substituere ex se, si tamen substituit virtute potestatis sibi à Domino concessæ, talis substitutio censebitur facta à Domino, & non à substituente, Anna in allegat. 141. num. 18. & quod Procurator ad negotia generaliter ad omnia constitutus, quandocumque etiam in præiudicium Domini substituere possit, refert Tutzau. inter commun. opin. lib. 2. tit. de Procur. nu. 79. & de ista decisione hic citata per Auctorem, memini in meo Compend. verb. venditio alicuius.

Num. 14 videas in meo Compend. verb. subrogatus, vbi plura dixi.

Num. 15. in eodem Compend. verb. officia collata, vbi nonnulla allegaui, & Doctor. citaui, vltra Capyc. decis. 151. nu. 7. Apicella in suo Tutam. pauper. tit. 2. nu. 507. in addit.

Num. 16. regulariter enim salarium exsoluendum est pro itinere in eundo, & redeundo Officialibus, vt per Montan. in pragm. 1. de admin. vniuers. num. 43. etenim pro labore præstatur Reg. Valenz. in cons. 54. nu. 11. & quomodo sit salarium soluendum Officiali in principio, medio, & fine, vide Fusc. singul. 3. lit. S.

Nu. 17. adde Roman. in sing. 390. medico, multas autem quæstiones pertinentes ad medicorum salaria, congerit Carroc. in tract. de locat. pat. 2. in grad. 4. tit. de medico q. 1. cum seq.

Num. 18. cōducens Iudicem, intelligitur etiam suis sumptibus conduxisse in stando, eundo, redeundo, & comedendo inquit ex mente Paul. Castr. Carroc. in d. tract. de locat. in 1. par. tit. de cond. merc. nu. 14. quod facere videtur pro Officialibus, qui vadunt ad accessus locorum, sumptibus partium, aut fisci, quorum salaria in Regno statuta inspiciuntur in pragm. 6. de commiss. & exequut. secus si mitteretur per Curiam pro eius seruitijs, vide Parid. de syndicat. verb. an si Officialis consueuit in fine, & Carroc. in dicto tract. de locat. tit. de remiss. merced. nu. 211. vbi tenet salarium deberi, si in itinere moriatur Officialis.

Num. 19. adde quod salarium Ambasciatori diuersimodè constituitur, nam aliquando trāsmittitur expensis Communitatis, quę dat in discessu certam quantitatem pecuniarū pro expensis, & isto casu non tenetur restituere quod superest, aliquando transmittitur eius proprijs impensis, dando in recompensam certum salarium, tunc tenetur restituere residuum, vt ex mente Imolæ, refert idem Carroc in d. tract. par. 2. grad. 4. in tit. de Ambasciat. q. 1. nu. 6. vbi alias quæstiones examinat; attamen negari non potest, quin pro accessu, & recessu debeat consequi salariū, sed si ambularet per vias non rectas, nō deberet habere salarium pro illo tēpore, Mart. Laud. in tract. de Leg. Princ. notab. 26. Montan. vbi supra n. 44. quid autem si infirmatur per itinera, aut fuerit disrobatus, idem Carroc. ibidem q. 3. 4. & seq. similiter, & vasallo cui soluitur salarium à Domino pro quolibet miliario, intelligitur militare pro accessu, & recessu.

recessu, quando vadit oneratus cum animalibus, nisi in recessu redderet oneratus, ita Franch decis. 152. nu. 4. & seq. & sic iudicatum, ita Campag. in cap. grauamina nu. 38. in addit.

Num. 20. vide Frecc. de subfeud. lib. 2 tit. quis dicatur Dux nu. 60. à quo enim die salarium currere incipiat, vel à die electionis, aut ingressu officij, vide Parid. de syndicat. in cap. incip. si Officialis decedat sub num. 5. & hoc est iuri consonum, cum nec Vicerex, Præses, aut Legatus antequam intret Prouinciam sibi decretam iurisdictionem habeant in ea, vnde nec Locumtenentem constituere possunt, Capyc. decis. 151. num. 7. nisi ingrediantur, & iurent, vt consuetum est seruari in capturis possessionum, sicut de Prorege expresse loquitur Franch. dicta decis. 395. sic etiam in omnibus Officialibus seruatur ex dispositione capit. Regni item, quod omnes Officiales, Paris in eodem tractatu verbo iuramentum Officialis; nec enim ex sola commissione transfertur administratio, nisi intercesserit iuramenti præstatio, Consiliar. Rouit. in pragmat. 5. num. 7. de Baronib. & sic communiter autem in Regno practicatur, à quo siquidem die captæ possessionis, & iuramenti præstiti salarium Officialibus currere incipiat indifferenter, & circa istam materiam salarij si debeatur ante captam possessionem, sin autem post, & ex aliquo impedimento non fuerit tempus cōpletum integrum, vel pro rata debeatur, aut ad hæredes transmittatur, multa posuit Carroc. in dicto tract. in 4. part. tit. de remiss. merced. nu. 194. cum seq. regulariter enim salarium debetur pro tempore quo seruiuit, Capyc. in decis. 125. nu 4. 5. 6. & 7.

Num. 21. non solum ex dispositione iuris Regni cautum est, vt Officiales expectent aduentum successoris, vt in pragmat. 4. & 10. de Baronib. sed etiam iuris communis, cum qua concordare dixit Consil. Rouit. ibi num. 2. de quo satis per Carauit. in ritu 7. num. 8. & ibi Scaglion. idem Carauit. in rit. 295. nu. 7. Montanar. in pragmat. 2 de adminis. vniuersit. num 370. & 199. Campag. in cap. scire volumus num. 4. vltra Parid. de syndicat. in verbo sequitur modo, latè Capiblanc. in pragmat. 5. nu. 68. de Baronib. Interim enim non prohibetur suum officium exercere, pendente Successoris aduentu Officialis, & successiuè habere salarium pro tempore, quo stabit de superfluo, idem Paris in dicto tract. verb. si Officialis decedat nu. 7. & melius Villalob. inter commun. opin. tit. de offic. leg. nu. 120.

Num. 22. vide supra eodem nu. 20.

Num. 23. satis enim consentaneum fuit salaria Officialibus constituere, quod priscis, & nouis exemplis demonstrat Menoch. de arbitr. iudic. cas. 514 quorum augmentum, legitima suadente causa Principi reseruatum, sed à quo die incipere debeat, potissimum in supremis magistratibus reperi Frecc. de subfeud. lib. 2. tit. quis dicatur Dux nu 6. dicentem à die administrationis susceptæ incipere, sicquè passim decisum esse in Regia Camera, de quo etiam supra eodem nu. 2. verba feci.

Num. 24. concordat cum num. 2. vbi aliqua notaui.

Num. 25. nota quod Proconsul non habet iurisdictionem, nisi postquam est ingressus in Prouinciam sibi decretam, Specular. in tit. de compet. iudic. adit. §. 3. in fine, sic & Vicerex in Regno non habet administrationem, donec ingrediatur, & iuret, Præs. de Franch. decis. 393. num. 1. licet habeat iurisdictionem in habitu, vide etiam Molfes. cons. 15. num. 8. allegantem Auctorem hic.

Num. 26. Non enim iurisdictio diuidi debet inter plures, licet eius administratio, secus scilicet per loca, & tempora, Barr. in primo consil. extat glos. 2. in cap. prudentiam de offic. delegat. Cardin. in clem. fin. in q. 1. de præbend. Paul. de Castr. in cons. 161. Bald. in cap. imperialem §. præterea ducatus 2. col. de prohib feud. alien. per Feder. at si iurisdictio esset inter plures erit tamen insolidum, Alexand. cons. 87. num. 16. lib. 6. & ob id non diuiditur nisi alternis annis, vt ibi subnectit num. 17. & satis de hoc per Iacob. in tractat. feud. rubr. Marchio in Italia in vers. dubitatur etiam, ideò iurisdictio antecessoris nunquam cessat, nisi successor possessionem officij adeptus esset, ne tamen careat Ciuitas regimine, vt hic notat Auctor, ad quod etiā subnota etiam si concedens moriretur, hinc iurisdictio ordinaria per Principem ad beneplacitum concessa, morte Principis non expirat vsque ad successoris aduentum, Capyc. decis. 116. nu. 27.

Num. 27. regulariter enim Vicerex, Præses, aut Legatus antequam intret Prouinciam non habent iurisdictionem in ea, & ideò Locumtenentem constituere non possunt, Capyc. decis. 151. num. 7. quod limitat hic Auctor, si ob aliquod impedimentum esset detemptus, quinimò Potestates licet non possint sibi Vicarios eligere de iure, nisi fortè aliqua consuetudine, vel ratione impedimenti Vicarios constituissent, adhuc procederet regula, vt tradit ibidem Capyc nu. 2.

Num. 28. adeò verum est hoc, quod Vicerex, &

K 2 Vica-

Vicarius Principis parificentur Principi quoad offensionem ipsorum, vt multis exem plis demonstrat Capyc. decis. 130. nu. 49. & ad instar Prouinciarum Præsides existunt Præfectus, & Præses, idem esse videntur, habentq; Præsides maius imperium, & Prouinciam post Principem l. Præses ff. de offic. eius, notat Berard. Græcus vbi supra nu. 78.

Num. 29. vide Speculat. in tit. de iurisd. omn. iudic. in princ. sub num. 2. vbi plura, imò super illustres dicuntur, Alciat. in l. speciosas in princ. ff. de verbor. signif.

Num. 30. antiquitus enim Rex Apuleæ diceba tur, & tales Reges soliti erant coronari in ciuitate Bari, vbi ad præsens vestes, & alia insignia Regalia inspiciuntur, vt dixit Frec. de subfeud. lib. 1. tit. de antiquo statu Regni nu. 4. vbi in antecedenti numero notat quendam de domo Pepiniana fuisse Regem Apuleæ, & dictos Reges Apuleæ consueuisse conferre dignitates Comitatus in personam prout fatetur Reg. de Curte in dicto diuersor. iur. feud. §. sed vnde nu. 16. quinimò permutatiooem nominis, quod hodie habet Rex noster Siciliæ citra pharum ad differentiam Insulæ Siciliæ, quæ est vltra pharum, vt refert Campag. in extrauag. de vita, & honest. cler. in princ. vers. Siciliæ appellari cernitur Dux Apuleæ eius primogenitus.

Num. 31. adde Chassan. in cathal. glor. mundi par. 4. considerat. 18. vbi loquitur de Cardinalibus Legatis, & quibus æquiparantur, & satis in considerat. 10. loquitur de Cardinalibus, qui æquiparantur Consulibus, vt tradit Grauat. ad Vest. in praxi Rom. lib. 1. cap. 1. num. 8. & loco Senatorum successisse eosfet Speculat. in titul. de leg. §. sequitur post princip. in vers. laterales, & ob id Ecclesia Romana dicitur habere Senatum, quamuis glos. in cap. 2. de offic. legat. in sexto, vers. Proconsulum, & Bald. in l. à Iudice in 1. oppos. C. de iudic. Petr. de Suzar. in l. cum Prætor §. 1. ff. eodem, & alij citati per Bertach. in suo repert. verbo Cardinalis dicant eos successisse in locum Proconsulis, vel Præfecti, eo quod ipsi assistunt Papæ, sicut Consules Principi, notat Mart. Laudens. in tract. de Cardinal. in notab. 12. ex mente Specul. gerunt enim officium generalis Ecclesiæ, subdit in 18. notab. vbi alia de eis verba facit.

Num. 32. vide supra in præcedenti nu. 31.

Num. 33. vide supra eodem nu. 2. & 24.

Num. 34. adde Corset. in singular. verbo salarium il terrio, quem sequitur Carroc. in dicto tractat part. 4. tit. de remiss. merced. nu. 213. multa autem ad ornatum l. diem functo ff. de offic. Assessor. collexit Ricc. collectan. 179.

§. VII.

Num. 2. principaliter notandum est, quod Mag. Cur. Vic. iurisdictionem habet in toto Regno, Gramm. in constit. appellationum nu. 19. omnesq; curias offuscat, & habet nonnullas præheminẽtias, inquit Carau. in pragm. 1. §. 1. num. 13. de Senatusc. Maced. ob quod caput, Domina, & fons aliarum Regni curiarum dicitur, Carau. in rit. 1. num. 7. non mirũ si contra omnes ordinariè iurisdictionem habeat, vt dicam infra eodem nu. 4.

Nu. 3. vide Chassan. in cathal. glor. mund. part. 6 consider. 29. vbi expressè loquitur de istis Curialibus assistẽtibus Principi, & multa de eis loquitur, in Regno autem nostro sunt Regentes Regiam Cancellariam, qui pariter collaterales Consiliarij dicuntur, licet largo modo cẽs officiales appellari possunt Consiliarij Regis, quia Regis curiam assequuntur, & assistunt capiti tribunalium, similiter Auditores Prouinciarum, Ioan. Grand. de bello exul. in prædic. agere q. 3. in princ. vers. sed Auditores, vt quoque vidi obseruatũ in Audiẽtia Calabriæ citra, vbi Auditores illius à Præside Consiliarij Regij nuncupantur, quotiẽs eis causę committuntur, & sic in memorialibus describuntur, similiter dicuntur isti Regentes Cancellariam pars corporis Proregis, Auctor in cons. 146. nu. 60. vol. 2.

Num. 4. vide Mastrill. de magistr. lib. 5. cap. 8. nu. 15. licet autem Mag. Cur. Vic. olim fuerat in duobus tribunalibus distincta, hoc est in tribunale Mag. Cur. & tribunale Vicarij Regis, quorum vnum gubernabatur à Regente ipsius Mag. Cur. loco magni Regni Iustitiarij, alterum verò à Vicario Regis, Gramm. decis. 34. nu. 9. Alex. Roman. in pragm. 1. nu. 54. de blasph. Capibl. in pragm. 8. par. 1. num. 54 de Baron. quę quidem hodie sunt vnita, & per talem vnionem dicitur tribunal M.C.V. de quo satis in præfat. mei Compend. Decis. Regni in fin. cum itaq; tribunal Vicarij ex Vicarij Regis generalis Regni persona gubernaretur, Carau. in rit. 55. nu. 2. & ab eo nomen desumpsisset rectiùs hodie Regis pariter tribunal appellatur, sicut hic Auctor putat, quapropter in Regno Mag. Cur. Iudex est competens omnium personarum cuiuscumque status, gradus, &c. vt per Muscat. in praxi S.C. lib. 1. par. 2. glos. cõpetentes nu. 11. iurisdictionemq; habet in toto Regno in ciuilibus, & criminalibus, etiam cõtra omnes Barones in genere, Carau. in rit. 46. nu. 16. benè verùm est, quod tribunal S. C. similiter cognoscit nomine Regiæ Maiestatis, & est supra Magn. Cur. Imò ab eo tanquam a Rege iurisdictio in Magn. Cur. est distributa,

Auctor

Auctor in cons. 36.num.14.vol.2. antiquitus enim Mag.Cur.super omnia castra Regni,& loca iurisdictionem exercebat,Franc.sc.de Amic.in cap.1.§.fumus modo num.7.fol.47. de ijs,qui feud.dar.poss.quæ deinde fuit pessundata tempore Regis Alphonsi, qui cœpit communicare merum imperium Baronibus, Capibl. in pragm.8. nu.43. de Baron.par.1. sed hodie in appellationibus remansit suprema.

Nu. 5. & de communi obseruantia citandi per Magn. Cur. omnes personas cuiuscumque gradus,conditionis, & praeminentiæ, testatur Muscatell.vbi supra nu.12.an autem Barones carcerari possint sine licentia Proregis,& etiam Officiales maiores, vide Capibl.in rubr.pragm.de Baronib. nu.15. vbi tenet, quod non, & hoc in criminalibus; in ciuilibus autem ex quadam vrbanitate,ac more quodam introductum est in Mag. Cur. vt litteræ exequutoriales prius illis ostendantur, & per Iudices mandantur prius, vt soluant alias consignentur litteræ exequutoriales.

Num. 7. cum dispositione huius ritus concordare videntur, tradita per Chassan. in d.cathal.par.6.consider.30.vbi etiam dixit tales Curiales non conueniri in curia ordinarij: sed coram Iudice à Principe deputato,vt est in Fräcia; limitatur tamen hoc priuilegium familiaritatis à Rege concessum, non procedere ratione rei sitæ,vt per Fusenm in singul.101. lit. P, & vltra ea vide Consil.Patin. in suo tract.de Iudice milit.inter comment. Rouiti sub tit.de milit.num.11.citantem hic Auctorem nostrum, vltra Puteum decis.56. nu.9.par.1.

Num.8.adde Nicol.Euerard.in sua topica iur. loco à milite arm.mil.ad mil.celest.nu.1. & 2. vbi loquitur de talibus priuilegijs: an autem gaudeant, vel non gaudeant priuilegijs militaribus concessis hodie ipsi milites,vide eundem Consil.Patin.in eod.tract.nu.36.qui tenere videtur adhuc gaudere, præsertim isto priuilegio,vt non teneantur nisi inquantum facere possunt, de quo etiam loquitur Paschal.in d.tract.de virib.patr.potest. par. 2.cap.9.nu.37. & seq.

Num.9.Doctores nequeunt carcerari de iure pro debito, idem Euerard.loc.cit. nu.3. Caranit.in tit.166.nu.30. vbi testatur de communi obseruantia,vt carcerari possint,& sic in dies practicatur.

Num.10. Afflict. in constit. statuimus dixit suo tempore nonnullos remissos fuisse ad magnum Senescallum,& sic in contingenti casu decisum refert ibi Reg. Carol. Tapia nu.13. de quo in meo Compend. verb. remissio alicuius, quod etiam refert Consil.Rouit. in pragm.16.nu.51.de milic.

Num. 11. priscis enim temporibus militum Iudex erat legionis Præfectus, vt dixit Veget.citatus per Freec.de subfeud.lib 1.tit.de origin. feud. nu 30. quamuis in Regno antiquitus hæc iurisdictio penem magnum Comestabilem residerat,nouissimis autem temporibus penes Regni Proreges,subnectit ibidem Freec. in eodem lib.1. in tir. de sept.offic.Regni num.23.per quos fuerunt deputati Auditores exercitus, qui iurisdictionem generalem habent super omnes milites Hispanæ,ac Italianæ nationis, tam circa cognitionem causarum criminalium,quàm etiam ciuilium adhibita in ijs declaratione sancita in pragm.15.de milit. quam singulariter commento decorauit idem Consil. Patin. in eodem suo tract. de Iudic. milit. inter opera Consil. Rouit. eod. tit. de milit. & eadem pragm.15.& vltra prænarrata vide Mastril. in suo tract de magistr.lib.5.cap.16.nu.3.vbi meminit de nostro Auctore hic, nouissime autem Nouarius in sua prax.elect.& variat. fori q. 37. nu.2. an autem milites gaudeant priuilegio fori, si non existunt sub vexillo, vide Capibl.in pragm.8.de Baron. num.243. par.1.

Num 12.videas Consil.Rouir.in pragm.16. nu. 53. de milit. & ad hoc facere videtur, quod dixit Chassan. in cathal. glor. mundi part.6. consid. 30. de curialibus Principis loquens, vt non possint conueniri coram Iudice ordinario, sed coram Magistro officiorum, aut magno Præposito domus Principis, prout est in Gallia, hic tamen Neapol. coram Regio Auditore exercitus, sic Principe specificè mandante ex delegatione, vt sæpè visum fuit,& de eo vide Consil.Rouit.in pragmat. 16.nu.50.de milit.

Num. 13. sic etiam Officialis durante officio conueniri potest pro debitis ante contractis,vt per Par.de syndic. verb. durante officio num.1.2.& seq.quem sequitur etiam Carau.in rit. 295.nu.3.cum seq.

Num.14. vide Consil.Rouit.in d.pragm.16. nu. 40. & seq. vbi refert, an & in quibus casibus ciuilibus potissimum pro debitis Iudex militum contra eos cognoscere posset,& quando non, respectu verò priuilegij fori concessi,vel ad postulationem, vel motu proprio, vt sibi locum vendicet remissio satius erit videre Præs. de Franch. decis.544. cum allegatis prr me in Compend.Decil.Regni,verbo priuilegium; secus tamen erit si esset priuilegium lite pendente superueniens reo, citra eius factum voluntarium, tunc enim illum eximeret à Iudice coram quo lis erat

inchoata, Benedict. Capra inter commun. opinion. lib. 1. tit. de diuers. rescript. nu. 76. allegat Balb. decis. 70. Angel. in l. si quis postea ff. de Indic. Bartol. & alij in l. 1. ff de pœnis, & nouissimè Nouar. in sua praxi elect. & variat. fori quæst. 13. per totam, id exemplificat in eo, qui est effectus miserabilis litependente si gaudere debeat priuilegio fori.

Num. 16. videas Episcopum Isern. in sua praxi Curiæ Archiepisc. Neapol. cap. 16. nu. 6. de hoc loquentem, & praxim allegantem, quod limitat non procedere quando dolo, & fraude fuisse laicus clericus effectus ex decis. Frauth. 209. qui licet articuli decisionem non referat, adhuc in fauorem clerici pronunciatum fuisse refert Reg. Carol. Tapia in constit. de personis nu. 33. de quo in meo Compend verb. clericus, vel professus, & benè, quia loquûtur in criminalibus, vbi alios Doctores citaui, sed quid in ciuilibus si in fraudem laicus clericus efficeretur, accidit hoc discuti in Mag. Cur. de hoc præsenti anno 1620. in mense Iulij in causa illorum de Focito citatorum per Vespesianum Macedonium super tenore instrumenti, qui in vltimo peremptorio, compatuerunt curia pro tribunali sedente, asserendo se clericos primæ tonsuræ, & in habitu clericali, cum bullis post tamen obligationem obtentis, & successiuè remittendos ad Curiam Archiepiscopalem, licet enim per creditorem ipsum instatum fuisset nullam de eis rationem habendam, cum de reliquis nulla constabat probatio, hoc est de seruitio, iuxta tenorem bullæ Clementis Summ. Pontif. de qua meminit Vrsill. decis. 24. & quatenus aliquid de seruitio constaret non poterat impediri liquidatio, iuxta ritus rigorem tanto fortiùs attenta notoria fraude, quinimò per ipsam Mag. Cur. ad relationem Iudicis Aloysij Caraccioli, fuit decretum, quod remaneant cõdemnati, penes Seraphinum Actor. Magist. licet de hoc adhuc pendeat relatio facienda in Sac. Conf. & hoc videtur decidi ex traditis punctualiter per Galter. in praxi instrument. in 2. par. vlt. part. rubr. 1. sub nu. 17. vers. limita tamen, vbi allegat Addentes ad Robert. in tract. de reassumpt. instr. consid. 4. post num. 71. sub patrocinio mei consobrini Io. Francisci Vitaliani I. C. eruditi, sed hoc procederet respectu realis exequutionis, non autem personalis, quæ enim remitti solent ad eorum Iudices concernentia exequutiones bonorum, & personarum, an autem laicus effectus, clericus in fraudem creditorum gaudeat beneficio cap. Odoardus, vide eundem Episcopum Isern. in d. sua praxi cap. 3. num. 11.

Num. 17. adde Consil. Patin. in d. tract. sub num. 19. vers. *solo mi resterà*, vbi allegat hic Auctorem, & in militibus idem procedere dixit Consil. Rouit. in d. pragm. 16. nu. 41. qui autem dicantur isti curiales, videas Afflict. in constit. intentionis sub nu. 23. Carau. in rit. 160. nu. 4. & rit. 232. nu. 1. an autem gaudeant priuilegio fori, latè Nouar. in sua prax. elect. & variat. fori q. 40. per totam.

Num. 18. idem Consil. Rouit. vbi supra nu. 41. & quid in clerico negotiatore ratione artis, vel exercitij, vide Vrsill. decis. 24. nu. 3. Eatenus enim milites gaudent priuilegijs militaribus, quatenus vacent armis pro Republica, & non negotiationibus, Martin. Laud. in tract. de militie §. 5. & multa ad ornatum fori ratione artis, collexit Ricc. collect. 93. & latissimè Carol. de Graff. in tractat. de effect. cleric. in 6. effect. vbi loquitur etiam de clericis artistis, & negotiatoribus, Ferron. in consuetud. Burdegal. tit. de statu person. §. 1.

Num. 19. Quemadmodum etiam Regentes Regiam Cancellariam dicantur viri militares, licet non sint milites, vt subdit Auctor infra eodem nu. 30. sic etiam, & Aduocati militares viri dicuntur l. Aduocati C. de aduoc. diuers. Iudic. ibi militant, namq; causarum patroni, &c. vbi glos. in verb. militant, subnectit sic, & quilibet in suo officio; quo verò ad fraudis interuentum ob quam cessare videtur priuilegium militibus cõcessum, ac alijs consimilibus priuilegiatis, vt exemplificando etiam demonstrat Auctor infra tit. 10. rubr. de poten nu. 7. ego alias dum in ciuitate Arianensi degissem aliquando consultus à Mario Calcaneo creditore vnius militis nouæ militiæ de domo, seù familia Cardinalis, quid agendum contra eum, eo quod excito suo priuilegio militari pro principali debitore fideiusserat penes acta, & incusata pena ipse excipiebat esse militẽ, nec ob id molestari iuxta notorias pragmaticas, situatas in tit. de milit. respondi ipsum in fraudem versatum esse taecendo priuilegiũ, & propterea ei nil prodesse per text. in l. 2. ff. ad Senatusc. Velleian. ibi, sed ita demum ei subuenit si non callidè sint versatæ, nam deceptis non decipientibus opitulatur, &c. & in fine subnectit I. C. Infirmitas enim fœminarum non calliditas auxilium sumit, quod etiam notat Alex. de Tremol. in addit. ad praxim Bonacurs. in tit. de perempt. except. super verbo velleiani col. 3. vers. tertius casus erit, & sic porrecto memoriali Illust. Proregi, & discusso negotio in Collater. Consil. fuit prouisum in fauorem creditoris contra dictum militem, vt contra eum exequeretur, & sic exequutum

quantum inde fuit per illius Ciuitatis tūc Gubernatorem Franciſc. Anton. Salinas meum obſeruandiſſimum conſobrinum, qui ob ſuas virtutes præclaras Auditoratus munera pluries decoratus exercuit in Prouincijs Calabriæ citra, & inde Hydruntinæ, & nouiſſimè ab Illuſtr. Cardin. Borgia Locumtenente Generali in Prouincia Capitinatæ, ac Comitatus Moliſij deſtinatus; demùm ex communi praxi recepta in tribunali Auditoris exercitus huius Regni contra dictos milites debitores ordinariè brachium eius impartitur, literis exequutorialibus expeditis per alias curias Regni, & ſic abſque difficultate proceditur, & de hoc praxim Auctor noſter tradit in ſeq nu.43. quomodo Collat. Conſil. contra eos exequi mandat.

Num.20.& ſic nota, quod priuilegium non tollit legem communem, Gloſ.final.in l.beneficium ff.de conſtitut.Princip. & quemadmodum priuatorum pacto publicum ius non tollitur l.neratius §.ſi verò ff. de religioſ. & ſumpt.fun. l.ius publicum ff. de pact. ita pariter, & priuilegium, quod priuata lex dicitur cap. priuilegia diſtinct. 3. & cum contineat ius priuatum, meritò ei de facili præfertur ius commune, Specul.in tit.de inſtrument.edit §.nunc autem videndum in princ. non mirum ſi vtilitas publica priuatæ præfertur, gloſ.3.in l.riparum ff. de rer.diuiſ. l. actione §.labeo ff. pro ſoc. & ſucceſſiuè priuilegium ipſum ei præiudicare nequit.

Num.21.vltra Boſſ.in tit.de for.compet. nu.4. loquentem de Caſtellano, extat deciſ. Præſ. de Franch.458.loquens de Caſtellano, qui habet ex priuilegio cognitionem cauſarum ciuilium, & criminalium, ac mixtarum omnium ſeruientium, ſociorum accordatorum in caſtro, imò ſuorum familiarium, & agentium, quinimò ſi contingerit eos delinquere extra caſtrum remiſſioni locus eſſet, & ſic deciſum refert, prout in d. meo Compend. verb.caſtellanus, vbi alios citaui Doctor. & cum opinione noſtri Auctoris concordant dicta per Chaſſan.in d.cathal. eadem par.6. conſid.30. quid autem in vaſallis delinquentibus extra territorium, vbi cognoſci debeant extat pragm.1. vbi de crim. quis conuen.deb. vbi Conſil.Rouit.latè examinat per plures quæſtiones materiam iſtam, & Doctor.omnes inter commun.opin. tit. vbi de crim.agi oport.

Num.22.Conſiliarij Collaterales dicuntur illi, qui aſſiſtunt Principi, & dicuntur pars corporis Principis, vt declarat Gigans in tract. de crimin.læſ.maieſt.q.14 nu.2.& 3. qui in Regno nuncupantur Regentes Cancellariã, & tanquam corruſcantes radijs Principis, vt pars corporis illius ſunt maiores dignitate cæteris omnibus, Conſil.Rouit. in pragmat. 11.nu. 2.de offic. & quæ eis prohib.

Num. 23 quomodo autem concilium à conſilio differat, vide Bald.in l 1.circa medium, verſ.quæritur verum C.de manumiſ.vind. & concilium quod nam dicatur, Afflict.in conſtit.vt vniuerſis num.47. Reg. Valenz. in diſcurſ.ſtatus, & belli par.2.cap.20. nu.1. & 2. videndus eſt etiam Molfeſ. in prohem. conſuet. Neapol.q.11.nu.17.qui citat Auctorem noſtrum.

Num.24.hic nota vulgatum dictum noſtri Imperatoris Iuſtiniani in prohem. inſtit. quod Imperatoriæ maieſtati decet, non ſolum armis decorari, ſed legibus armari, vt vtrunque tempore bellorum, & pacis rectè gubernare poſſit, & ſic explicat gloſ. in l.vnum §. final. ff.de legat.2.in verſ. prouidentiſſimus verba illius text. & idem Princeps prouidentiſſimus, & vir religioſiſſimus, hoc eſt ſapientiam legibus aſcribendo; prouidentiam verò armis, & hoc ſequitur Afflict.in conſtit. non ſine grandi nu. 7. quapropter cum Rex omnia facere debeat cum conſilio ſapientis, tunc benè regere diceretur populum, idem in conſtit.diſputare num.6.& in conſilijs habendis, parcus eſſe non debet, vt tradit in conſtit.vt vniuerſis ſub nu.47. vbi in ſeq. num. ponit qualitates requiſitas Conſiliarijs potiſſimum in concernentibus iuſtitiæ adminiſtrationem, ſimiliter conſilio, & prudentia bella, & res præclarè geruntur, Reg.Valenz.in d.tract.itũ diſcurſ. belli par. 2.cap.11.num.57.non mirum ſi in vtroque ſtatus regimine conſiliarij conſtituti ſunt, præſertim Neapol. quò ad iuſtitiæ exercitationem deſtinati ſunt Regentes Cancellariam, qui vt dixi Conſiliarij collaterales dicuntur, qui quò ad belli incumbentia, alij Cõſiliarij, qui conſiliarij ſtatus dicuntur, de quibus ſpecificè loquitur Muſcatell.in tract. de Doctor.decorat.& auctor.par.3.num. 46. & ſeq. vbi eorum nomina tunc viuentium, Conſiliariorum Iuſtitiæ, & belli commemorat.

Num.25. Regentes Regiam Cancellariam in materia iuſtitiæ vota deciſiua proferunt, & iuxta eorum vota exequitur, non autem in materia belli; nam tunc vota dumtaxat cõſultiua proferunt tantum, quæ benè exequũtur adhibitis votis Cõſiliariorum ſtatus, ad quod principaliter ſpectat de rebus bellicis diſſerere, & vti peritis in arte erit ſtandum, ſicut in alijs peritis in eorum artibus, cap. propoſuiſti de probat. de quo per Ricc. collect.136. licet autem talia vota conſultiua ſolent nimium conferre, quemadmodum

consilia

consilia decisiua valde differunt ab ijs, quæ in fauorem partium fuerunt, & allegationes sunt periculosæ, quæ non vacant, Præs. de Franch. decis. 441. nu. 4. sic differunt ista vota inter se.

Num. 26. istam materiam respectu ciuilitatis satis exornat Menoch. de arbitr. iudic. casu 86. nu. 11. cum seq. vbi intellectum l. 2. C. vbi Senat. vel clar. diffusè examinat, respectu verò criminalitatis vide Bossium in tit. de for. compet. nu. 3. vbi in specie loquitur de militibus, de cuius veritate vltra congesta per Franch. decis. 88. & collecta per Ricc. collectan. 95. vide eundem Consil. Patin. in d. tractat. num. 12. cum seq. vbi pariter de intellectu glos. & text. l. magisteriæ satis pertractat.

Num. 27. quid autem in criminalibus, vide Menoch. de arbitr. iudic. cas. 518. per totum.

Num. 28. de quo loquitur specificè Chassan. in d. cathal. eadem par. 5. consid. 30.

Num. 29. adde Menoch. de arbitr. d. cas. 86. nu. 10. 12. & 19. vbi de intellectu istius legis nonnulla dixit, & insuper vide Specul. in tit. de iurisd. omn. iudic. à nu. 2. ad 8. vbi omnes antiquos magistratus recenset, præsertim nu. 5. de magistris militum verba facit, & in tit. de reo, Consil. Rouit. in d. pragm. 16. nu. 3. vltra Chassan. in eodem cathal. par. 9. consid. 37. vbi etiam loquitur de magistro officiorum, & de varijs magistratuum generibus verba effundit Alciat. in l. pupillus §. decuriones ff. de verbor. signif. quamuis Afflić. in d. constit. vt voluerfis nu. 8. dicat istos viros militares secundum Andr. tam in causa ciuili, quàm criminali subesse partibus Curiæ, sed censeo ipsũ loqui de feudatarijs, qui pariter dicuntur militares viri, nam militis appellatione intelligitur quilibet vasallus, idem Afflić. in cap. tancimus nu. 27. de feud. sine culpa non amitt. & sic non de alijs militibus.

Num. 30. supra eodem nu. 19. aliqua de hoc notaui, & hic nota communem obseruantiam in Sac. Cons. quando interponuntur decreta interlocutoria per Regios Consiliarios solitum esse, & sic per Scribas eiusdem Sacr. Consil. verba illa describi, per magnificum militem V. I. D. talem de tali Regium Consiliarium.

Num. 31. adde eundem Bart. in l. si tibi in prine. ff. de option. leg. Angel. in §. omnem col. pen. vers. & aduerte, authen. de litig. Bertach. in verb. cætera, vers. cæterorum.

Num. 32. videas Consil. Rouit. in d. pragm. 16. nu. 34. vbi loquitur de militibus actu non seruientibus, licet faciant militarem professionem, & in matricula sint descripti, non tamen gaudent fori priuilegio, sed in omnibus actibus vtuntur iure communi, vt singulariter Afflić. in constit. prosequentes num. 28. censet ad propositum tandem, quod illi tantum milites gaudent priuilegio militari, qui obseruant honorem dignitatis militaris cum equis, & armis, & alijs militaribus insignijs, vt ibi per eum, hoc tamẽ limitatur secundum eundem Consil. Rouit. vbi supra nu. 13. non procedere in existentibus in curia Principis, vel in alio quocumque loco in seruitio Regis, atque habentur, ac si actu militarent, quid autem in alijs, priuilegiatis artem aliquam non exercentibus, vel si pro maiori parte exercuerint, an gaudeant prilegio fori cumulat nonnulla Ricc. collectan. 94.

Num. 33. inter cætera gaudent, ac si actu militassent, vt per Consil. Rouit. in d. pragm. 16. nu. 17. de milit.

Num. 34. adde eundem Afflić. in constit. prosequentes nu. 28.

Num. 35. licet isti Consiliarij status non militent actualiter, regulariter tamen militauerunt, & inde ob eorum experientiam, ac animi nobilitatem eliguntur in cætum Consiliariorum status, & sunt maior pars ipsorum viri, siquidem in dignitate positi nobilissimi, & experti in materia belli, quare Muscatell. in d. tract. de Doctor. decorat. & auctor. par. 3. nu. 51. & seq. post præcalendationem nominum Consiliariorum status, tunc suo tempore existentium subnectit num. 52. eos facere Senatum, & æquiparari Dictatoribus, qui ob bella finitima creati erant, & pari modo Consiliarij à latere dicuntur, quia Principis lateris Comitatu eos illustrat.

Num. 36. nota hic, quod sæcularis militia duplex est, scilicet equestris, & pedestris, de quibus per Chassan. in cathal. glor. mund. par. 9. consid. 12. & ita aliud est consilium collaterale, quod consistit in duobus cætibus consiliariorum, nempè iustitiæ, vt sunt Regentes, & belli, vt sunt Consiliarij status, qui in vnum reducuntur, potissimum quãdo tractatur materia belli, quoniam tunc & si ipsi Regentes interueniat non habent vota decisiua, sed consultiua tantum, vt dictum est supra eodem nu. 25. & ad dignoscendum, quod alij sunt Consiliarij status, & alij sunt milites, demonstratur ex illo iuridico signo, nam milites arma militiæ nequeunt portare in palatio Mag. Cur. Afflić. in constit. intentionis nu. 14. quod etiam extensum est ad habentes licentiam illas portandi, non tamen in Regio palatio, vt in pragm. 30. de armis, sicuti miles ad palatium Comitis arma deferre nõ posset, nisi esset Comes, Marchio,

chio, & Dux, Frecc. de subfeud. lib. 2. in differ. tent. inter feud. Reg. titul. in 40. different. & de hac materia plenius Menoch. de arbitr. lib. 2. cas. 394. nu. 44. & melius Campag. in cap. inter subiectos nu. 35. vbi ex mente nonnullorum Doctorum tradit, neque coram Iudice, neque in congregatione, & certu hominum, vel certo consilij deferre possunt, & sic communiter seruatur in omnibus tribunalibus huius Regni, quod non est vetitum istis Consiliarijs status se vnanimiter congregantibus in consilio;

Num. 37. vide Consil. Rouir. in d. pragm. 16. nu. 20. de milit. Martin. Laud. in tract. de milite q. 1. & 5.

Num. 38. nota quod matricula sine exercitio, & è contra non sufficit, sed vtrumque requiri refert Præs. de Franch. decis. 481. & sic de eisdem subnectit, vt in meo Compend. verbo matricula, vbi alios allegaui, an autem Magn. Cur. cognoscere possit de veritate matriculæ militis, si est vera, & si offeratur id probaturum, idem Consil. Patin. loc. cit. nu. 49. & 50. sicuti etiam in falsitate bullarum præsentatarum per clericos, vide in eodem Compend. verb. Iudex sæcularis, an sit competens.

Num. 39. sic etiam priuilegia concessa scholaribus non competunt ociosis, Gail in tract. de arrest. cap. 10. nu. 10. de veteranis, & quādo gaudent priuilegio ipso, est text. in l. 4. C. de veteran. lib. 12. vbi Luc. & quando cessat eorum priuilegium, habetur in l. 3. eiusdem tituli, & quid sit veteranus miles habetur per Corras. miscellan. iur. lib. 6. cap. 11. nu. 2. tamdiu enim priuilegia Artificibus concessa durant, quamdiu quis in ea se exercet, Tiraquell. in tract. cessant. caus. par. 1. nu. 108. aliter si non exerceret, & si descriptus non gauderet, Andr. Gail lib. 2. obseru. 118. nu. 10.

Num. 40. adde Consil. Rouir. in d. pragm. 5. nu. 53. de milit. de quo in meo Compend. verbo remissio.

Num. 41. adde Martin. Laudens. in eodem tractat. de milit. q. 5. Villalob. inter commun. opin. tit. de testam. milit. nu. 8. & Consil. Patinin d. tract. nu. 36. tenentem contrarium, & Paschal. in tract. de virib. patr. potest. par. 3. cap. 3. nu. 35. de quo satis per Thomasett. in suo flore legum reg. 242.

Num. 42. adde eundem Consil. Patin. in eodem tract. nu. 40. vbi vltra Auctorem nostrum alios citat Auctores, Paschal. in tract. de virib. patr. potest. par. 1. cap. 3. nu. 26.

Num. 43. vide supra eodem nu. 19. Paschal. vbi supra nu 22.

Num. 44. & quando locum habeat dispositio istius textus, videas nostrum Auctorem in consil. 63. num. 2. volum. 2.

Num. 45. lis super præsentatione instrumenti via ritus Magn. Cur. an & quando sit criminalis, vel ciuilis, vide Præs. de Franch. decis. 162. nu. 6. & 15 & Consil. Rouit. in pragm. 1. nu. 34. de offic. Baiul. & in pragm. 16. nu. 45. de milit.

Num. 46 adde ad hoc Episcopum Isern. in eius praxi Cur. Archiepisc. cap. 3. sub nu. 16. & ibi multa pertinentia ad ornatum cap. Odoardus examinat, vltra Ricc. collect. 22. Fab. Anna in collect. siuè remiss. nu. 239. nouissimè Apicell. in Tutam. pauper. tit. 2. nu. 496. cum seq. in addit.

Num. 47. idem Episcopus Isern. vbi supra numer. 16.

Num. 48. vide Carau. in rit. 171. nu. 1.

Num. 49. adde eundem Carau. in rit. 166. numer. 24.

Num. 50. vide Foller. in praxi crimin. rubr. vel eos cit. fac. nu 8. & 9.

Num. 51. periurus ex inobseruantia iuramenti liciti, beneficio, & dignitate priuetur, tradit Roman. singular. 516. vbi Pignol. alios citas, Ricc. alia collexit in decis. 18. 3. & 4. Cur. Archiepisc. par. 2. & collect. 265. Muscatell. in praxi Sac. Consil. lib. 1. par. 4. glos. periurij.

§. VIII.

NVm. 1. adde Mastrill. in tract. de magistr. lib. 5. cap. 6. nu. 62. citantem hic Auctorem, Ecclesia enim est feudorum capax de per se possidendi illa dicunt, Afflict. in decis. 324. in 1. dub. & decis. 361. vers. secunda ratio, Paris. cons. 24 nu. 4. vol. 1. & cons. 27. nu. 9. cons. 101. num. 2. volum. 2. & proinde in emptione feudorum per eam facienda, requiritur expressus Regis assensu, nec Proregis tantum sufficeret, Afflict. in l. imperialem in 12. notab. vers. decimosexto quaro num. 46. de prohibit. feud. alien. per Federic. obstante Regia pragmat. 4. de feud. eo quia ad manus mortuas transiret, Anna in repet. capit. 1. nu. 52. de vasall. decrep. ætat. ante eum Luc. in l. si quis C. de diuers. præd. libr. 10. Boer. decis. 263. num. 10. & Afflict. in constit. hac edictali sub nu. 4. vers. & Rex, & hoc ob interesse fisci, idem Anna in alleg. 121. nu. 2. latè Frecc. de subfeud. lib. 2. de orig. Baron. §. pluribus autem modis num. 78. in obligationibus verò feudorum benè Prorex assentit, vt hic Auctor notat, verùm quia in adiudicationibus feudorum alius assensus exquiritur ex dispositione pragmat. 26. de feud. & ita assensus prius à Prorege præstitus non porrigitur ad adiudicationem, quia assensus præstitus in vno non præiudicat in alijs,

Fusc.

Fuſc.ſingular.93.liter. A, meritò in tali adiudicatione facienda requiritur Regis aſſenſus, ideò conſultum eſt feudum illud vendi alteri vaſallo ad hoc, vt curiæ ſatis fieri poſſit pro releuijs, & alijs iuribus, & ob id alias deciſum fuit, vt vniuerſitates domos emptas in emphyteoſim extra manus mortuas reponerent ob laudemia, Franch.deciſ. 659. ſimiliter ſi eſſet admiſſa ad demanium deciſum fuit vniuerſitatem ipſam cogēdam eſſe ad vendendum bona feudalia particularibus, vel transferendum in caput particularium, excepto ſi fuiſſet confirmata admiſſio ad demanium per Regem, Conſil.Rouit.in pragm.64. §.in primis nu.29. & 30. de offic. Procur. Cæſar.

Num.2. nota hic, quod Eccleſia ſemper præſumitur poſſidere feudum, ſeù caſtra in allodium, Conſil.Georg alleg.10.nu.5.& ſic præſumitur conceſſum, latè Carol. de Graff. vbi ſupra nu. 329. prout in iuriſdictione exemplificat ex mente Capyc. ibidem Conſil. de Georg. num. 6. ſimiliter ex præſcriptione antiqua, & caſum refert Afflict. in conſtitut. cum ſatis nu.4. in Monaſterio Montis Caſſini poſſidēte Terram Cetrarij ex titulo præſcriptionis, an autem permiſſa feudi alienatione, cenſeatur permiſſa venditio in Eccleſiam, vide Camer. in d.l. imperialem fol.280. in paruis, Graff. vbi ſupra nu.44.

Num.3. hanc quæſtionem diffusè pertractatur à Iul. Clar. in §. feudum q.78. tàm reſpectu clerici volentis ſuccedere in feudo, quàm reſpectu monaci, & nouiſſimè idem Carol. de Graff. in tract. de effect. cleric. in 4. effect. per totum materiam iſtam cum omnibus quæſtionibus citando priſcos, & nouiſsimos Doctores eleganter pertractat.

Num.4. vltra Capyc. deciſ. 31. nu.1.& 3. adde Iul. Clar. vbi ſupra nu.2. Reg. de Curte in diuerſ.feud. §. abſoluta igitur nu.7. & latiſsimè idem Carol. de Graff. vbi ſupra nu. 155.& 319. cum ſequ. & quid inde decium in hoc fuiſſe teſtificaui in meo Compend. verb. monaſterium, vbi nonnullos allegaui Doctor.

Num.5. adde Conſil.Rouit. in pragmat.4. de feud. num. 17. citantem hic Auctorem noſtrum.

Num.6. idem Carol. de Graff. vbi ſupra nu.128. cum ſeq.

Num. 7. & ſtylus Regiæ Cancellariæ in materia aſſenſus, quid ſit tangit, Maur. Iun. in alleg.71. ſub nu.1.

Num.8. Molfeſ. in conſuet. Neapol. tit. de bonis q.7.& 8 nu.11. allegat hic Auctorem, & vltra cum an feudum pro anima legari poſsit, Graff. de effect. cleric. in 4. effect. nu.45. vltra Duen. regul.40. nu. 6. latè Tiraquell. in tract. de priuil. piæ cauſæ in 104. priuil. Diaz regul. 283. feudum, an autem æſtimatio illius debeatur, Anna in alleg. 129. 126.& 127. & 140. tanto fortiùs fauore Eccleſiæ debetur æſtimatio feudi legati, ita Afflict. in d.l. imperialem in princ. nu.78. & in §. præterea ducatus num. 90. de prohib. feud. alien. per Federic.

§. IX.

NVm.1. hic aduerte, quod quando in ſignaturis dicitur fiat, valet gratia, non minus, quam ſi Pontificis gratia multis, & clarioribus verbis expreſſa fuiſſet, quia per hoc verbum conſtat de mente Pontificis, ita Felyn. in cap. ſuper literis num.9. de reſcript. Ant. de Butr. in conſ.2.& 49. quos comprobat Iodoch. in ſuo enchir. parium, vel ſimil. in verb. pro expreſſo habetur pro Papa, ſic pariter in Rege concedendo gratiam, nam ſtatim, quod Rex dicit fiat, perficitur, Franch.deciſ.62.nu.2. Veruntamen aſſenſus mera gratia dicitur, Anna in alleg. 39. num.7. Conſil.Rouit. in pragm.9. de feud. nu. 3. idcirco per verbum fiat perficitur, Maur. Iun. alleg.71.& Franch.deciſ.663. nu. 2. quinimò incidenter dico, quod aſſenſus præſtitus à Prorege per verbum fiat ſuper venditione facienda ab eo, qui habebat ſucceſſorem in feudo, ſed deſperatus de alio ſucceſſore, an dicatur legitimè præſtitus, Conſil. Rouit. in pragm.4. de feud. nu.14.

Num.2. iſta pragmatica eſt prima in tit. de ſide memor. vbi Conſil. Rouit. eam ampliat, & limitat multifariam pertractando materiam iſtam aſſenſus, & gratia aſſenſus per verbum fiat dicitur in pendenti, donec fuerit ſuper gratia obtenta ſcriptura Cancellariæ, Franc. de Amic. in cap. 1. §. pecunia fol. 17. nu.1. de ijs, qui feud. dar. poſſ.

Num. 3. & idem Auctor in conſ.6. vol.2. eandem materiam annullationis aſſenſus ipſo iure ex cauſa prædicta diffusè examinat, ſed quò ad formam decretationis obſeruari ſolitam in Regia Cancellaria, de qua hic teſtificatur Auctor, vltra verbum illud fiat, ſubnectitur in forma, hoc eſt ſeruata forma dictæ Regiæ pragmaticæ, ad quod dixit notabiliter Frecc. de ſubfeud. lib.2. in 28. quæſt. nu. 4. quod aſſenſus in Regno habet certam formam priuilegij, cum appoſitione ſigilli, & aliarum ſolemnitatum, qui non admittit probationem per teſtes, de qua ſiquidem forma etiam teſtificatur Maur. Iun. in d. alleg.71. nu.1.& Anna in repet. conſtit. conſtitutionem nu.69. vbi etiam quærit ſi aſſenſus tantummodo ſit firmatus manu Proregis, & Regen.

Regentium non aliter sigillatus, si annullatur scriptura, vel contentum in eo, & refert decisum tantum annullari, & sic fuit habita ratio assensus in dicta causa, reliqua verò concernentia formam assensus copiosè congessit idem Consil Rouit. in d. pragm. i. de fide memor. praeterea vltra quod assensus expediri debeat in forma Regiae Cancellariae debet registrari in Camera, ita Praes. de Franch d. decis. 663. nu. 3. Consil. Rouit. in dicta pragm. 1. nu. 5. & an assensus reddatur nullus, si non fuerit exequutoriatus infra annum, vide Maur. Iun. in alleg 19.

Num. 5. vt infra eodem nu. 12. ideircò assensus super quo non fuit expeditum priuilegium in forma Regiae Cancellariae incontinenti, vel infra quatuor menses seruata forma Regiarum pragmaticarum mentionatarum, corruit ex defectu formae priuilegij, Consil. Rouit. in d pragm. 1. num. 13. de fide memor. nam actus conditionalis perficitur à die conditionis, Anna in rubr. de vasal. decrep. aetat. num. 130.

Num. 6. videas in meo Compend. verb. creditor posterior, an autem creditores anteriores non habentes assensum, praeferri debeant creditoribus posterioribus assensum habentibus super feudo vendito, & successiuè super pecunia obuenta ex pretio feudali, vide in eodem Compend. verb. creditores anteriores.

Nu. 7. hinc est, quod assensus regulatur ab actu super quo interponitur, Anna in allegat. 67. nu. 4. Frecc. de subfeud lib. 2. in 2. quaest. num. 14. quo fit, vt si actus difformis esset ab actu, seu contractu vtique esset nullus, Maur. Iun. alleg. 8. nu. 3. & 8. & alleg. 28. num. 8 eo quod roborat ea, quae faciunt contrahentes, non autem inducit quid contra, vel praeter eorum voluntatem, idem in d. alleg. 8. num. 4. & regulatur ex actu, nec alterat eius naturā, & intelligitur prout ius intelligit, Maur. Sen. in alleg. 75. num. 3. imò operatur, vt valeat actus quantum valere potest, idem alegat. 43. nu. 3. & quando valere posset, Franch. decis. 540. nu. 12. quinimò assensus ipse n 41 validat contractum alias inualidum, praeterquam ex defectu Regij assensus, idem Franch. decis. 302. nu. 21. & sic assensus expeditus reuocato contractu, nullus reputatur eo, quia non inueniet, quid confirmet, Auctor in cons. 52. nu. 2. vol. 2. & cons. 150 num. 18. eod. vol.

Num. 8. nota hic, quod ista dilatio antiquitus erat annalis, quae hodie protracta est vsque ad biennium, quae siquidem dilatio futura, non autem praeterita respicit negotia, Consil. Rouit. in d. pragm. 1. nu. 14. de fid. memor.

quapropter assensus intra tempora Regiae pragmaticę registrari debet alias non valet, Auctor d. cons. 157. nu. 14. vol. 2. an autem Rex, seu eius Vicarius elapso biennio registrandi possit gratiam emptori facere, seu creditori, vt temporis lapsu non obstante registratione admittatur, vide Franc. de Amic. in cap. 1. §. haec decisio fol. 19. de ijs, qui feud. dar. poss.

Num. 9. vide Donat. à Fina inter commun. opinion. tit. de inutil. stipul. num. 11. & 12. vbi plura ad hoc recenset, limitationes àddendo.

Num. 10 an & quando perempta specie debitor liberetur ob legatum factum, vel ad ęstimationem teneatur, vide Ant. Gomes. tom. 1. cap. 12. nu. 31. & Io. Dilect. de arte testandi tit. 6. caut. 25. vbi dat cautelam de hoc, & legatum relictum sub conditione, si interim moriatur grauatus, an reddatur caducum, vide Peregrin. in tract. de fideicommiss. art. 12. nu. 12. & quid si legatarius moriatur, an proinde transmittatur legatum conditionale, idem Io. Dilect. eod. tit. 6. caut. 38.

Num. 11. vide Auctorem nostrum in cons. 135. vol. 2. praesertim num. 3. & 4. vbi de istis pragmaticis multa verba effundit pro execcutione memorialium assensuum nondum redactorum in formam Cancellariae, & quod tempus attendatur, & an pendente expeditione priuilegij ius aliquod quaeri possit.

Num. 12. concordat cum num. 2. supra eodem, vbi alia eradidi, sic pariter in dominij translatione retulit Auctor supra eodem §. 4. nu. 25. vbi alia dixi, & quando assensus dicatur modalis, vel conditionalis, vide Maur. Iun. in d. alleg. 71. nu. 3.

Num. 13. assensus intelligitur prout ius intelligit, Maur. Sen. in alleg. 75. nu. 3.

Num. 14 sic pariter in quolibet libello necesse erit, vt concludat Auctor, latè Muscatell. in praxi Sac. Cons. lib. 1. par. 1. glos. libellus sub nu. 8. nec iudicium fundari potest, vbi nihil petitur, idem ibidem glos. petitur num. 46. quod similiter in istis assensibus obseruandum est, cum praeuio memoriali concedantur, inde rescripta resultant, quae siquidem loco libelli habentur, sicuti idem Muscatell. in d. glos. petitur sub nu. 3. meminit.

Num. 15. Auctor noster in decis. 34. num. 14. & lect. 9. nu. 57. Anna in rubr. de vasall. decrep. aetat. nu. 105. & si in praesentia Regis contraheretur assensu opus non esset, idem Anna in constit. constitutionem nu. 72. quod procedere dixit Capyc decis. 156. num. 23. de iure communi, non autem Regni.

Num. 16. qui enim ignorauit factum bonę fidei dicitur secundum Andr. loquentem in materia

teria feudali in contrahente super re feudali ignorante eam esse feudalem, quem sequitur Anna in d.constit. constitutionem num. 192. aut quando reservaretur assensus Domini, vt in seq.num 193. subnectit ex mente nonnullorum Doctorum, non mirum si recuperat pretium rei emptæ sicuti ibidem, tradit Anna nu. 103.cum seq. & 190.

Num.17. verùm est, quod solutione eius, quod debetur tollitur omnis obligatio §. 1. instit. quib. mod. toll. oblig. & insuper creditori, donec non fuerit integraliter satisfactum, nunquam ius pignoris poterit dici extinctum, nec distractum, Muscatell.in praxi Sac. Consi.lib.2. par. 3. glos. seruata num. 27. hoc enim procederet quoties pecunia soluta esset irreuocabiliter, alias si reuocabiliter facta esset ius crediti, hypothecarium semper esset in suspenso, donec solutio esset irreuocabiliter, & sic extingueretur debitum totaliter, vt hic Auctor prosequitur, ad quod allego Capyc.decis.43.qui loquitur in istis terminis, vbi num. 3. allegat etiam glos. hic ab Auctore citatam in l. qui à debitore ff. qui pot.in pignor.hab.de quo in meo Compend. verb. creditor anterior, vbi multa citaui, nec ommittam Negusanc. in tractat. de pignor.in 1.membr.6.par.nu.43. vbi etiam loquitur in pulchro casu, si creditor ex venditione pignoris esset obligatus de euictione emptoris, etiam quod pretium habuerit, & rem tradiderit, ita vt donec pretium poterit esse locus euictinni, non diceretur liberatus debitor, sed interim liberatio manet in suspenso, inde si contingerit res euinci, & creditor cogi ad restituendum pretium emptori, poterit creditor agere contra debitorem pro suo credito consequendo veteri actione pignoraticia contraria, à qua debitor non erat liberatus, vt ibi per eum, & quomodo procedat ista regula solutione eius, quod debetur, &c. vide Franc.de Amie. in cap. 1. §. stante igitur nu.2.fol.18.de ijs, qui feud dar. poss.

Num.18.adde Peregrin.in tract.de iure fisci lib.6.tit.6.nu.6.& Consil.de Georg. in alleg. 39.nu.10.& creditor auocat pecuniam à posteriori creditore sine vsuris, Auctor noster cons.19.nu. 3.vol.2.

Num.19.similiter & cessio facienda per creditorem fundatur ex æquitate, Franch.decis. 417.num.4. & ibi aliqua examinat ad ornatum huius quæsiti Auctoris, ad quod nota si assensus conualidetur, quando tempore obtentæ dispensationis adimplendæ necessaria in assensibus, & priuilegijs res non sit integra, vide Consil.Rouit.in d.pragm.1.nu.6.

De Refutatione feudorum, &c. Tit. VIII.

Num. 1. regulariter enim assensus Domini non requiritur in refutatione vera, vt dicunt Anna in repet.cap.1.de vasall. decrep.ætat. nu.8. Maur. Iun. allegat.42.num.2.9.& 10. vbi etiam ad cessionem extendit, quod contrarium tenent Franch.decis. 126.nu.1. & Frec. de subfeud.lib. 3.in different.inter feud.quatern.& e. nu.7. ad hoc putant, quod assensus Regis exquiritur in refutatione, vel retrouenditione feudi quaternati in personam prioris Domini, secus in feudis non quaternatis, an autem, & quando pater refutaret feudum secundogenito cum consensu primogeniti, vide Annam in d.rubr.num.262. 267. & 269.

Num.2.adde Auctorem nostrum in repet.feud. lect.2.num.53. tenentem sic decisum, de quo etiam per Consil. Annam cons. 131. vt in meo Compend. in verb. refutatio, etiam si non adesset clausula, & è contra, & donatione facta ex nunc pro tunc sequuta morte, & è contra cum clausula constituti transfertur dominium in donatarium à die initę donationis, Franch. decis.213. num 1 vbi Addentes.

Num.3.adde Iacob.de Gello in tract.de iure adhoæ nu.73. in medio, & quod releuium non soluitur quando quis succedit in feudo, non tamen titulo hæreditario, sed per refutationem, vel alium contractum factum in vita, refert Consil.Rouit. in pragm. 2. nu.9. de offic.Procur.Cæsar. Iacob.de Franch.in prælud.feudor. rubr. species feud. num. 185. cum seq. sic pariter ex delicto superuenientein personam refutantis, &c. vt dicit Auctor expressè prouisum esse in cap.6.cathol. maiest.anni 1558.fol.161.inter Capit. Neapol.

Num 4. adde Annam in repet. d. cap.1. num.8. Maur. Iun.in alleg.42 nu.2.& singulariter in terminis præter eos Præs. de Franch. decis. 663. nu 4.& decis.391. nu.2.

Num.5. adde Auctorem nostrum in d. repetit. feud.ead.lect.2.nu.50.& 52. & an & quando refutatarius proxime successurus, teneatur ad releuium, vide Maur.Iun.allegat.35.numer.11.

Num.6.adde Præs.de Franch.d.decis.663. nu.5. & Consil.Georg.in alleg.17.nu.47.

Num.7.vide Auctorem nostrum in d.lect.2.nu. 52.& seq.& de hac decisione memini in meo Compend. verb.refutatio.

Num.

Num. 8. adde Præf. de Franch. in d. decis 663. pleniè examinantem articulum istum, sicq; decisum referentem, vt in meo Compend. Decis. Regni, verb. registratio.

Num. 9. sic mens statuentis cognoscitur ex rubrica, ita Anna in alleg. 2. num. 3. vbi plura dixi.

Num. 10. idem habetur supra de assens. Reg. §. 3. nu. 26.

Num. 11. idem habetur in d. §. 3. de assens. Reg. num. 27.

Num. 12. adde Consil. Rouit. in pragm. 1. nu. 39. de Senatusc. Macedon.

Num. 13. adde Annam in repet. rubr. de vasall. decrep. ætat. num. 281. vbi aliqua notaui, & nu. 301. Consil. de Georg. in alleg. 17. nu. 3.

Num. 14. de hac decisione memini in meo Compend. verb. pater, quemadmodum refutatarius tenetur ad omnia ea, ad quæ teneretur, si per mortem feudo successisset, Maur. Iun. in allegat. 28. num. 6. & Mormill. in constitut. vt de successionibus num. 31. refert idem postea iudicatum, & confirmatam decision. Franch. 3.

Num. 15. hoc idem tradit Auctor in cons. 150. num. 10. volum. 2. quod pater succedit filio in bonis refutatis iure reuersionis, titulo tamen hæreditario, de quo etiam per Consil. de Georg. allegat. 17. num. 4. & 5. Franch. decis. 3. num. 4. & 5. & ante eos Iacobin. in tractat. feud. in verbo & vnus ex dictis num. 10. videas Molfes. in consuetud. Neapol. par. 4. q. 36. nu. 5. vbi allegat Auctorem hic, & q. 37. num. 4.

Num. 16. vide Duen. in regul. 62. ascendentes, vbi ponit regulam cum ampliationibus, & limitationibus, & quod ascendentes descendentibus succedant, licet desiderium, & commune votum ascendentium sit, vt descendētes eis succedant, Afflict. in cap. si quis miles nu. 12. Impetat. Lothar. quod limitatur in feudo antiquo, ita Frecc. de subfeud. lib. 2. in 12. quæst. nu. 7. secus verò in feudo nouo, latè Franc. Curt. in tract. feud. 2. par. 3. part q. 17. nu. 45. vltra Iacob. in eod. tract. verb. & vnus ex dictis sub nu. 10. an autem succedant in bonis feudo reddititijs, emphyteoticis, vel censualibus, idem Frecc. lib. 3. de subfeud. in different. feud. quatern. &c. nu. 5. & alias declarationes, seù limitationes huius materię tradit Oliuer. Textor. in tract. de success. ab intest. §. ijs igitur nu. 81. cum seq.

Num. 17. ad ornatum istius authent. aliqua notauit Alphan. collect. 78. Riec. collect. 15. & 1197.

Num. 18. idem Curt. vbi supra, Afflict. in constitut. vt de successionibus num. 29. & 67. & in constit. foriudicatorum nu. 9.

Num. 19. de hoc verbo, eiusq; natura, vide Andr. Tiraquell. in l. si vnquam, verb reuertatur num. 5. & 6. C. de reuoc. donat. & num. 131. vbi num. seq. loquitur de alio verb. redire.

Num. 20. vide Annam in repet. cap. 1. de vasall. decrep. ætat. nu. 22. ad 31. Molfes. in consuet. Neapol. in q. 21. nu. 3.

Num. 21. aliqui dicunt constit. ipsam procedere in feudo antiquo, de quo per Consil. Rouit. in pragm. 6. nu. 2. de feud. & in pragmat. 11. nu. 59. eod. tit. an autem procedat in feudo quaternato, vltra Annam alleg. 70. num. 37. Maur. Sen. in alleg. 20. nu. 1. an autem loquatur de refutatione, Ann. in d. rubr. de vasall. decrep. ætat. nu. 384. an sint correctoria iuris communis, vel limitatoria, idem ibidem nu. 385. 391. & seq. & d. constit. enumerat gradus non personam, idem allegat. 34. nu. 4. 17. & 19. alleg. 55. nu. 3. & in d. rubr. nu. 89. Franch. in decis. 73. nu. 16. nam facit duas lineas succedendi in feudis descendentium, & collateralium, & sic nouum modum succedendi introduxit, Consil. de Georg. d. allegat. 17. nu. 8. & 9. vbi multa ad eius ornatum tradit, & Mormill. in d. constit.

Nu. 22. adde Auctorem nostrum in repet. feud. lect. 9. nu. 55. vbi copiosè, ad quod nota, quod licet constit. ipsa vocet sorores ad successionem fratris, non tamen intelligitur vocare cognatos, cum sorores ibi vocatæ non sint cognatæ fratri, sed agnatæ tanquam ex eodem patre procreatæ, Consil. Rouit. in pragm. 11. nu. 6. de feud. an autem frater fratri succedat in feudo, latè Afflict. decis. 293. & quid in feudo nouo, Frecc. de subfeud. lib. 2. q. 12. nu. 20. cum alijs à me citatis in Compend. verb. frater an succedat fratri, & in verbo frater an succedat in feudo nouo, & quid si esset vterinus, habetur in d. Cōpend. verb. frater an admittatur, vbi decisiones allegaui, & quod feudum nouum vadit ad fratrem concessione facta pro se, & successoribus in perpetuum, Maur. Iun. in alleg. 11. num 8. & benè Camer. in cap. 1. de success. feud. nu. 30. & seq. vbi plura vide infra de success. mulie. §. 1. nu. 1.

Num. 23 adde Consil. de Georg. in alleg. 21. nu. 68. & Consil. Rouit. in pragm. 6. nu. 2. de feud. Præs. Mormill. in constit. in aliquibus nu. 2.

Num. 24. hanc eandem rationem tradidit Afff. in constit. foriudicatorum nu. 9.

Num. 25. etenim inuestiture omnes concipiuntur in Regno pro hæredibus, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. nunc de altera num. 141. & seq. vbi dixit, ita communem esse formam in Regno, & sic præsumitur in Regno, Frecc. de subfeud. lib. 3. in forma inuest. §. sed postquā

n.17.licet contrarium teneat Consil.Georg. alleg 21.nu.61.& seq.

Num.26.Omnia eoin feuda in Regno sont hæreditaria, Anna in repet.in cap.1. de vasall. decrep. ætat. nu.171. an autem in dubio hæreditaria, vel ex pacto præsumantur, Iacob. de Franch.in vlib.feud.rubr.species feud ou. 125. latè Regens de Curte in eodem diuers. feud. d.§ nunc de altera num.138.latius Auctor noster in lect.1.nu.111.& lect.20. nu.20. & 21.& demum videas Molfes.in consuetud. Neapol.par.3.q.2.nu.8.allegantem nostrum Auctorem hic.

Num.27.Molfes.in consuetud.Neapol.par.4.q. 46.nu.24.

Num. 28. refutationis ratio præcipua est sanguinis, quæ etiam si feudum esset castrense, & deueniret in alium facit cessare illam qualitatem, Franch in decis.4 num.12.ante eum Anna in d.cap.1. nu. 171. & propterea refutatio permissa est: quia ille proximior, cui feudum refutatur omninò in feudo est successurus post mortem refutantis, ita Anna in alleg.124.sub nu.8 quo fit, vt dum ipsa refutatio regulariter fiat ob aucupanda matrimonia, idem in dicta rubr. de vasall. decrep.ætat.nu 57 censeri facillimè, arguitur ob causam filiorum factam, quemadmodum enim fundatur in verisimili mente donantis, qui si cogitasset de futuris filijs verisimiliter, aut non donasset, aut sub ea conditione donasset, si liberos non susceperit, inquit Tiraqnell.in l.si vnquam io princ.legis num. 37. C.de reuocan.donat. sic pariter in patre refutante è conuerso refutare censetur ob causam filiorum inde descendentium ex refutatario, aliter ipsis cessantibus non præsumeretur ius suû iactare, vt omninò careret feudo refutato, nisi in causa deficientiæ filiorum, non mirum si ad eum iure reuersionis feudum debeatur, non alio iure, vt dixi supra eodem nu 15. similiter refutatio facta dicitur spe futuræ promissionis, vbi post refutationê subsequitur promissio, Maur. Iun. allegat.74 num.4.

Num.29.vide Annam in repet. rubr. de vasall. decrep.ætat. nu.269. Notandum duxi, quod dispositio istius textus locum habet in feudo ex pacto, & non hæreditario, Anna in d. repet.nu.353.Consil.de Georg.in d.allegat. 17. nu.19. & 20.circa verò declarationem eiusdem text.videas Auctorem decis.28. nu. 21.quo fit, vt dum loquatur text. in feudo ex pacto, subsequitur in casu successionis nec aliter dici posse successionem, sed reuersionem, Anna in d.rubr.nu.354.& ibidem num. 362. cum seq. permulta media comprobat opinionem istam.

Num.30.adnotandum est hic, dum dixit Anna vbi supra nu.356.quod feudum refutatum reuertitur iure successionis, & sic refert decisum Franch. decis. 3. vt in feudo refutato pater succedat cum qualitate hæreditaria, vt hæres filij non iure proprio reuersionis, quem sequitur Consil.de Georg. vbi supra nu. 17. & ob id pater succedens filio in feudo refutato tenetur ad debita, & omnia onera per filium contracta, cum in eo succedat vti hæres filij, Consiliar.Rouit.in pragmat.1.num.63.de titul.abus.&c. ante eum Anna in dicta rubr.num.350.sicuti è contra refutatarius, Maur. Iun. in allegat. 28. oumer.16.

Num.31.adde Rolandin. in suo flore testamen. par.1. rubric.13. & vide Anton.Rosell. in tractat. de success. ab intestat. num.41. Molfes.in consuetud.Neapol. par 4. q.1.nu.1. & 2.& q.45.nu.7.57.& 60.& in successione feudi computantur gradus, vt de iure ciuili, Anna in dicta allegat.34.nu.1. & quod pater, & filius sint in primo gradu demonstratur in l.Iurisconsultus ff de grad.affin.vbi Loffred. in princ. & in terminis istis refutationis, ita censuit idem Anna in d.rubr.nu.379.non solum, quia proximior est in gradu, sed agnatus filio, & è contra, subnectit ibidem num. 398.

Num. 32. nepos concurrit cum patruo in successione feudi hæreditarij, secus ex pacto, Frecc. de subfeud. libr. 3. in different. inter feud. ex pacto, &c. in 34. different. num. 5. Similiter æqualiter succedunt nepos, & patruus in feudo diuisibili, Franch. in prælud. feudor. rubric. spet. feud. &c. num. 58. Similiter nepos vna cum patruo succedit in feudo patruo, & antiquo, latè Paris. consil. 10. num.4. volum.1. Similiter filius, seu nepos ad successionem patrui semper subingreditur gradum, & personam patris de iure communi feudorum, etiam Romanorum, ac municipali, Consil Rouit.in pragmat.11. nu.51.cum seq.de feud. & quando iure Francorum viueretur, an nepos representet patrem, ibidem Consil.Rouit. nu.62. & de hac decisione citata per Auctorem memini in meo Compend.verb.filius fratris, vltra Camer.in cap.1.de success.feudi nu.124. quid in filia ex primogenito, an excludat secundogenitam in feudis, vide Franc. de Amic.in cap.1.§.& veniendo q.15.fol.187.

Num.33.refutatio feudi si non fiat omninò non alterat ipsius naturam, Auctor in decis.4.nu. 14.& 21.nam refutatio omniuò intelligitur in omnem casum, & in omnem causam, Anna in alleg.127.nu.6. & in d.repet. cap.1.nu. 25.& 7 cum seq.declarat quid importet refutationem

tationem omninò factam, & in ſeq. nu. 146. declarat refutationem in omnem cauſam, quanam eſſe, reliqua ad declarationem iſtius dictionis, omninò, poſuit Anchar. in quæſt. 54. pat. 1. nu. 6. & q. 62. nu. 8. & 12. eiuſdem partis.

Num. 34. facinnt hic addita ſupra eodem num. 24. & 31. patet enim non eſt magis proximus de iure Romano, quia per authent. defuncto æquiparatur filio ſuperſtiti in ſucceſſione filij prædefuncti, Conſil. de Georg. in d. alleg. 17. nu. 40.

Num. 35. quando autem dicatur perſonalis refutatio, vide Foſcum ſingul. 11. liter. R, nam ſemper præſumitur realis, niſi eſſet cum limitatione ad certam perſonam tantum, ita Conſil. Georg. d. alleg. 17. nu. 33. quid autem in renunciatione in dubio an præſumatur realis, vel perſonalis, Molfeſ. in conſuet. Neapol. tit. de renunc. q. 3. vbi num. 11. infert ad vaſallum renunciantem feudum in manus Domini, & renunciatio, vel eſt realis, vel perſonalis ex verbis inſtrumenti cognoſcitur, idem in conſ. 1. nu. 12. & in d. tit. de renunc. q. 2. n. 1. & ſubinfertur, quod licet refutatio adhuc dicatur renunciatio, vt dixit Anna in d. rubr. nu. 44. attamen refutatio latius ſe habet, quam renunciatio, idem Molfeſ. in 4. par. q. 1. num. 4. ſub tit. de renunciat. vbi plura in materia refutationis cumulat, ſed melius quando renunciatio cenſeatur perſonalis, vel realis, ſimiliter & refutatio, latè differit Præſ. de Franch. deciſ. 591. per totam.

Num. 36. locus Annæ hic citatus eſt à nu. 367. cum ſeq. vbi num. 404. & ſeq. poſuit deciſiones Reg. Cam. & Sac. Conſ. de quibus in meo Compend in verb. pater, quæ loquuntur in filia concurrente cum patre in feudo refutato, & ob mortem refutatarij reuerſo, quod ſecus eſt in bonis burgenſaticis donatis per patrem concurrentibus alijs filijs in ſucceſſione filij prædefuncti, & ſic deciſum refert Franch. deciſ. 59. quem ſequuntur nonnulli Doctor. citati per me in Compend. Deciſio. verb. pater an ſuccedat, & ratio diuerſitatis eſt, quia pater in dubio cenſetur voluiſſe, & cogitaſſe ſecundum naturam rei, & contractus, ita Frecc. de ſubfeud. lib. 3. in 3. formul. inueſtit. nu. 25. qui loquitur in materia feudali, & ſic cogitaſſe de ſucceſſione facta refutatione filio in caſu mortis ipſius ſine liberis, vt ſupra dictum eſt num. 28. non mirum igitur, ſi pater ſuccedat filio in feudo refutato cum qualitate hæreditaria, vt eius hæres non tamen iure proprio reuerſionis, ita Conſil. Georg. d. alleg. 17. nu. 3. & ſeq. & num. 17. & circa refutationem factam filio emancipato, hic tactam ab Auctore, latè differuit Anna in rubr. allegata nu. 407. cum ſequent.

Verſ. vnde manifeſtè, vide in meo Compend. verbo refutans, & Molfeſ. in d. conſuet. Neapol. eadem par. 4. q. 36. nu. 6

Num. 37. hoc eſt in cap 6. Cathol. Maieſt. anni 1558. fol. 161. inter Capit. Neapol.

Num. 38. nota, quod auus venit appellatione patris, Afflict. in conſtit. Comitibus nu. 23. & in cap. vnic. in princ. nu. 3. hic fin. lex, & propterea eidem feudum deuolutum ob mortem nepotis debetur, cum mortuo refutatario feudum refutanti reuertatur, ex traditis per Annam in d. rubr. nu. 281.

Num. 39 præterea hic aduerte, quod aſcendentes quando concurrunt cum fratribus in ſucceſſione deſcendentium, vt in caſu auth. defuncto non habet locum l. quod ſeitis, quæ procedit in caſu ſuo, Conſil. de Georg. in d. alleg. 17. nu. 12 an autem diſpoſitio d. l. quod ſeitis procedat in feudalibus, & de iure hodierno, latè Anna in eadem rubr. de vaſall. decrep. ætat. pu. 165. cum ſeq. vel quando inueſtitura eſſet de nouo, idem ibidem nu. 400. & quid in burgenſaticis, quomodo procedat d. l. quod ſeitis, vide Præſ. de Franch. deciſ. allegata 59. vbi Addentes, & multa collexit Alphan. collect. 434.

Nu. 40. inter aſcendentes connumerantur auus, proauus, abauus, tritauus, &c. vt per Rolandin. Paſſ. g. in d. flore teſtament. par. 1. rubr. 13. num. 1. ſimiliter, & auia, & cæteri, Patiſ. conſ. 69. num. 33. vol. 1. & regulariter aſcendentes, ita ſuccedunt, vt paterna paternis, & materna maternis deferantur, latius Tiraquel. de retract. conſang. §. 14. gloſ. 2. num. 12. cum ſeq. de quo latè per Anton. Gabr. libr. 4. commun. opin. tit. de ſucceſſ. ab inteſt. concl. 3. per totam, & quid ſi auus concurrat cum patruo materno in ſucceſſione nepotis an fiat diſtinctio bonorum, vel æqualiter ſuccedant, Ant. Gomeſ. in l. 6. tauri nu. 7. & 18. Franch. deciſ. 619. nu. 4. ſed quando concurrunt cum collateralibus defuncti, quomodo ſuccedant de iure communi, vide Cyn. in tract. de ſucceſ. ab inteſt. in 2. par. per totam, & melius Oliuer. Textor. in eod. tract. nu. 76. vbi in verſ. ampliatur ſecundo, materiam noſtri Auctoris attingit, & licet aſcendentes ſuccedant deſcendentibus, vt per Duen. in regul. 61. ſuccedunt tamen in capita, non in ſtirpes, idem Gomeſ. vbi ſupra nu. 6. ſed quando aſcendentes cũ collateralibus ſuccedant, licet in capita eorum tamen filij in ſtirpes, idem Textor. vbi ſupra, & demum vide Molfeſ. in conſuet. Neapol. par. 4. q. 45. nu 68. & in feudalibus quomodo ſuccedant, refert Camer. in cap. 1. de ſucceſſ. feudi nu. 109. cũ ſeq.

Num.41. vltra Molfes. in consuet. Neapol. par. 4.q.36. nu.13. extat de hoc solemnis allegatio Maur. Iun.28. diffusè pertractantis, an autem refutatarius teneatur ad solutionem vitæ,& militiæ fratribus suis, videas decis. per Annam in alleg.23.& in repet. in d. cap. 1.nu.314. cum alijs à me recollectis in Compend. verb. vita,& militia.

Numer.42. sic vita, & militia debetur secundogenito in feudo proueniente ex auunculo, cui frater primogenitus successit, Franch decis.73.nu.18. an autem nepos ex fratre præferatur patruo illius, de cuius successione agitur latè Paschal. in tract. de virib. patr. potestat par.2.cap.1.nu.120.& par.4.cap. 9.nu.18.& nepoti debetur vita,& militia in bonis aui, quam habiturus esset pater eius si superuiueret, & sic decisum refert Consil. de Georg. alleg 9 nu.24. vbi quid in nepote disputat, instituto nepote filio primogenito, & nepte ex secundogenito, cui parum, vel nihil relictum fuerit.

Num.43. successio in feudis non est per saltum, sed per gradum, Franch. in vsib. f. ud. rubr. de ijs, qui feud. dar. poss. cap.1. §. hoc autem nu. 27. & successiuè per lineas principaliter, nam prima est ascendentium, secunda descendentium,& tertia collateralium, vt dictum est supra eodem nu.31. quando autem ascendentes succedant, dictum est supra eodem nu.16. descendentes verò certum est, vt succedant, cum successio feudi descendat nō ascendit, Anna in dicta repet. rubr. num. 301. & quamuis olim vsque ad filium porrigebatur, vt ibi num.78. tradit num.79. subnectit postea ad omnes filios successionem extensam, nouissimè vsque ad septimum gradum de iure communi feudorum, Auctor in cons. 14 num.68. vol.2. Maur. Iun. alleg 98. vltra Soccin. Iun. in cons.75. nu.52.& 72. vol.2. vbi subnectit in infinitum, hodie dari saltem per descendentes inuestiti, idem Maur. vbi supra nu.5. in Regnis verò, & in alijs magnis feudis defertur ad agnatum, etiam si esset in millesimo gradu, in alijs verò vsque ad septimum, & in Regno vsque ad tertium, interuenientibus iure Francorum,& hodie vsque ad quartum ex Cæsaris munificentia, inquit Freec. de subfeud. libr.3. in differ. inter feud. regal. in 10. different. & hoc est in linea collaterali, de quo memor est Auctor cons. 75. num.62.& cons.154 num 83 volum 2. vltra Annam in d. rubr. nu. 390. nam collaterales illustrium personarum Comitum, & Baronum succedunt in feudum vsque ad centesimum gradum, secus si non sint illustrium personarum, quia vsque ad septimum gradum dumtaxat admittuntur Hieron. Giatt. cons.9. nu.46. vol.1. Mart. Laudens. cons. 119 nu.8. inter consil. feud. diuers. quinimò cessantibus ascendentibus, vel descendentibus successio defertur collateralibus, vt hic Auctor dixit, etenim collaterales non admittuntur, vbi est linea descendēs, Afflict. in cap. 1. §.& quia nu.36. de ijs, qui feud. dar. poss. sicuti etiam ascendentes à successione excluduntur descendentibus superstitibus, Præs. de Franch decis.47. nu.2.& collaterales, seù transuersales, an & quando dicantur vocati, stante clausula in inuestitura iure feudi antiqui, gentilis,&c. vide Io. Bapt. Costam in sua praxi conuent. par.2. claus.104, nu.3.

§. I.

Num.1. vide Auctorem supra in rubr. præsenti nu.4. vbi aliqua notaui, si valeat refutatio absque assensu Domini, latè Freec. de subfeud. libr.3. in different. inter feud. ex pacto &c. in 21. differentia, vbi disputat, an & quando refutatio feudi ex pacto, vel hæreditarij in proximum successurum sine assensu valeat, quæ siquidem conclusio limitatur, vt non procedat quando refutatio esset pactionata, nam tunc assensum Domini requireret, Consiliar. de Georg. in allegar. 17. num.32. qui pariter registrari debet, vt subnectit ibidem nu.47. & quod assensus exquiratur in refutatione feudi, quando hinc inde promittitur, refert Præs. de Franch. decis. 667. num.7. & an admittatur reuocatio contractus facti cum proximo successuro, idem Freec. de subfeud. lib.2. §. pluribus autem nu. 45.

Nu.2.& melius Præs. de Franch. decis.591. nu.2. 3. & 4. articulum istum plenè examinat, ex cuius dictis videtur inhærere huic opinioni Consil. Rouir. in pragm.4. de feud. nu.9. Auctor noster in repet. feud. lect.18. nu.24.

Num.3. videas eundem Franch. vbi supra nu.4. & quando pacta alterāt naturam refutationis, plenè Maur. Ion. in alleg.28. nu.7. ad 8. & exemplificando tres casus posuit, & quid si esset pactum contra naturam feudi, vide Afflict. in cap. vnico §. contra omnes nu.5. hic fin. lex, & præ cæteris vide Consil. de Georg. in repet. feud. cap 12. sub nu.24. in fin.

Num.4. idem Franch. vbi supra nu.4.& pactum correspectiuum efficit,& lex præsumit fine eo contrahentes non fuisse contracturos, Auctor cons.41. nu.19 vol.2.

Num.5. nam contractus dependet à voluntate indiuidua, Cōs. Georg. alleg 5. n.59. interesse autem voluntatis in feudis,& officijs est cōsiderabile, Auctor in cons.137. nu.4. & cons. 158. nu.22. vol.2. hoc est si placet Domino,

vel displiceat, idem in lect. 18. nu. 25. & lect. 9. nu. 32. vel quod feudatarius habeat, vel non habeat successorem in feudo, idem decis. 4. nu 27. sic pariter inter contrahentes, & in refutatione, etiam exemplificat Auctor noster in cons. 52. nu. 5. vol. 2.

Num. 6. vide nostrum Auctorem in cons. 40. nu. 4. vol. 2. & in repet. feud. lect. 6. nu. 26. Præs. de Franch. decis. 48. & melius in decis. 126. nu. 1. & seq. Maur. Iun. alleg. 8 nu. 22. vlterius assensus super pacto de retronendendo non trahitur ad retronenditionem postea faciẽdam, sed requiritur nouns assensus super eo, idem ibidem nu. 31. & alleg. 15. nu. 3. similiter in remissione pacti exigitur, idem in allegat. 21. nu. 7. & per contrarium assensus super pacto prædicto non operatur in ipsa venditione, sed nouna requiritur, Frecc. de subfeud. lib. 2. d. §. pluribus nu. 29.

Num. 7. adde Maur. Iun. alleg. 8. nu. 34. Frecc. de subfeud. lib. 2. in 16. quæst. nu. 3. Mormill. in constit. constitutionem nu. 25. vltra Auctorem nostrum infra eodem §. 3. nu. 23.

Num. 8. de decisionibus hic ab Auctore citatis memini in meo Compend. verbo refutatio feudi, & verb. disponere, & aduerte ad ponderata hic per eum, quando pacta tendunt in augmentum, &c. Quemadmodum enim non requiritur assensus in alienatione facta in augmentum feudi, vt dixit Maur. Sen. allegat. 48. nu. 2. & hanc quæstionem prolixius examinat Camerar. in l imperialem de prohib. feud. alien. per Feder. in princ. fol. 12. in paruis vers. in text. ibi debita seruitia eum seq. vbi etiam loquitur quando ageretur de diminutione feudi, & quid in cessione iuriũ in augmentum feudi, idem fol. 104. vers. quo verò ad tertium, sic pariter in pactis adiectis in feudo intelligendum erit, de quibus per Iacobin. in tractat. feud in verb. qui quidem nu. 68. cum seq. vbi exemplificat quando sint valida, vel inualida pacta adiecta in contractu feudali, latissimè Curt. Iun. in tractat. feud. par. 1. q. 6. nu. 27. & 31. nu. 18. & 20. & in q. 7. nu. 4. & seq. vbi exempla pariter de ijs demonstrat, similiter contractus super feudo in augmentum fit, etiam sine consensu Domini, Afflict. in d. l. imperialem in princip. in 24. quæst. nu. 10. videas etiam Consil. de Georg. in d. repet. feud. cap. 12. sub nu. 24. in fin. allegantem Auctorem hic.

Num. 9. refutatio pactionata, & conditionata de iure non subsistit, Cõsil. Rouit. in pragm. 4. de feud. nu. 11. & tunc dicitur pura, & simplex quando nil penitus commoditatis penes refutantem remanet, subnectit ibidem num. 14. & consistit in eo, vt ab ipso instanti transferatur possessio, sicuti in antecedenti num. 11. demonstrat.

Num. 10. nota hic, quod quilibet contractus regulariter est prohibitus, de iure constit. Regni nisi refutatio, vt notat Anna in repet. d. rubr. de vasall. decrep. ætat. nu. 308. nec repetitur alius casus alienationis, nisi in contractu facto cum immediatè successuro per viã refutationis, Auctor in d. lect. 18. sub nu. 21. vers. vos autem, quæ siquidem refutatio non est propriè alienatio, vt ibi Anna num. 131. tradit, & successiuè non cadit in nomen cõtractus, idem Anna in d. cap. 1. nu. 47. de vasall. decrep. ætat. & in eadem rubr. num. 288. quamuis habere debeat elegans nomen, sicuti ibidem Anna refert nu 290. 322. 324. & 330. & tanto fortius Auctoris corroboratur opinio contra Camer. vt omnes contractus cum proximè successuro sine assensu fieri non possint.

Num. 11. nam alienatio feudi in proximiorem agnatum, qui successurus erat non diceretur alienatio, Afflict. in cap. quia supra dictum §. item si fuerit nu. 8. quib. mod. feud. ammitt. Anna in d. rubr. nu. 133. & prohibita alienatione non censetur interdicta refutatio, rationem assignat Auctor in d. lect. 18. nu. 27. & alienatione interdicta inter extraneos operatur, vt fieri possit inter agnatos, Alber. Brun. cons. 38. nu. 2.

Num. 12. vide Annam in d. rubr. num. 282. & in cap. 1. nu. 62. vbi dixit text. nostrum loqui in refutatione; an autem valeat alienatio, vel datio ad liuellum in proximiorem agnatum vide Iacob. de Frãch. in rubr. de ijs, qui feud. dar. poss. nu. 36. vltra Iul. Clar. in §. feudum q. 33. nu. 2. videas eundem Annam vbi supra nu. 295. dicentem esse quasi refutationem concessionem ad liuellum.

Num. 13. adde Vrsill. decis. 80. nu. 9. Bellac. inter commun. opin. tit. de alien. feud. nu. 12. vers. & quando melius, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. reliquum est nu. 63. & 64.

Num. 14. nota, quod sicuti venditionis appellatione venit contractus quilibet per quem dominium transfertur, Alber. Brun. in cons. 45. nu. 19. sic pariter, & alienatio cum sit nomen generale comprehẽdens omnem actum per quem dominium, & sic continet conditionem, donationem, venditionem, permutationem, & emphyteosim perpetuam cap. nulli de reb. eccles. alien. vel non, vbi Glos. in verb. alienationis, & Doctor. omnes, sic etiã feudum quando poterit alienari, talis alienatio intelligeretur generaliter, videlicet, & per contractus, & per vltimas voluntates, Iacob. Mandell. in cons. 61. nu. 7. sed quando in proximiores fieret non verè alienatio feudi esset ex dictis per Annam in d. rubr.

nu. 197. & alia plura ad explicationem nominis venditionis posuit Berous in q. 97.

Num. 15. vide Auctorem nostrum in d. lect. 18. nu. 21. & seq. præsertim nu. 28. vbi tradit intellectum huiusmodi §. & res, & in quo feudo loquantur §. & si libellus, & §. sed & res, Anna in eadem repet. rubr. nu. 156. & 349.

Num. 16. An & quando, & quibus modis permissa sit alienatio feudi, & improbata, vltra Duenam in regul. 40. latissimè Doctor. inter commun. opinion. in titul. de alien. feud. vbi nu. 11. loquuntur de feudo concedendo ad libellum, sed potissimum quando fieret alienatio in proximiorem successurum, etiam sine consensu Domini de iure permissum esse videtur, ad quod multos Doctor. citat Tiraquell. in præfat. sui tract. de retract. consang. nu. 52. nam omnia resoluuntur in refutationem, vt dictum est supra eodem nu. 11. eo quod refutatio facta immediato successori statim valet, quia lex assentit Author in decis. 4. nu. 21. cum sit anticipata successio, Consil. Georg. alleg. 17. nu. 3. Imò successionis præuentio, Molfes. in consuetud. Neapol. tit. de renunc. q. 1. nu. 5 & 6.

Num. 17. refutatio, vt hic Auctor tradit debet habere elegans nomen, sicut etiam ante eum tradidit Anna in d. rubr. nu. 290. 322. ad 340. ita vt cadat in nomen contractus, vt ibi nu. 288. ad quod ante eum dixit Frecc. de subfeud. lib. 3. in different. inter feud. ex pacto, &c. in different. 26. nu. 1. quod refutatio feudi, quæ fit à patre filio, vel à fratre fratri, vel ab alijs agnatis debet fieri cum speciali titulo donationis, vel venditionis cum traditione possessionis.

Vers. dixi. quod hæc opinio, meminit hic Auctor de decisione Franc. de Amic. de qua in meo Compend. verb. refutatio.

Num. 18. adde Consil. de Georg. in alleg. 17. nu. 45. vltra Afflict. in d. constit. constitutionem nu. 17. vbi Bacius in adnot.

Num. 19. vide nostrum Auctorem supra eodem de assens. Reg. super dote §. 1. nu. 35. vbi addita.

Num. 22. adde notata supra eodem nu. 11.

Num. 24. de ista dictione, quasi, vide Carau. in rit. 167. nu. 25. & 26.

Vers. secundum prædicta, vide in meo Compend. verb. contractus, in princ. est cons. Auctoris 75. Princeps vol. 2.

§. II.

Num. 1. vide Iul. Clar. in §. feudum q. 34. nu. 3. & an noceat agnatis talis refutatio facta Domino, vide Afflict. in cap. sequitur §. hoc quoque nu. 38. de success. feud. licet Bellac. inter commun. opinion. in tit. de alien. feud. num. 85. ex mente Bald. dicat eis non præiudicare, donec refutans vixerit, est enim condecens refutatio per vasallum facta Domino, sicut Auctor testatur in d. cons. 75. nu. 7. cum sit de natura feudi refutatio facta Domino, idem in cons. 152. num. 45. quæ valida iudicatur, etiam in præiudicium filiorum, hoc est in feudo hæreditario, vt ibidem nu. 4. tradit.

Num. 2. Assensu enim non indiget, qui cum Domino contrahit, Camer. in l. imperialem fol. 8. vers. quod nota, quando in paruis, Auctor in d cons. 75. nu. 7. Marta vot. 231. num. 28 an autem testamentum, in quo institutus est Dominus directus sit validum absque assensu, idem Auctor in cons. 147. num. 33. eod. vol. & quid si fuerit factum in præsentia Domini an valeat, Anna in repet. constit. cōstitutionem n. 132. similiter qui cum fisco contrahit, Auctor in cons. 94. nu. 2. eod. vol. & quomodo intelligatur habetur infra eodem nu. 7.

Num. 3. adde Auctorem nostrum d. cons. 75. nu. 4 & decis. 6. nu. 15. copiosè Peregrin. io tract. de fideicom. art. 52. nu. 84. cum seq.

Num. 4. In feudo enim quaternato nulli dubiū est, quin vtriusque assensus exquiratur, vt per Annam in constit. constitutionem num. 24. & ob id assensus licet non requiratur in renunciatione facta per subfeudatarium immediatè Domino, attamen secus erit in feudo quaternato, Franch. decis. 48. num. 2. & 4.

Num. 5. vide Frecc. de subfeud. lib. 2. §. pluribus autem modis nu. 71. vbi tradit primogenitum Regis eo viuente appellari, & sic alienatio valeret, inde subnectit nu. 72. reuocationem cessare in contractu facto cum primogenito Regis.

Num. 6. adde eundem Auctorem nostrum in cons. 146. nu. 4. & seq vol. 2.

Num. 7. de natura enim assensus est remouere obstacula, inquit Anna in alleg. 67. nu. 8. hoc est prohibitionem à Rege factam circa feudorum alienationes, quæ tolluntur per ipsius præsentiam, hoc est tacitè, & sic alienatio feudi facta præsente Domino diceretur habere assensum de iure communi, secus de iure Regni, refert Capyc. decis 156. nu. 23. in quo requiritur expressus, vt dixit Auctor supra §. 1. de assens. Reg. super dote num. 20. propterea consuetum est, postea per Collaterale expediri in forma Cancellariæ, vt singulariter noster Auctor notat in decis. 6. numer. 15.

Num. 8. adde Auctorem nostrum in cons. 147. nu. 34. vol. 2. & quando differat, vide infra eodem §. 5. nu. 27. & feudum iudicatur, vt allo-

allodium interueniente assensu, Franch. decis. 540. nu. 19.

Num. 9. & Auctor noster in repet. feud. lect. 11. nu. 25. & 33. vbi quicquid in feudo ex pacto dispositum sit censet, vltra Iul. Clar. in d. §. feudum q. 40. absque enim assensu in feudis testari non potest, vel in praeiudicium haeredum notauit Camer. in hoc cap. 1. de success. feud. nu. 57. & seq.

Num. 10. vltra Annam in constit. constitutionem nu. 134. nota, quod in feudo haereditario valet testamentum instituta persona in inuestitura comprehensa, Auctor noster in cons. 24. nu. 6. 8. & 9. vol. 2. secus in feudo ex pacto, vt subdit num. 13. & secus si fieret in non proximè successurum absque assensu, vt nu. 14. eiusdem cons. dixit, nam testamentum in feudis non attenditur, Consil. de Georg. alleg. 19. nu. 13. & alleg. 20. nu. 17. cum de iure feudorum testamentum sit nullum, idem in alleg. 12. num. 44. tanto magis quoties institueretur extraneus in feudo, vt ibidem subnectit nu. 45. idem Anna in d. constit. nu. 88. Morot. cons. 83. nu. 9. & testandi facultas alicui à Principe concessa, seruata forma statuti intelligitur, Neuizan. cons. 12. nu. 42. inter consil. Bruni, nisi Princeps expressè assensum praestasset testandi in beneficium extranei, sed si esset concessa facultas testandi in certam personam, an valeat si aliud testamentum factum fuerit, & instituta alia persona, videas Frecc. de subfeud. lib. 2. in 12. quaest. nu. 1. sic pariter feudatarius, & si alium haeredem instituerit, ipse tamen succederet tanquam vocatus ex lege inuestiturae, Auctor cons. 26. nu. 4. nam haeres extraneus non succedit, Iacob. de Franch. in cap. 1. §. hic quoque num. 12. de ijs, qui feud. dar. poss. & an, & quando haeres extraneus institui possit, vide Auctorem nostrum in repet. feud. lectur. 14. nu. 15. vsque ad 30.

Num. 11. & successiuè licitè vendi possint, Reg. de Curt. in diuers. feud. in §. multoties concedens num. 88. censet feudum esse in commercio, quia alienatur, & venditur, & in §. reliquum est nu. 9. vltra Auctorem in cons. 14. nu. 14. vol. 2. & Franc. de Amic. in cap. 1. §. hoc ergo num. 2. de ijs, qui feud. dar. poss. fol. 129. qui videtur contrarium tenere.

Num. 12. nota hic, quod renocatio alienationis feudi competit feudatario alienanti infra annum, maximè si esset titulatum, post verò annum fiscus admittitur, Frecc. de subfeud. lib. 3. in different. feud. titul. &c. in 5 c. different. num. 1. & sicut occupat feudalia ex inobseruantia pacti secundum Andr. relatum per Annam in d. repet. constit. constitutionem sub nu. 237. sic & per contrauentionem alienationis factae de feudo contra legem, non vti haeres succedit in iuribus actiuis, & passiuis, Menoch. de adipisc. possess. remed. 4. nu. 300. Benint. decis. 91. num. 2. idemq; in Rege praeueniente, refert Auctor infra eodem §. 7. nu. 4.

Num. 14. vide Auctorem in cons. 147. num. 33. vol. 2.

Num. 15. faciunt addita supra eodem nu. 10. ad quaesitum Auctoris, vide Mormill. in constit. constitutionem nu. 35.

Num. 16. vltra Auctorem in lect. 11. num 23 & 27. dixi in meo Compend. verb. haeredes filij, & ibi allegaui quamplures Doctores, & vltra eos vide Menoch. in d. tract. de adipisc. possess. remed. 4. num. 375. sic haeres defuncti vasalli poterit petere se mitti in possessionem bonorum omnium, etiam feudalium, quae vasallus tenebat, Alber. Brun. in cons. 1. num. 4. & 12. Io. Campeg. cons. 2. nu. 10. Dec. cons. 390. col. 6. Paris. cons. 22. num. 64. & 65. volum. 1.

Num. 17. vltra Afflict. in l. imperialem in princ. nu. 73. de prohib. feud. alien. per Feder. adde Auctorem nostrum idem memorantem in repet. feud. lect. 14. num. 2. 3. & 4. & lect. 11. nu. 22. & quamuis alienatione interdicta censeatur etiam vetita, quae per testamentum inducitur, sicut idem in d. lect. 11. nu. 21. testatur, hoc enim procederet, quoties extraneus institueretur haeres, quo casu testamentum nullum iudicaretur, Consil. Georg. in alleg 12. nu. 45. aliter alienare non diceretur, qui haeredem instituerit, Anna in d. constit. constitutionem nu. 84. sicuti enim alienatio non diceretur, quae fit proximè successuro, idem in rubr. de vasall. decrep. aetat. nu. 153 & 297. si etiam alienare prohibitus non censetur inter suos testari prohibitus, & inter illos de familia quamuis remotiores, & maximè quando alienatio feudi fieret inter suos liberaliter, Alber. Brun. in cons. 38. nu 1. cum seq. & prohibitio de non alienando in extraneos, operatur, vt inter agnatos fieri possit, idem in cons. 28. nu. 2.

Num. 18. istam quaestionem prolixius annectit, Romul. in tract. de testam. praecep. bon. extra famil. alien nu. 90. & seq. vltra nostrum Auctorem in lect. 14. nu. 2. & seq. quamquam Alex. in cons. 35 nu. 5. vol. 2. & Anna in d. cōstit. constitutionem num. 84. & in alleg. 106. nu. 1. dicant, quod prohibitus alienare non dicatur alienare, instituendo haeredem, hoc procedere videtur, quoties proximius successurus institueretur, vt subdit idem Anna ibidem, secus tamen si esset extraneus institutus, & ob id prohibitus alienare à lege, vel à testatore, comprehendit etiam prohibitionem,

bitionem, vt hæres extraneus institui non possit, Affl ct. in d cap. quia supra dictum §. idem si fuerint num. 41. quib. mod. feud. amittat. Franc.de Amic.in cap.1.§.sed ideò nu.3. de ijs, qui feud.dar.poss. secus si vellet instituere sibi venientes ab intestato, licet non sint de familia, Eman.Mascul.inter com mun.opinion.lib.6. tit.de testament. nu.70. multos ad hoc Doctor.allegat,& hæres prohibitus alienare non prohibetur habere successorem ab intestato, ita Maur.Iun.in allegat.33.nu.3. & sic è contra permissa alienatione,censetur etiam permissa institutio hæredis, Alber.Brun.cons.39.nu 8. Hieronym. Gratt.cons.68.nu.1. vol.2. & in terminis nostris feudalibus vide Franc. de Amic. in dicto cap.1.de ijs,qui feud.dar.poss. §. hoc ergo nu.3.fol.129.

Num.19. vide Reg. de Curt.in diuers. feud. §. multoties concedens nu. 110. & seq. & præsertim in feudo hæreditario hæres tenetur habere ratum factum defuncti,refert Anna in d.constit.constitutionem nu.169.& antecum ibi Afflict.nu.7. Camerar.in cap.imperialem §.præterea Ducatus,de prohib.feud. alien.per Feder. fol.778. in paruis vers.hinc planè fit,secus autem in ijs,quæ à lege deferuntur, vt subsequitur ibidem Anna nu.236. & sic in feudo ex pacto,etenim hæres dicitur succedere in feudo hæreditario per successionem,in feudo verò ex pacto, & prouidentia ex pacto primi, Frecc.de subfeud.lib.3.in different.inter feud.ex pacto, &c. in 31. different.alias verò limitationes d l.eum à ma tre, posuit Auctor in lect.11. nu.34 & 37. & lect.17.nu.8.lect.19.nu.7. & decis.11. nu.16. 56 75.84 & decis.39. nu.23. & inter cæteras limitationes,vt hæres ex pacto teneatur factum defuncti approbare,est,vt pactum primi acquirentis obseruet, Reg. de Curte in diuers.iur.feud.§.nunc de altera num.13.vltra Mormill.in sua parad. disput. nu.77. vbi plura.

Num.20.idem Auctor in repet.feud. lectur.11. nu.59.Reg.de Curt.in d.diuers. §.multoties concedens nu.109.114. & 116.

Num.21. vide Auctorem supra de assens. Reg. super dote §.3.nu.19.& ibi addita per me, & eundem infra eod.tit.§.8.nu.12.& circa hoc plures quæstiones cum distinctionibus tradit Reg.de Curte in d. §. multoties num. 117.

Num.22. regulariter enim dotarium constitui potest in vita, quod secus est in quarta, inquit Anna in alleg.127.num.21. & successiuè super feudo absque assensu de iure municipali istius Regni,quod secus est de iure communi, Nunt.Pellicc.in consuet. Auersæ cap. 5.nu.171.& 172.ante eum Afflict. in cap. est autem §.donare num 29. qual.poter.olim feud. alien. in vltima voluntate secus esset hinc est,quod dotarium,quod constitutum non fuit tempore sponsalitiorum dubitat Afflict.in d.§.donare nu.38. si in testamento constitui possit, & distinguit duos casus, & primo si constitutum appareret per verba importantia actus inter viuos,valere tamen tale constitutum, quod secus erit si in vltima voluntate illud constituere velit legando per verba importantia vltimam voluntatem, & sic licet possit constitui in vita,tamen legatum eius non valeret,idem Anna vbi supra num.19.an autem constituens dotarium in vita illud constituisset per verba importantia actus vltimæ voluntatis teneat idem Afflict.loco citato nu.44.retulit, quod non.

Num.23.vide Alphan.collect. 1049. qui plures allegat ad hoc, Ricc.collectan. decis.169. secus tamen instituta turpi persona, de quo satis per Afflict.in decis.204. sequitur Anna singul. 125. & 506. & in meo Compend. in verb. soror, attamen si legitima relinqueretur,vtique testamentum substineretur instituta turpi persona, Thesaur.decis.128. num. 11.& 12. quænam dicatur turpis persona,ad hoc,vt frater possit querulare testamentum fratris, vide Annam in singul. 551. & Ann. Iun.in obseru.19.incip.testamentum.

Num.24.vide Cagnol.in d.l.nullus ff. de regul. iur.& Dec. ibi, plura exempla de hoc ostendunt, & in fraudem facere non dicitur, qui facit quod sine fraude liceret l. qui autem in princ. ff.quæ in fraud. credit. Rendell.in tract.de iure prothom. in verb.simulatè donauerit nu.31.vbi allegat nonnullos ad hoc, & vltra eos vide Reg.de Curt.in d.§.multoties sub num.117. vbi allegat etiam Loffred. hic citatum ab Auctore.

Num. 25. & singulariter Reg. de Curt. in d. §. multoties concedens nu.115. notauit, quod hæres non tenetur factum defuncti approbare quãdo ex eo fraudaretur iure suo,& alias limitationes huic regulæ,noster Auctor ostēdit in repet. feud.lect. 14.nu.34.& 37.lect.17. nu.8.& decis.4.num.16.56 & 84. & decis. 39. num.23 faciunt collecta ab Alphan. collect. 62.& Ricc.collect.469.

Num. 26.idem Reg.de Curt. in d.§.multoties nu.117. materiam istam fraudis per testatorem factam in damnum hæredis examinat, & quando ei reuocare liceat,vel improbare factum defuncti, & nota, quod alienata per prius per debitorem nequeunt futuri creditores reuocare,nisi aliter probarent alienationis fraudem, Maur.Sen.in alleg.12. nu.8. &

& tunc reuocatio alienatorum procedit, quando appareret, quod fuerint alienata in fraudem futurorum creditorum, Consiliar. Georg.alleg.32.nu.14.tunc enim in fraudem fieri diceretur, quoties alienatio fieret omnium bonorum, vel si vnam rem haberet puta feudum, illudq; alienauerit, Afflic.in constit.in aliquibus num. 39. vel alienatio esset maioris partis bonorum, Marcagn. Azogu. in lib.5.de common.opin.cap.7.nu.9. & alijs modis traditis per Doctor. inter commun. opin.lib.7.tit.de reuoc.ijs, quæ in fraud credit.alien.sunt.

Num.27.adde Loffred.conf.46.nu.25.vbi citat istum textum, & an, & quando alienata per patrem in fraudem possint reuocari per filios, vide Papiens.in praxi in forma libell. quo agitur pro donato glos. irreuocabiliter nu.7. Roman.singul.616. qui loquitur de legitima filijs competenti,& alienata per patrem in fraudem, si liceat eis reuocari facere alienata vsque ad eorum legitimam, vt copiosè prosequitur, nonnullos allegando Doctores Peregrin.in tract.de fideicommiss. art.36. nu.37. & singulariter Afflict.in constit.in aliquibus num.38.qui loquitur de fratre alienante feudum, super quo debetur filiæ dos de paragio, vt possit agere contra emptorem ad onus dotandi de paragio pro sua legitima, per actionem in factum Paulianæ.

Num.28.vide ad hoc Iul.Clar.in §.feudum in q.32. præsertim nu.5. Mart.Carat.Laudens. inter consil.feud.diuers.cons.119.num.35.& subinfeudatio vasallo permissa est, si fieret synceré, puré, sine fraude, bona fide, gratis,& simili, Reg.de Corte in diuers.iur.feud.§.datur etiam nu. 11. & quod refutatio in feudo ex pacto antiquo valeat, durante vita feudatarij, vt Auctor notat in d.conf.75. nu.2. & seq. vol.2. vbi id declarat quomodo procedat, quid si fieret in fraudem ista subinfeudatio, iuxta exempla tradita per Consil.Rouit.in pragm.4.nu.22.de feud.

Num.29.faciunt addita supra eodem nu.19.

Num.30.idem Auctor d.conf.73.vol.2.

§. III.

NVm. 1. refutatio in feudo cum reseruatione vsusfructus non valet, ita noster Auctor in conf.116.nu.10.vol.2. & talis refutatio cum retentione. vsusfructus requirit talem assensum, vt non possit præstari à Prorege, sed tantum à Rege immediatè, Consil. Rouit.in pragm.4.num.13. de feud. excepto tamen in casu matrimonij, tunc eo casu refutatio cum reseruatione vsusfructus admitteretur, sicut idem Consil.Rouit.in d.pragm 7. num.3. eod.tit. de feud. tradit allegando Loffred. & Camer. in locis hic ab Auctore citatis.

Num.2.de hac decisione memini in meo Compend. Decis.Regni, verb.refutatio feudi, & refutatio simplex,& pura, tunc dicitur quando nihil penitus commoditatis penes refutantem remaneret, Consil.Rouit.in pragm. 4.nu.14.de feud.& in antecedenti num.11.ad hoc, vt dicatur pura,& simplex, an consistat in eo, vt ab ipso instante transferatur possessio.

Num.4. actus nouus, vel confirmatorius iudicatur à natura eorum, quæ contrahuntur, Anna in alleg.47.num.18. & insuper actus, si non valet vt confirmatorius, valet vt de nouo quando fieret ab eo, qui habet potestatem faciendi de nouo, idem in allegat. 97. num.19.

Num. 5. indiuiduum voluntatis potissimum consideratur in pactis correspectiuis, vt dicit Auctor supra eodem §.1.nu.5. vbi aliqua notaui, & successiuè locum vendicat regula vtile per inutile vitiatur in feudis, vt infra eodem num.23. & subnectit Auctor hic, quæ cum habeant effectum successiuum, & spem conualidationis, vel propter assensum superuenturum, &c. ita quod stat interim in pendenti,&c. adde quod venditio feudi stat in suspenso, donec Dominus consentiat, idem Consil.Georg. in alleg 6.nu.46. & proinde assensus licet præcedere, & subsequi possit, Anna in alleg.69.nu.62. Præs.de Franch.decis.620.nu.6.operatur tamen ex nunc, non vt ex tunc, Consil.Rouit.in pragm.1.de fide memor. nu. 18. & consequenter à die interpositi assensus validat actum, idem Anna in repet.rubr.de vasall.decrep.ætat.num. 220. sicut venditio facta interueniente Principis assensu, si adhuc non appareret de dissensu, videtur esse in pendenti, Fusc.singul.7.lit.V, insuper quod assensus corruit ex indiuiduo voluntatis, vt Auctor dixit cons.52.nu.6. 14. & 18.vol.2.

Num.6.adde Cardin.Paris.cons.5. nu. 31. & 32. vol.4.

Num.7. hanc eandem rationem affert Consil. Rouit.in d.pragm.4.nu.6. de feud. licet Auctor in d.conf.116.nu.6. vol.2. aliam ad hoc assignare videatur rationem, scilicet quia per hoc ius in re, scilicet feudo constitueretur, an opus sit assensu Regis, quando contractus fieret super retentione fructuum feudi ad certum tempus, vide Maur.tun.in alleg 46. num.3. an autem valeat reseruatio vsusfructus, dùm filius emancipatur, concluditur pariter negatiuè, quia reseruatio ius non

non tribuit, sed reseruat id, quod reseruans habebat, Franch. decis. 32. nu. 14. quapropter specificè assensus Regis exquiritur, quoties disponeretur de corpore feudi, vel constitueretur ius in re super feudo, secus si disponeretur in pecunia, Consil. Rouit. in d. pragmat. 4. nu. 105. & sicuti assensus solus Proregis non sufficit in feudi titulati diuisione, vel separatione, ac dismembratione, idem in pragm. f. de titul. abus. & nu. 74. sic in omnibus feudis, hinc est, quod de stylo Cancellariæ consuetũ est in assensibus apponi clausulam illã, quò ad expressa tantum, & dũmodò non inducatur diuisio feudi; facit enim corruere assensum in diuisione aliquorum corporum facta in diuisione feudi, Consil de Georg. in alleg. 5. num. 43. vbi in antecedenti nu. 42. concludit assensum Proregis non sufficere ad diuisionem feudi.

Num. 8. & 9. dixi in meo Compend. Decis. Regni, verb. venditio feudi, vbi etiam citaui Ricc. collect. decis. 1636.

Num. 10. de ista decisione memini in eodem Compend. verb creditores, vbi alios modernos Doctores allegaui.

Num. 11. adde Io. Petr. de Ferrar. in sua praxi rubr. in forma libelli in caus. vend. glos. 1. nu. 1. & ibi Addent. vltra Fabian. de Monte in tract. de empt. & vendit. ad quod nota vnum singulare dictum Anton. de Burg. in rubr. de empt. & vendit. in princ. sub nu. 19. quod vbicumque fit mentio pretij, semper de contractu emptionis, & venditionis intelligitur, & sic pretium solum præsumi facit contractum emptionis, copiosè nonnullos congerendo tradit Bertacch. in suo repert. verb. pretium col. 2. in princ. & venditio arguitur ex mentione pretij, Io. Bapt. Costa in prax. conuent. par. 1. num. 239.

Num. 12. immò si in eodem met contractu emptionis, & venditionis donatum fuerit illud, quod plus valeret res vendita, adhuc contractus in suo robore permanere debet, ita quod nec prætextu læsionis, vel retractus rescindi possit, vt videatur talis donatio de pretio, latè Boer. decis. 142. cum alijs congestis per Ioan. Bapt. Costam in sua praxi conuent. par. 2. claus. 147.

Num. 13. adde Tiraquell. de retract. consang. §. 1. glos. 2. nu 41. & de retract. conuent. in fine tituli nu. 71. vbi etiam dixit, nec teneri venditorem ad rei traditionem, nisi integrum pretium soluatur, quapropter venditor poterit totam rem retinere, donec desit vnus numerus ex integro pretio, idem in eodem tract. de retract. conuent. §. 4. glos. 6. num. 24. quod tamen limitat hic Auctor, nisi fuerit habita fides de pretio, sicuti etiam assequitur Roman. in singul. 310. nu. 1. idemq; Tiraquell. in d. glos. fin. nu. 77.

Num. 14. & quomodo hoc intelligatur, refert idem Tiraquell. de retract. eodem §. 1. glos. 2. nu. 34. & ob id venditionem factam cum reseruatione dominij valere multis rationibus nouissimè comprobat Marta in voto 43.

Num. 15. ad hoc vide Io. Bapt. Costam in sua praxi conuent. par. 2. claus. 9. nu. 2. vbi plures allegat.

Num. 16. videas Amend. ad Franch. decis. 506. nu. 5. vbi alios allegat.

Num. 17. adde Tiraquell. de retract. consang. §. 26. glos. 1. nu. 7. latè Euerard. in topica iuris loco à contrario sensu nu. 37. & ad materiam expressi, idem Euerard. in loco ab expressis copiosius.

Num. 18. dominium transfertur principaliter ex traditione, non solum ex causa de præsenti, sed ex ea, quæ spectatur, idest ex causa legitima, non solum re, sed ex spe, Tiraquel. de retract. conuent. ad finem tituli nu. 67. quapropter traditione acquiritur dominium, quamuis contractus venditionis, nondum sit perfectus, subdit ibi Tiraquell. nu. 75. hinc est, quod regulariter traditio necessariam habet consequentiam ad contractum, idem Tiraquell. de retract. consang. §. 1. glos. 10. num. 112. & in tract. de iure constit. possess. par. 3. in 15. limit. num. 3. quo circa traditio dicitur vltima perfectio contractus, idem in d. §. 1. glos. 10. nu. 110. quæ siquidem cum sic quid facti probari debet actualiter factã esse, vel per rei instrumentum celebratum in conspectu rei, vel per licentiam possessionem apprehendendi, Marcell. Calà de modo articul. §. 2. glos. voter num. 1201. nec aliter per verba illa vendidit, dedit, tradidit, & transtulit, probatur nisi res sit in conspectu tempore, quo huiusmodi verba proferuntur, Costa in dicta praxi conuent. par. 2. claus. 2. nu. 2. sed si emptor in rei possessione existeret, nulla alia noua traditione opus esset, vt noster Auctor notat, quemadmodum adueniente conditione in pactis legis commissoriæ, & adiectionis in diem resoluitur ipso iure, ita vt sine traditione aliqua dominium transfertur, Tiraquel. in d. tract. retract. conuent. §. 11. glos 7. nu. 3.

Num. 19. adde Iul. Clar. in d. §. feudum q. 33. nu. 1. Maur. Sen. allegat. 48. num. 9. & quod feudatarius possit affictare feudum pro toto tempore vitæ suæ, refert Anna in alleg. 84. num. 3.

Num. 20. sic pariter assensus regulatur ex actu, nec alterat eius naturam, intelligitur enim prout ius intelligit, Maur. Sen. alleg. 75. nu. 1. &

& regulatur à dispositione iuris.Anna alleg. 95. num.11. multa autem ad ornatum istius clausulæ cum reseruatione dominij, donec pretium sit solutum, referr Costa in d. praxi conuent.par.2 clauf.9. & multa collexit Alphan. in collectan.365. circa verò text. in l. cum manusata §.nemo ff de contrah empt. aliqua collexit Ricc. collect. 508. Anna in collectan. nu.23. & quid operetur pactum istud, quod non transferatur dominium, idem Anna singul. 371.

Num.21.Pactum quodlibet dicitur contractus, Maur.Iun.alleg.21.nu.6.hoc est in genere,in specie verò dicitur pars contractus,Costa in d.prax.connēt.par.1.nu.109.& seq.subnectit, & quod pretium dicatur pars intrinseca rei contractus, & pretij, cum igitur contractus dependeat à voluntate indiuidua,Consiliar. Georg.dicta alleg.5.num.9. & sicuti contractus nequit claudicare, vt valeat respectu vnius ex contrahentibus, respectu verò alterius non valeat, vt ibidem nu.62. sequitur ipsemet Consil.de Georg.ita etiam respectu Regis quò ad interpositionem assensus claudicare non debet contractus ex indiuiduo suæ voluntatis, nam Rex respectu alienantis tollit obstaculum voluntatis, & respectu recipientis concedit,idem Consil.de Georg.in alleg.18 nu.31.

Num.22. idem Ioan.Bapt.Costa in dicta praxi conuenr. par.1. nu.109. & seq. Immò dicitur pars pretij, Auctor in cons.34. nu.14. vol.2. Franch. decis.17. nu 5. præsertim pactum de retrouendendo,idem decis.105.num.9. & decis.95.nu.3.

Num.23.dixi supra eod.tit.§.1. nu.7.

Num.24.adde Annam in alleg.67.nu.8. & feudatarius quodnam dominium trāsferat subinfeudando,refert Auctor in repet.feud.lect. 1.nu.52.54 & seq.& credo vtile dominium, eo quia feudatarius vtile habeat dominium, Iacob.de Franch.in prælud.feud. tit.quid sit feud.nu.20.

Num.25. & venditio feudi facta cum adiectione in diem oblata meliori conditione restituitur pretium cum vsuris,& res cum fructibus, Anna in allegat.42.nu.4.& 5.& pacta ista legis commissuriæ, vel adiectionis in diem adueniente conditione ipso iure resoluuntur,Tiraquel.de retract.conuent.§.1.glo. 7.num.3.

§. IV.

NVm.1.hoc idem tradit Auctor in repetit. feud.lect.2.nu.50.& de hoc satis dictum est supra eod.tit.in princ.nu.5.& releuium soluitur in Regno de consuetudine Regni, non autem de iure feudorum, ita Frecc. de subfeud.lib.2.in 3.author.nu.16.& remissiuè Consil.Rouit.in pragmat.2.de offic.Procur. Cæsar.nu.13.tangit Franch.decis.121. nu.6. Fusc.sing.16.lit.R.

Num.2.Auctor noster in d.princip. huius tituli nu.5. regulariter enim releuium soluitur ab hærede,& successore, Anna in alleg.93. nu.1. & quod debeatur ab hærede succedente in feudo,sequitur Iacob.de Gello in tract. de iure adhoæ nu.73. Fusc.vbi supra, an autem ab hærede succedente in feudo vniuersaliter, vel particulariter, respectu ipsius feudi tantum,idem Frecc.loc.cit.nu.20.vel à successore, vt dixi,eo, quod releuium successor Domino soluere teneatur,& si ascendens descendenti succedat, Franch. decis.3. num.3. nam soluitur ex recognitione noui vasalli successoris, Consil.de Georg.in alleg.18. nu. 23. & sic loco inuestituræ, solutio enim releuij successit,Consil.Rouit.in pragm.4. nu. 90.de feud.hoc est per renouationem ipsius, Præs.de Franch.decis.121. num.7. nam releuium præstatur in signum deuotionis censu,ac reuerentiæ, & pro inuestitura habenda, & à releuando dictum sit, Frecc. vbi supra nu.2.& an illud successor soluere teneatur, si non esset in possessione feudi, in quo successit, nisi recuperata possessione, quamuis directus Dominus per hoc non impediatur, quin exigat releuium à possessore quocumque, seu detemptore, idem Consil.Rouit. dicta pragm.2.nu.11. quid autem si hæres, vel successor in feudo successerit, non aliter per mortem veram, sed fictam, an teneatur ad releuium,vtputa quia feudatarius ingressus esset religionem, in qua fecit professionem, vel quia esset effectus foriudicatus,videas eundem Frecc.loc.cit.nu.22. sed circa contractus celebratos inter viuos, vt Auctor noster tangit cessare videtur releuiū regulariter, an autem ab emptore,& milite, vel proxima inuestitura debeatur,vide eundem Iacob. de Franch. in prælud.feud. rubr. species feud. num. 186. Fusc.sing.16.lit.R, & quid si refutetur feudum filio, vel agnato, iuxta terminos nostros,idem Franch.vbi supra nu.185.& Frecc.ibidem nu.34.Rouit.ibi nu.10. & releuium sicuti non soluitur de donatione facta in anticipatione successionis, ita & quando taliter donatur filio à patre, Franch.decis.20.nu.5.an autem mulier,quæ dedit castrum in dotē marito, soluat releuiū mortuo marito,Anna dicta alleg.95. nu.10. quid autem in feudo donato cum causa mortis, postquam in feudum deuenitur ex contractu non ex successione, licet donatio causa mortis æquipolleat vltimæ voluntati, idem

idem Frecc. vbi supra num. 18. de quo patet decisio in meo Compend. verb. releuium, & insuper ad ornatum istius releuij, multa collexit Ricc. collectan. 385. 1337. & 1627. & circa eius exactionem, idem in collect. 2041. & Mormill. in cõstit. post mortem, vbi etiam loquitur, pro quibus causis releuium debeatur, & pro quibus non.

Num. 3. vltra Auctorem in repet. fend. lectur. 2. nu. 52. & seq. adde Consil. Rouit. in d. pragm. 2. nu. 10. de offic. Procur. Cæsar. nouissime Molfes. in consuet. Neapol. par. 3. q. 8. nu. 7. & 20. & quid mortuo donante, vel refutatario, idem par. 4. tit. de renunc. q. 1.

Num. 4. quid enim importet refutatio refert Maur. Iun. allegat. 28. num. 5. nil aliud facit, nisi refutans sua iura restringit, eo quod de medio personam suam tollit, & facit quandam præuentionem futuræ successionis, quãdo autem refutatio tollat de medio, vide Annam in rubr. de vasall. decrep. ætat. numer. 199. & 280. & quod sit quædam præuentio in vita eius, quod habiturus erat in morte, refert Frecc. de subfeud. lib. 2. in addit. ad quæst. 17. q. 1. nu. 16. latius Molfes. in consuet. Neapol. par. 4. tit. de renunc. q. 1. num. 5. & 6. vbi plura.

Vers. ratio rationis, an vnicum, vel duo releuia debeantur ex feudo in dotem dato per mulierem, viro succedente morte viri, & deinde morte vxoris videas in meo Compend. in verb. releuium an sit soluendum, quid si eodem anno releuium debeatur, & adhoa imposita esset, an vtrumque debeatur decisio patet in eodem Compend. verb. releuium, an autem duplicatum releuium debeatur à feudatario, non curante denunciare mortem prædecessoris, vide in eodem Compend. verb. releuium duplicatum in noua compilatione.

Num. 5. releuium est quædam extrinseca præstatio à consuetudine introducta, quæ non inest feudo, Præs. de Franch. decis. 121. num. 6. & debetur in morte, non autem in vita, per ea, quæ superius tradidi nu. 2. & ob incertitudinem non verè creditor fiscus dicitur.

Num. 6. refutatio vt plurimum fit ob aucupanda matrimonia, Anna in d. rubr. de vasal. decrep. ætat. nu. 57. & quænam sit potissima ratio refutationis, vide Præs. de Franch. decis. 4. num 12.

Num. 7. faciunt collecta per Alphan. collectan. 41. ad ornatum istius text. & Benuen. Stracc. in tract. de decoctor. in prine nu. 29.

Num. 8. reuocatio reuocatorum procedit quãdo appareret, quod fuerunt alienata in fraudem futurorum creditorũ, Consil. de Georg. alleg. 32. nu. 14. fraus enim non præsumitur nisi probetur, hoc est ex coniecturis, vt sigillatim prosequitur Molfes. in consuet. Neapol. par. 3. q. 1. num. 23. cum seq. & circa fraudem futurorum creditorum à debitoribus obseruatam, multifariam demonstrantur exempla à Doctor. inter commun. opinion. lib. 7. tit. de reuoc. ijs, quæ in fraud. creditor. alien. sunt, & præter eos idem Stracch. in dicto tract. de decoctor. in princ. nu. 29. & in materia refutationis, quando fraus præsumatur, Auctor noster tradit in d. repet. feud. lect. 2. nu. 52. cum seq.

Num. 9. refutationes feudorum, vt plurimum fiunt ab hominibus decrepitæ ætatis, per ea, quæ dixit Anna in dicta rubric. de vasall. decrep ætat. nu. 53. attamen & si in se talis refutatio valeret in beneficium filiorum, seu refutatorum, non tamen præiudicare debet fisco pro releuio, quod sperat ex morte proxima refutantis, vt quoque hic Auctor dicit, quod tamen limitatur in eo, qui fuit inuestitus à Rege, tempore quo feudum ei aperitur per mortem possessoris, vt tenet Afflict. in cap. 1. §. sed & res nu. 59. per quos fiat inuestit. quem sequitur Consil. Rouit. in d. pragmat. 2. nu. 14. quamquam nos loquamur in actu faciendo in vltimo vitæ spiritu, si valeat, vel teneat, iuxta terminos l. filiæ meæ ægrę emancipatæ ff. solut. matrim. vbi Doctor. quem text. alijs auctoritatibus ornant, Anna singul. 533. Ricc. collect. 2036. Auctor cons. 115. vol. 2. Anna Iun. in collectan. num. 409. at text. ipsum limitauerunt Doctor. ad propositum nostrum, nisi emancipatio esset facta ad vnicum actum, vel in fraudem filiorum, nam tunc non obstante emancipatione testamentum esset nullum, ita Anan. consil. 23. Anchar. cons. 430. Dec. cons. 279. & 245. nu. 5. Paris. cons. 97. col. fin. lib. 3. contra quos tenet Anton. Gabriel. cons. 16. nu. 35. cum seq. lib 1. & tandem iuxta priorem sententiam decisum refert Thesaur. filius in addit. ad decis 150. eius patris in lit. A, in fin. vers. item limitabis, & de hoc pendet decisio facienda per Sac. Conf. in Banca de Amico in causa Antonij Monitij V. I. D. prætendentis annullari facere testamẽtum factum ab eius vxore, in beneficium eius patris emancipantis dictam filiam in præambula hora mortis dictæ filiæ, vt testamentum facere possit, sicut fecerat post certas horas emancipationis, conferunt ad hoc etiam congesta per Ricc. in praxi variar. resolution. in resolut. 493. quærentem an professio facta per puellam thyficam, & iam morituram prosit monasterio quò ad acquisitionem bonorum, vbi plura deduxit, & de donatione facta à moriente sine filijs de bonis antiquis in districtu

stricta Ciuitatis est nulla, quia contra consuetudinem Neapolitanam, & in fraudem versatur, Consil. Georg. in alleg. 22. num. 1. & 6. quid autem in donatione facta à desperato de filijs an valeat, vide Annam in alleg. 57. nu. 7. & de legitimatione facta in vltima hora mortis, & sic in extremis præsumitur fraudolenta, idem Consil. de Georg. ibid. nu. 14. sic de inuestitura facta per Episcopum laborantem in extremis an teneat, vide Zabarell. cons. 34. in princ.

Nu. 10. nonnulla de hoc notauit Bennen. Strac. in tract. allegato de decoct. in princ. nu. 29. & copiosè Carroc. in tract. de excuss. bon. par. 2. in 13. quæst. 10. quæst. principalis per totam, per varia exempla demonstrat alienatio in fraudem quando dicatur.

Num. 11. adde Cauens. in rit. 146. nu. 2. vltra Afflict. in constit. consuetudinem sub nu. 6. & in filijs procreandis potissimum senex dicitur, qui annum quinquagesimum attingit, idem in constit. post mortem nu. 22. reliqua circa istam materiam examinat Bertacch. in repert. verb. senectus.

Num. 12. qualiter donatarius habetur loco hæredis, vide Molfes. in consuetud. Neapol. q. 8. nu. 11. & 22. quid in fideicommissario, an sit loco hæredis, licet non sit hæres, & appellatione hæredis non contineatur, latè Peregr. in tract. de fideicommiss. art. 38. nu. 81. an autem legatarius dicatur hæres defuncti, latè Carau. in rit. 178. nu. 11.

Num. 13. conferunt hic addita supra eodem nu. 7. & 10. & quod fraus præsumitur etiam ex alienatione omnium bonorum, refert Roman. in singul. 616. latè Afflict. in cap. si quis obligauit nu. 60. de feud. dato in vicem leg. commiss.

Num. 14. secus tamen si pars tantum alienaretur, Andr. in cap. 1. verb. condemnatorum, quæ sint regal.

Num. 15. qualitate enim personarum omnia impetrantur, Afflict. in cap. Obertus nu. 48. ex quib. caus. feud. amitt. & ibi plura in seq. num. per varia exempla demonstrat quando personarum qualitas attendi debeat.

Num. 16. adnotandum est hic ad propositum nostrum, si releuium solui debeat per eum, cui fuerit facta donatio feudi, reseruato vsufructu, vel per fructuarium, qui fructus percepit, tanquam quod sit onus reale, & feudo annexum, concludit Præs. de Franch. decis. 331. nu. 3. & 13. fore per vsufructuarium soluendum, quod non est in Regno, & ibidem num. 29. quærit, si releuium præstari debeat vsufructuario, vel proprietario, vbi idem concludere cernitur, & Molfes. in d. q. 8. num. 20. allegat hic Auctorem.

Num. 17. de istis mentionatis decisionibus memor fui in d. meo Compend. verb. releuium an debeatur, vbi allegaui Molfes. in consuetud. Neapol. par. 3. q. 8. nu. 7. Ricc. collectan. decis. 1337.

§. V.

Num. 1. vide supra eodem §. 2. nu. 10. & ibi addita per me, an autem in feudo feudatarius constituere possit fideicommissum, vel substituere inter vocatos in inuestitura, vide Peregr. in tract. de fideicommiss. art. 6. nu. 28. vbi putat in feudo nouo id procedere, an autem illud alienare possit in præiudiciũ, idem ibidem nu. 23. hoc prosequitur, an pariter feudatarius potestatem habens testandi de feudo possit fideicommittere, vel potestatem donandi donare causa mortis, vel cum conditione, vide latissimè Maur. Iun. in alleg. 6. nu. 7. & 8.

Nu. 2. & quid importet ista cõcessio facta alicui, & quibus dederis, Alex. in cons. 228. nu. 6. vol. 6. cens. et inductam esse potestatem alienandi Domino irrequisito, & alias declarationes huius rei ponit, Afflic. in cap. 1. nu. 1. de feud. non hab. nat. feud. vltra Ann. in alleg. 41. n. 33. & 34. vbi allegat Andr. hic citatũ, & Capyc. decis. 121. num. 8. intantum est, quod feudum concessum pro te, & hæredibus, & quibus dederis transmittitur ad hæredem extraneum, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. multoties concedens nu. 19. idẽ si fuisset concessum pro aliquo, & hæredibus quibuscumque, nam tunc etiam ad extraneos transiret, & legatarios, Maur. Iun. in alleg. 64. nu. 6. & alia consimilia tradit Fusc. in sing. 59. lit. F, ex ista enim clausula tribuitur potestas alienandi feudalia, emphyteotica, & fideicommissa, Peregr. de fideicommiss. art. 52. nu 38.

Num. 3. adde Auctorem supra eod. tit. §. 3. nu. 17. & ibidem aliqua adnotaui.

Num. 4. adde ipsum Auctorem in repet. feud. lectur. 1. nu. 76.

Num. 5. idem Auctor in d. repet. feud. cad. lect. 1. nu. 37. & lect. 9. nu. 33. & tenor inuestituræ semper attendendus erit, cum ex illa demonstrentur qualitas, & essentia feudi, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. vt igitur nu. 35. allegat Bald. hic citatum, vbi etiam nu. seq. alia ad hoc similia retulit.

Num. 7. hic principaliter nota, quod contractus omnes, prout est pariter feudalis habent sua substantialia, naturalia, & accidentalia, quæ inter se non parum differunt, & quænam sint ista potissimum in feudo declarantur ab eodem nostro Auctore in d. repet. feud. lect. 1. nu. 27. 30. 31. & 49. & lect. 2. nu. 39. 42. 43. &

M 45.

45. idemq; sequitur Reg. de Curt. in eodem diuers. §. tenor ergo nu. 128. vbi magis speci-ficè loquitur, quod contractus feudales habeant substantialia, naturalia, & accidentalia, quapropter & pacta etiam extranea, & diuersa, & quæ regulariter non insunt naturæ feudi admittuntur in feudis, Alber. Brun. in cons. 41. nu. 2. Ias. cons. 9. nu. 5. Socein. cons. 16. nu. 1. 10. Campeg. cons. 11. num. 1. Iacob. Aluarot. cons. 62. num. 3. Cort. Sen. cons. 48. col. 7. vers. 20 & col. 18. Ludouic. Bologn. in cons. 1. idem Socein. Sen. cons. 66. col. 5. vol. 3. Cardin. Paris. cons. 13. num. 14. vol. 1. Marian. Socein cons. 109. nu. 12. vol. 2. quo fit, vt dum sint de natura contractus aliqua, & insunt eorum naturæ procedit regula expressio eorum, &c. vt dixi in dicto §. 3. num. 17. eod. tit. nostro, sed ea, quæ sunt accidentalia, & extranea, si non fuerint expressa non procederet regula, nisi talis expressio procederet ex iuris interpretatione, quo casu adhuc expressum dicitur, Anna in alleg 41. num. 25. vel quod ex mente colligitur, vel coniecturis, Auctor in cons. 151. nu. 29. vol. 2. & quamuis infeudare, vel subinfeudare ex iuris communis dispositione permissum sit, vt hic Auctor subdit, & ante eum Iul. Clar. in §. feudū q. 33. in princip. maximè si fieret sincerè bona fide, sine fraude, gratis, & similiter, Reg. de Curt. in eodem tract. §. datur etiam num. 11. & in princ. in Regno verò est prohibita, vltra Afflict. in cap. 1. num. 47. de natur. feud. Anna in alleg. 124. num. 4. & Auctor in lect. 1. nu. 55. non tamen inerat hoc de necessitate, taliter, quod contractus feudalis non subsisteret absque potestate infeudādi, ideò dum illud exprimitur, debebat aliquid operari, vt prosequitur hic Auctor noster.

Num. 8. vide Reg. de Curt. in diuers. feud. §. nūc de altera nu. 131. vbi istam quæstionem plenè examinat, feudum simpliciter concessum intelligitur, prout ius intelligit, Maur. Iun. alleg. 6. nu. 5.

Num. 9. idem Reg. de Curt. loco supra citato num. 139. & circa primum dictum Auctoris, vt dicatur feudum ex pacto, quoties simpliciter feudum alicui concederetur citra clausulam pro liberis, & hæred bus, veruntamen semper feudū hæreditarium diceretur, vbicumque in erectione apponeretur clausula illa, pro te, & heredib is, icē in d. tract. §. multoties concedens n. 48. & Fuse. sing. 58. lit. F.

Num. 10. mens enim principaliter inspicienda erit, Anna in alleg. 104. nu. 14. & quando non constaret de mente probari, dixit Auctor hic, sed quid si non expressè an tacitè probari debeat, & cb id mens statuentis ex rubrica cognoscatur, idem Anna alleg. 2. nu. 5. Item mens cōtrahentium ex prohemio scripturæ declaratur, ita Maur. Iun. in alleg. 66. n. 9. & alleg. 77. nu. 6. & alijs modis mens tacita alicuius probari dixit Marcell. Calà de mod. artic. §. 2. glos. vnic. nu. 1355. cum seq.

Num. 11. quid enim operatur potestas à Rege feudatario concessa per actus inter viuos alienandi, vendendi, & donandi, longè prosequitur Anna in allegar. 41. per totam, quid autem in vltimis voluntatibus principaliter potestas, siuè licentia testandi comprehendit testamentum factum, tàm ante, quàm post licentiam, idem in allegat. 139. num. 2. & quid si extraneus institueretur, vide supra eodem §. 2. num. 10. in Regno autem aliter dispositum est per Reg. pragmat. hic citatam ab Auctore, inde assensus, vt teneat non tantum est necessaria facultas disponendi, & nominatio personarum, sed etiam modus, Franch. decis. 153. num. 28. quem sequitur Consiliar. Rouit. in pragmat. 1. de fide memor. numer. 46. at in eadem decisione de Franch. habetur casus expressus benè ab ipso examinatus, & quid in nominatione in officio, vel feudo concessa facultate nominandi, an possit concessionarius nominare extraneum, vide Maur. Iun. in alleg. 43.

Num. 12. adde Carau. in rit. 288. nu. 23.

Num. 13. animus regulariter probatur præsumptione verbi, vel facti, Foller. in fragm. n. 49. Bucr. cons. 4. nu. 3. Paris. cons. 149. nu. 22. vol. 4. talis enim præsumitur animus qualia verba, aut facta sunt, Roman. cons. 96. nu. 4 dixi ex verbis, eo quod animus, & voluntas verbis declaratur, idem Paris. cons. 131. nu. 20. vol. 2. item animus ex verbis, & forma obligationis dignoscitur, Maur. Iun. alleg. 36. nu. 10. & alleg. 107. nu. 3. similiter ex scriptura priuata, Crauett. cons. 125. nu. 5. item secūdario ex facto, nam animus hominis consistit in facto idem Crauett. cōs. 202. nu. 47. vol. 2. & declaratur ex facto, quod etiam in brutis procedere dixit idem cons. 150. nu. 4. vol. 1. quæ siquidem omnia ex coniecturis pariter demōstrantur, hinc etiam animus qualis fuerit in præcedentibus declaratur ex postea gestis, idem Crauett. cons. 77. num. 10. eod. vol. sic è contra animus seqūēs declaratur ex ijs, quæ præcedunt, idem cons. 120. nu. 11. vol. 2. aliâ verò ad ornatum copiosè tradit Bertacch. in repert. verb. animus, & quod probetur animus ex præsumptionibus, & coniecturis, item per iuramentum iuxta mentem Auctoris, refert Nicol de Milis in suo repert. verb. animus.

Num. 14. adde eundem nostrum Auctorem in repet feud. in lect. 11. num. 12. vbi plenè quæstionem istam, & dilucidè declarat.

Num. 15. adde Consil. Rouit. in pragm. 1. de fide memor.

memor. nu. 34. vbi allegat Camerar. in l. imperialem car. r. 46. col. 3. in 5. concl. de prohib. feud. alien. per Feder. tenentem quod assensus concessus Titio, tàm actiuè, quàm passiuè, transeat etiam ad eius heredē, & sic heres Titij possit emere, & vendere feudum cum assensu concesso Titio, & idem Rouit. in pragm. 4. de fend. nu. 32. quid autem in reuocatione alienationis feudi, iuxta constitut. constitutionem, quæ licet locum habeat in venditore, an pariter in emptore procedat, vide Annam in d. constit. num. 255. cum seq. sed melius Præs. de Franch. in decis. 540. nu. 1. & per istam rationem concludit Consil. Rouit. in pragm. 26. nu. 23. de fend. quod assensus Regius super contractu feudi poterit obtineri tàm ab emptore, quàm à venditore, sicuti cuilibet competit ius reuocandi.

Num. 16. Sic etiam concedens intelligitur concedere, quod suum est, eiusq; tantum vsui deputatum, & non, quod est in vsus publicos, & publicas necessitates destinatum, vt notat Auctor supra de tractis num. 19. & ibi aliqua notaui ad ornatum, an autem concessa facultate testandi de iure speciali extendatur ad facultatem codicillandi, vide Maur. Sen. in alleg. 26. nu. 11.

Num. 17. Hinc est, quod feudatarius, qui vtile habet dominium, vt censet Iacob. de Franch. in prælud. feudor. rubric. quid sit feudum num. 20. subinfeudando censetur illud idem transferre, de quo satis per nostrum Auctorem in repet. feud. lectur. 1. num. 52. 54. & 55. an autem legatum rei, in qua quis habet vsumfructum, ob id censeatur res legata, vel ius, quod habet notabiliter Gomes. variar. resolut. tom. 1. cap. 12. num. 15. ad quod singulariter Alciar. de præsumption. in 34. præsumption. regul. 3. num. 5. refert, quod testator præsumitur legare ius, quod habet in re, etiam si legatum redderetur elusorium.

Num. 18. certum est, quod assensus sit stricti iuris, Anna in allegat. 36. num. 3. & allegat. 41. num. 26. quamquam potestas assentiendi sit fauorabilis, executio tamen est odiosa, Frecc. de subfeud. lib. 2. in 7. quæst. num. 3. & ob id sit stricta eius interpetratio, idem ibidem in 20. quæst. num. 8. & successiuè ipsius extensio prohibetur de casu ad casum, de tempore ad tempus, de re ad rem, & de persona ad personam, Auctor in decis. 8. nu. 11. Præs. de Franch. decis. 153. num. 23. & decis. 105. num. 2. & propterea Rex assentiendo alienationi rei feudalis, non dicitur de suo dare, sed tantum permittit alium de re sua disponere, idem Frecc. dicto lib. 2. in 29. quæst. num. 3. tollit enim tantum obstaculum per assensum suum, Præs. de Franch. decis. 540. num. 10. nec per hoc videtur sibi in aliquo præiudicare, etenim Dominus assentiendo numquam intelligitur iuri suo præiudicare, sed id præstat, vt feudatarius possit absque obstaculo suum vtile dominium transferre, Auctor noster in dicta lectur. 11. num. 16. & lectur. 16. num. 18. ad nostrum propositum specificè tradit, quod assensus Domini tollit obstaculum, & Dominus assentiendo non intelligitur concedere ius suum, & præsertim spem deuolutionis, quinimò si specificè Rex assentiendo licentiæ testandi de feudo concedendo pariter ius suum benè procederet, nam assensus Regis non est semper eiusdem naturæ, nec semper producit vnum, eundemquè effectum, sed quando tollit obstaculum tantum nullum ius tribuendo, quandoquè verò habet vim nouæ inuestituræ, vt per Consiliar. Rouit. in rubr. de fend. num. 66. & 20, & quando assensus talis producat vnum, vel alterum effectū multis exemplis demonstratur per eundem Consil. Rouit. loc. cit. nu. 67. & seq.

Num. 19. sicuti etiam assensus præstitus à Rege feudo empto ab aliquo, quem Rex putabat esse viuum non operatur si reperiatur mortuus, & ratio assignatur per Consiliar. Rouit. in pragmat. 1. de fide memorial. num. 27. & 28. & ad propositum nostrum assensus si esset præstitus per Regem Titio successorem habenti, vt venderet feudum Sempronio, & ante factam venditionem Titius decedat, an hæres in feudo poterit vti eodem assensu, & feudum vendere Sempronio, licet hæres ipse tempore, quo vendit successore careat, idem Consiliar. Rouit. in pragmat. 4. num. 32. de feud. allegat ad hoc Camerar. in dicta l. imperialem tenentem affirmatiuam opinionem, quæ benè procedit in casu suo, at in casu nostro non aliter concludit Auctor ex differentia exorta tempore assensus, & tempore alienationis, nam tempore assensus habebat filios, vel si non habebat non erat desperatus de filijs, licet tempore alienationis, secus erat, dum filios non habebat, & de illis desperatus, & sic à tempore habili ad tempus inhabile actus referebatur, qui omninò inualidus reputatur ex iuris dispositione, sicuti licentia concessa tempore habili exequuta tempore inhabili nullius est momenti, Anna in allegat. 45. num. 3. & 5. etenim intelligendus erit rebus in eodem statu permanentibus, & non aliter, sicuti priuilegium, vt notat Auctor in consl. 15. num. 10. volum. 2. hinc est, quod assensus Regius concessus tempore fidelitatis per rebellionem ammittitur, nam assensus tacitam habet conditionem, donec est fidelis,

fidelis, Afflict. in l. imperialem q 24. nu. 52. de prohibit. feud. alien. per Federic.

Num. 20. quemadmodum & priuilegium concessum intelligitur rebus in eodem statu permanentibus, aliàs datur ipsorum reuocatio, & respectu personarum intelliguntur, quatenus in eadem habilitate, & statu permanserint, Auctor consf. 131. nu. 36. vol. 2.

Num. 21. adde ad hoc Annam in repet. constit. constitutionem num. 121. vbi etiam quærit si hæc pragmatica sit vsu recepta, & concludit affirmatiuè.

Nu. 22. adde Frecc. de subfeud. lib. 2. in 4. quæst. nu. 5. & nostrum Auctor. cons. 47. nu. 12. vol. 2.

Nu. 23. adde Bertacch. in repert. verb. priuilegium finitur col. 3. in fin. & 4. in princ. multa ad ornatum collexit Ricc. collect. 274.

Vers. & licet, idemmet Anna contrarium tenet in d. constit. constitutionem num. 121. & quid in registratione refutationum, donationum Regio assensu roboratarum in Reg. Cur. iuxta pragmaticam mandantem infra mensem facienda, an elapso mense si non fuerit facta irritetur refutatio, vide Franch. decis. 663. cum alijs per me relatis in Compend. verb. registratio.

Num. 24. vide supra eodem nu. 20.

Vers. hac quæstione, hic notandum est, quod sicut concessio Regis intelligitur, prout ius vult Frecc. de subfeud. lib. 2. in 35. quæst. nu. 28. sic pariter assensus regulatur ex actu, nec alterat eius naturam, intelligitur enim prout ius intelligit, Maur. Sen. allegat. 75. num. 3. sic data facultate testandi, intelligi debet secundum ius commune, Dec. consil. 156. num. 4. nec aliter ius alterare possit, præsertim in natura feudorum, vt multis exemplis comprobat Frecc. vbi supra.

Num. 25. adde Consiliar. Rouit. in pragmat. 4. de feud. num. 33. & si denegatur assensus feudatario carenti legitimo successori, an amita dicatur legitima succeditrix, Auctor in lectur. 12. num. 36. an assensus præstitus à Prorege per verbum, fiat, super venditione facienda ab eo, qui habebat successorem in feudo, sed desperatum de alio, dicatur legitimè præstitus, idem Consiliar. Rouit. vbi supra nu. 34.

Num. 26. Auctor noster in repet. feud. lectur. 4. num. 35. alias infeudando feudatarius filijs carens diceretur in fraudem hoc agere, ita noster Auctor in lectur. 6. nu. 15. sicuti etiam feudatarius de filijs desperatus in præiudicium agnatorum feudum donauerit, vel Domino renunciauerit, de quo per Annam in alleg. 55. nu. 6. & 7.

Num. 27. aduertendum est allodium dici quasi aliunde non recognitum, sed liberum, purum, & idem esse, quod proprium, Gozzadin. cons. 4. num. 7. Soccin. Iun. cons. 75. nu. 23. volum. 1. vbi num. 24. subnectit esse proprietatem, quæ à nullo recognoscitur, Paul. Castrens. in consil. 16 t. in princ. latè Afflict. in cap. inter filiam si de feud. fuer. controu. inter Dominum, & agnatum num. 2. & in cap. vnico §. ad hoc num. 61. de pace iuram. firm. in cap. cum autem de controu. inuest. num. 9. & cum sit res libera, dispositio pariter libera est de illa, & de allodio potest fieri feudum, vt per ipsum Afflict. in cap. si vassallus num. 52. de controu. inter Dominum, & agnatum, & in dicto cap. vnico §. si verò num. 6. de pace iuram. firm. non sic in feudis in quibus nulla cadit dispositio sine assensu Domini, de quo per Iul. Clar. in §. feudum quæst. 40. potissimum in feudis ex pacto, & prouidentia, de quibus non potest feudatarius disponere, Iacobut. de Franch. in prælud. feud. rubric. spec. feud. num. 112. nec pariter de feudo hæreditario, nisi vsque ad valorem ipsius, vt supra eodem §. 2. num. 20. dummodò sincera, & bona fides intercedat, sicut tradit Consil. de Georg. in alleg. 20. nu. 38. alias si fraudulenta conspiceretur reuocabitur, quemadmodum in sequent. num. 39. subnectit, & hoc fit ob interesse indiuiduæ voluntatis Domini si ei placet, vel displicet, quod maximè in feudis attenditur, ita Auctor noster in lect. 9. nu. 32. & ob talem causam indiuiduæ voluntatis assensus corruit, idem in cons. 52. num 5. volum. 2. ideircò dispositio feudorum cum assensu non differt à dispositione bonorum allodialium, idem in consf. 147. num. 34. vol. 2. & vendito allodio cum districtu, quò ad allodium tenet, sed quò ad districtum non, Frecc. de subfeud. lib. 2. in 30. quæst. nu. 6.

Num. 28. Testamentum in se dicitur hæredis institutio, non codicillus, l. non codicillum, vbi Bald. in primo notabil. C. de testament. inde testamentum in quo continetur institutio hæredis, etiam si testator illud appellauerit contractum, codicillum, vel donationem, ad huc testamentum nuncupabitur, l. testamentum, vbi Bald. C. de testament. & sic differt à substitutione, quæ dicitur secunda institutio, Bald. in rubr. C. de impuber. & alijs substitut. & hæc à fideicommisso distat, eo quia cum sit in locum deficientis substitutio non sic in fideicommisso, nam rogamus hæredem, vt ab hæreditate adita deficiat, & deinde restituat, sicut necesse sit illum adire, qui rogatur restituere, l. cogi ff. ad Trebellian. Antonius Fumeus in tractatu de substitut. in princ. num. 7. & dum hic quæritur ab Auctore si concessa facultate

testan-

testandi,censeatur pariter concessa facultas substituendi,vel fideicommittendi,quemadmodum in simili dixit Reg. de Curt. in eodem iuris diuers. §.datur etiam nu.10. quod subinfeudatio vltra tertiam vicem est prohibita,vt euitetur infinitas,sed totum oppositum esse cernitur, cum sint nomina diuersa,& ex diuersis non fit illatio l.illam C.de collat. allegata enim in contrarium bene procedunt,sed adaptari non possunt concessa inter viuos,vt locum vendicent in vltima voluntate,& ita assensus ad donandum non operatur ad donandum causa mortis, Anna in alleg.142. nu.4. & in constit. constitutionem nu.30.Immò si feudatarius haberet potestatem testandi, nequiret fideicommittere, sic & potestatem donandi habens debet purè,& liberè donare causa mortis,vel cum conditione eleganter Maur.Iun. alleg.6.nu.7.& 8.nec etiam substituere,vt per nostrum Auctorem in cons.56.nu.9.vol.2.vbi examinat in illo casu omnem dispositionem comprehendere assensum præstitum dispositioni faciendæ, ex quibus colligitur, quod licet concessio feudi non sit priuilegium, sed beneficium, vt dicit Frece.de subfeud, lib.2. q.27.nu.6. & successiuè latè interpetrandum, attamen non procedit in assensu, qui siquidem aliquando strictè interpetratur, puta quando traheretur in priuilegium dispensatiuum, quandoq; largè quando traheretur in beneficium,idem Maur.Iun.allegat.6.nu.10.verificatur enim hæc licentia,siuè assensus in primo actu, vt dicam infra eodem num.34.

Num.29.seruitium,quod debetur pro feodo est onus reale,Afflic.in cap.vnico §.sed nec alia nu.26. quæ sit prima caus.benef. ammitt. & subdit nu.27.esse onus feudi, attamen non est substantiale feudi,sed fidelitas, Iacob. de Franch.in prælud.feud.rubr.species feud.nu,195. quamuis sit de natura contractus feudalis,vt refert Reg de Curt.in d.§.tenor ergo nu.35.non tamen est substantia, nec de natura feudi,idem in §.reliquum est nom.3. etiam si esset specificatum, & expressum, idem in d. §. tenor sub num. 20. sed quando inesset fidelitati esset de substantia feudi, idem ibidem nu. 18. quo fit, vt quando esset de natura feudi veniret in concessionē nulla facta mentione seruitij,idem Reg. in §. cum igitur nu.33. & nu.11. secus in seruitio feudi naturæ non adhærente, tunc enim in erectione feudi constitui debet, vel certè, aut incertè, de quo per eundem Afflict. in prælud.feud.§.pro nostris num.137. nam seruitium aliud est certum, & determinatum, aliud incertum, & indeterminatum, idem Reg.de Curt.in §.fin.sui tract. nu.31. quando enim esset specificatum, & expressum, tunc quia certam legem contineret præstationis, & ad illud teneretur feudatarios, idem in d.§.cum igitur nu. 32. sed si esset indeterminatum, intelligeretur secundum quod in alijs feudis consuetum esset seruari secundum morem,& consuetudinem Regni, Afflict.in cap.vnico ex quibus caus.feud.ammitt. num.216 & 233. Reg.de Curt. in d.§. cum igitur nu.13 & 14.vbi etiam tangit quęstionem ab eo motam in l.imperialem § firmiter nu.6.de prohib.feud.alien. per Feder. an autem seruitium præsumatur impositum in inuestitura pro ipso feudo, & concludit potissimum in cap. obertus ex quibus caus. feud. ammittat. num.241. & 251. feudum in cuius concessione nihil de seruitio certo, vel incerto dictum sit censeri francum,licet non à fidelitate,& subsequitur nu.248. posse feudum dari ad nullum seruitium, quia vt supra dixi non est de substantia feudi,sed bene seruitia insita fidelitati, & in ea contenta, & in iure expressa debent à vasallo præstari,etiam quod feudum concedatur nulla facta mentione seruitij, inquit idem Reg.de Curt. in d. §. cum igitur num.11. ad dignoscendum autem seruitiorum differentiam quando accidentaliter, naturaliter, vel substantialiter dicantur, sub distinctione optime Auctor noster declarat in lectur.2. numer.27.

Num.30. hoc idem exemplificari potest inspecta restrictione ad tempus, adeò quod vt sępè sępius dictum est superius assensum non posse extēdi de casu ad casum,de re ad rem, de persona ad personam,de tempore ad tempus,de contractu ad contractum,nec de vno ad aliud,& similia, de quibus per Auctorem decis.8. num.11. Franch.decis.153. num.29. Maur.Iun.alleg.47.nu.7.cum seq.de tempore ad tempus patet supra eodem nu. 19. inde assensus super venditione facta non extenditur ad faciendam, Anna in allegat.36. nu.5.& in singul.40.Auctor cons.150.nu.21. vol.2. Franch.decis.649.num.2. eo quia de tempore ad tempus non extenditur assensus,idem Anna d.alleg.36.nu.10. latius Auctor in cons.15.no.11.cons.45. nu.22. vol.2. de casu ad casum,eo quia non extenditur de donatione inter viuos ad donationem causa mortis,vt dixi supra eodem nu.28. & dicam infra eodem §.6.nu.4.similiter de re ad rem, vt dixit Maur.Iun.alleg.8. nu.17. hoc est super venditione impetratus non porrigitur ad pactum de retrouendendo, Auctor lect.6. nu.26.Maur.Iun.dicta alleg.8. num 5. & 33. idem Auctor in cons.40. num.40. vol.2. sicè

contra assensus impetratus super pacto de vendendo non operatur in ipsa venditione, Frecc.lib.2. de subfeud. §.pluribus autem modis nu.29 vlterius nec de persona ad personam, Consil,Ronit.in pragm.1.nu.35. de fide memor. vtputa si fuerit concessus assensus Petro, vt venderet Sempronio, cuius gratiam, & fauorem respiciat, tradunt idem Frecc. d lib.2. q 40. & Consil.Ronit.in pragmat.26. nu.11.de feud. Item commutata persona successibili assensus non tenet, Anna in rubr.de vasall.decrep.ætat.nu.287.etenim particularis Regis assensus requiritur, si feudum de persona ad personam mutaretur, Afflict.in constit. hac edictali nu. 10. Item de contractu ad contractum, vt per Consil. Ronit in pragm.1.nu.110.de titul.abusu,&c. & demum assensus petitus super duo, si Rex respõdeat ad vnum non extenditur ad aliud, Auctor d.cons.150.nu.17.& 23.eod.vol.2. latè Fusc.singul.95.lit.A.

Num.31. Anna in alleg.67.nu.5. Maur.Sen. alleg.75. nu.3. nam regulatur à dispositione iuris, idem in alleg 95.nu.11.

Num.32.concordat enim nu.2. supra eodem, de quo multa dixi supra eodem nu.11. alienatio enim feudi durat, donec durat ius alienantis, Socein.cons.25.vol.1.Goazad.cons.4. nu.27.& cons.16.num.51. quemadmodum alienatio rei fideicommisso subiecta est vtique valida durante vita grauati, resoluenda tamen post ejus mortem, Auctor in lectur. 18.nu.11.

Num. 33. potestas concessa diuidendi feudum maior est, quàm excludere fœminas, Anna allegat.41.num.22.an autem testator possit in suo testamento æqualiter diuidere feuda inter suos hæredes, & etiam vni totum feudum assignare, & alteri totum allodium, copiosè noster Auctor in lect.11.nu.17. cum seq.

Num.34. testamentum secundum facere videtur, qui facit secundam hæredis institutionem, Anna in alleg.90.num.3.& propterea verificatur in primo actu testandi, sed quid si primum testamentum esset nullum ex aliquo capite, an secundum fieri possit attenta tali potestate testandi concessa, Maur.Sen. in allegat.75. nu.5. consimilem quæstionem tangit in eo, qui habet facultatem nominandi successorem in officio, quæ si fuerit facta talis nominatio nulliter, num possit procedi ad aliam nominationem; an autem assensus conualidet testamentum factum per feudatarium post mortem impetratus, vide Annam in alleg.69. nu.57.

§. VI.

Num. 1. Alienatione prohibita censetur etiam prohibita pignoratio. Afflict.in cap.inuestitura nu.61.per quos fiat inuestit. & in cap.1. §. præterea nu.1.de capit. Corrad. nam alienatio talem pignorationem etiam comprehendit, idem in cap. quia supradictum §. aut si libellario num.15. quib. mod.feud.ammitt. Franc.de Amic.in cap.1. de ijs, qui feud.dar.poss. §.hoc ergo fol.139. nu. 4. ad cuius resolutionem videas Auctorem in repet.feud.lect.4.num.5.& 6.censetur etiam interdicta infeudatio, idem in lect.8. nu.44. similiter vsusfructus, idem lect.7. nu. 30.& 33. item hæredis institutio, idem lect. 14. num.2. & 3. vbi id declarat, pariterq; & obligatio, Maur.Iun.alleg.8.nu.10.& seq.siuè hypotheca, ita noster Auctor decis.28.nu.50. & seq. præterea locatio ad longum tẽpus, vt ibidem nu.25.refert, quod ante eum retulit Franch.decis.123. num.8. sicuti è contra, vt per Auctorem supra eodem §. 2. nu.18. vbi aliqua notaui, quæ siquidem omnia limitantur, quando intercesserit assensus Domini, tunc enim pignoratio, vel hypothecatio benè procederet alias secus, Duen.in regul.40. in 3.ampliat.& regul.320.

Num. 2. nam assensus comprehenditur sub ijs, quæ de iure communi subintelliguntur, Anna in alleg.41.nu.27.& trahitur ad annexa super re, in qua est consensus, ita Fusc.singul. 94.lit.A, imò trahitur ad accessorium, idem in sing 97.lit.A.

Num. 3. istę decisiones hic ab Auctore notatæ demonstrantur in calce pragmat.2.& 3. de feud.& inter capitul.Regis Cathol.cap.21.& 22.fol.42.à terg.& 43.in priuil.Neapol.& in cap.14.Cæsar.Maiest.fol.105. de quibus omnibus memini in meo Compend. Decis. Regni, verb.assensus, per totum.

Num. 4. adde Auctorem nostrum in d. repetit. feud.lect.9.nu.31.idem asserentem, & an cui permittitur vendere, permissum sit obligare, vide Freceiam de subfeud. lib. 2. in quæst.9. num. 3.

Num.5. contrarium tenet Afflict.in cap. vnico §. sed quia nu.31. quæ sit prima caus. benef. ammitt.nec etiam in exceptione rei iudicatæ, ita Anna in alleg.48.nu.41.argumentum ab æquitate valet in feudis, idem in allegat. 95.num.8. similiter argumentum à ratione cessante, idem in cap.vnico de contron.inter vasall. & alium de benef. nu.24. sed benè ipsemet Afflict. in constit. constitutionem nu. 29.dum quærit, si assensus Regis super venditione feudi facienda validet pignorationem, pro qua parte conuenerunt, tenet, quod

non

non, vigore istius argumenti.

Num.6.etenim contractus facti sunt, Andr.Tiraquell. de retract. conuent. ad finem tituli nu.41.& infeudatio contractus est, vt dicam infra nu. 23. ideò factum in illis attendi debet.

Num.7.in feudis enim rigor attenditur, vt notat Auctor in lect.22. nu. 20. nimirum si assensus sit stricti iuris, Anna alleg.41.num 26. alleg.36.nu.3.& alleg.67.nu.11.

Num.8. latissimè Tiraquell.de retract.consangu.§.1.glos.2.nu.2.& seq.

Num. 9. lex rigorosa non est trahenda ad id, quod expressit Frecc.de subfeud. in addit.ad secundam auctoritatem incip. sæpè fui numer.43.

Num.10. alienationis verbi interpetratio lata est, nam intelligitur de omni contractu, per quem dominium transfertur, Præs. de Franch. in decis. 3.num.8.de quo in cap.nulli, vbi Glos.& Doctor.de reb.eccles.alien. ad quod singulariter Hugo Donell. in tractat. de pignor. rubr. quib.mod. pign. vel hypoth.soluat.col.7.fol.mihi 647.in paruis vers.genus inquit, genus enim alienationis est pignori dare, ita prohibita alienatione rei hoc quoque interdictum intelligitur, ne res pignori detur, hinc alienare prohibitus sub pęna si rem alienari prohibitam pignori dederit, an & quando in pęnam incidat, vide Ant.Corset.in sing.verb.pęna nu.1.

Num.11.sic exemplificat Glos.in cap.nulli verbum alienare, strictè, & largè, & multa ad ornatum istius text.collexit Alphan.collect. 50. & de huiusmodi explicatione, vt contineatur hypotheca sub verbo alienationis, notabiliter commemorat Phanuc.in responso super statuto Lucens. nu.22. post tractat. eiusdem de iuuent.

Nu.12.adde Negusant.in tract.de pignor. par. 2.memb.3.nu.72.

Nu.13.eo quod adhuc dominium non est translatum, vt ponderat Alciat. in hac l. alienatum hic citata in princ.ff.de verbor.signific. quapropter non propriè alienatum dicitur, vbi adhuc in dominio venditoris manet, Tiraquell.de retract.consangu.§.1.glos.2.num. 42. nisi quod plenè, & irreuocabiliter alienatum est, idem de retract.conuent.§.2 glos. 2. nu. 9. aliter si recuperari poterit non diceretur alienatum, Alex.cons.119.nu.1. & 6. lib.4.

Num.14.beneficia Principis, & fauores sunt extendenda, Iacob.de Franch.in cap.1. §.hoc quoque nu.4.de ijs, qui feud.dar. poss. sicuti beneficium Principis largissimè intelligendum est, Afflict. in cap.1. §.item si quis feudum nu.7.quib.mod.feud.ammitt. & in cap. vnico in princ.in 6.notab. nu.17. hic fin.lex, & potissimum in eorum præiudicium, idem in cap.si feudum nu.36.si de feud. fuer. controu.inter Domin.& agnat.de qua siquidem regula, vna cum limitationibus plenè habetur ex traditis per Benedict. Capram inter commun.opin. tit.de diuers.rescript. nu.54. & Diaz in regul. 63.

Num.15. facit ad hoc text. in d. cap. nulli cum glos. de reb.eccles. non alien. latè Io.Dilect. de arte testand. tit.8. cautel.5.nu.3. & Barthol.Romul.in tract.de testament. præcept. bon.extr.famil.alien.nu.69. vltra Alex.cons. 63.nu.1.lib.7.

Num. 16. an si vasallus possit rem feudalem sine consensu Domini pignorare, vel hypothecare, vide Iul.Clar.in §.feudum quæst.35. Duen. in regul.220. & præ cæteris quæstionem istam satis, ac eruditè examinat Negusant.in tract. de pignor. in 2.membr.2.part. nu.43.cum seq. & insuper alienatio, & non pignus est, quando in pignore deueniatur ad traditionem, vel coniecturatur verisimiliter, quod pignorans animum redimendi non haberet, Negusant. inter consil. Bruni cons.12.nu.149.

Num.17.vide Bertacch.in suo repert.verb.alienationis appellatione. vers. item datio in pignus, vbi hoc declarat, quomodo procedat, & Abb.in d cap.nulli nu.12.& 13.iuxta mentem Auctoris nostri distinguit, & differentia inter alienationem hominis ab illa legis est, sicut alienatio prohibita tacitè, vel expressè, Alex.cons.23.num.2.lib.1. quando autem permissa esset alienatio, prout voluerit tunc omnis species alienationis contineretur, Card.Paris.in cons.71.nu.23. vol.3. & nu.26.

Num.18.differentiam Auctor infra eodem nu. 21.adducit.

Num. 20. & quod alienationis nomine contineatur seruitutis impositio, hypothecatio; & pignoratio in feudis loquendo, refert Petr.Iacob.in sua praxi in titul.de caus.ex quibus feud.ammitt.nu.3. an autem vasallo liceat seruitutem imponere in feudo, latè Berous in quæst.96.per totam, nec quouis alio modo de eis disponere, sicut per varia exempla demonstrat Pellic.in consuetud. Auersæ in fine tit.de materia feudali, &c.nu.11.cum sequ.

Num. 21. alias differentias inter assensum legis, & assensum hominis, tradit Frecc. de subfeud.lib.2.de subfeud.in 35.quæst. nu.42. & seq.& quando conueniant.

Num.22. videas addita supra eodem nu. 11. & 15. ad quod singulariter adde Capram in cons.126.num.7. dicentem, quod prohibitio

testato;

testatoris prohibentis alienationem impedit translationem dominij, sicut & prohibitio legis.

Num. 23. nam infeudatio contractus est, Ioan. Campeg. in cons. 2. nu. 18. Io. Iacob. de Leon. cons. 114. nu. 203. inter consil. Bruni, Anna in constit. constitutionem nu. 64. estq; contractus vltra, citroq; obligatorius, Affliċt. in cap. si facta nu. 11. si de feud. contron. fuer. inter Domin. & agnat. & sic correspectiuus, Consil. Georg. in alleg. 2. nu. 18. nam Rex tenetur ad feudum tradendum, nec dando interesse liberatur, idem Afflic. in cap. si autem controuersia nu. 1. de controu. inuestit. & in cap. inuestitura nu. 6. de noua form. fidel. sic è contra vasallos vices Domino reddere debet, quia ad inuicem obligantur, vt idem refert in decis. 265. nu. 1. pariterq; in infeudatione contrahitur nobilitas, idem in cap. filij nati, si de feud. contron. fuer. inter Domin. & agnat. num. 6. nam paradegium ex feudo inducitur, idest nobilitas, Luc. in l. mulieres col. 1. C. de dign. lib. 12. potissimum quando à Principe infeudatus esset, idem Affliċt. in cap. vnico nu. 303. ex quib. caus. feud. ammit. præterea infeudans directum dominium retinet, idem in cap. vnico §. prædictis nu. 13, quæ sit prima caus. benef. ammitt. vtile tantum in feudatarium transfertur, idem in prohem. constit. q. 22. nu. 3. & sic feudatarius vtile tantum dominium habet, Iacobut. de Franch. in prælud. feud. in princ. nu. 20. nam possidet naturaliter, ita Auctor decis. 40. nu. 6. quo fit, vt dum feudatarius de feudo per contractum disponit cum priuatis tunc assensus Regis, & contractus priuatorum super feudo facit perttransire dominium vtile rei feudalis, idem Affliċt. in l. imperialem q. 26. nu. 53. de prohib. feud. alien. per Feder. nam feudatarius dominium vtile, quod habet poterit subinfeudare, Reg. de Curte in suo diuers. feud. §. in hoc igitur, nec opitolatur, quod dominium feudi apud duos esse non possit, Anna in allegat. 41. nu. 3. nam intelligi poterit, vt dominium, & possessio penes duos insolidum esse non possint, Auctor cons. 136. num. 138. vol. 2. & successiuè pęnes vnum possessio, vel pęnes alium dominium, aut dicamus in ista materia subinfeudationis, quod fendatario subinfeudanti remanet vtile dominium superius & in subinfeudatarium transit dominium vtile inferius, sicut tradit idem Reg. de Curt. vbi supra in §. datur etiam nu. 5. cæterum in alijs contractibus gestis per feudatarium, mediante assensu transfertur vtile dominium, vt dixi supra eo, quod sine assensu in feudis non transfertur dominium, Anna in rubr. de vasall. decrep. ætat. num. 11. & sic pariter Rex assentiendo contrahit, licet de per se assensus non sit contractus, vt idem Anna in d. constitut. constitutionem nu. 65. dixit attamen negari non potest, quin Rex assentiendo donare videatur, idem in alleg. 67. nu. 7. eo quod donare videtur feudum emptori consentiendo, Auctor cons. 42. nu. 27. vol. 2. immò Rex assentiendo habetur loco approbatoris, ac fideiussoris, qui non tenetur nisi in casu in quo intercessit, Maur. Ion. in alleg. 8. nu. 21. & in summa assentiendo Rex videtur inuestire, Consil. de Georg. alleg. 18. nu. 32.

Num. 24. hoc idem tradit noster Auctor supra de assens. Reg. super dote §. 2. nu. 19. & in lectur. 11. nu. 54. quemadmodum enim in iudicijs conspicitur, quæ constant ex tribus personis, Cauens. in ritu 289. nu. 8. & Scaglion. eius praxi post eius commene. ad ritus Magn. Cur. in verb. iudicium, vbi alios citani in mea addit. & sicuti argumentà à contractibus ad iudicia iure optimo admittuntur, vt per Enerard. in sua topica loco à contr. ad indic. ita pariter hoc nostro fundamento coadiuuari cernitur respectu huiusmodi particularitatis tantum, eo quod frequentius contractus ex duabus personis contrahentibus celebrantur, seù mauis partibus, cum sint ipsi contractus vltro citroq; obligatorij l. labeo, vbi Alciat. ff. de verbor. signif. vbi pariter notat verbum contrahere esse vicissim ex mutuo trahere, sic & contractus feudalis, Auctor in cons. 131. num. 10. vol. 2. sed verius non tantum duæ personæ, seù partes contrahentes exiguntur, sed etiam, & certia, & sic ex tribus personis diuersis pernecesse interuenientibus, non sicut in cæteris contractibus, & hoc contingit ratione rei feudalis distrahendæ, nam in reliquis cõtractibus ad hoc, vt validi sint potissimum exigitur, quod contrahens sit Dominus rei, ac dominium illius habeat, quia res mea dicitur, quæ pleno iure mea intelligitur, Auctor in cons. 32. nu. 10. vol. 2. inde contrahens præsumitur de suo contrahere, & non de alieno, Bald. in l. in testamento in princ. C. ad l. falcid. quia aliena res non potest distrahi, & licet distrahatur poterit tamen ab emptore auferri l. rem alienam ff. de contrah. empt. quod pariter in feudis procedere videtur ex d. l. imperialem, & constit. constitutionem diuæ memoriæ, in quibus licet possessio fortè per contractum transferatur, dominium tamen non potest transferri sine voluntate Domini, vt notat Affliċt. in d. constit. nu. 47. & licet vtile dominium resideat pęnes vasallum, & directum pęnes Dominum, vt diai supra numero præcedenti, ita tamen intelligi posset

posset, illud vtile transferri possit in alium contrahentem cum feudatario, non tamen directum residens penes Dominum, nam respondetur, quod cum de substantialibus feudi dominij directi retentio, & vtilis translatio sit, vt dixit Reg. de Cort. in d. diuers. §. se nor ergo nu. 15. & in translatione ipsius dominij vtilis penes feudatarium existentis potissimum assensus Domini requiritur ob eius interesse indiuiduæ voluntatis, vt dixi supra eodem §. præcedenti num. 27. & non mirum si contractus ipse feudalis nullus reddatur, quando inter partes simpliciter celebratus fuerit citra assensum Domini, vt post Afflict. in d. constit. nu. 21. etiam fatetur noster Auctor in cons. 139. num. 10. vol. 2. Immò feudatarius alienando absque assensu diceretur culpare Dominum, Auctor in lectur. 17. nu. 22. & 24. & contra fidelitatem agere iuramento contrauenire, & per consequens deierare, vt idem in d. lect. 17. num. 13. dixit non mirum si feudum amittat, sicuti in lect. 11. nu. 47. concludit, ex quibus colligitur tres personas esse necessarias in contractibus feudalibus, non tamen quando cum Rege tantum contraheretur, quia tunc non alius assensus esset necessarius, Auctor in decis. 6. nu. 15. & in cons. 157. nu. 33. eod. vol. vel cum fisco, vt dixi supra eodem §. 2. num. 2. eo casu duæ personæ, & non tres sunt necessariæ, scilicet persona feudatarij refutantis, & Regis acceptantis, similiter in iudicijs tres personæ sunt necessariæ, nempè actoris, rei, & Iudicis, cum igitur iure cautum sit, vt nemo in sua causa iudicet l. 1. C. ne quis in sua causa iudic. nam ius sibi ipsi dicere rationi naturali repugnare videtur, inquit Menoch. de adipisc. possess. remed. 2. num. 3. ideò Iudices, Magistratus, & Officiales constituti sunt, vt ius reddant absque differentia sine personarum acceptatione, Afflict. in constit. speciale nu. 2. per rationem allegatam, & licet id permissum sit soli Principi in sua causa iudicare, vt inquit Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. consid. 24. in prinil. 136. verùm quia ius dicere sibi non debet de honestate, qui superiorem non recognoscit, vt ibidem Menoch. in tract. de retin. possess. remed. 3. num. 436. dixit, & propterea Princeps Officiales constituit, non tantum inter priuatos, sed etiam inter ipsos, & priuatos, vt ius reddant & præsertim Rex noster constituit Iudices in causa propria, Anna in d. constit. constitutionem num. 11. nec per hoc videtur sibi in aliquo præiudicare, etenim Rex in causa propria poterit iudicare per suos Officiales, sic & in causis feudalibus, Maur. Iun. alleg. 2. num. 18. & 20. nam omnia nostra facimus, quibus impartimur auctoritas l. 1. §. sin autem C. de vet. iur. enuel. & Officiales personam ipsius Regis repræsentant, cum sint pars corporis ipsius l. 1. C. ad l. iul. maiest.

Num. 25. videas de hoc supra eodem §. 2. num. 16. & 18. ad quod vide etiam Cardin. Paris. cons. 23. vol. 1. vbi specificè loquitur de ista facultate alienandi, & disponendi de feudo concesso feudatario, quomodo intelligatur, & licentia vendendi feudum à Principe concessa ad omnem modum alienationis extenditur, Afflict. in cap. vnico nu. 18. de controu. inter Domin. & emptor. & sicuti alienatione inter viuos interdicta, censetur etiam vetita, quæ per testamentum inducitur, secundum nostrum Auctorem in lect. 11. num. 21. ita è contra, vt hic per eum, & si in inuestitura feudi dictum sit sibi, & hæredibus ex tuo corpore legitimè descendentibus, cum potestate disponendi quibuscumque, an feudatarius, vel eius hæres possit testari, & relinquere feudum ei, cui successio feudi non competit, vide eundem Afflict. in l. imperialem nu. 79. de proh. feud alien. per Feder. & feudum concessum pro se, & cui ipse velit comprehendit spurium, Vrsill. decis. 195. numer. 8.

§. VII.

NVm. 1. principaliter hic nota feudum vendi posse vrgentibus creditoribus feudatarij non valentis illis satisfacere de alijs bonis, Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. & hæc fuit fol. 10. & sic in causam iudicati dare ex traditis per Duen. in regul. 4. nu. 7. & ista venditio iudicialis non potest impediri à vasallo, nisi soluat debitum, Consil. Georg. in alleg. 6. nu. 44. & in talium venditione fiunt subhastationes, vt consuetum est seruari in venditione bonorum, quæ publicè venduntur, ita noster Auctor cõs. 26. nu. 22. vol. 2. quæ siquidem alienatio, & si dicatur necessaria, postquam per Iudicem vrgentibus creditoribus, sit tamen quodammodo dicitur voluntaria respectu initij, quando fuit debitum contractum, cuius occasione sit alienatio, idem Consil. de Georg. vbi supra nu. 26. & ita venditio facta subhasta ordine Sac. Conf. censetur facta iure creditoris, Anna in alleg. 56. nu. 3. hoc est per Iudicem, qui repræsentat factum partis, Franch. decis. 610. nu. 5. & talis iudicialis venditio feudi nouum exquirit assensum respectu emptoris noui vasalli, vt ibidem subdit Cõsil. de Georg. nu. 45. de quo satis per eundem Franch. vbi supra, vt consuetum est peracta venditione, & liberatione illius licitatori plus

plus offerenti per Collater. Consil. interponi præterea cum fieri soleant oblationes in iudicio super alienatione feudi iudicis auctoritate vendendi, ob quod offerens non tantum promittere videtur, inquit Carroc. in tract. de oblat. par. 2. q. 1. nu. t. sed etiam confiteri sicuti in sequent. quæst. 2. subsequitur, & successiuè cogi posset, nec per hoc conceditur pœnitentia aliqua licitatori offerenti, vt per Doctor. in l. licitatio ff. de public. & vectigal. de quo satis per Muscatell. in praxi Sac. Consil. lib. 2. par. 2. glos. vendantur nu. 101. eum seq. vbi plura de hoc, & id, quod Auctor noster hic tangit ab eodem refertur in decis. 6. nu. 6. & 14.

Num. 2. vltra nostrum Auctorem in d. decis. 6. num. 3. 5. & 13. memini de ista decis. in meo Compend. verb. constitutio Regni, quid autem si pendente expeditione assensus super venditione feudi subhasta debitor mortuus fuerit, & hæres, dùm renouare voluerat, reperitur assensus expeditus per Protegem instante emptore, licet post mortem venditoris, vide Franch. in d. decis. 620. & quod alienatio feudi subhasta non reuocatur, tradit Anna in d. constit. constitutionem num. 232. & an pendente expeditione assensus reuocatio militabit iuxta istam constitutionem, videas Motmill in d. constit. nu. 4. de qua in meo Compend. verb. reuocatio.

Num. 3. idem notat Anna in d. constit. constitutionem nu. 231. & noster Auctor in d. decis. 6. num. 7. & melius in consil. 17. num. 17. volum. 2.

Num. 4. & idem in fisco præueniente dixit procedere Auctor noster supra eodem §. 2. num. 12 vbi aliqua.

Vers. ex ijs apparet, vide Annam in d. constit. constitutionem num. 255. vbi vltra rationes affert decisiones Sac. Consil. de hoc vltra Auctorem nostrum idem disputantem in d. decis. 6 nu. 6. & 14. nouissimè Consil. de Georg. in alleg. 6. nu 37.

Vers. rursus, ad hoc vide Annam in d. constit. constitutionem nu. 255. eum seq. de quo in meo Compend. verb. reuocatio, & licet locum habeat in vendente, an procedat in cõsentiente, refert noster Auctor in cons. 157. nu 41. eodem vol. 2. & alienare, vel alienanti consentire idem esse, non tamen simpliciter verum esse censet Ant. Burg. in cap. peruenit nu. 19. de empt. & vend.

Vers. præterea, feudatarius alienandò spreto Domini beneplacito dicitur contra fidelitatem agere, iuramento contrauenire, & per consequens deierare, Auctor noster in lect. 17. nu. 11. & alia relata sunt supra eodem §. præcedenti nu. 25.

Vers. sicut, adde Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. in consid. 24. priuil. 92.

§. VIII.

Num. 1. de hoc memini in meo Compend. verb. titulus.

Num. 2. Auctor noster in repet. feud. lectur. 22. num. 20.

Num. 3. catenus verum est, quod hæres petere posset separationem bonorum pro sibi satisfaciendo in bonis, quotiescumque aditio hæreditatis per eum facta haberetur aliqua ratione, ac si non esset facta, seu est inualida, vt ex mente Bald. comprobat Phannucc. in tract. de inuent. par. 5. nu. 19. nam aditio hæreditatis cum inuentarij confectione non obest hæredi, immò quò ad iura, quæ ipse in bonis hæreditatis habet, facit illum censeri extraneum, Berous in quæst. 63. nu. 3. & subdit Auctor noster, quod nec tollit hypothecam, hanc quæstionem attingit Monticul. in eodem tractat. de inuentar. hæred. vers. nono principaliter nu. 125. fol. 90. in paruis, si aditione confundantur rei vendicatio, & hypothecaria, si non fiat inuentarium, & tenet quod non, & vltra ipsum notabiliter Rolãd. in eodem tractat. de inuentar. part. 5. §. an actio hypothecaria fol. 145. & ob id separatio patrimonij per confectionem inuentarij tunc prodest quando hæres in hæreditate aliquid iure proprio haberet, Frecc. de sub feud. lib. 3. in 3. formul. nu. 8.

Num. 6. & quomodo se habeat dispositio feudatarij super feudo ex pacto, & prouidentia, vel hæreditario, vide Frecc. de subfeud. lib. 3. in different. feud. ex pacto in 6. quæst. & in quibus casibus dispositio sine assensu valet, idem Frecc. ibidem in 3. formul. num. 13. testatoris enim mentem in dubio præsumitur fuisse conformem iuri communi, Iul. Clar. in §. testamentum q. 76. in 6. regul. eo quia non potest ordinare contra legis dispositionem, Romul. in tract. de testament. præcept. hon. extra fam. alien. num. 184. quod etiam extenditur si per priuilegium esset alieni potestas concessa testandi à Pontifice, nam intelligi debet secundum ius commune, ita Dec. in consil. 156. num. 4. quamuis enim Iul. Clar. in d. §. testamentum quæst. 34. in fin. dicat sub distinctione hoc esse intelligendum de illo, qui non habet facultatem testandi de iure, cui si fuerit concessa à Principe facultas testandi, nequit testari citra solemnitates iuris communis, quod non procedit in illis, qui haberent facultatem testandi de iure, nam possunt testari citra solemnitates iuris, an autem concessa

facul-

facultate testandi, censeatur derogari iuri municipali, vide Petr. Pekch. in tract. de testam. coniug. lib. 2. cap. 1. nu. 2.

Num. 7. vide D. Camill. Larath. cons. 94. nu. 10. citãtem Auctorem hic, assensus non est contractus, Anna in constit. constitutionem nu. 6. sed benè regulatur à contractu, super quo interponitur Frece. de subfeud. lib. 2. in q. 2. nu. 14. similiter ab actu super quo interponitur Anna alleg. 67. num. 4. Auctor in cons. 56. nu. 1. vol. 2. nam eiusdem contractus ratihabitionem inducit, idem in cons. 157. num. 3. eod. vol. & successiuè in eius exequutione videtur præstitus, Afflict. in decis. 335. num. 20. roboratq; ea, quæ faciunt contrahentes, non autem inducit, quid contra, vel præter eorum voluntatem, Maur. Iun. alleg. 8. nu. 4. quinimò operatur assensus ipse, vt contractus de re feudali valeat, quando valere potest, Franch. decis. 540. nu. 12. Maur. Sen. allegat. 43. num. 3. at si fuerit impetratus super contractu reuocato nullius est momenti, etiam quod postea fiat reuocatio, Auctor d. cons. 157. nu. 18. non enim inueniet, quid confirmet, Auctor cons. 54. nu. 2. sic pariter si esset à contractu difformis, tunc etiam nullus efficeretur, idem Maur. Iun. in d. alleg. 8. nu. 3. & 8. & alleg. 28. nu. 8. nec aliquid iuuaret, idem Anna in alleg 45. num. 11. & 16. aut demum esset contractus nullus, seu inualidus, eo quia Regius assensus non validat contractum alias inualidum, præterquam ex defectu assensus, idem Franch in decis. 302. num. 21. etenim assensus sine contractu nil operatur, Auctor dicto cons. 150. nu. 19. eodem volumine.

Num. 8. Anna in allegat. 67. nu. 8. Auctor noster in lectur. 16. num. 18. & cons. 72. nu. 10. consil. 73. num. 5. eodem volum. 2. & hoc respectu alienantis, nam respectu recipientis concedere videtur, Consil. de Georg. in allegat. 18. num. 31.

Num. 9. vide addita supra eodem §. 6. num. 23. vbi hic conferunt.

Num. 10. ad ornatum istius text. l. lege obuenire ff. de verbor. signif. vide Alphan. collectan. 994. & circa regulam hic allegatam aliud est dare, & aliud consentire donationi, idem Alphan. collect. 142. plura retulir.

Num. 11. sic pariter in refutatione occultatur vnus actus, vt fiat Domino, & à Domino breui manu fiat collatio refutatario, Anna in rep. rubr. de vasall. decrep. ætat. num. 130. & alias exemplificando demonstrat Consiliar. Rouit. in pragm. 1. de titul. abus. nu 7. in concessione facta contemplatione matrimonij à patre filio, quæ censetur ab ipso patre prouenisse, & pater ipse videtur donasse vno actu occultato, & quantum pertinet ad id, quod noster Auctor subnectit, quod per assẽsum censeatur dominium translatum in Regem, seu Dominum directum, & ab eo translatum in successorem, prout in donatione exemplificat etiam Maur. Iun. in 1. alleg. nu. 8. hoc est in donatione facta à filio matri, & deinde ab eadem matre eidem filio facta censeatur retrodonatio, quod etiam in feudo admitti videtur mortuo feudatario, nam feudum Domino apertum censetur, & retrodonatum successori, teste Consil. Georg. in alleg 19. nu. 19. quod siquidem iudicio meo benè procederet respectu subsequentiæ, non tamen semper respectu antecedentiæ, etenim refutatione feudi facta in Dominum nihil à vasallo transfertur, sed occupat Dominus ratione sui directi dominij, cum quo non potest stare vtile, sed illud extinguitur, ita Auctor in cons. 147. nu. 4. eodem vol. 2. sic etiam feudatario defuncto vtile dominium feudi ex pacto, & prouidentia consolidatur cum directo, & naturalis possessio ad ciuilẽ penes Dominum existentem, & ideò nil remanet in vasalli hæreditate, idem Auctor decis. 20. nu. 9. Intantum quod feudum apertum Domino efficitur patrimonium ipsius, & non est amplius feudum, nisi Rex detineat separatum, idem Consil. Georg. in allegat. 5. nu. 9. & illud idem reconcedendo censetur, iuxta primæuam ipsius naturam, & seruiet vt prius, prout idem Georg. in alleg. 4. num. 14. & alleg. 8. nu. 10. & licet nu. 23. dicat feudum deuolutum per rebellionem, & incorporatum Regio patrimonio, si reconcedatur assumit naturam nouam in seq. nu. 24. id declarat procedere, si deuolueretur ea deuolutione, in qua non requiritur sententia, alias secus, sed vtcumque sit semper vtile dominium reconceditur; nos verò loquimur in casu, quo nondum per apertionem, aut realem acquisitionem feudi Domino directo deuentum sit, sed in casu quo feudatarius se de medio tollendo alium de feudo inuestiri petit, vel per refutationem, aut alium contractum, super quibus assensus Regis exquiritur, & eo pendente dominium vtile stat penes feudatarium, donec Dominus assentiat, nam illud sine assensu non transfertur, Anna in d. rubr. num. 11. nec etiam sine consensu alienantis, Auctor in cons. 1. nu. 42. eod. vol. tunc enim Rex assentiendo roborat ea, quæ faciunt contrahentes, non quid præter, vel contra eorum voluntatẽ inducit, Maur. Iun. in d. alleg. 8. nu. 4. & sic assensus vim confirmationis habet, Afflict. decis. 398. sub nu. 2. vt quoque dictum est supra eodem nu. 7. nec obstat si dicatur, qui confirmat dat ex vulga

ta regula, tradita per Maur. d. alleg. 7. nu. 7. ob quod Rex assentiendo dare videatur, vt supra eodem §. 6. nu. 23. etenim actus nouus, vel confirmatorius iudicatur à natura eorum, quæ contrahuntur, vel ex verbis, quæ dicuntur, ita Anna alleg. 47. num. 18. actus insuper nouus in Rege esse conspicitur, quando de nouo concedit aperto sibi feudo deuoluto, aut per lineam finitam, vel per rebellionem, aut refutationem; eo enim casu dominium consolidatur cum directo, sicut superius dixi, & tunc verè donare diceretur, quoties feudum concederet, vel alium de eo inuestiret, quando ipse vellet transferre dominium, & possessionem per suam inuestituram, Afflict. decis. 299 num 15. vel alienando feudum, hoc enim casu dum transfertur dominium verè, & propriè alienare dijudicaretur, eiusq; natura est alienatio, vt intelligatur de omni actu, per quem dominium transfertur, Franch. decis. 3. nu. 8 sed quando Rex assentit alienationi factæ per feudatarium, non propriè alienare, & verè dicitur, nec verè donare, nam aliud est donare, vel alienare, & aliud alienationi consentire, vt dixi supra §. 7. vers. rursus donatio vera est dominij translatio, Anna in cap. 1. nu. 124. de vasall, decrep. ætat. & pariter alienatio, qui enim consentit, vel ratificat alienare non dicitur, Afflict. decis. 285. nu. 19. & tanto magis diceretur feudi dominium non conualidari cum directo in isto casu, eo quod semper stat penes feudatarium, qui naturaliter possidet, & vtile habet dominium, sicut tetigi supra eodem §. 6. nu. 23. inde alienatum propriè non dicitur, quod adhuc in dominio veditoris manet, Tiraquel. de retract. conuent. §. 1. glos. 2. nu. 42. sed quando plenè, & irreuocabiliter alienatum est, Idem de retract. conuent. § 1. glos. vnic. nu. 9. quo fit, vt si petatur assensus ante venditionem, vel refutationem, & non est dubium, quin dominium apud venditorem, & refutantem resideat, donec non fuerit præuio assensu Domini translatum per contractum inde celebrandum, aut verò post contractum, siuè refutationem fuerit petitus, & tunc censetur dominium in refutatarium, siuè emptorem translatum, sed suspensiuè, quod transferri potest, prout Auctor notat in cons. 147. nu. 29. vol. 2. & sic donec Dominus assentiat cōtractus stat in suspenso, Camer. in Limperialem fol. 202. in paruis, vers. etenim si aliquo, & fol. 204. vers. non obstat de prohib. feud. alien. per Feder. ex superuenientia enim assensus suam assumit naturam, Auctor cons. 14. num. 69. & ita corroboratur contractus per eum, vt dixi supra nu. 7. nec aliter videtur iudicio meo, saluo meliori, & e. dominiũ vtile retranslatum, & reconcessum de nouo in emptorem, vel refutatarium, sed ita se habere conspicitur veritas huius quæstionis ad similitudinem delegationis debiti, quæ fit per debitorem de suo debitore eius creditori vnico contextu, vt in l. delegare ff. de nouat. latè Socein. Sen. cons. 37. nu. 6. vol. 4. quæ quidem delegatio non est sine nouatione, glos. in l. 3. vers. interposita C. eod. tit. & successiuè nouatio ex mente I. C. in l. 1. ff. eodem dicitur prioris debiti in aliam obligationẽ, vel ciuilem, vel naturalem transfusio, atque translatio, & benè termini adaptari videntur, si rectè perpendantur, eo quia in distractione feudi requiritur assensus Regis ob nouationem contractus, quod ex mutatione personæ accidit, adeò quod si aliquis ex contrahentibus diem functus esset inter eos super nouo consensu hæredis nouus exigeretur assensus, Auctor demonstrat in cons. 75. num. 41. eod. vol. & in specie super venditione defuncti per hæredem confirmata, est necessarius nouus assensus, idem Auctor in consil. 157. nu. 3. dum enim persona non commutatur, prout est in successione filiorum, non opus esset alio nouo assensu, Franch. decis. 154. nu. 28. qui loquitur de dispositione facta in beneficium hæredis successuri, sed quoties commutaretur persona successibilis assensus erit necessarius, Anna in d. rubr. nu. 186. & seq. sic pariter in venditione feudi facta subhasta exquiritur nouus assensus ex mutatione nouæ personæ, idem Franch. decis. 620. nu. 20. & in d. decis. 154. nu. 28. sic demum in qualibet alienatione feudi, & ob id venditio feudi obligati cum assensu requirit nouum assensum, respectu noui vasalli emptoris, idem Consil. de Georg. in d. alleg. 6. num. 41. non mirum igitur si alienationes feudorum absque assensu fieri nequeant, idem Franch. decis. 663. nu. 1. & Anna in alleg. 125. num. 9. ex mutatione personarum, idcircò assensus Regius exquiritur, si feudum de persona in personam mutetur, Afflict. in constitut. hac edictali num. 10. & hoc ob interesse Domini Regis, si placet, vel displicet, vt ipse subnectit, ratione tamen indiuiduæ eius voluntatis, vt per Auctorem in lect. 9. nu. 32. quæ siquidem omnia corroborantur ex hoc, quod dixit Frecc. de subfeud. in lib. 2. q. 29. num. 1. quod Rex verè non dicitur donare feudum, eo quod assentit, sed magis exequitur voluntatem contrahentium, & transfert quod est alterius, & non quod suum est, & permittit alium de re sua disponere in hoc Rex accomodat suum assensum tollendo obstaculum iuris prohibitiui, quæ sunt diuersa à vera

dona-

donatione, & collatione, hæc ille; nam puto Regem habere dominium plenum directum, scilicet, & vtile feudi fortè ei reconualidatum ex aliqua causa, quod non est in casu, de quo agitur, & propterea dominium vtile non videtur reuersum, & inde reconcessum, sic etiam dicimus in dominio ad hoc, vt anocetur à Domino necessaria est in alium translatio, idem Franch. decis. 540. nu. 8. & nu. 22. optimè subiunxit potissimum in donatione feudi transferendo, quod sibi venditor reseruauit, requiritur consensus emptoris in acquirendo, & Regis in tollendo obstaculum, & denique contractus feudalis est cōtractus vltro citroq; obligatorius, sicut dixi supra eodem §. 6. num. 23. Rex enim est sui vasalli, creditor obseruitia ei debita, &c. & habet feudi dominium directum, & directas successiones actiones ipsius, ita & taliter, quod per lineam finitam, vel per rebellionem, refutationem ipsi factam, aut alienationem feudi eo inscio ex reconualidatione vtilis dominij ad directum efficitur totalis Dominus feudi, & è contra in aliquibus feudatarius, qui est debitor alienando feudum delegare videtur personam emptoris Domino vnico contextu se eximendo ab obligatione prædicta, in qua siquidem delegatione facienda sicuti expressus consensus crediecris requiritur d. l. delegare, cum glos. & Soccin. vbi supra, sic etiam in nostris terminis consensus Regis erit necessarius d. l. imperialem, & in constit. constitutionem, ant enim velimus ponderare Regem debitorem feudatarij, quia Rex tenetur etiam vices suas reddere, sicut vasallus eidem ex reciproca obligatione ipsorum habita; ex dictis per Afflict. in decis. 265. num. 1. eo quia Rex tenetur aliquando assentire, Anna in d. constit. nu. 46. & maximè benemeritis vasallis, quibus assensus denegari non debet, Maur. tun. in d. allegar. 17. nu. 5. & alleg. 18. nu. 2. & hoc etiam casu sicuti in delegatione ipsa consensus præcipuus debitoris delegati requiritur l. nec creditoris C. de nouat. ita pariter Regis debitoris aliquando assensus exigitur in feudi alienatione per iura supra citata, & sic benè adaptantur termini nostri delegationis, citra tamen dominij vtilis retrocessionem, vel reconcessionem illius, nisi dicamus hoc esse speciale priuilegium Principis, qui sicuti ex solo contractu ipsius dominium absque translatione transfertur, Franch. decis. 23. num. 11. ita quoque in ista retrocessione per reacquisitionem illius, sed verius occultatur ille actus, vt noster Auctor aduertit in sequ. nu. 17. ponderando, & declarando, quomodo hoc procedat, ad quod facit, quod dixit Osasc. decis. 23. nu. 24. quod inuestituram nouam faciens tacitè feudum in manum inuestientis refutare dicitur, & deinde per ipsum inuestientem de nouo inuestiri, & feudum recognoscens per confessionem, videtur feudum à se abdicare, si Dominus erat, & dominium transferre in eum, à quo recognoscit Dyn. cons. 48. nu. 16.

Num. 12. vide Auctorem supra de assens. Reg. super dote §. 3. nu. 19. vbi aliqua dixi.

Num. 13. adde Reg. de Curt. in suo diuers. feud. §. multoties concedens nu. 26.

Num. 14. ad hoc vide Frecc. de subfeud. lib. 3. in different. inter feud. titul. & hæredit. in 1. different.

Num. 15. adde eundem Reg. de Curt. in d. diuers. feud. in d. §. multoties nu. 20. ante eum Cardin. Paris. cons. 23. num. 135. & 138. volum. 1. vltra Auctorem nostrum in decis. 40. nu. 17. & lect. 1. nu. 116. lect. 14. nu. 22. & lect. 19. nu. 18.

Num. 16. videas eundem Auctorem nostrum in cons. 147. nu. 34. vol. 1. & quando differant tradit ipse Auctor supra eodem §. 5. nu. 27. vbi nonnulla notaui.

Num. 17. ad hoc notabiliter asserit Maur. Sen. in allegat. 21. num. 9. quod assensus Regis operatur vim concessionis, non mirum, si vt Auctor opinatur ex mente Andr. hic citati, quod emptor censeatur à Rege inuestitus; Rex enim consentiendo videtur donare feudum emptori, sicut idem Auctor noster testatur in cons. 42. num. 27. volum. 2. ad quod subnectit Frecc. de subfeud. lib. 2. in quęst. 40. quod assensus à Rege concessus Petro, vt vendat Sempronio censetur gratiam ipsam, vel fauorem in beneficium emptoris fecisse, & successinè iste assensus impetratus super venditione facta à Titio Seio, obtinet vim priuilegij, & inuestituræ in personam Seij, Consiliar. Rouit. in pragmat. 26. num. 11. de feud. & multa alia ad ornatum istius conclusionis, recollexit Francisc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. & quia diximus fol 91.

Num. 19. vltra Auctorem nostrum in repetit. feud. lectur. 22. sub num. 4. & in decis. 1. nu. 16. vide Frecc. de subfeud. lib. 2. in 3. quæst. num. 10. etiam adde Annam in repet. rubric. de vasall. decrepit. ætat. num. 389. & iura feudalia si deficiant, ciuilia verò, & canonica repugnant vtrum sit in quæstione feudali sequendum, refert Reg. de Curt. in diuers. feudor. §. nunc de altera num. 102. & quatenus essent seruanda iura feudalia, de iure canonico tradit Auctor noster in cons. 74. num. 2. volum. 2.

Num. 20. vide Annam in allegat. 30. num. 12.

Auctorem nostrum in cons. 75. num. 13. volum. 2. Frecc. de subfeud. lib. 3. in different. inter feud. ex pacto, & hæreditario in 7. different.

Num. 21. videas Annam in d. alleg. nu. 13. & vltra eum Phannnc. in tract. de inuent. hæred. par. 5. nu. 19.

Num. 22. regulariter tamen creditores hypothecarij præferuntur creditoribus in actione personali anterioribus, sicut noster Auctor tradit in cons. 143. nu. 4. vol. 2. Amend. ad Franch. decis. 53. num. 8. alios citat, & an creditores hæredis præferantur legatarijs, & fideicommissarijs in fructibus rei legatæ, & fideicommisso subiectæ, vide Molfes. in cons. 7. nu. 15. & an, & quando teneatur hæres in feudalibus præstare legatum factum à defuncto de fructibus feudi, vide Consil. Rouit. in pragm. 4. nu. 59. & 125. de feud.

Vers. rursus, debita contracta ratione feudi solui debent per successores in feudo, & alia per successores in allodialibus, Alber. Brun. in cons. 18. nu. 16. & cons. 104. num. 1. Cranett. cons. 197. nu. 2. vol. 1. an autem hæres in feudo hæreditario, qui à lege vocatur teneatur ad debita sine assensu contracta, vide Reg. de Curt. in eodem diuers. feud. §. multotita concedens nu. 60. & hæres in feudo hæreditario, quamuis grauari possit vsque ad quantitatem valoris feudi, cæterum si esset feudum ex pacto conficiendo inuentarium ad nihilum teneretur nisi esset nouũ, Auctor in lect. 11. nu. 59. eo quia feudum hæreditarium & feudum ex pacto nouum, idem esse videntur, nam ei æquiparatur, Anna in d. constit. constitutionem nu. 130. & insuper hæres in feudo hæreditario tenetur legatarijs, & creditoribus pro concurrenti valore feudi, etiã quod nihil ei remaneat, Franch. decis. 704. nu. 1. & 2. immò num. 4. subinfert, quod cogi possit ad illud vendendum, vt illis satisfaciat, & de ijs omnibus debitis super feudo, loquitur abundè Capye. in sua inuest. feud. rubr. feud. exequnt. vers. successor vasalli, vbi in prima limitatione loquitur de debitis super feudo ex pacto iuxta mentem nostri Auctoris.

Num. 25. hic adde, quod debitor in acquirendo, non fraudat creditores in omittendo, secus in quæsitis, Consil. de Georg. in alleg. 31. nu. 39. & in terminis de debitore nolente acquirere hæreditatem illam renunciando, si in fraudem fecisse videatur satis, superq; loquitur Præs. de Franch. decis. 101. vbi Amend. & Viconr. in addition. alia superaddunt, at debitor in quærendis poterit præiudicium facere creditoribus, latè Marta in voto 48. numer. 21.

§. IX.

Num. 1. vltra Affl. in cap. 1. §. si quis hominem in 11. notab. num. 4. de pace tenen. istam quæstionem nouissimè attingit Consiliar. Rouit. in pragmat. 1. de bon. prod. num. 64. cum seq. vbi allegationes huiusmodi casus alias occursi in Vrbe Romana illorum de Ceneio, de quo hic Auctor in fine meminit posuit, quàm etiam allegationes desuper factas per Regium Fiscũ in hac postrema eius editione, rem ipsam examinando plenius, in fine verò illius decisionem citat, de qua in meo Compend. in verb. bona feudalia in 2. impress. & Molfes. in consuet. Neapol. par. 4. q. 58. nu. 5.

Num. 2. vide eundem Consil. Rouit. vbi supra nu. 138. & Molfes. in loc. cit.

Num. 3. notabiliter idem Consil. Rouit. vbi supra nu. 111. cum seq. delictum enim vasalli non debet nocere agnatis, ita quod propter delictum feudum non reuertatur ad Dominum, nisi delictum vasalli directum sit commissum contra Dominum, nam tunc eis noceret, etiam in feudo paterno, etenim in feudo nouo nullus dubitat, quin non noceat, ita Card. Paris. cons. 21. nu. 51. ad 54. vol. 5. an autem delictum patris noceat filijs in feudo, latè Alex. cons. 2. col. 5. vol. 5. Hieron. Gratt. cons. 79. nu. 27. vol. 1. Dec. cons 445. vol. 3. & nu. 68. sed melius præ cæteris loquitur etiam respectu agnatorum, tùm ob delicta cõmissa in Dominum, vel in alios, tùm etiam in feudo hæreditario, vel ex pacto Reg. de Curt. in diuers. feud. §. nũc de altera nu. 39. cum seq. vltra Consil. Rouit. vbi supra nu 97. cum seq. & ibidem idem Consil. Rouit. nu. 127. & seq. loquitur expressè de feudatario committente parricidium, vt censeatur sublatus de medio, vel mortuus, & ad quem feudum cõmissum pertineat, diffusè prosequitur Ioan. Blanc. in sua summa par. 2. tit. ad quem feud. commiss. pertin.

Num. 4. quæstionem istam si nepos ob factum patris perdet feudum, quod fuit aui, attingit Affl. in cap. sequitur §. hoc quoque nu. 61. de success. feud. sed melius in cap. vnic. §. præterea si vasallus in glos. 3. quæ sit prima caus. benef. ammitt. & de hoc satis loquitur Pius Phicard. inter commun. opinion. tit. de ijs, quibus vt indignis num. 6. & idem Affl. in l. imperialem §. insuper num. 4. de prohibit. feud. alien. per Feder. licet teneat contra Auctorem, fortè, quia auus mortuus erat, quid autem si viuo auo filius delictum commiserit, an noceat nepoti, vide Bald. in cap. 1. §. hoc quoque num. 5. de success. feud.

Num.5. videas ad hoc Hieronym. Gigant. in tractat. de crimin.læs. maiestat. lib.1. quæst. 13. Iodoeh. in praxi crimin. cap.62. num.7. latissimè Capye. decis. 130. etiam si Dominus esset inferior, vt dixit Menoch de arbitr. iudic. casu 316. num.29. & per exempla demonstratur à Foller. in prax. crimin. rubric. item quod commis. crimin. læs.maiestat. per totam, multa ad ornatum istius text.congerit Alphan. collectan.233. vltra Ricc. collectan.88.

Num. 6. feudum ob culpam directè in Dominum commissam ad ipsum Dominum perpetuò reuertitur, Reg. de Curte vbi supra nnm.59. nam delictum respiciens personam Domini, facit, vt feudum delinquentis ad Dominum reuertatur, Afflict.in cap. sequitur §. sed & res, per quos fiat inuestit.num. 31. vbi num. 32. sequendo dixit non procedere in delicto non respiciente personam Domini, nam tunc non noceret filio, & ante eum istam distinctionem fecit Bald. in cap.1.num.2.& 3. si vasall.feud.priuet.quem sequitur Iacobin. in tractat. feud. verbo dictique vasalli num. 61. & 62. & peroptimè Curt.Iun. in eodem tractat.feud. par.5. numer. 1. vbi sub tali distinctione loquitur in feudo nouo, vel antiquo, & Iacobin. vbi supra etiam loquitur in feudo, in quo filius venit iure proprio, & ita in feudo ex pacto, & tunc quæritur si durante ipsius vita spectent ad fiscum bona tenentis feudum ex pacto, Reg. de Curte vbi supra num.97. & ibidem num. 78. & sequent. loquitur de bonis foriudicati, si ad agnatos, vel ad fiscum pertineant, & quid in foriudicatis Neapolitanis, qui habent priuilegium speciale, vt non possint bona ipsorum publicari, seu confiscari, idem ibi num.76.cum sequent. & an, & quando publicatione feudi facta agnati, vel fiscus admittantur, latè Iul.Clar.in §.feudum quæst.84. & optimè idem Reg.de Curt.loc cit. nu.45.

Num.7. vide Bertacch.in repert. verb.incapax in §.2. & Consiliar.Rouit.in dicta pragmat. 7.de bon.prodit.num.130.nam loquitur de indigno, qui licet succedat testatori, in quem commisit offensam, & postea ab eo auferat fiscus vti ab indigno, & pariter de incapace, qui non potest ex suo delicto rem aliquam habere, nec illius æstimationem ex legato capit, Peregrin.in tractat.de fideicommiss.artic.11. num.100. sed tantum alimenta, vt in antecedenti num. 67. tradidit multo fortius in feudis hoc procedere debet, at indignitas in feudalibus ad ammissionem feudi non est in consideratione, sed immanitas tantum delicti, vt voluit idem Consiliar. Rouit.in pragmat.8.num. 116. de Baronib.

Num 8. Adeò verum est hoc, quod filius parricida sit taliter incapax successione feudalium, vt ipso iure priuatur omni spe succedendi in feudis, ita tamen, quod nec sententia declaratoria exquiratur, idem Consiliar. Rouit. in dicta pragmat. 1.num. 86. & 129. non solum bonis omnibus priuari debet, sed etiam feudis, latè Menoch.de arbitr. iudic. casu 356 num. 94. & sequent. nam incapax ad succedendum habetur pro mortuo, & sic aperitur locus sequentibus, ita noster Auctor in dicta repetit.lectur.22.sub num.3. in fine.

Num.9. vltra Afflict. in cap. vnico num.7. an mut. vel alias imperfect. videas eundem Consiliar. Rouit. in pragmat.4. num. 30. & 31. de feud. paria enim sunt aliquem non extare, vel esse, & esse incapacem, censet idem Consiliar. Rouit. in dicta pragmat. 1. num. 87. ad quod etiam animaduertendum est, quod habilitas in succedendo in feudis erit consideranda tempore successionis, non autem si inde superueniat, vt exemplificando demonstrant Doctor.in dicto cap. 1. an mutus, &c. sicut etiam in alijs successionibus procedere dixit Reg. Valenz. consil.83. nu.3.prout in officiorum etiam materia requiritur habilitas tempore collationis, nec sufficit si postea superueniat, idem Consiliar. Rouit.in pragmat.5. num.25. de feud. & sic tempore administrationis, non autem tempore electionis, ita Anna in singul. 232. sic etiam in Procuratore non sufficit, quod habilitas ex post facto superueniat, nam exigitur tempore actus, Ioseph Ludouic.in suis commun.opinion. tit. de Procurator. concl. 3. vers.ampliatur secundo, sic etiam in reste eius habilitas tempore iuramenti requiritur, Alexand.in cons.193.num.6. lib.1. non mirum si primogenitus inhabilis ad successionem feudi repellatur, vna cum eius filijs, Afflict.in dicto cap.sequitur num.30 de successeion. feud. an stante inhabilitate primogeniti feudum transeat ad secundogenitum, vide Franeisc. de Amic.in cap. 1. de ijs, qui feud.dar. poss. §.& veniendo in 1.quæst. fol. 135.

Num.10.adde Auctorem in d. repet.feud.lectur. 21.num. 11.hinc vasallus, qui sine dedecore in curia Domini stare non potest feudum retinere non valet, Afflict.in cap. qui clericus nu.34.si de feud.fuer.controu. inter Domin. & agnat.& in cap.si vasallus culpam num.5. eod.tit. similiter & Baro ob contumaciam nequit sine dedecore stare in Curia Regis, Auctor supra eodem tit.1.§.1.num.3.vbi ali

qua dixi, & vltra eā hic addas multo fortius procedere in rebellibus, nam proditor nequit ſtare coram Principe, Campag. in cap. nuper apud Tranum nu. 34. Gigans in tract. de crimin. læſ. maieſtat. lib. 3. q. 4. num. 4. Rouit. vbi ſupra num. 113. nec aliqua perſona ignominioſa, Chaſſan. in cathal. glor. mundi par. 5. conſid. 24. in 101. priuil. hinc contumaces prohibiti ſunt accedere ad Curiam Regiæ Maieſtatis ex diſpoſitione pragm. 1. de contumac. & vt non accedant ad Curiam, nam infamis non debet videre faciem Principis, Bald. in cap. 1. nu. 2. an ille, qui interf. frat. Domini, &c.

Num. 11. adde Afflict. in cap. 1. §. denique nu. 20. quæ ſit prim. cauſ. beneſ. amitt. & vltra eum ſingulariter, & copioſè Menoch. de arbitr. iudic. caſ. 356. nu. 94. & ſeq. vbi non tantum bonis omnibus priuari dixit parricidam, ſed etiam feudo proprio, idem Rouit. vbi ſupra num. 109. etenim vaſallus committens delictum, ob quod non poteſt ſtare in Curia debet feudo priuari, Afflict. in d. cap. quia ſupra dictum §. item ſi quis feudum nu. 71. quib. mod. feud. amitt. & idem Conſil. Rouit. vbi ſupra nu. 117. id extendit ad omne delictum, an autem ipſo iure perdat feudum, vel requiratur ſententia, vide eundem Afflict. in d. cap. quia de feudis §. & quia nu. 35. de ijs, qui feud. dar. poſſ. ad quod ſubnectit ibidem Rouit. nu. 67. quod iura, quæ mulctant vaſallum parricidam ammiſſione feudi, loquuntur in eo, qui tempore commiſſi parricidij feudum poſſidebat habitu, & actu.

Num. 12. adde Conſil. Rouit. in d. pragm. 1. de bon. prod. nu. 114. & 126.

Num. 13. copioſè Menoch. de arbitr. iudic. caſu 356. nu. 96. & 97. feudum antiquum, ſeu ſimpliciter, & abſolutè ex pacto receptum propter delictum, quod directè non concernit perſonam Domini aperitur filijs, & agnatis, non autem ipſi Domino, Intrigl. ſingul. 237. nu. 2. vbi nu. 3. limitat ſecus mortuo Barone delinquente.

Num. 14. videas notata ſupra eodem nu. 7.

Num. 15. aduerte, quod Bald. hic citatus loquitur in ſimplici ſucceſſione feudi à iure conceſſa nepoti, citra tamen delicti paterni normam. & non mirum, quia nepos venit ad ſucceſſionem aui ex propria perſona, licet debeat in locum matris ingredi, Grammat. deciſ. 57. nu. 1. Franch. deciſ. 67. nu. 2. ſed Afflict. in cap. 1. §. hoc quoque de ſucceſſ. feud. nu 65. poſuit queſtionem iſtam ſi nepos propter factū patris perdet feudum, quod fuerat aui, vbi allegat plures Doctor. ſed magis punctualiter in d. cap. vnic. § ſi quis hominem in 11. notab. nu. 14. in ſpecie loquitur de nepote ſuccedere volente in ſucceſſione feudi aui ob delictum patris occiſoris aui, & concludit negatiuè, non ratione condemnationis, ſed ratione indignitatis, licet de hac re ſatis, ſuperq; habetur vltra Afflict. ipſum in dicto cap. quia ſupra dictum §. item ſi fratrem num. 29. quib. mod. feud. amitt. per Conſil. Rouit. vbi ſupra nu. 64. 100. & ſeq.

Nu. 17. adde Bald. in cap. 1. §. hoc quoque nu 5. de ſucceſſ. feud. Conſil. Rouit. ibidem nu. 85. quid autem in nepote, an ſuccedat auo Domino, & poſſeſſori feudi patre delinquente in vita aui, vel poſt mortem hereditate nondum adita, vide Auctorem noſtrum in lect. 22. nu. 3.

Nu. 18. adde Auctorē noſtrum in d. repet. feud. lect. 13. num. 46. quid autem in filio exhæredato à patre, an ſuccedat in feudo, vide Iul. Clar. in §. feudum q. 74. Camer. in cap. 1. de ſucceſſ. feudi nu. 140. non dubitatur quin pater poſſit filium exhæredare in feudo, Afflic. in l. imperialem §. præterea nu. 74. de proh. feud. alien. per Feder. latè Reg. de Curt. in eod. diuerſ. feud. §. nunc de altera nu. 119. cū ſequ. & hoc non ſolum ſi contra ipſum filius ingratus fuiſſet, ſed etiam ſi filius cauſam ingratitudinis commiſerit contra Dominum in feudo exhæredari poſſit à patre, ſicut ait Camer. loc. cit. nu. 137. cum ſeq. vbi plura ad hoc refert documenta ingratitudinis filiorum.

Num. 19. idem Conſil. Rouit. vbi ſupra nu. 139. cum ſeq.

Num. 20. idem Conſil. Rouit. vbi ſupra nu 97 & 98. de omnibus ijs loquitur, & bené, & latiſſimè Reg. de Curt. in eod. diuerſ. feud. §. nunc de altera nu. 39. & ſeq & an & quando delictum patris noceat filio, vide noſtrum Auctorem in d. lect. 13. nu. 36 & 39 vltra Afflict. in cap. quia de feudis §. & quia nu. 56. de ijs, qui feud. dar. poſſ.

Nu. 22. & macula patris delinquentis tunc trahitur ad filios, ſi ipſe tempore commiſſæ feloniæ erat vaſallus, idem Conſil. Rouit. vbi ſupra nu. 72. & macula vaſalli delinquentis, & odium Domini tranſit, & præſumitur extendi ad alios agnatos, Reg. de Curt. in d. §. nunc de altera nu. 56. & quod macula influat in filios, latè Iudex Paſchal. in ſuo eleganti tract. de vir. pat. poteſt. par. 4. cap. 5. nu. 1. vbi plura ad hoc cōgerit, & an felonia patris obſtet filio, vide Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poſſ. § ſecundum fol. 124. nu. 6.

§. X.

NVm. 1. iſtam queſtionem tactam ab Auctore noſtro luculenter pertractatur, & diffusè à peritiſſimo viro Conſiliar. Rouit. in nouiſſima editione ſuorum Commentariorum

ſuper

super pragmatic. in pragm. 1. de titul. absf. nu. 124. & seq. vbi omnes decisiones cumulauit pro, & contra, desuper promulgatas, vna cū omnibus rationibus, & iuribus vtrinsque partis, quas siquidem decisiones registrani in meo Compend. Decis. Regni, verb. donatio feudi, vltra Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. & veniendo ad primam q. 25. fol. 195.

Num. 2. verùm est in iure, quod pater non tollit successionem feudi à primogenito sine assensu, Anna in repetit. rubric. de vasall. decrep. ætat. num 284. eo quod primogenitus tantum in feudis succedit, vt ibidem subdit Anna nu. 98. Camer. in cap. 1. de success. feudi nu. 104. Reg. Valenz. in cons. 69. num. 22. vbi dixit procedere, etiam in feudis titulatis, idem Camerar. in l. imperialem §. preterea fol. 765. in paruis de prohib. feud. alie. per Federic. cum onere tamen præstandi vitam, & militiam alijs fratribus, idem Anna in alleg. 23. nu. 4. vltra Afflict. in d. §. præterea nu. 51. & pariter contribuere cum hæredibus in burgensaticis pro solutione debitorum hæreditatis, idem Anna in alleg. 98. nu. 1. quod limitatur primo hic ab Auctore nisi primogenitus esset ingratus, ad quod vide Afflict. in cap. omnes filij nu. 4. si de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. eo quia ingratus facit se indignum beneficio recepto, idem Afflic. in cap. vnico §. item, qui Dominum nu. 1. quæ sit prim. caus. benef. amitt. hinc est, quod pater poterit disponere in feudis, filium ingratum ex iusta causa exhæredando, maximè quando feudum à patre processisset, secus in feudo antiquo, & ita decisum in facti contingentia refert Vrsill. decis. 119. nu. 7. & 8. de quo latè per Reg. de Curt. in d. §. nunc de altera nu. 99. & seq. excepto si pater remiserit ingratitudinem filio, tunc enim succederet excluso secundogenito, Camerar. d. cap 1. de success. feud. nu. 149. vbi plura ad ornatum dixit, secundo limitatur iuxta Auctoris dictum nisi primogenitus in hoc consentiret, idem Consil. Rouit. in d. pragm. 1. nu. 117. intantum est verum, quod licet pater non possit cum assensu disponere in beneficium secundogenitorum, attamen existente causa sæpè sæpius in eorum beneficium decisum fuit, dummodò sincerè, cessante dolo, & fraude factum esset, vt ex mente Minadoi, noster Auctor comprobat supra eodem tit. 6. §. 2. nu. 13. de quo in meo Compend. verb. pater, cum assensu alias regulariter feudum antiquum alienari non posset in secundogenitum in præiudicium primogeniti, vt alias decisum fuit in causa illorum de Bozzutis, sicut retulit Mot

mill. in consil. vt de successionibus, de quo in eodem Compend. verb. pater, vbi subdit nisi assensus fuisset impetratus ex certa scientia, factaq; mentione de primogenito, quamuis etiam expressa dicta qualicate retulit assēsum fuisse denegatum per Collaterale Cōsilium, an autem pater possit assignare secūdogenito feudum antiquum sine consensu primogeniti de iure Francorum, vide Afflic. in d. cap. sequitur §. hoc quoque nu. 15. de success. feud. concludentem negatiuè, secus tamen si feudum esset nouum, tunc enim pater, & si non posset feudum hæreditarium vni ex filijs assignare, nouum autem feudum secus, Franch. decis. 47. num. 9. hinc est, quod pater poterit feudum hæreditarium extraneo vendere in præiudicium primogeniti, non tamen secundogenito donare, & rationē demonstrat Frecc. de subfend. lib. 2. rubr. quis dicatur Princeps §. superest nu. 12. & 8. nisi tamen esset feudum, in quo viueretur iure Francorum, quo casu nequiret pater illud alienare secundogenito in præiudicium primogeniti, idem Afflict. in d. cap. omnes filij nu. 4. si de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. secus tamen in feudo nono, vt per eundem Afflict. in cap. 1. nu. 14. & 20. de alien. feud. pàtern. & num. 53. loquitur in refutatione per patrem facta sine consensu filij, tertio limitatur in primogenito inhabili, Afflict. in d. cap. omnes filij nu. 4. eo enim casu succedere non posset, ob quod ipsi, & sui filij excluduntur, vt dictum est in §. præcedenti nu. 9. tunc enim secundogenitus deficiente primogenito fit primogenitus, Anna in alleg. 139. num. 10. quarto limitatur in primogenito foriudicato, nam tunc fiscus succederet, idem Anna in d. repet. rubr. de vasal. decrep. ætat. nu. 254. sed quid si primogenitus fuisset rebellis, à quo feuda fuerint occupata per secundogenitum, an eo restituto feuda restituenda sint, vide Præs. de Franch. decis. 213. nu. 3. negatiuam opinionem referentem, & nouissimè D. Larath. cons. 109. nu. 43. vltimo limitatur, nisi esset feudum nouū, quando non posset pater secundogenito feudum antiquum sine consensu primogeniti assignare de iure Francorum, Afflict. in d. capit. sequitur §. hoc quoque nu. 15. de success. feud. & Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. semper ergo nu. 7. fol. 119. vbi alia ad præmissorum corroborationem refert.

Num. 3. hoc idem quando feudum ex pacto, & prouidentia dicatur, refert Camer. in l. imperialem §. præterea ducatus fol. 761. in paruis, vers. quarto igitur de prohib. feud. alien. per Feder. & per varia exempla demō-

ſtrat idem Iacob. de Franch. in prælud. feud. rubr. ſpec. feud. quæ ſint nu. 111. cum ſeq. & Reg. de Curt. d. §. nunc de altera nu. 139. vt puta ſi fuerit conceſſum feudum ſine clauſula, pro liberis, vel hæredibus, item ſi fuerit conceſſum liberis ex legitimo corpore deſcendentibus, Anna in ſingul. 206. & Conſil. Rouit. in pragm. 4. de feud. nu. 95. qui in ſeq. num. 102. declarat, quando feudum ex pacto dicatur, vel hæreditarium.

Num. 4. nota, quod conceſſio feudi à Rege facta per verba illa concedimus tibi, & hæredibus plus eſt dicere, quàm tibi, & filijs, Afflict. in cap. quia de feudis §. & quia nu. 12. de ijs, qui feud. dar. poſſ. adeò quod conceſſio iſta facta tibi, & hæredibus, licet dicatur feudum hæreditarium, Soccin. Sen. conſ. 10. nu. 14. Alex. conſ. 19. col. 2. vol. 2. & conſ. 51. col. 4. vol. 4. Marian. Soccin. conſ. 76. nu. 75. vol. 1. quæ ſiquidem facta cenſetur pro deſcendentibus maſculis in hac materia præſertim feudali, Soccin. d. conſ. 75. nu. 2 & 3. vol. 1. attamen ſi ex coniecturis poterit per verbum hæredibus ſit acceptum pro liberis feudum, non aliter hæreditarium dici poterit, idem Soccin. Iun. conſ. 80. nu. 9. vol. 2. ſic pariformiter conceſſio facta pro ſe, & liberis, intelligitur facta pro omnibus deſcendentibus, Carol. Ruyn. conſ. 203. num. 23. vol. 2 & de hoc latè per Iacob. de Franch. vbi ſupra nu. 3. quid in conceſſione facta de liberis, vel hæredibus, an tranſeat ad alios; vel extinguatur in perſona conceſſionarij, idem Reg. de Curt. in d. §. nunc de altera nu. 131. & ſeq. & de quibus hæredibus intelligatur Capyc. in d. l. imperialem cart. 28. & latè Mormil. in ſua diſput. paradox. cap. 1. qui ſucceſſ. teneant. num. 37. & 41.

Verſ. tertio verò, quamuis enim conceſſio feudi ſimpliciter facta intelligatur, prout ius intelligit, vltra noſtrum Auctorem in lect. 9. nu. 43. Maur. Iun. in alleg. 7. nu. 14. & Freec. de ſubfeud. lib. 1. tit. de orig. Baron. nu. 46. & lib. 2. q. 35. nu. 28. & ob id Doctor. quærunt, ſi conceſſio feudi ſimpliciter facta intelligatur pro ſe, & hæredibus ſuis facta, Alex. conſ. 18. col. 2. & conſ. 26. col. 2. vol. 5; Io. Calder. conſil. 11. Ludou. Bologn conſ. 1. & Soccin. Sen. conſ. 19. circa principium vol. 1. & quomodo hoc intelligatur refert idem Reg. de Curt. in d. §. nunc de altera nu. 15. vbi infert, quod ex coniecturis arbitrari poſſet, ſi ad ſucceſſores extendatur, & potiſſimum ſi eſſet primogenitus, nam primogenitus videtur prius ſtipulatus feudum ſuis primogenitis, Alciat. in conſ. 8. nu. 9. inter conſil. Grati volum. 1. eo quod ipſe ſolus ſuccedit in feudo de iure Francorum, Afflict. in d. cap. quia de feudis §. & quia nu. 8. & in conſtit. vt de ſucceſſionibus nu. 18. non mirum ſi eius conſenſus requiritur in alienatione feudi, vt dictum eſt ſupra nu. 2. ſicuti conceſſio de feudo viuentis, cum illius conſenſu ſimpliciter fieri poteſt, Reg. de Curt. in eodem diuerſ. feud. §. in hoc igitur nu. 41. ita pariter in feudo in quo viuitur iure Francorum, nam cum eodem conſenſu primogeniti alienari poteſt, Auctor noſter in lect. 20. nu. 14.

Verſ. alij dubitauerunt, nota quod aſſenſus per Proreges præſtari poſſunt in donationibus feudorum faciendis per patres filio primogenito ſucceſſori in feudo, non alijs, Conſil. Rouit. in pragm. 7. de feud. nu. 2. quid autem ſi aſſenſus fuiſſet præſtitus ſuper donatione feudi facto ſecundogenito, non facta mentione primogeniti, an ſit valida, & quid inde decisum fuit retulit idem Conſil. Rouit. in pragm. 1. de feud. nu. 124. & 128. de quo in meo Compend. verb. donatio feudi.

Num. 5. & quod aſſenſus ſit gratia dictum eſt ſupra de aſſenſ. Reg. § 3. nu. 12. Ideircò tertio præiudicare non poteſt, nec debet, quemadmodum & gratia, quæ non præiudicat poſſeſſioni tertij, Anna in alleg. 53. nu. 19. ſic & gratia Principis tertio non debet eſſe nociua, ita Afflict. in conſtit. pœnam eorum n. 60. hinc conceſſio de feudo viuentis non poteſt fieri in præiudicium legitimi ſucceſſoris in feudo, Reg. de Curt. in eodem diuerſ. d. §. in hoc igitur nu. 43.

Num. 6. quando autem gratia dicatur ſubreptitia, retulit Anna in allegat. 50. num. 9. 10. & 13.

Num. 7. circa materiam iſtam ſubreptionis multa collexit Ricc. collectan. 325. vbi plura ad ornatum tradit, de huiuſmodi autem deciſione hic ab Auctore tacta memini in meo Compend. verb. donatio feudi, vbi patent deciſiones contrariæ, relatæ per Conſil. Rouit. citatum ſupra eodem nu 4. verſ. alij dubitauerunt.

Num. 8. de hac eadem materia copioſè loquitur Reg. de Curt. in diuerſ. feud. §. multoties concedens præſertim nu. 48. vbi ex clauſula pro te, & hæredibus feudum hæreditarium conſtituitur, vt dictum eſt ſupra eodem nu. 4. vltra Auctorem noſtrum in reper. lect. 10. nu. 3. cum ſeq. & quando feudum dicatur iuris Francorum, videas Annam in alleg. 34. nu. 18. & qualiter olim dicebatur feudum, & in quibus eo iure viuebatur, vide Auctorem in conſ. 154. nu. 98. vol. 2.

Num. 9. idem Reg. de Curt. vbi ſupra nu. 48 vltra Auctorem in d. repet. feud. lect. 1. nu. 11 3. & lect. 19. nu. 12. lect. 29. nu. 1. ideò appellatur hæreditarium, ab illa enim qualitate hæreditaria

reditaria alterante feudi naturam, Consil. de Georg.in allegat.18.num.28.quo fit,vt si simplicieter, vt si feudum simplicitter concessum sit absque mentione hæredum, & ita in dubio de iure communi feudorum est ex pacto, & prouidentia, quamuis ad hæredes, idest filios masculos sit transitorium, idemq; si esset concessum pro te, & filijs, vel pro te, & liberis, secundum Andr. de quo per Auctorem nostrum in d.lect.20 nu.43. & seq. ad 54. propterea nisi appareat ex inuestitura feudum non diceretur hæreditarium, nec præsumeretur concessum pro hæredibus ex corpore, Consil.de Georg in alleg.21.nu.61. & 62.vbi quærit si ex communi forma inuestituræ, ita habendum sit, alias si non fuerit ista clausula apposita esset ex pacto, Reg.de Curt.vbi supra in d.§.nunc de altera nu.9.

Num.10.dictum est supra eodem nu.3. 8. & 9. ad quod vide Consil.Rouit. in pragm.4.nu. 94. de feud.

Num.11.vide Afflict.in constit.constitutionem nu.6.vbi quærit,si pater possit in feudo vnum filiorum instituere, in quo omnes succedere debent, & Iacobut.de Franch. in cap.1. §.& quia nu.9.de ijs,qui feud.dar.poss.vbi posuit quæstionem istam Auctoris nostri, allegando etiam Andr.hic citatum, & benè num.7. retulit, quod pater non potest relinquere maiorem partem feudi vni filio, quàm alteri,quid autem si esset feudum nouum,an pater possit vni filiorum prælegare, vide Soccin.Iun.in cons.72.nu.35.vol.1.

Num.12.vide supra eodem nu.2.

Num.13.concessio feudi an, & quando dicatur facta contemplatione primi stipulantis, vel aliorum, & quot modis cognoscatur, vide Reg.de Curt. in eodem diuers.feud. §.nunc de altera nu.15.non mirum si feudum ipsum ex pacto à primo acquirente alienari possit,nam etsi iura feudalia,dum inhibent feuda ex pacto, & prouidentia alienari posse sine consensu agnatorum loquuntur in feudo paterno,& antiquo,non autem in feudo nouo, vt idem Reg. in antecedenti nu.14.loci memorati tradidit, & sic successoribus non aliter concessum esse videtur, nisi cum consensu Domini, vita tamen dni ante feudatarij feudum ex pacto possidentis alienare prohibetur,idem Reg.de Curt.vbi supra nu. 7. eo quia non potest præiudicare agnatis successoribus, Iacob.in prælud.feud.rubric. feud. species num. 132. excepto si consensus agnati interuenerit,nam alienatio prohibita in beneficium alicuius cessat accedente, consensu illius in alienatione, Maur.Iun. in alleg.96.num.5.

Num.14. regulam istam,quod feuda nequeunt alienari sine consensu Domini, posuit Duen. regul.40. cum ampliationibus, & limitationibus,vltra Afflict.& Annam in constit.constitutionem diuæ memoriæ, & idem Anna in alleg.125.nu.9. accedente autem consensu secus esset, de quo memor est Auctor infra eodem § seq.nu.1. & ampliatur iuxta votum Marcæ 221.ad castrum ab antiquissimo tempore recognitum vt feudale, in quo habetur iurisdictio ciuilis tantum in subditos, quod nec alienari, nec fideicommitti potest sine Principis licentia.

Num.15. hoc idem per exempla demonstratur per Consil.Rouit.in d.pragmat 4.de feud. & qualiter procedat ista pragmatica, videas Auctorem in cons.17.nu.63.volum.2.& Menoch.in 2.respons.causæ Finariens. nu.79.

Num.16. aduertendum est, quod testator præsumitur velle æqualitatem seruare inter hęredes, Maur.Iun.allegat.25.numer.10. non enim debet facere de filijs vnum, & alium priuignum,Franch.decis.541.nu.13. hinc testator poterit in suo testamento æqualiter diuidere feudalia inter suos hęredes,& etiam vni totum feudum assignare,& alteri totum allodium, vt per Auctorem in repet.feud.lectur.11.nu.17.18. 19.& seq ita quod filius habebit feudum altero instituto in allodio,Camer.in cap.1.de success.feud.nu.97. ideò pater nequit dare plus vni quàm alteri filio, quando viueretur iuri communi feudorum, nec si viueretur iure Francorum alteri, quã primogenito,vt per Annam in d.rubric.de vasall.decrep.ætat.nu.184.tamen accedente Regio assensu multo fortius, hinc est, quod pater in feudis, in quibus solus primogenitus succedit,poterit præiudicare sibi in dando,vel disponendo in alios filios, dummodò primogenitus habeat, sicut vnus filius legitimam,& postea habeat tantum quantum alius filius, vt refert Afflict.in l.imperialem §. præterea ducatus nu.26. de prohib.feud. alien. per Feder. quem sequitur Auctor in cons.154.nu.88. vol.2. similiter & inæqualiter diuidere, vt dictum supra præuio assensu,alias si inæqualiter inter filios disponeret de feudalibus, vel in extraneum isthæc suprema voluntas adeò effectu carebit, vt nec quò ad feudi ęstimationem sit attendenda, subnectit noster Auctor ibidem à num. 37.ad 58.vbi id declarat,& an pater assignare possit feudum vni ex filijs disputat Franc. de Amic.in cap.1. de ijs, qui feud. dar.poss. §.& veniendo in 6.quæst fol.149.

Num.17. alienatio feudi fieri non potest sine Domini consensu, vt dixi supra eodem nu. 14.quod sequitur Mantua in cons.123. nu.3. vol.1. accedente tamen consensu ipsius benè valebit,

valebit, Gozzadin. conſ. 26. n. 9. quod tamen intelligitur ſine agnatorū præiudicio, Ruyn. in conſ. 203. nu. 26. vol. 2. Io. de S. Iulia inter conſil. Brun. conſ. 3. num. 1. & potiſsimum ſi fieret in extraneum ſine conſenſu agnatorum de feudo paterno, Martin. Laudenſ. conſil. 119. nu. 1. & quatenus fieret valeret vita eius durante, vt dixi ſupra eodem nu. 13. ſecus tamen poſt mortem, idem Carol. Ruyn. in conſ. 165. num 9. vol. 1. in alijs verò feudis ſecus eſſet, ex conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, an autem prohibitus alienare cenſeatur prohibitus inſtituere hæredem, quamuis hæredis extranei inſtitutio ſpecies ſit alienationis, vide Auctorem in lectur. 14. nu. 2 & 3 cum ſeq. ſed ſi eſſet conceſſa licentia alienandi contineret tūc diſpoſitionem, quæ fit in vltima voluntate per hæredis inſtitutionem, Frecc. de ſubfeud. lib. 2. in 38. quæſt. num. 10. & ſucceſsiuè extraneum inſtituere cum aſſenſu, & in quibus caſibus extraneus hæres admittatur citra aſſenſum, vide Auctorem in lect. 14. nu. 15. & ſeq.

Num. 18. pater donans non præſumitur ex meritis filij, Iacob de Franch. in cap. 1. §. ſi verò nu. 5. de feud. guard. ſimiliter pater donando vni filio pluſquam alteri induceret liuorem, & inuidiam cum grauius videatur filio quādo pater vni pluſquam alteri conferet, quod non eſt in extraneo, Affl. ct. in conſtitut. fratribus nu. 12.

Num. 19. vide ſupra eodem nu. 7. & vltra ea Staphil. in tract. de lit. grat. tit. de modo, & forma impetr. nu. 18. fol. 45. multa autem de obreptione, & ſubreptione tradit Conſil. de Georg. in alleg. 6 nu. 15. & 20.

Num. 20. & hac ratione perpenſa exquiritur aſſenſus expreſſus, quotieſcunque feudum mutetur de perſona ad perſonam, vt ſatis dictum eſt ſupra §. 8. nu. 11. hoc eſt, ſi placet, vel diſplicet Regi, eo quod fidelitas potiſsimum in feudis verſatur, quæ eſt ſubſtantia feudi, & baſis, Reg. de Curr. in eodem diuerſ. §. tenor nu. 14. vbi nu. 17. ſubſequitur, quod fidelitas maior debetur per vaſallum Domino, quam patri, vel proximo, & propterea exteri aliquando excluduntur ab emptionibus feudorum; natio enim aliquando prouocat, & deterret, & mali mores externi corrumpunt bonos mores patrios, Conſil. Rouit. in rubric. de Zingar. nu. 4. non mirum ſi natio potiſsimum erit in memoriali exprimenda, de quo lariſsimè per Frecc. de ſubfeud. lib. 2. in 23. quæſt. per totam; non enim Dominus vaſallum ſibi exoſum recipere tenetur, Auctor in conſ. 158 num. 23. vol. 2. vel alium, quem ipſe nolit, idem in lect. 11. num. 55. ſed fidelem, Dominorū intereſt ſubditos habere fideles, vt fideliter ei ſeruiant, & ipſi Domini curare habeant, & debent fideles vaſallos habere, dixit Afflict. in cap. Corradus num. 2. de prohib. feud alien. per Lothar. intereſt Domini ſcire vaſallum, vt ſciat à quo fidelitatem ſperare poſsit, Camer. in l. imperialem fol. 517. in paruis verſ. nam intereſt de prohib. feud. alien. per Feder.

Num. 21. vide ſupra eodem §. 6. nu. 23. & vltra ea Conſil de Georg. in alleg. 18. nu. 32. nam dicitur contrahere ratione fidelitatis, & ſeruitij, Auctor in conſ. 42. nu. 17. vol. 2.

Num. 22. de hac re ſi contractus feudalis dicatur nominatus, vel innominatus, vide Reg. de Curr. in eodem diuerſ. feud. §. reliquum eſt nu. 17. vltra Curt. Iun conſ. 1 nu. 36 par. 1.

Num. 23 nota, quod triplex eſt conditio hominum ſecundum Affl. ct. in d. cap. filij nati nu. 10. ſi de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. & in multis caſibus conſideranda erit qualitas perſonarum, vt per eundem in cap. 1 bettus, ex quib. cauſ. feud. amitt. præſertim in ſtipulationibus, nam nunquam præſumitur, nec intelligitur perſona in ea non expreſſa, idem in cap. vnico nu. 268. ex quib. cauſ. feud. amitt. & peculiariter eius qualitas, quæ debet adeſſe tempore quo qualitas ineſſe cenſuetur, Anna in alleg. 137 nu. 5. ſufficit enim cauſam exiſtere tempore actus geſti, & nihil intereſt ſi poſtea deficiat, inquit Auctor infra tit de diuerſ. prouiſ. rubr. de donis, & expenſ. §. 1. nu. 22.

Verſ. nam Collaterale, vide Conſiliar. Rouit. in pragm. 4 nu. 37. de feud.

Num. 25. conſenſus eius, cui intereſſe debet interuenire, vt dictum eſt ſupra eodem nu. 1. & propterea non aliter diceretur alienatio illa, quæ fit in proximè ſucceſſurum, ſed refutatio, latè Anna in repet. rubr. de vaſall. decrep. ætat. nu. 150. & ſeq. an autem valida reputetur iſta refutatio facta à patre filio ſecundogenito cum conſenſu primogeniti, vide eundem ibidem num. 258. cum ſeq. vbi poſuit plures vtiles quæſtiones.

Num. 26. conſenſus tacitus idem operatur ſicut expreſſus, Maur. Iun. alleg. 30. nu. 9. & ſicuti conſenſus hæredis fit ſine ſcriptis, Anna in alleg. 41. nu. 34. operari videtur, ac ſi eſſet expreſſus, & in ſcriptis redactus, & licet dicatur in hac noſtra quæſtione neceſſarium eſſe expreſſum conſenſum ſicuti conſenſus, de quo in cap. 1. de vaſall. decrep. ætat. non tamen eſt ſimplex, vt dixit ibi Anna nu. 86. nam vbi conſenſus requiritur ad ſolemnitatem actus, non ſufficit tacitus inductus ex præſentia, vel patientia, ſed requiritur expreſſus, Auctor conſ. 160. nu. 10. vol. 2. ratione verò præiudicij ſecus eſſet, ſubnectit nu. 11.

ro quod præſentia in feudis inducit conſenſum, vt voluit Anna alleg. 65. nu. 14. & tanto fortius addito actu aliquo extrinſeco, præſentia agnatorum conſenſus perficitur, ſicut idem Anna in terminis dixit in d. conſtitut. conſtitutionem num. 133, ſimiliter licentia expreſsè, & tacitè præſtatur, Affli&. in l. imperialem notab. 12. q. 26. num. 23. de prohib. feud. alien. per Feder. & vltra hæc vide Molfeſ. in conſuet. Neapol. par. 4. tit. de renunc. quæſt. 1. nu. 57. vbi etiam allegat Auctorem hic.

Num. 27. vide infra nu. 29.

Num. 28. faciunt hic notanda infra eod. tit. de diuerſ. prouiſ. tit. de donis §. 1. num. 5. 6. & 7. vbi loquitur de iſto tẽpore conceſſo, & quod à die ſcientiæ currat.

Num. 29. vide Affli&. in cap. 1. de contron. inueſtit. nu. 109. & tanto fortius in ſilentio longi temporis induceretur nedum conſenſus, ſed poſſeſſionis amiſſio, ac proprietatis, & poſſeſſionis negligentia, Auctor in conſ. 52. nu. 7. & ſeq. vol. 2.

Num. 30. adde Balb. in tract. de præſcript. in 4. par. 4. part. q. 12. nu. 19. Andr. Gail lib. 1. practic. obſeruat. in 155. obſeru. nu. 5. Immò pro repudiatione habetur annale ſilentium, Tiraqu. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 10. nu. 5. D. Larath. conſ. 86. nu. 80.

Num. 31. agnatus habet annum ad reuocandum alienationem factam de feudo, Anna in d. conſtit. conſtitutionem nu. 160. qui currit à die ſcientiæ, idem Balb. vbi ſupra num. 18. & in ſimili de iure prothom. tradit Rendell. in tract. de iure prothom. verſ. ex aliquo contractu nu. 7.

Num. 32. iſtam materiam temporis præſcribendi feuda conceſſa, vel alienata extraneis, optimè vltra Balb. vbi ſupra pertractat Reg. de Curt. in eodem diuerſ. feud. §. declarata igitur per totum, vbi copiosè, præterea agnatis conceditur, quod extraneis denegatur, & è contra, in quibus caſibus tradit Affli&. in cap. inueſtitura §. ſed & res num. 23. per quos fiat inueſtit.

Num. 33. text. iſte inquit Reg. de Curt. vbi ſupra nu. 137. inducit præſumptam inueſtituram, & num. 149. limitat, & ampliat diſpoſitionem ipſius multifariam, notauit vltra eum aliqua ad ornatum iſtius text. Anna in rubr. de vaſall. decrep. ætat. nu. 446.

Num. 36. de hac ſcientiæ materia latiſsimè in conſimili proſequitur Rendell. in eod. tract. loc. cit. nu. 5. & ſeq.

§. XI.

NVm. 1. videas notata ſupra eodem in §. præcedenti nu. 14.

Num. 2. alienatio feudorum expreſsè vetita eſt, tàm ex diſpoſitione iuris communis ex l. imperialem, vbi Affli&. Camerar. & Capye. quã ex iure Regni noſtri ex conſtit. conſtitutionem, vbi Doctor. Duen. in regul. 40. Conſil. de Georg. in alleg. 14. num. 29. inde prohibitione tali exiſtente cenſetur prohibita omnis alienatio, per quem dominium transfertur, Affli&. in cap. 1. num. 17. de contron. inter Domin. & agnat. ſic è contra ſubnectit ipſe num. 18, data facultate alienandi cenſetur conceſſa poteſtate alienandi quouis modo; feuda enim de per ſe ſunt alienabilia, & de commercio, vt cenſuit Auctor ſupra eodem §. 2. nu. 11. & in conſ. 14. nu. 14. vol. 2. & decif. 36. nu. 30. cum ſeq. & decif. 37. num. 17. vbi plura de hoc, ſed attenta iuris diſpoſitione effecta ſũt inalienabilia, & propterea feuda licitè vendi poſsint, vt proſequitur Reg. de Curt. in d. diuerſ. feud. §. reliquum eſt nu. 9. & Auctor dd. deciſ. allegatis, ſed tamen accedente conſenſu Domini, Duena vbi ſupra, Mantua conſ. 223. nu. 3. vol. 2. Gozzad. conſ. 26. num. 9. ſicq; feudum eſt in commercio, nam venditur, & alienatur, licet quid difficilè reputetur cùm neceſſario ad hoc, vt ſit in commercio requiritur aſſenſus tertij, ſcilicet Domini directi, idẽ Reg de Curt. in eod tract. in §. multoties concedens nu. 88. vltra Auctorem in locis memoratis.

Num. 3. idem enim iudicatur de feudo, ſicut de actione ad feudum, Præſ. de Franch. decif. 593. nu. 1. & decif. 155. nu. 25. & ſic deciſum retuli in meo Compend. verb. actio, inde ſubſequitur, vt ſicuti in alienatione feudi aſſenſus Regis requiratur, vt dixi ſupra eodem nu. 1. ſic pariter in diſtractione iurium feudorum: hinc eſt, quod aſſenſus Regis expreſsè requiritur, ſi tractetur de transferendo actionem hypothecariam, quam quis habet ſuper feudo pro quantitate, in qua reperitur creditor, etiam ſi non adeſſet ſucceſſor, Conſil. Rouit. in pragm. 4. nu. 2. de feud. pariformiter aſſenſus neceſſarius erit, non ſolum quoties diſponeretur de corpore feudi, ſed quando ius in re conſtitueretur, idem ibidem nu. 105, ita quoque, & conſtit. conſtitutionem locum habet, non tantum in feudis, ſed etiam in iuribus feudalibus, Auctor noſter in conſ. 59. nu. 22. vol. 2.

Num. 4. videas noſtrum Auctorem ſupra da Reg. impoſit. §. 7. nu. 31.

Num. 5. dixi ſupra eodem nu. 3. in princ.

Num. 6. dixi in meo Compend. verb. creditor anterior, & conſetunt addita ſupra eodem num. 3. an autem in refutatione, & ceſsione requiratur aſſenſus, vide Maur. Inn. in alleg. 42. nu. 9. & 10.

Num.7.adde Affliċ. in constit. hac edictali nu. 10.& optimè Anna in rubr.de vasall. decrepit.ætat. nu. 287. si valeat assensus commutata persona successibili, vide supra §.8. numer.11.

Num.8. vide supra eodem tit. de assens. Reg. super dote §.1.nu.33.& ibi addita.

Num.9.quamuis enim possessio feudi voluntate transferatur, vt putat Anna in d. rubrica nu. 440. quia possessio feudi ex inuestitura translata minimè censetur, nisi realis subsequatur traditio, Consil. Rouit. in pragm.5. num.11. de Baronib. propterea cum effectu exigitur consensus Regis pro translatione possessionis feudi, etenim censetur pariter inhibita ex alienatione feudi prohibita ex vi comprehensiua.

Num.10.alienatio feudi prohibita est de iure feudorum,& iure Regni, dixit Consiliar.de Georg.io allegat.10.nu.1. vide supra eodem num.2.

Num. 11. vide Auctorem supra de assens. Reg. super dote §.1.nu.31. & 32. & ibi addita per me,de quo vltra prædicta vide Præs. de Frāch.decis.540.nu.1.an autem in concurrente locū habeat,vide Auctorem in cons.157. nu. 41.vol.2.& immunitas concessa locatis Apuleę veodentibus fœtus laoas,& alia ex grege eorum,an ad emptores extendatur,decisum fuit affirmatiuè, vt dixi in meo Compend. verb. immunitas.

Num.12. videas eundem Auctorem nostrum in loc.cit.nu.44.

Num. 14. licet autem virtute istius clausulæ constituti,& precarij,& pacti de ingrediendo possessionem debitoris, vt possit ingredi non facta liquidatione,satis loquatur Menoch. de adipisc.possess. remed.5. nu.69. adhuc tamen vrbanius agendo possit Iudicem adire actor, & licentiam impetrare ingrediendi,vt ipse prosequitur,vltra Annam in alleg. 147.nu.2. In contractu autem feudali, non tamen requiritur assensus primæuus super venditione facta, & si adesset clausula ista constituti, & precarij, & quod propria auctoritate liceat capere,& ingredi,& similia, quæ generaliter fieri consueuit, & habentur pro expressis,nec est opus inserere in memoriali, Frecc.de subfeud.lib.2. in 15 quæst. nu. 3. sed etiam si feudum ipsum obligatū alienaretur, vel iudicialiter distraheretur nouo tamen assensu opus esset,ex traditis per Cōsil.de Georg.io alleg.6. nu.45. respectu noui emptoris vasalli, Præs.de Franch. decis.620. num. 8. sed etiam respectu ipsius creditoris petētis illud sibi adiudicari,vt dicit hic Auctor ex pragm.26. de feud. vel si fuerit facta ne eo cessio per creditorem, prout alias per Sac.Cons.decisum fuit,vt nouus assensus requiratur in adiudicatione facienda cessionario petenti assistentiam, cum potestate capiendi,teste Marieon.in constit.constitutionem diu, memor. io opere Gramm super d. constit. nu.29. & Dominus præstando assensum super obligatione feudalium intelligitur, vt creditor illam obligationem in feudum habeat, ita Auctor cons.64.nu.11. eod. vol.sed respectu illius possessionis adipiscendæ, alius requiritur assensus, vt dixi supra num.9.

Vers.D.de Franch. vide in meo Compend.verbo hæres non existens.

Num.15 adde Molfes.in consuet.Neapol.cap.8. in fine citantem Auctorem,quemadmodum licentia data vendendi per rescriptum, non est opus alio decreto, vt noster Auctor refert in cons.75.nu.74 vol.2. & cons.42.nu.6. censet, quod concesso feudo, vt quis habeat sub verbis illis tu, & hæredes tui, & cui dederis non aliter feudum,sed allodium de iure communi feudorum diceretur, secus de iure Regni,an autem Barones in Regno possint concedere feudum cum clausula simplici, & cui dederis etiam si interuenisset Regius assensus,Afflict.in cap.vnico num.1.de feud.non hab.propr.natur.feud. tenet, quod non, quod limitat non procedere si concessissent cum dicta clausula rem burgensaticam, an transeat ad extraneum tale feudum concessum cum tali clausula, vide Ias.consil. 155.vol.2.& quid operetur ista clausula, cui dederis, refert Mormill.in sua disput. paradoxica nu 44.

Vers.contrarium tamen, vide Annam in alleg. 41.nu. 33.& 34.

Num.17.adde Auctorem supra eodem §.3.nu. 24.& in §.8.nu 8 vbi addita per me hic conferuntur, & Molfes.in consuet. Neapol.part.4. rit.de renunc.q.13.nu. 30.

Num.18 nihil enim operatur assensus sine contractu,Auctor in cons.150. num.19. vol.2. & multa ad hoc retuli supra in addit. ad. §. 8. num.7.

Num.19. vide supra eodem de assens. Reg. §.3. nu 16.& ibi addita.

Num. 20. hic nota, quod Rex tantum potestatem habet concedendi feudum deuoluendū, Anna in alleg 45.num.23. vbi subdit nu.34. cessare in Baronibus, vbi multa notabilia tradit tanto magis in feudo deuoluto, & an, & quando sibi,vel possessori præiudicet,idem Anna in alleg.61.,an autem per nouam concessionem recipiat nouam naturā,vide Consil.de Georg.in alleg.8.num.10.21.& 24.nec per hoc videretur ius suum nouū concedere, & sibi præiudicare,Auctor lect.11.nu.16.

Num.

Num.21.Auctor noster cons.47.nu.13.vol.2.& cons.75.nu.39.

Num.22. vide supra eodem tit. de elect. offic. §.3.nu.18.

Num.23.non enim datur extensio in assensibus, & multifariam exemplificaui in additione supra eodem §.5.nu.30.

Num.24.sicuti etiam creditor ex pacto expresso poterit ingredi rei possessionem debitoris adipisci,eamq; retinere,sicut latius ait Menoch.de adipisc.possess.remed.5.nu.4. & seq. sic pariter,& vendere pignus, & quando hoc licitum erit,refert Hugo Donell.in tract.de pignor.tit.de distract.pign.fol.615.in paruis vers.creditorem pignus,&c. de quo satis per Negusant.in eodem tract.de pignor.in 1.mēbr.6.par.hinc est,quod venditio facta subhasta censetur fieri iure creditoris,Anna in alleg.56.nu.3.quæ siquidem alienatio, & si dicatur necessaria, adhuc dicitur voluntaria respectu initij,quo fuit debitum contractum Consil.Georg.alleg.6.nu.26.

Num.26.adde Auctorem supra eodem tit. de regal.impos it.§.7. num 12.& ibi addita per me,& Mastrill.de magistr.lib.5.cap.6.nu.41. & 65.

Nu.27 de hac decis.habetur in meo Compend. verb hypothecaria, latissimè Muscatell.in praxi Sac.Cons. lib.2.par.1. glos.1. nu.136.ad 165. istam materiam assistentiæ intuetur, & multa ad eius ornatum copiosè deduxit, etiam respectu eius probationis, & nouissimè docet Marcell. Calà de modo articul. §. 2. glos.vnic. nu. 249. quomodo articulando probetur assistentia.

De Success.mulier.in Regno,&c. Tit. IX.

Num.1.respectu constit.Regni;in aliquibus censuit Consiliar.de Georg.in alleg.11.nu.18.quod ipsa reintegrauit fœminas ad successionem, à qua erant exclusæ per prauam consuetudinem, sed modificatiuè ad paragium extantibus masculis,& sic ipsa constit.primo vocat omnes,etiam fœminas ad successionem, deinde masculos præfert,& iubet fœminas dotari de paragio, Molfes.in consuet.Neapol. par.4.q 17 nu.20. loquitur enim constitutio ista in linea descendenti,vt notat Auctor in cons.50.nu.26. vol.2.& pariter in ascendenti,Consil Georg.allegat.30.num.3.procedit etiam in hæreditate materna, latè Franch. decis.667.nu.5. vbi alia plura pertinentia ad ornatum eius recenses, non tantum in maternis bonis,quàm etiam paternis,idem in decis.171.nu.1.& non tantū in burgensaticis, Anna alleg.70.num.39.sed etiam in feudalibus,quādo tractatur de successione in feudo plano,& de tabula,idem Franch.decis.7.nu. 1. & an sit generalis,vt in toto Regno locū habeat, vel in aliquibus partibus, vide Camer.in cap.1.de success.feud.nu.101.aliaq; ad eius ornatum collexit Ricc.in collect.54 sed respectu alterius constitut. vt de successionibus notandum est, quod loquitur in successione collateralium cum onere dotandi fœminas de paragio, vt per Auctorem d. conf. 50.num.29.militat tantum in successione lineæ descendentis, idem Camer.loc.cit.num. 55. nouum modum induxit in Regno succedendi in feudo, vt testatur Consil.de Georg. in alleg.17.nu.8.vbi plura ad eius materiam examinat, estq; odiosa,& non habet locum in feudis planis, & de tabula,sed in quaternatis,Afflict.in rubric de consuet.rect feudi nu.13.Franch decis.126.nu.4. nec etiam in feudis rusticis,aut modicis,Maur.Sen.in alleg.20.nu.1.& multa alia ad eius ornatum dixerunt Anna in alleg.34.Consil.de Georg. alleg.8.nu.11.& Ricc.collect.54. & quod fœminæ sint exclusæ per masculos ex constitut. Regni,vide Franc.de Amic.in cap.1. §.vidi etiam de ijs,qui feud.dar.poss.fol.111.nu.3. & post eos censentur vocatæ, idem ibi §.ex hoc fol.119.nu.2.

Num.2. paragium est subrogatum loco legitimæ,Anna in alleg.70.num.13. Franch.decis. 618.nu.2.& idem est cum legitima,idem decis.559.nu.15. & loco debiti iure naturæ est, idem decis.61.nu.5. estq; onus feudi, & proinde debetur ad instar legitimæ, Maur. Inn. alleg. 35. nu.3. & augetur ex fructibus sicut legitima,Anna loc.cit.nu.15. & quando excedere possit legitimam,idem Franch.decis. 44.nu.3.D.Larath.cons.26.nu.39. nam quandoq; liquidanda est vsque ad legitimam, quandoq; vsque ad virilem,Consil.Rouit.in pragm.24.de feud.num.57.& de hoc copiosè Molfes.in consuet.Neapol.par.3.q.7. & par. 4.q.16. D.Larath. vbi supra, qui limitat in nupta non posse esse minus legitima, Tutius alleg.3. nu.5. & 8. & sic decisum refert Fuscus sing.105.lit.F,& quid in paragio Monialium, idem Consil.Rouit. vbi supra num.71. Molfes. ibidem, competitq; filiabus tām super burgensaticis,quàm super feudis remansis in hæreditate patris, idem Consil.Rouit. vbi supra nu.56.& qualiter erit in hoc paragium,vide Fuscum singul.allegat.105. lit.F, decisiones verò multas in materia ista paragiorum addoxi in meo Compend. verb. paragia, & verb. paragium, vbi etiam memini de

de hac eadem decisione nostri Auctoris hic citata, vltra collecta pro ornatu materiæ prædictæ paragiorum per Ricci collectan. 13. 746. & 1803. vltra Molfes. in consuetud. Neapol. par. 3. q. 7. nu. 12. de nostro Auctore hic loquentem.

Num. 3. dixi in meo Compend. verb. paragium an possit, vbi allegaui Molfes. in consuetud. Neapol. par. 3. q. 7. nu. 12. & ad nostrum propositum de filia indifferentè dotata à patre, & nupta pari, si post mortem patris petere possit supplementum legitimę, etiam si amplius petere prohibita sit in testamento facit cōs. D. Camill. de Larath. 26 per totum.

Num. 4. nota, quod excluditur filia fœmina, quando esset dotata de bonis eius, de cuius successione agitur, de quo per Auctorem in d. cons. 50. num. 26. & successiuè debetur paragium, quando à successione excluderetur, Anna in alleg 70. nu. 2. & copiosè in allegat. 81. vbi n. 6 refert quod in Ciuitate Neapolis sufficit vnica dotatio, vt excludatur ab omnium dotatione, secus in Regno stante constitutione, Maur. Iun. alleg. 23. nu. 2. Auctor in d. cons. 50. nu. 26. & in hoc videtur militare pragmatica hic ab Auctore allegata l. de feud. de cuius intellectu loquitur Franch. decis. 328 nu. 3. & decis. 329 quando procedat, & eam citant Afflict. in constit. in aliquibus nu. 24. Campag in cap. considerantes sub nu. 24. vers. tertio hoc, Fusc singul. 99. lit F, similiter à feudo excluditur, Anna in d. alleg. 34. nu. 16. & demum Molfes. in consuet. Neapol. par. 4 q. 29. nu. 1. allegat hic Auctorem.

Num 5. adde quod frater tenetur sorori ad paragium prout ad legitimam sibi competentem, Anna in alleg. citata 70. num 22. & 40. non tantum quando de paternis bonis illam dotauerit, vbi nullus minister iudicabitur, Franch. decis. 619. num. 9. sed etiam de bonis maternis absque tamen onere, D. Camill. de Larath. cons. 69. nu. 11. & seq. in quibus paragium versatur, non tantum si post mortem patris, vel matris dotauerit, sed etiam si in vita patris, nam post mortem eius teneretur ad paragium, sicut ex mente Andr. refert Consil. de Georg. in alleg. 9. nu. 39. & indifferenter frater tenetur maritare sororem, vel si fuerit vtrinque coniuncta de bonis communibus, vel ex parte patris de bonis paternis, aut matris de bonis maternis, Afflict. in constitut. fratribus sub num. 1. & de consanguinea sorore loquitur D. Camill. de Larath. cons. 8 num. 1. & ibidem de vterina nu. 16. sed etiam in bonis feodalibus, Auctor noster in lect. 10. nu. 21. etenim frater in feudo succedens tenetur sororem suam ex patre communi natam dotare, idem Afflict. in constit. Comitibus in princ. sub nu. 1. cum onere tamen paragii, sicut ibidem Auctor subnectit, similiter in feudis maternis frater tenetur sorori ad dotem de paragio pro feudis maternis in Regno, Auctor cons. 18. vol. 2. nu. 4. sed cessantibus bonis maternis, & paternis frater tenetur dotare sororem incpē de suo, Anna singul. 224. & eam alere, quod sequitur idē D. de Larath. cons. 26. nu. 61. inde infert Afflic. in d. constit. fratribus nu. 24. quod frater si sua industria diues effectus teneatur dotare sororem, si non haberet ex bonis parentum, & ob id si frater aliquid de suo promisisset, vt excluderet sororem à successione ipsius, sicut noster Auctor dixit, quod soror etsi dotata fuisset de bonis paternis succederet fratri, licet non habeat nisi paternam, Anna in alleg 117. nu. 3 Fuscus singul. 101. lit. F, & successiuè competeret ei paragium de bonis fraternis, Molfes. in consuet. Neapol. par. 4. q. 21. nu. 5. & q. 29. nu. 16. etiam si de suo dotasset frater, & subdit ibi Molfes. d. q. 21 nu. 8. hic citando Auctorem.

Num. 6. soror dotata hodie excluditur à successione, Anna in repet rubr. de vasall. decrep. ætat. no. 393. & potissimum in Ciuitate Neapol. soror dotata non succedit fratri, idem in d. alleg. 70 num. 45. sufficit enim, vt semel dotata sit, vt excludatur, vt dictum est supra n. 3. & hanc quæstionem examinat Molfes. in d. consuet. Neapol. par. 4. q. 29 per totam, vltra cum Maur. Iun. alleg. 23 nu. 2. dummodò sit dotata de paragio, quemadmodum notatum est supra eodem nu 4.

Num. 7. ad hoc vide Molfes. in consuet. Neapol. par. 2. tit de bonis q. 1. & par. 4. q. 29. nu. 25. vbi allegat Auctorem hic latius, Franch. decis. 546.

Num. 8. vide in meo Compend. Decis. Regni, verb. filiafamil. & verb. filijfamil. vbi alios Doctores citaui, vltra Molfes. in d. consuet. Neapol. par. 2. tit. de bonis q. 3. & 4 & in addit. q 4. nu. 6.

Num. 9 latè idem Molfes. in d. consuet. Neapol. par. 2. tit. de bonis q. 11. vbi etiam meminit de Auctore nostro.

Num. 10. idem Molfes. in d. consuet. par. 4. tit. de renunc. q. 10. nu. 24. & 25. & memor fui in meo Compend. in verb. vir promittens, & verb promisser de hac decisione, vbi alios allegaui Doctores, ad quod addo Muscat. in praxi fideiuss. par. 1. mod. 19. per totum, Apicel. in tutam pauper. tit. 4. nu. 695. in addit.

Num. 11. idem Molfes. vbi supra, & proinde verum est, quod quando vir promiserit de proprio satisfacere, casu quo mulier non renunciauerit teneretur ad pęnam, & interesse, teste Muscatell. loc. cit. nu. 14. quod satis

notan-

notandum est, si simpliciter promiserit renunciari facere vxorem tunc faciendo omne possum ad aliud non teneretur, nisi specificè promisisset, etiam de proprio satisfacere in casu, quo vxor non ratificauerit, & hoc mihi contingit elapsis mensibus in facti occurrentia consulere, quid de iure sentirem facta promissione per virum renunciari facere eius vxorem, & similiter dotationem ipsius à fratre vxoris factam ratificari per filios inde nascituros ad omnem requisitionem ipsius fratris, cum q; compertum esset post certos annos dictam mulierem læsam notoriè ab eius fratre minus dotando illam, non habito respectu ad paternum legatum importans duc. 2000. & dos constituta erat ducatorum mille, & inde conquerentibus filijs ipsis contra eorum patruum ad solutionem legati auerni post mortem eorum matris, & licet per eos oppositum fuisset oppositum contra virum promittentem ratificationem filiorum ipsorum replicabatur nullatenus fuisse per eum requisitum, tẽpore quo vxor in humanis erat, & respectu ratificationis filiorum suorum, quæ simpliciter facta fuerat, non aliter se de proprio obligando, sed simpliciter per rationem allegatam ad aliquid non teneri, sir q; causa compromissa, prout audiui ab ipsis partibus pronunciatum fuit in beneficium filiorum legatum petentium, nulla habita ratione de allegata promissione ratificationis à patre facta simpliciter, & sic se concordauerunt.

Num. 12. videas in eodem meo Compend. verb. legitima an debeatur, vbi quamplures allegaui.

Num. 13. videas in eodem meo Compend. verbo renunciatio 1. & 2.

Num. 14. optimè Molfes. in d. consuet. Neapol. par. 4. q. 4. & q. 7. nu. 1. allegans hic Auctorem, & pariter refert masculiationem ipsam non procedere de iure constit. Regni, & in q. 7. subnectit secundum iura Regni fratrem posse soluere paragium, etiam facta masculiatione, de iure verò consuetudinario secus esset, nam masculi, vt fœminæ excludant tenentur illas dotare de paragio, alias illæ masculiantur, idem in dicta par. 4. q. 1. nu. 5. ad quod duo siquidem sunt necessaria, scilicet vt infra decimumsextum annum matrimonio collocentur, secundo & dos de paragio illis soluatur, idem ibidem q. 11. nu. 2. & sic per lapsum temporis statutum vti masculiatę admittuntur ad virilem, vna cum masculis, vt per Consiliar. de Georg. alleg. 29. num. 2.

Num. 15. videas ad hoc Molfes. in d. consuetud. Neapol. eadem par. 2. tit. de bonis q. 20. vbi diffusè istam materiam examinat citando Auctorem hic.

Num. 16. idem Molfes. in dicta consuet. par. 2. tit de bonis q. 5. adde Bertach. in suo repert. verb. vsura, sub nu. 130. vers. vsura prouenit, vsura enim deriuatur ex re aliena, sicuti ex re propria fructus percipiuntur, Gulielm. Bont. in tractat. de vsuris num. 41. hinc vsurę dicuntur naturales accessiones, sicut pensiones, Glos. & ibi Alexand. in l. qui se de condit. ob causam, & quemadmodum vsuræ fructus dicantur, notat Afflict. in constitut. vsurariorum sub num. 13. vers. item vsura est facere fructus suos rei pignoratæ, & c. sic & pensiones domus, quæ sunt fructus ciuiles, Franch. decis. 160. num. 7. loquendo de vsuris promissis à iure, in quarum loco hodie subrogatum est interesse damni, vel lucri perditi, quod officio Iudicis ordinarij peti potest, Matthes. singul. 90. num. 3. nam vsura de per se considerata, non solum iure naturali, sed diuino, pontificio, & ciuili vetita est, latius Peguera decis. Cathal. 30. per totam, & Petr. Royz Maurens decis. Lituan. 5. per totam, & sic extra rem, nam pecunia non parit pecuniam, nec ex ea debentur fructus, Molfes. cons. 9. num. 32. non mirum si vsura extra rem dicatur, sicut interesse extra rem Pileus quęst. 70. num. 1. & feudum dicitur res extra patrimonium, Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui fend. dar. poss. §. pro cuios nu. 3. fol. 3. & dicitur extra hæreditatem, idem in d. cap. 1. §. effectus ergo fol. 13. nu. 7.

Num. 17. Istam quęstionem attingit Molfes. in Commentar. ad consuetud. Neapol. dicta par. 2. tit. de bonis q. 1. per totam, vbi ipsam luculenter pertractando, etiam citat hic Auctorem nostrum, & decisio de hoc refertur in meo Compend. verb. bona empta, & quid si essent empta extra districtum, alia desuper decisio ex Iacobo Anello de Bottis in eodem Compend. citatur in verb. bona extra districtum, vbi alios Doctores allegani.

Num. 18. vide eundem Molfes. in dicto tit. de bonis quęst. 14. diffusè citando Auctorem hic quæstionem istam examinat.

Num. 19. non enim locum habent quando fieret dispositio inter viuos, vt per Molfes. in d. par. 2. tit. de bonis q. 5. nu. 5. & 29. & copiosè in p. 3. q. 1.

Num. 20. idem Molfes. vbi supra eadem par. 2. quæst. 5.

Num. 21. multo fortius in Prælatis, qui præsumuntur bona ab eis possessa, quæsita de bonis Ecclesiæ, Maur. sen. alleg. 6. nu. 1. & allegat. 17. nu. 2. vltra Lapum alleg. 113. nu. 1.

Num. 22. idem Molfes. d. pa. 2. tit. de bonis, & conferunt hic notata superius nu. 17. quid

O autem

autem in bonis reemptis virtute pacti de retrouendendo, an sint subiecta consuetudini, & quid in aliis ex causa necessaria alienatis, vide eundem Molfes. loc. cit. q. 2. per totam, & in tit. de renunciat. q. 15. nu. 1. allegantem Auctorem hic.

Num. 23. ex lectura ipsarum consuetudinum paret differentia, quæ siquidem sint consuetudines Capuanæ, & Nidi, vulgò dictæ *alla noua manera*, patent in volum. consuet. Neapol fol. mihi 131. de quibus per Franch. decis. 537. nu. 7. allegantem Afflict. hic citatum latè D. Camill. de Larath. cons. 115. vbi differentias, & concordantias aliquas tradidit, de quo satis per Molfes. in consuet. Neapol. par. 1. cap. 4. per totam.

Num. 24. consuetudines istæ more magnatum patent in eodem volum. consuetud. Neapol. fol. 134 de quibus per Molfes. in comment. consuet. Neapol par. 1. cap. 3. per totum, vbi multa de hoc tradit vltra Nunt. Pellic. in consuet. Auers. cap. final. tit. consuet. magnatum fol. 240. vbi in eius comment. post illas multa pertinentia ad magnatum materiam retulit.

Num. 25. adde Molfes. in consuet. Neapol. par. 1. cap. 3. nu. 21. & par. 7. q. 2. nu. 12. aduerte quod consil. Auctoris nostri est in 2. volum. cons. 110. & sequuntur alia cons. 111. 112. 113 & 114 eiusdem materię, de qua siquidem decisione hic mentionata mentio habetur in eodem meo Compend. verb. filij mortua matre, vbi nonnullos Doctores citaui.

Num. 26 non enim fęminæ sunt exclusæ in perpetuum, Gulielm. Monserat. in tract. de success. Regum nu. 33. sunt enim exclusæ fœminæ ipię modificatiuè, sicut testatur Consil. de Georg in allegat. 11. nu. 18. inde pendente dotatione, fœmina non aliter diceretur exclusa, Anna in allegat. 117 nu. 11. idcò fœmina non simpliciter à successione ob masculos excluditur, sed conditionaliter, si à fratre, vel filio fratris dotetur, Afflic. in constit. in aliquibus num. 25. Vrsill. decis. 355. nu. 11. similiter in feudalibus de iure communi non semper fœmina erat exclusa, quia quando Dominus volebat admittebar, Anna in rubr. de vasall. decrep. ætat. nu. 387. vbi subdit, similiter hodie admitti debere, sed non stantibus masculis, nam etiam de iure communi filia succedit patri in bonis burgensaticis, & feudalibus, si non extent filij, aut nepotes, Afflict. vbi supra num 5. & Viuius in opinion. 777. & intantum hodie sunt exclusæ, inquantum adsunt masculi, latè Molfes. in consuetud. Neapol. par. 3. quæst. 23. nu. 5. & par. 4. tit. de renunciat. q. 1. num. 32. & ita sub ista conditione si masculi extent, velint, & possint succedere, & eas dotent, idem Molfes. dicta par. 3 & q. 23. num. 5. & par. 4. q. 6. num 8. & seq. & an iuxta quæsitum Auctoris nostri fœmina existens in gradu proximiori, excludatur per masculos existentes in gradu remotiores, videas eundem Molfes. par. 4 q. 27. nu. 6. 9. & 12. & q. 56. nu. 7 & infra eodem nu. 31. vnde ex ijs fœminæ non totaliter exclusæ cernuntur, sed impeditæ, Franc. de Amic in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. hanc difficultatem nu. 4. fol. 122. & fœmina proximior prefertur masculo remotiori, Couar. lib. 3. var. resol. cap. 5. sub vers. rursus 7.

Num. 27. verùm est, quod agnationis ratio videtur habita quò ad personas nominatas, Peregr. in tract. de fideicomm. art. 25. nu. 26. vbi vltra Molin. hic ab Auctore citatũ alios allegat, annuens, quando agnationis ratio cessare videatur, & mihi summopere placet ratio ab eo citata in præcedenti nu. 25. dicto artic. 25. id facere testatorem fideicommittentem, vt bona in masculinitate, & agnatione conseruentur, quod satis confert dispositioni nostri statuti excludentis fęminas propter masculos, vt in constit. statuimus, ad hoc, vt hæreditas perueniat ad masculos, quemadmodum notatum reliquit Afflict. in d. constit. nu. 71. subnectens, quod ideò facta fuit ista constit. vt agnationes, & familię nobilium conseruentur, & hoc concernit publicam vtilitatem, eo quia publicè interest, vt bona veniant ad agnatos masculos, vt ibi per eum, quibus cessantibus fœminæ deinde admittuntur, vt dixi in præcedenti nu. 26. quæ siquidem fœminæ masculis defunctis, quasi iure postliminij paterna bona recuperant, Molfes. dicta par. 3. q. 23. num. 6. adeò quod fœminæ pro masculis etiam in feudalibus intelliguntur vocatæ ordine successiuo post masculos, Peregrin. in eodem tractat. art. 17. nu. 40. Imò feudum pro hæredibus masculis, & fœminis quæsitum deficientibus masculis ad fœminas pertinet, latè Minsinger. cent. 5. obseru. 74. nu. 2. & quid in feudo empto, vide eundem d. cent. 5. obseru. 73. vndè fęminarum exclusio masculorum fauore facta fuit, cui renunciari masculi possunt, & ad successionem sorores admittere, idem Frãc. de Amic. in d. cap. 1. §. eodem nu. 4. fol. 122.

Num. 28. an autem statutum exclusiuum fęminarum propter masculos dicatur fauorabile, vel odiosum, disputauit Alber. Brun. in tract. de statut. exclud. fœm. propter mascul. in 4. art. principali.

Num. 29. vide Molfes. in d. par. 4 tit. de success. ab intestat. quæst. 27. num. 6. & num. 8. & 9. vbi recordatur de nostro Auctore hic, & quomodo succedant agnati in feudalibus, potissi-

potissimum attenta proximitate, vel remotione ipsorum, vide Gulielm. Monser. in d. tract. de success. Reg. nu. 36. & seq.

Num. 30. sic in terminis tradidit Reg. Valenz. in cons. 97. num. 13. & notoriè demonstratur ex diffinitione lineæ, quæ est collatio personarum ab eodem stipite descendentium gradus continens, & numeros distinguens, vt per Ant. Rosell. in tract. de success. ab intestat. num. 41. & singulariter Napodan. in consuetud. si quis, vel si qua num. 237. refert, quod gradus sint in linea, & ex gradibus lineæ causantur, quare linea est quædam scala in qua sunt gradus, ex quibus scala supra causatur, & non mirum si prius linea sit præferenda, quæ cum tripliciter consideretur, scilicet ascendentium, descendentium, & collateralium, sicut idem Rosell. vbi supra testatur, infertur lineam descendentem excludere descendentem, & ascendentem collateralem, subnectit idem Napod. in consuet. filiusfamil. num. 18. & 19. in fin. concluditur demum descendentibus existentibus excludi ascendentes à successione, Præs. de Franch. decis. 47. nu. 2. & sic ascendentes succedere ascendentibus iure repræsentationis vsque in infinitum, Molfes. in d. consuet. Neapol. par. 4. q. 1. num. 2. eo quia descendentes plus iuris habent in hæreditate ascendentium, quàm è contra, idem Peregrin. in eod. tract. art. 49. num. 43. quod etiam in feudis procedit Minsing. cent. 3. in obseru. 93. nu. 1. sicq; prius linea descendentium antefertur, vt sunt filij succedere volentes patribus l. maximum vitium C. de liber. præter. etiam in feudalibus de iure communi feudorum cap. omnes filij, si de feud. defunct. milit. vbi Doctor. licet de iure Francorum solus primogenitus succedat, & anteferatur Camer. in cap. 1. n. 104. de success. feud. Marta in voc. 220. nu. 17. & seq. attamen cessante linea primogeniti, sobsequitur linea secundogeniti l. de emancipati C. de liber. hæred. quam allegat Alex. cons. 3. col. 2. vers. hæc confirmo vol. 6. sicut descendentes ex vno Colonello, donec extant præferuntur alijs de alio Colonello, Peregr. in d. tract. art. 13. num. 74. & hoc respectu successionum communium parentum, cæterum si tractaretur de successione filiorũ diuersi matrimonij, respectu bonorum maternorum filij primi matrimonij succederent in bonis primæ vxoris, & alij filij secundi matrimonij secundæ vxoris, idem Napod. in consuet. si quis, vel si qua nu. 127. & sic pariter existentibus ascendentibus collaterales excluduntur, quia illis præferuntur, idem Napod. vbi supra nu. 153. & ibi Ant. de Alex. in addit. secundo se offert gradus, qui est distantia personarum, vt declarat etiam exemplificando idem Ant. Rosell. vbi supra num. 43. & talis gradus prærogatiua quando locum habet, tradit Napod. in d. consuet. led si morienti nu. 394. & in d. consuet. si quis, vel si qua num. 29 tertio se offert prærogatiua sexus, & quomodo versetur attingit idem Napod. in d. consuet. si quis, vel si qua num. 118. cum seq. exemplificando demonstrat satis ad Auctoris propositum, nam de iure communi non dabatur sexus prærogatiua, vt aduertunt Molfes. in d. par. 4. q. 18 num. 2. & Consil. Georg. in alleg. 21. nu. 59. sed respectu prærogatiuæ ætatis casum posuit Consil. Rouit. in pragm. 11. num. 2. 20. & 21. de feud. vltra Afflict. in l. imperialem §. præterea nu. 33. & seq de prohib feud. alien. per Feder. alia verò ad ornatum istius materiæ successionis in feudo, referuntur à Camerar. in cap. 1. de success. feudi.

Num. 31. adde Molfes. in consuet. Neapol. par. 4. q. 27. num. 6. an autem fœminæ exclusæ per masculos, quemadmodum exclusæ sunt per eos, qui sunt in pari gradu, pariter ob proximiores in remotiori gradu existentes exclusæ censeantur, doctissimè disputatur per Alber. Brun. in d. tract. de statut. exclud. fœm. & consangu. lin. à succ. artic. 12. in 14. quæst. & quid si fœmina existente masculo exclusa à successione, dicatur esse in secundo gradu, vide Peregrin. in eodem tractat. art. 25. nu. 49. in fine, nam quando masculus descendit ex fœmina, & concurrit in eodem gradu, & linea excluditur, Anna allegat. 34. numer. 14.

Num. 32. videas de hoc Peregrin. in eod. tract. art. 26. nu. 23. & Molfes. in d. consuet. d. par. 3. q. 28. nu. 1.

Num. 33. mulier, vt hic Auctor dicit est familiæ suæ caput, & finis, & ante eum dixit Afflict. in cap. vnico num 47. de natur. success. feud. cæterũ verò reliqua videas Auctorem nostrum in decis. 5. num. 6. & sequent. vbi disputando articulum notabilem, si descendentes ex fœminis dicantur de sanguine, & plura ad ornatum recollexit, quam etiam ante ipsum eleganter disputauit Consiliar. de Anna in obseruat. 11. Princeps, si præcedat alijs, & insuper filia est de descendentibus, & de familia, & finis, quando extra familiam nubit, secus si in familia, & per consequens admittitur cum onere fideicommissi, Auctor cons. 154. nu. 30. vol. 2.

Num. 34. de hoc satis habetur per Peregrin. in eodem tractat. artic. 46. Molfes. vbi supra num. 3.

Num. 36. addas eundem Afflict. in cap. sequitur nu. 76. de success. feud. & melius in cap. quod sibi

sibi num.13. de eo, qui sibi, & hæred. &c. alios citat Fusc. in singul.95. lit. F, quid autem in burgensaticis existente fideicommisso, vltra statutum, prout est in Regno, quod stantibus masculis, &c. an filia defuncti excludat parruum, vide Minad. in d. constitut. in aliquibus in 3. notab. num. 21. vbi refert, quid fuerit decisum, de quo in meo Compend. verbo filia defuncti, & insuper ad rem nostram si neptis ex filio representet personam patris, & excludat patruum à successione, refert Consiliar. de Georg. in alleg.9. num. 28. etiam in successione aui ipsum excludit, Maur. Iun. in alleg. 12. nu. 3. vbi est notabilis discussio de hoc, an neptis ex primogenito excludat secundogenitum, videas in meo Compend. in verbo neptis ex primogenito.

Num.38. istam quæstionem prolixius examinat Molfes. in Commentar. ad consuetud. Neapol. par 4. q. 12. per totam, & refert decisiones hinc inde factas, de quibus memini in meo Compend. verbo neptis, & si neptis ex filio præmortuo retineat gradum, stipitem, dignitatem, & sexum patris, copiosè Ioan. Andr. de Georg. in citata allegat. num. 25. & sequent. & sic excludit patruũ, vt dixi supra num. 36. an autem neptis excludat amitam in feudo, vide Annam in rubric. de vasall. decrepit. ætat. num. 100. an autem patruum excludat, latè Napodan. in consuetud. siquis vel siqua num. 118. & magis specificè, iuxta casum nostrum, si filia fœmina relicta ex filio primogenito viuente auo excludat patruum, tradit Afflict. in cap. sequitur num. 76. de success. feud. affirmatiuam partem sequens, & de decis. Capyc. hic citata memini in meo Compend. verbo neptis, & sic filia, vbi alios allegaui Doctores eum alijs decisionibus sub eodem verbo congestis, & in filio etiam firmat Auctor in lectur. 12. nu. mer. 35.

Num.39. vide Molfes. in consuet. eadem par.4. q.27. nu.8.

Num.40. de hoc videas Albert. Brun. in d. tract. in 4. art. principali.

Num.41. quamuis Auctor noster in d. cons. 50. num. 26. eod. volum. differere videatur constitutionem istam procedere in linea descendenti succedente lineæ ascendentium, quod etiam sequitur Consiliar. de Georg. allegat. 30. nu. 3. & sic de descendentibus in eodem gradu existentibus, & non vltra, vt dictum est supra nu. 26. imò eadem constit. procedit in hæreditate patris, & matris, Præs. de Frãch. decis. 171. nu.1. & subdit nu.2. non procedere in hæreditate fratris, & ita extra illum casum, etenim cõstitutiones Regni sunt stricti iuris, ita quod nec ad similia extendũtur

Afflict. in cap. siquis per 30. in 6. notab. nu. 10. si de feud. fuer. contr. inter Domin. & agnat. Molfes. in d. consuet. par. 4. q. 32. nu. 16.

Num.42. vide supra addita nu. 30. vltra Molfes. d. par. 4. q. 27. nu. 13.

Num.43. vide eundem Molfes. in d. comment. ad consuet. par. 4. q. 32. nu. 9. & seq. vbi allegat hic Auctorem.

Num.44. idem Molfes. vbi supra nu 10. Paschal. in tract. de virib. patr. potest. par. 4. cap. 9. nu. 8 & nu. 23.

Num.46. vide in meo Compend. in eodem verb. neptis, vbi istas decisiones allegaui.

Num. 47. vide Molfes. in d. comment. ad consuet. Neapol. par. 4. q. 35. 36. & 37. vbi de hac materia subingressionis satis loquitur, an & quando procedat, & in quibus casibus, & an in feudalibus subingressio detur per inuestituram patris, Camerar. in cap. 1. de success. feud. nu. 121.

Num.48. vide in meo Compend. verb. nepos.

§. I.

NVm. 1. Frater fratri in feudo nouo non succedit, ita Afflict. in cap. quia de feudis §. quia num. 43. de ijs, qui feud. dar. poss. & in cap. si quis acquisierit nu. 1. & 2. de benefic. fratris, &c. & ab hoc regulariter excluditur, inquit Loffred. cons. 38. num. 4. Alber. Brun. cons. 63. num. 2. Anna in repet. cap. 1. num. 5. de vasall. decrep. ætat. de quo in meo Compend. verb. frater an succedat, vltra nostrum Auctorem in cons. 45. num. 19. volum. 2. & copiosè in lect. 1. nu. 102. & 103. lectur. 12. nu. 22. & 26. & maximè si in inuestitura adesset ista clausula, tibi, & hæredibus ex tuo corpore legitimè descendentibus, Afflict. in d. cap. mulier §. naturales in 2. notab. num. 39. si de feud. fuer. contr. inter Domin. & agna. & Freec. de subfeud. lib. 3. in tract. different. inter feud. quatern. &c. num. 27. & 28. quod secus est hodie ex speciali gratia concessa, non obstante dicta clausula, illos succedere, dixit Consil. de Georg. in allegat. 21. num. 68. ante eum idem Camerar. in dicto cap. 1. de success. feud. num. 30. Similiter succederet, si in concessione feudi dictum esset pro se, & successoribus in perpetuum, ita Maur. Iun. allegat. 21. num. 8. limitatur tamen hæc generalis regula quatuor modis per Afflic in d. cap. si quis acquisierit nu. 8. presertim si fuisset acquisitum ex communi pecunia, dixit ibidem n. 3. quod & sequitur Auctor d. cons. 45. nu. 19. & in lect. 9. num. 47. & seq. & sic decisum in hoc Regno Auctor hic concludit ex decis. Afflict. 293. de qua in meo Cõpend. verb. frater an succedat, quem

quæ siquidē regula pleniùs tractatur à Donna in regul. 385. & Donat. à Fina inter commun. opinion. in tract. de feud. tit. de success. feud. nu. 131. vltra Camer. in cap. 1. de success. feud. nu. 36. & seq. vide supra de refut. feud. in princ. nu. 22.

Num. 2. vide Afflict. in constit. vt de successionibus nu. 21. & Auctorem in d. lect. 1. nu. 103. & lect. 12. nu. 26. Andr. in d. constit. quem sequitur Consil. de Georg. in alleg. 21. nu. 20. & 32. prout in eodem Compend. verb frater an admittatur, & ibi sic iudicatum refertur tēpore Caroli Primi, an autem frater vterinus præferatur patruo, idem Consil. Georg. alleg. 23. & ibi nu. 2. quærit, si succedat quando mater renunciauerit, & quid in alijs successionibus bonorum burgensaticorum, an frater vterinus excludat consanguineum à successione fratris vtrinque coniuncti, late Molfes. in d. consuet. par. 4. q. 40. & an simul cum patre vocetur ad bona prædicta, idem in seq. q. 41. examinat, & alias decisiones de ijs cumulaui in meo Compend. verb. frater vterinus.

Num. 3. quemadmodum enim constitut. Regni hic citata vocat simpliciter fratrem, intelligendum erit de quocumque fratre, vt opinatur Consil. de Georg. in alleg. 21. nu. 32. sic pariter, & de sorore erit interpetrandum, nam appellatione fratris soror semper continetur, ita Afflict. in constitut. fratribus sub nu. 2. in 2. quæst. & ibi Batius in addit. lit. A, & melius liter. C, vbi loquitur de statuto loquente in fratre, vt locum vendicet etiam in sorore per multas rationes ibi adductas, non tamen in materia feudali Frecc. lib. 2. de subfeud. q. 12. num. 22. & non mirum, si ex gratia à Rege nostro concessa, respectu feudorum nouorum fratres, & sorores succedere debeant, sicut Auctor notat, de quo etiam testatur Consil. Georg. d. alleg. 21. num. 68. & quod soror vterina pro fratre habeatur, & vt frater succedat, refert Molfes. in consuetud. Neapol. d. q. 41. num. 2. prout in multis casibus decisum patet in eodem meo Compend. verb. soror vterina, & quod succedat fratri in feudo nouo, tradit Frecc. lib. 2. in d. q. 12. num. 21.

Num. 4 frater succedit fratri descendenti sine descendente in feudo paterno, & antiquo, Afflict. in cap. sequitur §. in alio nu. 1. de success. feud. & in cap. fatis benè nu. 6. de proh. feud. alien. per Lothar. Io. Iacob. de Leonar. inter consil. Bruni cons. 114. num. 142. Parif. cons. 13. nu. 57. vol. 2. & cons. 14. nu. 2. eod. vol. Anna in cap. 1. nu. 85. de vasall. decrep. ætat. sed si esset frater vterinus sicuti Auctor exprimit in feudo antiquo non succederet, Afflict. in d. constit. vt de successionibus sub nu. 21. ibi secus in feudo paterno, Consil. Rouit. in pragm. 11. nu. 10. de feud. & quid in bonis antiquis extra districtum Neapol. facit solemnem allegationem Consil. de Georg. 23. & nota hic, quod si frater succedat fratri, illud capit ex prouidentia legis, quando feudum esset paternum, Afflict. in cap. quia de feudis §. & quia num. 19. de ijs, qui feud. dar. poss. ex quibus colligitur, quod diuersimodè succedit in feudo nouo, vel paterno, idem in cap. duo fratres nu. 8. de duob. frat. à capit. inuest.

Num. 5. & ideireò ad nostrum propositum, vt frater succedat fratri, non dicitur de natura feudi, Afflict. in d. cap. si quis acquisierit nu. 12. de benef. frat.

Num. 6. vide Molfes. in consuet. Neapol. par. 4. q. 4. nu. 8 & Consil. de Georg. in alleg 21. nu. 20. & 32. qui etiam allegat Andr. hic citatum ab Auctore, de qua siquidem decisione memini in meo Compend. verb. frater an admittatur, & subsequitur ibidem Consil. Georg. nu. 31. quod frater succedit in feudo, etiam perueniens ex alio latere secundum Andr. & Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. & veniendo in 17. quæst. fol. 188.

Num. 7. de intellectu huius constit. quomodo, & quando procedat, multa dixi supra eodem tit. in princ. sub nu. 1.

Num. 8. vide supra eodem nu. 1.

Num. 9. hic adde, quod aliquando frater vterinus excludit vtrinque coniunctum, in casu relato per Consil. Rouit. in pragm. 11. nu. 2. 20. & 21. de feud.

Num. 10. hæc opinio corroboratur ex alia ratione, etenim inuestitura ipsa concessa, cum clausula tibi, & hæredibus ex tuo corpore legitimè descendentibus, licet dicatur feudū hereditarium, non tamen desinit esse feudum ex pacto, & prouidentia, Afflic. in cap. imperialem §. præterea nu. 33. de proh. feud. alien. per Feder. & in cap. vnic. sub nu. 11. an agnat. & propterea mixtum, Reg. de Curt. in diuers. feud. §. nunc de altera num. 35. & 36. eo quod respectu hæreditariæ qualitatis successor debet esse hæres, Anna in repet. rubr. de vasall. decrep. ætat. nu. 155. Auctor in lectur. 19. nu. 13. & 17. etiam si esset feudum ex pacto quando succederet patri, idem Reg. vbi supra nu. 22. sed quia in feudo ex pacto cum non sit propriè successio, vt ibi Anna n. 354. ponderat, propterea successor debet esse de iusto sanguine descendente, sicuti noster Auctor retulit in lect. 14. nu. 9. & ante eum dixit Camer. in d. cap. 1. de success. feud. præsertim nu. 25. vbi exemplificat successoris qualita-

tem istam, quod sit de sanguine, hoc est illius primi, qui acquisiuit feudum, & hæc omnia verificare latius Andr. Gail lib. 2. in obseru. 149. per totam, nam eis debetur successio ex legis prouidentia, non autem à patre, sed à primo acquirente, idem Auctor in lect. 13. nu. 37. quo fit, vt nepotes, & descendentes in infinitum succedant in locum patris in ius, & priuilegium illius in linea descendenti, in linea verò collaterali per viam subingressionis, Auctor in d. lect. 12. nu. 33. quod cessat in fratre, qui cum sit de linea collaterali excluditur, nisi specificè fuerit in inuestitura vocatus, hinc hæres sanguinis appellatur idem Reg. de Curt. in §. multoties nu. 25. Secundo quia inuestitura facta alicui, & suis successoribus, vel hæredibus ex corpore descendentibus eadem dicitur, Frecc. de subfeud. lib. 3, in formula inuest. §. sed postquam num. 25. & in hoc casu, quia successoris verbum in feudis intelligitur de personis habilibus ad succedendum in feudo ex natura feudi, vel ex prouidentia constitutionis, vt idem Frecc. lib. 2. in 12. quæst. num. 6. dixit, & propterea dum frater excluditur à successione feudi, cum non dicatur de natura feudi, vt frater fratri succedat, quemadmodum notaui supra eodem nu. 5. meritò excluditur, nisi dicimus ex prouidentia constit. hoc esse permissum, iuxta Auctoris nostri sententiam.

Num. 12. nam ipsa constitutio induxit nouum modum succedendi in feudis, vocando fœminas, Consil. de Georg alleg. 21. nu. 18. item vocando fratres in feudo nouo, subdit ibidem nu. 19. & num. 20. subsequitur item vocando fratrem non coniunctum ex latere feudi, imò vocat primo fratrem vtrinque coniunctum propter proximitatem, sequitur num. 24. & demum num. 32. concludit, quod licet ista constit. vocet primo fratrem simpliciter, sic debet intelligi de quocumque fratre.

Num. 13. adde Auctorem in d. lect. 12. num. 31. quamuis forma ipsa inuestituræ in Regno vigeat pro hæredibus ex corpore legitimè descendentibus, Reg. de Curt. in d. §. de altera nu. 142. Lanar. cons. 15. nu. 25.

Num. 14. vide Afflict. in l. imperialem § præterea ducatus nu. 34. de prohib. feud. alien. per Feder.

Num. 15. succedere volens in feudo originem debet trahere ab illo vasallo, cui vult succedere, Afflict. in cap. per successionem nu. 16. de grad. success. quare dupliciter in feudo succeditur, nam si loquamur in feudo hæreditario, tàm ex testamento, quàm ab intestato succeditur, Frecc. de subfeud. lib. 3. in different. inter feud. hæredit. & ex pacto in 20. different. & in isto casu exigitur qualitas illa, vt sit hæres, vt post Curt Iun. cons. 138. nu. 13. Annam citatum supra num. 10. refert Iacobut. de Franch. in prælud. feud. rubr. spec. feud. nu. 110. quod succedere quis non potest in feudis hæreditarijs, nisi sic hæres primi acquirentis, idem Curt. Iun. cons. 155. nu. 4. volum 2 in feudis verò ex pacto sunectit ibidem Frecc. neque ex testamento, neque ab intestato succeditur, sed iure proprio tantùm, hic inquam successio dicitur anomola. sicuti ex mente Bald. confirmat Camer. in d. cap. 1. de success. feudi nu. 55. & nu. 60. afferit, quod in feudo antiquo ex pacto, & prouidentia, non datur successio ab intestato, sed speciali prouidentia inde successor in feudo illud capit, non ex testamento, nec ab intestato, sed successorio iure feudali subsequitur nu. 62. & nu. 65. id corroborat, quod in feudo non succeditur ex testamento, nec ab intestato, sed cum vniuersitate hæreditatis, hinc successores ex primi acquirentis stipulatione, & pacto feuda capiunt, Camer. in l. imperialem §. præterea fol. mihi 771. in paruis de prohib. feud. alien. per Feder. nec propterea filius in feudo ex pacto succedens hæres esse patris adstringitur, Reg. de Curt. in eodem diuers. feud. d. §. nunc de altera nu. 16. & 22. nisi esset feudum ex pacto nouum, idem Reg. loc. cit. num. 18 & in §. multoties num. 81. vel quando esset feudum Titio, & filio suo concessum, tunc necesse erit, vt sit hæres, ita Iacobut. de Franch. vbi supra nu. 115. quod secus est in agnato, sed quoties concessio facta esset cum ista clausula, tibi, & tuis hæredibus ex tuo corpore descendentibus, vel tibi, & liberis ex tuo corpore descendētibus, ob quod videtur esse feudum hæreditarium, sed verius ex pacto, vt dixi supra nu. 10. & vltra ibi allegata idem confirmat Iacobut. de Franch. loc. cit. nu. 117. & 118. & in isto casu, quia non debetur iure hæreditario, sed iure proprio, ita Calcan. cons. 74. nu. 5. & vt dixit hic Auctor non tantum erit necesse, vt descendat ex corpore vltimi morientis, sed pariter quoties de hæreditario feudo agetur ad hoc, vt illud consequatur debet esse de sanguine, & hæres primi, ac vltimi decedentis, idem Reg. de Curt. in d. §. multoties nu. 21. & 73. at in filio non erit necesse probari hæc qualitas cum sufficiat copulatiuè, vt dicatur filius, & hæres per ea quæ tradit Præs. de Franch. decis. 153 nu. 14. & seq. nam est vna, & eadem persona cum patre, Afflic. in cap. vnico n. 22 an agnat. hinc filius patri succedens non dicitur mutare personam, sed vna cum patre esse censetur, idem in cap. item si Episcopus §. quin etiam num. 9 Episcopum, vel Abbatem, in alijs verò descendentibus ex

corpore

corpore acquirentis probanda erit qualitas ipsa, nam licet successio feudi detur ijs, qui sunt de sanguine, vt putat Camer. in d. cap. 1. de success. feud. nu. 19 & 20 multipliciter istā sanguinis qualitatem considerat, & in sequ. num. exemplificando demonstrat multa conferentia successioni prædictæ inspecta sanguinis qualitate, & num. 25. refert casus, in quibus sufficiat, quod vasallus successor non sit de sanguine illius, qui tenet feudum, sed illius primi acquirentis, reliqua verò pertinentia ad materiam successionis feudorum referr Io. Blanc. in sua summa par. 3. tit. de success. feud. & respectu successionum feudorum regalium Gulielm. Monserat. in tract. de success. Reg. nu. 39.

Num. 16. contrarium asserere videtur noster Auctor supra eodem §. 5. nu. 3. & 7. vbi aliqua dixi.

De Prouisionib. fier. solit. &c. Tit. X.

De feudis inhabitatis, &c.

IDem etiam tradidit Auctor supra de regal. imposit. §. 2. nu. 7. & Præf. Mormill. in constit. castra nu. 8. hanc praxim Auctoris sequitur ad materiam istius tituli, etiam Auctorem nostrū allegando, & aliqua scripsit Mastrill. in tract. de magistr. lib. 3. cap. 10. num. 76. sed vltra eum ne sicco pede pertransire videar præmitto respectu terrarum demanialium, non esse dubium, quin si reperirentur inhabitatæ ad hoc, vt hominibus repleantur, & iterum habitare valeant homines solitum esse per Proreges, seu Reges sub spe aliquæ immunitatis concessæ hominibus habitare volentibus eos allectare, vt dictum est supra, quod non sic faciliter procedit in Terris Baronalibus inhabitatis, nam vltra, quod ipsorum Domini, scilicet Barones, consimilia priuilegia concedere subsequeretur maximum damnum aliarum Terrarum demanialium, & Baronalium ob frequentiam hominum ibi confluentium, & propterea si in hoc releuarentur Terræ inhabitatæ, in alio reliquæ Terræ grauarentur ex carentia ciuium suorum, ideò non est iustum vnum altare discooperire, & alterum cooperire, notatur in cap. cum causam de præbend. & glos. in l. assiduis C. qui pot. in pignor. habeant. & ratio illa potissima esse perspicitur, nam si loquamur de personis demanialibus, qui etsi essent nobiles, vel artistæ, quibus concessum est pro libito voluntatis accedere ad habitandum in Terris Comitum, & Baronum, vt refert Afflict. in constit. quisquis de burgensibus nu. 1. non propterea alijs permissum demonstratur in d. constit. eo quod burgensibus passim inhibitum est, vt si derelicta eorum patria in Terras Baronum conuolauerint animo ibi permanendi, notabile interesse Regis orietur ob seruitia ab eis debita, cęterùm si animum reuertendi haberent secus esset, sicut ibi Afflict. nu. 5. testificatur, & tanto fortius si essent vasalli Baronum, qui si in alienis Terris Baronalibus confluerint ad habitandum, non tantū ipsi Domini Terrarum, quo se conferrent dicti vasalli requirendi essent, vt remitteret vasallos ipsos fugitiuos, sed pariter ipsimet vasalli cogendi erunt ad redeundum, ex traditis per Afflict. loc. cit. num. 11. & sequitur Frecc. de subfeud. lib. 2. in 15. auct hor. Baron. & idem Mormill. in constit. quisquis, vbi alia notabilia posuit ad hoc pertinentia, non mirum si benè procedit hæc Regalis prouisio, cū speciali clausula, vt de exteris habitatio ipsarum fieri debeat, potissimum de istis Albanensibus, & Sclauonis, & in hoc particulari alias contingit hæsitari in Reg. Cam. si adhuc debeatur pro istis feudis aliquando habitatis ab istis Sclauonis, & similibus, & quandoq; non, & decisum fertur, quod si tempore impositionis adhuc reperirentur habitare, quod soluant Barones ad rationem de feudis habitatis, & cum vasallis, si verò tempore impositionis reperirentur non habitare, quod soluant pro feudis non habitatis, & sine vasallis, Iacob. de Ayello in suo tract. de iure adhoæ nu. 57. de quo in meo Compend. verbo adhoa, & Frecc. singulariter de subfend. lib. 2. in quæst. 10. nu. 1. ad hoc plura censuit.

De Portu.

AD huiusmodi materię ornatum agnoscendum erit, quid sit portus, nam refert Luc. in l. 1. C. de litt. eust. lib. 12. vltra Afflict. in cap. vnico vers. armandiæ nu. 7. quæ sint regal. quod sit locus conclusus, vbi naues, & reliqua vasella absque læsione fluctuationis maris securè stare possunt, & differt à littore, vt ibi per eum, & similiter à statione, & idem Afflict. in d cap. vnico vers. portus nu. 3. & n. 4. quærit, si portus veniat appellatione Ciuitatis, & tenet, quod sic, & non mirum si alias in facto occurso hæsitari visum fuit tam in Mag. Cur. quàm in Sac. Cons. de quodam inquisito de homicidio, qui habebat gui datic um nè accederet Neapol. & per 30. miliaria circumcirca, qui cum fuisset captus in mole magna huius Ciuitatis, ad quam tunc appli-

applicauerat cum triremibus ex Ciuitate Ianuæ venientibus, vbi dictus inquisitus ascenderat, & fuit demum per Sac. Conf. confirmatum decretum Mag. Cur. alias contra inquisitum latum, vt procederetur ad vlteriora in causa, de qua per Consil. Rouit. in pragmat. 1. de guidat. in nona compil. nom. 10. vers. in exitu Illust. Comitis, & licet Benuen. Stracca in suo tract. de mercat. tit. de spons. vers. vidi etiam nu. 2. aliter portum ipsum definire videatur, hoc est, vt sit locus conclusus, in quo in portantur merces, & inde exportantur adhuc se concordare videntur, Neapolis tamen illa machina, fabricæ vulgò appellatur, *il Molo*, vt dixit Afflict. in d. cap. 1. vers. portus nu. 5 & Ant. Capyc. in sua inuest. feud. rubric. feudor. claus. vers. portubus, & ante eos Cepoll. in tract. de seruit. rustic. prædior. cap. 28. in fin. specificè loquens de Molo Neapol. qui sic nuncupatur; quem Alphonsus Rex mirificè restaurauit, intra quem est notabilis portus Neapol. Ciuitatis, &c.

Num. 1. addas eundem Capye. loc. cit. similiter nec castra noua construere sine licentia Regis, vt in constit. castra, vbi Afflict. & memini fuisse annis elapsis inhibitum Ill. Principi Hostiliani ne castri ædificium ceptum ædificari in monte Terræ Montis Dragonis continuaret, quod adhuc stat in suspenso, Rex enim non solum ædificat, & destruit castra Baronum, vt per Mormill. in constit. castra, vbi plura recollexit ad hoc, sed etiam impedit ædificari.

Num. 2. adde Bald. in cap. 1. in princ. quæ sint regal. Capyc. loc. cit. & licet cuilibet concessum sit in littore maris ædificare, vt dixit Afflict. in d. §. Armandiæ nu. 3. non tamen ipsum portum construere, neque molem, vt subnectit in vers. portus nu. 5. nam etsi ædificaretur expensis populi, adhuc ædificium ipsum esset ipsius Principis l. intantum ff. de rer. diuis. quapropter non tantum portus ipsi, sed redditus, & vectigal, quæ proueniunt ex ijs, quæ in portu, vel ex portu vehuntur sunt ipsius, quia sunt publica vectigalia, ita Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. consid. 24. in 4 priuil. & hoc ius appellatur ancoragium, quod soluitur, quia naues stant in portu securè, & quantum est ancoragium, tradit Afflict. in d. §. armandiæ nu. 8. & sequitur in d. §. portus hoc spectare ad Regem, insuper portus in littore maris, vel Regis expēsis, aut communibus populorum de licentia Regis in Terris demanialibus ædificantur aut Baronalibus, prout est in ciuitate castri maris de stabia, vbi adest portus benè compositus, & instructus, quę est in dominio Ducis Parmæ, sed ipse portus est Regis, eiusq; interitus, & credo à Roberto Rege instrui iussum eius impensis, nam in eadem ciuitate, & castrum, & domum quandam Regalem ædificari iussit, vt patet in cap. Regni cum ex nostri cura, subsequenter constructo portu in mare pro securitate nauigantium construi solet ibidem lanterna, vt nauigantes securius iter accipiant, & inde certum quid Custodi ipsius soluitur, quod etiam spectat ad Regem, vel cui Rex concesserit, prout est Neapol. de quo singulariter Afflict. in decis. 392. & Loffred. cons. 21. & ibidem non licet alia ædificia construere sine expressa licentia Protregis, adeò quod existente Turri prędicta in molo magno huius Ciuitatis, & nōnullis domunculis circumcirca ædificatis, detecta certa fraude, quia ibi bona prohibita extrahi occultari solebāt per nauigantes, nulla data notitia Portulanis in fraudem iurium fiscalium, fuerunt iussu Illustr. Ducis Ossunæ tunc Protegis illæ domunculæ dirutæ, & deuastatæ.

Num. 3 hoc est per Magistrum Portulanum, Luc. in l. 1. C. de litt. cust. lib. 12. ad cuius officium pertinet custodire portus Regni, qui alio vocabulo Limarchę nuncupantur, vt dixit Freec. de subfeud. d. lib. 1. tit. de offic. magni Admirati no. 21. & vltra eum hodie sunt alij substituti ab ipso pro custodia dictorum circa extractiones bonorum extrahi prohibitorum, de quibus loquuntur text. in cap. Regni cum nihil, & cap. vt illorum, vbi est materia sua.

Num. 4. Rex enim creat Admiralium, qui in Regno habet admiuistrationem in homines maritimos, & in mari, Afflict. in d. §. armandiæ num. 10. qui hodie magnus Admiratus nuncupatur, de quo latè per eundem Freec. vbi supra, & successiuè eius Curia Admiratiæ cognoscit in homines viuentes ex arte maris, Franch decis. 142. num. 1. & ibi deciditur si cognoscere possit de delictis commissis in mare, & quando, & in decis. 722. de quo in meo Compend. verb. Iudices, & verb. Curia.

Num. 5. praxis petendi remissiones inquisitorum Curiæ Admiratiæ à Mag. Cur. traditur per Franch. in d. decis. 722. num. 1. & litteris istorum licet credendum sit ex vulgata regula illa credendum, cui dicere incumbit, Afflict. in decis. 369. sub num. 10. & maximè bono viro, Alex. cons. 55. nu. 22. lib. 4. & taliter, quod credens bono viro excusatur, idem in cons. 75. nu. 11. vol. 3. & maximè personis istis in dignitate constitutis, verùm quia tales personæ, vt plurimum actualiter non exercent dicta officia, sed per substitutos, scilicet

scilicet Vicegerentes, Locumtenentes, & contingi posse eorum subditos, non semper actu seruire inde deriuaretur interesse Regis, quia sub isto colore multi euaderent delictorum pœnas, ideò non semper credendum, & licet credentiæ multorum stari debeat, donec contrarium probetur, vt notat Afflict. in constit. terminum vitæ sub nu. 32. hodie tamen secus est, & subsequenter praxis illa cessauit, sicut Auctor in seq. num. adtertit, sed petitur remissio, & in termino verificatur exercitium, & matricula produeitur, vt inde remissioni locus sit.

Num. 6. vide Carauit. in rit. 46. sub num. 22. vbi etiam loquitur de istis litteris familiaritatis, si credendum sit, & iuuent ipsis familiaribus, & faciunt ibi addita per me, nec omittam, quæ dixit Afflict. in constit. statuimus, vt Magn. Cur. nonnullos fuisse remissos ad magnum Seneschallum petentem ipsos subditos, siuè familiares, & ibidem Reg. Tapia no. 13 refert nouissimè ita decisum fuisse in eius fauorem, vt in meo Compend. verb. remissio alicuius, an autem litteris testimonialibus Episcopi fidem facientis aliquem esse clericum credendum sit, vide Cauens. in rit. 235. nu. 10.

Num. 7. sic exemptus à iurisdictione alicuius artificij, ratione non erit remittendus ad forum sui Baronis, nisi in fraudem fuisset descriptus in matricula, Capibl. in pragmat. 8. nu. 239. par. 1. de Baron. & faciunt dicta supra de assens. Reg §. 7. nu. 19.

Num. 8. & dato, quod essent Officiales actu seruientes, pro quibus causis erũt remittendi, & pro quibus non, videas nouellas decisiones desuper factas in meo Compend. traditas in verb. remissio Officialium, insuper an habentes literas familiaritatis gaudeant earum priuilegio actu, officium pro quo literę datæ fuerint non exercentes, vide Caran. in rit. 46. nu. 13. nam illę non prosunt, nisi actu seruientibus, Anna in singul. 321. & allegat. 44. num. 1. qui sic decisum tradit, de quo in meo Compend. verb. remissio, etenim qui actu non seruiunt dicuntur familiares absitiè, & priuilegia familiaribus concessa ad eos non extenduntur, de quo satis per Bombin. cons. 27. præmisso per totum, & successiuè familiares antiqui, & veri gaudent priuilegio, quod familiaribus conceditur, & non huiusmodi familiaribus, qui ex priuilegio veniunt, Puteus decis. 83. nu. 3. par. 2.

Num. 9. vide Præs. de Franch. decis. 481. & ibi Amend. & Viscont. in addit. vbi plura.

Num. 10. idem Præs. de Franch. vbi supra, non enim sufficit sola matricula sine exercitio, neque exercitium sine matricula, & sic decisum refert, vt in Compend. meo verb. matricula, vbi alios Doctores allegaui, & quid si matriculatus alicuius artis pro maiore parte anni exercitiũ fecerit, an remitti debeat, vide eundem Franch. decis. 175. & in eodem Compend. verb. remissio.

Num. 11. vide addita supra eodem nu. 9.

Num. 13. vide Roman. in singul. 47. & de hoc videas in meo Compend. in verb. remissio causæ in noua compilatione, vbi patet decisio de hoc.

Num. 14. vide Afflict. in constit. hostici exceptionem nu. 7.

De Mercatis.

NVm. 1. ad hoc adde Capyc. in inuest. feud. rubr. feud. claus. vers. mercatis in princ. vbi eodem modo id declarat, & nouissimè vltra Thesaur. decis. 164. Capibl. in pragm. 8. par. 1. de Baronib. nu. 95. vbi etiam quærit si concesso priuilegio nundinarum per Baronem alicui suæ Terræ, super quo præstatur Regius assensus, & contingerit appellari ab Officialibus nundinarum ad Officiales Baronum, vel Regis appellatio deuoluatur, & concludit ad Officiales Regis, quod etiam roboratur ex alio fundamento, si causæ appellationis veniant concessa Terra, de quo per Annam in alleg. 52.

Num. 2. adde Mastrill. de magistr. lib. 3. cap. 10. num. 16. & nota hic, quod eadem obseruatur diligentia in constructionibus Ecclesiarum de nouo erigendarum in Ciuitatibus, & locis, vbi construi debent, etenim ex Bulla Clement. VIII. vocari debent, & audiri omnes aliarum Ecclesiarum Rectores, Priores, & Procuratores, ac interesse prætendentes circa nouam ędificationem Ecclesiarum, de quo per Ricc. decis. 141. fuit resolutum.

Num. 3. non enim debet esse nociua tertio gratia Principis, Affl. c. in constit. pęnam eorum nu. 60. de quo satis supra eod. . . . . & sic patet semper concessionem Principis, intelligendam esse absque præiudicio tertij, Dec. cons. 373. num. 10. & sic etiam priuilegia, Maur. Sen. alleg. 52. nu. 11. alleg 54. nu. 10. & alleg. 70. num. 2. sic mercatum alterius loci nõ potest vna ciuitas, vel oppidum per concursum impedire, idem Thesaur. vbi supra num. 5.

Num. 5. Interesse est proprium damnum emergens, & lucrum cessans propter factum, vel commissum, quod fieri, vel ommitti non debet, Alex. cons. 168 nu. 4. vol. 2. & ideò in ijs casibus considerandum, Dec. cons. 321. nu. 4. & 5. & vtrumque recipi potest, Marta voto 165. num. 5. vbi nu. 9. exemplum ostendit de interes-

intereſſe lucri ceſſantis ſolum conſiderari reſpectu mercatorum, & reſpectu mercati faciendi eſt damni emergentis.

Nu.6. ſic etiam intereſſe, quod deriuatio aquæ noceat vicino, non eſt probabile, Anna alleg. 91. num. 4. vbi loquitur de molendino construendo in fundo proprio, & aquam à flumine deriuare, licet noceat vicino, & an, & quando conſtrui poſsit molendinum in flumine publico, Maur. Iun alleg. 61. num. 3. & alleg. 83. per totam, nam regulariter in ſuo non negatur, quin poſsit conſtruere molendinum, & furnos, Capibl. in pragm. 14. nu. 4. de Baronib.

Num 7. vide Capyc. in inueſt. feud. rubr. feud. clauſ. verb. molendini verſ. amplio ſecundo, an autem feudatarius, qui habet molendinum, aut furnos prohibere poſsit ne ſubditi ſui alium furnum, vel molendinum ædificet, latè Boſſ. in tit. de regal. num. 41. & quid ſi quiſpiam inferius haberet molendinum, an ille, qui eſt ſuperius vellet ædificare impedire poſſet, Loffred. conſ. 12. nu. 14. & multa alia ad ornatum iſtius quæſtionis poſuit Fuſc. ſingul. 34. lit. M. vltra Alex. in conſ. 194. nu. 10 & 11. vol. 2. qui loquitur de conſtruente molendinum in flumine nauigabili, modo non impediatur vſus nauigij, nec poterit alios conqueri ex eo, quod ſuum minus frequentabitur, & facit aliud conſ. Bald. 71. nu. 2. par. 1.

Num. 8. extat pragm. 1. §. 11. de ſalar. corum, &c. licet de hoc ſingulariter loquatur Capyc. in d. ſua inueſt. feud. rubr. feud. clauſ. verſic. furnis.

Num. 9. an Dominus habens furnum, vel molendinum prohibere poſsit ſuos vaſallos alio ire, vide Boer. deciſ. 213. & ſic deciſum tradit Anna allegat. 116. & in repet. rubr. de vaſall. decrepitatis nu. 70. quem ſequitur Capibl. in pragmat. 14. de Baron. vt in meo Compend. verb molere.

Num. 10. hoc idem tradit Steph. Quarant. in ſumma bullarij in verb. dies feſtus verſ. & ſic an & quando non obſtante, Epiſcopus Iſern. in ſua praxi Archiepiſc. Neapol cap. 52. de quo in meo Compend. Deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neapol. verb. nundinæ, nouiſsimè Molfeſ. in 2. par. ſuæ ſummæ theolog. tr. in tract. de contract. & vltim. volunt. tract. 12. cap. 4. nu. 144. cum ſeq. vbi plura ad hoc.

Num. 11. vide Montanar. in pragm. 2. de adminiſtr. vniuerſit. num. 353. vbi in antecedenti nu. 352. tradit iſta parlamenta fieri poſſe in clauſtris Eccleſiæ, & ſic ordinariè in aliquibus Terris Regni vidi obſeruari, nempè in Ciuitate Theani, Terræ Summæ, & alibi. vel in locis deputatis pro parlamentis per Vniuerſitates, vt in Terra Foggiæ, Coſentiæ, Ariani, Atripaldæ, Caleni, &c.

Num. 12. nota hic, quod ex diſpoſitione iuris communis prohibitum eſt legere publicè, vel priuatim in l. 1. C. de ſtud. liber. vrb. Rom. lib. 11. vbi Luc. notat, quod ſi extra Capitolium inuenti fuerint legere, & docere, priuilegijs conceſsis docentibus in Capitolio nõ fruerentur, & in Regno de hoc habemus pragm. 8. de ſchol. doctor. vbi expreſsè prohibetur, quod nullus legat priuatim lectiones, excepta lectione Inſtitutionum ſub pœna in ea contenta, a quod ſubnotandum duxi, quod prohibitio facta Lectori lectionem legere, includit, vt nec etiam ſcholares audire debeant, ſicut è contra ſcholari prohibito audire lectionem, prohibetur etiam Lectori lectura, ita Carau. in pragm. 1. §. 15. nu. 13 de Senatuſc. Macedon. & ob id moltories euenit Neapol. Lectores, & ſcholares moleſtatos eſſe ex lectura ſic abſque licentia Proregis enunciata.

Num. 13. verùm eſt, quod priuilegium per non vſum non amittitur, quando non fuerit præſtita occaſio vtendi. Anna in ſingul. 400. ſed in iis caſibus occaſio erat in facultate priuilegiati, & ideò priuilegium ipſum per non vſum ſpatio decem annorum ſecundum communem opinionem admittitur, ita Maur. Iun. allegat. 44. num 4. & ita patientibus ipſis priuilegiatis ammittitur per non vſum, Maur. Sen. alleg. 16. nu. 25. alleg. 18. nu. 4. allegat 51. nu. 7. & alleg. 85. nu. 4. & hic ſubnotādum eſt, quod dictio in perpetuum extenditur ſemper continuè, & ſine præfinitione temporis, Aneh. q. 82. par. 1. nu. 10.

Num. 14. nota hic, quod verbum quandocumque eſt generale aptum importare infinitatem, Pet. Gitard. in ſingul. 18. nu. 12. ad quod ſingulariter eſt mente Bald. dixit Carau. in tit. 167. nu. 37. quod verbum quandocumque & verbum perpetuò impediunt currere præſcriptionem ſtatutariam, vel legalem, & quod dictio quandocumque denotat perpetuitatem, ita quod excludit legalem præſcriptionem, refert Maur. Iun. alleg. 105. nu. 3 & quid per dictionem ſemper, vel perpetuò, vide Tiraquell. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 10. nu. 34. an autem præſumptio, quæ oritur ex poſſeſsione 40. annorum ſit ſublata per verbum ſemper, & quandocunque, vide Mormil. in conſtit. quadragenalem nu. 1.

De exteris habitantibus in Terris Baronum.

NVm. 1. videas in meo Compend. in noua compilat. verb. rixoſus, & verb. vendere, vbi

vbi omnia concernentia istius materiæ expulsionis, videlicet exterorum de Terris Baronum deduxi, ac etiam nouellam decisionem factam per Collater. Consil. aduersus fratrem Domini Terræ eius inimicum, si poterat inhabitare in Terra ipsius, vbi multa ponderaui pro decisionis corroboratione, an autem exteri demaniales homines confluentes ad habitandum in terram concessam per Regem alicui Baroni, cum vasallis exceptis demenialibus, qui sunt certi, & declarati spectent ad Barones, vel Regiæ Curiæ, cum sit totum territorium Baronis, & Rex nil sibi reseruauit, decisum fuit, quod omnes habitantes in dicta Terra, & qui in futurum confluant ad habitandum spectent Baroni, Anna in cap. 1. de vasall. decrepitat. nu. 168. & vltra hæc vide Mastril. de magistr. lib. 3. cap. 10. nu. 26.

Num. 2. de ista decisione memini in meo Compend. verb. expelli, & vltra Auctorem hic allegaui Consil. Rouit. in pragm. 1. de Baronib. nu. 4. Capibl. ibidem sub num. 129. Masull. ad Capyc. decis. 118. Mastrill. de magistr. par. 2. lib. 4. cap. 18. nu. 90. Ricc. collectan. decis. 280. & ante eos pertractauit Afflict. in cap. vnico num. 19. de form. fidel. & notandum est quod artifices sunt necessarij ad bene viuendum, Marta in vot. 217. nu. 8.

Num. 3. expulsio quamuis pœna dicatur, non tamen pro deportatione habetur, Bart. in prine constit. ff § hæc autem num. 4. non p... habebit annexam pœnam bonorum ammissionis, cum ipsa publicatio bonorum videatur in certis casibus à lege expressis, de quibus per Bossium in tit. de bon. publicat. Iul. Clar in § fin. q. 78. latè Sebast. Guazzin. in tractat. de confisc. bon. conclus. 14. & successiuè Barones nequeunt illa bona expulsorum capere ob simplicem expulsionem, nam esset contra omne ius, vt etiam notat Mastrill. in d. constit. quilquis in princ. & an vasalli Ducis Ferrariæ possint impedire eorum subditos ire ad habitandum in Ciuitatem Regis, vide Anch. q. 48. par. 2. nu. 3.

De donis, & expensis Vniuersitatum.

NVm. 1. Vniuersitates Regni prohibentur congregari ad faciendas donationes cuiusuis summæ alicui sine licentia Proregis, ex dispositione Regiæ pragm. 3. § 18. de admini. nistr. vniuersit. & in pragm. 9. eod. tit. etiam si ipsi Principi donare vellent, adeò quod ex iuris dispositione cautum est superindicta imponi non posse sine congregatione populi, & Principis auctoritate, Luc. in l. vnica C. de superindict. lib. 10. Boer. decis. 60. qui sub nu. 3. & 7. vers. sed vbi pro donando Principi, loquitur specificè, vt requiratur licentia ipsius, etiam si vellet ipsi donare, Capyc. in inuest. feud. rubr. feud. claus. vers. collectis col. 2. ad quod etiam Consil. Rouit. in pragm. 5. nu. 22. eod. tit. & ibi Montanar. §. 9. & 20. & Zappull. in §. 12. nu. 3. eod. tit. multa adducunt, & alia ad ornatum collexit Ricc. collect. 775. & ob id si licitum esse videatur expensas erogari, ac alia donatiua facere pro tuendo aduentu Domini in eius ingressu, vt prosequitur alios citando Capibl. in pragm. 8. par. 2. nu. 133. attamen existentibus in contrarium pragmaticis mentionatis omninò licentia Proregis erit necessaria, & sic communiter practicatur, quid autem in donatiuo strenę, an licitum erit dare Baroni, vide eundem Capibl. in pragm 1. nu. 216. de Baron. an autem in remunerationem donari possit ei, idem in d. pragm. 8 par. 2. nu. 152. & seq. copiosè Losæus in suo tract. de iure vniuers. p. r. 3. cap. 11.

Nu. 2. quoties enim Episcopus ingreditur eius Diœcesim in prima vice ei clerus, & populus obuiam exire debet, vt ex mente Bertacch. & Matull. decis. 17. num. 7. ad Capyc. comprobat Præs. de Franch. decis. 255. num 1. hic etiam obseruatur quando Princeps ingreditur Ciuitatem, nam ei obuiam iri debet, & expectandus erit in Ciuitate cum iucunda receptione, & debet honorari in sua receptione, vt per Chassan. in cat. hal. glor. mund. par. 5. consid. 24. in 216. prin i. ad quod dixit Freec. de subfeud. lib. 3. in fin. in quæst. præcedentiæ incip. syndicus inclytæ, &c. nu. 14 quod Rex dum recipitur in Ciuitate deputantur Electi à Ciuitate purpureis vestibus, & pretiosis ornamentis decorati, qui exultantes, & iubilantes, & cum ramis palmarum ipsum recipiunt, & pariter in receptionibus Proregum, ac Archiepiscoporum Neapol. vt pluries vidi seruari, cum maxima populi iubilatione, & lætitia, & sic in alijs locis Regni in receptione suorum Dominorum, & Prælatorum, nam est condecens, & iuris debitum reuerentiæ, ex quibus si aliquæ expensæ fierent per vniuersitates licitè iure admittuntur in computis ipsarum, sed donatiua non aliter fiunt, nisi præuia licentia Viceregis.

Num 4. Princeps enim, quia priuatorum negotijs quotidie occupatur consultum est intendere aliquando, vt viuat, & sanus viuat, & sic dare interuallum negotijs prædictis, quia danda est recreatio corpori, vt possit magis proficere curis incumbentibus, ita Afflict. in constit. generalia iura nu. 3. & propterea vltra ferias ordinarias in diebus, qui vel leuis

nis susscipium, vel ortus imperij protulerunt inquit text. in l. omnes C. de ferijs, solent etiam incidere ingressus Regum, vel possessionum Regi adeptiones, aut matrimoniorum contractationes, sobolisq; natiuitates, vt patet in pragmaticis situstis in tit. de abolitionibus; fiunt enim tunc publicę lætitiæ in populo, & successiuè pecuniæ fiscales, vel Vniuersitatum in causas ipsas erogari videntur.

Num. 5. fit etiam, & tutor, vel tutrix mittendo munera consueta per patrem pupilli excusantur, Præs. de Frãch. decis. 178. nu. 8. & tales donationes remuneratoriæ, sicuti per tutores fieri possunt, ita quoque per Ciuitatum Administratores, Loseus vbi supra per totum.

Num. 6. de Commissarijs istis redemptionum extat pragm. 6. de syndic. official. vbi de illis loquitur, vt stent syndicatui post finitam administrationem, & de Commissarijs pro extirpatione locustarum habetur in pragm. 1. de brucis, vbi latè Consiliar. Rouit. & de Commissarijs ad capiendas informationes per Regnum, extat pragmat. 7. §. 9. de offic. magn. Iustit. qui tenetur dare fideiussionem de bene administrando, & reddendo rationem; salaria verò istorum soluuntur expensis Vniuersitatum, sed ipsorum Commissariorum ad capiendas informationes expensis partium, vel Regij Fisci, nam mittuntur eorum instantia, & propterea nouissimè ex nouella pragmatica Comitis Lemensium, die 31. Maij 1616. §. 67. cautum est nullatenus ab inquisitis vel à contrauenientibus salaria solui, nisi sint condemnati semota omni clausula in contrarium apposita, & puniri possunt de extorsionibus in casu contrarij.

Num. 7. adde Mastrill. de magistr. lib. 3 cap. 4. nu. 144. est enim certum in iure, quod timens offendi, licet impetrauerit cautionem de non offendendo, si tamen ex legitimis causis ostenderit Iudici se non esse securum, poterit implorare, vt liceat sibi deferre arma, & conducere secum homines armatos, & vt Iudex det sibi familiam, quo magis defendatur ab insultu eius, à quo timet offendi, de quo satis per Hercul. in tract. de caut. de non offend. cap. 1 t. nu. 1. vbi plura alia ad ornatũ refert remedia, & non mirum si licentia Iudicis in hoc exquiratur, vt suam familiam inopem ipsius det, etenim armatos famules secum ducens debet puniri l. fecuos C. ad l. Iul. de vi publ. Alex. in l. 1. ff. eodem, Boss. in tit. de vnion. nu. 3. tanto magis si per Regnũ homines suspecti incederent, nam tunc ad Principem ipsum spectaret assignare custodiam militum sumptibus tamen petentis, eo quod istæ armatæ, seu caualcatæ inscio Principe sunt prohibitæ, etiam Romæ, obstante Bulla Pontificis, Guazzin. in tract. de confis. bon. concl. 86. nu. 1.

Num. 8. fit etiam equi postarum concedi nequeunt absque licentia, Luc. in l. cursum C. de curs. publ. lib. 12. & quod nullus Iudex cõcedere possit, præterquã Præfectus Prætorio literas tractatoriis quorumcumque animalium, quæ cursui publico ducenda, & transferenda veniant, refert Menoch. de arbi. iudic. lib. 2. cas. 299. nu. 5. & cas. 1. nu. 3.

Num. 9. hoc iure vtimur indifferenter in Regno vt impetrata licentia Protegis suspectus de inimicitia possit tenere consocios armatos secum vt hic dicit Auctor, vel familiam armatam petere à Principe, aut ab eius Officiali ne offendatur, vt per Afflict. in constit. intentionis nostræ num. 5. vbi plures allegat vltra Hercul. loc. cit. etenim si arma portare vetitum sit, etiam ad sui defensionem, sicut in d. constitut. patet, vbi Afflict. id notat, & Consil. Rouit. in pragm. 8. nu. 14. de armis citra licentiam Principis, multo fortius tenere comitiuam hominum armatorum ad sui defensionem.

Num. 10. de hoc extant pragm. 1. de visit. carcer. & pragmat. 39 §. 3. de offic. magn. Iustit. vbi Consil. Rouit. ponderando illas pragmaticas arbitratur desumptas esse ex dispositione iuris communis per iura ab eo citata, & idem tradit in pragmat. 8. de offic. magn. Iustit. num. 3. vltra Foller. in praxi crim. in princ. nu. 13. latè Muscatell. in praxi Sac. Cõsil. lib. 2. par. 3. glos. detinebitur nu. 77. Romę autem singulis mensibus visitatio fit, testatur Octau. Vest. in praxi Roman. lib. 2. cap. 13. reliqua dixi supra cod. tit. de elect. offic. §. 1. nu. 10.

Num. 11. ad hoc vide notata supra eodem nu. 1. & respectu vestium viduis factarum per hæredes viri, si teneantur illas restituere, vltra Barbos. in l. quæ dotis nu. 81. in 3 limit. ff. solut. matrim. vide Vrsill. decis. 315. nu. 3. cum alijs à me citatis in meo Compend. Decis. Regni, verb. lectus vidualis in fin. in noua compilatione, ad quod vide Cauale. in tract. de vsuf. mul. relict. nu 200. extat de hoc cons. Bald. 478. nu. 3. vol. 5.

Num. 12. istam quæstionem benè examinauit Afflict. in constit. quamplurimum sub nu. 11. vers. quarta dubitatio, vbi concludit non esse vasallos obligatos ad adiotoria pro nuptijs Domini per rationem ab eo adductam, sic etiam in tutore, qui si miserit donatiua nuptialia pupillæ sponsæ teneretur de suo, nisi esset consuetudo in illo loco similia agere,

re, aut ei commissum à Iudice, ita Caualean. in tractat. de tutor. & curator. num. 276. sed quicquid sit hodie ex quadam vrbanitate vniuersitates Regni in prædictis casibus, solent etiam munera Dominis elargire, accedente Proregis assensu, sicut noster Auctor notat, sic vidi, & obseruatum audiui, nam (vt quoque Auctor ponderat) omnes subuentiones sunt prohibitæ, exceptis casibus contentis in constit. quamplurimum, ea propter Barones nequeunt vasallis alias imponere subuentiones, nisi in casibus expressis, absque licentia Regis, vbi Afflict. nu. 10. fatetur, vltra Capibl. in pragm. 1. nu. 42. de Baronibus.

Num. 13. melius idem Frecc. attingit in eodem lib. 2. de subfeud. in q. 15 quod secus est in Rege, vide Maur. Iun. alleg. 51. nu. 5.

Num. 14. vltra Mattam vot. 121. num. 11. adde Capibl. in pragm. 8 par. 1. nu. 271. de Baron. quid autem in Capitaneis ciuilibus, & criminalibus eiusdem Terræ, & de eorum præcedentijs habetur ad saturitatem per Capyc. decis. 17. vbi Malul. & quid in Iudicibus eius dem Terræ, an criminalis, vel ciuilis præcedere debeat, vide Franch. decis. 388. nu. 3.

Num. 15. de prælatione concedenda Vniuersitatibus aduersus Baronem ementem secundas causas, & Portulaniam à Regia Curia, quidnam decisum fuerit, refert Anna in repet. cap. 1. nu. 153. de vasall. decrep. ætat. de quo in meo Compend. verb. Vniuersitas, & per Præs. de Franch. decis. 17. & in eodem Compend. eod. verb. Vniuersitas quamuis vbi plures Doctores citaui, quid autem in affictu iurisdictionis ponderum, & mensurarum, vide in eodem Compend. verb. præferri in noua compilatione.

Num. 16. adde Mastrill. de magistr. lib. 3. cap. 6. nu. 7. ad quod subiunxit Reg. de Curt. in diuers. feudal. §. licet autem num. 73. quod demania siuè iure, siuè consuetudine introducta, vt experientia docet contrarium operantur effectum.

Nu. 17. vide in d. meo Compend. verb. vniuersitas quamuis, vbi nonnullos citaui.

Num. 18. ad conualidationem huiusmodi praxis, si duo, vel tres sententiæ Curiarum Baronalium pro vna reputanda sit deuoluta appellatione ad Regias Audientias, vel ad Magn. Cur. aut ad Sac. Cons. adeò quod prima facie videbatur dicendum non posse vlterius appellari, & sic exequutioni demandari posse ex regula text. in l. vnic. C. ne lic. in vna, eademq; causa, &c. vbi Doctores, & latè Muscatell. in praxi Sac. Cons. lib. 2. par. 3. glos. appellari, quapropter dum ordinariè vltra iurisdictionem communicatam Baronibus, aliquibus tamen Baronibus cognitio secundarum causarum concessa conspiciatur expressa in inuestituris, de quo per Capyc. in sua inuest. feud. rubr. feud. claus. vers cognitione primarum, aut secundarum, immò aliquibus Baronibus pariter cognitio tertiarum causarum, subsequitur quod licet appellatio fit de Regalibus, & alto dominio, sicuti testatur Capiblanc in pragm 8. nu. 75. par. . de Baronib. adhuc de ipsa speciali mentio facienda erit in priuilegijs, nec aliter sub generali concessione iurisdictionis subintelligi videatur, nisi vt dixi exprefsè fuerit concessa, idem Capyc. in rubric. feud. accesl. vers. appellationum causæ, latè Anna alleg. 52. nu. 44. Inde per tales concessiones videntur Barones hæc iura Regalia possidere, quo fit, vt dùm causæ à primo, & secundo, atque tertio Iudice ipsorum terminatę fuerint, non tamen vnica instantia, sed diuersæ coram diuersis Iudicibus ventilatæ pro tribus, & non pro vna instantia repu andę sint; & successiuè circumscripta eorum potestate tales sententiæ exequutioni mandari debent, quam vigore priuilegiorum suorum obtinent, vt notat Capyc. in d. vers. appellationum causæ, sed hoc licet in se verum sit, attamen decet, vt coram Principe pro vna causa reputentur sententiæ illæ, duæ vel tres Curiarum Baronalium inspecto suo directo dominio, ac suprema iurisdictione, at respectu primi dicti, scilicet directi dominij; est enim clarum Regem ipsum habere directum dominium totius Regni, Afflic. in constit. ab Officialibus nu. 4. & feudatarios ipsos Barones vtile tantum, vt dictum est supra de refut. feud. § 8. num. 11. directo tamen dominio subalternatum, Auctor in lect. 1. n. 5 3. & lect. 4. nu. 11. Ideò vasalli Baronum remanent vasalli Regis, Reg. de Curt. in cod. diuers. §. potest quoque nu. 31. Imò omnes vasalli Baronum sunt in dominio Regis, & nequeunt etiam volẽtes seruitijs aliorum alligari perpetuis, sine Regis assensu, Capyc. decis. 118. nu. 6. similiter in Regno isto particularem habemus pragmat. 14. de milit. vbi exprefsè prohibentur vasalli Suæ Maiestatis huius Regni militare extra Regnum, & aliorum seruitijs se adscribere, sine licentia expressa ipsius, sub pęna in ea contenta, sunt enim magis adstricti vasalli ipsorum Baronum Regi, quam Baronibus, hinc est, quod vasalli Baronum etiã contra Barones tenentur Regem adiuuare, Afflict. in decis. 265. nu. 107 & propterea quoties fuerint vasalli ipsi à Baronibus oppressi, vel grauati ad Regem non vetãtur adire, quia vasalli, & alij fideles Regis sunt sub ipsius protectione, idem Afflict. in constit. fidelium n. 1. licet autem Barones possint edictis pęnalibus coercere vasallos

ne accedāt ad Regia tribunalia omissis mediis, Capibl. in pragm. 3. de Baronib. nu. 129. de quo multoties Barones ipsi obtinēt prouisiones à Collat. Consil. in eorum beneficiū contra vasallos, sub pęna grauiori, licet in exactionibus aliquando cum effectu exiguntur, aliquando verò vasalli grauati admittuntur absque periculo contrauentionis, & sic diuersimodè iudicatum patet, prout dixi in meo Cōpend. verb. Baro, & credo id procedere, attentis causarum diuersitatibus, & respectibus personarum conquerentium fortè intercedentibus causis suspitionum, vt infra dicam, hoc ideò iustissimè decernitur per Collat. Consil. expediendo prouisiones in beneficium Baronum, qui habent iurisdictiones à Rege concessas super vasallos, & propterea ipsis perpensis decet, vt nō fraudentur iure suo, argum. cap. certificari de sepult. nam in primis causis conceffis, & alijs Princeps non potest pręiudicare Baronibus, Anna in singul. 631. nec eum illis concurrit Gramm. decis. 30. nu. 11. nisi causa legitima subesset, auocādi causam ab illis, prout alias practicatum retulit Auctor noster supra de elect. Offic. §. 1. nu. 29. quāquam regulariter post expeditiones causarum vasallorū prædictorum factas in Curijs Baronalibus, nequeunt ipsi Barones vasallos impedire ad quærendam iustitiam, idem Afflict. in d. decis. 216. nu. 97. non enim semper vasallis ipsis permissum esse videtur defensam imponere Dominis, dum timēt ab eis offendi, sed quoties capitaliter puniri possint, vel accusari, aut crimen esset tale, quod esset permissa publica accusatio, Afflict. in constit. iurisgētium nu. 3. at vrgentibus litibus inter vasallos litigantes eum Baronibus obtinere possunt à Prorege saluamguardiam ne opprimantur, Capibl. in d. pragm. 3. nu. 75. & successiuè quando grauarentur ab eorum Officialibus, & grauamina proposita essent coram Principe, vel eorū Tribunalibus, eo quia oppressus recurrere debet ad Principem, Chass. in cathal. glor. mund. p. 5. consid. 24. in 118. priuil. cum ipse ex debito teneatur, & viuis, & mortuis oppressis pro posse subuenire, idem Afflict. in constit. si aliquem nu. 3. præterea attento dominio ipsius, cum dicatur Rex Dominus directus Regni, & omnium vasallorum, vt dixi, Barones autem æquiparantur Pastoribus, qui oues tondere, & non deuorare debēt ad instar lupi, Capibl. in pragm. 6. nu. 22. de Baron. & si contrarium effectum agerent, non aliter Pastores, sed potius mercenarij dicerētur, ad quod facit text. notab. in cap. tres sunt 23. q. 4. quem text. alias in contingenti casu allegabā, dum Baro vellet suum feudū alteri affictare, quod poterat facere, & contradicebant vasalli in hoc, nam aliud erat gubernari sub Domino, & aliter sub Affictatore, qui sic se habebant Barones vti Pastores, quibus ipsi assimilantur, & mercēnarij affictatores, & ratio differentię ostēditur in d. cap. tres sunt, non mirum si diuersimodè gubernantur, quemadmodum dixit Afflict. in prælud. constit. §. cum igitur post n. 3. populus non æquè gubernatur per Principem, aut per Locumtenentem, quo verò ad supremam iurisdictionem existimo ipsam nūquam à Principe recedere, quia ius supremum nunquam videtur translatum, Anna in alleg. 130. nu. 24. nec etiam tale ius superioritatis præscribitur, idem Anna alleg. 52. nu. 50. ita quod Princeps cōcedendo iurisdictionem, nunquam censetur à se omnimodam potestatē abdicasse, quin non remaneat suprema, vt dixi supra d. §. 1. de elect. offic. aliter si esset Princeps sibi parem facere videretur, quod facere nō potest, Reg. de Curt. in §. licet autē verissima n. 27. Capibl. in pragm. 1. n. 66. de Baron. & ob id si appellationis Iudex possit totam causam ad se deuolutā retinere, si fuerit grauatus appellans, Capibl. in d. pragm. 3. num. 133. nam Baronis iurisdictio adeò limitata est, vt si grauamen inferatur vasallis in eius Curia litigantibus in incidēti, vel interlocutoria causę principalis tota causa auocetur, vt dixit Auctor sup eod. tit. de elect. offic. §. 1. nu. 47. sic & Baro vbicūque esset suspectus eius officialis, & tota eius curia, siuè iurisdictio poterit recusari, Maur. Iun. alleg. 87. nu. 5. & 6. quāto fortius in causa appellationis reputate tres sentētias pro vna, quę cum sit species defensionis appellatio nemini denegari debet, Frāch. decis. 120. n. 5. & proptera instituta sunt Regia Tribunalia, nēpè Regiæ Audientiæ, M. C. V. & S. C. Iudices ordinarij competentes appellationum, Muscat. in praxi S. C. lib. 2. par. 1. glos. in forma nu. 3. quibus appellari non vetatur à quocumque Iudice in Regno omisso medio, sicut idem Muscat. d. lib. 2. par. 1. glos. tenebitur n. 3. dixit, & in ijs Tribunalibus attenditur potissimum ordo sententiarū circa conformitates, & exequutiones ipsarum, sicut enim causæ ciuiles, siuè criminales per appellationes deuolutæ ad Mag. Cur. siuè confirmentur, siuè reformentur, siuè etiā fuerint desertę, possunt per eam exequutioni demandari vigore Ritus, Franch. decis. 510. & successiuè per S. R. C. vt ibidem refertur, & ita procedit text. in d. l. 1. C. ne lic. in vna, &c. nā loquitur de sententijs prolatis ab Officialibus Imperatoris, sicut in verbis demonstratur, ibi, vel sententiam Excellentissimorum Præfectorum Prætorio retractari, & ibi glos. in verb. retractari id ponderat.

Num.

Num. 19. vide Annam in alleg. 130. nu. 24. nam superioritas est res inestimabilis, Maur. Iun. allegat. 50. num. 12. sicuti etiam concedendo potestatem legitimandi Comiti, illi plenitudinem potestatis nō concedit, Berons quæst. 60. num. 7.

Num. 20. videas ad hoc Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. consider. 24. in priuileg. 137. & Molfes. in consuetud. Neapol. par. 2. tit. de personis quæst. 4. num. 6. citat Auctorem hic.

Num. 21. adde Muscatell. in praxi Sacr. Consil. lib. 1 par. 7. glos. condemnando nu. 51. Immò reuocat benè statuta à prædecessore, Chassan. in cathal. glor mundi par. 5. consider. 24. in 63. priuileg. & mandare potest Officiali suo, vt sic indecet subdit ibidem Chassan in 122. priuil.

Num. 22. Immò Rex, & eius Præfectus Prætorio desertam appellationem admittere possunt, Carauit. in rit. 260. num. 5. & licet Princeps habeat potestatem retractandi sententiam, tamen hoc non est verum quò ad tollendam vel mutandam pęnam, non quò ad damnandum iam absolutum, Boss. in tit. de supplic. aduers. rem iudic. nu. 7. & sicut Princeps potest pęnam mortis commutare, & absolutionem criminis post sententiam concedere, ita & Prorex, Molfes. in prohem. consuet. Neapol. q. 7. num. 5 7. & 8. quod secus est in Barone, Fusc. sing. 14. lit. B.

Num. 23. Princeps solus post sententiam potest illam renocare, Franch decis. 398. num. 4. Similiter ipsam reuideri facere ad ipsum, dumtaxat spectat, vt exemplo demonstrat idem Franch. decis. 637. in princ. cum id sit ex gratia, sicuti etiam supplicatio auth. quæ supplicatio C. de prec. Imperat. offer. quemadmodum, & reclamatio, non tamen appellatio, quæ est de iustitia, idem Franch. decis. 684. sub nu. 1. Ideò non licet plories fieri nisi semel, Andr. Gail lib. 1. practic. obseruat. in obseruat. vltim. nu. 3. & successiuè talis præeminentia competit Sac. Cons. representanti personam Principis, non solum suas sententias reuideri facere, sicut exemplis demonstrat Capyc. decis. 169. quem sequitur Vrsill. decis. 231. nu. 4. sed etiam mandat Magn. Cur. quod reassumptis actis iustitiam faciat aliquando in causis, in quibus non potest procedi prænia appellatione ex defectu summæ, & similiter in causis appellationum desertarum solet Sac. Cons. eas reuidere ex eisdem actis. quod nō est permissum Mag. Cur. & inde fuit renocatum decretum eiusdem Mag. Cur. ita mandando, prout in meo Compend. verb. appellatio ab interlocutoria, & Princeps potest suam sententiam ab eo male latam in melius reformare, Pileus q. 43. in fine.

Num. 24. Ideò Princeps tollit ea, quæ sunt de iure ciuili sine causa, Auctor consl. 152. nu. 8. vol. 2. vbi plura de hoc notauit, secus tamen ea, quæ sunt iuris naturalis, Tutius allegat. 48. num. 1.

Num. 25. adde Bursat. cons. 54. nu. 31. lib. 1.

§. I.

NVm 1. quando vniuersitas vellet demaniū debet præferri cuilibet emptori, aut Baroni, Maur. Iun. alleg 51. nu. 1. & infra quantum tempus peti possit, vide Franch. decis. 17. nu. 17. multa autem pertinentia ad istam demanij materiam cumulat Consil. Rouit. in pragm. 64. nu. 6. cum seq. de offic. Proeur. Cęsar. nouissimè Consil. Georg. allegat. 7. Ideò concessa sunt, quia demania possunt Ciues acclamare, & redimi ab oneribus Dominorum, Capibl. in pragm. 18. par. 1. num. 30. de Baronib.

Num. 2. hic nota, quod respectu subditorum demanialium ob seruitia ab eis præstanda, siuè subuentiones in Regno sunt donatiua; quæ sunt loco seruitij, Auctor decis. 3. nu. 9. vbi nu. 16. subnectit adiutoria, & seruitia, quæ pręstantur à vasallis Domino appellantur adhoamenta, quæ fieri solent in parlamento generali.

Num. 3. & praxis petendi demania vnde originem traxit, Auctor in lect. 17. sub nu. 1.

Num. 4. est verum, quod vasallus Regis non potest inuitus per Regem subdi alterius dominio, eius enim interest non mutare Dominum, Maur. Sen. alleg. 44. num. 1. vbi plura, an autem vasalli inuiti possint habere aliquem in Dominum, Capiblanc. in pragm. 8. par. 2. num. 28. de Baronib. & an, & quando Rex demania vendere possit, videas Reg. de Curt. in loco hic citato ab Auctore num. 10. & 11.

Num. 5. adde Auctorem in repet. feud. lect. 16. nu. 3. & lect. 17. nu. 1. vbi tempus ad hoc præfixum declarat, & ante eum Afflict. in cap. est autem §. donare, qual. ol pot feud. alien. nu. 71. Dominus enim directus præfertur vicino in iure congrui, Franch. decis. 620. nu 1. an autem hoc ius alteri cedere possit, idem decis. 38. num. 28. & an illud exercere ad alterius vtilitatem & beneficium, idem decis. 28. nu. 12. quod et ā proerdit in venditione rei emphyteoticæ, tunc. n. directus Dominus præfertur soluendo pretium, quod ab alio repetitur, Anna alleg. 43. nu. 14. & 15. & sic decisum retuli in meo Compend. verb. Dominus directus, quid autem è contra, an emphyteota præferatur, si Dominus directus vellet

P 2 suum

suum directum dominium vendere, idem Anna in sing. 150. ad quod multa alia consimilia recollexit D. Larath cons. 1. nu. 61. cum seq. quid autem in venditione fructuum eius massariæ spectantium ad colonum partiariũ, an Dominus præferatur extraneo, vide Frec. de subfeud. lib. 2. in 38. author. nu. 1. vbi etiam loquitur de Barone emere volente fructus vasallorum, de quibus satis per Capibl. in pragm. 1. nu. 115. cum seq. de Baronib.

Num. 6. videas vltra Ferron. in consuet. Burdegal. tit. de retract. §. 2. & Tiraqu. de retract. consang. §. 21. glos. vnic. nu. 1. Auctorem nostrum in d. lect. 17. nu. 3. & 4. & quod præferatur Domino, tradit Afflict. in cap. sequitur §. hoc quoque nu. 45. de success. feud. D. Larath. cons. 85. nu. 77. similiter agnato remotiori, cui feudum venditum est, idem Afflict. in cap. si Titius num. 8. si de feud. controu. fuer. inter Domin. & agnat. quanto fortius extraneo etiam vltra pretij oblationem, Curt. Sen. cons. 51. col. 1. in princ. Mart. Laud. inter cons. Bruni cons. 119. nu. 19.

Num. 7. vltra nostrum Auctorem in lect. 7. nu. 1. ante eum retulit Anna in constit. cõstitutionem num. 260. sequitur Fulc. singul. 43. lit. A, quod etiam procedit in reuocatione emphyteosis, Tiraquell. de retract. §. 1. glos. 10. nu. 4. vbi num. 5. etiam loquitur in feudis respectu temporis Domino feudi concessi, & nu 8. & 9. respectu agnatorum, idem D. Larath. cons. 86. num. 29.

Num. 8. & quod demanium ex iuris ratione introductum sit, multis rationibus comprobat Consil. Rouit. vbi supra num. 23. & seq. & sic non consuetudine tantum, sed ex vera iuris obseruantia, vt quoque nostri … è meminit D Larath cons. 84. nu. 1.

Num. 9. vide in meo Compend. verb. alienatio, & verb. emphyteota, vltra Rendell in tract. de iure prothom. verb. per emphyteosim nu. 26 & verb. donationis nu. 12.

Num. 10. vide eundem Rendell. in eit. tract verb. sub eodem seruitio nu. 7. latissimè Cõsil Fab. Anna in suis obseruationibus obser. u. 10. incip. si feudum, Præf. Mormill. in consue. ilarumus num. 13.

Num. 11. singulariter Gomes. in l. 70. Tauri nu. 27. loquitur de socio habente rem communẽ cum alio si habeat ius retrahendi, & diffusè Rendell. in d. tract. verb. locij per totum ful. 109. & seq. vbi plura.

Num. 12. adde Alphan. collect. 539. vbi idem refert alios citando ad hoc, & alia ad eius ornatum.

Num. 13. latè de hoc per Tiraq. in d. tract. de retract. eõ ang §. 21. glos. vnic. vltra alios citatos supra eod. nu. 6. de quo in eod. meo Cõp. verb. ius prothomiseos, & verb. prælatio.

Num. 14. demanij petendi ius competit vniuersitatibus, non solum vbi ipsi vasalli existentes sub immediato dominio Regis venduntur alieni, vel etiam quando existentes sub dominio Baronis venduntur alteri, Consil. Rouit. vbi supra nu. 25. 26. & 27. Agitur enim causa libertatis, quæ potissima est, at summa libertas est viuere sub Rege, inquit D. Larath. d. cons. 84. nu. 6. non mirum igitur si Vniuersitas præferri debeat in ista venditione facta à Domino, potissimum quando venderetur à Domino vtili, scilicet feudatario, vt supra dixi, de quo testatur etiam Maur. fun. in alleg. 51. Capibl. in pragm. 8. par. 2. n. 139. de Baron. & prolixius prosequitur istam materiam idem D. Larath. cons. 86. loquens de Domino alienare volente loca, castra, terras & Ciuitates eorum, cũ vasallis ipsis inuitis, & successiuè ipsi vasalli iure prælationis possint se redimere, sed quando à Rege venderentur, non aliter se ruentur iure prælationis nomine directi Domini, vt dixit Auctor, sed iure reemptionis, & petere offerendo pretiũ, latè Capibl. in pragm. 8. par. 2. n. 139. de Baron. eo quia Rex potest facere homines feudales de eius demanio, & alios liberare ab oneribus, ad quæ tenentur eorum Dominis, Maur. vbi supra nu. 3. non tamen Regis subditus poterit inuitus subdi alterius dominio, eius enim interest non mutare Dominũ, idem Maur. alleg. 44. nu. 1. & successiue stare sub dominio Regis, & non Baronis, idem Capibl. in d. pragm. 8. par. 2. nu. 138. de Baronib. nec semper demania conceduntur, etiam vigore dictæ prælationis existente causa legitima, maximè si domini … poterit ex eius paupertate, latè Camill. Saler. in prohem. Cat … in addit. incip. magna est Principis, … hoc tamen animaduer… vt concedatur dominium … requiritur, v … ediat Regiæ Curia, … tur … Rouit. nu. 22. & quid … obandum … posse, … Capibl. in pragm. 8 par. 2. nu. 142. de Baronib.

Num. 15 denegari potest aliquando demanium per Regem ex causa relata in nu. præcedenti in fin. an autẽ concesso d. mani… Rex possit vendere Terram, quam in demanio promisit habere, videas eundem Consil. Rouit. vbi supra nu. 2. & latissimè D. Larath. d. cons. 86. vbi quæstionem istam exactè examinat in beneficium vniuersitatum, & demum decisium refert in eorum fauorem, vt audirentur in eorum iuribus, attenta ambiguitare opinionum eiusdem.

Vers verumtamen, & per istam rationem dixit D. Larath. vbi supra nu. 79. agnatum præferri Domino

Domino feudi facta alienatione per feudatarium.

Num. 16. quamuis enim Baro prælationem habere videatur, vt dixi in omnibus iuribus Vniuersitatum, ac rebus, ita & taliter, vt dominium vtile Baronis præferatur directo, quod est Regis, Freec. de subfeud. lib. 2. in 4. quæst. nu. 12. quod sanè procedit in inuestitis, vt ex mente Bald. in l. 1. ff. de rer. diuis. refert Capiblanc. in pragm. 8. par. 1. num. 82. de Baronib. secus tamen in non inuestitis, quo fit, vt sicut dum Dominus semel effectus non possit amplius ex alia causa dominium nancisci, nisi esset dubius de prima causa, cui renunciaret, quo euentu ex secunda, & non ex prima Dominus efficeretur, Auctor decis. 39. nu. 36. & 37. ita è contra dum ex dominio rei priuatus nequiret eodem iure prælationis eundem reacquirere peracta venditione, nam ius extinctum non reuiniscit amplius, sed noua requiritur constitutio, Auctor in cons. 145. num. 47. vol. 2. sicuti enim ius prælationis competens vasallis est temporale, Anna allegat. 27. num. 2. ita & ius prælationis Domini, eo quia ad paria iudicantur, Afflict. decis. 265. nu. 2. & 13. nisi fortè euictio imineret in re euicta, tunc enim venditio extingueretur euicta te vendita iure prælationis, maximè nulla mora interueniente, secundum quæ alias iudicatum censet Auctor cons. 153. vol. 2. num. 15. & pariformitèr concludi videtur in eo, qui ius, vel priuilegium reuocandi domum competat alieni, & expetit alium conuenire durante causa concessiua dicti iuris, seu priuilegij tunc poterit conueniri, & cogeretur se defendere, ita tradit Diaz in regul. 402. vbi id limitat plurifariàm, quod facit pro Terra ipsa vendita, vt cesset priuilegium prælationis Domini sibi competens, nam cessante causa illius, legatione finita cessat ius reuocandi domum, Tiraquell. in tract. cessante causa par. 1. num. 228. & pro resolutione huiusmodi dico, quod si filius renunciauerit feudum Domino consentientibus agnatis tacitè, vel expresse, si Dominus reconcesserit dictum feudum eidem filio, qui postea moritur sine filijs, non aliter admittuntur ad eius successionem, ita Afflict. in cap. vnico nu. 61. an agnatus.

Num. 17. sic etiam si emptor citra assensum emisset, vel saluo iure assensus Domini, licet autem dominium non transferatur in feudis sine assensu, vt dixit Anna in rubr. de vasall. decrep ætat. num. 11. Auctor etiam meminit cons. 1. nu. 42. vol. 2. quamquam dominium transferatur in hoc casu, non tamen totaliter, sed suspensiuè, quod sanè transferri posse non ambigitur, donec assentiat Prorex, ita noster Auctor cons. 147. nu. 29. vol. 2. sicuti & venditio in suspenso permanet, donec assentiat Dñs, Consil. de Georg. in alleg. 6. nu. 46. sed benè penes emptorem suspensiuè, etenim in transferendo feudi dominium, quod sibi venditor reseruauerit requiritur consensus emptoris in acquirendo, & Regis in tollēdo obstaculum, Franch. decis. 540. nu. 22. accedente inde emptoris consensu remanēt adhuc contractus in suspenso, donec vt dixi Dominus assentiat, non mirum si omnia resoluuntur Domino assentire renuente, nam emptor resoluta emptione habebit omnia, quæ eum interesse erogauit, Anna alleg. 42. nu. 8. ita quoque, & dominium suspensiuè translatum quando contractus resolueretur virtute pactorum resolutiuorum dicitur redire ad sua principia attractiua, Franch. decis. 64. nu. 11. & Marta in vot. 200. num. 11. id benè declarat, & in vot. 9. num. 19. subdit, quod dominium reuocabile dicitur ius dominij non dominium verum, an autem emptor feudi cum pacto de retrouendendo dicatur verè Dominus, & in eum transferantur omnes prærogatiuæ, quæ Domino irreuocabili competunt, & quomodo procedat, vide Franch. decis. 159 nu. 3. & 10.

Num. 18. Refutato feudo in manus superioris eo ipso pignus contractum resoluitur, Auctor noster decis. 28. nu. 4. vbi nu. 11. id declarat, quomodo procedat, & in cons. 147. nu. 2. eod. vol. nam dominij acquisitione pignus confunditur, Maur. Inn. alleg. 17. nu. 5.

Num. 19. idem Auctor in lect. 17. nu. 3. & hac ratione perpensa, non habent prælationem in feudo nouo, Auctor decis. 11. nu. 89. consimiles rationes adduxit Afflict. in cap 1. nu. 1. si de feud. fuer. contr. inter Domin. & agnat. ex quibus magis fauetur agnatis, quàm Dominis, D. Larath. d. cons. 86. nu. 77.

Num. 20. idem Auctor d. decis. 11. nu. 89.

Nu. 21. an autem in alienationibus factis subhasta directus dominus præferri debeat, idē D. Larath. cons. 1. num. 63. allegat Bald. cons. 306. lib. 1. affirmatiuè concludentem, & sic in dies practicari testificatur Frāch. decis. 277. nu. 2. sed in casu nostri Auctoris secus videtur, cum agnatus alienatione necessaria in præiudicium aliorum poterit alienare feudum, Afflict. in cap. si vasallus nu. 23. si de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. & quid in feudo paterno, an possit in præiudicium agnatorum, etiam cum consensu Domini alienari, vide Curt. Iun. cons. 138. numer. 23.

Num. 22. exemplo hoc ostendit Rendell. in tractat. alleg. de iure prothom. verb. extransa-

nistr. vniuersit. hoc tamen limitari cernitur, nisi de volunrate Regis substitueretur substitutus, ita Afflict. in rubr. constit. vt iustir. alium suo loco non poss. ord. & Caran. in rit. 2. nu. 16.

Num. 2. addas Caran. in d. tit. 2. nu. 16. ad quod nota, quod si substitutus commiserit peculatum forrè, vt alias in facto in Ciuitate Aquilæ occurso apparuit Aerariũ vigore suæ potestatis substituendi alium substituit, & crimen allegatum patrauit, quæsitum fuerat, an ipse substituens teneretur, quia se excusabat, quod in rescripto Regio non mandabatur, quod teneretur de facto substituti, licet de proprio, & fuit pro ipso iudicatum, refert Luc. de Pen. in l. agentes C. de agent. in reb. lib. 12. col. 3. vers. dicitur autem, qui contrarium tenere videtur, & in quibus casibus substitutus admittatur, vide Campag. in capit. quia de Vicarijs nu. 13. & an teneatur vltra culpas, dixit Maur. d. alleg. 93. num. 13. & de insufficientia eius habetur in cap. item prædicti secreti.

Num. 3. Inhabilis ad seruiendum, an succedat cum fratre habili, si æqualiter instituantur hæredes in feudo, vide Pilenm q. 53. vel debeat seruire per æque idoneum, Corset. in verb. substitutus, Capye. decis. 31. nu. 3. est verùm, quod quando innabiles vocãtur ad feudum, cum ipsis dicitur esse dispensatũ, Card. Paris. cons. 4. nu. 24. & seq. vol. 1. & cõs. 23. nu. 37. sic etiam in concessione feudi facta inhabili, nam censetur cum eo dispensatum, Auctor decis. 27. nu. 14. & decis. 37. nu. 20. & successiuè, vt ipse ait, vt possit per substitutum seruire, quemadmodũ Papa conferens beneficium incapaci, videtur cum illo dispensare, Bon. de Curt. in tract. de nobil. par. 3. nu. 205. Fusc. singul. 77. lit. P, vltra addita ad hoc per me supra eod. tit. de assens. Reg. §. 4. nu. 16.

Num. 4. adde Paschal. in tract. de virib. pat. potest. par. 4. cap. 9. nu. 54. citantem Auctorem hic, & hic nota, quod ideò fit, vt nominans debeat sibi æqualem nominare, & non minus idoneum, prout in feudalibus terminis loquitur Afflict. in cap. beneficium nu. 2. si de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. quemadmodum enim infeudatio æquali personæ fieri debet, sicut idem Afflict. testatur in cap. vnic. §. similiter nu. 6. de lege Corrad. sic etiam substitutio officij, nam substitutus æque idoneus esse debet, vel idonior, vt principalis, vt dictum est in principio, aliter nominans aliquem ad officium, si nominatus fuerit minus idoneus, nominans conueniretur ratione fidei sequutæ, Auctor cons. 81. nu. 1. vol. 2. nisi per Curiam fuisset approbatus, vt idem subsequitur, & ob id nominans debet nominare idoneum, & aptum ad seruiendum, quo fit, vt habens potestatem nominandi in officio, vel feudo poterit nominare etiam extraneum hæredem, Maur. Sen. alleg. 43. & talis nominandi potestas à Rege concessa non expirat nisi sequuto effectu, Anna alleg. 139. nu. 27. qua siquidem non facta admitterentur successores ab intestato, latè Maur. Iun. alleg. 66. nu 6. & idem Maur. Sen. alleg. 43. nu 4. vbi in fine concludit in fauorem mulieris esse admittendam in hoc casu ad feudum, & sic limitabitur dictum Auctoris nostri in hoc.

Num. 5. est decis. hic citata 28. nostri Auctoris eam allegantis 31. & respectu naturæ ipsorum officiorum concordari videntur in hoc cum feudis, eo quia sicuti officia de sui natura hodie effecta sunt vendibilia, idem Auctor decis. 7. num. 38. ita pariter, & feuda, sed hoc præuio assensu, vt supra dictum est, & in cõs. 137. nu. 5. vol. 2. de officijs alloquendo dixit ea esse de regalibus Principis ossibus infixa, & feudorum instar nullo sanè pacto alienari, aut ad longum tempus absque assensu locari possunt, & in cons. 130. nu. 9. & decis. 34. nu. 16. nec enim sunt ad hæredes transitoria, sicut feuda, subsequitur in d. cons. 137. nu. 6. & in hoc differunt, & in alijs relatis per eundem in decis. 28. nec insuper locũ habet constit. constitutionem diuæ memoriæ, vt iam decisum affert ibi Auctor, & vltra eum Frãc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. ex hoc etiã fonte fol. 75. de quo in meo Compend. verb. renocatio vigore cõstit. vbi alios citani Doctores:

Num. 6. officium prorogatum nõ dicitur nouũ officium, inquit Maur. Iun. alleg. 10. num. 5. & 9. & an sit licitum idem officium repetere per viam confirmationis, vide Consil. Rouit. in pragm. 1. de offic. & quæ ijs prohib. nu. 10. an autem idem officium continuare, vel reiterare alijs idoneis existentibus quis cogi possit, idem in pragm. 2. nu. 14. de admin. vniuers. an autem vno reluctante eius reformatio in officio militet, vide Annam alleg. 15. per totam.

Num. 7. de materia ista ampliationis officij loquitur Anna in allegat. 32. vbi casum refert decisum, quod concessa potestate ampliandi pro vno hærede valeat, etiam quod non sit filius, vel genere hæres institutus, & si fuerit ampliatum ad hæredes, an possit diuidi inter filios, vel ad primogenitum tantum pertineat, vide Maur. Seo. alleg 19. per totam.

Num. 8. est decis. 7. & 25. de quibus vide in meo Compend. verb. inquisitus, verb. suspensio, & idem Auctor in cons. 133. vol. 2.

Num. 9. est decis. 26. de qua in meo Compend.

verb.

verb. inquisitio, & sic decisum nouissimè refert Muta decis. Sicil. 5. de quo habemus specialem pragm. in Regno 7. de syndic. offic. & vltra eam videas Paris. in tractat. de syndic. verb. Iudices ad syndicandum.

De saluo conductu.

NVm. 1. vide Mastrill. de magistr. lib. 3. cap. 4. nu. 214. & de hoc satis dictum est supra eod. tit. 1. §. 4. nu. 6. & seq. vbi aliqua notaui, & quod Principi tantum spectet concedere abolitiones, non autem ad Barones, nec ad alium spectet retulit Consil. Rouit. in rubr. de abolit. nu. 10.

Num. 2. & quid operetur ista clausula, dummodò non accedat, vbi partes offensæ habitant, latissimè idem Consil. Rouit. in pragm. 1. de guidat. nom. 8. cum seq. an autem concesso guidatico ne quis accedat in Ciuitatem comprehendantur Burgi ciuitatis, & quid si in vno ex Burgis inhabitauerit pars offensa, quidnam fuerit decisum retuli in meo Compend. verb. suburbia.

Nu. 3. singulariter id tradit Iodoch. in sua praxi crim. cap. 146. nu. 3. Andr. Gail lib. 1. de pace publ. cap. 9. nu. 20.

Num. 4. Mastrill. vbi supra nu. 177. & lib. 5. cap. 6. num. 88. ex dispositione cap. ad hoc statutum erat, vt pro furto infra augustalem sit pęna fustigationis, & signationis in fronte, seu mercationis, & bannitionis de Prouincia, vt ibi Campag. num. 27. notat, hodie autem ex communi obseruantia mercaatur in spatulis minores, qui si iteratò furtum commiserint, iuxta furti qualitatem puniuntur ex dispositione nouellæ pragmaticæ hic citatæ, quæ in scriptis non est redacta, & de omnibus pęnis furum abundè loquutus sum in d. Compend. verb. pęna furti, & vidi aliquando seruari tempore Ducis Ossunæ Iunioris, tunc Neapol. Proregis dictos minores fures cum fonaleis in canna per Ciuitatem Neapol. asportari, & castigari.

De Capitaneis destinatis ad custodiam.

NVm. 1. hoc specificè mandatū est in pragm. 35. §. 8. in fin. de offic. mag. Iustit. vt vnusquisque ipsorum Capitaneorum asportare debeat virgam in manu tām intra, quām extra Ciuitatem Neapol. & similiter cæteri seruientes Curiæ olim baculum asportare tenebantur, prout seruari dixit in Francia, Chassan. in cathal. glor. mundi par. 7. consid. 51. prout etiam olim Neapol. seruatum fuisse testificatur Afflict. in constit. edictorum sub nu. 6. quem sequitur Campag. in cap. siuè quis sub nu. 19. in addit. vers. & talis citatio, vbi retulit, quod Nuntij portant quendam bastonem de ligno in manu, & Nuntij Sac. Cons. portant mazzam de pilteo cum armis Regijs, quamuis hodie respectu alguzeriorum non seruetur talis asportatio baculi, neque etiam id obseruant Porterij Sac. Cons. nisi eo die, quo feriæ Tribunalium indicuntur, sed tantum ipsi Capitanei de guardia cōmoniter virga vtuntur, & quæ nam pertinent ad eorum officium exprimuntur in pragm. 35. de offic mag. Iustit.

Num. 2. vide Mastrill. de magistr. lib. 5. cap. 8. nu. 109. intantum verùm est, quod exequutoribus istis incognitis, & signum non habētibus resisti potest, Claud. Tur. in allegat. 41. nu. 13. hoc ideò antiquitus sancitum fuerat Nuncios ipsos asportare signa, vt cognoscātur cap. cū parati, & cap. significauit de appellat. vbi Doctor. & Campag. loc. cit. & inde citatio valeret tanquam à persona legitima peracta, cui resisti non potest, alias secus, vt dixi, hinc hodie respectu istorum militum Curiæ, licet habeant potestatem capiendi contumaces, & bannitos, & alios delinquentes, vt in d. pragm. 35. §. 2. statutum est, similiter eos, qui reperiuntur in locis suspectis, nam possunt etiam contra eos scrutari si portent aliquod illicitum, vel arma, & si captus restiterit nolens scrutari punietur, & ob hoc tantum detineri, & capi poterit per Deputatos ex sola resistentia, vide Parid. in eodem tractat. de syndic. verb. an ex eo, quod sub nu. 9. quo verò ad alios debent habere speciale mandatum, teste Boss. in tit. de capt. num. 93. & habetur in d. pragm. §. 3. quinimmò nemo à Nuntio capi potest nisi ostendat licentiam, idem Boss. in tit. de citat. num 12.

Num. 3. vide Menoch. de arbitr. iudic. cas. 318. nu. 22. quando quis nomen, vel signum alterius sibi falsò atrogat, vt puniri possit arbitrio Iudicis.

Num. 4. hoc idem demonstratur ex d. pragm. 35. §. 5. vbi dictis Capitaneis iniunctum est adire Regentem bis in die, & in §. 6. vt capta reuelent Regenti.

De legitimatione, seu restitutione natalium.

NVm. 1. Legitimatio cum sit de regalibus, vt tradit Peregr. in tract. de fideicomm. art. 23. nu. 90. & de reseruatis Principi in signum supremæ potestatis, Alciat. in l. 1. ff. de verbor. obligat. nu. 48. Soccin. consl. 95. nu. 4. vol. 4. Paris. cons. 3. nu. 8. vol. 3. & actus reseruatus in signum superioritatis, idem Paris. cons.

cons.2.num 7.vol.2.non mirum si ad Principem dumtaxat spectare videatur restituere, ac dispensare super natalibus, Chassan.in cathal.glor.mund par.5.consid.24.in 49.privil.Boss.in tit.de Princip.num.180. Anchar. quest.62.par.1.nu.14. Mich.Cherian.inter commun.opinion. tit.de iur.aur.anul. num. 4.& seq. Cæsar enim de iure, & de facto legitimat, & alteri hanc potestatem, & auctoritatem dat, inquit Bald.in cons.129.num.2. par.2. Paris.cons.2.nu.2.consil.3.nu.3.cons. 5.nu.2.cons.6.num.2. vol.2. nec per hoc ipse minuatur sua suprema potestate hinc est, quod si Princeps legitimandi potestatem Comiti concederet, illi plenitudinē potestatis non concedit, Berous q 60.nu.7. & ex ijs cernitur multo fortius spectare ad Proregē huius Regni, qui vigore suæ potestatis amplissime quotiate legitimat filios illegitimos cuiusuis speciei etiam sit gratia, quam non tantum Principi, sed etiam suo Locumtenēti concedit, sic, & legitimatio facta à Principe gratia, & priuilegium Principis nuncupatur, Afflict.in cap.1. vers.nunc venio nu.11. hic fin.i x sequitur Paris.cons.1.nu 54.vol.2. & cons.2 nu.7.cons.3.nu.9 eod.vol.

Num.2.In legitimatione enim sunt vocandi illi, de quorum præiudicio agitur Bald. in cōs. 119 nu.5. vol.5 & cons.361.num.1. eod.vol. Soccin cons.3. num.7. vol.3. & Vrsill. decis. 195. nu.6 tarè hoc est per citationem ipsorum, quibus præiudicatur in iure successionis in legitimatione filij, refert Ant. Gabr. lib.2 commun.opinion. tit.de citat.concl.1. nu. 130. cum seq. vbi id declarat, quomodo procedat, quod limitat Auctor noster non procedere, quando fieret in vita patris, Cherian. vbi supra nu.80. & 82. vbi plures allegat, & ante eos Mart.Land.in tract.de legitim col.17. vers.an autem in legitimatione, vbi etiam subnectit iuxta Auctoris sententiam, etiam si fieret post mortem matris legitimatio, dummodò fuerit in testamento ordinatum ab eo, etenim legitimatio poterit à patre mandari, etiam in præiudicium agnatorum, Maur.Iun.alleg.88.nu.2. quæ siquidem facta ordine patris retrotrahitur, vt sequitur num.3.secus autem si fuerit facta post mortem eius nulla facta mentione in testamento, vt retulit ibi Ant.Gabr. sub nu. 136. vers. & quando mortuo patre, potissimum quando ius esset quæsitum agnatis, vel hæredibus ex aditione hæreditatis, bonorumq; possessionis apprehensione, Berous vbi supra nu 3 & Afflic.in cap.vnic.vers.nūc venio nu.3. hic fin.lex, Kircou. inter comm. opin.eod.tit.de iur.aur.anul.sub nu.11. vers. legitimatus filius.

Num.3.quando enim fieret legitimatio in vita patris stantibus filijs legitimis, & naturalibus ad hoc, vt valeat fieri debet mentio de ipsis agnatis, Peregr.in tract.de fideicomm. art.23.nu.53. & seq. Paschal.in tract.de vir. patr.potest.par.2.cap.4. num.108. cum seq. quinimò ipsis inuitis legitimatio fieri non potest tantum in defectum legitimorum, ita Cherian. & Xuarez in eod.titul.de iure aur. anul. num.50. vers.fallit, vbi legitimatio, & proinde clausula ista ab Auctore allegata in legitimatione apponitur, nam exquiritur etiam citatio filiorum legitimorum, & naturalium, Ant.Gabr.vbi supra nu.143.& in tit.de legitim.concl.1.Cherian.ibidem nu.2. quando autem fieret post mortem, quia ipsis inuitis fieri non potest, vltra Cherian. loco citato, sequitur ibidem Ant.Gabr.num.131. qui licet ex aliorum opinione, dicat contrarium esse verum in nu.33 ex mente Bald. & Nicel.concordando opiniones censet postremam istam opinionem procedere quò ad effectum legitimationis, non quò ad successionem, etenim tunc erint citandi, & propterea apponitur alia clausula citra præiudicium agnatorum, idem Ant.Gabr.eod.tit.de legitim. concl.2. & isto casu stante ista clausula limitatiua non succederet legitimatus, nec præiudicaret, sed tantum ex testamento, idē Cherian.inter commun.opinion. tit.de suis, & legit.hæred.nu.27.Paschal vbi supra num. 114.& seq.& de hac clausula in legitimatione apposita, latissimè loquitur idem Peregr. in d.tract.art.23.nu.76. an autem valeat legitimatio superuenientibus filijs, vide Afflict. in cap.mulier §.naturales in 2.notab. num. 73. si de feud.fuer.controu, inter Domin.& agnat.

Num. 4. ista clausula ordinariè apponitur in legitimatione filiorum naturalium nobiliū ex particulari ordine Suę Maiestatis, & propterea filius alicuius nobilis legitimatus ex Principis gratia, seu priuilegio, an dicatur etiam nobilis!, licet videatur Martin.Laud. in d.tract.de legit.col.19.vers vide, quod teneatur, negatiuam partem sequi, cōtra cum tenent Bon.de Curt.in tract.de nobil.par.4. sub nu.21.vers aut verò, & secundo, & Card. Paris.in cons.58.nu.45.vol.4 quod legitimatus quò ad omnia et ā nobilis dicitur, quod secus est in filio spurio nobile legitimato, Curt.Sen.in cons.10.nu.10. & de hoc loquitur Afflict.in cap.qu[illegible] num.31.quis dicatur Dux, vbi quærit si spurius dicatur nobilis & de Casata, an autem ad honores [illegible] Neap.admittatur [illegible] legitimati à Principe, & potissimum quando non simpliciter filius ipse nobilis fuerit à Principe legitimatus,

interesse lucri cessantis solum considerari respectu mercatorum, & respectu mercati faciendi est damni emergentis.

Nu.6. sic etiam interesse, quod derivatio aquæ noceat vicino, non est probabile, Anna alleg. 91. num. 4. vbi loquitur de molendino construendo in fundo proprio, & aquam à flumine deriuare, licet noceat vicino, & an, & quando construi possit molendinum in flumine publico, Maur. Iun alleg. 61. num. 3. & alleg. 83. per totam, nam regulariter in suo non negatur, quin possit construere molendinum, & furnos, Capibl. in pragm. 14. nu. 4. de Baronib.

Num. 7. vide Capyc. in inuest. feud. rubr. feud. clauf. verb. molendini verf. amplio secundo, an autem feodatarius, qui habet molendinum, aut furnos prohibere possit ne subditi sibi alium furnum, vel molendinum ædificet, latè Boss. in tit. de regal. num. 4 c. & quid si quispiam inferius haberet molendinum, an ille, qui est superius vellet ædificare impedire posset, Loffred. cons. 12. nu. 14. & multa alia ad ornatum istius quæstionis posuit Fusc. singul. 34. lit. M, vltra Alex. in cons. 194. nu. 10 & 11. vol. 2. qui loquitur de construente molendinum in flumine nauigabili, modo non impediatur vsus nauigij, nec poterit alius conqueri ex eo, quod suum minus frequentabitur, & facit aliud cons. Bald. 71. nu. 2. par. 1.

Num. 8. extat pragm. 1. §. 1. de salar. eorum, & c. licet de hoc singulariter loquatur Capyc. in d. sua inuest. feud. rubr. feud. clauf. verb. furnis.

Num. 9. an Dominus habens furnum, vel molendinum prohibere possit suis vasallos alio ire, vide Borr. decis. 213. & sic decisum tradit Anna allegat. 116. & in repert. rubr. de vasall. decrep. ætatis nu. 70. quem sequitur Capibl. in pragmat. 14. de Baron. vt in meo Compend. verb molere.

Num. 10. hoc idem tradit Steph. Quarant. in summa bullarij in verb. dies festus vers. & sic an & quando non obstante, Episcopus Iserñ. in sua praxi Archiepisc. Neapol cap. 52. de quo in meo Compend. Decis. Curiæ Archiepisc. Neapol. verb. nundinæ, nouissimè Mossel. in 2. par. suæ summæ theolog. tit. in tract. de contract. & vltim. volunt. tract. 2. cap. 4. nu. 144. cum seq. vbi plura ad hoc.

Num. 11. vide Montanar. in pragm. 2. de administr. vniuersit. num. 353. vbi in antecedenti nu. 352. tradit ista parlamenta fieri posse in claustris Ecclesiæ, & sic ordinariè in aliquibus Terris Regni vidi obseruari, nempè in Ciuitate Theani, Terræ Summæ, & alibi. vel in locis deputatis pro parlamentis per Vniuersitates, vt in Terra Foggiæ, Cosentiæ, Ariani, Atripaldæ, Caleni, & c.

Num. 12. nota hic, quod ex dispositione iuris communis prohibitum est legere publicè, vel priuatim in l. 1. C. de stud. liber. vrb. Rom. lib. 11. vbi Luc. notat, quod si extra Capitolium inuenti fuerint legere, & docere, priuilegijs concessis docentibus in Capitolio nō fruerentur, & in Regno de hoc habemus pragm. 8. de schol. doctor. vbi expressè prohibetur, quod nullus legat priuatim lectiones, excepta lectione Institutionum sub pœna in ea contenta, ad quod subnotandum duxi, quod prohibitio facta Lectori lectionem legere, includit, vt nec etiam scholares audire debeant, sicut è contra scholari prohibito audire lectionem, prohibetur etiam Lectori lectura, ita Carau. in pragm. 1. § 15. nu. 13. de Senatusc. Macedon. & ob id multoties euenit Neapol. Lectores, & scholares molestatos esse ex lectura sic absque licentia Proregis enunciata.

Num. 13. verum est, quod priuilegium per non vsum non amittitur, quando non fuerit præstita occasio vtendi. Anna in singul. 400. sed in ijs casibus occasio erat in facultate priuilegiati, & ideò priuilegium ipsum per non vsum spatio decem annorum secūdum communem opinionem admittitur, ita Maur. Iun. allegat. 44. num 4. & ita patientibus ipsis priuilegiatis ammittitur per non vsum, Maur. Sen. alleg. 16. nu. 25. alleg. 18. nu. 4. allegat 51. nu. 7. & alleg. 85. nu. 4. & hic subnotādum est, quod dictio in perpetuum extenditur semper continuè, & sine præfinitione temporis, Aneh. q. 82. par. 1. nu. 10.

Num. 14. nota hic, quod verbum quandocumque est generale aptum importare infinitatem, Pet. Girard. in singul. 18. nu. 12. ad quod singulariter eminenter Bald. dixit Carau. in tit. 107. nu. 37. quod verbum quandocumque & verbum perpetuò impediunt currere præscriptionem statutariam, vel legalem, & quod dictio quandocumque denotat perpetuitatem, ita quod excludit legalem præscriptionem, refert Maur. Iun. alleg. 105. nu. 3 & quid per dictionem semper, vel perpetuò, vide Tiraquell. de retract. consang. §. 1. glos. 10. nu. 34. an autem præsumptio, quæ oritur ex possessione 40. annorum sit sublata per verbum semper, & quandocūque, vide Mormill. in constit. quadragenalem nu. 1.

De exteris habitantibus in Terris Baronum.

NVm. 1. videas in meo Compend. in noua compilat. verb. rixosus, & verb. vendere, vbi

vbi omnia concernentia istius materiæ expulsionis, videlicet exterorum de Terris Baronum deduxi, ac etiam nouellam decisionem factam per Collater. Consil. aduersus fratrem Domini Terræ eius inimicum, si potestat inhabitare in Terra ipsius, vbi multa ponderaui pro decisionis corroboratione, an autem exteri demaniales homines confluentes ad habitandum in terram concessam per Regem alicui Baroni, cum vasallis exceptis demanialibus, qui sunt certi, & declarati spectent ad Barones, vel Regiæ Curiæ, cum sit totum territorium Baronis, & Rex nil sibi reseruauit, decisum fuit, quod omnes habitantes in dicta Terra, & qui in futurum confluant ad habitandum spectent Baroni, Anna in cap. 1. de vasall. decrep. ætat. nu. 268. & vltra hæc vide Mastril. de magistr. lib. 3. cap. 10. nu. 26.

Num. 2. de ista decisione memini in meo Compend. verb. expelli, & vltra Auctorem hic allegaui Consil. Rouit. in pragm. 1. de Baronib. nu. 4. Capibl. ibidem sub num. 129. Masull. ad Capyc. decis. 118. Mastrill. de magistr. par. 2. lib. 4. cap. 18. nu. 90. Ricc. collect. au. decis. 880. & ante eos pertractauit Afflict. in cap. vnico num. 19. de form. fidel. & notandum est quod artifices sunt necessarij ad bene viuendum, Marta in vot. 17. nu. 8.

Num. 3. expulsio quamuis pœna dicatur, non tamen pro deportatione habetur, Bart. in prine constit. ff. §. hæc autem num. 4. non per hoc habebit annexam pœnam bonorum amissionis, cum ipsa publicatio bonorum videatur in certis casibus à lege expressis, de quibus per Bossium in tit. de bon. publicat. Iul. Clar in § fin. q. 78. latè Sebast. Guazzin. in tractat. de confisc. bon. conclus. 14. & successiuè Barones nequeunt illa bona expulsorum capere ob simplicem expulsionem, nam esset contra omne ius, vt etiam notat Marmill. in d. constit. quilquis in princ. & an vasalli Ducis Ferrariæ possint impedire eorum subditus ire ad habitandum in Ciuitatem Regis, vide Anch. q. 48. par. 2. nu. 3.

De donis, & expensis Vniuersitatum.

NVm. 1. Vniuersitates Regni prohibentur congregari ad faciendas donationes cuiusuis summæ alicui sine licentia Proregis, ex dispositione Regiæ pragm. 5. §. 18. de administr. vniuersit. & in pragm. 9. eod. tit. etiam si ipsi Principi donare vellent, adeò quod ex iuris dispositione cautum est superindicta imponi non posse sine congregatione populi, & Principis auctoritate, Luc. in L. vnica C. de superindict. lib. 10. Boer. decis. 60. qui sub nu. 3. & 7. vers. sed vbi pro donando Principi, loquitur specificè, vt requiratur licentia ipsius, etiam si vellet ipsi donare, Capyc. in inuest. feud. rubr. feud. claus. vers. collectis col. 2. ad quod etiam Consil. Rouit. in pragm. 5. nu. 22. eod. tit. & ibi Montanar. §. 9. & 20. & Zappull. in §. 12. nu. 3. eod. tit. multa aixerunt, & alia ad ornatum collexit Ricc. collect. 775. & ob id si licitum esse videatur expensas erogari, ac alia donatiua facere pro iucundo aduentu Domini in eius ingressu, vt prosequitur alios citando Capibl. in pragm. 8. par. 2. nu. 133. attamen existentibus in contrarium pragmaticis mentionatis omninò licentia Proregis erit necessaria, & sic communiter practicatur, quid autem in donatiuo strenæ, an licitum erit dare Baroni, vide eundem Capibl. in pragm. 1. nu. 216. de Baron. an autem in remunerationem donari possit ei, idem in d. pragm. 8 par. 2. nu. 152. & seq. copiosè Loseus in suo tract. de iure vniuersit. par. 3. cap. 11.

Num. 2. quoties enim Episcopus ingreditur eius Diœcesim in prima vice ei clerus, & populus obuiam exire debet, vt ex mente Bertacch. & Matull. decis. 17. num. 7. ad Capyc. comprobat Prasf. de Franch. decis. 255. num. 1. hoc etiam obseruatur quando Princeps ingreditur Ciuitatem, nam ei obuiam iri debet, & expectandus erit in Ciuitate cum iucunda receptione, & debet honorari in sua receptione, vt per Chassan. in cathal. glor. mund. par. 5. consid. 24. in 116. princ. ad quod dixit Frecc. de subfeud. lib. 3. in fin. in quæst. præcedentiæ incip. syndicus inclytæ, & c. nu. 14 quod Rex dum recipitur in Ciuitate deputantur Electi à Ciuitate purpureis vestibus, & pretiosis ornamentis decorati, qui exultantes, & iubilantes, & cum ramis palmarum ipsum recipiunt, & pariter in receptionibus Proregum, ac Archiepiscoporum Neapol. vt pluries vidi seruari, cum maxima populi iubilatione, & lætitia, & sic in alijs locis Regni in receptione suorum Dominorum, & Prelatorum, nam est condecens, & iuris debitum reuerentiæ, ex quibus si aliquæ expensæ fierent per vniuersitates licito iure admittuntur in compotis ipsarum, sed donatiua non aliter fiunt, nisi præuia licentia Viceregis.

Num 4. Princeps enim, quia priuatorum negotijs quotidie occupatur consultum est intendere aliquando, vt viuat, & sanus viuat, & sic dare interuallum negotijs prædictis, quia danda est recreatio corpori, vt possit magis proficere curis incumbentibus, ita Afflict. in constit. generalia iura nu. 3. & propterea vltra ferias ordinarias in diebus, qui vel le-

uis

nis auspicium, vel ortus imperij protulerunt inquit text. in l. omnes C. de ferijs, solent etiam incidere ingressus Regum, vel possessionum Regi adeptiones, aut matrimoniorum contractationes, sobolisq; natiuitates, vt patet in pragmaticis situatis in tit. de abolitionibus; fiunt enim tunc publicę lætitiæ in populo, & successiuè pecuniæ fiscales, vel Vniuersitatum in causas ipsas erogari videntur.

Num. 5. sic etiam, & tutor, vel tutrix mittendo munera consueta per patrem pupilli excusantur, Præs. de Frãch. decis. 178. nu. 8. & tales donationes remuneratoriæ, sicuti per tutores fieri possunt, ita quoque per Ciuitatum Administratores, Loseus vbi supra per totum.

Num. 6. de Commissarijs istis redemptionum extat pragm. 6. de syndic. official. vbi de illis loquitur, vt stent syndicatui post finitam administrationem, & de Commissarijs pro extirpatione locustarum habetur in pragm. 1. de brucis, vbi latè Consiliar. Rouit. & de Commissarijs ad capiendas informationes per Regnum, extat pragmat. 7. §. 9. de offic. magn. Iustit. qui tenetur dare fideiussionem de bene administrando, & reddendo rationem; salaria verò istorum soluuntur expensis Vniuersitatum, sed ipsorum Commissariorum ad capiendas informationes expensis partium, vel Regij Fisci, nam mittuntur eorum instantia, & propterea nouissimè ex nouella pragmatica Comitis Lemensium, die 31. Maij 1616. §. 67. cautum est nullatenus ab inquisitis vel à contrauenientibus salaria solui, nisi sint condemnati semota omni clausula in contrarium apposita, & puniri possunt de extorsionibus in casu contrarij.

Num. 7. adde Mastrill. de magistr. lib. 3 cap. 4. nu. 144. est enim certum in iure, quod timens offendi, licet impetrauerit cautionem de non offendendo, si tamen ex legitimis causis ostenderit Iudici se non esse securum, poterit implorare, vt liceat sibi deferre arma, & conducere secum homines armatos, & vt Iudex det sibi familiam, quo magis defendatur ab insultu eius, à quo timet offendi, de quo satis per Hercul. in tract. de caut. de non offend. cap. 11. nu. 1. vbi plura alia ad ornatũ refert remedia, & non mirum si licentia Iudicis in hoc exquiratur, vt suam familiam inopem ipsius det; etenim armatos famulos secum ducens debet puniri l. seruos C. ad l. Iul. de vi publ. Alex. in l. 1. ff. eodem, Boss. in tit. de vnion. nu. 3. tanto magis si per Regnũ homines suspecti incederent, nam tunc ad Principem ipsum spectaret assignare custodiam militum sumptibus tamen petentis, eo quod istæ armatæ, seù cauałcatæ inscio Principe sunt prohibitæ, etiam Romæ, obstante Bulla Pontificis, Guazzin. in tract. de confis. bon. concl. 86. nu. 2.

Num. 8. sic etiam equi postarum concedi nequeunt absque licentia, Luc. in l. cursum C. de curs. publ. lib. 12. & quod nullus Iudex cõcedere possit, præterquã Præfectus Prætorio literas tractatorias quorumcumque animalium, quæ cursu publico ducenda, & transferenda veniant, refert Menoch. de arbi. iudic. lib. 2. cas. 299. nu 5. & cas. 2. nu. 3.

Num. 9 hoc iure vtimur indifferenter in Regno vt impetrata licentia Proregis suspectus de inimicitia possit tenere consocios armatos secum vt hic dicit Auctor, vel familiam armatam petere à Principe, aut ab eius Officiali ne offendatur, vt per Afflict. in constit. intentionis nostræ num. 5. vbi plures allegat vltra Hercul loc. cit. etenim si arma portare vetitum sit, etiam ad sui defensionem, sicut in d. constitut. patet, vbi Afflict. id notat, & Consil. Rouit. in pragm. 8. nu. 14. de armis citra licentiam Principis, multo fortius tenere comitiuam hominum armatorum ad sui defensionem.

Num. 10. de hoc extant pragm. 1. de visit. carcer. & pragmat. 39 §. 3. de offic. magn. Iustit. vbi Consil. Rouit. ponderando illas pragmaticas arbitratur desumptas esse ex dispositione iuris communis per iura ab eo citata, & idem tradit in pragmat. 8. de offic. magn. Iustit. num. 3. vltra Follet. in praxi crim. in princ. nu. 13. latè Muscatell. in praxi Sac. Cõsil. lib. 2. par. 3. glos detinebitur nu. 77. Romę autem singulis mensibus visitatio fit, testatur Octau. Vest. in praxi Roman. lib. 2. cap. 13. reliqua dixi supra eod. tit. de elect. offic. §. 1. nu. 10.

Num. 11. ad hoc vide notata supra eodem nu. 2. & respectu vestium viduis factarum per hæredes viri, si teneantur illas restituere, vltra Barbos. in l. quæ dotis nu. 81. in 3 limit. ff. solut. matrim. vide Vrsill. decis. 315. nu. 3. cum alijs à me citatis in meo Compend. Decis. Regni, verb. lectus vidualis in fin. in noua compilatione, ad quod vide Cauale. in tract. de vsuf. mul. relict. nu 200. extat de hoc cons. Bald. 478. nu. 3. vol. 5.

Num. 12. istam quæstionem benè examinauit Afflict. in constit. quamplurimum sub nu. 21. vers. quarta dubitatio, vbi concludit non esse vasallos obligatos ad adiutoria pro nuptijs Domini per rationem ab eo adductam, sic etiam in tutore, qui si miserit donatiua nuptialia pupillæ sponsæ teneretur de suo, nisi esset consuetudo in illo loco similia agere,

re, aut ei commissum à Iudice, ita Caualcan. in tractat. de cueor. & curator.num.276. sed quiequid fit hodie ex quadam vrbanitate vniuersitates Regni in prædictis casibus, solent etiam munera Dominis elargire, accedente Proregis assensu, sicut noster Auctor notat, sic vidi, & obseruatum audiui, nam (vt quoque Auctor ponderat) omnes subuentiones sunt prohibitæ, exceptis casibus contentis in constit. quamplurimum, ea propter Barones nequeunt vasallis alias imponere subuentiones, nisi in casibus expressis, absque licentia Regis, vbi Afflict. nu.10. fatetur, vltra Capibl. in pragm.1.nu.42. de Baronibus.

Num.13. melius idem Frecc. attingit in eodem lib. 2. de subfeud. in q.15 quod secus est in Rege, vide Maur. Iun. alleg. 51. nu.5.

Num.14. vltra Martam vot. 221. num. 11. adde Capibl. in pragm. 8. par.1. nu.271. de Baron. quid autem in Capitaneis ciuilibus, & criminalibus eiusdem Terræ, & de eorum præcedentijs habetur ad satietatem per Capyc. decis. 27. vbi Masul. & quid in Iudicibus eiusdem Terræ, an criminalis, vel ciuilis præcedere debeat, vide Franch. decis. 388. nu.3.

Num. 15. de prælatione concedenda Vniuersitatibus aduersus Baronem ementem secundas causas, & Pottulaniam à Regia Curia, quidnam decisum fuerit, refert Anna in repet. cap.1. nu.153. de vasall. decrep. ætat. de quo in meo Compend. verb. Vniuersitas, & per Præs. de Franch. decis.17. & in eodem Compend. eod. verb. Vniuersitas quamuis vbi plures Doctores citaui, quid autem in afflictu iurisdictionis ponderum, & mensurarum, vide in eodem Compend. verb. præsertim in noua compilatione.

Num.16. adde Mastrill. de magistr. lib 3. cap.6. nu.7. ad quod subiunxit Reg. de Curt. in diuers. feudal. §. licet autem num.73. quod demania siuè iure, siuè consuetudine introducta, vt experientia docet contrarium operantur effectum.

Nu.17. vide in d. meo Compend. verb. vniuersitas quamuis, vbi nonnullos citaui.

Num. 18. ad conualidationem huiusmodi praxis, si duo, vel tres sententiæ Curiarum Baronalium pro vna reputanda sit deuoluta appellatione ad Regias Audientias, vel ad Magn. Cur. aut ad Sac. Conf. adeò quod prima facie videbatur dicendum non posse vlterius appellari, & sic exequutioni demandari posse ex regula text. in l. vnic. C. ne lic. in vna, eademq; causa, & c. vbi Doctores, & latè Muscatell. in praxi Sac. Conf. lib. 2. par. 3. glos. appellati, quapropter dum ordinariè vltra iurisdictionem communicatam Baronibus, aliquibus tamen Baronibus cognitio secundarum causarum concessa conspiciatur expressa in inuestituris, de quo per Capyc. in sua inuest. feud. rubr. feud. claus. vers. cognitione primarum, aut secundarum, immò aliquibus Baronibus pariter cognitio tertiarum causarum, subsequitur quod licet appellatio fit de Regalibus, & alto dominio, sicuti testatur Capiblanc in pragm 8. nu.75. par. . de Baronib. adhuc de ipsa speciali mentio facienda erit in priuilegijs, nec aliter sub generali concessione iurisdictionis subintelligi videatur, nisi vt dixi expressè fuerit concessa, idem Capyc. in rubric. feud. access. vers. appellationum causæ, latè Anna alleg. 52. nu.44. Inde per tales concessiones videntur Barones hæc iura Regalia possidere, quo sit, vt dùm causæ à primo, & secundo, atque tertio Iudice ipsorum terminatæ fuerint, non tamen vnica instantia, sed diuersæ coram diuersis Iudicibus ventilatæ pro tribus, & non pro vna instantia reputandæ sint; & successiuè circumscripta eorum potestate tales sententiæ exequutioni mandari debent, quam vigore priuilegiorum suorum obtinent, vt notat Capyc. in d. vers. appellationum causæ, sed hoc licet in se verum sit, attamen decet, vt coram Principe pro vna causa reputentur sententiæ illæ, duæ vel tres Curiarum Baronalium inspecto suo directo dominio, ac suprema iurisdictione, at respectu primi dicti, scilicet directi dominij; est enim clarum Regem ipsum habere directum dominium totius Regni, Afflic. in constit. ab Officialibus nu.4. & feudatarios ipsos Barones vtile tantum, vt dictum est supra de refut. feud. § 8. num.11. directo tamen dominio subalternatum, Auctor in lect.1. n.53. & lect. 4. nu.21. Ideò vasalli Baronum remanent vasalli Regis, Reg. de Curt. in eod. diuers. §. potest quoque nu.31. Imò omnes vasalli Baronum sunt in dominio Regis, & nequeunt etiam volētes seruitijs aliorum alligari perpetuis, sine Regis assensu, Capyc. decis. 118. nu.6. similiter in Regno isto particularem habemus pragmat.14. de milit. vbi expressè prohibentur vasalli Suæ Maiestatis huius Regni militare extra Regnum, & aliorum seruitijs se adscribere, sine licentia expressa ipsius, sub pœna in ea contenta, sunt enim magis adstricti vasalli ipsorum Baronum Regi, quam Baronibus, hinc est, quod vasalli Baronum etiā contra Barones tenentur Regem adiuuare, Afflict. in decis. 265. nu.107 & propterea quoties fuerint vasalli ipsi à Baronibus oppressi, vel grauati ad Regem non vetātur adire, quia vasalli, & alij fideles Regis sunt sub ipsius protectione, idem Afflict. in constit. fidelium n.1. licet autem Barones possint edictis pœnalibus coercere vasallos

P. ne-

ne accedāt ad Regia tribunalia omissis medijs, Capibl.in pragm. 3. de Baronib.nu.129. de quo multoties Barones ipsi obtinēt prouisiones à Collat.Consil.in eorum beneficiū contra vasallos, sub pęna grauiori, licet in exactionibus aliquando eum effectu exiguntur, aliquando verò vasalli granati admittuntur absque periculo contrauentionis, & sic diuersimodè iudicatum patet, prout dixi in meo Cōpend.verb.Baro, & credo id procedere, attentis causarum diuersitatibus, & respectibus personarum conquerentium forte intercedentibus causis suspicionum, vt infra dicam, hoc ideò iustissimè decernitur per Collat. Consil. expediendo prouisiones in beneficium Baronum, qui habent iurisdictiones à Rege concessas super vasallos, & propterea ipsis perpensis decet, vt nō fraudentur iure suo, argum.cap.certificari de sepult. nam in primis causis concessis, & alijs Princeps non potest prędiudicare Baronibus, Anna in singul. 631. nec eum illis concurrit Gramm.decis. 30. nu.11. nisi causa legitima subesset, auocādi causam ab illis, prout alias practicarum retulit Auctor noster supra de elect.Offic.§.1. nu 19. quāquam regulariter post expeditiones causarum vasallorū prædictorum factas in Curijs Baronalibus, nequeunt ipsi Barones vasallos impedire ad quærendam iustitiam, idem Afflict. in d.decis.226.nu.97.non enim semper vasallis ipsis permissum esse videtur defensam imponere Dominis, dum timēt ab eis offendi, sed quoties capitaliter puniri possint, vel accusari, aut crimen esset tale, quod esset permissa publica accusatio, Afflict.in constit.iurisgētium nu.3.at vrgentibus litibus inter vasallos litigantes eum Baronibus obtinere possunt à Prorege saluamguardiam ne opprimantur, Capibl.in d.pragm 3.nu.75. & successiuè quando grauarentur ab eorum Officialibus, & grauamina proposita essent coram Principe, vel eorū Tribunalibus, eo quia oppressus recurrere debet ad Principem, Chass.in cathal.glor.mund.p.5.consid.24. in 118.priuil.cum ipse ex debito teneatur, & viuis, & mortuis oppressis pro posse subuenire, idem Afflict.in constit.si aliquem nu.3. præterea attento dominio ipsius, eum dicatur Rex Dominus directus Regni, & omnium vasallorum, vt dixi, Barones autem æquiparantur Pastoribus, qui oues tondere, & non deuorare debēt ad instar lupi, Capibl.in pragm.6.nu.22.de Baron. & si contrarium effectum agerent, non aliter Pastores, sed potius mercenarij dicerētur, ad quod facit text.notab.in cap.tres sunt 23.q.4. quem text. alias in contingenti casu allegabā, dum Baro vellet suum feudū alteri affictare, quod poterat facere, & contradicebant vasalli in hoc, nam aliud erat gubernari sub Domino, & aliter sub Affictatore, qui sic se habebant Barones vti Pastores, quibus ipsi assimilantur, & mercēnarij affictatores, & ratio differentię ostēditur in d.cap.tres sunt, non mirum si diuersimodè gubernantur, quemadmodum dixit Afflict. in prælud.constit. §. cum igitur post n.3.populus non æquè gubernatur per Principem, aut per Locumtenentem, quo verò ad supremam iurisdictionem existimo ipsam nūquam à Principe recedere, quia ius supremum nunquam videtur translatum, Anna in alleg.130. nu.24. nec etiam tale ius superioritatis præscribitur, idem Anna alleg.52.nu. 50.ita quod Princeps eōcedendo iurisdictionem, nunquam censetur à se omnimodam potestatē abdicasse, quin non remaneat suprema, vt dixi supra d.§.1.de elect.offic. aliter si esset Princeps sibi parem facere videretur, quod facere nō potest, Reg.de Curt.in §.licet autē verissima n.17.Capibl.in pragm.1. n.66.de Baron.& ob id si appellationis Iudex possit totam causam ad se deuoluiā retinere, si fuerit grauatus appellans, Capibl.in d. pragm.3.num.133. nam Baronis iurisdictio adeò limitata est, vt si grauamen inferatur vasallis in eius Curia litigantibus in incidēti, vel interlocutoria causę principalis tota causa auocetur, vt dixit Auctor sup eod.tit. de elect.offic.§.1.nu.47. sic & Baro vbicūque esset suspectus eius officialis, & tota eius curia, siuè iurisdictio poterit recusari, Maur. Iun.alleg.87.nu.5.& 6.quāto fortius in causa appellationis reputare tres sentētias pro vna, quę cum sit species defensionis appellatio nemini denegari debet, Frāch.decis.120. n.5.& propterea instituta sunt Regia Tribunalia, nēpè Regiæ Audientiæ, M.C.V.& S.C. Iudices ordinarij competentes appellationum, Muscat.in praxi S.C.lib.2.par.1.glos.in forma nu.3. quibus appellari non vetatur à quocumque Iudice in Regno omisso medio, sicut idem Muscat.d.lib.2.par.1.glos.tenebitur n.3. dixit, & in ijs Tribunalibus attenditur potissimum ordo sententiarū circa conformitates, & exequutiones ipsarum, sicut enim causæ ciuiles, siuè criminales per appellationes deuolutæ ad Mag.Cur. siuè confirmentur, siuè reformentur, siuè etiā fuerint desertę, possunt per eam exequutioni demandari vigore Ritus, Franch.decis.510. & successiuè per S.R.C. vt ibidem refertur, & ita procedit text.in d.l.1. C.ne lic.in vna, &c. nā loquitur de sententijs prolatis ab Officialibus Imperatoris, sicut in verbis demonstratur, ibi, vel sententiam Excellentissimorum Præfectorum Prætorio retractari, & ibi glos. in verb.retractari id ponderat.

Num.

Num.19.vide Annam in alleg.130. nu.24. nam ſuperioritas eſt res ineſtimabilis,Maur.Iun. allegat.50.num.12.ſicuti etiam concedendo poteſtatem legitimandi Comiti,illi plenitudinem poteſtatis nō concedit, Berons queſt. 60.num.7.

Num.20.videas ad hoc Chaſſan.in cathal.glor. mundi par.5.confider.24. in priuileg.137. & Molfeſ.in conſuetud.Neapol. par.2. tit.de perſonis quæſt. 4. num. 6. citat Auctorem hic.

Num.21.adde Muſcatell.in praxi Sacr. Conſil. lib.1 par.7.gloſ.condemnando nu.51. Immò reuocat benè ſtatuta à prædeceſſore, Chaſſan.in cathal.glor mundi par.5.conſider.24. in 63. priuileg. & mandare poteſt Officiali ſuo,vt ſic iudicet ſubdit ibidem Chaſſan in 122.priuil.

Num.22.Immò Rex,& eius Præfectus Prętorio deſertam appellationem admittere poſſunt, Carauit.in rit.260. num. 5. & licet Princeps habeat poteſtatem retractandi ſententiam, tamen hoc non eſt verum quò ad tollendam vel mutandam pęnam, non quò ad damnandum iam abſolutum, Boſſ. in tit.de ſupplic. aduerſ.rem iudic.nu.7. & ſicut Princeps poteſt pęnam mortis commutare, & abſolutionem criminis poſt ſententiam concedere,ita & Prorex,Molfeſ.in prohem.conſuet. Neapol.q.7.num.5 7.& 8. quod ſecus eſt in Barone, Fuſc.ſing.14. lit.B.

Num. 23. Princeps ſolus poſt ſententiam poteſt illam reuocare, Franch deciſ.398. num. 4. Similiter ipſam reuideri facere ad ipſum, dumtaxat ſpectat, vt exemplo demonſtrat idem Franch. deciſ.637. in princ. cum id ſit ex gratia,ſicuti etiam ſupplicatio auth. quæ ſupplicatio C.de prec.Imperat.offer. quemadmodum, & reclamatio,non tamen appellatio,quæ eſt de iuſtitia, idem Franch. deciſ. 684.ſub nu.1.Ideò non licet pluries fieri niſi ſemel, Andr.Gail lib.1. practic.obſeruat.in obſeruat.vltim. nu.3. & ſucceſſiuè talis præeminentia competit Sac. Conſ. repreſentanti perſonam Principis, non ſolum ſuas ſententias reuideri facere, ſicut exemplis demonſtrat Capyc. deciſ. 169. quem ſequitur Vrſill.deciſ.231.nu.4.ſed etiam mandat Magn.Cur. quod reaſſumptis actis iuſtitiam faciat aliquando in cauſis,in quibus non poteſt procedi præuia appellatione ex defectu ſummæ, & ſimiliter in cauſis appellationum deſertarum ſolet Sac.Conſ.eas reuidere ex eiſdem actis,quod nō eſt permiſſum Mag. Cur. & inde fuit reuocatum decretum eiuſdem Mag.Cur.ita mandando,prout in meo Comp pend. verb. appellatio ab interlocutoria, & Princeps poteſt ſuam ſententiam ab eo male latam in melius reformare,Pileus q.43.in fine.

Num.24. Ideò Princeps tollit ea, quæ ſunt de iure ciuili ſine cauſa, Auctor conſ.152.nu.8. vol.2.vbi plura de hoc notauit, ſecus tamen ea,quæ ſunt iuris naturalis, Tutius allegat. 48.num.1.

Num.25.adde Burſat.conſ.54.nu.31.lib.1.

§. I.

NVm.1.quando vniuerſitas vellet demaniū debet præferri cuilibet emptori,aut Baroni,Maur.Iun.alleg 51. nu.1. & infra quantum tempus peti poſſit, vide Franch. deciſ. 17.nu.17.multa autem pertinentia ad iſtam demanij materiam cumulat Conſil.Rouit.in pragm.64.nu.6.cum ſeq.de offic.Procur. Cęſar. nouiſſimè Conſil.Georg. allegat.7. Ideò conceſſa ſunt, quia demania poſſunt Ciues acclamare, & redimi ab oneribus Dominorum, Capibl.in pragm.18.par.1.num.30.de Baronib.

Num.2. hic nota, quod reſpectu ſubditorum demanialium ob ſeruitia ab eis præſtanda, ſiuè ſubuentiones in Regno ſunt donatiua; quæ ſunt loco ſeruitij, Auctor deciſ. 3. nu.9. vbi nu.16. ſubnectit adiutoria, & ſeruitia, quæ pręſtantur à vaſallis Domino appellantur adhoamenta, quæ fieri ſolent in parlamento generali.

Num.3.& praxis petendi demania vnde originem traxit,Auctor in lect.17. ſub nu.1.

Num.4. eſt verum, quod vaſallus Regis non poteſt inuitus per Regem ſubdi alterius dominio, eius enim intereſt non mutare Dominum,Maur.Sen.alleg.44.num.1.vbi plura, an autem vaſalli inuiti poſſint habere aliquem in Dominum, Capiblanc.in pragm.8. par.2. num.28. de Baronib. & an,& quando Rex demania vendere poſſit,videas Reg. de Curt. io loco hic citato ab Auctore num.10. & 11.

Num.5. adde Auctorem in repet.feud. lect.16. nu.3.& lect.17.nu.1.vbi tempus ad hoc præfixum declarat,& ante eum Afflict. in cap.eſt autem §. donare, qual.ol pot.feud.alien.nu. 71.Dominus enim directus præfertur vicino in iure congrui, Franch.deciſ.620.nu 1.an autem hoc ius alteri cedere poſſit, idem deciſ. 38. num.28. & an illud exercere ad alterius vtilitatem & beneficium, idem deciſ.28.nu. 12.quod etiā procedit in venditione rei emphyteoticæ, tunc.n.directus Dominus præfertur ſoluendo pretium,quod ab alio repetitur,Anna alleg.43.nu.14 & 15. & ſic deciſum retuli in meo Compend.verb. Dominus directus,quid autem è contra,an emphyteota præferatur, ſi Dominus directus vellet

ſuum directum dominium vendere, idem Anna in ſing. 150. ad quod multa alia conſimilia recollexit D.Larath conſ.1.nu.61. cum ſeq. quid autem in venditione fructuum eius maſſariæ ſpectantium ad colonum partiariū, an Dominus præferatur extraneo, vide Frec. de ſubfeud.lib.2.in 38.author.nu.1. vbi etiam loquitur de Barone emere volente fructus vaſallorum, de quibus ſatis per Capibl. in pragm.1.nu.115.cum ſeq.de Baronib.

Num.6.videas vltra Ferron.in conſuet.Burdegal.tit.de retract.§.2.& Tiraqu. de retract. conſang.§.21.gloſ.vnic.nu.1. Auctorem noſtrum in d.lect.17.nu.3. & 4. & quod præferatur Domino, tradit Afflict.in cap.ſequitur §.hoc quoque nu.45.de ſucceſſ.feud. D.Larath.conſ.85.nu.77.ſimiliter agnato remotiori, cui feudum venditum eſt, idem Afflict.in cap.ſi Titius num.8.ſi de feud.controu.fuer. inter Domin.& agnat.quanto fortius extraneo etiam vltra pretij oblationem, Curt. Sen.conſ.51.col.1.in princ. Mart.Laud.inter conſ.Bruni conſ.119.nu.19.

Num.7.vltra noſtrum Auctorem in lect.7.nu.1. ante eum retulit Anna in conſtit.cōſtitutionem num.260.ſequitur Fuſc.ſingul.43.lit.A, quod etiam procedit in reuocatione emphyteoſis,Tiraquell.de retract.§.1.gloſ.10.nu.4. vbi num.5.etiam loquitur in feudis reſpectu temporis Domino feudi conceſſi, & nu 8. & 9.reſpectu agnatorum,idem D.Larath.conſ. 86.num.29.

Num.8.& quod demanium ex iuris ratione introductum ſit,multis rationibus comprobat Conſil.Rouit.vbi ſupra num.23.& ſeq. & ſic non conſuetudine tantum, ſed ex vera iuris obſeruantia, vt quoque nouiſsimè meminit D Larath conſ.84.nu.1.

Num.9.vide in meo Compend.verb.alienatio, & verb.emphyteota, vltra Rendell.in tract. de iure prothom.verb.per emphyteotam nu. 26 & verb.donationis nu.12.

Nu.10.vide eundem Rendell.in cit.tract verb. ſub eodem ſeruitio nu.7.latiſſimè Cōſil Fab. Anna in ſuis obſeruationibus obſe.n.10. incip.ſi feudum, Praſ.Motmill. in conſuet.ſtatuimus num. 13.

Num.11.ſingulariter Gomeſ.in l.70. Tauri nu. 27.loquitur de ſocio habente rem communē cum alio ſi habeat ius retrahendi, & diffusè Rendell.in d.tract. verb.ſocij per totum ſol. 109.& ſeq. vbi plura.

Num.12. adde Alphan.collect.539. vbi idem refert alios citando ad hoc, & alia ad eius ornatum.

Num.13.latè de hoc per Tiraq.in d.tract.de retract.cō ang §.21.gloſ.vnic. vltra alios citatos ſupra eod.nu.6. de quo in eod.meo Cōp. verb.ius prothomiſeos,& verb.prælatio.

Num.14.demanij petendi ius competit vniuerſitatibus, non ſolum vbi ipſi vaſalli exiſtentes ſub immediato dominio Regis venduntur alicui, vel etiam quando exiſtentes ſub dominio Baronis venduntur alteri, Conſil. Rouit.vbi ſupra nu.25.26.& 27. Agitur enim cauſa libertatis,quæ potiſſima eſt,at ſumma libertas eſt viuere ſub Rege, inquit D.Larath. d.conſ.84. nu.6. non mirum igitur ſi Vniuerſitas præferri debeat in iſta venditione facta à Domino, potiſſimum quando venderetur à Domino vtili,ſcilicet feudatario, vt ſupra dixi,de quo teſtatur etiam Maur.Iun. in alleg.51.Capibl.in pragm.8.par.2. n.139. de Baron.& prolixius proſequitur iſtam materiam idem D.Larath.conſ.86.loquens de Domino alienare volente loca,caſtra,terras & Ciuitates eorum, cū vaſallis ipſis inuitis, & ſucceſſiuè ipſi vaſalli iure prælationis poſſint ſe redimere, ſed quando à Rege venderentur,non aliter ſe tuentur iure prælationis nomine directi Domini, vt dixit Auctor, ſed iure redemptionis,& petere offerendo pretiū, latè Capibl.in pragm.8.par.2. n.139.de Baron.eo quia Rex poteſt facere homines feudatarios de eius demanio, & alios liberare ab oneribus, ad quæ tenentur eorum Dominis, Maur. vbi ſupra nu.3. non tamen Regis ſubditus poterit inuitus ſubdi alterius dominio,eius enim intereſt non mutare Dominū, idem Maur.alleg.44. nu.1. & ſucceſſiuè ſtare ſub dominio Regis,& non Baronis,idem Capibl.in d.pragm.8.par.2.nu.138.de Baronib. nec ſemper demania conceduntur,etiam vigore dictæ prælationis exiſtente cauſa legitima,maximè ſi in dominio permanere non poterit ex eius paupertate, latè Camill.Saler.in prohem.Cap[illegible] in addit.incip.magna eſt Principis, verſ.in hoc tamen animaduertendum[illegible] vt concedatur dominium requiritur, vt [illegible] Regiæ Curia, ſequitur [illegible] Rouit. nu.22. & quid probandum [illegible] poſſit, refert Capibl.in pragm.8 par.2.nu.142.de Baronib.

Num.15 denegari poteſt aliquando demanium per Regem ex cauſa relata in nu.præcedenti in fin. an autē conceſſo demanio [illegible] poſſit vendere Terram, quam in demanio promiſit habere, videas eundem Conſil.Rouit. vbi ſupra nu.2.& latiſſimè D.Larath.d.conſ. 86. vbi quæſtionem iſtam exactè examinat in beneficium vniuerſitatum, & demum decium refert in eorum fauorem, vt audirentur in eorum iuribus,attenta ambiguitate opinionum eiuum.

Verſ verumtamen, & per iſtam rationem dixit D.Larath.vbi ſupra nu.79.agnatum præferri Domino

Domino feudi facta alienatione per feudatarium.

Num. 16. quamuis enim Baro prælationem habere videatur, vt dixi in omnibus iuribus Vniuersitatum, ac rebus, ita & taliter, vt dominium vtile Baronis præferatur directo, quod est Regis, Freec. de subfeud. lib. 2. in 4. quæst. nu. 12. quod sanè procedit in inuestitis, vt ex mente Bald. in l. 1. ff. de rer. diuis. refert Capiblanc. in pragm. 8. par. 1. num. 82. de Baronib. secus tamen in non inuestitis, quo fit, vt sicut dum Dominus semel effectus non possit amplius ex alia causa dominium acquirere, nisi esset dubius de prima causa, cui renunciaret, quo euentu ex secunda, & non ex prima Dominus efficeretur, Auctor decis. 39. nu. 36. & 37. ita è contra dum ex dominio rei priuatus nequiret eodem iure prælationis eundem reacquirere peracta venditione, nam ius extinctum non reuiuiscit amplius, sed noua requiritur constitutio, Auctor in cons. 145. num. 47. vol. 2. sicuti enim ius prælationis competens vasallis est temporale, Anna allegat. 27. num. 2. ita & ius prælationis Domini, eo quia ad paria iudicantur, Affict. decis. 265. nu. 2. & 13. nisi fortè euictio imineret in re euicta, tunc enim venditio extingueretur euicta re vendita, iure prælationis, maximè nulla mora interueniente, secundum quæ alias iudicatum censet Auctor cons. 153, vol. 2. num. 15. & pariformitèr concludi videtur in eo, qui ius, vel priuilegium reuocandi domum competat alieni, & expetit alium conuenire durate causa concessiua dicti iuris, seu priuilegij tunc poterit conueniri, & cogeretur se defendere, ita tradit Diaz in regul. 402. vbi id limitat plurifariàm, quod facit pro Terra ipsa vendita, vt cesset priuilegium prælationis Domini sibi competens, nam cessante causa illius, legatione finita cessat ius reuocandi domum, Tiraquell. in tract. cessante causa par. 1. num. 228. & pro resolutione huiusmodi dico, quod si filius renunciauerit feudum Domino consentientibus agnatis tacitè, vel expressè, si Dominus reconcesserit dictum feudum eidem filio, qui postea moritur sine filijs, non aliter admittuntur ad eius successionem, ita Affict. in cap. vnico nu. 61. an agnatus.

Num. 17. sic etiam si emptor citra assensum emisset, vel saluo iure assensus Domini, licet autem dominium non transferatur in feudis sine assensu, vt dixit Anna in rubr. de vasall. decrep ætat. num. 11. Auctor etiam meminit cons. 1. nu. 42. vol. 2. quamquam dominium transferatur in hoc casu, non tamen tòraliter, sed suspensiuè, quod sanè transferri posse non ambigitur, donec assentiat Prorex, ita noster Auctor cons. 147. nu. 29. vol. 2. sicuti & venditio in suspenso permanet, donec assentiat Dñs, Consil. de Georg. in alleg. 6. nu. 46. sed benè penes emptorem suspensiuè, etenim in transferendo feudi dominium, ꝙ sibi venditor reseruauerit requiritur consensus emptoris in acquirendo, & Regis in tollēdo obstaculum, Franch. decis. 540. nu. 21. accedente inde emptoris consensu remanēt adhuc contractus in suspenso, donec vt dixi Dominus assentiat, non mirum si omnia resoluuntur Domino assentire renuente, nam emptor resoluta emptione habebit omnia, quæ eum interesse erogauit, Anna alleg. 42. nu. 8. ita quoque, & dominium suspensiuè translatum quando contractus resolueretur virtute pactorum resolutiuorum dicitur redire ad sua principia attractiua, Franch. decis. 64. nu. 11. & Marta in vot. 200. num. 11. id benè declarat, & in vot. 9. num. 19. subdit, quod dominium reuocabile dicitur ius dominij non dominium verum, an autem emptor feudi cum pacto de retrouendendo dicatur verè Dominus, & in eum transferantur omnes prærogatiuę, quæ Domino irreuocabili competunt, & quomodo procedat, vide Franch. decis. 159 nu. 3. & 10.

Num. 18. Refutato feudo in manus superioris eo ipso pignus contractum resoluitur, Auctor noster decis. 18. nu. 4. vbi nu. 11. id declarat, quomodo procedat, & in cons. 147. nu. 2. eod. vol. nam dominij acquisitione pignus confunditur, Maur. Iun. alleg. 17. nu. 5.

Num. 19. idem Auctor in lect. 17. nu. 3. & hac ratione perpensa, non habent prælationem in feudo nouo, Auctor decis. 11. nu. 89. consimiles rationes adduxit Affict. in cap. 1. nu. 1. si de feud. fuer. contr. inter Domin. & agnat. ex quibus magis fauetur agnatis, quàm Dominis, D. Larath. d. cons. 86. nu. 77.

Num. 20. idem Auctor d. decis. 11. nu. 89.

Nu. 21. an autem in alienationibus factis subhasta directus dominus præferri debeat, idē D. Larath. cons. 1. num. 63. allegat Bald. cons. 306. lib. 1. affirmatiuè concludentem, & sic in dies practicari testificatur Frāch. decis. 277. nu. 2. sed in casu nostri Auctoris secus videtur, cum agnatus alienatione necessaria in præiudicium aliorum poterit alienare feudum, Affict. in cap. si vasallus nu. 23. si de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. & quid in feudo paterno, an possit in præiudicium agnatorum, etiam cum consensu Domini alienari, vide Curt. Iun. cons. 138. numer. 23.

Num. 22. exemplo hoc ostendit Rendell. in tractat. alleg. de iure prothom. verb. ex transa-

P 3 ctione.

nistr. vniuersit. hoc tamen limitari cernitur, nisi de voluntate Regis substitueretur substitutus, ita Afflict. in rubr. constit. vt iustit. alium suo loco non poss. ord. & Caran. in rito 2. nu. 16.

Num. 2. addas Caran. in d. rit. 2. nu. 16. ad quod nota, quod si substitutus commiserit peculatum forte, vt alias in facto in Ciuitate Aquilæ occurso apparuit Aerariũ vigore suæ potestatis substituendi alium substituit, & crimen allegatum patrauit, quæstum fuerat, an ipse substituens teneretur, quia se excusabat, quod in rescripto Regio non mandabatur, quod teneretur de facto substituti, licet de proprio, & fuit pro ipso iudicatum, tefert Luc. de Pen. in l. agentes C. de agent. in reb. lib. 12. col. 3. vers. dicitur autem, qui contrarium tenere videtur, & in quibus casibus substitutus admittatur, vide Campag. in capit. quia de Vicarijs nu. 13. & an teneatur vltra culpas, dixit Maur. d. alleg. 93. num. 13. & de insufficientia eius habetur in cap. item prædicti secreti.

Num. 3. Inhabilis ad seruiendum, an succedat cum fratre habili, si æqualiter instituantur hæredes in feudo, vide Pileum q. 53. vel debeat seruire per æque idoneum, Corset. in verb. substitutus, Capyc. decis. 31. nu. 3. est verùm, quod quando inhabiles vocatur ad feudum, cum ipsis dicitur esse dispensatũ, Card. Paris. cons. 4. nu. 24. & seq. vol. 1. & cõs. 23. nu. 37. sic etiam in concessione feudi facta inhabili, nam censetur cum eo dispensatum, Auctor decis. 27. nu. 14. & decis. 37. nu. 20. & successiuè, vt ipse ait, vt possit per substitutum seruire, quemadmodũ Papa conferens beneficium incapaci, videtur cum illo dispensare, Bon. de Curt. in tract. de nobil. par. 3. nu. 205. Fusc. singul. 77. lit. P, vltra addita ad hoc per me supra eod. rit. de assens. Reg. §. 4. nu. 16.

Num. 4. adde Paschal. in tract. de virib. pat. potest. par. 4. cap. 9. nu. 54. citantem Auctorem hic, & hic nota, quod ideò sit, vt nominatus debeat sibi æqualem nominare, & non minus idoneum, prout in feudalibus terminis loquitur Afflict. in c. p. beneficium nu. 2. si de feud. fuer. controu. inter Domin. & agnat. quemadmodum enim infeudatio æquali personæ fieri debet, sicut idem Afflict. testatur in cap. vnic. §. similiter nu. 6. de lege Corrad. sic etiam substitutio officij, nam substituens æque idoneus esse debet, vel idonior, vt principalis, vt dictum est in principio, aliter nominans aliquem ad officium, si nominatus fuerit minus idoneus, nominans conueniretur ratione fidei sequutæ, Auctor cons. 81. nu. 1. vol. 2. nisi per Curiam fuisset approbatus, vt idem subsequitur, & ob id nominans debet nominare idoneum, & aptum ad seruiendum, quo fit, vt habens potestatem nominandi in officio, vel feudo poterit nominare etiam extraneum hæredem, Maur. Sen. alleg. 43. & talis nominandi potestas à Rege concessa non expirat nisi sequuto effectu, Anna alleg. 139. nu. 27. qua siquidem non facta admitterentur successores ab intestato, latè Maur. Ion. alleg. 66. nu 6. & idem Maur. Sen. alleg. 43. nu 4. vbi in fine concludit in fauorem mulieris esse admittendam in hoc casu ad feudum, & sic limitabitur dictum Auctoris nostri in hoc.

Num. 5. est decis. hic citata 28. nostri Auctoris cum allegantis 31. & respectu naturæ ipsorum officiorum concordari videntur in hoc cum feudis, eo quia sicuti officia de sui natura hodie effecta sunt vendibilia, idem Auctor decis. 7. num. 38. ita pariter, & feuda, sed hoc præuio assensu, vt supra dictum est, & in cõs. 137. nu. 5. vol. 2. de officijs alloquendo dixit ea esse de regalibus Principis ossibus infixa, & feudorum instar nullo sanè pacto alienari, aut ad longum tempus absque assensu locari possunt, & in cons. 130. nu. 9. & decis. 34. nu. 16. nec enim sunt ad hæredes transitoria, sicut feuda, subsequitur in d. cons. 137. nu. 6. & in hoc differunt, & in alijs relatis per eundem in decis. 28. nec insuper locũ habet constit. constitutionem diuæ memoriæ, vt iam decisum affert ibi Auctor, & vltra eum Frãc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. ex hoc etiã fonte fol. 75. de quo in meo Compend. verb. renocatio vigore cõstit. vbi alios citaui Doctores.

Num. 6. officium prorogatum nõ dicitur nouũ officium, inquit Maur. Ion. alleg. 10. num. 5. & 9. & an sit licitum idem officium repetere per viam confirmationis, vide Consil. Rouit. in pragm. 1. de offic. & quæ ijs prohib. nu. 10. an autem idem officium continuare, vel reiterare alijs idoneis existentibus quis cogi possit, idem in pragm. 2. nu. 14. de admin. vniuers. an autem vno reluctante ciue reformatio in officio militet, vide Annam alleg. 15. per totam.

Num. 7. de materia ista ampliationis officij loquitur Anna in allegat. 32. vbi casum refert decisum, quod concessa potestate ampliandi pro vno hærede valeat, etiam quod non sit filius, vel genere hæres institutus, & si fuerit ampliatum ad hæredes, an possit diuidi inter filios, vel ad primogenitum tantum pertineat, vide Maur. Sen. alleg 19. per totam.

Num. 8. est decis. 7. & 25. de quibus vide in meo Compend. verb. inquisitus, verb. suspensio, & idem Auctor in cons. 133. vol. 2.

Num. 9. est decis. 26. de qua in meo Compend. verb.

cons.2.num 7.vol.2.non mirum si ad Principem dumtaxat spectare videatur restituere, ac dispensare super natalibus, Chassan.in cathal.glor.mund par.5.consid.24.in 49.privil.Boss.in tit.de Princip.num.180. Auchar. quest.62. par. 1. nu.14. Mich.Cherian.inter commun.opinion. tit.de iur.aur.anul. num. 4.& seq.Casar enim de iure,& de facto legitimat,& alteri hanc potestatem, & auctoritatem dat, inquit Bald.in cons.129.num.2. par.2. Paris.cons.2.nu.2.consil.3.nu.3.cons. 5.nu.2.cons.6.num.2. vol.2. nec per hoc ipse minuatur sua suprema potestate hinc est, quod si Princeps legitimandi potestatem Comiti concederet,illi plenitudinẽ potestatis non concedit, Berous q 60.nu.7. & ex ijs cernitur multo fortius spectare ad Proregẽ huius Regni, qui vigore suæ potestatis amplissime quotidie legitimat filios illegitimos cuiusuis speciei, cum sit gratia, quam non tantum Principi, sed etiam suo Locumtenẽti conceditur, sic,& legitimatio facta à Principe gratia,& priuilegium Principis nuncupatur, Afflict.in cap.1. vers.nunc venio nu.11. hic fin.lex sequitur Paris.cons.1.nu.54.vol.2. & cons.2 nu.7.cons.3.nu.9 eod.vol.

Num.2.In legitimatione enim sunt vocandi illi, de quorum præiudicio agitur Bald. in cõs. 119 nu.5. vol.5 & cons.361.num.1. eod.vol. Soccin cons.3. num.7. vol.3. & Vrsill. decis. 195. nu.6 latè hoc est per citationem ipsorum, quibus præiudicatur in iure successionis in legitimatione filij, refert Ant. Gabr. lib.2 commun.opinion. tit.de citat.concl.1. nu.130. cum seq. vbi id declarat, quomodo procedat, quod limitat Auctor noster non procedere, quando fieret in vita patris, Cherian. vbi supra nu.80. & 81. vbi plures allegat, & ante eos Mart.Laud.in tract.de legitim col.17. vers.an autem in legitimatione, vbi etiam subnectit iuxta Auctoris sententiam, etiam si fieret post mortem matris legitimatio, dummodò fuerit in testamento ordinatum ab eo, etenim legitimatio poterit à patre mandari, etiam in præiudicium agnatorum, Maur.Iun.alleg.88.nu.2. quæ siquidem facta ordine patris retrotrahitur,vt sequitur num.3.secus autem si fuerit facta post mortem eius nulla facta mentione in testamento, vt retulit ibi Ant.Gabr. sub nu. 136. vers. & quando mortuo patre, potissimum quando ius esset quæsitum agnatis, vel hæredibus ex aditione hæreditatis, bonorumq; possessionis apprehensione, Berous vbi supra nu 3 & Afflic.in cap.vnic.vers.nũc venio nu.3. hic fin.lex, Kireou. inter comm. opin.eod.tit.de iur.aur.anul.sub nu.13. vers. legitimatus filius.

Num.3.quando enim fieret legitimatio in vita patris stantibus filijs legitimis, & naturalibus ad hoc,vt valeat fieri debet mentio de ipsis agnatis, Peregr.in tract.de fideicomm. art.33.nu.53. & seq. Paschal.in tract.de vir. patr.potest.par.2.cap.4. num.108. cum seq. quinimò ipsis inuitis legitimatio fieri non potest tantum in defectum legitimorum, ita Cherian. & Xuarez in eod.titul.de iure aur. anul. num.50. vers.fallit, vbi legitimatio, & proinde clausula ista ab Auctore allegata in legitimatione apponitur, nam exquiritur etiam citatio filiorum legitimorum, & naturalium, Ant.Gabr.vbi supra nu.143.& in tit.de legitim.concl.1.Cherian.ibidem nu.2. quando autem fieret post mortem, quia ipsis inuitis fieri non potest, vltra Cherian. Ineo citato, sequitur ibidem Ant.Gabr.num.131. qui licet ex aliorum opinione, dicat contrarium esse verum in nu.33 ex mente Bald. & Nicel.concordando opiniones censet postremam istam opinionem procedere quò ad effectum legitimationis, non quò ad successionem, etenim tunc erint citandi, & propterea apponitur alia clausula citra præiudicium agnatorum, idem Ant.Gabr.eod.tit.de legitim.concl.2. & isto casu stante ista clausula limitatiua non succederet legitimatus, nec præiudicaret, sed tantum ex testamento, iuẽ Cherian.inter commun.opinion. tit.de suis, & legit.hæred.nu.27.Paschal vbi supra num. 114.& seq.& de hac clausula in legitimatione apposita, latissimè loquitur idem Peregr. in d.tract.art.23.nu.76. an autem valeat legitimatio superuenientibus filijs, vide Affli. in cap.mulier §.naturales in 2.notab. num. 73. si de feud.fuer.controu. inter Domin.& agnat.

Num. 4. ista clausula ordinariè apponitur in legitimatione filiorum naturalium nobiliũ ex particulari ordine Suæ Maiestatis,& propterea filius alicuius nobilis legitimatus ex Principis gratia, seu priuilegio, an dicatur etiam nobilis, licet videatur Martin.Laud. in d.tract.ac legit.col.19.vers vide, quod teneatur,n. gatiuam partem sequi, cõtra eum tenent Bon.de Curt.in tract.de nobil.par.4. sub nu.21.vers aut verò,& secundo, & Card. Paris.in cons.58.nu.45.vol.4 quod legitimatus quò ad omnia et à nobilis dicitur, quod secus est in filio spurio nobile legitimato, Curt.Sen.in cons.10.nu.10. & de hoc loquitur Affl.ct.10 cap.quis num.33.quis dicatur Dux, vbi quærit si spurius dicatur nobilis.& de Casata, an autem ad honores sedilium Neap.admittantur spurij legitimati à Principe, & potissimum quando non simpliciter filius ipse nobilis fuerit à Principe legitimatus,

tus,

tus, sed restitutus ad omnes honores, & dignitates, Paschal. in eodem suo tract. par. 2. cap. 4 nu. 127. ex mente Ruyn. Roland. à Valle, & Decia.n. comprobat negatiuam opinionem, & in specie quærit si legitimatus admitti debeat ad sedilia nobilium, & ex mente Minad. in constit. in aliquibus in verb. filiorum nu. 3. idem confirmat, & ante eum retulit Molfes. in consuet. Neapol. par. 2. tit. de personis q. 10. nu. 28. vbi etiam citat hic Auctorem, nisi expressè id fuerit per Principem concessum, etiam si fuerit spurius, vt in contingenti casu obseruatum esse dixerunt Maur. Iun. alleg. 7. nu. 1. Anna alleg. 130. num. 16. & propterea hodie non sic faciliter admittuntur filij nobilium legitimati per Principem inauditis sedilibus, obstante ista clausula citra præiudicium sedilium, nisi fuerint sedilia audita, at cessante allegata clausula audiui nonnullos fuisse admissos, & gauisos honoribus sedilium, vt subdit Auctor infra eodem nu. 10. & præ cæteris nouissimè August. Caput. in suo tract. de regim. Reipubl. cap. 5. nu. 8. vbi citat Auctorem hic.

Num. 5. & si legitimatio, quæ fit per rescriptum non sit de ordinaria potestate, nisi de filio naturali tantum, non autem de spurio, & similibus, refert ibidem Mart. Laudens. d. col. 22. vers. nota, quod legitimatio, & propterea expressè requiritur in legitimatione, quod fiat mentio de spurietate, Bald. in cons. 306. nu. 3. par. 5. idem Cherian. d. tit. de iure aur. anul. num. 62. & seq. vbi plura, & Paschal. vbi supra nu. 117. non tamen negatur, quin Princeps id facere non possit, quoniam potest Imperator legitimare spurios, & incestuosos, Bald. in cons. 17. par. 4. nu. 1. an autem valeat legitimatio facta de spurio ad feuda, & dignitates per Principem ad instantiam patris sine clausula, non obstante, &c. vide Afflict. in d. §. naturales in 2. notab. nu. 44. & in ista legitimatione spurij facienda viuente patre an requiratur citatio filiorum, & aliorum ab intestato venientium, refert Curt. Sen. in d. cons. 16. nu. 24. eo quod habet potestatem legitimandi spurios viuis, vel mortuis parentibus, nequit legitimare in præiudicium illorum, quibus ius est quæsitum, idem Bald. in cons. 17. nu. 2. par. 4. secus si adhuc ius quæsitum non esset, vt supra dixi, vel ius quæsitum agnati ignorarent, aut recusauerint, tunc etiam mortuo patre inuitis agnatis spurij legitimari possunt, Paleot. de noth. & spur. cap. 45. nu. 3.

Num. 6. an & quando spurij admitti possint ad fideicommissum, præuia legitimatione, prolixius examinat Peregr. in tract. de fideicommiss. art. 23. per totum, & in specie loquitur, quando esset facta legitimatio spuriorum ab inferiore non habente potestatem specificam, etenim legitimari nequeunt naturales, vel spurij nobilium à Comitibus Palatinis, sine expressa speciali licentia Principis, subdit ibidem nu. 4 Peregr. quam siquidem auctoritatem legitimandi spurios, & incestuosos Princeps Palatinis conferre potest, sicuti ibidem Peregr. num. 47. testificatur, eo quia legitimari possunt spurij, & illegitimè nati de potestate suprema, maximè quando vellent succedere in fideicommisso, ad quod vocantur filij legitimi, & naturales, vt ibidem prosequitur Peregrin. num. 68. hinc est, quod nec etiam Ciuitas possit legitimare spurios, nec eos habilitare, idem Bald. in cons. 457. nu. 11. vol. 4.

Num. 7 nota, quod legitimatio non potest fieri sine causa ab inferiore à Principe, Curt. Sen. cons. 19 col. 4. & seq. nu. 6. cons. 35. col. 10. cons 64. col. 7. cons. 73. col. 28 in Principe enim secus erit Vrsill. decis. 195. nu. 2. 3. & 4. necnon facta viuente patre nulla alia causa exigitur, nec ipsius exigitur expressio, Paris. cons. 1. nu. 21. & 22. vol. 2. secus tamen si à Principe id esset concessum, idem in dicto cons. 1. nu. 109. Imò etiam in Principe exigitur causa, idem in cons. 9 num. 34. & seq. eod. vol. & Consil. Rouit. in pragm. 4. de feud. nu. 33. quod secus est in dispensatione, idem Paris. cons. 10. nu. 127. & seq. eod. vol.

Num. 8. dictum est supra eodem de assens. Reg. §. 3. nu. 2. & vide Molfes. in consuet. Neapol. par. 3. q. 1. nu. 30. vbi hic allegat Auctorem, & in terminis istis legitimationis an valida iudicetur, ex hoc, quod impetrans non expresserit liberorum legitimorum carentiam tempore legitimationis adesse, refert Roman. cons. 194. num. 5. nec facta de illis mentione, nec citatis agnatis, loquitur Socc. Sen. cons. 47. nu. 22. vol 4.

Vers & in sorore, & quid si fuisset assensus concessus ei, qui caret filijs, vt venderet feudum & is vendiderit habenti liberos, an talis assensus operabitur in beneficium illius, qui liberos habet, non obstante, quod alienans illis careat, vide in meo Compend. verb. assensus à Rege.

Vers quod tamen, vide Molfes. in consuet. Neapol. par. 3. q. 1. nu. 30.

Num. 9. est cons. 3. volum. 2. inter consilia nostri Auctoris.

Num. 10. videas in eodem meo Compend. verb. nobilis à Rege.

De decretis Collat. Consil.

NVm. 1. vide Molfes. in cõsuet. Neapol. par. 7. tit. de iure quar. q. 3. num. 19. & tanto fortius

frotius decreto opus esset, si mulier ipsa minor fuerit, nam vltra dispensationem Proregis necesse erit decretum, ita Consil. Rouit. in pragm. 1. de Senatusc. Maced. nu. 9. in cæteris verò mulieribus intercedere, seu obligare se volentibus obstante pragmatica non posset, nisi tamen Rex, seu Prorex consentiret, Fusc. in sing. 46. lit. A, hoc est per dispensationem Regiam ad euitandum lites, Præs. de Franch. decis. 182. nu. 18.

Num. 2. de decisione Capyc. hic citata satis videre erit in meo Compend. verb. exequutio sententiæ, & pariter de decis. Franch. in eodem Compend. verb. creditor, vbi alios citaui in addit.

Num. 3. vide supra eodem nu. 1.

Num. 4. easdemmet formas decretationum memorialium, mulierum matrimonijs collocatarum, vel viduarum, aut in capillo existentium, Auctor noster in cons. 40 sub nu. 5. vol. 2. posuit, & vltra ipsum vide Franch. decis. 487. nu. 7. loquentem de dispensationibus vxoraris cōcedendis, & in decis. 623. sub nu. 26. pariter loquitur de dispensationibus viduis concedendis.

Num. 5. concordat cum nu. seq.

Num. 6. licet autem mulier dicatur illa, quæ corrupta est regulariter, sicut notat glos. in l. mulieris ff. de verbor. signif. & in cap. mulier 33. q. 2. Bart. in l. seruis legatis ff. de leg. 3. Bertacch. in repert. verb. mulier, adhuc tamen mulieris appellatione viri potens cōtinetur, Alciat. in d. l. mulieris ff. eodem in princ. vbi id declarat, quomodo procedat.

Num. 7. noster Auctor in d. cons. 40. nu. 5. vol. 2. id etiam declarat.

Num. 8. an & quando sententia nulla reddatur ex causa erronea, copinsè Sebast. Vanr. in tract. de nullit. tit. de nullit. ex defect. process. &c. nu. 119. & seq.

Num. 9. dispensatio causam, & citationem continere debet, Paris. cons. 8. num. 22. vol. 2. at cessante causa dispensationis cessaret dispēsatio, idem in cons. 68. nu. 216. vol. 4. eo quod sine causa fieri non possit dispensatio, idem cons. 8. nu. 209. eod. vol. quare si causa fortè falsa adijceretur in dispensatione, vtique nulla redderetur, idem cons. 216. num. 214. & cons. 96. nu. 24. eod. vol. cons. 144. nu. 27. cons. 51. nu. 31. eod. vol. 4.

Num. 10. adde quod decretum interpositum sine causæ cognitione non tenet, Benintend. decis. 2. nu. 1. vbi nu. 7. etiàm dixit causæ cognitionem esse de iure diuino, nec committi debere, & causæ cognitio est de ordine, & forma sententiæ, idem decis. 36. nu. 3.

Num. 11. Princeps enim non tantum consulendus erit in dubio, quod per legem scriptam decidi non potest, Afflict. in constit. vt vniuersis num. 66. sed etiam quando ex eius rescripto dubium orietur, semper enim consulendus erit, ita etiam testatur ibidem Afflict. nu. 34. eo quia ad eum dumtaxat pertiner legem dubiam, vel inter æquitatem, & iuris rigorem interpretari, latè alios cumulando Doctores prosequitur Chassan. in cathal. glor. mund. par. 5. in consid. 24. in priuil. 28. licet autem Prorex dum via ordinaria procedit, & leges promulgat tenentur adhibere consilium Regentium Cancellar. quod exemplificat Molfes. in prohem. consuetud. q. 11. nu. 24. & 25.

Num. 12. Mulieres enim persepè solent à Principibus illicita impetrare, qua de re talis concessio antequam exequatur consideranda erit, Sylua Nupt. in lib 6. tit. quomod. iudic. si pro comm. opin. nu. 56. nam solius est Principis de plenitudine potestatis reuocare à se factum, idem Chassan. vbi supra in 56. priuil.

Num. 13. hic etiam nota, quod causa duplex est fiendi, scilicet & essendi, causa enim fiendi cessante, cessat fiendum, sed non factum, causa verò essendi cessante, & fiendum impeditur, & factum tollitur, Auctor noster in cōs. 16. nu. 58. vol. 2. & nu. 60. id exemplificat, & de priuilegio facto per modum essēdi, & per modum fiendi, refert Anna alleg. 46. nu. 2. ad propositum Auctoris nostri nota, quod causa finalis est causa causarum, quæ influit ad alias causas, Consil. Georg. alleg. 31. nu. 48. nam causa finalis vniuscuiusque est principale hominis intentum actum illum facientis, Marant. in specul in 2. par. nu. 35.

Num. 15. idem Auctor noster in d. cons. 40. nu. 18 & seq. vol. 2. sic donatio facta sub assensu conditionali, eo non seruato est nulla, Anna alleg. 55. nu. 22.

Num. 16. sic paria sunt, nullum natum esse, vel esse, vel sed mortuos esse omnes, glos. in §. quoniam infirmitas vers. moriatur auth. de nupt.

Num. 17. adde quod etiam si esset contractum matrimonium inter consanguineos cum solo mandato dispensandi, adhuc dicitur nullum, quare pro exequutione decreti dictum fuit in Curia Archiepiscopali egere noua dispensatione, Ricc. decis. 22. par. 2. & quando dicatur validum, vide Mattam vot. 50. nu. 20. & quid si matrimonium contrahatur inter prohibitos, si Papa dispensabit, & adueniente dispensatione an nouus ipsorum consensus requiratur, idem Ricc. in praxi var. resol. in resol. 129. nu. 1.

Num. 18. vide Auctorem supra de assens. Reg. §. 2. nu. 28.

Num.

Num. 19. nam confirmari non potest id, quod non est, Franch. decis. 104. nu. 24. sicuti non validat priuilegium, quod erat inualidum, Maur. Iun. alleg 3. nu. 7. nec operatur super actu inualido, Anna singulariter in constit. constitutionem num. 9. nam si non haberet confirmabile nil operatur, Auctor in d. cons. 150. nu. 3. vol. 2. & cons. 20. nu. 21.

Num. 20. Auctor noster cons. 23. nu. 18. vol. 2.

Num. 21. & ratio illa esse demonstratur, quia confirmatio nil noui tribuit, sed prius habita roborat, Maur. Sen. alleg. 18. nu. 3. & alleg. 52. nu. 9. at si actus esset nullus, vel inualidus nil iuuaret, vt dixi supra nu. 19. excepto tamen si ex certa scientia actus nullus conualidaretur, seu actus inualidus, vtputa si in confirmatione adesset clausula, & quatenus de nouo concedimus, & ex certa scientia, ac plenitudine potestatis, vt per Maur. Iun. alleg. 40. nu. 5. & seq. tunc enim confirmatio à sciente importaret actum nouum, Anna alleg. 35. nu 14. tunc noua concessio diceretur, Auctor cons. 37. nu. 4. vol. 2. & eo casu confirmando quis actum nullum, dare videretur, Franch. decis. 185. nu. 5. & successiuè confirmatio actus ab initio inualidi firmat actum, prout ex nũc, non prout ex tunc, idem Maur. Sen. alleg. 50 nu. 7.

Num 23. an semper præcedere debeat licentia, vel sufficiat, quod subsequatur Corn. consil. 89. viso lit. N, & cons. 201. visis lit. I, par. 3. sicut etiam licentia Regis, quæ necessaria est in confirmatione maioratus debet præcedere ipsam cõstitutionem, Gomes. l. 42. Tauri in princ.

Num. 24. vide Doctor. inter commun. opin. tit. si maior fact. ratam habuer. & c. per totum, vbi hæc, & alia notantur, & in istis terminis an solemnitates seruandæ per mulieres in contractibus eas obligantibus sat sit, quod adhibeantur io mandatis, vel in ratihabitione, Iacob. Mandell. cons. 45 nu. 7.

Num. 25. adde D. Camill. de Larath. cõs. 104. nu. 20. item pro alieno facto mulier contrahens seu fideiubens semper regulariter velleiano iuuatur, Gomes. l. 61. Tauri nu. 1. & Bertacch. in repert. verb. mulier contrahens, vers. mulier fideiubens, vbi hæc omnia tradit, si pro patre, marito, filio, & c. intercesserit, & sic locum habebit velleianum, vbi mulier pro alio rem suam obligat, Franch. decis. 279. nu. 11. secus autem si pro negotio proprio intercesserit, quo casu non iuuaretur, Consiliar. Georg. alleg. 32. nu. 2. ante eum singulariter Alex. de Tremol. in addit. ad Bonacurs. tit. de perempt. except. sub nu. 3. super verb. exceptio velleiani, vers. plerisque autem modis, Gail lib. 2. obseru. 90. nu. 8. sicut exemplificando ostendit Maur. Iun. alleg. 1. nu. 23. vltra Consil. Rouit. in d. pragm. 1. nu. 4. & seq. de Senatusc. Velleian.

Num. 26. ostenduntur causæ ipsæ pię infra, vbi alia notabo, sed hic nota, in quibus casibus mulier non gaudeat beneficio velleiani, videas eundem Alex. de Tremol. loc. cit. vers. primus ergo casus, & seq. vbi enumerat duodecim casus, in quibus cessat Velleianum, & in quibus non, videas Franch. decis. 279. Thesaur. decis. 224. nu. 15. & seq.

Num. 27. adde Napodan. in consuet. vbi dos nu. 27. vbi dixit, constante matrimonio posse vxorem exigere in octo casibus, & nu. 26. refert alios casus soluto matrimonio, & Grammat. cons. 92. nu. 14. in ciuilibus.

Num 29. vide Amatum decis. Ancon. 62. nu. 1. 7. & 8. & Ioseph Ludou. in suis commun. opin. tit. de auctor. & consen. vers. fallit vndecimo vbi alios allegat, & præ cæteris Paschal. in tract. de vir. patr. potest. par. 3. cap 5. nu. 17. & sequ. vbi etiam quærit, si possit vendere fundum dotalem pro iusta causa mulier, & pro exonerando eius anima, & in quibus casibus alijs pro marito se obligare possit, idẽ Gomes. in l. 61. Tauri per totam.

Num. 30. vide Duenam in regul. 31. in 9. limit. Gomes. in l. 36. Tauri nu. 2. & sic decisum refert Franch. decis. 237.

Num. 31. de hoc in meo Compend. verb. fideiubere, vbi etiam dixi aliter in alio casu decisum fuisse, iuxta Auctoris nostri opinionem, & Paschal. in d. tract. loc. cit. nu. 14. & 15. videas etiam Molfes. in consuet. Neapol. par. 8. q 5 nu. 2. citantem nostrum Auctorem, & Consil. Rouit. in pragm. 1. nu. 7. ad Senatusc. Velleian. & eundem Paschal. in d. tract. d. par. 3. & cap. 4. nu. 13.

Num. 33. mulieris renunciatio in Regno non procedit, Consil. de Georg alleg. 32. nu. 5. & quid iure communi, an mulier certiorata renunciare possit, vide Consil. Rouit. in dicta pragm. 1. nu. 1. & alia multa collegerunt Doctor. inter commun. opinion. tit. de Senatusc. Velleian. attingentia illam materiam renũciationis huius beneficij, sed quid si fuerit læsa in renunciatione, an possit petere absolutionem, vide Fusc. singul. 51. lit. M, & quod mulier renuncians velleiano certiorari debeat, retulit Afflict. in cap. vnic. §. item sacramenta in 3. notab. de pac. iur. firm. nu. 22. & ibidem num. 26. subnectit, quando cum iuramento renunciauerit, non succurritur etiã si non fuerit certiorata.

§. I.

NVm. 1. latissimè Bellac. inter comm. opin. lib. 5. tit. de donat. inter vir. & vxor. nu. 2. & 4.

& 4. vbi plures Doctor. allegat, latissimè Alciat. in tract. de præsumption. in præsumpt. 26. regul. 3. nu. 14. & seq. latius Osasc. decis. 140. nu. 4. 8. & 9. Regula enim est, quod vxor quicquid acquirit præsumitur acquisiuisse de bonis viri, & quando procedat, vide Minsing. cent. 2. obseru. 92. & Sylu. Nupt. in lib. 4. nu. 20. vbi nu. 21. infert ad bona quæsita per viduam, si præsumantur quæsita de bonis viri defuncti, & Bellon. cons. 17. nu. 12.

Num. 2. in contrarium regulam posuit Ascia determ. 100. nu. 1. vt sint mariti, &c. nam in dubio præsumitur acquisiuisse de bonis viri, Angel. cons. 141. nu. 2. & Ioseph Ludou. decis. Perusin. 12. nu. 19. & seq.

Num. 3. adde Asciam loc. alleg. nu. 8. & Minsinger loc. cit. nu. 5.

Num. 4. Alciat. loc. alleg. nu. 12. & seq. exemplificando demonstrat, & melius Crauett. cons. 61. num. 7. vol. 1. multa ad ornatum huius l. quintus retulerunt Alphan. collect. 560. Ricc. collect. 190. Auctor cons. 43. vol. 2. & Consil. Fab. Anna collect. nu. 168. Sylu. Nupt. lib. 4. num. 22.

Num. 5. Bellac. vbi supra num. 2. & ibi Alciat. num. 6.

Num. 6. Molfes. in consuet. Neapol. tit. de renunciat q. 19. num. 5. & 6. & quod dominium sit mulieris ementis cum pecunia viri, & non mariti, refert Ascia ibidem nu. 2.

Num. 7. vltra Molfes. loc. cit. nota, quod si vxor emerit in præsentia viri non contradicentis præsumeretur acquisiuisse de bonis ipsius vxoris, & non viri, idem Ioseph Ludou. in d. decis. 12. nu. 22.

Num. 8. est enim talis cōfessio suspecta de fraude, Bellac. inter commun. opin. tit. de confess. num. 280.

Num. 9. latius Alciat. in d. tract. præsumption. in præsumpt. 8. regul. 1. nu. 1. & seq. Roman. cons. 172. nu. 2. & donata sponsæ per consanguineos viri, efficiuntur, & quæruntur marito, quia eius contemplatione fuerunt donata, Kircou. inter commun. opin. tit. de donat. num. 87. & ibi Xuarez num. 87. & donatum vxori contemplatione viri non comprehenditur in dispositione l. fœminæ C. de secund. nupt. Franch. decis. 18. num. 7. Item donatio facta vxori censetur facta contemplatione viri potius quam vxoris, Dec. cons. 278. numer. 4.

Num. 10. Regulariter enim donatum filio non præsumitur donatum cōtemplatione patris, Auctor cons. 148. nu. 66. vol. 2. & quando eius vel patris contemplatione facta censeatur donatio, D. Camill. de Larath. cons. 9. nu. 55. & seq. & per totum, & quod relictum ab auo non censetur relictum contēplatione patris, Alex. cons. 42. nu. 45. lib. 7. Item legatum factum Rectori talis Ecclesiæ, an & quando censeatur factum Ecclesiæ, & quando Rectori, vide Gulielm de Ludo in sing. 137. & quid si esset legatum conditionale factum monacho, & pendente conditione fuerit factus Episcopus, cui Ecclesiæ acquiratur, an Episcopali, vel Religiosæ, Rubeus cons. 160. nu. 3. & quid in Legatis, seu Ambasciatoribus, vt hic Auctor commemorat, an cēseatur eis donatum Principis contemplatione, vel sub illorum commemoratione Principi donatum, vide nostrum Auctorem cons. 16. nu. 74. vol. 2. ante cum Parid. de syndic. verb. substitutus sub nu. 2.

Num. 11. vide Minsinger. singul obseru. cent. 3. obseru. 53. in princ. Nunt. Pellic. in consuet. Anerlæ cap. 3. nu. 541.

Num. 12. hinc est, quod donatum contemplatione vxoris dissoluto matrimonio, vel extinguitur, quia non est transmissibile ad hæredes, vel vxoris hæredes in eo succedunt, Auctor in cons. 16. nu. 69. vol. 2.

Num. 13. hinc est, quod si priuilegium esset concessum alicui, & is esset infamia notatus, nō operaretur eius effectum, Fusc. in singul. 90. lit. P, quemadmodum verba generalia ad habiles restringuntur, Alex. in cons. 104. nu. 6. lib 1. & successiuè verba sunt intelligenda secundum conditionem personæ, ad quam diriguntur, vel in quam dispositio confertur, Euerard. in sua topica loco à subiecta materia num. 11.

Num. 14. multa ad ornatum text. istius l. cum multa, notat Alph. collect. 106.

Num. 15. vide Reg. de Curt. in diuers. feud. §. nunc de altera num. 12. vbi notat, quod feudum ex pacto, & prouidentia aliter consideratur respectu personæ primi acquirentis, aliter respectu successorum, nam respectu ipsius primi acquisitoris, licet concessio fiat sub quacumque verborum conceptione dicetur feudum nouum ex pacto, sed habens vim hæreditarij, & per omnia hæreditarium inde occasione ipsius, cæteri successores habent feudum, & ibi alia tradit.

Num. 16. licet enim de iure communi fœmina titulata nupta priuato non faciat ipsum titulatum, de consuetudine tamen cōtrarium seruari dixit in Regno Reg. de Curt. in d. diuers. feud. §. sed vnde digressi num. 24. & seq. fol. 12. fuitq; seruatum in personam D. Tiberij Carrafæ viri Marchionissæ Fuscaldi, quæ in constantia dicti matrimonij fuit effecta Principissa Bisiniani, & successiuè eius vir sic declaratus, & habitus etiam post mortem dictæ Marchionissæ per Collateral. Consil. de quo in meo Compend. verb. titu-

latus, qui cum fuisset ad secundas nuptias conuolatus eum Principissa Seillæ de hoc anno 1621. audiui ipsum obtinuisse à Rege dispensationem retinendi titulum Principis Bisiniani.

Num. 17. est verum, quod vxor per maritum nobilitatur, sed non è contra, Vezzin. inter comm. opin. allegat plures in tit. de nuptijs nu. 55. Chassan. in cathal. glor. mund. par. 8. consid. 21. imò gaudet priuilegio viri, Aret. cons. 130. nu. 2. & 6.

Num. 18. iuxta mētem Auctoris videas Capyc. in l. imperialem fol. 18. vers. tertia conclusio, de proh. feud. alien. per Feder. vbi etiam loquitur de Regina nupta Comiti, si inde Rex maritus efficiatur, & etiam Sylu. Nupt. lib. 2. nu. 26. loquitur de muliere nobili nupta cum rustico, & ex eo filios procreāte, si ex eo matris nobilitas ad eos transibit, eo quod mulier nobilis plebeo nubens nobilitatem ammittit, Curt. in tract. nobil. pat. 3. num. 192. & Fusc. in sing 48. lit. M.

Num 19. idem Reg. de Curt. vbi supra.

Nu. 20. quamuis nobilitas ex matrimonio consequatur, vt dixit Chassan. loc. allegat. ita vt vxorati præferri debeant non vxoratis, subnectit idem Chassan. in d. cathal. par. 11 consid. 10. Sylu. Nupt. lib. 3. num. 9. sed hoc respectu dignitatis matrimonij tantum, regulariter tamen iuxta regulam l. fœminæ ff. de senat. & l. mulieres C. de dign. lib. 12. quam Corras. lib. 2. miscell. cap. vlt. num. 9. sequitur potius vxor nobilitatur per virum, quam è contra quò ad tēporalem nobilitatem, Bon. de Curt. in d. tract. nobil. par. 3. num. 184. sed tamen, vt hic Auctor aduertit respectu feudorum vxori deuolutorū fœminæ quandoq; nobilitant viros, ad quod vide Capibl. in rubr. de Baron. nu. 32. & propterea si pater nobilitatur per filium, magister per discipulum Preses per subiectos, vt notat Glos. in §. 1. auth. constit. quæ de dignit. & e vers. & nobiliores ex regula illa, quanto magis quisque subiectos habet digniores maior est, Capye. de cis. 23. nu. 27. adhuc tamen non est vera nobilitas, sed potius corruscatio radiorum, vt quoque ponderat Aret. cons. 136. num. 4. reliqua dicuntur infra nu. 22.

Num. 21. hoc secundum subiectam materiam, de quo satis per eundem Euerard. in topica loco à subiecta materia.

Nu. 22. nota, quod etsi pater per filium nobilitatur, & magister per discipulos, Præses per subiectos, vt supra dixi, similiter mater ob filiorum nobilitatem, non tamen verè nobiles dicuntur, Aret. d. cons. 136. nu. 4. sed qualiter intelligatur, & in quibus casibus procedat, vide glos. vbi Bart. & cæter in l. 1. ff. de senat. quos commendat Bon. de Curt. vbi supra nu. 198. Sylu. Nupt. lib. 5. nu. 42. quinimò si mulier nobilitatur per virum, vt dixi supra per rationem à Doctor. ponderatam, non tamen procedit per contrarium, non enim plebeius nobilem vxorem ducens ex illo nobilitatur, subdit ibi Bon. de Curt. nu. 195. cum seq. per rationem ab eo citatam, & tāto fortius, nec aliquam dignitatem consequatur, hinc est, quod si mulier feudum viro dederit in dotem, & vir non præstat Domino seruitium non ammitteret illud, Iacobin. in tract. feud. verb. & promiserunt nu. 31.

Num. 23. Auctor noster in cons. 8. nu. 13. & cons. 15. nu. 24. vol. 2.

Nu. 24. proprietatem à possessione separatam esse tradit Menoch. in tract. de retin. possess. remed. 3. nu. 76.

Num. 25. de hac re plenius loquitur Tiraq. in præfat. sui tract. le mort sais le vif in 3. decl. n. 5. & 6. in dominio verò feens est, quia trāsfertur sine possessione, Anna in alleg. 65. nu. 19. & quid in feudis, Iacobin. in tract. feud. verb. ita, quod ipsi inuestiti nu. 13.

Nu. 26. adde Auctorem in cons. 16 nu. 11. & 29. vol. 2. vnde dominium præsumitur ex possessione cum de eo incidēter agatur, Maur. Sen. alleg. 16. nu. 5. & alleg. 54. num. 3. nisi ius resisteret, idem alleg. 60. nu. 3. limitatur principalis quæstio, vt non procedat, quando esset verbalis inuestitura, nam tunc non acquireretur dominium sine possessionis traditione, Afflic. in constit. Comite nu. 14. & sicuti multifariam feudum acquiratur, vt per Andam in rubr. de vasall. decrep. ætat. ita & per ipsius dominium.

Num. 28. de eadem materia obseruātias, & decisiones retulit Auctor supra de elect. offic. §. 8. nu. 19 & 20. quid autem in Comite titulari, qui ammissa Terra cum alijs Proceribus sedere vellet in aula Titulatorum, vide Reg. de Curt. in diuers. §. sed vnde digressi num. 6. & 7.

Num. 29 de hoc per Chassan. in d. cathal. par. 6. consid. 5.

Nu. 30. adde Tiraq. in tract. à cessant. caus. par. 1. num. 104. vbi hæc omnia ab Auctore nostro tradita dixit, regulariter enim priuilegium datū personæ ad alios non extenditur, vt per Cagnol. in l. in omnibus ff de reg. iur. nu. 8. & nu. 11. dixit limitari in accessorijs, sed quid in correlatiuis ibid. nu. 12. subsequitur, quod limitatur, si fauore alicuius priuilegiū alteri cōcedatur, non per hoc mortuo ipso priuilegiato euanescit priuilegium, & casus ponitur in patre immunitatem habēte ob numerum liberorū, sicuti enim mortuis filijs ipsius, qui causam fuerunt acquisitionis priuilegij, non cessat

cessat priuilegium sienti ibi Cagnol. referr, & sic decisum dicit Ann.sing.241. de quo in meo Compend. verb.immunitas,ita pariter mortuis parentibus,vt ibi per Tiraq.nu.109. & sic etiam decisum in Reg. Cur. nouissimè censet Paschal. in tract. de vir. patr. potest. par.4.cap.4.nu.21.

Num. 31.dictum est supra nu.20. & vltra ibi allegata vide Calcan. cons.11 nu.7.

Num. 32. dignitates personales non transeunt, tamen faciliter impetrari solent à consanguineis,Anna alleg.57.nu.29. & seq.

Nu. 33.idem Tiraq.vbi supra nu.107. & Grãm. in constit.generalia iura nu.5. eo quia videtur esse in primo matrimonio,non mirum si gaudere debet priuilegijs viri, Vezzin.inter commun.opin.tit.solut.matr.nu.100.secus è contra, Consil.Patin. in tract. de iudic. mil. num.20. inter opera Consil Rouit. de milit. vbi hic citat Auctorem, licet Paul.de Castr. in cons. 329. nu.3. dicat ampliando istam conclusionem, viduam gaudere priuilegio viri in concernentibus dignitatem,& personam eius,non autem in patrimonialibus.

Num.34. non est dubium, quin vidua retineat dignitatem viri,quam habebat viro ipso viuente, inquit Glos. in cap. ex parte de foro competenti in glos.magna vers.non obstantibus in fine, vbi Felyn. & Benedict. de Vadis cons. 30.Paul.de Castr.d.cons 319. num. 3. & ad huc diceretur titulata, sicuti prius constante matrimonio, quod secus erit facto transitu ad secunda vota, vt decisum retuli in meo Compend. verb.vidua, etenim ista dignitas titularis, quæ de per se nobilitatem præbet est separata ab administratione, & ponit exemplum Franch.decis.62. nu. 4. in dignitate Marchionatus, Comitatus, & Ducatus, quod secus est in officijs,nam in illis exigitur dignitas cum administratione, vt ibi num. 5. dixit hinc Barones dicuntur habere feudum in dominium, & Officiales in administrationem,Capiblanc.in pragmat.6.num.75. de Baronib. quo circa si loquamur de primo casu quò ad nobilitatem tantum, vxor ipsa assequitur illam, & retinet mortuo viro, donec ad secunda vota transierit, non tamen dominium illius Terræ, nec administrationem iurisdictionalium, sicuti maritus habebat, nisi fuerit balia filiorum instituta, sed respectu dignitatis officiorum cum administratione, quia in ea potissimum contemplatur personæ industria, & per mortem extinguitur, & fœminæ ab officijs repelluntur l.fœminæ ff de regul. iur. Thomasett. regul. 122. nisi iure proprio, aut ex consuetudine, vel alijs modis id concessum sit, vt per Carauit. in ritu 1.in fine, non aliter consequeretur commodum administrationis, quo fit, vt quemadmodum dignitas officio annexa finito officio adhuc remanet,idem Franch.decis.403. num.7. ita etiam extincto officio viri remanent reliquiæ dignitatis vxori eius contemplatione, eo quia priuilegium non semper sequitur priuilegiatum, sed mutata persona potest extingui, Rub.Alexand.cons.149. num.13.

Num. 35.quod priuilegium nobilitatis assequatur,quis ratione adiuncti, quod alias per se solum non consequeretur, refert Bon. de Curtil.in dicto tractat. de nobil.par.3. num. 187. & licet hic Auctor tangat cessante causa priuilegij cesset priuilegium, attamen retulit id antea idem Tiraquell. in d. tract. cessante causa par.1.num.203. potissimum quando haberet effectum successiuum, sicut idem exemplificando demonstrat in eodem tract. in 23.limit. quod cessante causa cesset effectus in successiuis

Num. 36. locus Tiraquell. hic citati est par. 1. num.188.nam officium dari debet secundum qualitatem personæ, Alexand.cons.91.num. 1. libr.7. & in illis industria personæ electa videtur laté Caran. in ritu 2.num.17. & 20. qua siquidem qualitate,vel industria cessante, vt Auctor noster notat cessat officium,similiter & beneficium cessante officio cessat, idem Alex.cons.10. nu.2.lib.5.

Num. 37. supra eod.tit. in princ. nu.14.

Num. 38. an enim causa superueniente mutet dispositionem legitimè factam, vide Andr. Gail lib.2.obseruat.23.num.9 Crauett.cons. 194. nu.7 vol.1. & in priuilegijs præsertim ponit regulam cum declarationibus Thomaset in suo flore leg.reg.236.

Num.39.beneficij à iure concessi cessante causa cessat beneficium, Tiraquell.in d.tractat. par.1.nu.45.qui nu.105.in specie dixit,quod in beneficio, vbi locum facit personę conditio ea deficiente beneficium desinit,& circa concernentia priuilegia personalia iuxta hic ab Auctore tradita, vide Cagnol. in hac l.hic citata in omnibus ff. de reg.iur. vbi copiosè.

Num.41.certum est,quod priuilegij causa cessante cessat priuilegium, idem Tiraquell.in eodem tract.par.1.nu.203. an autem si causa reuiuiscat reuiuiscere debeat priuilegium, idem ibidem nu.43.

Num. 42. quid autem in priuilegijs concessis ratione dignitatis, an ea cessante cessent,& priuilegia, idem Tiraquell. vbi supra par.2. limit.15.per totam.

Num. 43. non solum hoc respectu ipsorum do[illegible] monstruosum esse conspicitur

sed pariter damnosum quò ad subiectos, etenim sicuti monstruosus homo diceretur, si duo haberet capita, sic etiam si Respublica duos haberet Dominos, quod satis perniciosum fuisse demonstratur ex Romæ dominio antiquitus sub Romuli, & Remi dominio, supposita inde Romulum Remum interfecisse, legitur in l. fin. ff. de rer. diuis. cap in apibus cum glos. 7. q. 1. melius est Rempublicam regi per vnum Principem, quam per plures, sicut vnus est Deus, & vnum est caput inter cætera membra, & quia homines sunt faciles ad dissentiendum, Martin. Laudens. in tract. de Princip. §. 131. melius, qui comprobat hoc ex mente Alber. in 1. constit. digestorum, nam vera Monarchia, & regimen vnius solis est maior perfecta, Consil. Patin. in tract. de iudic. milit. inter opera Consil. Rouit. sub tit. de milit. num. 4 & 5. aliorum auctoritate confirmat, nam etsi verum sit filios Regum Reges esse debere, vt dixit glos. in cap. denique, vers. Rege suo eadem causa, & quæstione, non tamen omnes filij vnius Regis omnes Reges esse decet, sed vnus dumtaxat præesse debet in Regno, in apibus inquit text. in cap. in apibus 7. q. 1. Princeps vnus est, & grues vnam sequuntur ordine literaco, Imperator vnus, Iudex vnus Prouinciæ, &c. si inter animalia talis ordo institutus inspicitur, multo fortius inter homines rationales obseruari debet, hinc Gelasius Pontifex in cap. duo dist. 96. inquit duo sũt quippe, Imperator Auguste, quibus principaliter hic mundus regitur auctoritas sacra Pontificum, & Regalis potestas, &c. nam diuisum Imperium cum Ioue Cæsar habet, Afflict. in decis. 14. sub num. 5. sic diuisum Imperium, nam homo non potest esse Papa, & Imperator, Glos. in cap. quoniam, idem 10. distinct. idem Mart. Laudens. vbi supra §. 303. item, sed bene sub tali dominij distinctione vnus est Papa, & vnus Imperator, nec duo Apostolici, vel duo Cæsares, idest Imperatores eodem tempore esse possunt, idem Mart. Laud. vbi sup. §. 68. duo, sic diuisum Imperium habet Sũm. Pont. ab Imperatore, ille in spiritualibus, iste in temporalibus cap. solitæ de maior. & obed. non tamen plures cõspiciuntur Pontifices eodem tempore, nec Imperatores plures dominari, vt supra dixi, sed vnus Pontifex, & vnus Imperator, & licet aliquando duo fuerunt Imperatores eodem tempore in Orbe, vt dixit Glos. in d. cap. in apibus, vnus tamen de iure, alter de facto præfuit, prout erat Imperator Græcorum, qui non propriè fuit Imperator, sed Alemanus, idem Laudens. in d. tract. §. 86. sed postmodum inualente legitimi Imperatoris potentia cessauit Imperator de facto, quod siquidem demonstratur ex Imperatoris insignijs, qui antiquitus vtebatur aquila cum vno capite, de quo per Chassan. in cathal. glor. mund par. 1. in concl. 16. vers. sic erit, deinde ex vnione Imperij successores in Imperio aquila cum duobus capitibus vtebantur, vt ibi subnectit, sed de eo rationem assignat Anton. Capyc. in l. Imperialem colum. 1. vers. circa hanc rubricam de prohib. feud. alien. per Feder. successiuè autem in Regibus, ac alijs Dominis gubernantibus procedere debet vnitas, quod demonstrat Glos. in prohem. constit. col. 6. in princ. de Episcopo regente plebem suam, de paupere regente domum suam, de diuite regẽte familiam suam, de marito regente vxorem suam, de Iudice regente prolem suam, de Abbate regente Monachos suos, de patre regente prolem suam, & de Rege regente gentem suam, &c. Ex quibus colligitur vnitas, quæ in regimine esse debet, quæ adeò vera demonstratur, tàm respectu dominantis, quàm dominati, & amborum vtilitati perspicua ex experientia, quæ rerum magistra nuncupatur, ad text. in cap. quam sit de elect. in sexto, non tamen absque ratione processit iuridica, ac communis obseruantia dominij, cum etsi Rex, aut quilibet Princeps plures haberet filios, non tamen omnes dominari decet, sed vniuersi dominij potestas ad primogenitum iure optimo defertur, non tantum in Regnis, sed in omnibus alijs dignitatibus Regalibus, tum ex historijs, tum quoque iuribus, ac communibus obseruantijs comprobatum est, ita seriosius concludente Tiraquell. in suo tractat. de iure primogenitur. q. 5. per totam, vltra Capyc. in inuest. feud. rubr. feud. balij, & latè vers. fend. Baron. Intantum est verum, quod Doctor. quæstionem illam examinant, cum ignoretur vter ex geminis quis dicatur primogenitus verè, de quo satis per eundem Tiraquell. in eodem tractat. quæst. 17. & insuper de filio nato ante dignitatem, & de alio post dignitatem quæsitam quis dicatur primogenitus, satis commendat Fusc. in singular. 75. liter. P, hoc ideò fit, cum primogenitura denotet ordinem, & non possit esse nisi in vno, vt singulariter dixit Gulielm. de Monferrat. in suo tractat. de success. Regum num. 14. quod satis confert ad præmissam vnitatem, & eanto fortius hæc eadem corroboratur conclusio, quod & si filius Regis primogenitus adhuc viuente patre dicatur Rex, vt per Fuscum alios citantem in singular. 114. liter. F, non tamen propriè diceretur, quia non administrat, sed tantum nudum Regis

gis nomen haberet abusiuum, ad quod singulariter dixit Bald. in prælud. feud. num. 36. quod licet Rex possit filium suum Regem constituere, hoc procederet quò ad nomen, non quò ad administrationem, at succedente inhabilitate primogeniti ex aliquo legitimo impedimento succederet secundogenitus, vt voluit idem Bald. in cap. 1. nu. 10. de success. feud. & sic continuare, nisi tamen Rex ipse Regnum filio refutauerit sicut fertur peregisse Carolum V. recol. mem. in eius vita Regna omnia refutasse Philippo II. Rege eius filio, vt demonstratur in pragm. 5. de abolit. non enim esset condecens duos simul dominari ob vnitatem dominantis, & dominium, quod simul, eodemq; tempore apud duos esse non potest, hinc etiam apud Turcas receptum est, nam eorũ Dominus priore excepto filio, reliquos filios interemi facit, vt illum in pacifico Regno relinquat, notat Sylu. Nupt. lib. 3. sub nu. 8. in fin. & non mirum, quia Regnum ipsorum est, & fuit violentum christianæ religioni, humanæq; pietati contrarium, sed ad rem ipsam condescendendo censeo limitari posse in duobus casibus, nempè si Rex esset in vtero, aut minor, & cum curator, vel balius erit dandus à Proceribus Regni, sicut tradit Capyc. in d. inuest. rubr. feud. balij, vers. Regi pupillo, vbi etiam in principio limitat, quoties esset furiosus Rex, vel mentecaptus, tunc similiter curator dari debet à superiore suo, scilicet Imperatore, vel Papa, hoc est in Regnis, nam in alijs dignitatibus sæcularibus Regalibus, ob defectum primogenitorum succederent secundogeniti, nam ipsi secundogeniti efficiuntur primogeniti deficientibus primogenitis, Anna in alleg. 139. nu. 10. & ipsis secundogenitis existẽtibus inutilibus ad Regnum operantur, vt capiatur ex primogenito succedant, Afflict. in cap. sequitur nu. 97. de success. feud. Dato insuper dominio in omnibus alijs dignitatibus, quod esset penes duos, vel plures Dominos adhuc inter eosdem vnitas versari debet, hoc est, vt alternis temporibus vnus illorum exerceat iurisdictionem, ita tradit Iacobin. in tract. feud. verb. Marchio Italiæ, vers. dubitatur etiam nu. 5. etenim in feudis indiuiduis, & iurisdictionum exercitium est indiuiduum, Camer. in cap. 1. num. 105. de success. feud. & successiuè discrepantibus Dominis vnius iurisdictionis alternis vicibus administratio erit decernenda, & vltra Iacob. supra citatum, idem refert Andr. Gail lib 2. de pac. publ. cap. 18. num. 11. vbi alios allegat Doctores, ante eum Mart. Laudens. de Princip. §. 326. vbi denique respectu subiectorum, scilicet Regni, Ciuitatum, Terrarum, & ipsorum hominum vtilitas, maxima resultat sub vno Rege gubernari, Martin. Laudens. in tractat. de Princip. §. 471. interest, melius est enim Regi per vnum, quam per plures, ita Afflict. in constitut. non sine grandi nu. 6. vbi id experientia comprobat, & rationibus corroborat, & vltra ipsum singulariter notat Luc. de Pen. in l. 2. C. de exact. & execut. lib. 12. col. pen. vers. ita etiam habens, quod vnitas res conseruat, quas dualitas annihilat per multa media ibi tradita, & hoc in summa confirmatur alio fundamẽto, etenim si verum est, vt vnus præesse debeat in regimine Regni, Imperij, & aliorum, nec subiecta ipsa, hoc est Regna, & Imperia, aliaq; Regales dignitates plures Dominos habere non patiuntur, hinc est, quod Regina Apuleæ nubens militi non efficitur miles ipse Rex, quia non possunt esse duo Reges eodem tempore, idem Mart. Laud. vbi supra §. 176. Regina, etenim consortem habere nullus à natura desiderat, Afflict. in constit. occuparis sub nu. 6. qui specificè loquitur de Imperatore, rationem reddens ex eo, quia Princeps solus melius exrreet Imperium, quam plures, non tamen è contra, quia Dominus, siuè Rex, aut Comes, vel Marchio poterit plura Regna possidere, vel alia loca sibi subiecta administrare, vt dixit idem Monserat. in d. tract. nu. 44 prout est Rex Hispaniæ, qui plura Regna possidet, & ob id alijs præferendus, inquit Chassan. in cathal. glor. mund. par. 5. consid. 37. vltimo attenta indiuiduitate Regni, quod est indiuisibile, idem Lanar. d. cons. 1. num. 26. non datur diuisio illius inter plures filios, vel alios Reges, cum de sui natura, & essentia, etiam de iure communi nullam patiatur diuisionem, etiam quò ad eius partes, idem Monserat. vbi supra in 2. dubio nu. 3. non mirum si sub vno Rege gubernari debeat Regnum, quo fit, vt dum Regnum nostrum Neapol. ex prętensionibus Regis Gallorum succedente Federici Regis culpa diuisum fuerit inter dictum Regem, & Regem Catholicum Ferdinandum, ordine tamen Summi Pontificis, vt refert vltra Historicos Grammat. decis. 65. sub nu. 35. quia enim talis diuisio in præiudicium maximum Regis Catholici tendebat, eo quod Regnum integrum ex iuris debito sibi competebat, & in dicta Regni diuisione protestatus fuerat, suumq; exercitus Ducem Consaluũ de Corduba pro Regni recuperatione destinauit, sicuti etiam testificatur Io. Angel. Pisanel. in pragm. 1. de possess. non turb. sub nu. 3. & cum effectu strenuissimus ipse Dux superatis Gallis Regnum ipsum recuperauit, & integraliter eiusdem Regis Catholici dominio sup-

posuit,propter quod, vt ipse Pisanel.Inc.cit. sub n 8.retulit, quod noluit ipse Rex Ferdinandus III. appellari, eo quia ex propria persona Regnum ipsum subiecit eius ditioni, hoc ideò actum fuit tum ab Inuictissimi Regis prouidentia,quàm subsequuta fidelissimi Ducis obedientia pro Regni huius integralis dominij consecutione ob illius indiuiduitatem,non enim condecens erat Regnum istud,alias sub vno Rege gubernatum, sub duobus Regibus diuisim regi, vltra alia iuridica fundamenta ipsi competentia, inde Rex tenetur seruare successoribus indiuiduitatem Regni,ex dictis per Reg. de Curt.in diuers.feud.§.licet autem num.32.& Lanar. cons.1. nu.15. quod etiam porrigitur ad cæterá feuda Regalia, quæ diuidi iure prohibentur,de quibus per Iul.Clar. in §. feudum quæst.44.& sic de similibus,vt quoque tradit Monserrat.in d.tract.in 5.dubio nu.7. quia Regnum , & feudum æquiparantur per Doctor.Lanar.d.cons.1.nu.46.

De Baliјs dandis, &c.

NVm.1. ad Principem peculiariter spectat prouidere de Balio feudatarijs minoribus,Capyc.in inuest.feud.rubr.feud. balii in princip. & Frecc.de subfeud.lib.2. in 39.auctor. nu.3. qui in antecedenti numero, dixit etiam procedere in filijs subfeudatariorum, & Mastrill.in suo tract.de magistr.lib.5.cap. 6.num.203. & hoc procederet quando non fuerit relictus in testamento balius à feudatario,vt Auctor noster dixit in decis.20. nu. 4. & sic practicatum retuli in meo Compēd. verb.balius, similiter de balio Rex prouidet filio foriudicati, Franch.decis.212. num.12. ampliatur hæc eadem conclusio militare, etiam in Audientia Hydruntina,quæ similiter dat balium feudatarijs, Frecc.in lib.1.de subfeud.tit.de Prouinc.& Ciuit.Regni num. 46.vers.Lycius Idomeneus,sed Regi non valenti gubernari datur curator,vel si esset fatuus inutilis,aut iustitiam non seruaret,maximè locis pijs,& pauperibus secundum Innocent.relatum à Bertaech.in verb.Regi nescienti sub §. 30. similiter quando esset minor,sicut ex multorum auctoritate comprobat Capyc. loc. cit. vers.& cum Rex,quando excederet pupillarem ætatem,sed quando in vtero esset, vel infans, aut pupillus tutor ei daretur, idem ibi in vers.Regi pupillo,& tales tutores, vel curatores Regibus per S. P. dantur, Mart. Laudens. in tract. de Princip. conclus.401.

Num. 2.aduerte,quod Comites,& Barones in testamento filijs eorum balios dare possunt, quando haberent feuda quaternata, Campag.in cap.feudatarius nu.9. etiam si fuisset simplex feudatarius absque licentia Curiæ, idem Campag. ibi nu.1. & Capyc. loco allegato col.2.vers.balium licet,an autem auus maternus possit dare balium nepoti,si ei feudum in testamento reliquerit,vide Campag. vbi supra num. 16. ex quibus colligitur balium alium esse testamentarium , & alium datiuum,vltra Campag.ibi nu.7. refert Auctor in d.decis.20.nu.4.

Num.3.de matre, vt præferatur in baliatu, vltra Afflict. in constit. minoribus nu.8. & ibi Præs.Mormill.num.4.dico eidem cæteris exclusis deferri debere baliatum,etiam existēte auo paterno,& sic decisum reliquit Franch. decis. 10. alios citando, memini in meo Compend. verb. baliatus, inde ipsa matre conuolando ad secundas nuptias decernetur ille balius, quem ipsa petierit, & nominauerit, sicq; decisum testificatur Anna cōs. 50. de quo in eodem Compend. verb. baliatus, Ricc.collect.1382.in fin. at nulla facta nominatione per patrem,vel auum in testamento de balio admittitur mater, & etiam auia,vltra Capyc. loco allegato, vers.immò volens , sequitur idem Mormill. ibidem num.2.

Num.4. adde Præs.Mormill.in constitut.in aliquibus num.2. vbi allegat hic Auctorem,sic etiam in feudo obuento filio minori pater erit legitimus administrator, Capyc. loco mentionato col.1.vers.adeo quod, vbi retulit Sac.Cons.non posse dare balium feudatario minori litiganti,vel curatorem ad litem habenti patrem.

Num.5.nota hic,quod balij debent statui à Curia de proximioribus, idem Campagn.in d. cap. feudatarius nu.2.

Num.6.an balius satisdare teneatur, vide Capyc. vbi supra vers. administrant, & quid si fuisset datus balius aliquis magnus Princeps pront hic Auctor dixit fuisse practicatum, vide eundem Mormill.vbi supra nu.3.& Capyc.in d.loco,refert casum vnius Reginę decisum in eius fauorem,de quo ante eum testatur Laudens.in tract.de offic.dom.§.4. an teneatur conficere inuentarium balius sicut tutor, vide Afflict.in d.constitut.minoribus nu.7. an autem de gestis teneatur rationem reddere,vltra Afflict.ibi nu.21.sequitur ibidem Campag.num.11.& sic de omnibus istis tribus, nempè satisdatione, confectione inuentarij, & redditione computorum decisum tradit Consil.de Bottis in d.constit.minoribus incip.sed quid de satisdatione, prout in meo Compend. verb.balius. & an pro ijs salarium debeatur, idem Capyc. d. loco, vers.

vers. & debet habere, Mormill. ibidem nu. 1. de quo satis in meo Compend. verb. salariũ, & victum, ex decisis per Franch. decis. 122. nu. 5. etiam respectu liquidationis ipsius aliquas decisiones notaui, an autem balius seruire teneatur de persona, quando bellum inciderit, & Rex eligerit seruitium in personam, refert Mormill. ibi nu 5. & quid in donatiuis an sedere debeat in loco vbi pupillus sedet, & ita dare vocem, & præcedentiam habere, meminit Auctor decis. 15. nu. 2. cum sequen. de quo in d. Compend. verb. sedere.

Num. 7. dixi in meo Compend. in verb. balius, ad quod etiam nota vnicum balium esse cõstituendum, & si testator in suo testamento reliquerit fideicõmissarios executores suæ dispositionis, vt noster Auctor dixit solam matrem fuisse declaratam baliam in decis. 20. quem sequitur Ricc. d. collect. 1382. an enim habebit facultatem balius administrã di feudalia, & burgensatica, Capyc. vbi supra in verb. administrant, vers. administrabit Campag. vbi supra num. 14. & quia baliatus finitur adueniente pubertate, vt notat Affli. in d. constit. minoribus nu. 3. & ibi Campag. num. 10 & fit in 14. anno, Auctor d. decis. 20. nu. 17. vel cum primum pupillus intrauerit annum decimumquintum secundum Capyc. in d. rubr. vers. desinunt, & in fœmina in 14. quid si fœmina post 12. annum se matrimonio collocauerit, an finiatur baliatus, tangit hoc ibidem Capyc. in fin. Marcell. Conuers. qui de eo mentionem non facit in tract. de tutel. tit. de excus. tut. nu. 15. qui omnes concludunt affirmatiuè, & propterea in dictis casibus de curatore prouidendum erit, & sic specificè dixit ibi Campagn.

De Militibus, &c.

NVm. 1 in Regno autem nemo potest creari miles nisi à Rege, vel de licentia Regis, vt in constit. constitutione præsenti, vbi Afflict. nu. 2. & Frecc. de subfeud. lib. 2. rubr. quis dicatur Comes nu. 38. nullus enim miles effici potest sine speciali Principis auctoritate, idem Afflict. in constit. diuinæ iustitiæ nu. 6. à Rege enim solo verbo miles creatur, idem Frecc. lib. 2. de subfeud. in 6. auctor. nu. 2. ipse enim solus approbat militem, & ad ipsum spectat, & pertinet assumere aliquem numerum, vel limitem custodiendum, Chassan. in cathal. glor. mund. par. 5. consid. 24. in 36. priuil. & successiuè ad Proreges, qui personam Regis representãt, Molfes. in prohem. consuet. q. 5. nu. 10. & q. 7. nu. 6. & multo fortius creare Capitaneos militum ad eum spectare, dixit idem Chassan. in d. cath. par. 9. consid. 15. vers. 20 à Principe, & ibi etiam colligitur in progressu vers. 22. & vers. 42. sed magis specificè in consid. 18. & de hoc habemus pragm. 2. de milit. §. 1. *Capitani, che hanno d'hauer carrico di soldati di questa militia serranno eletti da noi*, vbi loquitur de militibus nouæ militiæ, & de militibus equestris militiæ, habetur in pragm 6. eod. tit. §. 1. ibi, *primieramente queremos, que los doze Capitanes eligendos por dicho R. Carden.* & in pragm. 10. §. 1. pragm. 7 §. 7. eod. tit. ibi, *los Capitanes que han da tener cargo los soldatos de la dicha militia han de ser eligidos por nos*, & sic de similibus, per eosdem Capitaneos eliguntur Alferij, Surgẽtes, Capita squadræ, & qualiter olim creabantur duces belli, latè Frecc. dicto tit. quis dicatur Dux nu. 19. & seq. vbi plura de hoc, vide Mastrill. de magistr. lib. 5. cap. 6. nu 206.

Num. 2. nullus miles de vno vexillo ad aliud transire potest sine licentia Proregis, vt in pragm. 10. §. 15. de milit. solus Princeps trãsferre militem de vno numero ad alium, idem Chassan. d. par. 5. consid. 24 in 52. priuil.

Num. 3. differentiam inter illos, qui militant expensis Principis, & illos, qui militant expensis suis, posuit Anna in alleg. 75. nu. 3. & de militibus istis stipendiatis, qui vulgo *soldati* appellantur, satis loquitur Frecc. d. lib. 1. tit. de orig. Baron. num. 15. vbi nu. 14. intuetur eorum originem tempore Romanorum, & stipendia ipsorum, & nu. 38. mentionem facit de solemnitatibus quando creabantur, ac de forma fidelitatis.

Num. 4. & videtur eos gaudere si actu seruirẽt, cæterum si non seruirent actu, etiam milites profitentes militarem artem non gauderent fori priuilegio, Consil. Rouit. in pragm. 26. de milit. num. 34. sicuti etiam milites stationarij, Andr. Gail lib. 2. obseru. 118. nu. 13. verius autem milites, qui stipendia merent, & exercent militiam gaudent priuilegijs militaribus, Boss. in tit. de indit. & consid. ante tort. nu. 108.

Nu. 5. idem tradit Gulielm. Bonc. in suo tract. in quib. cas. pęn. mort. nat. specif. à lege est impos. sub nu. 3. Gail de pac. publ. cap. 4. nu. 39. & Consil. Rouit. in pragm. 2. de milit. qui id dispositione vtriusque iuris comprobat, quod etiam confirmatum est ex legibus Regni, nempè ex pragm. 2. § *che il soldato*, pragm. 7. §. 22. & pragm. 10. nu. 19. de milit. vbi expressè imponitur pęna mortis naturalis militibus existentibus in pręsidijs, aut deambulã tibus per Regnum pro seruitio suæ Maiestatis sine licentia discedentibus, vt vidi pluries seruatum fuisse Neapol. nisi essent

minores

minores, quibus aliquando ex gratia dispensari solet per Proteges, sicut accidit mensibus elapsis tempore Illustr. Card. Borgiæ in principio sui regiminis indulgendo pęnam mortis minori militi aufugienti, quare in dictis pragmaticis subnectitur, quod si non poterunt de persona capi illicò fociudicari debent, & hoc pariter confirmatur ex dispositione iuris, vt à quocũque Iudice capi possint, idem Consil. Rouit. in d. pragm. 26. nu. 18 sicut aliquando mihi cõtingit obseruari, quando in Theani Ciuitate iudicatus munus exercebam contra duos milites vagãtes absque licentia Capitanei, nam de licentia nullum apparebat documentum, quæ in scriptis concedi debet, Bald. in l fin. C. de erog. mil. ann. lib. 12. Imò tales milites desertores interfici possunt, Blanc. in prax. crim. §. iuris permissione nu. 51. fol. 116. & Gail vbi supra, hæc tamen conclusio limitatur, quando ad tempus miles deseruisset militiam ob affectionem parentum, & affinium, ita Tiraquel. de pęnis caus. 20. nu. 3. quod iudicio meo nil prodesse video ne sub hoc colore quęsito pęnam euaderent omnes. Secundo limitatur nisi ex aliqua causa graui, puta homicidij, vel aliorum timore pęnę se absentauerit miles, sicut in d. pragmat. cautum est. Tertio limitatur non procedere, quando in præsidijs, vel itineribus pro seruitio Regio ambulantibus, sed post albationem discesserint ab armis sine licentia Capitanei, tunc erit pęna relegationis triennalis, & alia arbitrio Proregis, reseruata d. pragm. 10. §. 30.

Num. 6. Iudex militaris olim erat legionis Pręfectus secundum Veget. quem citat Frecc. d. lib. 1. de orig. feud num. 30. hodie autem Auditor Campi, sic vulgò nuncupatus præest militibus, vt dixit Auctor supra de assens. Reg. §. 7. nu. 24 quamuis in aliquibus casibus solet Prorex aliquem ex Consiliarijs, vel aliquem Iudicem Mag. Cur. deputare Iudicem in excessibus militum, vt multoties visum est seruari, in ciuilibus verò causis Iudex militaris cognoscet, vt per Consil. Rouit. in d. pragm. 26. nu. 40. & in quibus casibus ibi demonstrat.

Num. 7. hoc ideò fit cum post descriptionem miles allectus in matricula describitur, ad hoc, vt gaudeat priuilegio militum alias haberetur pro priuato, Consil. Patin. in tractat. de Iud. mil. nu. 31. inter opera Consil. Rouit. sub tit de milit. vbi refert per talem matriculam probari quem esse militem, quæ sufficiens erit, idem Consil. Rouit. in d. pragmat. 16. nu. 56. vbi etiam dixit communiter Rollum appellari, dum enim aufugiunt milites debent de Rollo ipso cassari, ne amplius potiantur militaribus priuilegijs, nec pro militibus reputandi, sicuti milites, qui non stãt firmi in militia, sed semper vadũt ad domos non debent esse milites, Mart. Land. in tract. de milit. §. 12.

Num. 8. licentia discedendi debet concedi legitima subsistente causa, sicut dispositum est in supracitatis pragmat. & tunc etiam salarium consequeretur, Bertach. in verb. stipendiarij il 5. quod non procederet si citra licentiam discessisset, sicut in simili de Officiali sine licentia discedente concludit Carau. in rit. 7. nu. 7 vt salario priuetur, pariter etiam durante tempore captiuitatis salarium obtinebit, Mart. Laud in d. tract. §. 4. & Bertach. vbi supra, vbi alia consimilla collexit.

Nu. 9. hoc dictum Auctoris corroboratur duobus medijs, vt contra ius censeatur facultas concedendi licentiam militibus, vt sua peragant negotia relicta militia, eo quia ex dispositione iuris negotiatores prohibentur militare, ne eorum prætextu militiam deserant ad text. in l. 1. C. negot. ne milir. lib. 12. & ibi Luc. & tanto fortius si essent milites effecti, & negotiationibus incũberent, & quod peius obtenta licentia militiam deserunt sub tali colore, secundo vt Auctor ponderat similes licentias impartiri militibus pro longinquis partibus, quod satis videtur damnosum, & absurdum, eo quia licentia ipsa durat per septem dies, Bart. in l. 1. C. de execut. lib. 12. Pet. de Suzar. in l. 1. C. de sentent. quod pro eo, quod interest, Roman. in rubr. de arbit. col. 22. Bertach. in tract de gabell par 9. & in suo repert. verb. licentia, vbi allegat Cardin. in clem fin. de elect. q 5. tenentem contrarium, & pro concordia opinionum dicentem verum esse re non integra alias secus, ego autem putarem id relictum esse arbitrio concedentis licentiam, vt dixit Menoch. de arbitr. iudic. lib 1. q. 8. nu. 46. vt perpenso statu militari, & causis legitimis licẽtia impartiri possit, at si non in statu belli, vel præsidij miles persisteret, sed in loco, vbi milites eliguntur, & paulatim describuntur, quia tunc ex dispositione d. pragm. 10. §. 3. de milit. cautum est post albationem non licere cuiq; propria voluntate discedere ab armis, sed cum licentia, & in isto casu solent Capitanei, vel Prorex licentiam concedere per certos dies militibus subsistente aliqua legitima causa, & idem si in hospitijs per Regnum vacauerint, sed in statu belli, vel præsidij pro seruitio Regis aliter dicẽdum erit, tunc etiam si miles vulneratus esset discedere non debet ab insignis sine licentia, ita Bald. in l. 1. nu. 2. C, qui non ob long. tempor.

præ-

præscript. & solet dispensari in ijs casibus ob grauem morbum, vel vulnera recepta, vt eurentur, vel si eorum intuitu miles inhabilis redderetur ad militandum, & multa alia ad propositum in simili recollexit Carau. in ritu 7. loquens de Officialibus.

Num. 10. salarium deberi discedenti cum licentia, affirmat Corsett. in verb. salarium il 4. exemplificando id in Doctore, & in Officiali deponente officium cum licentia Regis, exemplificat Auctor supra eod. tit. de elect. Offic. §. 8. nu. 12. & in Officiali discedenti à Ciuitate de licentia, loquitur Carau. in tit. 7. nu. 5. per text. hic ab Auctore allegatum, subdens, quod si discesserit cum licentia, & non reuerteretur intra terminum sibi præfixum, eo elapso non sibi sufficeret, si cum licentia discessisset, & in seq. nu 7. addit pęnam, qua puniendus veniret Officialis sine licentia discedens ab officio, & licet in hoc concludere videatur, non aliter esse pęnam expressa de iure, attamen succederet pęna ammissionis salarij, per text. in l. 3. §. qui militiæ ff. de re milit. & hoc pro tempore quo steterit absona, & pro dieta eundi, & redeundi, si redierit, cæterum si non redierit etiam toto salario priuabitur, ad quod etiam vide Parid. de syndic. verb. licentia, sed ego vidi in quamplurimis commissionalibus literis Regiorum Officialium adiectam esse pęnam priuationis officij, si discesserint sine licentia Proregis ab officij administrationis loco.

Num. 11. quemadmodum enim scholaris ociosus, & si descriptus esset in matricula non gauderet priuilegio scholarium, Andr. Gail lib. 1. obseru. 118. nu. 8. & 9. & in tit. de arrest. cap. 10. nu. 10. vbi alia consimilia dixit, sic & miles ociosus, qui profitetur militarem militiam, nec deseruit, & si descriptus in matricula, Consil. Rouit. in d. pragm. 16. nu. 34. hoc ideò fit, nam si fuerit concessum priuilegium vni non extenderetur ad aliud, Felyn. cons. 3. nu. 2. hinc licentia abutens in fraudem vectigalis ammitteret beneficium illius, Boss. in tit. de fraud. vectig. nu. 3.

Num. 12. militare nullus tenetur proprijs stipendijs, Afflict. in rubr. quæ sint regal. nu. 89. & in constit. Iustitiarios nu. 3. etiam si esset vasallus, Petr. Iacob. in sua praxi rubr. de caus. ex quib. vass. quantum est de iure scripto deb. ammitt. feud. nu. 12. & per hanc rationem noster Auctor in decis. 24. nu. 8. dùm quærit si suspensus ab officio, & restitutus ad illud recuperet emolumenta, siuè fructus medij temporis, demum num. 13. & seq. concludit negatiuè, eo quod subrogatus, vel substitutus loco sui, non debet absque mercede seruire, & allegat multa iura, sic etiam in Officiali constituto cum salario ducatorum centum, si duo eligerentur Officiales in eodem loco, illud salarium diuideretur inter eos, Paris de reintegrat. feud. cap. pone. quod sunt duo fol. 58. nu. 21. & seq. vbi alia similia ponderat.

Nu. 13. bona fides non patitur, vt idem bis exigatur l. bona fides ff de reg. iur. vbi Dec. & Caguol.

De armis.

NVm. 1. ista banna hic mentionata habentur in volum. pragmat. in tit. de armis, & quotidie fiunt per Proreges in principio eorum administrationum, quod est etiam iuri communi consentaneum, vltra allegatam hic per Auctorem, est text. in auth. de armis in princ. notat Campagn. in cap. vt inter subiectos nu. 2. & 30. & de hoc posuit regulam Duen. in regul. 55. cum suis limitationibus, quem sequitur Ioseph Ludouic. decis. Perusin. 31. nu. 3. & præ cæteris ad materiam istam videndus erit Menoch. de arbitr. casu 394. vbi ipsam materiam armorum per varias quæstiones examinat, quando autem licitè, vel illicitè asportantur tractauit Campagn. in cap. illustri.

Num. 2. extractio ista armorum non solum de iure communi, sed etiam de iure Regni prohibita est ex suspitione illa, ne ad hostes perueniant, quibus prohibitum est illa asportari l. 2. C. quæ res export. non deb. & l. mercatores C. de commer. & mercat. vbi Doctor. Consil. Rouit. in pragm. 2. nu. 1. de armis, latè Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cas. 95. nu. 26. & de hoc habemus particularem pragm. 2. de arm. & vltra eos Muscatell. in prax. crim. rubr. de extract. extra Regn. nu. 88. quæ quidem pragmat. concordat cum legibus Hispaniæ, de quibus per Xuarez alleg 17. nu. 9. de reliquis extractionibus potissimum equorũ extant pragm. 2. & 19. de extract. animal. ad quod facit casus in l. iubemus C. de curs. publ. libr. 12. vbi Luc. id notat pro Capitaneis passuum Regni, & Capyc. in sua inuest. feud. rubr. feud. offic. vers. magistri passuum, vbi allegat Luc. hic citatum ab Auctore, & de hoc editum fuit cap. à Rege Carolo incip. item quia custodes, sicuti etiam in Hispania prohibita est extractio Iannettorum sine licentia Principis, vt per Boer. decis. 178. nu. 11. in fin. pariformiter aliæ res ad vsum belli pertinentes, vt est sal nitrum, sulphur, pragmat. 12. eod. tit. & puluis, vt in pragm. 14 eiusdem tituli, vt dixi supra eod. tit. de tractis in princip. sed si ea deferantur hostibus, vltra pęnam adie-

adiectam in dictis pragmaticis sunt excommunicati in bulla cęnę Domini, latè Mastrill. ad Capyc. decis. 150. nu. 1. & 3.

Num. 3. adde adhoc Boer. d. decis. 178. num. 12. vbi allegat Andr. hic citatum, quem etiam sequitur Capyc. loc. alleg. ad quod vltra eos vide Boss. in tit. de fraudant. vectig. num. 4. quod statutum prohibens ne quid extra territorium extrahatur, vel conducatur in territorium, non habet locum in eo, qui aliundè ducit in territorium, vt inde extrahatur, & aliò ducatur.

Num. 4. vide Præs. de Franch. decis. 72. num. 4. & ante eum copiosè Afflic. in constit. homines per totam.

Num. 5. dictum est supra de prouis. fier. fol. §. 7. num. 4. & vltra ibi adducta vide Luc. in rubr. C. de lict. itin. custod. lib. 12. in princ. vers. an autem, Martin. Laudens. in tractat. de bello §. 28.

Num. 6. vide Boss. in tit. de via publica nu. 6.

Num. 7. vide in meo Compend. in noua compil. verb. vendere, an compellatur col. 2. vers. nec ijs fortè, vbi de ijs omnibus auctoritates adduxi, sed præter eas nota, quod data licentia vendendi feudum inimico, non intelligeretur de inimico Domini, sed vendentis, scilicet feudatarij, ita Bald. in cap. 1. col. 4 nu. 14. de prohib. feud. alien. per Feder. quem sequitur Bertacch. in suo repert. verb. licentia vendendi, & verb. vasallus alien. vers. vigesimooctauo.

Num. 8. quò ad primum Auctoris dictum ne Territoria posita in confinibus Regni vendātur exteris extat pragm 11. de empt. & vendit. respectu verò secundi capitis, tàm actiuè exteri absque assensu de feudis disponere possunt, vt per Consil. Rouit. in pragm. 6. de feud. nu. 119. etiam si vellent relinquere annuum legatum super feudo, idem in pragm. 17. de feud. nu. 1. quam etiam passiuè, vtputa si fieret alienatio feudi in exterum, tunc Regis assensus requireretur, sic dictante pragmat. 17. eod. tit. cum qua quidem pragmat. concordat dispositio decreti Mediolani, vt non possint donationes Principum, vel feuda in extraneos alienari quouis titulo, inquit Boss. in tit. de Princip. nu. 204. vbi num. 322. subdit id esse contrarium iuri communi.

Num. 9. dixi in meo Compend. verb. banna, adeò quod debent actu seruire, Consil. Rouit. in rubr. de arm. nu. 10.

Num. 10. hinc fisci patronus Magn. Cur. Vicar. interuenit etiam in causis criminalibus Curiæ Admiratiæ, Franch. decis 722. nu. 3. & ibi multa conuenientia dicto Auctoris commēdat, & pro corroboratione præmissorum allego pragm. 15. de offic. magn. Iustit. vbi instātiæ prorogatio habetur semper pro præstita in Tribunali Magn. Cur. quæ inde fuit extensa ad Curiam Admiratiæ.

De insignis, & armis.

NVm. 1. vltra Mastrill. in tract. de magistr. lib. 1. cap. 10. nu. 117. vide August. Capor. in tractat. de Regimin. Reipubl. cap. 1. §. 2. ad quod etiam notandū duxi, nam & si cuilibet permissum esse videatur ad sui beneplacitū insignia eligere sicut nomina, Bertach. in repert. in verb. insignia, & ante eum Bon. de Curt. de nobil. par. 3. nu. 172. in fin. attamen aduertendum erit primo, ne talia insignia electa in alienis rebus depingātur, ex text in l. 2. C. vt nem. lic. sig. in auth. Imp. vbi Glos. & facit text. in cap. cum dilecti de excess. prælat. nam eo casu liceret Domino rerum illa propria auctoritate remouere l. 1. C. eod. tit. Secundo ad rem nostram, iuxta mentem Auctoris limitatur principale dictum, quando talia insignia electa essent alterius, nam armis, & insignis, & diuisia alterius quis suo arbitrio non debet vti, ita Paris. consil. 29. nu. 8. vol. 1. vbi id plurifariam limitat, & in casu Thesaur. decis. 270. & tanto fortius si ignobilis vellet vti insignis nobilium, de quo per Chassan. in cathal. glor. mund. par. 1. conclus. 20. in fin. nam & si populares etiam auctoritate propria arma sibi assumere possint, idē Chassan. d. par. 1. consid. 28. non tamen arma, & insignia nobilium vt sub distinctione concludit idem Bon. de Curt. loc. alleg. ad quod subdit Chassan. in d. par. 1. consl. 21. & 23. eos teneri pęna falsi, de quo satis per Menoch. de arbitr. iudic. cas. 320. num. 12. etenim ex hoc multa oriri possent inconuenientia, & particulariter popularis vtendo insignijs nobilium facillimè prætendere posset nobilitate gaudere, prout in facto euenit, vt demonstrat Anna alleg. 57. vbi præsertim nu. 20. sua iura tuendo dixit, etiam ex identitate familiæ circumscriptis alijs probationibus, nam & si contra ipsum fuerit pronunciatum, postmodum declarata fuit eius familia nobilis descendere ex Illust. Cardinale de Anna, non tamen, vt gauderet in sedilis prout etiam in alia familia de Notarijs existentibus probationibus alijs vltra familiæ identitatem decisum refert Ann. Iun. in cōs. 88. de quo in meo Compend. verb. nobilis, quapropter in ijs erit satis aduertendum, eo quia identitas armorum inducit præsumptionem agnationis, & cognationis, idem Chassan. d. par. 1. concl. 41. Ideò arma, & insignia nobilitatis alterius assumere nemini licet, & id faciēdo prohiberi potest, & sic iux-

ta

ta mentem Auctoris notat expressè idem Bon.de Curt.in d.tract.ead.par.3.nu.168.nouissimè Morot.in resp.46.nu.25.

Num.2.adde Chassan.in d.cathal.eadem par.1. concl.14.& Bon.de Curt.d.par.3.nu.170.

Num.3.idem Chassan. vbi supra conclus.23.& Menoch. ibidem latius, sic etiam arma singularis dignitatis deferre nemini licet assumere,nec in suo depingi facere, nisi in signũ subiectionis, idem Chassan. in conclus. 15. Bomb.cons.6.nu.5.

Num.4. subditus vsurpans arma sui Principis incurrit crimẽ læsæ maiestatis,vt post Chassan. d.par.1. in concl. 17. demonstrat Bombin.d.cons.6.nu.8. & de casu hic ab Auctore relato, memini in meo Compend. verb.Regem, ad cuius corroborationem videndus erit Menoch.de arbitr.iudic.cas.318.vbi plenius loquitur de mutatione nominis,& quãdo pęna falsi eo casu militabit, nonnulla insuper exempla de hoc referens aliàs occursa, & vltra eum de hoc duos speciales casus posuit Gigans in tract. de crim. læs. maiest. lib.1.q.22.no.11.& 12.

Num.5. vltra Amend. ad Franch decis.443. & ibi Viscont.qui allegant Anend.& alios, vide Chassan.in d.par.1.concl.16.in princ. sed melius Bombin.d.cons.6.nu.23. vbi etiam retulit,quod in operibus publicis,vel priuatis, non est licitum alteri scribere nomen suum,vel sua arma imponere,nisi Principis, vel eius, qui ex pecunia sua opus condidit, etiam si essent Præsides Prouinciarum, quod etiam ante eum tradidit Cępoll. de seruit. vrban.præd.cap.71.num 9.& melius Paris in tract. de syndic. verb. potestas cum annona sub nu.3.vers.tamen quando.

Num.6. Officiales enim quamuis de iure prohibiti sint eorum nomina ponere in publicis operibus, ac eorum arma depingi facere, vt post Parid.loc.cit.sequitur Chassan.in d.par. 1.concl.16.vnanimiter tamen concludunt secus esse de consuetudine,ita vltra prædictos retulerunt Cępoll. vbi supra nu.8. & pariter Bombin.d.cons.6.num.5.attamen vt Auctor hic notat, quando aliquis Officialis fuisset deputatus ad faciendum opus publicum benè procedere, qui eiusq; nomen,insignia, & arma describere curauit, nulla facta inscriptione, Regis nomine, vel Ciuitatis, & hoc vidimus practicari in nonnullis descriptionibus Oeconomorum,Gubernatorum,& Magistrorum Ecclesiarum Neapol. qui eorum nomina tantum describi fecerũt in operibus dictorum locorum ad futuram memoriam ipsorum, & si expensis ipsarum Ecclesiarum fierent, sed non eorum insignia apponere, sed tantum insignia dictarum Ecclesiarum, nisi fortè Ecclesiæ,vel Cappellæ, aut Xenodochia fuerint proprijs expensis particularium constructa, tunc proculdubio non tantum inscriptiones, sed arma, & insignia eorum iure licito apponi possent,vt singulariter,refert Chassan. d.par.1. conclus.13. & id etiam tradit Cępoll.ibidem num.10. Intantum,quod si fuerint apposita talia construẽtium insignia in locis pręďictis nequirẽt fratres inuitis Dominis mutare, vel amouere, & aliena apponere,singulariter Mantua in apophtegm.6.& ante eum Anchar.cõs.113. quem citat Capyc. decis.26. nu.41. ad quod addo Imol. in cons. 60. visis, prout in meo Compend.decis.Cur.Archiep.Neapol.verb. arma,videntur turbare eorum possessionem, Afflict.in constit.priuilegia sub nu.2. & subdit Auctor noster, quod si impensis Regis, aut publicis opus publicum constructum esset, eo casu post inscriptionem Regis, vel Ciuitatis, aut post affixionem insignorum Regis,vel Ciuitatis,liceret eidem deputato officiali eius nomen,& insignia ponere,quãdo eius mandato fieret,de quo per Chassan. d.par.1.concl.25.& hoc iure optimo postquã nomen Regis præponendum erit prius, siuè eius insignia anteponenda, vt colligitur ex auth.vt prępon nom.Imper. in docum. &c. in princ.vbi multis exemplis demonstratur, & sequitur Chassan.in d.cathal.par.5. cõsid. 24.in priuil.183. vltra Couarr. pract quæst. cap.20. decet enim super rebus ipsius Principis arma Principis depingi,idem Bombin. vbi supra num.32.sicuti etiam in legibus ab eis conditis ostenditur in omnibus legibus codicis,& authenticorum,nam Reges,Principes,& Prælati nomina sua legibus, & constitutionibus inserere possunt, Afflict.in cõstit.ad laudem num.1. vbi in seq.num. censet etiam nomina compositorum librorum imponi debere, sicuti in legibus digestorum patet, & in omnibus ferè operibus cuiusuis scientiæ, cæterum si leges ipsę contingerint promulgari per Vicereges,seù Locumtenẽtes Regis, tũc præposito nomine Regis subsequuntur nomina ipsorum, & Regentium, & Secretarij,prout demonstratur in Regalibus pragmaticis,nec hic prætermittere mihi visum fuit, si in priuatis operibus licitum sit arma Regia depingere,& certè de iure vetitum est,nam eo caso res illę confiscarentur l.2.C.vt nem lic.sine Iud.auct. &c. Chassan. d par.5.consid.24.in priuil.201.etenim proprium erit gaudere Maiestatis nomine appositio armorum in proprijs domibus,idem Bombin.vbi supra num 8 qui in antecedenti nu.5. id limitat, si hoc fecisset ad signum subiectionis,vt dixi supra num.5. sicut de consuetudi-

suetudine receptũ esse testatur, potissimum in vasallis, & in Officialibus tradit Paris. vbi supra.

Num. 7. satis de hoc dictum est in præcedenti nu. 6. & de decis. Franch. hic allegata memini in meo Compend. verb. arma ad illud, de quo quærit hic Auctor, quod in operibus publicis regalibus, vltra arma regalia sunt pariter arma Proregum imposita, vt videre est in Tribunalibus Regijs, in Palatijs Regalibus, in alijs vijs publicis per Regnum eorum iussu stratis ex epitaphijs ibi existentibus in ampliationibus stratarum huius Ciuitatis in studio generali, ac omnibus epitaphijs Neapol. existentibus, notandum duxi vnum singulare quæsitum, pone quod aliquod opus publicum inceptum esset ab vno Prorege, cuius insignia post regalia arma affixa cernuntur, si per successorem Proregem completum fuisset prætendentem eius etiam insignia apponere, an deleri debeant arma prædecessoris, & sua inde apponere, & certè concluditur negatiuè, vt non possint deleri priora insignia ibi affixa, quod singulariter ostendit Paris loc. cit. ibi non tamen propterea debet aliorum priores titulos delere, qui ea opera fecissent d. §. si quis opus, & sic fuit obseruatum in Regio Palatio Neapol. existente, inceptum tempore Comitis Lemensium Senioris, cuius insignia post regalia affixa fuerunt, & deinde tempore Comitis Beneuenti completum, cuius insignia ibidem pariter collocata fuerunt, similiter & in publico Gymnasio, nam & si tempore Ducis Ossunæ Senioris fuisset inceptum ibi ædificium publicum pro Caualeritia Regia, siuè stabulo Regio, & eius insignia in quadam ianua affixa, postmodũ ex tractu temporis in melius opus publicum commutatum, nempè in publicum Gymnasium industria Excellentissimi Comitis Lemensium Iunioris miro ordine, ac singulari artificio compactum pro vtilitate publica omnium scholarium cuiuslibet scientiæ, nulla facta deletione armorum Ducis, sua quidem insignia post Regalia iure merito collocauit, prout sic in alio casu obseruatum fuisse retuli in d. Compend. decis. Archiep. Neapol. verb. arma, etenim per talia insignia conseruantur memoriæ conditorum, Anan. cons. 86. nu. 2. vbi Bologn. in addit. in fin. concludit non esse amouenda insignia testatoris per hæredẽ extraneum, & ita ex amotione armorum, seu insigniorum alicuius, vt sua, vel aliena imponantur afficerentur iniuria priores Domini, sicuti testatur Mantua in d. apopt. 6. & successiuè actione iniuriarum amouentes tenerentur, notabiliter Chassan. in d. par. 1. concl. 13. & 29 Guid. Pap. sing. 535. eo quia ista delatio armorum est pęna, & fit quandoq; in odium Dominorum in casibus grauissimis, vt puta ob rebellionem, tunc arma eorum expulsorum ob causam prædictam vbicumque sint depicta destrui debent, Matt. Laud. in tract. de crim. læs. maiest. q. 41. Nic. Boer. de sedit. nu. 64. Gigans in eod. tract. de crim. læs. maiest. lib. 3. q. 2. nu. 3. & q. 8. nu. 1. & q. 23. sub nu. 1. Campag. in cap. nuper ad vindictam num. 43. Ideò in casu contingenti Baro Formiculæ delens arma prædecessoris affixa in Ecclesia eiusdem Terræ fuit in exilium missus, Anna sing. 382.

Num. 8. vide Masull. ad Capyc. decis. 27. num. 8. vbi allegat etiam Frecc. hic citatum, & alia multa ad ornarum congerit, an arma Baronis in criminalibus depingi possint in Terra, ac mœnijs ipsius, existente alio Barone in ciuilibus, refert Capyc. in d. decis. 27. quem sequitur Frecc. hic citatus, de quo in meo Compend. verb. arma Baronis, & hic nota, quod licet Baro in sua Terra depingi facere possit arma, non tamen lapidibus insculpiri, sicuti de vsufructuario concludit Cępol. vbi supra nu. 7. Chassan. etiam sequitur in d. par. 1. concl. 30. eo quia vsufructuario æquiparatur feudatarius, Paris de reintegr. feud. cap. & quia, vt pluries num. 17. fol. 59. Franc. de Amic. in cap. 1. de ijs, qui feud. dar. poss. §. faciunt notata num. 1. fol. 85. & similis vsufructuario, Dyn. cons. 48. vers. præterea, & quẽadmodum vsufructuarius habet ius in re, ita Caualc. de vsufr. mul. relicto nu. 5. vltra Corset. in verb. vsusfructus, ita & feudatarius, idem Paris in d. tract. cap. Or modo sequitur num. 2. fol. 68. & demum vsufructuarius est Procurator Domini proprietarij, Anna alleg. 14. num. 5. ita pariter & feudatarius per ea, quæ notauit Auctor supra de prouis. fier. sol. §. 4. num. 67. quo fit, vt dum isti vtile cantum dominium habeant in Terra nequeunt eorum arma perpetua duratura marmorea affigere in illis, sed tantum depingere ob mutationem dominij proximam, sed contrariũ puto verum esse, primo non obstat æquiparatio prædicta, nam non in omnibus procedit, benè tamen quò ad quædam, nam etiam ęquiparatur feudatarius emphyteotæ, inquit Paris vbi supra, qui est maior vsufructuario, secũdo non obstat, quid sicut vsufructuarius habet ius in re, ita & feudatarius, nam feudatarius plus iuris habet, quám vsufructuarius, idem Franc. de Amic. in d. cap. 1. §. sequitur n. 1. fol. 89. nam ad hæredes transmittit vtile dominium, & vsufructuarius morte finitur, & habet feudatarius vsumfructum anormolum, idem in d. cap. 1. §. ex hoc etiam fol. 90.

fol. 90. vltimo non obstat, quod sit Procurator Domini proprietatis, nam feudatarius est benè Procurator Domini in rem propriam, inquit Auctor loco citato, & sic eum plus sit feudatarius, & plus iuris habeat in feudo, non solum arma depingere poterit, sed etiã illa marmoreis lapidibus insculpire, & in Terra eorum affigere, prout multoties vidi per Regni huius loca inscriptiones, & insignia, atque arma antiquorum Baronum, non solum depicta, sed etiam lapidibus marmoreis insculpta, præsertim in Ciuitate Ariani insignia Dominorum de Gheuara, in Ciuitate Nolana insignia Dominorum tunc de Vrsino, in Ciuitate Theani inscriptiones eiusdam Principis illius de domo del Balso, ante ianuam Annunciatæ, & alia quamplura, Accedat ijs, quæ Chassan. in dicta conclus. 30. dixit in vsufructuario, & sic contra opinionem Cepoll. ponderando text. in l. æquissimum §. sed si ędium ff. de vsufruct. ibi Nerua filius, & lumina immittere eum posse ait, sed & colores, & picturas, & marmora poterit, & sigilla, ex quibus colligit, quod per hoc non efficitur deterior conditio rei, neque mutatur eius substantia, quoniam alias secus esset, &c. multo fortius, & feudatario hoc concessum esse videtur.

Num. 9. Insignia familiæ in Ecclesia depicta habere potest Ecclesiæ patronus, Menoch. de recuperand. possession. remed. 15. num. 47. & an possit arma, & insignia fundatoris deleri, & poni arma hæredum extraneorum, dixi supra eodem nu. 7. ex mente Anan. vbi Bologn. Imol. & Mantua, ex ijs enim signis, & armis iuspatronatus probatur, de quo latè multos colligendo refert Ricc. decis. Cur. Archiepiscop. 331. par. 2. etiam si essent depictæ parieti, Tutius in quęst. iurispatron. quæst. 5. num. 1. similiter per literas scriptas in marmore, Maur. Sen. in alleg. 11. num. 5. & quam fidem faciant, vide Guid. Pap. singul. 549. in fine, & quibus alijs modis probetur, refert idem Maur. alleg. 82. nu. 1. & alleg. 56. num. 1.

Num. 10. adde Marcell. Calà de mod. artic. §. 2. glos. vnic. nu. 1335. & Tutium in d. quæst. iurispat. q. 1. nu. 12.

Num. 11. vide Auctorem supra de regal. impos. in princ. nu. 66. vbi aliqua notaui.

Num. 12. vide supra de abund. Ciuit. in princ. num. 27.

Num. 13. similiter vasalli litigantes cum Barone possunt à Prorege obtinere saluamguardiam, ne opprimantur, Capiblanc. in pragm. 3. num. 75. de Baronib.

De limit. sumpt. &c.

NVm. 1. Regula est in iure, quod quilibet in re sua est moderator, & arbiter l. in re mandata C. mandat. sed quia talis moderatio aliquando diminutionem significat, Glos. in l. final. ff. de verbor. signif. Abb. & ceteri in clem. 1. de iure patron. aliquando autem augmentum significat secundum Laurent. & Zensel. in d. clem. 1. Cardin. in clem. 2. de magist. quod per prius relictũ est arbitrio cuiusl bet moderatè procedendo in suo patrimonio, ne ob extremam auaritiam prætextu augmenti sibi, & suis deficiat, ne ob exiguam prodigalitatem sibi & suis noceat, ad quod facit illud vulgarum, si plusquam expendis, q am tua possessio reddit, non admireris si ęgestate prinetis vectigal non modicum consequitur, qui vtitur parsimonia, Marc. Fort. in tract. de ver. & err. par. 2. in 2. memb. num. 59. Ideireò iura nostra in defectum hominis immoderatè viuentis, vel ob prodigalitatem, aut auaritiam remedium curatoris dandi instituerunt, ideò Princeps potest auaro dare curatorem, sicut datur prodigo, vt subdit Auctor infra nu. 14. adde etiam Molfes. in consuet. Neapol. par. 6. q. 5. nu. 14. hic allegantem Auctorem.

Num. 2. istæ pragmaticæ sitatæ sunt in volumin. pragmatic. sub tit. de vest. & calig. moder. & prohib. Vestes enim sunt inuentæ in honorem asportantium, ita Chassan. in catbal. glor. mund. par. 12. consid. 96. & ante eum Luc. in l. fortissimis C. de mil. vest. can. lib. 12. & in l. 1. C. nulli lic. in fren. &c. lib. 12. & in rubr. eod. tit. de mil. veste, notat vestem inuentam esse ad ornatum corporis, quo circa idem Luc. in d. l. 1. dixit cultui vestium debeat actionis ornamenta quoque conuenire, & non tantum respectu vestium moderatio ista procedit, sed etiam respectu seruorum, adeò quod titulati, vel nobiles, vel alij non possunt habere, nisi duos seruos, scilicet staffferios, & quatuor seruũculos, qui vulgo *paggi* nuncupantur, & sic nouissimè mandatum fuit per Ill. Cardin. Zapat. in pragm. edit. die 31. Decembris 1620.

Num. 4. vide Auctorem supra de elect. offic. §. 8. num. 20. & seq. vbi de hoc loquitur, & si isti Titulati emerent titulos præferri debeant alijs, vel reputari inferiores, & dignitas non debet attribui ex diuitijs, quia cadunt etiam in vilissimis personis, Lapus in allegat. 101. num. 18.

Nu. 5. idem Auctor loco supra cit. nu. 26. & 27.

Num. 6. vide Tiraq. de leg. connub. l. 3. nu. 16.

Num. 7. nota hic, quod Neap. semper vestes variantur, & de hoc rationem assignat Assi. in

constit. per vniuersas in princ. enim enim Reges alterius nationis dominentur ad effectũ, vt sicut se reddunt conformes in vestibus se reddant conformes in fide, & amore Regio, & sic in dies videmus seruari, quando veniũt Proteges in Regnum istud semper variantur vestes, iuxta eorum nouum modum, siuè vsũ, quod licet in se verũ existimatur, non tamen videtur esse bona æquiparatio, etenim ipsi sunt superiores, & in dignitate constituti, atque diuites, quibus decet vestimẽta pretiosa asportare, nõ tamen licitum erit subditis ad eorum similitudinem vestibus indui pretiosioribus, nam facilè in ruinam deueniunt, & propterea si modum, vel vsum vestimentorũ imitentur, non tamen eis condecentia vestimenta pretiosa imitari, nõ enim omne quod licet, honestum est, l. non omne ff. de reg. iur. & propterea sunt conditæ pragm. allegatę.

Num. 8. vide Io. Andr. in regol. ea, quæ à Iudice in nouell. nu. 5. de reg. iur. Tiraq. vbi sup. n. 14.

Num 9. videas eundem Io. Andr. vbi supra, vbi nu. 11. examinat, si mulieres non nuptæ super ornatu à Principe facto obedire teneantur. & nu. 12. loquitur de nuptis.

Nu. 10. ex dispositione iuris cõmunis determinatus est numerus clericorũ in qualibet Ecclesia, vt in auth. vt determ. sit num. cler. & c. per totum quod tamen relictum est arbitrio cuiuslibet Episcopi, vt iuxta oportunitatem Ecclesię prouidere debeat de clericis, ita Maur. Sen. alleg. 59. num. 1. nec indifferenter omnes prætendentes ad clericatum ordinem assumendi, sed tantum iuris probati, & experientia noti, Carol. de Graff. in pręl. de effect. cler. nu. 344. & seq. vbi nu. 353. ait, vtilius esse Ecclesiæ Dei ministros paucos, bonos, quam multos malos existere, & subdit n. 354. quod multitudo clericorũ affert ipsorum vilipendium, & rationem assignat n. 358. sicut multitudo Doctorũ produxit eorum statum ad vilipendium, Carau. in rit. 166. sub nu. 30.

Nu. 11. aduerte, quod taxa pretij fieri potest per Principem, non solum pro rebus comestibilibus, sed etiam pro quibuslibet alijs, Consil. Rouit. in pragm. 1. nu. 7. de annon. & ad hoc nota aliud remedium à Principe ordinatum contra Antimerios sic vulgo nuncupatos, qui pecuniam accipiebãt à massarijs in Apulea, vt tempore messis tot messores asportarent, & tempore aduenięnte, nec ipsi, nec messores comparebant, in maximam iacturam bonorũ Dominorum, & propterea fuit eis iniuncta pęna triremium, ne de cętero id agere procurarent in prag. 17. de annon. & quod Baiuli tempore messium, vel vindemiarum, & et ą̃ alijs temporibus ponentes metam quantum debeat dari operarijs dietim pro sua mercede, & hoc facto non licere operarijs sub pœna ammissionis mercedis, & quadrupli fisco Regio applicanda contrauenire, vt in cõstit. magistros, & ibi Afflict. nu. 3. subsequitur hodie malè seruari, & similiter ipsi Baiuli cognoscunt de locatoribus operarum, & quando artifices, & operarij promittunt sub pęna aliquod artificiũ, vel operationem, & postea non obseruant, licitè exigere pœnam possunt, idem in constit. ad officium Baiulorum nu. 5. vbi id declarat.

Nu. 12. quemadmodum Officialis debet vti discretè arbitrio sibi cõcesso in literis arbitrarijs, inquit Campag. in cap prouisa iuris sanctio nu. 12. ibi declarat nu. 11. illud discretè, sic etiam in omnibus concessionibus procedere videtur, ita quod extendẽdo metas suæ commissionis abuti videtur sua potestate, & iurisdictione, ob quod Iudicibus sæuiẽtibus freni rẽperies adhibenda erit l. 2. C. de cust. reor. imò priuari sua iurisdictione, Camp. in cap. si cum sceleratis nu. 22 similiter & Barones abutentes sua potestate priuantur eorum iurisdictione. Auctor supra de elect. Offic. §. 1. nu. 2. & abusus priuilegij facit eo priuari, Bertacch in repert. verb. priuilegium vers. decimosexto

Num. 13. vt cum Reipubl. intersit ne re sua quis malè vtatur § sed & maior instit. de ijs, qui sũt sui, vel alien. iur. §. cogitatio, auth. vt iudic. sin. quoq. suffrag. Maureus decis. Lituan. 4. nu. 62. ideò Princeps praua sententia prodigos inhabilitat ad contrahendũ dando eis curatorẽ, eo quia prodigus furioso, & pupillo comparatur, Franch. decis. 672. nec habet personã standi in iudicio, quia mente, & animo caret, & ob tale vitiũ intellectus nequit contrahere, testari, vel codicillari, vt ibi per eum, Alphan. collect. 1076. sed nisi fuerit declaratus, non aliter diceretur prodigus, Andr. Gail lib. 2. obseru. 51. nu. 2 & lib. 1. de pac. publ. cap. 3. nu. 12. nam ei interdicitur administratio §. item prodigus, instit. quib. nõ est permiss. fac. test. vbi Aret. notat talem declarationem fieri debere per Iudicem, & successiuè curator ei dandus erit, etiam nemine petente, vt notauit Alex. & Bart. in l hæc autem ff quib. ex caus. in poss. eat. per illã glos.

Num. 14. certissimum est, quod auaritia reddit homines odiosos, Sylu. Nupt. lib. 4. nu. 130. & opposita est prodigalitati, adhuc tñ auarus ꝓdigus simę ſuę dicitur, vt censet Fuse. sing. 106. lit. A, in fin. per text. in cap. renunciatur 32. q. 1. & successiuè eidem curator dandus, licet in praxi receptum nõ sit, & quibus alijs curator dandus erit, refert Marcell. Conuer. in tract. de curat. in tit. de curator. & in quibus casibus beneficia inuitis danda sint, collexit

lexit Cagnol.in l.inuito ff.de reg.iur.licet tamen ad restringendã auaritiã certa remedia dari solent,de quibus per Affl.in consti.quã plurimũ n.17. vbi exemplum posuit de hoc.

Num.15. idem Fusc.loc.cit.

Nu.17.vide Andr.Gail lib.2.obseru.85. n.1.vbi quęrit,si maritus recuperet administrationẽ superuenientibus diuitijs,& n.6.subinfert ad prodigum, si cessante prodigalitate recuperet administrationem rerum suarum.

Num.18.adde Specul. in tit.de actore sub num. 11.vers.idem in muliere luxuriosa, quem allegat Alex.de Tremol.ad praxim Bonaeurs. tit.quib.mod.suo nom.agent. & sub num.7. vers.interdictum,& subnectit Specul. ibi nu. 12.de masculo luxurioso, si dandus erit eidẽ curator, & licet concludat affirmatiuè hoc est per Iudicem, nam ipso iure non datur sicuti prodigis,furiosis,& pupillis, & plura de hoc refert Marsil.sing.688. vltra Boer.cons. 4.nu.58. loquens de muliere luxuriosa.

Num.19.adde Paschal.in tract.de vir.patriæ potest.par.4.cap.5.nu.61.de hoc etiam multa collexit Fusc.sing.62.lit.A,eo quia amantes, vt plurimum sunt in suis studijs obstinati, & excæcati,Sylu.Nupt. lib.4.nus.45. & furiosi æquiparantur,& quare tradit Tiraq.de pęnis caus.4. n.1. inde cæci appellantur,idem caus. 51.nu 65.& n.85.subdit, quod amor ignorat iudicium,ratione ferè caret, modum nescit, nec aliud cogitat,quamquam diligit.

Num.20.nota principaliter hic,quod statutum prohibens asportari preciosiora, non censetur prohibita mulieribus, nisi expressè de eis dictum sit, Chassan.in cathal.glor.mundi part.2. consid.37. vers.dixi hic, sicut expressè cauetur in nostris pragmaticis,quæ siquidem concordant cum statutis Venetorum, & Ianuensium dictantibus ne foris mulieres ornamentis aureis, & holosericeis ornatæ incedant, nisi in certis temporibus statutis,Menoch.de arbitr.iudic.lib.2.cas.8.num. 114. & si inuentæ fuerint per plateas iustissimè procederent pragmaticæ, secus si in domibus,sicut tenentes arma prohibita in domo non puniuntur pęna statuti, Iul.Clar. in §.final.q.82.in statuto 6.num.7. nisi id expressè prohibitum sit, sicuti certum armorum genus in domo tenere expressè vetitum est in pragm.7.de armis,an autem vestes ipsæ prohibitæ,in legato vestium veniant,vide Corset.in suis singul.verb.legatum, Roman. sing.628.& Cremens.sing.65. tenentes negatiuam opinionem.

Num.21. nota, quod permissum est mulieribus armillas,zonas,manilia,& similes res aureas etiam cum margaritis asportare , Chassan. d.par.2.consid.37.vers.dixi hic,vbi corroborat hoc etiam apud Romanos fuisse permissum, vt honorarentur, quod etiam permissum patet in pragm.1.§ 3. de vest. moderar. sed si fortè prohibitæ essent asportari, an fictas res comprehenderet statutum, idem Chassan.loco citato allegat Bart.in l.1.ff.de fonte, vbi loquitur de statuto prohibente asportationem perlarum, vt non comprehendantur perlę fictę, sed verę, ad quod vide Cremens.in sing.83.& Tiraq d.l.3.nu.20. vbi censet tale statutum esse irrationabile prohibendo mulieribus deferre margaritas.

Num. 22. ideò in Regno expressè prohibitum est, ne in bigis, seu quadrigis incedant, vt in pragm.5.de meret. quod antiquitus apud Romanos idem statutum erat, sicut ibidem Consil. Rouit. notauit ,nouissimè autem ex abusu pragmat.fuit per Ill.Card.Zapat. edita pragmat.incip. *si bene*, die 31.Decembris 1620.vbi permisit,quod ipsę incederent cum bigis tantum conductis,non proprijs, vt cognoscantur, firmis remanentibus pragmat. in alijs.

Num.24.ad hoc singulariter videas Marcum Mantuam in sua suasoria ad compesc. mul. luxus,&c.post eius singularia col.9.vers.modo redeuntes, vbi aliqua ponderat satis vtilia ad hunc quæsitum Auctoris.

De reformatione inuestitura.

NVm.1.quamuis inuestitura sit de substantia feudi, vt dixit Iacob. de Franch.in præl ud.feud.rubr.quid sit feudum nu.4.attamen subnectit ipse ibidem nu. 6. non semper esse necessariam, tàm de iure communi feudorum,quàm de iure Regni,vt ibi nu.8. demonstrat, idcircò necessaria inuestitura non est, quia præsumitur ex praecedenti praescriptione,inquit Reg.de Curt.in diuers.feud. §. declarata igitur num.148.& propterea sufficiet priuilegium donationis feudi,vt feudatarius habeat, & pariter literas executoriales,vt in possessionem ponatur, & vasalli fideliter iurent, idem Reg. in eod. tract. §.vt igitur nu.10.11.& 12. & ob id quamquam de iure feudorum,non semper erit necessaria potissimum in Regibus infeudantibus, quod secus est in Comitibus,& alijs subinfeudantibus, vt dixit ibidem Iacob. etenim in Rege alia posset esse inuestitura verbalis,& alia realis,Franc.de Amic.in cap.1.§.Rex autem nu.6.de ijs,qui feud.dat.poss.benè verum est, quod oportet de hoc actu inuestiturę apparere aliquod priuilegium,& ob id ad formãdum feudum de iure communi erit necessaria inuestitura, idem Franc.de Amic.in d.§. Rex autem nu.4. fol.77. vbi subinnuit, quod

in Regno Siciliæ sufficit priuilegium, vel breue testatum, quod nos instrumentum concessionis appellamus, & ibidem nu. 8. sub illa inuestiturę diuisione, scilicet verbalis, vel realis dixit inuestituram aliam esse nouam de feudo formando, & aliam antiquam, quæ cōfirmatio dicitur de feudo antiquo, nam in Regno non sunt necessaria illa verba, inuestio te, pro formando feudo, sed solum priuilegium, aut instrumentum sufficit, quod breue, vt dixi testatum nuncupatur, & ita inuestituræ æquipollet licentia, vbi per breue testatum de licentia appareret, Brun. in cons. 38. nu. 8. hinc inuestitura facta à Rege per priuilegium probari censet Afflict. in cap. si duo de pac. ren. nu. 4. & successiuè per breue testatum, quod quidē nullatenus probaret, nisi à paribus esset subscriptum, potissimum quando concedens Dominus reperiebatur in possessione, cæterùm si possessio feudi reperiretur penes concessionarium, tunc probaret etiam quod à paribus nō esset subscriptum, idem Reg. de Curt. in d. §. vt igitur nu. 8. verùm quia feuda non tantum inuestitura, sed pariter successione quæruntur, dixit ibidem Iacobut. immò etiam ex præsumpta inuestitura, Capyc. decis. 77. nu. 13. ac alijs modis relatis per Annam in rubr. de vasal. decrep. ætat. per tot. Inde attento origine acquisitionis ipsorum cernitur, quod cū inuestitura ipsa, seù feudi acquisitio contractus sit, sicut idem Amic. in d. cap. 1. §. ex præmissis nu. 6. fol. 127. & consequenter talis inuestitura sit prima radix, & principium acquirendi feudum, idem in §. & postquam nu. 1. fol. 17. successor, qui in possessione feudi se immitti proclamat, quia oporter à possessore feudi inuestituræ renouationem petere, Frecc. de subfeud. lib. 2. in 3. auctor. num. 10. propterea quādo petitur renouari per nouū successorem, necesse erit ostendere primam concessionem, vt subdit ibidem Frecc nu. 13. non mirum si secunda inuestitura, & cæteræ, quæ sequuntur post primam, dicantur potius renouationes, quàm inuestituræ, Afflict. in decis. 404. nu. 3. Fusc. sing. 49. lit. A, & Consil. de Georg. alleg. 19. num. 10. tanto fortiùs cum tales inuestituræ confirmatoriæ subsequentes, si expediri petantur à successoribus in feudis expediri debent, iuxta tenorem primarum inuestiturarum, eo quia inuestitura non tribuit ius de nouo, sed vetus confirmat, idem Frecc. loc. cit. nu. 12. & tenor primę inuestituræ seruandus, nec ab eo recedendum propter ius commune, Reg. de Curte d. §. cū igitur num. 39. ex quibus colligitur, quod aliud est inuestire, aliud concedere, aliud confirmare, aliud assecurire, idem Amic. dicto cap. 1. §. differunt num. 1. fol. 69.

Num. 2. tenor inuestituræ semper attendendus, eo quia demonstrat qualitatem, & essentiam feudi, Reg. de Curt. in d. §. cum igitur nu. 35. & in qualiber inuestitura tenor erit inspiciendus, Luffred. cons 15 nu. 6. Ofasc. decis. 23. nu. 2. Vrsill. decis. 195. nu. 6. vbi etiam refert, quando procedat, similiter tenor concessionis est seruandus, Maudos. in tract. de priuil. ad instar glos. 7. nu. 38. & tenor priuilegij seruandus, idem ibidem in glos. 14. num. 15. Guid. Pap. cons. 65. nu. 5. qui in cons. 207. nu. 2. dixit, quod tenor contractus seruari debet.

Nu. 3 feudum ante inuestituram, neque erectū, neque formatum dicitur, Amic. in d. cap. 1. §. eodem n. 7. fol. 103. & per inuestituram feudatatius, ita eo vestitur, sicut homo veste, idem in d. §. Rex ergo n. 7. verumtamen eum feudum homo mutus dicatur, vt tradit idem Reg. de Curt. d. tract. §. semper autem nu. 7. Amic. d. cap. 1. §. & proinde nu. 2. fol. 2. dùm illud Rex concedit feudatario operatur insufflationem spiritus vitæ, vt noster Auctor opinatur, inde feudum, seù castrum est homo mutus, & surdus vtens ministerio sui feudatarij, vt vice sua tanquam organum, & pica se gerit, Capyc. decis. 1. nu. 8. Auctor lect. 21. num. 5.

Num. 4. quod feudū nascitur, viuit, & moritur; refert etiam noster Auctur d. lect. 21. nu. 5. & quomodo hoc contingat, tangit Franc. de Amic. d. cap. 1. §. & proinde, eo quia feudum non est sine inuestitura, Affli. decis. 129. nu. 3. idcircò inuestitura semper attendenda erit, idem decis. 293. nu. 2. & potissimū tenor primæ inuestituræ semper attendendus, idem decis. 195. post n. 5. de quò supra eodem n. 2. nam inuestitura arguit feudū, Gozzad. cons. 8. nu. 16. & cons. 9. nu. 3. & præsertim prima inuestitura feudorum attendenda erit, Lanat. cons. 13. nu. 13.

Num. 5. vide supra eodem nu. 1. & 4.

Num. 6. adde Vrsill. decis. 265. nu. 106. quinimo inuestitura in concessione feudi secundum naturam ordinariam feudorum fieri solet, Grat. cons. 9. nu. 113. vol. 1. ideò si alia noua inuestitura subsequatur non derogaret antiquæ, nec immutaret eam, Io. Campeg. cons. 11. nu. 1 Bald. cons. 205. vol. 2. Castr. cons. 176. circa finem vol. 1. non enim forma antiquæ inuestituræ in alterius præiudicium mutari potest, Iacob. Aluar. in cons. 57. nu. 1. & Dec. cons. 445. n. 23. quod siquidem limitatur nisi mutaretur voluntate eius, qui ius habet in ea, Brun. cons. 1. nu. 83. cons. 25. nu. 2. cons. 78. n. 6. Iacub. Aluar. cons. 57. nu. 1. Mandel. cons. 34 nu. 10. vol. 1. & sic expressè iuxta mentem Auctoris, ad quod dixit Ofasc. decis. 23. nu. 7. in

in inuestitura nisi expressè dicatur de feudo nouo censetur inuestiti tāquam de paterno, cessante expressione mutationis feudi semper inuestitura prior præualet, Iacob. de Leonard. cons. 114. nu. 119. inter consil. Bruni inde inuestitura posterior intelligitur secundum primam, Alex. cons. 18. num. 13. lib. 5. & tanto fortius si esset inuestitura abusiua, quę semper alterat, & tollit omnem naturam feudorum, Curte in d. §. vt igitur nu. 36. At inuestituræ subsequentes declarantur per præcedentes, & primæ debent attendi, & non posteriores, maximè quando in posterioribus fieret relatio ad primas, & ne inducatur contrarietas, quę fugienda est, Parif. cons. 13. nu. 64. & seq. volum. 1. Inuestiturarum confirmationes factæ non ad derogationem secundum naturam, & conditionem præcedentium inuestiturarum censentur, Curt. Sen. cons. 48. col. 11. & inuestitura noua non habet mutare qualitatem antiquæ inuestiturę, Afflict. in cap. si fuerit n. 34. de controu. inter Dom. & vasal. & quomodo fieri debeat noua inuestitura, refert idem Affl. in cap. inuestitura §. nulla autem n. 10. per quos fiat inuest.

Num. 7. quemadmodum in sui præiudicium renouatio inuestituræ si fuerit concessa cui feudum non competebat ignorante Domino non noceret ipsi, & poterit reuocari, Frecc. de subfend. lib. 2. in d. 3. author. nu. 11. sic pariter nullum agnatis præiudicium afferre posset, si aliter inuestitura secunda fuerit concessa contra formam primæ inuestituræ, vt dixi supra, quapropter ad propositum, si prima inuestitura dixerit tibi, & hæredibus, & secunda inuestitura confirmationis tibi, & hæredibus ex corpore legitimè descendentibus, & tertia sibi, & hæredibus, an illa media attendatur, decidit ur negatiuè per Afflict. decis. 195. sic inuestitura facta pro vno modo non præiudicat alijs filijs venientibus ex primis inuestituris, idem Parif. cons. 106. nu. 2. vol. 1. & inuestituræ secundæ, in quibus non fit mentio de agnatis, & quod non fuerint citati nullæ reddi videntur, idem Parif. dicto cons. 23. num. 149. vol. 1. similiter non possunt alterari inuestiturę antiquæ in præiudicium nominatorum in eis, etiam consentiente Ecclesia, Gozzad. cons. 53. num. 18. prout in terminis sic concludit Maur. Iun. allegat. 6. vt non possit alterari forma successionis ex secunda inuestitura, & excludere fœminas, quæ primæ inuestituræ fuerant vocatæ, & quid si de originali nō constaret, neque de principio acquisitionis, & quid in feudo ecclesiastico an præsumatur inuestitus secundum naturam feudi recti tā tum pro masculis, vel pro fœminis etiam vide Franc. de Amic. d. cap. 1. §. vidi etiā fol. 110. num. 1. eo quod dum dubitatur de ea, qnomodo concepta sit, tunc secundum ius commune feudorum concessa intelligeretur Loffred. cons. 1. nu. 45. ex quo ipsa inuestitura iuri communi conformis esse debet, idem cons. 28. num. 13. hinc est, quod inuestituræ, seu priuilegia in dubio censentur se conformare cum dispositione iuris cōmunis, idem Osaseus decis. 13. nn. 3. & inuestituræ primæ innouatio secundum primam intelligitur Vrsill. decis. 195. nu. 6. quæ non potest fieri sine particulari hominis assensu, quia esset restringere successionem feudorum, & excludere certos hæredes, Lanar. cons. 8. item eorum, de quorum interesse tractatur.

De Thesauris.

NVm. 1. nonnunquam ad aures Curiæ opera reuelantium thesauros peruenire solet notitia ipsorum, propter quod inuentores multoties incarcerantur, imò torquentur pro rei veritate habenda, vt inde multa infortunia patiuntur inuentores ipsi ad hoc, vt exeant à carceribus, de quo per Napod. in cap. Regni, quia non decet, vbi etiam monet inuentores thesaurorum, vt sint sagaces, & alijs non propalent, quamuis contra tales sit statutum non posse procedi ad capturam, & successiuè nec ad ipsam absque speciali Regio mandato, de quo in cap. Regni incip. prædicti Magistri Procuratores, vbi Campagn. num. 16. & 17. nisi extarent indicia verisimilia, vel appareret de inuentione thesauri, & num. 18. subsequitur contra accusatores alicuius de thesauro inuento non debere audiri nisi præstito sacramento, quod maliriosè non procedunt, adhuc tamen hodie fiscales habita aliqua suspicione verisimili carcerant, & tormentis subijciunt tales inuentores thesaurorum ad sciendam, vt dixi veritatem, & vt thesaurum habeant, vide Vrsill. decis. 321. nu. 7. hoc idrò fit cum fiscus prætendat sibi deberi thesaurum, siuè in loco publico, siuè priuato reperiatur, vt in constitut. Duane secreti, Campagn. in d. cap. prædicti Magistri num. 19. quod licet innonatum sit per d. cap. quia non decet, vt medietas fisco, & alia inuentori assignetur, adhuc tamen diligentiæ ipsæ fiunt ne fiscus iure suo fraudetur, argum. cap. de terris de decimis, nam contingere posset, quod inuentor aliquam partem occultauerit de illo in fisci damnum, & tunc pęna sibi vendicaret locum, Peregrin. de iure fisci lib. 4. tit. 2. nu. 9. vel fuisset ille inuentus in loco publico tunc erit fisci, vt Auctor num. sequen. censet, vel arte magica repertus, & tunc erit Cæ-

laris, idem Peregrin. loco citato num. 2. de quibus omnibus loquitur Capyc. in sua inuestit. feud. rubr. feud. clauf. verb. cum inuentoribus in fine, & Campagn. in cap. quia non decet num. 10. & sic ordinariè ijs rationibus perpensis proceditur contra eos, siquidem ad euitandum euitanda solent isti inuentores sub incerto nomine memorialia porrigere Reg. Car. vel Excellentissimo Proregi, iuxta praxim hic ab Auctore relatam.

Num. 2. de hoc singulariter loquitur Ioan. Petr. de Ferrar. in sua praxi rubric. in forma libel. act. real. glos. iure dominij num. 12. & sub quadam distinctione omnia recollexit, cui nam thesaurus pertinere debeat, & dicit, quod aut reperiatur in loco priuato, aut in loco sacro, aut in loco fisci, vel publico, seù Ciuitatis, vt ibi per eum, vbi in vers. vbi autem subnectit, quod thesaurus inuẽtus in loco publico, vel fiscali, aut Ciuitatis, & tũc si data opera repertus fuerit efficeretur in totum Domini, si verò casu fortuito vtique diuideretur dimidia illius dabitur inuentori, & alia fisco, quod etiam tradit Villalob. inter commun. opinion. in tit. de acquir. possess. num. 230. & confirmat Peregrin. vbi supra num. 8. qui dixit hoc procedere in locis publicis ad fiscum, seù Regem pertinentibus, non autem in locis, qui nullius sunt dominij, licet autem Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. consider. 24. in 20. priuileg. dicat, siuè in loco ipsius, siuè religioso, quando non data opera diuideretur, secus tamen data opera.

Num. 3. huic quæsito idem Ioan. Petr. de Ferrar. loco allegato, subsequendo de thesauro inuento in fundo priuati inquit, quod aut reperiatur in fundo suo, aut alieno, si in fundo proprio, & tunc aut arte magica inuentus fuerit eo casu efficeretur fisci illius dominium, Villalob. inter commun. opinion. loco citato num. 231. Angel. Clauas. in summa verbo inuenta num. 1. & melius Peregr. vbi supra num. 2. eo quia thesauri absconditi nequeunt arte Dæmonum inueniri, Grill. de Sortil. in 3. quæst. num. 12. sed si casu fortuitu, vel data opera inuentus sit efficeretur in totum inuentoris, subnectit ibidem Peregrin. num. 3. quando autem in alieno territorio reperiretur thesaurus, & isto casu distinguit si casu contingerit hæc inuentio dimidia eius erit inuentoris, & alia Domini loci, idem Villalob. inter commun. opinion. tit. de acquir. possess. num. 229. Peregrin. ibidem num. 4. sed si data opera totus erit Domini loci, vt concludunt præallegati Doctor. in citatis locis, quid autem si locus esset duorum Dominorum, nempè alicuius respectu vtilis dominij, & alterius respectu directi, cuius erit, exemplum patet in thesauro reperto in re feudali per feudatarium, vel in re emphyteotica per emphyteotam, vide Grammat. in d. cap. quia verò num. 10. item si res vendita fuisset sub pacto de retrouendendo durante tale pacto, ad quem spectabit thesaurus, vide Tiraquell. allegat. per Fuseum singul. 8. liter. T, & melius Vrsill. decis. 321. num. 9. vbi alios allegat, & ibi Afflict. aliam desuper quæstionem formauit, quod secus esset si res libera empta sit, nam tunc thesaurus inuentus erit illius, nec daret causam rescissionis contractus, Paris. cõsil. 16. num. 84. volum. 2. sed hodie, vt concludit Auctor ad Principem spectaret, & succes. siuè ad fiscum, quod sequitur Campagn. in dicto cap. quia non decet, sub num. 10. ex mente Afflict. in dicta constitutio. Duanæ num. 1.

Num. 4. & subdit ad hoc ibidem Ioan. Petr. de Ferrar. sub eadem distinctione, nempè si fuerit inuentus thesaurus in loco religioso, & tunc si data opera erit Domini illius loci, si verò casu dimidia inuentoris, & alia erit fisci, & vltra Chassan. & Villalob. locis citatis, singulariter sequitur ibidem Peregrin. num. 6. & 7. Angel. Clauas. vbi supra, & Grammat. d. cap. quia vero nu. 7. ad quod idem Ioan. Petr. de Ferrar. & non Presbyteris, vel Pontifici, & respondet fortè hodie per iura Canonica Pontifici applicaretur.

Num. 5. sic censet ibidem Ioan. Petr. de Ferrar. spectare Summo Pontifici.

Num. 6 adde Capram in regul. 4. & 18. vbi posuit regulam cum nonnullis limitationibus, & Diaz in regul. 434. Molses. cons. 27. nu. 8. & seq. & de statutis laicorum satis loquitur Carol. de Graff. in tract. de effect. cler. in 2. effect. nu. 26. & seq.

Num. 7. vide Roceh. de Curte in cap. final. de consuetud. vers. quinta sit conclusio fol. mihi 47. in paruis, vbi ponit regulam huius quæstionis cum limitationibus, & de statutis contra libertatem Ecclesiæ non faciendis, satis prosequitur Carol. de Graff. vbi supra nu. 61. & seq. essent vtique nulla, Bellon. cons. 43. num. 1.

Num 8. verba generalia nunquam comprehendũt priuilegiatos, idem Graff. vbi supra nu. 12. & successiuè non comprehendunt casum libertatis Ecclesiæ, nec pariter casum publicæ vtilitatis, sicut Auctor dixit supra eod. tit. de tractis nu. 20. sicuti priuilegium generale non includit casum publicæ vtilitatis, Minsing. cent. 4. obseru. 70. nu. 7.

Num. 10. ad materiam præfatorum Doctorum hic relatorum, & præter eos id notat Grammat. in dicto cap. quia, verò, vltra Chassan. loco citato.

De Triremibus. Tit. XI.

Vm. I. respectu primi dicti Auctoris asserentis, Proreges deputare Capitaneos ad purgandam Prouinciam malis hominibus, satis dictum est per ipsum Auctorem supra de prouis. fieri folio §. 3. num. 1. & quemadmodum Rex itinera secura tenere debet, Afflict. in constit. pacis num. 62. vltra Chassan. in dicto cathalog. par. 5. consider. 24. in 2. priuileg. sic etiam, & mare ab incursibus Piratarum, Reg. Valenz cons. 100. sub num. 55. vbi allegat Luc hic allegatum per Auctorem, ad quod aduertendum est, quod quamuis Pirata de per se dicatur quilibet, qui in mari, aut in fluminibus depredatur, authent. nauigia. C. de furt. Summa Angel. in verb pirata, adhuc tamen similes personæ dicuntur latrones maritimi, Benuen. Straecca in tract. de mercat. part. 3. tit. de nauig. & e. num. 31. & successiuè publici latrones appellantur tales in mari furantes, Franch. decis. 142. num. 2. quamquam Santer. in tract. de sponſ. mercat. num. 54. & 55. videatur constituere differentiam inter piratas, & latrones, hoc est, quia piratæ in maritimis occultis horis, vt non videantur, sed postquam te viderunt, sed per vim insurgunt, dando velas, & rapiunt naues, sed latro diei potest fur si occulte, & sine vi furetur aliquid, non autem fur latro, quod satis mihi videtur absonum, nam latro quoque clam aggreditur in itineribus cum ferro, & spuliare nititur homines, etiam cum violentia, Paris de syndicat. verb. quia superest dictum num. 4. vbi plura de hoc, & propterea satis conueniunt inter se in effectu, licet differant ratione loci quò ad nomen, eo quia illi, qui in mari furantur dicuntur piratæ, & qui in Terris latrones, inde appellatione latronum continentur etiã latrones, qui in mari furantur, idem Franch. vbi supra num. 4. sicut etiam dicuntur illi, qui furantur in mari, sicut idem Santern. in dicto tract. par. 3. num. 63. confirmat, intantum est verum, quod potestas militaris procedendi ad modum belli contra latrones sibi locum vendicat, etiam contra piratas, Io. Grand. de bello exulum, in prædic. de relat. quæst. 3. num. 4. & istorum latronum differentia operatur diuersitaté contra eos procedendi, vt tuta itinera fiant ab eorum incursibus, veruntamen isti piratæ in mari furantes, vt plurimum sunt infideles, licet aliquando mali christiani hoc peragant, diuersimodè tamen contra eos proceditur, contra tamen ipsos hostes, qui sunt duplicis speciei, scilicet ratione fidei, & alij ob bellum eis indictum, Ioan. de Deo in suo specul. par. 6. cap. 1. num 1. quò ad infideles cum quibus indictum est bellum perpetuum, vt dicit Auctor decis. 21. num. 2. ob defensionem nostræ Religionis, quod iure licito processit ex traditis per Moron. in tractat. de treug. & pace par. 1. quæst. 5. & nouissimè Reg. Valenz in discursu status, & belli par. 2. cap. 3. num. 19. & 36. hinc bellum per Hispanos motum contra Barbaros, quos Indos vocamus licitum fuit, vt per Marquar. in tractat. de Iudæis par. 1. cap. 14. num. 1. & seq. vbi alia consimilia enumerat, & contra Turcas, & Saracenos vltra fidē accedentibus alijs causis traditis per dict. Marquard. dicta par. 1. cap. 6. num. 10. legitimè procedit, & præ cæteris Couar. in regul peccatum par. 2. §. 10. num. 3. nam aduersus tales Princeps facile arma sumere debet, Afflict. in constit. post mundi num. 30. quinimò existente tali inimicitia, ac etiam belli indictione perpetua, ex quo non solum priscis temporibus in Regno nostro incursus hostium continuò insurrexit, ob quod nonnullos occidebant, percutiebant, & exterminabant, Luc. in l. 2. col. 3. C. de quibus muner. vel præst. lib. 11. sed etiã modernis temporibus, sicut in dies infesti Turcæ per mare Regnum istud diuersis partibus infestant, & pertranseuntes capiunt cum bonis, sient & cæteri piratæ mare frequentantes, de quibus per Boer. decis. 56. in princ. quos vulgo appellamus, *Corsari*, propter quod Rex noster, tam pro suorum Regnorum custodia, quam per mare nauigantium, vt sint loca tuta nonnulla vaxella apta in mari detinet continuò vagantia, contra eos insurgentes. quos in acie belli licitum est occidere, Boss. in tit. de defens. reorum num 40. non tamen ex interuallo, idem in tit. de captura num. 78. licet benè capti seruandi sint, non tamen occidendi, idem dicto tit. de defens. num 53. sed bona ipsorum capta efficiuntur capientium, vt iuris est, de quo per Auctorem decis. 21. & non sine causa particulari lege cautum est in Regno, vt non assecurentur piratę sub specie redimendi captiuos pragmat. 1. de pirat. non assecur. nam cum istis dolus seruandus erit, Afflict. in constit. Comes. & Baro sub num. 67. & vti insidijs, dummodò non rumpatur fides, Laudens. in tractat. de bello §. 44. licet Veneti tales

Ciuitates captæ ab hostibus efficiantur seruæ hostium, certè, quod non, sed subditę quò ad iurisdictionem, & ciues illius Ciuitatis retinent bona, & possunt testari, idem Laudens. in d. tract. §. 21. Boss. in tit. de captura nu. 69. excepto si fuissent Ciuitates rebelles, nam capiuntur, & homines serui efficeerentur, & in alium locum transferri possunt, Reg. Valenz. in dicto tractat. part. 1. cap. 2. num. 40.

Num. 4. hoc certum est, quod ex iure gentium bella initium sumpserunt, item violentiæ, & seruitutes, Reg. Valenz. in discurs. status, & belli par. 1. cap. 1. num. 14. eo quod ex diuersitate opinionum ipsa orta dicuntur, Marcagn. Azoguid. lib. 1. commun. opinion. cap. 8. nu. 11. quia quot capita, tot sententiæ, Felyn. consl. 25. nu. 14.

Num. 5. Hostes enim dicuntur propriè Regis, & Regni, quibus est à Rege indictum bellum Boer. decis. 178. num. 1. & quia contingi posset hostes, alios esse christianos, & alios infideles, vt dixi supra nu. 1. respectu christianorum, si benè hostes non rebelles de iure fiunt serui, & ius postliminij habent, non tamen seruatur, sed quò ad res tantum fiunt serui, vt post Laudens. in d. tract. §. 19. comprobat Boss. in tit. de crimin. læs. maiest. nu. 123. & in tit. de captura nu. 69 Marquard. in d. tract. par. 2. cap. 6. in fin. sub num. 10. vers. & quò ad bella, Couar. in d. §. 11. sub num. 5. vers. illud hoc, sed respectu infidelium secus esset, vt ibi per Couar. num. 2. etenim tam in bello captiui efficiuntur, quàm extra bellum, vt hic Auctor notat, similiter & christiani capti ab infidelibus efficiuntur eorum serui, sicuti ibi Couar. nu. 6. testificatur.

Num. 6. Bellum enim sine diffida moueri non potest, Bertacch. in repert. verbo bellum, allegat Bald hic citatum, & in alijs locis Ioan. Andr. in cap. pro humani de homicid. in sexto, etenim agentes bellum sine diffidatione dicuntur proditoriè agere, secundum eundem Bald. in cap. 1. quib. mod. feud. ammitt. quem refert Laudens. in d. tract. §. 39. & in §. 37. allegando eundem Bald. in l. pen. C. de obseq. à patron. lib. præst. quod non debet Princeps peruenire ad bellum, nisi præcedat monitio, immò bellum gesturus præcedere debet, & anteire occasiones, & non subsequi, Reg. Valenz. in dicto suo tract. par. 1. cap. 3. num. 17. quod sanè etiam in duellis procedere dixit Alciat. in tract. de duello cap. 5.

Num. 7. vide supra eodem nu. 5.

Num. 8. videas Franch. decis. 168. nu. 3. ad quod nota hic aliqua esse bona mobilia, & sic præda, quæ capta est in bello, & tunc debet assignari Duci belli, vt ipsam distribuat inter pugnatores, & armigeros, Laudens. in dicto tract. de bello §. 4. & sequitur Gramm. decis. 71. vltra Couar. vbi supra n. 5. vers. res autē Diaz regul. 60. & erunt illa bona, quæ fuerunt capta in bello campestri inter partes constitu ordinato post victoriam, quod dicitur *lo bottino*, secus in bonis captis in discursu territorij, quod vulgariter dicitur *la correria*, ita Grammar. in d decis. 71. nu. 17. & 18. quem sequitur Auctor in decis. 21. nu. 1. ad 6. vbi num. 2. notat, quæ hic dixit, quod bona capta propter bellum iudictum in eo præhensa dicuntur.

Num 9. maximè quando esset indictum bellum contra eos, vide Angel. Clauas. in verb. furtum nu. 39.

Num. 10. vide in meo Compend. verb. capta in bello.

Num. 11. nota, quod hoc non procedit in represalijs concessis, etenim si fuerint concessæ contra Ciuitatem, non extenduntur ad Comitatenses, Andr. Gail de arrest. cap. 8. nu. 11. & bona subditorum non possunt capi, quando indicitur bellum alicui Principi, secus si indictum esset ciuitati vti rebelli, Boss. in tit. de crim. læs. maiest. nu. 126.

Num. 12. adiuuantes, & auxiliantes, etiam in bello moto contra forasciros in Regno eom prehenduntur sub militari potestate, & ad pęnas eis debitas, & in omnibus alijs æquiparantur, Io. Grand. de bello exulum in prædic. de relat. q. 1. per totam, & qui sunt adhærentes, sequaces, & participes, refert Laudens. in tract. de confęderat. pace, & conuent. &c. §. 27. adeò tamen hoc verum est, quod si Princeps fecerit pacem, debet etiam pro adhærentibus paciści, idem ibi §. 52.

Num. 13. dixi in meo Compend. verb. subditi.

Num. 15. adde Auctorem in d. decis. 21. nu. 1. & nu. 7. allegat Soccin. hic per eum allegatum, insuper quod hostis possit offendi in territorio Principis, cuius erat hostis, non autem extra territorium, tradit Boss. in tit. de defens. reor. &c. nu. 56.

Num. 16. inimicus præsumitur, qui fecerit confęderationem cum inimico alicuius, eo quia confęderari sunt eiusdem intentionis, & voluntatis secundum Bald. relatum à Martin. Laud. in d. tract. de confęd. pace, & conuent. Princ. §. 26.

Num. 17. vide supra eodem nu. 10.

Num. 18. quod Dominus possit prohibere ingressum militibus, vide supra tit. præcedenti rubr. de armis nu. 5. & supra de prouis. fieri solit. §. 7. num. 4. quo verò ad venationes, de quibus hic Auctor multa verba facit, an Domino fundi prohibente venator acquirat sibi feras, quas acceperat, refert Couar.

in

in regul. peccatum par. 2. §. 8. num. 5. & 14. quem sequitur Consil. Rouit. in rubr. de au-cupibus pragm. 1. num. 6. an autem Dominus prohibere possit subditis ne venentur, neque piscentur, vide Bellon. conf. 49. nu. 9. & latius Io. Petr. Molign. in suo tract. de venat. Ferar. par. 1. q. 17. 18. 19. & 20.

Num. 19. hoc idem sequuntur Rodor. Xuarez in allegat. 17. sub num. 13. Ioan. Grand. de bello exul. in prædic. relar. quæst. 3. num. 5. nouissimè Reg. Valenz. conf. 100. num. 55. vbi id pluribus rationibus comprobat, quãuis contrariam sententiam tenuerint Martin. Laudens. in tractat. de Princip. §. 123. & melius Balb. in tractat. de præscript. 4. part. 5. partis principalis quæst. 6. nu. 6. Dec. conf. 618. num. 3. Calean. conf. 56. num. 2. ad huiusmodi difficultatis resolutionem satis mihi erit neutralem Doctorem allegare, nempe Bertacch. in suo repert. verb. Veneti, vbi dixit, quod Veneti sunt Domini maris Adriatici, & littorum eius in genere, non in specie, quia littora sunt Ciuitatum adiacẽtium littori, secundum Bald. & alios per eum citatos, & idem habetur in apostilla ad Cępoll. in dicto tract. de seruit. rustic. prædior. cap. 26. sub num. 2. & idem Bertacch. in verb. mare, dixit, quod mare Adriaticum nostrum Italiæ conterminum à parte Orientali est de iurisdictione Venetorum ex præscriptione secundum Bart. & alios per eum citatos, ergo secus ex parte Occidentali, ex quibus colligitur quatenus vera esset eorum prætensio super dicto mare, non erit absoluta, nec vniuersalis in toto, sed in certa parte, & loco de scripta versus Orientem tantum, non tamen versus Occidentem.

Num. 20. vide Roech. de Curt. in cap. fin. de consuet. in 4. requis. fol. 36. in paruis à terg. vers. quarto limita.

Num. 21. quando lex dicatur assistere, vel resistere, vide Balb. in l. Celsus ff. de vsucap. nu. 20. & id quod non est præscriptibile, non potest per tantum tempus, cuius initij memoria non extat fieri præscriptibile, idem in tractat. de præscript. 4. part. 5. partis principal. quæst. 6. num. 9. an præscriptio procedat in ijs, quæ non sunt concessibilia, vide Cranett. de antiquit. tempor. par. 4. sect. materia ista num. 97. concedi non potest, quod non potest præscribi, Gulielm. de Ludo sing. 132. sicuti, quod non est transmissibile, non est delegabile, aut cessibile, Bald. in conf. 327. nu. 6. par. 1. cessibile multo magis est transmissibile, Franch. decis. 593. nu. 3.

Num. 22. sic etiam priuilegiati citari possunt, & comparere tenentur, Benedict. de Plumbin. in l. neque infantes in princ. num. 2. ff. de fideicomm. libertat. & successiuè eorum priuilegia allegaturi, Muscatell. in praxi Sacr. Consil. lib. 1. par. 2. glos. competentes nu. 12. & par. 7. glos. sententia nu. 12. & an, & quando priuilegium suum quis allegare tenetur, vt iudicium impediatur, Paul. Castr. consil. 431. nu. 2. nec enim sufficit allegare nisi allegatum probetur, idem Benedict. de Plumbin. in l. illud §. si quis num. 1. ff. de manumiss. vind. Diaz in regul. 27 nam alleganti incumbit onus probandi, Carauit. in rit. 179 nu. 9. Bellon. conf. 75. num. 5. immò Iudex poterit præcipere, quod exhibeantur priuilegia, sicut in priuilegijs artificum exemplificat Anna in sing. 366.

Num. 23. adde Festas. de æstim. & collect. par. 4. quæst. 18. vers. ex supra firmatis num. 28. vltra Straccam de mercat. par. 6 tit. de nauig. num. 8. & Anton. Franc. ad Abb in cap. sicut de iureiurand lit. E, incipient. quod sic, & si Veneti possint imponere collectas in mare Adriatico, vide Ferrett. in tractat. de publ. & vectigal. nu. 177.

Num. 24. non solum ex Imperiali concessione, sed etiam Papali dixit Ferrett. loc. cit.

Num. 25. vide Bertacch. in suo repert. verbo Rex Hispaniæ, & verbo Reges Hispaniæ, Couar. in dicta regula peccatum par. 2. §. 9. nu. 9. & Molfes. in prohem consuet. quæst. 3. nu. 24 & quod præcedit omnes alios Reges, cũ plura habeat Regna sub se, & plures coronas, retulit Chassan. in d cathal. glor. mundi par. 5. consid. 37. vltra Grammat. conf. ciuil. 169. nu. 5.

Num. 26. hanc quæstionem disputauit Chassan. in dicto cathal. eadem par. 5. consid. 28. Couarru. dicta regula peccatum par. 2. §. 9. nu. 5. Mantua apophtegm. 312. vult, & Fusc. latè in sing. 6. lit. I, & quomodo intelligatur, vide Bellon. conf. 2. nu. 2.

Num. 27. videas Cœpoll. in tractat. de seruitut. rustic. prædior. cap. 26. sub tit. de mare in principio, & Rodor. Xuarez allegat. 17. numer. 4.

Num. 28. respectu proprietatis maris, quod sit nullius, retulit ibi Cępoll. nu. 8. & quod proprietas maris aliqua præscriptione, vel consuetudine non possit præscribi, & an cadat præscriptio in vsu maris, vel iurisdictione, idem ibi no. 5.

Num. 29. idem Cępoll. loco citato num. 3. vers. sed quæritur numquid in mari, & Xuarez dicta allega. 17. sub num. 14. vers. sed nihilominus, & quid in flumine, an Princeps possit vsum fluminis publici priuato concedere, ita vt ibi ædificet, vide Maur. Sen. allegat. 61. num. 2.

Num. 30. Ciuitas Venetiarum ideò libera, quia sita

sita est in mare, Iaf. in l. cunctos nu. 11. & 12. C. de summ. trinit. Cepoll. vbi supra in fine, quos sequitur Bertacch. in d. repert. verb. Ciuitas Venetiarum, idem Ant. Franc. ad Abb. vbi supra. Imò superiorem non recognoscit, & locum Principis tenet, & libertatem ab Imperatore Romano ex priuilegio obtinuit, idem Festas. vbi supra nu. 28. Ideircò Venetorum Respublica Dominum superiorem non recognoscit, nec de iure, nec de facto, Menoch. in 2. respons. caus. Finar. num. 63. & nu. 64. subnectit eam esse hodiè communem patriam.

Num. 31. hoc idem prosequitur Cepoll. vbi supra nu. 13. & seq. vbi plura. & in cap. 32. de Insula, vltra Doctor. in l. Insulæ ff. de iudic. Excellentias autem aliquarum Insularum intuetur Chassan. in cathal. glor. mundi par. 12. consid. 56. in materia Insulæ aliqua posuit Fusc. sing. 44. lit. I. vbi etiam loquitur de Insula Siciliæ.

Num. 32. vide Cepoll. vbi supra, sub nu. 16.

Num. 33 Cepoll. ibidem eodem nu. 16. vers. vnde dicit Bart.

Num. 34. vide Bertacch hoc idem affirmantem ex mente Bartol. Bald. & aliorum in repert. verb. Veneti, non tamen viuunt legibus Imperialibus, sed suis, quia non recognoscunt superiorem, Ferret. in d. tract. num. 221. hinc dixit Bologn. ad Anan. in d. cons. 53. num. 5. quod Venetorum superbia tanta est, vt non dignentur viuere secundum leges Imperiales.

Num. 35. idem tradunt Doctor. citati supra nu. 30. præsertim Ant. Franc. ad Abb. loco citato.

Num. 36. Princeps ea, quæ sunt suæ iurisdictionis ad sui libitum reuocat, & tollit, Gramm. decis. 46. nu. 2. & particulariter priuilegium ex noua causa reuocatur, Benint. decis. 65. num. 7. etiam si concessum fuisset in vim contractus, Osasc. decis. 90. nu. 15. & potissimū ex causa ingratitudinis vt post Marsil. sing. 333. pactum in medio, vbi alia consimilia collexit, sequitur idem Osasc. decis. 139. nu. 9. vbi alias causas reuocandi priuilegia enumerat, non secundum hoc procedere videtur contra subditum, sed pariter contra non subditum, ex traditis per Socci. Sen. cons. 266. nu. 48. par. 4. & Diaz in regul. 713. subdito.

Nu. 37. adde Martin. Laudens. in tract. de Principe concl. 406. incip. Dux Iannensium, vel Venetorum.

Num. 38. concedens semper videtur iura sua concedere, Anna alleg. 52. nu. 19. hinc infertur, quod si Princeps alicui militi villam cum pertinentijs donaret, videtur cum pertinentiarum nomine cōprehendi id quod dictę villę ratione iurisdictionis subiectum est, Xuarez in alleg. 7. no. 14. & ob id aliena nequaquam concessa censentur. At si Princeps concederet alicui castrum specialiter, & postea alteri totam Prouinciam, non veniret castrum alteri concessum, Vrsill. decis. 334. nu. 4. nec similiter aliquid donando videretur dare in feudum, neque videretur donare alteri concessum, neque ea in quibus quis habet ius singulare, ita Vrsill. decis. 361. nu. 56. & sic concessione facta, de toto iure concedentis intelligitur, Dec. cons. 291. nu. 4. sic etiam concesso castro, venit omne ius, quod concedens in eo habebat de iure, & de facto, Loff. ed. cons. 24. nu. 14.

Nu. 39. Riparum vsus est publicus, sicut & mare licet omnibus in illis naues alligare, & reponere, Xuarez d. alleg. 17. sub nu. 12. & de hoc satis per Cepoll. in d. tract. cap. 36. similiter ripæ fluminum quò ad proprietatem sunt illarum personarum, quarum prædijs adhærent, Bellac. inter commun. opin. tit. de alluuion. & palud. nu. 4.

Num. 40. Princeps regulariter si aliquid dat, vel con firmat semper intelligitur saluo iure alterius, Gramm. decis. 103. nu. 236. Bellon. cons. 28. num. 12. Curt. Iun. cons. 174. num. 21. Bellac. inter commun. opinion. tit. de diuers. rescript. nu. 53. nam in dubio non præsumitur velle iuri tertij prę iudicare, idem Grammat. loco citato nu. 239. Xuarez in allegat. 11. nu. 3. & alleg. 7. num. 4. idem Bellon cons. 20. nu. 6. Guid. Pap. cons. 189. nu. 3. Dec. cons. 268. num. 9 Soccin. Sen. cons 15. num. 4. vol. 3. idem Curt. Iun. cons 88. num. 8. & cons. 142. num. 3. Cuman. cons. 157. num. 2. Paris. cons. 62. num 24. volum. 4. nisi tamen in priuilegio adiecta esset clausula non obstante, vt voluit idem Xuarez alleg. 28. num. 19 licet contrarium teneat Vrsill. decis. 282. nu. 4. etenim Princeps sine causa, quempiam lædere modica læsione poterit idem Bellon cons. 51. num. 12. & cons. 28 nu 8 Tiraquell. in tit. de iudic. io reb. exig. &c. vers. sexagesimo potest Princeps fol. 68 quod secus erit in magno præiudicio, vt hic Auctor concludit in casu, de quo agitur, eo quia Princeps nequit alicui auferre rem, vel dominium, quod habet de iure gentium, Petr. Iacob. in sua praxi tit. de nat. vniuers. num. 7. Soccin. Sen. consil. 59 num. 13 vol. 3. Paris. cons. 101. num. 65. volum. 2.

Num. 42. littora maris quò ad vsum, & dominium sunt communia, quo ad protectionem sunt Imperatoris, idem Xuarez dicta allegat. 17. num. 9. & de hoc satis per Cepoll. in d. tract. de seruit. rustic. prædior. cap. 27.

27. hoc adeò verum est, quod dum Princeps habet dominium, & iurisdictionem in Terram, illudmet etiam habet in mare terræ adiacenti, Ofasc. decis. 54. nu. 2. & proinde poterit imponere gabellas in mari, & eas exigere à vendétibus merces per mare suæ terræ adiacenti saltim intra centesimum lapidem, idem decis. 155. nu. 4.

Num 43. sic etiam dicere solemus, quod vbi est Christus est paradisus, & sic explicantur verba illa dicta latroni, hodie mecum eris in paradiso, Luc. 23. non tamen in paradisum ascendit tunc, sed in limbum descendit, vt singulariter tradit Mantua in apophtegm. 9. socip. inserere, vbi etiam vulgatum illud allegat, vbi est Papa, vel Imperator, ibi est Roma.

Vers. non loquor, ad hoc facit facetia illa Gonnellæ buffonis, relata per Cœpoll. de seruit. rustic. prædior. cap. 43. nu. 8. & facit contra illos per mare nauigantes asportantes diuersa vexilla, hoc est, dum nauigant in mare alicuius Domini ponunt vexilla illius, & dum nauigant in alieno, similiter aliena vexilla, & hoc fit cum sint inimici, non possunt offendi, vel capi ab eorum inimicis, de quo est casus expressus in l. 1. C. de nauibus non excus. lib. 11. vbi Doctor. & cum de hoc contingisset hæsitari in Collater. Consil. si ritè, ac rectè processerat captura nauis Inglensis duo vexilla asportantis, scilicet vnum Regis eorum, & aliud Regis nostri, & quid fuerit decisum, dixi in Compend. verb. bona, & merces.

Num. 44. dicit Martin. Laudens. in tract. de bello iu conclus. 42. quod vadens ad bellum motu non conductus, vel vocatus à Principe animo obligandi illum, cuius negotia gessit, agit actione negotiorum gestorum ad equos, & arma deperdita in bello, immò vocans amicos ad bellum, non tenetur de equis ammissis, & alijs rebus, nec sumptibus si bellum fuerit iniustum, Guid Pap. singul. 216. sed si ssiret locator es pro vsu belli deseruire, secus esset, vt subdit Auctor, quãuis enim non teneatur regulariter conductor propter bellum, Viuius in sylus commun. opin. opin. 119. conductor, sic & conductor rei tempore belli non haberet remissionem, Andr. Gail lib. 2. obseruat. 23. num. 10. Bellac. inter commun. opinion. tit. de locato, & conduct. nu. 62. vbi alia consimilia huic conferentia posuit, quid autem si bona fidelium ammissa, iu bello fuerint recuperata à posse inimicorum, an proprijs Dominis erint restituenda, vltra Martin. Laudens. in dicto tractat. de bello conclus. 7. & Mant. in apophtegm. 103. hostici, vide Couarru. d. regul. peccatum par. 2. §. 11. num. 7.

Num. 45. an Rex teneatur redimere Ambasciatorem captum ab hostibus, vide Nattam cons. 137. 138. & 169. decis. Anenion. 126. & nouissimè Maur. Sen. allegat. 1. num. 7. circa reliqua hic ab Auctore congesta, nota quod si Princeps mandauerit Capitaneo armorum, vt vadat ad bellum, & Capitaneus, vel miles ammiserit equos, & arma teneretur vtique Princeps ipse, vel Ciuitas emendare, quia mandatarius habet regressum ad damna, & expensas, secus si miles, vel Capitaneus esset conductus pretio, vt hodie faciunt Principes, ita Laudens. in eodem tract. conclus. 6. ex mente Innocent. in cap. sicut de iureiurand. & de vasallis, qui perdiderunt equos, & arma, vel espiantur, au Domino mandante repetantur, vide Salyc. in l. quoniam multa C. ad l. Iul. de vi publ. Regulariter enim mouentes guerram tenentur de omnibus malis, quæ exinde sequuntur, nisi guerra fuerit licita, quia qui causam damni dat, &c. idem Laudens. vbi supra concl. 14. & Boss. in tit. de crim læs. maiest. num. 29. & in tit. de captura nu. 60. vbi etiam tradit quando bellum iustum, vel iniustum dicatur, vltra Bertacch. in suo repert. verb. bellum si iustum.

De delegationibus causarum. Tit. XII.

Num. 1. cum itaque omnis iurisdictio radicata sit in Principe originaliter, & ab eo descendant Iudices sicut riuoli à flamine, seu fonte suo, vt post Chassan. in cathal. glor. mundi par. 5. consider. 24. in priuileg 15. sequitur Marant. in specul. par. 4. dist. 4. num. 3. non mirum si solus Princeps committat causas suas cui vult, idem Chassan. vbi supra in 43. priuileg. similiter delegat merum, ac mixtum imperium, vt ibi subnectit in 88 priuil. multo fortius, & alienas, non tantum ordinarijs Iudicibus, sed etiam alijs delegatis, attamen respectu Iudicum ordinariorum commissio eis facta à Principe censetur facta regulariter vti ordinario, sicut post Afflict. in constit. auctoritatem num. 4. tradit Præs. de Franch. decis. 646. nu. 5 loquentes de delegatione facta à Rege, Viceregi, & Regentibus, vt censeatur facta vti ordinario, eo enim casu Princeps committendo causam ordinario Officiali, videtur tantum iurisdictio excitari, Angel. cons. 21
hoc potissimum quocies

mitteretur causa,mandando Princeps iustitiam ministrari simpliciter, quo casu non faceret eum delegatum, Andr.Gail lib.2.obseruat.1. num. 7. sed si aliquid superaddetetur in commissione, secus esset, quoniam tunc dijudicaretur delegatus, sicuti exemplificando demonstrat Marant. loco citato num.4.versic.quomodo autem cognoscatur, Bertacch. in repert. verbo delegatus §. 70. sed intuendo personam delegati Principis, dico ei liberum esse,cui vult causam delegare,tàm Officialibus suis,quàm etiam priuato, ex dispositione iuris,ita Ias.in rubr.ff.de offic.eius col.1.vers.& ponenda,licet in praxi nunquã visum est consimiles delegationes causarum fieri priuatis personis,sed tantum Officialibus Regijs,ad quod singulariter refert Afflict.in constit. vt vniuersis n.35. quod si Rex sic se habere debet committendo causam tangentem Comitem,vel Baronem alicui Comiti, vel Baroni, & non simplici Doctori, quemadmodum enim S.P. in delegando causas regulariter personis in dignitate constitutis,vt ibidem notat Affli. & quoties delegatio per Proregem facienda erit Officialibus suis,quia in hac Ciuitate extant nõnulla Tribunalia diuersimodè cognoscentia, de causis liberum erit eidem cui velit causas delegare, hinc causæ militum, quæ regulariter spectant ad Auditorem Exercitus cõmittere solet Regijs Consiliarijs, vt refert noster Auctor supra de diuers. prouis. rubr. de milit. num.6. & eisdem aliquando causas bancorum delegat, aut redemptionum locorum piorum, & similium, de quibus per Præs.de Franch.decis.291.nu.1. in tantum, quòd si talis delegatus esset Præses Regiæ Cameræ, vel Regius Consiliarius, & fuerit effectus Regens procedere possit in dictis causis delegatis,idem decis.445.nu.1.præterea aduertendum est,quod non tantum causæ ab ipso Principe delegantur ab initio,antequam ab ordinario cognoscãtur,sed etiam post eorum cognitionem,adeò quod quoties Princeps causam ad se anocaret nullus inferior Iudex debet esse ita audax se intromittere de illa causa, idem Chassan.loco citato in 92.priuil.& non posset dici Index incompetens,sicut Senatus,Boss.in tit.de for.compet. num.76. sed tantum superior ipse Princeps procederet, Bertacch.in repert.verbo Princeps,Roman.in cons.335.nu.10. quo fit, vt dum Princeps causam alicui delegauerit de certa scientia auferret iurisdictionem ordinario,vt cogn[illegible] or[illegible] am post latam sent[illegible] ux fit nulla [illegible] é B[illegible]ld.in [illegible] c

amplius poterit ordinarius illam reassumere,& de ea cognoscere, Arn.sing.89.nã facta semel delegata causa debet delegabilis manere semper, Menoch. de arbit.iudic. lib. 1.q. 54. n.23.de quibus autem causis fieri debeat delegatio, vt satisfaciam quæsito Auctoris; vide Specul.in tit.de deleg.§.4. & in tit.de iurisdict.omn.iudic. vers.quæ autem meri,& seq.& vers.causa meri, & misti imperij per totum, & in hoc potissimum versari debet arbitrium Principis, attentis qualitatibus personarum,rerum,causarum,temporis, ac aliorum requisitorum,licet de hoc habemus nouellam pragmaticam editam per Ill.Cardin. Zapat. ad præsens huius Regni generalem Locumtenentem suæ Maiestatis publicatam die 13. Ianuarij anni currentis 1621. & demum intuendo finem delegationis causarum considero non tantum ordinem procedendi,sicut hic Auctor notat procedi posse per horas,& hoc potissimum in certis causis capitalibus magni momenti, in quibus aliquando citra delegationem procedi solet,non tantum in prima instantia,quantum etiam in causa appellationis, teste Franch. decis.510.sic iudicatum affirmãte,sed etiam respectu executionis sententiæ, quæ prius debet exequi, nec retardari prætextu supplicationis, vel alterius remedij, inde hoc confirmari conspicitur ex obseruantia sententiarum Sac. Cons. quæ prius exequi debent antequam committatur causa reclamationis ex pragm.5. de offic. Sac.Cons. notat Franch.decis.290. & decis.603. & hoc non ab re, cum ipsi Regij Consiliarij sint Iudices delegati,vt dixi ex mente Carauit.in præfat. Comp.Decis.Regni,multa autem recollexit ad istam materiam nouissimè Ludou Rodol. in suo tract.de suprema Princ.potest. par.2. in tract. quib.modis ordin.offic.deleg.

Num.2. Princeps enim nobilitare potest, Bon. de Curtil.in tract.de nobil.3.par. num.126. & ipse solus nobilitat,& non alius, Anna allegat.130.num.4. & propterea non tantum Vniuersitatibus, sed etiam Sedilibus huius Ciuitatis inhibitum esse testantur Anna vbi supra,& Maur.Iun.allegat.7.sed etiam priuatis hominibus, sicut ibidem Maur. nu. 1.confirmat, cum nobilitate aliquem sit de Regalibus, hinc nobilis dicitur, quem Rex facit, Franch decis.62.num.6. benè tamen declarare aliquem nobilem esse ad Regios Officiales spectare videtur, sicuti experientia comprobatum est, & non alijs Officialibus Baronalibus, ex decisis per Consil. Rouit.in pragm.3.nu.6.de offic.Sac.Consil. vbi apparet in cõtingenti casu fuisse denegatam remissionem causæ nobilitatis Domino Ca

S stri

stri Maris de Stabia petenti remissionem ipsam, & sic benè, cum vt dixi sit de Regalibus, cum igitur persæpè in causis ipsis nobilitatum sedilium Neapol. ex aggregatione petita magnum præiudicium, & interesse exoriebatur, eo quia nonnulli ignobiles aliquãdo admittebantur ad honores sediliũ, vt Auctor hic ponderat, quod ferendum non est cum Princeps dũtaxat de inhabili facit habilem, idem Curtil. in d. tract. par. 7. nu. 27. & Chassan. in d. cathal. par. 5. consid. 24. priuil. 33. ad euitandum nonnulla inconuenientia placuit serenissimo Regi nostro decernere, vt causæ nobilitatum, præsertim sedilium huius Ciuitatis per quinque Iudices Hispanos delegatos terminentur, cum interuentu fisci patroni ad hoc specialiter constituti, & sic seruatum fuit ab illo, & in dies seruatur potissimum in causis illorum de Anna, Arcamone, de Franchis, & aliorũ, de quibus mentio habetur in meo Compend. verb. indemnitas, & verb. nobilitas, & talis modus procedendi per quinque Iudices Hispanos delegatos, etiam in causis nobilium Cosentiæ obseruari cernitur ex speciali Regio mandato, vt ab ipsis percepi, & patet ex actis nobilium penes Figliolam Act. Sac. Cons. & pariter de hoc particulari habetur in dicto Compend. verb. nullitates in 2. edit.

Num. 3. istis nobilibus sedilium huius Ciuitatis de iure competit facultas, ne quis admittatur absque eorum consensu, Auctor noster in cons. 70. num. 21. volum. 2. & pariter Regi, in quo præcipuum habet interesse ex dictis in præcedenti num. 2. hinc est, quod si nobiles ipsi cedere vellent liti petentium admitti ad honores sedilium, intelligeretur de iure, quod habent, non autem in præiudicium Regis, vt Auctor dicit, sicuti enim pars offensam sibi factã quandocumque in sui præiudiciũ, non autem fisci concordare potest, Carau. in rit. 272. nu. 1. ita etiam & Ciuitas, quæ poterit concedere immunitatem in sui præiudicium, non autẽ in præiudicium Principis, Bellon. cons. 37. num. 4. & Baro licet possit suo priuilegio renunciare, non tamen in præiudicium vasalli, quemadmodum vasallus contra eum, Franch. decis. 541. num. 7. vbi est casus notabilis decisus, de quo in meo Compend. verb. Barones.

Num. 4. ad quem finem delegatio fit, vide Andr. Gail lib. 1. obseru. 55. nu. 1. & deueniendo ad notabile Auctoris nostri aduertendum erit, quod & si benè iustitia administratur per Officiales distinctos, vt dicit Afflict. in constit. non sine grandi sub nu. 10. & successiuè copia Officialium pro administranda iustitia esse debet, idem in constit. cum iustitiæ nu. 1. multitudo tamen ipsorum in eodem Tribunali reprobatur, idem in constit. cum circa num. 10. sed dato competenti numero Officialium in vnoquoque Tribunali benè iustitia ipsa ministrabitur, & talis numerus Officialium in arbitrio Regis residet, sicuti exemplificando ostendit Afflict. in constit. statuimus nu. 9. de Iudicũ Mag. Cur. numero, loquens dicendo aliquando vidisse vsque ad sex, & interdum tres Iudices præfuisse, sicut hodie sunt octo Iudices causarum ciuilium, hoc est quatuor in qualibet Audiẽtia ciuili, & alij sex in Audientia criminali, octo Presides in Reg. Cam. & viginti Cõsiliarij in Sac. Consil. hoc est quinque pro qualibet Aula, & tres Regentes in Collaterali Consilio ordinariè, nam aliquando quatuor, & aliquando quinque præfuerunt, de quibus memini in prohem. Compend. decis. Regni, qui inspecta eorum cognitione procedũt in causis habita matura deliberatione inter eos in discussione causarum, & iuxta causarum merita, adeò quod magnæ causæ ad maiores Iudices pertinent, idem Andr. Gail dicto lib. 1. in obseru. 1. num. 32. Verumtamen quia, vt etiam hic Auctor aduertit iudicium plurium sententia confirmatur, & ob id sententia plurium debet præualere, Afflict. in 1. decis. post num. 4. nam melius sententiæ vires discutiuntur per plures, quam per vnum, Vrsill. in decis. 1. nu. 1. & consilium plurium firmius est, quã vnius, Reg. Valenz. in discurs. status, & belli par. 2. cap. 20 nu. 31. & integrum sit iudicium, quod plurimorum sententijs confirmatur, atque corroboratur, Boer. cons. 17. in princ. Fortun. in tract. de vetit. & error. par. 1. nu. 48. & non mirum si multoties attenta causarum qualitate ex dispositione iuris alij Iudices adiuncti ordinarijs superadduntur, de quibus testificatur Iodoch. in praxi ciuil. cap. 196. & in Regni huius Tribunalibus vsitata se habet praxis aulas vniri, aliquando duas, aliquando tres, aliquando omnes, imò vna cum Tribunali Sacr. Cons. vnitur Tribunal Reg. Cam. & è contra, aliquando cum Tribunali Mag. Cur. & aliquando omnia vniuntur Tribunalia, vt in dies videmus, quod non seruatur in causis delegatis, in quibus strictè proceditur, cum delegatio sit odiosa, sed ordinaria fauorabilis, Marant. in specul. par. 4. dist. 5. nu. 30. vbi subdit nu. 38. Ideircò delegata iurisdictio derogat ordinariæ, non mirum si restringenda erit, & ibidem prolixius differentiam iudiciorum delegatorum, & ordinariorum ostendit, & quod delegationes communiter per rescripta committuntur, refert Vbert. de Bonac. in sua praxi rubr. de imped. siuè excep. quæ contra rescript. nu. 1.

Num.

Num. 5. etenim à sententijs Principum appellari non potest, latius Chassan. in d. cathal. dicta par. 5. consid. 24 in 180. priuil. cum eorum sententiæ inappellabiles sint, Boss. in tit. de Princip. nu. 378. nisi in vno casu tantum subsequitur, idem Boss. vbi supra n. 103. hoc est ad benè informandum de veritate.

Num 6. vide Præs. de Franch. decis. 637. vbi disputat si detur reclamatio ab incidentibus criminalibus in Collater. Consil. & ibi plura dixit, de quo in meo Compend. verb. reclamatio.

Num. 7. faciunt hic consimilia tradita ab Auctore supra de regal impos. it. num. 17. & seq. & ad materiam iudiciariam, de qua agitur, si sententia ferri possit, ex voto duorum Doctorum de consilio, vbi maior pars est in contrarium, vide Afflict. in d. decis. 1. num. 4. & si Officialis plures Iudices haberet, cuinam voto maioris partis, vel sanioris adhærere debeat, idem ibi num. 2. vbi etiam loquitur de Præside Sacr. Consil. si nomine Regiæ maiestatis procedere possit, cum voto vnius relicta maiori parte, quando Consiliarij de necessitate non eliguntur.

Num. 8. an bona exulum, seu domus, vel vineæ, & cæteræ res immobiles deuastari debeant, vide Io. Grand. de bello exul. in special. 33. 34. & 35. & Carraba singul. 186. & ad propositum dicti Auctoris inquit Carauit. in ritu 272. num. 6. quod in delictis non bursa, sed persona deliquit, & pœnas suos teneat Auctores.

Num. 9. in hoc particulari quæsito Auctoris circa commissiones, seu delegationes causarum faciendas per Principem consultum est ei, non tantum constantiam, quantum circumspectionem, & considerabilitatem iustitiæ inuestigare: Enimuerò Princeps principaliter constans esse debet, sicuti ex fortitudine collaudatur per Chassan. in d. cathal. par. 5. consid. 10. nam non debet committere, seu delegare causam ei, quem vna ex partibus petierit in Iudicem, eo quod Iudex, & Commissarius causæ certus, quando petitur nequaquam dari debet, ita Aona in singul. 280. similiter in delegatione circumspectus esse debet, vt iuxta qualitatem causarum committeret Iudicibus circūscripta eorum habilitate, ex quo Grossis Iudicibus non sunt causæ subtiles cōmittendæ, vt post Paridem de syndic. verb suspitio sub num 7. confirmant Marant. in specul. par. 6. verbo appellatio num. 67. & Cotta in suis memoralibus verb. ignorantes, vbi in fin. ex mente Bart. & Barbat. subnectit, quod propterea causæ magnæ sunt committendæ subtilibus, & doctis Aduocatis, demum considerabilitatem iustitiæ præ oculis habere, etenim effectus iustitiæ est, vt vnicuique ius tribuatur §. iuris praecepta instit. de iustit. & iur. Ideircò iustum non videtur, vt vnus Officialis ob insufficientiam alterius eiusdem onera sustineat, ad quod Auctor concludendo censet, quod Princeps non debet eum onerare causis, ac multitudine negotiorum, vt alter insufficiens ocio vacet, nam Iudex indignus remouendus, & dignus assumendus, ita Iodoch. in d. praxi ciuil. cap. 115. nu. 3. nam ex hoc confusio generatur negotiorum in maximam populi iacturam, cum difficilitet expeditioni illorum incumbere possit Officialis oneratus non valens onus graue, & importabile sustinere.

Num. 10. adde hic, quod in anno 1617. fuit per aliud capit. Regiæ Maiestatis confirmatum quod hic ab Auctore dicitur, cuius tenor exprimitur in nouella pragmatica Il. Cardin. Zapat. edita die 13. Ianuarij 1621. incip. *essendo gionti* in fine, ibi placet suæ Regiæ, & Catholicæ Maiestati, quod circa delegationes faciendas obseruentur ordines alias dati per suam Catholicam Maiestatem, & quoties per Ill. Proregem suum fuerint delegatæ causæ Neapol. nequaquam possit ad prolationem sententiæ diffinitiuæ deueniri, nisi cum voto ad minus quatuor Iudicum, qui actualiter seruiant, & in administratione officij existant comprehenso causæ Commissario, & quod idem teneatur obseruari in actis irretractabilibus. In causis verò Campaneæ nihil innouandum ordinat, & iubet, quod siquidem capitulum fuit ampliatum, etiam ad omnes personas de Regno, per dispositionem eiusdem pragmaticæ, per quam specialiter fuit mandatum, quod in omnibus causis ciuilibus nullatenus procedatur ex delegatione, exceptis causis exactionum, summarijs, Ecclesiarum, hospitalium, & aliorum locorum piorum, item bancorum, & hominum negotiorum ob facilem exactionem, & solutionum effectuum, & ob id omnes, causę, quæ delegatæ reperiuntur, & non sunt eiusdem qualitatis redeant ad Tribunalia ordinaria competentia, & in illis ordinariè procedatur, sed in causis criminalibus mandatur, vt Mag. Cur. Vic. procedat ex delegatione in delictis læsæ maiestatis, falsæ monetæ, vitij nefandi, furtorum, aut receptorum commissorum intus Ciuitatem Neapol. ac aliorum delictorum rigorem extraordinarium exquirentium, licet respectu causarum ex præterito eidem Mag. Cur. delegatarum, non aliter reuocationem delegationum locum habere mandatur, prout ex eadem pragmatica percipitur: in ijs enim delictis grauioribus

pioribus, in quibus proceditur ex abrupto, vtputa ad modum belli fit extensio, etiam ad præterita, vt causæ præteritæ, & pendentes comprehendantur, Ioan.Grand. de bello exulum in prædic. relat. quæst. 3. & in speciali. 4.

Num.11. de præheminentia, ac iurisdictione huius Tribunalis Collater. Consil. vltra recollecta à me in præfat. Compend. Decis. Regni, vide Muscat. in tract. de doctor, decor. & auctor. par. 3. nu. 46 & seq.

Vers. immo mandatur, adde Consil. Rouit. in rubr. pragmat. de offic. ad Reg. Maiest. & Vicereg. collat. spect. nu. 4.

Num.12. de hoc etiam dixi in dicto meo Compend. in sui præfat. isti enim Regentes Regiam Cancellariam libellorum Præfecti antiquitus appellabantur, scilicet de iure communi, vt per Frecc. de subfeud lib. 1. §. alia etiam fuit nu. 2. & in Regno isto Neapol. à Rege Catholico deputati fuerunt, & in quo eorum versatur officium, refert idem Frecc. eodem lib 1 rubr. de offic. magni Cancellar. num. 29. & eo tempore non nisi vnicus erat Regens Cancellariam, vt demonstratur in pragm. 1. de abolit. pragm. 1. de administr. & quod person. seruiant, deinde ex tractu temporis duo postmodum, tres, aut quatuor, vt satis erit videre in volumine pragmaticarum, etenim antiquitus tempore etiam Regum Aragonum eligebatur vnus Auditor à Rege, prout fuit Marcellus Gazzella de Gaeta Regius Auditor suæ Maiestatis, vt retulit Afflict. in constit. ve vniuersis sub nu. 7 siue potius in eius Consiliarium, vt fuit Paris de Puteo Consiliarius Regis Alphonsi, prout Franch. decis. 393. num. 2. refert, & ob id ipsi Regentes Regiam Cancellariam, etiam Regij Consiliarij à latere nuncupantur, & sic etiam hodie intitulantur.

Num. 13. sic quoque in alijs Tribunalibus seruari cernimus, potissimum in Sacr. Consil. vt per Afflict. decis. 1. & in alijs Orbis partibus, de quibus testificatur Thesaur. decis. Pedemont. 1. vbi optima additio sui filij materiam ipsam, ac etiam votorum satis diffusè prosequitur, & quando maior pars rectè dicatur an, quæ dignior, vel sanior, prout ibidem refert Thesaur. pater nu 8.

Num. 14. dictum est supra eod. tit. de assens. Reg. §. 7. nu 25. nam & si benè Regentes ipsi in causis statuum interueniant, attamen eorum vota sunt consultiua, & non decisiua, sicuti vota Consiliariorum status, vt infra subsequitur Auctor, quo fit, vt dum Princeps de re militari ageret audire debet milites, si de iure Doctores, ita Reg. Valenz. in d. suo discursu status, & belli par. 2. cap. 20. nu. 11. nam omninò peritis in arte standum erit, quam centum imperitis, Mareagn. Azoguid. lib. 3. de commun. opinion. cap. 8. nu. 9. & de hoc exemplum affertur à Valerio Maximo dicente, quod Quintus Mutius Scæuola legum clarissimus, & certissimus vates quotiescumque de iure Prætorio consulebatur ad Furium, & Cascellum, qui huic operam dederat, consultores reijciebat, quo quidem lucro moderatorum suam magis commendabat, quàm auctoritatem minuebat ab ijs in negotium aptius explicari posse confitendo, qui quotidiano vsu callebat, vt refert Afflict. in constit. non sine grandi num. 10. vbi alias de hoc commendat rationes, & idem Afflict. in prælud. constit. quæst. 5. nu. 4. dixit consilium Regis viris referctum literatis, lex enim, vbi condenda est super aliqua negotiatione, vel artificio semper vocari debent negotiatores, & periti dictæ negotiationis, vel artificij, Consil. Rouit. in pragm. 1. nu. 10. de lit. camb. sed melius, & magis diffusè de hoc loquitur Molfes. in prohem. consuetud. Neapol. q. 11. per totam.

Num. 15. in quibus casibus Rex erit consultandus, vide Afflict. in constit. hac lege num. 1. & 11. & quando Prorex teneatur sequi Regentium consilium decisiuum, quando sunt omnes pari voto, & quomodo practicetur, tradidit Auctor supra dicto titul. de assens. Reg. §. 5. nu. 8 & quod Princeps non ab vno, vel paucis, sed à pluribus consilium sumere debet, inquit idem Reg. Valenz. in d. suo discursu eadem par. 2. cap. 20. nu. 29.

Num. 16. vide Auctorem nostrum in d. tit. alleg. de assens. Reg. §. 7. nu. 25. & §. 5. nu. 7.

Num. 17. Auctor noster supra de assens. Reg. §. 5. sub num. 10. & quæ nam spectent ad eorum officium, aliqua recollexit Frecc. in dicto libr. 1. de subfeud. tit. de offic. magn. Cancell. num. 29. & ad corroborationem eorum, quæ hic ab Auctore adducuntur, & primo respectu suspitionum ipsorum Regentium extat pragmat. 5. de suspit. official & pragm. 11. §. 3. eod. tit. secundo quòd ad visitam faciendam per vnum ex ipsis Regentibus quolibet die Sabbathi adest pragmat. 1. de visit. carcer. Insuper eorum caput est Prorex, inquit Auctor, quia repræsentat personam Regis, vt inquit Molfes. in prohem. consuetud. q. 5. nu. 10. & q. 7. nu. 6. eo quia Principes sunt capita Regnorum suorum, idem Reg. Valenz. in citato suo discursu par. 2. cap. 13. nu. 26. reliqua verò hic conferentia, etiam allegando Auctorem nostrum examinat idem Molfes. in d. prohem. q. 11. nu. 25.

Num. 18. & ideò dicuntur Regentes Regiam Cancellariam, idem Frecc. relatus in præcedenti

cedenti numero, loco ibi adducto

Num. 19. sic etiam, & Prælatus non debet esse nimis credulus, inquit Specul. in tit. de inquis. §. 1. vers. item. quod tantum, & Afflict. in constit. quæstiones sub nu. 5. qui in eodem titulo § 2. vers. vt autem inquit, quod credens de facili facilis est, multo magis, & Princeps non debet esse credulus, eo quia Princeps quandoq; plus voluntate, quam ratione monetur, Sylua Nupt. lib. 6. nu. 51. etenim Principes collandantur ex virtutibus eis adhærentibus relatis à Chassan. in cathal glor. mundi par. 5. consid. 4. ad 13. hoc est ex veritate, iustitia, pietate, clementia, affabilitate, liberalitate, magnanimitate, magnificentia, sapientia, castitate, continentia, fortitudine, & fide, sed vitia ab eis longè abesse debent, nam cum ipsi principaliter constitnti esse videntur ad finem illum, nempè vt vitia eradicent, & plantent virtutes per pœnarum inflictionem, ac præmiorum exhortationem, teste Afflict. in constit. nihil veterum absurdum quodammodo videretur, vt vnde iura nascatur iniuria orian tur l meminerint C. vnde vi.

Num 20. ad hoc la'è Hieronym. Gigans in tract. de crimin. læs. maiestat. lib 1 q. 14. nu. 2. & per totam, idem discurrit multa superaddendo.

Num. 21. Regulariter omnia sunt consilio facienda, Specul. in tit. de Aduocato §. nunc tractemus §. altero, & potissimum hoc Principes sæculi peragere monentur, inde Princeps in Consiliarijs habendis parcus esse non debet, inquit Afflict. in constitut. vt vniuersis sub nu. 47. eo quod dicit ipse, nec Reges debent facere parsimoniam in habendis pluribus Consiliarijs, quia vbi multa consilia ibi salus, Prouerb. cap. 14. & c. constitutus de elect. quia quod à pluribus quæritur facilius inuenitur cap prudentia de offic. deleg. vbi Abb. Sic. in 3. notab. §. de quibus 20. distinct. ad hoc notauit Fuse. singul. 200. lit. C. & nouissimè Reg. Valenz. in suo optimo discursu status, & belli par. 2. consid. 20. exactè prosequitur, qualiter Princeps, quamuis prudens debet negotia grauia cum consilio deliberare, & vni tantum minimè confidere, sed plurium Consiliariorum sententias perpendere, & meliores sequi, quod multis roborat rationibus, ac vtilitates, quæ exinde nascuntur, vel detrimenta parui consilij intuetur, ex hoc enim præsumptio iuridica oritur semper præsumi Principe omnia cum consilio peragere, ita quod Princeps in spectantibus ad officium suum potest præcipere subditis, licet non exprimet causam præcepti, nam vani capitis esse existimatur superiorem non posse præcipere sine omni cognitione, & sine causæ expressione, vt notat Innocent. in cap ad aures de tempor. ordin. Abb. in cap. si quando in fin. de rescript. & non mirum si excedit, vt Auctor notat faciendo ex suo capite, vel cum paucis consulendo, dum cum multis erat negotium ventilandum, hoc enim casu egrederetur terminos iustitiæ, inde Princeps egrediens terminos iustitiæ non est Rex censendus, Afflict. in prælud. constit. quæst. 11. nu. 2. sicut potestas, quæ debet consilio sapientis deliberare non ex suo capite, Paris in verb. potestas nu. 12. reliqua verò ad huius materiæ ornamentum tradit Molfes. in d. prohem. consuet. q. 11. per totam.

Num. 22. non mirum si contemptibiles fiant cum tota legis intentio sit, vt Magistratibus, & Iudicibus obediatur, Afflic. in constit. pœnam eorum nu. 41.

Num. 23. Rex in suo Regno dicitur pater iustitiæ, Afflict. in constit non sine grandi sub nu. 8. & ex iustitia peculiariter Reges collaudantur, teste Chassan. in d. cathal. par. 5. consid. 5. nam iustitia debitè administrata Regale auget fastigium, idem Afflict. in constit. cum circa sub nu. 7 eo quod cum amore, & charitate administrari debet, idem in dicta constit, non sine sub nu 9. in fin.

Num. 24. nam ex hoc actu videtur cum habere suspectum, siuè potius inconfidentem, non mirum si iniuria afficiatur Officialis, quemadmodum allegans Iudicem suspectum, & non probans tenetur Iudici allegato suspecto actione iniuriarum, Carauit. in rit. 265. num. 24.

Num. 25. certissimum est in iure, quod sicuti potestas, seu quilibet Officialis pronunciare tenetur, tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus cum consilio suorum Iudicum, Paris de syndic. verb. consilium in princ. quam etiam Præses Prouinciæ, etiam si ad modum belli procederet leuato velo, & si cum voto vnius quia tunc cum voto vnius ex Auditoribus procedere debet, nisi specificè id concessum esset, vt cum voto vnius Auditoris, vel alterius, quia id remissum videtur eius arbitrio merito poterit variare, ita Ioan. Grand. de bello exul. spec 53. sub nu. 2. & 3. vel si fuerit potestati concessum arbitrium procedendi absque consilio periti, sed ipse solus, vt in cap. si cum sceleratis habetur, aut si fuerit concessa facultas sibi eligendi consultorem, vel Assessorem, nam aliter eligere non posset, Paris de syndicat. in verb. assessor nu. 12. vt vidi in aliquibus commissionibus Officialium Regiorum, & Baronalium, prout est talis obseruantia in Ciuitate Puteolorum.

Terræ Casoriæ, & aliarum, sed si fuisset potestati datus Assessor, Iudex, vel Consultor ab eodemmet Domino, qui ipsum in potestatem elegerit nequiret citra consilium sui ordinarij alienum votum exquirere in actibus iurisdictionalibus, quia essent nulla, inde solet Collaterale Consilium prouisiones expedire ad instantiam ipsorum Iudicum, & Assessorum contra Potestates, vt nil agere valeant absque voto ordinarij Consultoris, seu Iudicis eis destinati, sicuti pluries obseruatum cernui, alias Potestas ipsa teneretur de culpa Assessoris per eum electi, quia mala electio est in culpa, secus si à curia fuerit Assessor destinatus, vt fundat Paris de syndicat. verb. assessor num.11. & propterea nequit Potestas variando alterius Assessoris consilium petere, quando Assessor ab eo non fuisset electus, sed datus ab vniuersitate, vt est in Ciuitate Litij, quæ eligit Iudicem in Ciuitate, vel fuisset electus à Principe, quoniam tunc perneceffe consilio illius vti deberet, cum ipse assessor habeat iurisdictionem sibi à Domino communicatam, sicuti etiam potestas deputans assessorem potest eo infirmato causam alteri delegare, non si statutum dat assessori iurisdictionem, Bald. in l. 1. ff. de offic. Proconf. & sicut potestas ipsa non potest sine voto, & consilio ordinarij Consultoris, Iudicis, vel Assessoris à Principe dati aliquid statuere, etiam eo aliquando absente, ita Assessor præsente Præside iudicare debet, Paris vbi supra sub nu. 27. vers. an assessor, quemadmodum Iudices baiulorum sententias proferre debent in præsentia ipsorum, inquit Afflict. in constit. cum noua num. 3. & num. 4. id extendit ad Assessores Viceregis, qui non possunt sententias ferre eo absente, quod notat pro Iudicibus Mag. Cur. Vicar. absente Regente non posse sub eo nomine sententias ferre, nam essent falsæ, & successiuè nulla; nouissime autem in casu mortis alicuius Capitanei, seu Potestatis Iudex, qui superuixerit exercebit vtrumque officium, donec aliter prouisum fuerit per Proregem, & è contra, in casu mortis Iudicis, vel Assessoris licitum erit Capitaneo, seu Potestati sibi eligere aliquem Consultorem ordinarium ex locis conuicinis, vt in pragmatica Comitis Lemensium Iunioris edita die 31. Maij 1616. §. 15.

Num. 26. sicut Barones dicuntur habere feudum in dominium, Officiales eius in administratione, Capiblanc. in pragm. 6. num. 75. de Baronib. ita pariter nobilitas alia est cum administratione, & quædam sine administratione, Franch. decis. 6a. num. 5. inde subnectit ipse num. 7. quod nobilitas, quæ alio vocabulo dicitur dignitas, quæ est separata ab administratione cadit in infantem, & furiosum, & isti dicuntur habere in dominium, eorumq; Tutores, Balij, & cæteri in administrationem, & de ijs alia exempla referuntur ab Auctore supra de diuers. prouis. rubr. de decret. Collater. Consil. §. 1. à num. 26. ad finem.

Num. 27. vide Roech de Curt. in cap. final. de consuet. in 3. notab. vers. quarto amplia, vt etiam fol. mihi 13. à tergo in paruis, vbi loquitur si valeat consuetudo contra ea, quæ sunt de honestate, & ibi in vers. contra tamen, loquitur si Papa possit ardua tractare sine Cardinalibus, & si valeat consuetudo in contrarium, & per text. hic citatum ab Auctore in cap nouit de ijs, quæ fiunt à maior. par. capit. refert decisum, Puteus decis. 18. par. 1. quod consuetudo, quod Episcopus solus procedat in priuando clericum sine consensu sui Capituli valet, similiter valeret, eo quod Episcopus vellet corrigere excessus Canonicorum sine Canonicis, Reg. Valenz. consf. 79. nu. 103.

Num. 28. sicuti enim potestas cogere potest Iurisperitos eius iurisdictionis, & successiuè esse Iudices, vt per Parid. de syndicat. verbo potestas eum esset, vbi num. 5. sequitur, nisi rationabilem causam allegaret, ita è conuerso existente legitima causa potestas à consilio Assessoris, vel Iudicis recedere, vel ob causam suspitionis, aut inconfidentiæ, multo fortius, & in Principe hoc militare debet respectu eius Consiliariorum, qui debent habere qualitates relatas ab Afflict. in constitut. vt vniuersis à num. 48. & seq. hoc est, vt sint timentes Deum, & veritatis amatores, sapientes, graues, prudentes, fideles, nec ob aliquod delictum infames, Iurisperiti non ignares, iusti non lucri cupidi, ebriosi, aut luxuriosi, veritatem in ore habere, & mendacium fugere, valde secreti, solertes non negligentes, nec extranei, non iracundi, aut subitanei, nec de crimine condemnati, aut turpitudine aliqua notati, patientes in audiendo, & honesti, & nec partibus, aut Regi suspecti, vt ibi per eum, & propterea existente aliqua rationabili causa, quemadmodum Iudices varijs causis recusantur, de quibus per Aufrerium in tract. de recusat. per totum, & Marant. in specul. 6. par. verb. appellatio num. 54. & seq. ita etiam per allegatas causas requisitas in eorum personis, & si tamen in causa suspitiones aliqui dixerint causam proponendam tantum sufficere, vel allegare, nec aliter probari, vt ibi per Aufrer. in princ. contrarium tamen potissimum

in

in Officialibus testatur seruari Carau. in ritu 265.nu.6.vbi subnectit nu.23.allegantem suspectum Iudicem,& non probantem arbitrio Iudicis puniendum esse,licet de hoc extent pragmaticæ situatæ in tit.de suspit.offícial.& seq.ibidem Carau.num.24.teneri pariter Iudici allegato suspecto actione iniuriarum, in Principe enim secus est,nam non arctatur ad causæ probationem, nemo enim dicere potest Principi,cur ita facis,Chassan. in cathal.part.5.consid.24.in 61.priuileg.& subdit in priuil. 97. quod solus Princeps remouet Officialem, quem ipse probauit, eo quia semper causa iusta præsumitur in eo, Anna in allegat.65,num.25. & alleg.69. nu, 24.& successiuè subditi rationes,quibus mouetur Princeps ad aliquid faciendum non debent discutere, inquit Afflict. in constit. disputare num.5.Attamen quia ob debitum ad quod erga Principem tenentur non præsumitur eos aliquid in Principis præiudicium afferre, nam semper Officialis Regius præ oculis debet habere votum, & mandatum Regis, idem in constit.humanitate sub num. 53. & præsumitur quod Rex, qui facit electionem Consiliariorum , quod faciat, prout debeat, ideò non aliter examinantur, nec satisdare coguntur, quia animi virtus habetur pro satisdatione, inquit Afflict. in dicta constit. vt vniuersis sub num. 58. propterea Princeps causam ipsam recusādi eius Officiales nimium perpendere debet antequam aliorum consilia expectet forsè malè informatus ab aliquo Officialis emulo, & contrarium poterit libenter constare,& isto casu Regi non crederetur, vbi de contrario constare potest,subdit Afflict.in constit.magistris Procuratoribus sub num.3. & sic credo eos procedere,causa tamen benè perspensa cum circumspectione , vnde ex ijs diuino suffultus præsidio ijs Additionibus hodie die primo Aprilis 1621. finem imponere proposui, ad laudem,& gloriam totius indiuiduæ Trinitatis,Beatæq; Virginis,ac totius Cęlestis Curiæ triumphantis,necnon ad publicam omnium in foro versantium vtilitatem,quos rogo, vt mecum insimul Altissimo gratias persoluere debeant ex receptis beneficiis, collatis si forsè aliquid boni superadditum reperiatur, sin autem insufficiens compertum ostendatur considerent ob tpis angustiam currenti calamo,hæc omnia cum labore congesta in lucem prodere curaui.

Io.Bapt.de Thoro I.C.Neapol.

F I N I S.

Imprimatur, Alex.Bosch.Episc.Carin.& Vic.Gener.Neapol.

L. Abbate Tastio deputatus vidit.

Aloysius Riccius Canonicus deputatus vidit.

NEAPOLI, Ex Typographia Hæredum Tarquinij Longi. MDCXXI.

